ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ
1
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933

1 Février
1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2101 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 30 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԲԱՐԲԱՐՈՍԱԿԱՆ

Երեք մանր լուրեր, մէկը միւսէն աւելի վրդովիչ: Երեքն ալ՝ միեւնոյն օրուան մէջ եւ միեւնոյն առիթով:

1.— *Ներգաղթի Ե. կարաւանը Պուրկազէն ճամբայ ելած առեն, Պուլկարահայ Գիմութեան Խաչի Շրջ. վարչութիւնը երկու քիլօ ֆիւնին կ'ուզէ նուիրել:*

Ներգաղթի լիազօրը կը մերժէ:

2.— *Գիմութեան Խաչի Պուրկազի մասնաճիւղը տօնական օրերու առթիւ կօշիկ եւ հանդերձեղէն հաւաքած ըլլալով, կ'ուզէ բաժնել Ցունաստանէն չոգնող նոտած թչուառներուն:*

Լիազօրը կը մերժէ:

3.— *Հ. Մ. Ը. Մ.ի Պուրկազի մասնաճիւղը իր անդամներուն լումաներով 1250 դպրոցական տետրակներ կ'ուզէ ղրկել Հայաստանի աշակերտներուն:*

Լիազօրը (Պ. Գարագաշեան) այս ալ կը մերժէ:

Պատճառ,— որովհետեւ նուիրատու մարմինները — Գիմութեան Խաչ եւ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղ, կապեր ունին Հայաստանի «Քէնամի» կազմակերպութեան մը, Հ. Ց. Դաշնակցութեան հետ:

Ընթերցողները կը յիշե՞ն արդեօք, որ անցեալ տարի, Երեւան կոպտօրէն մերժեց նաեւ Ամերիկայի Կ. Խաչին կողմէ ղրկուած հինգ հարիւր տոլարը, միեւնոյն զանհիկ հոգեբանութեամբ: (Այս դումարը յատկացուած էր Զանդեղուրի երկրաշարժի զոհերուն):

Այս առթիւ, պզտիկ պատմութիւն մըն ալ մեր կողմէ:

1915ին, հայաջինջ սարսափներու ամէնէն զարհուրելի շրջանին, երբ հայաչատ բոլոր քաղաքներն ու գիւղերը պարպուած, սուրի տրուած, ջարդուած էին, Գերմանիայէն Պոլիս հասաւ Տոքթ. Լեփսիուս:

Հաղիւ տեղեկացած աննախընթաց արհաւիրքին, Լեփսիուս կը յայտարարէր թէ իրենք, Եւրոպայի մէջ, եղածին մէկ տասներորդն անգամ չեն գիտեր:

Եւ յուսահատ՝ իր բոլոր դիմումներէն ու ձեռնարկներէն, մէկ անմիջական գործ կը տեսնէր,— դրամով, գոյքով, դեղով, անուն-դով օգնութիւն հասնիլ ողջ մնացողներուն եւ կարելի եղածին չափ շատ մարդ փրկել:

Այդ օրերուն, այս մարդասիրական գործին համար իսկ, անհրաժեշտ էր արտօնութիւն ստանալ:

Գերմանացի մարդասէրը կը դիմէ ամէնազօր Ինվէրին եւ արտօնութիւն կը խնդրէ, միջազգային կարմիր Խաչի միջոցաւ օգնութիւն հասցնելու:

— Ո՛չ եւ ոչ, կը պատասխանէ Թուրքիոյ սպարապետը: Եթէ կ'ուզէք օգնել, մեզի բերէք զրամը եւ հադուստը, եւ մենք կը բաժնենք: Մի հնգամ ընդ միշտ պէտք է Հայերու մարքին հանել թէ՝ Եւրոպան կայ, Եւրոպացիներ կան եւ իրենց օգնութեան կը հասնին: Մենք ենք իրենց տէրն ու տիրականը, եւ բացարձակապէս կ'արգիլենք ո՛ր եւ է ուղղակի աշակցութիւն կամ յարաբերութիւն:

Բաղդատեցէք այս պատմութիւնը՝ «կարմիր լալա» հագած Երեւանցիներու քաղաքականութեան հետ:

Անոնք ալ, վճռած ըլլալով միհնգամ ընդ միշտ ժողովուրդի միտքէն հանել Դաշնակցութեան գոյութիւնը կամ գործունէութիւնը, կանգ չեն առներ ո՛ր եւ է բարբարոսական միջոցի առջեւ:

Հոգ չէ թէ՝ տուժողը կ'ըլլայ ոչ թէ Դաշնակցութիւնը, այլ անճարը կամ անկարը:

Հարցուցէք բոլոր տեսակի Գարագաշեաններուն եւ Շահվէրանհաններուն թէ՝ Մարքս – Լէնինեան «դիալեկտիկա»ն բան մը չահեցո՞ւ, երբ կիսամերկ թչուառներ զրկուեցան հադուստէ՝ այս ձիւն – ձմրան, կամ երկու քիլօ քինինը եւ 1250 տետրակները չհասան Երեւան, — գոնէ իրրեւ մխիթարութիւն դիւղի մը:

Կրնա՞ն պատասխանել: Ունի՞ն ո՛ր եւ է չքմեղանք, որ վայել ըլլայ մարդ – արարածին:

Հարցնելն իսկ միամտութիւն կ'ենթադրէ:

Աւելի քան տասը տարի սիրաբար իշխելէ յետոյ, անոնք տակաւին սարսափն ունին Դաշնակցութեան համար:

Եւ այդ մտավախութեամբ, չեն հանդուրժեր որ, Հայաստանի ժողովուրդը ո՛ր եւ է բարի բան լսէ Դաշնակցութեան մասին:

«Մոռնկդ, մոմդ քեզի» — ըսել կ'ուզեն Երեւանցիները:

Բայց, այնքան ձախսաւեր չարժուձեւեր ունին, որ ամէնէն առաջ իրենք ծիծաղելի կը դառնան:

Գէթ Ինվէրին չափ խելք ունենային եւ Գիմութեան Խաչին կամ Հ. Մ. Ը. Մ.ի մասնաճիւղին ձեռքէն առնելով, իրենք բաժնէին հադուստը, քինինը կամ զպրոցական տետրակները:

Ինչ կիրք է այս: Ինչ աւերութիւն եւ սարսափ, յետին թշուառը եղբայրական աջակցութենէ զրկելու ասպիճան...

Ինչ խօսուն եւ երգեցիկ չարժանիկար՝ հոգեկան թչուառութեան:

Մեր մէջ կան մարդիկ որ բերանաբաց կը ծափահարեն այս պժգալի խեղկատակութիւնները:

Ապրի՛ն անոնք ալ, Երեւանի բոլոր չինովնիկներուն հետ:

Իսկ մեզի համար, այս գռեհիկ արարքները պէտք է դառնան խթան՝ աւելի քան երբեք ուժ տալու մեր ինքնապաշտպանութեան պայքարին:

Եթէ Երեւանը պէտք չունի մեր աջակցութեան, ինչքա՛ն թշուառ դաղթականներ կան որ աչք եւ ականջ կարած՝ եղբայրական ձեռքերու կը սպասեն:

Մերժելով Դաշնակցութեան կամ անոր հետ կապուած ո՛ր եւ է մարմնի աջակցութիւնը, անոնք, այդ հասարակ չինովնիկները անգամ մը եւս կ'ապացուցանեն ոչ միայն իրենց բարբարոսութիւնը, այլ եւ իրենց մերկապարանոց անտանկութիւնը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿՈՂՄԸ

Բաւական բան գրուեցաւ Պ. Գ. Կիւլպէնկեանի նուէրի մասին: *Ապագայ* հերքեց:

Էականը տուած կամ չտուած ըլլալը չէ: Այլ՝ տալու մասին գոյութիւն ունեցող տրամադրութիւնը, եւ, երկրորդ, Կիւլպէնկեանի մը կողմէ այդ նուէրին բազմակողմ կողմը: Ըսեմ, անմիջապէս որ, *ձիւմհուրիյէթ* որ եւ է պատճառ չունէր նման լուր մը տալու, եթէ իրական չըլլար: Պ. Գ. Կիւլպէնկեան ինչո՞ւ չհերքեց ոչ միայն անձամբ, այլ եւ՝ օտար մամուլին մէջ: Ազգային արժանապատուութեան տէր ո եւ է մարդ իրար պիտի անցնէր ու հերքէր: Մեր Կրեսոսը բար լրութիւն պահեց: Իր ա՛յս լռութիւնն է, որ, ըստ իս, համարժէք է տուած ըլլալու: Ինչ տուեր է ու ինչքիման հանրմ ստացեր է՝ ատիկա առարկայական կողմն է:

Գաղթաշխարհի բոլոր հայերէն թերթերը արտատպեցին լուրը եւ համոզում գոյացաւ թէ բան մը եղեր է:

Իսկ օտարներո՞ւ մէջ:

Քարիւղի իշխանը ո՞վ չի ճանչնար: Ու կը բաւէ որ Ամերիկայի կամ Անգլիոյ մէջ այս կամ այն թուրք դեսպանը բանի մը թերթերու մէջ գրել տայ.

— «*Հայաղգի* մեծահարուստ Գ. Կիւլպէնկեան 10,000 ոսկիանոց նուէր մը տուած է *Թուրքիոյ* գեղեցկութիին»:

Այս պզտիկ լուրը պաղ ջուր չի՞ լեցներ մեր տարիներու բարոզչութեան վրայ: Ու որ եւ է Ամերիկացի չի՞ համոզուիր թէ՝ Թուրքը իրապէս արժանաւոր մարդ դարձած է, բանի որ անոնցմէ Հայ մը իսկ — որուն ցեղը կոտոր կոտոր է եղած կ'ըսէին — մեծ նուէր մըն է տուած...:

Քաղաքական նման վտանգ մը չէ՞ նաեւ մեր այս կամ այն կուսակցութեան «սիրալիր ըլլալիճ»ը եւ «հաշտուելիճ»ը:

Մի՛ գրէք դէմ՝ եթէ սխալ կը նկատէք: Բայց ի՞նչպէս կը յանդգնիք հակառակը ընելու, բռնութիւն ուժ տալով օտարներու թրմասիրութեան:

Վ.

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ՊԼՏՐՈՒԹի ՄԷՋ

Գրած էինք թէ, տիրող գործազրկութեան եւ թշուառութեան հետեւանքով, խնամատարական մարմին մը կազմուած է Պէյրութի մէջ:

Խնամատարութիւնը իր առաջին ժողովին մէջ կազմած է գործադիր յանձնախումբ մը, որուն պարտականութիւնը պիտի ըլլայ պատրաստել ծրագիր մը: Խնամատարական մարմինը սկզբունքով ընդունած է որ իր ամբողջ նիգն ու աշխատանքները թափէ գործ հայթայթելու եւ ոչ թէ ընդպատ բաժնելու:

ՆՈՐ ՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ ՍՕՖԻԱՅԻ ՄԷՋ

Սօֆիայէն կը հեռագրեն թէ Տիմիթրի Թրայֆով անուն Մակեդոնացի մը երեք գնդակ պարպեց Միխայլովի խմբակէն կէորկիէվի դէմ, որ ողնայարէն զարնուելով մեռաւ: Մարդասպանը չձերբակալուեցաւ, բայց ծանօթ է եւ այս սպանութիւնը կատարած է իրրեւ վրէժ համայնավար երեսփոխան Թրայֆովի սպանութեան, որ տեղի ունեցաւ անցեալ շաբթու: Թրայֆով իր ազգականն էր:

ԱՆՕԹԻՆԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Անօթիներու խնդրոյ բազմութիւն մը, բաղկացած երկրագործներէ եւ պէտէվիներէ, Հալէպ իջած է, ու գրուելով թաղերու մէջ, աւերակներու, խանութներու եւ խաներու մէջ ապաստանելով, դուռ դուռ կը մուրայ:

Բարեսէր մարդիկ օգնութեան կը հասնին այս թշուառներուն, թէ ընդպատ հաւաքելով, եւ թէ հաց բաշխելով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԱՂԵՏԱԼԻ ՀՐԴԵՒ ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՄԷՋ

4000 ՀԱՅ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐ ԱՆՊԱՏՍՊԱՐ

Բարեգործականի Պէյրութի մասնաճիւղէն երէկ առտու փարիզի կեդրոնը հասած հեռագիր մը ահաւոր դժբախտութիւն մը կը հաղորդէ:

Գիշերը մեծ հրդեհ մը ծագած է Պէյրութի էմփին մէջ եւ անմնախընթաց արագութեամբ տարածուելով հոյ ճարակ եղած են եկեղեցին, վարժարանը եւ 750 տնակներ:

Զորս հազար գաղթականներ անպատսպար եւ շիտք վիճակի մատնուած են: Թշուառութիւնը անսահման է, մանաւանդ այս օդերու անձնպատ պայմաններուն մէջ: Անմիջական եւ կարեւոր օգնութիւն կը խնդրուի:

Բարեգործականի կեդրոնը հեռագրով օգնութիւն ղրկած է:

ՀԻԹԼԷՐԸ ՎԱՐՉԱՊԵՏ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ

ԱՆՆԿԱՐԱԳՐԵԼԻ ՅՈՅՑԵՐ ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ

Ինչ որ երազ էր երէկ, դարձած է իրականութիւն:

Հիթլէր, որուն համար կ'ըսէին թէ չղային տագնապի մը մատնուած է եւ հիւանդանոց պիտի փոխադրուի, մէկ օրէն միւսը դարձաւ վարչապետ Գերմանիոյ: Այս ծրագիրը յաջողցուց նոյն ինքն Ֆոն Փափէն, նախորդ վարչապետը, յանձն առնելով իր փոխանորդ ծառայել Հիթլէրի նախագահութեան տակ:

Բոլոր թերթերը պատմական օր մը կը կոչեն յունուար 30ը, բաղդատելով 1914 օգոստոսի դէպքերուն հետ:

Հիթլէրի հետ, Գերմանիոյ կառավարութեան գլուխ բարձրացած են իր փոխանորդը, Ֆրիք, իբրեւ ներքին նախարար, իսկ անպաշտօն նախարար նշանակուած է իր միւս դլխաւոր աջակիցը, Կէօրինկ, որ միեւնոյն ատեն Բայրոգկին նախագահն է: Արտաքին գործերու նախարար կը մնայ Ֆոն Նէօրաթ: Դահլիճին մէջ մտած են նաեւ Հիւկէնպէրկ, ազգայնականներուն պետը, եւ Ֆրանց Սէլտթ, պողպատեայ Սաղաւարտակիրներու վարիչը: Մէկ խօսքով, կազմուած է Թունդ ազգայնական դահլիճ մը:

Նոր դահլիճին կազմութիւնը մեծ խանդավառութիւն պատճառեց մասնաւորապէս Պերլինի մէջ: Հիթլէրականներն ու ազգայնականները թափօրներ կազմեցին ջահավառցութեամբ: Այնհամար բազմութիւն մը խռնուած էր փողոցներու անցուդարձը: Ամէն տեղ կը թնդային «Գերմանիա մէկն բանէ վեր» եւ հիթլէրական քայլերգը: Բազմութիւնը խռնուեցաւ նախագահական պալատին առջեւ եւ որոտընդոստ ծափերու մէջ պատուհաններէն երեւցան Հինդենպուրկն ու Հիթլէրը: Բազմութիւնը կ'որոտար, կը ճչար, կ'երդէր: Ցոյցերը մինչեւ լոյս չարունակուեցան բոլոր քաղաքներուն մէջ:

Տակաւին պատրաստ չէ կառավարութեան ծրագիրը· բայց որոշ կ'երեւայ թէ Հիթլէր պիտի զգուշանայ յախուռն ծրագիրներէ, մինչեւ որ ամրացնէ իր դիրքը: Հակառակ իր անակնկալ յաջողութեան, իր չուրջն ունի զօրաւոր հակառակորդներ, որոնք թոյլ չպիտի տան մարզանքներ կատարել:

*** *Տարակոյս չկայ թէ չարք մը զիշումներ եղած են Հիթլէրի, բայց ան չէ յաջողած ձեռք անցընել պատերազմական եւ հաղորդակցութեանց նախարարութիւնները: Բանակին եւ ոստիկանութենէն անկախաբար, Հիթլէր իր տրամադրութեան տակ ունի 300,000 հաւատարիմներ, իսկ պողպատեայ Սաղաւարտակիրները՝ 600,000 հոգի:*

Հիթլէր յայտնապէս թշնամի է Ֆրանսայի եւ յաճախ կը յայտարարէր թէ երբ իշխանութեան գլուխ անցնի, առաջին գործը պիտի ըլլայ դինակցութիւն մը կնքել Անգլիոյ եւ Իտալիոյ հետ, ընդդէմ Ֆրանսայի:

*** *Պերլինի սակարանին մէջ զգալի բարձրացում ունեցան գերմանական արժեթուղթերը, երբ լուր տարածուեցաւ թէ Հիթլէր վարչապետութեան կոչուած է:*

*** *Հիթլէրի վարչապետութեան բարձրացումը տաժանելի տպաւորութիւն գործեց Պելճրատի մէջ: Մամուլը մտահոգ է, նկատելով որ հին, կայսերական Գերմանիան կը կազմակերպուի հետզհետէ, կը սպառազինուի եւ չի ճանչնար իր յանձնառութիւնները:*

Իտալիոյ մէջ մեծ խանդավառութիւն պատճառեց Գերմանիոյ նոր կառավարութեան կազմութիւնը, որ հարուած մը կը նկատուի ընկերվարութեան դէմ: Թերթ մը կը գրէ· — «Այն մարդիկը որ իշխանութեան գլուխ կուգան վարչապետ Հիթլէրի հետ, օրինաւոր ներկայացուցիչներն են երիտասարդ Գերմանիոյ, անոր որ վճռած է արժեցնել իր ապրելու իրաւունքը, միւս բոլոր ազգերուն հետ հաւասար դէմ վրայ:

Աւստրիական թերթ մը դիտել կուտայ թէ Հիթլէրի անուանումը պատեհապէս կը պահանջէին կրճատումներ կատարել զինուորական ելմտացոյցին մէջ, մինչ Պ. Տալատիէ անընդունելի կը նկատէր այդ, ներկայ պարագաներուն մէջ:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Թ. էջ)

Տալատիէ կազմեց նոր դահլիճը

Երկար բանակցութիւններէ յետոյ, արմատական – ընկերվարական Պ. Տալատիէ յաջողեցաւ կազմել Ֆրանսայի նոր դահլիճը:

Վարչապետը հինգ աթոռ խոստացած էր ընկերվարականներուն, որոնք նախ հաւանութիւն յայտնեցին, բայց յետոյ ծանօթանալով բաղաքական ծրագրին, մերժեցին:

Նոր դահլիճին մէջ, Պ. Տալատիէ ստանձնած է վարչապետութիւնը եւ պատերազմական նախարարութիւնը: Ելմտական նախարարն է՝ Պ. Ժոռժ Պոնէ, որ նախապէս ալ վարած է այդ պաշտօնը· արտաքին նախարար՝ Պ. Փոլ Պոնքուր, ծովային՝ Պ. Լէյկ եւն.:

*** Երեսփ. ժողովի ընկերվարական խմբակցութիւնը 17ի դէմ 64 ձայնով հաւանած էր մասնակցելու նոր դահլիճին: (Ընկերվարականները 129 երեսփոխան ունին, բայց այս խորհրդակցութեան ներկայ էին միայն 90 երեսփոխաններ): Այս հաւանութիւնը տրուած էր միայն սկզբունքով, բանի որ Պ. Տալատիէ անմիջական պատասխան կը պահանջէր: Ցետոյ երեք անգամ տեսակցութիւններ տեղի ունեցան վարչապետին հետ, եւ երեւան եկաւ որ կարելի չէ համաձայնիլ բաղաքական ծրագրի մասին: Ընկերվարականները մասնաւորապէս կը պահանջէին կրճատումներ կատարել զինուորական ելմտացոյցին մէջ, մինչ Պ. Տալատիէ անընդունելի կը նկատէր այդ, ներկայ պարագաներուն մէջ:

Առևտրականներու բողոքը տուրքերու ծանրութեան դէմ

ԵՐԿՈՒ ԿԱՐԵՒՈՐ ՅՈՅՑԵՐ

Երկուշաբթի օր երկու կարեւոր ցոյցեր տեղի ունեցան Փարիզի երկու խոշոր սրահներուն, Վակրամի եւ Պիւլիէի մէջ: Առաջին ցոյցը կազմակերպած էր Ֆրանսայի առեւտուրի եւ ճարտարագործութեանց դաշնակցութիւնը: Ֆրանսայի բոլոր մասերէն պատուիրակներ եկած էին: Աւելի բան 6000 ունկնդիրներ խռնուած էին սրահին մէջ: Գլխաւոր առենախօսը յայտարարեց·

— Վեց ամիսէ ի վեր կը պատրաստուինք յարատեւ աշխատանքով եւ վճռական կամքով: Երկիրը վտանգի մէջ տապնդենք, այլ երկրին կենսական է: Մենք եսական շահեր չէ որ կը հետապնդենք: Փարիզեան շրջանին մէջ, 1931ին առեւտրականներուն եւ գործարանատէրներու կողմէ վճարուած տուրքերու միջինը երբ բաղդատենք 1914ի հետ, ահռելի համեմատութիւն մը կը գտնենք· — հարիւր անգամ աւելի բան 1914ին, երբ ելմտացոյցին համեմատութիւնն էր 10, իսկ դրամին յայտարարը՝ 5: Գործառնութեանց անկումը անհերեւակայելի չափերու հասաւ 1932ին, բաղդատելով 1929ի հետ: Ընդհանուր ծախսերու բոլոր կարելի կրճատումներն եղան·եւ պաշտօնէութեան թոշակը հարիւրին 15— 30 համեմատութեամբ զեղչուեցաւ: Ընդհանուր ծախսերու յաւելումը հասած է հարիւրին 85ի, երեք տարուան ընթացքին: Կօշիկի գործին մէջ այդ համեմատութիւնը հարիւրին 10·35 էր 1929ին, եւ 32ի բարձրացաւ 1932ին: Մանր երկաթեղէններու գործին մէջ՝ 20էն բարձրացաւ 30ի եւայլն:

Առեղնախօսը բողոքեց նաեւ շաբաթական աշխատանքը 40 ժամուան իջեցնելու ծրագրին դէմ: Ցետոյ, դիտել տուաւ թէ Ֆրանսայի մէջ կան տասը միլիոն հարկատուներ, իսկ 8 միլիոն հոգի ազատ կացուցուած են եւ տուրքերը կը վճարէ փոքրամասնութիւն մը:

Ո՞Վ Է ՀԻԹԼԷՐ

Ատոլֆ Հիթլէր, Գերմանիոյ նոր վարչապետը, ծնած է 1889ին, Աւստրիոյ մէջ: Ուսումը առած է Վիեննայի մէջ: Միւնիխ կը բնակէր 1912էն ի վեր, երբ ծագեցաւ պատերազմը: Հիթլէր կամաւոր գրուեցաւ գերմանական զօրագունդի մը մէջ եւ կռուեցաւ արեւմտեան ճակատին վրայ: Երկաթեայ խաչի պատուանշանը ստացաւ իր բաջագործութեանց համար, բայց 1918ին ճակատէն հեռացաւ, թունաւորուած ըլլալով հեղձուցիչ կազերէն: 1918 նոյեմբերի յեղափոխութեան ատեն հիւանդանոց էր: Քանի մը շաբաթ յետոյ, Միւնիխ վերադառնալով, կը մարտնչէր Բիւրք Այզներէի յեղափոխական կառավարութեան դէմ:

Այդ օրէն ասդին, Հիթլէր ամբողջովին բաղաքականութեան նուիրուեցաւ: 1923ին, Միւնիխի մէջ սարքած դաւադրութեան հետեւանքով ձերբակալուեցաւ եւ դատապարտուեցաւ 5 տարի բերդարգելութեան, բայց ներման արժանացաւ մէկ տարի յետոյ: 1929էն ի վեր է որ, Երնկի ծրագրին դէմ մղած պայքարէն յետոյ, Հիթլէրի հիմնած կուսակցութիւնը սկսաւ ծաւալիլ: 1930ին արդէն ընտրական մեծ յաջողութիւններ շահած էր: 1932ին Հիթլէր հանրապետութեան նախագահութեան թեկնածու էր Հինտէնպուրկի դէմ:

Ուշագրաւ պարագայ մը եւս, — հազիւ մէկ տարի կայ որ Գերմանիոյ նոր վարչապետը գերմանական հպատակ դարձաւ:

ԲԵԿՈՐՆԵՐԸ ՊՈԼԻՍ ԿԸ ԳԱՂԹԵՆ

Պօղազլեանի գիւղէն (Եոզկատ) 50 — 60 գաղթականներ կը պատրաստուին գալու Պոլիս, ինչպէս տեղեկացուցած են Պոլսոյ իրենց հայրենակիցներուն: Ազգ· Խնամատարութեան կողմէ յորդոր եղած է որ մնան իրենց տեղը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՎԻՐԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

ՀՈՒՄԱՆԻՈՒԹԵԱՆ ՅԱՂԹԱՆԱԿԻ ՄԱՍԻՆ

Լ. ԵՒՍՈՒՆ ՂՎԶՕ «ՀԱՅՐԵՆԻՔ»Ի

ԳԱՂԱՓԱՐԱԿԱՆ ԵՒ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐՈՒ ՇՈՒՐՋ

Ա. ՂՈՀԱՆՋԱՐԵԱՆ

Ա.

Ամերիկահայ գաղթականութեան մէջ ամենէն աւելի ուշադրութեան արժանացած հարցերէն մէկն է անկասկած հումանիութեան յաղթանակի հարցը։ Ամերիկահայ գաղթականութեան մեծ մասը, որ ներկայացուցիչն է հայ ժողովուրդի ամենէն կրթուած մասին, ամենէն ազատ մասին, ամենէն ազատ մասին, ամենէն ազատ

երբեմն կամքի արտայայտութիւններ կը տեսնենք երեն մօտ, ատոնք աւելի չատ խօսքի, մտաւորականի արտայայտութիւններ են՝ քան գործական մարդու:

Վերջաւորութեան գեկուցանողը՝ Պ. կարօ Սասունի արտայայտած կարծիքներուն պատասխանեց համապատասխան եզրակացութիւններով:

ՀԱՑԿԱՇԷՆ

Ց. Գ. — Գրական Ակումբի վարչութիւնը կը պատրաստուի փետրուարի մէջ հրապարակային եւ արժանավայել հանդիսով մը տօնել՝ մեր տաղանդաւոր գրագիտուհի Տիկ. Զապէլ Ասատուրի (Սիպիլ) գրական, ուսուցչական եւ հանրային գործունէութեան յոբելեանը: Կը պատրաստուի ճոխ յայտագիր: Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ԿՈՒՍԱԿՑԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Հ. Ց. Դ. Գրադարանի հիմնարկութիւն

—·—

ԼԻՈՆ, 28 յունուար (Ցառաջ).— Այս ուրբաթ գիշեր սարքուած ընդհ. ընկերական ժողովը ստացաւ զուարթ երեկոյթի մը հանդամանքը: Ջերմ մթնոլորտ մը որ յատուկ է միմիայն Դաշնակցական մեծ ընտանիքէն ներս ու անոր շուրջը բոլորուած տարբերուն: Բացի մէկ երկու բացակայ ընկերներէ, կազմը իր ամբողջութեամբ ներկայ էր: Որքան ոգեւորութիւն եւ խանդավառութիւն, սէր եւ եղբայրական խանդաղատանք այս պա՛րզ հաւաքոյթին մէջ: Առիթէն օգտուելով, օրուան դիւանը փափաք յայտնեց որ, նոյն իրիկունը հիմը դրուի Հ. Ց. Դ. Լիոնի ժողովրդային գրադարանին:

Ու այդպէս ալ եղաւ:

Տեղական կոմիտէին կողմէ նախանցեալ ժողովին եղած պարզ յայտարարութեան հետեւելով, մեր ընկերները իրենց հետ բերած էին աւելի քան 40 արժէքաւոր գրքեր, եւ տասը թիւ «Հայրենիք» ամսագիր, ինչպէս նաեւ «Դրօշակ»ի թիւեր, «Երկունք» եւայլն:

Երեկոյթը բացաւ ընկ. Ս. Թիւեաքեան՝ «Եթէ— ըսաւ ընկերը— եւ մէկ մեր հայրենի աշխարհին մէջ, անոր պարզ ու չինչ եթերին տակ 10—20 տնուոր գիւղի մը աւագ մը տասնոդութիւնը կ'ըլլար ունենալ եկեղեցի մը եւ անոր յարակից դպրոց մը, այսօր, այս օտար հորիզոնին տակ, աւելի քան անհրաժեշտ է Դաշնակցութեան կողքին ունենալ անոր Գրադարան - Ընթերցարանը: Այս մէկ յայտարարութեան վրայ, մեր ընկերները փութացին եւ 40 կտոր գրքեր եւ տասնեակ մը «Հայրենիք» ամսագիր ու դեռ բազմաթիւ այլեւայլ հատորներ բերել: Ուրեմն, այս խանդավառութեամբ, շատ մօտ ատենէն կրկին պիտի ունենանք մեր ճոխ Գրադարան-Ընթերցարանը:

Ընկ. կ. Մանուկեան ըսաւ որ, Դաշնակցութիւնը առանց Գրադարան-Ընթերցարանի պիտի նմանէր աշազուրկ մէկու մը, որ կ'ապրի, բայց չի կրնար տեսնել տիեզերական գեղեցկութիւններն ու բարիքները: «Դաշնակցական անհատը ամէնէն աւելի ճիգ ու չանքը պիտի թափէ իր հոգիին ակունքը զարգացնելու, մաքուր պահելու, եւ կատարեալ մարդ դառնալու եւ ոչ թէ «եսեմճի»:

Տարէց ընկեր մը — Ղ. Քէնտիրեան — ըսաւ. «Մեր ցեղը իր բազմաթիւ առաքինութիւններու կարգին ունի լաւ առաքինութիւն մը — շինելու առաքինութիւնը: Պատահած է որ, տասնեակ անգամներ քանդեր. խորտակեր են մեր տունը, սակայն, միշտ ալ մենք վերաշիներ ենք, նորոգեր ենք շուտով: Դաշնակցութիւնը ըլլալով հարատեւ արտայայտիչը մեր ցեղին՝ իւրացուցած է այն բնատուր պարգեւը զոր կոչեցինք «շինելու առաքինութիւնը»: Ունէինք գրադարան մը, սակայն կորսնցուցինք: Ու առանց կորուստին վրայ անդրադառնալու ժենք պէտք է ունենանք մեր գրադարանը»:

Կարգով արտայայտուեցան գրեթէ բոլոր ընկերները, լաւագոյն բարեմաղթութիւններով:

Գրադարանին բացումը պիտի կատարուի մօտ ատենէն, հրապարակային խնջոյքով մը որուն ներկայ պիտի ըլլայ մեր երէց ընկերներէն մէկը՝ որ, խոստացած է, ճամբորդութեան մը ընթացքին Լիոնէն անցած ատեն՝ գիշեր մը հիւր մնալ մեզի: Ընկերները մեծ ոգեւորութեամբ կը սպասեն:

Ընկ. Մ. Տէր — Պետրոսեանի առաջարկով նոր գրադարանը կոչուեցաւ «Հ. Ց. Դ. Ռ. ԶԱՐԴԱՐԵԱՆ գրադարան»: Ընկերը իրրեւ կնքահայր, գրադարանին նուիրեց գումար մը, որ նոր դիրքերու գնման պիտի յատկացուի:

Ուրիշ կարգ մը ընկերներ, խոստացան յաջորդիկայ ընդհ. ժողովին, իրենց հետ բերել նոր դիրքեր: Միւս կողմէ, պարտք համարեցաւ այս տողերը գրողին վրայ որ, երկտող կոչ մը ուղղէ մեզ համակիրներու եւ բարեկամներու գրատուներու, որպէս զի, հաճին իրենց օժանդակութեամբ ճոխացնել մեր նորաստեղծ գրադարանը:

Ա՛ս կարգէն են Ամերիկայի «Հայրենիք» գրատունը, Եգիպտոսի «Ծուսաբեր» գրատունը, Փարիզի Հրանտ — Սամուէլ գրատունը, ինչպէս նաեւ «Ցառաջ» մատենաշարը:

Դիրքերը ուղարկել, հետեւեալ հասցէին,— Restaurant Kandérian, 40, Rue Pierre Corneille, Lyon (Rhône):

Ժողովը ցրուեցաւ գիշերուան ժամը 11ին: Գոհունակութեան բարի ժպիտ մը կը ցոլար իւրաքանչիւր ընկերոջ դէմքին վրայ:

Մխաէ — Միրզէ

ԹՈՒՐՔԻԱ

Պուլկարները կը հրուին

—·—

Սոֆիայի «Սլօվօ» թերթին մէջ Տոքթ. Ն. Ս. ստորագրութեամբ յօդուած մը հրատարակուած է Պոլսոյ պուլկար էկզարքարանի մասին: Այս առթիւ յօդուածագիրը կը գրէ. —

... Այս հարցը ոչ միայն եկեղեցական, այլ եւ՝ ազգային պետական է:

Ու ճիշդ ատոր համար, պուլկար կառավարութիւնը պէտք էր որ հասկացողութեան մը գար Թուրք հանրապետութեան հետ ու ճշդուէր էկզարքարանի գիրքը, որ, ըստ Թուրքերուն, գոյութիւն չունի, մինչ ճշդուած ու ապահովուած է Ժընեւի դաշնագրով:

Ու երբ մեր մամուլը աղմուկ բարձրացուց ըսելով թէ էկզարքարանը պէտք է Պոլիս մնայ, Թուրքերէն Թերթերը հակառակ դիրք մը բռնեցին: Իսկ հանրածանօթ Թուրք լրտես եւ համիտեան շրջանի հին Թուրք մը, — որ, Թուրքիոյ մէջ պուլկար վարժարաններու իբր Թրքական քննիչ, մեծ պայքար կը մղէր երիտասարդ Թուրքերու դէմ — Իհթիմանի շրջանէն (Պուլկարիա), Տօնա Պանիա գիւղացի Մալիա էֆէնտի, վերջերս հրատարակեց պրակ մը Պուլկարիոյ դէմ ու մեր վարիչները եւ հանրային գործիչները որակեց Թուրքիոյ Թշնամիներ: Ու այս մարդը, իբրեւ Թուրքերէնի ուսուցիչ Պոլսոյ պուլկար վարժարանին, Պուլկարներու դէմ իր չարութիւնը կը տանի մինչեւ այն աստիճանին որ ոչ միայն կ'ըսէ թէ Թոյլ պէտք չէ տալ էկզարքարանի գոյութիւնը, այլ եւ մէկ հատիկ Պուլկար պէտք չէ պահել Թուրքիա...:

Եւ, իրապէս, այս օրուան Թուրքիոյ մէջ Պուլկարներու կացութիւնը այնպէս է որ մօտ ատենէն փաստօրէն որ եւ է հետք պիտի չմնայ հոն Պուլկարներէն: Նախ որ՝ Թուրք հանրապետութեան կառավարութիւնը փակեց Թրքահպատակ Պուլկարներու տղոց նախակրթարանները, ու զանոնք ստիպեց օրէնքով ու տուգանքով, միայն Թրքական վարժարաններ յաճախել: Այս պայմաններուն մէջ Լոզէնկրատի եւ Խորհրդի մէջ վարժարան պիտի չունենանք, ուր մնացած են հազիւ 20—25 պուլկար ընտանիքներ, որովհետեւ Թուրքերը ամէն տարի Թրակիայէն բռնութեամբ կ'արտաքսեն պուլկար բնակիչները: Իսկ Թուրքալը գիւղին մէջ (Զաթալճա) վեց տարի առաջ էր որ փակեցին պուլկարական վարժարանն ու եկեղեցին, եւ քահանայ Սթէֆան Իաչքովը, ուսուցիչ Անաւուտովը եւ ուսուցչուհի Իվանովան ոտիկաններով վռնտեցին ու երկրէն դուրս հանեցին...: Վերոյիշեալ Յաւիտ էֆէնտին իր հռչակաւոր զրքոյկով Թուրք կառավարութեան կ'առաջարկէ Թուրքալը գիւղէն արտաքսել բոլոր Պուլկարները: Շուտով, 600ի մօտ պուլկար ընտանիքներ ստիպուած պիտի ըլլան հեռանալ Պոլսէն, որովհետեւ Թուրք իշխանութիւնները չեն Թոյլատրեր Պուլկարներուն՝ կաթ ու բանջարեղէն ծախել տուները կամ փողոցները, որպէս չըլլուն վաճառորդներ, ու այդ իրաւունքը կուտան միմիայն Թուրքերուն: Ծանր է նաեւ Թուրքիոյ պուլկարահպատակներուն վիճակը, որոնք ծանրաբեռնուած են անտանելի տուրքերով, որպէս զի ըստիպուին դաղթել Թուրքիայէն:

Այս պայմաններուն մէջ, կարելի՞ է խօսիլ Էկզարքարանի մասին, երբ բուռ մը Պուլկարներու համար իսկ կեանք չկայ, հակառակ անոր որ կը դրուի ու կը խօսուի բարեկամութեան եւ բարի դրացիական յարաբերութեան մասին՝ ընդմէջ Թուրքիոյ եւ Պուլկարիոյ:

1932ի արտածումը

—·—

Արտածման դրասենեակը հրատարակեց 1932ի արտածման ընդհանուր ցուցակը, որ հիմնուած է մաքսատան եւ մեներաշնորհի գործակատարութեան վիճակագրութիւններուն վրայ:

Համաձայն այդ ցուցակին, Թուրքիա 1932ին արտածած է 28,844,253 քիլօ ծխախոտ. այսինքն՝ 1931էն 6 միլիոն 500,000 քիլօ աւելի. բայց, դէնի անկման պատճառաւ, դրամը այս տարի քիչ մնած է ներս: 1931ին ծխախոտը բերած էր չուրջ 31 միլիոն ոսկի: Այս տարի՝ 28,900,000 ոսկի:

Զամիչ, անցեալ տարի, 30 միլիոն արտածածուած էր. այս տարի 49 միլիոնէն քիչ մը աւելի, ու արժած է գրեթէ նոյն գումարը, — 10,544,305 ոսկի:

Ասոնցմէ զատ, այս տարի 2,075,172 ոսկիի բամպակ, 1,634,480 ոսկիի թիֆթիկ, 3,458,328 ոսկիի գարի, 1,284,132 ոսկիի բուրդ, 1,161,506 ոսկիի ափիոն, 3,510,142 ոսկիի Թուղ, 6,549,873 ոսկիի կաղին (կոտրած), 8,026,083 ոսկիի հաւկիթ, 1,137,438 ոսկիի գորգ, 469,225 ոսկիի բամպակի բոժոժ, 772 հազար 477 ոսկիի ձէթ արտածուած է: Այս նիւթերը, արժէքի տեսակէտով, այս տարի ինկած են: Մանաւանդ ձէթը: 1931ին 6միլիոն ոսկիէն աւելի ձէթ ծախսուած էր (18 միլիոն քիլօ): Իսկ այս տարի հազիւ 2,500,000 քիլօ:

«Կազիին գործը»

—·—

Քանի մը օր առաջ, Պոլսոյ մէջ լոյս տեսաւ L'Œuvre du Gazi par Jean Weinberg: Այս ալպոմը չատ գեղեցիկ տպագրութիւն մը ունի եւ 500է աւելի նկարներ կը պարունակէ: Այսպէս՝ կազին, Քեամիլ եւ Ըսմէթ փաշաները, բանակի քննիչներ, Թուրք գեսպաններ, օտար գեսպաններ Թուրքիոյ մէջ, Թուրք մտաւորականներ, 1932ի էնկիւրիւնի, դաշնագիրներու ստորագրման յատուկ նկարներ, Մուսթաֆոյ գինադադարէն ասդին եղած ազգային ոճնակատարութեանց նկարները եւն. Ալպոմը պիտի ծառայէ փրոփականդի:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երկաթուղի Երեւանէն Քանաքեռ

—·—

Քանաքեռի Ըրաելեկտրակայանին վարչութիւնը, դիւրացնելու համար ծանր մեքենաներու եւ. գործիքներու փոխադրութիւնը դէպի Քանաքեռ, որոշեց երկաթուղիի գիծ մը հաստատել նոյն ուղղութեամբ: Գիծը պիտի անցնի Գետառէյի եզերքէն:

Արդէն սկսած են աշխատանքները, եւ կը յուսացուի, որ գիծը աւարտի մայիսին: Գծին շինութիւնը կը գնահատուի 300,000 րուբլի:

Երեւան-Քանաքեռ երկաթուղին պիտի կազմէ նախնական Երեւան Ադստաֆա երկաթուղիի գծին:

Պիտի փոխո՞ւի վերջապէս

—·—

«Յորդ. Հայաստան» (16 Յունուար) կը գրէ թէ Հայաստանի քաղաքներուն եւ գիւղերուն անունները «ճշդելու եւ ձեւաւորելու» նպատակով, կազմուած է յանձնաժողով մը, որուն կը մասնակցին Հ. Աճառեան, Ս. Լիսիցեան, Յ. Զօրեան եւ Զ. Կորկոտեան: Նախագահն է Մ. Աբեղեան:

Ի՞նչ կը նշանակէ «բնակավայրի անունները ճշդել ու ձեւաւորել», պիտի փոխե՞ն արդեօք, վերջապէ՛ս, անճոռնի անունները, որ տրուած են Հայաստանի զանազան գիւղերուն ու քաղաքներուն:

Փոփոխութիւններ կառավարութեան մէջ

— :·: —

Հայաստանի հողային գործակարութիւնը վերակազմելու ծրագրով, հողային գործավար նշանակուած է Գ. Եսայեան, փոխ – գործավարներ՝ Ա. Կոստանեան, Սիլանեան եւ Մուրադեան:

Յորենի մշակութեան եւ անասնապահութեան խորհրդային տնտեսութեան լիազօր նշանակուած է Բագրատ Ցարութիւնեան, փոխանորդ՝ Լեւոն Ուլիբէկեան եւ Ցակոբ Տանին:

Բանուորագիւղացիական տեսչութենէն հրաժարած է Արամ Վարդապետեան:

Լէնինականի ապանդանոցը

—·—

Որոշուած է ընդարձակել Լէնինականի ապանդանոցը, որուն չինութեան ձեռնարկուած է արդէն: Նոր ապանդանոցը, որ չինուած պիտի ըլլայ արդի ճարտարապետութեան պահանջներուն համաձայն, պիտի կարենայ ընդունիլ 1500 մեծ, 500 մանր անասուն եւ 500 խոզ: Մի՛ջոցներ ձեռք առնուած են՝ աւարտելու համար ապանդանոցը այս տարուան վերջերը:

Երեւանի հաւկիթի առեւտուրը

—·—

Վերջապէս սկսաւ բանիլ Երեւանի հանրակառքը:

Ցունուար 12ին կատարուեցաւ բացումը: Կէս օրուան մօտ, սաստիկ ցուրտին տակ սպասող բազմութեան մէջէն, կարգով անցան հանրակառքերը, որոնց առաջին գոյգին ճակատը, ելեկտրական երիվարանգ լոյսերու մէջ, կը փողփողային Ստալինի եւ Կանկեանի լուսանկարները, եւ կառքերու երկրորդ գոյգին ճակատը՝ Անաստասի եւ Տէր Գաբրիէլեանի լուսանկարները:

Ողջոյնի եւ ցնծութեան աղաղակներու մէջէն կը լսուի Երզնկեանի ձայնը.

— Հանրակառքը այսօրուընէ կը սկսի աշխատիլ:

Նուագ, կեցցէներ եւ ծափահարութիւններ: Ցետոյ ժողովուրդը կը նստի հանրակառքերուն մէջ, ուր կը տեղաւորուին նաեւ նուագածուները: Եւ հանրակառքերը չորս կ'ընեն դանդաղօրէն, մինչ կառքերուն մէջէն կը հնչեն նուագարանները:

Երախաները կը ձայնակցին փողոցէն եւ բազմութիւնը, պատնէշ կազմած, կը հետեւի գնացքին:

Երեւանի Օփերային թացումը

—·—

Ցունուար 20ին կատարուեցաւ Երեւանի պետական օփերային բացումը: Ներկայացուեցաւ Սպենդիարեանի «Ալմաստ»ը: Եեմավարներն էին Ստոլերման եւ Գ. Բուդաղեան: Եեմադիր՝ Ա. Ս. Բուրջալեան, նկարիչներ՝ Մ. Սարեան եւ Մ. Արուչեան, երաժշտական վարիչ՝ Ռ. Մելիքեան, պարի ուսուցիչ՝ Նիկոլսկի, Պրեոբիակով եւ Արիստակէսեան:

Այս առթիւ «Պրոլետար»ի մէջ Մ. Դարբինեան խանդավառ յօդուած մը ունի, հայ առաջին օփերային բացման նուիրուած:

*** Վ. Թոթովենցի «Աստղածորը» օփերայի պիտի վերածէ Ա. Տէր Ղեւոնդեան:

Գլուխ գործոցները ո՞ր տարիքներուն գրուած են

—·—

Տանթէ իր «Աստուածային կատակերգութիւն»ը սկսած է գրել 35 տարեկանին եւ աւարտած է 55ին: Արիսթօ 42 տարեկան էր երբ հրատարակեց իր «Անզուսպ Ռոլանդը»: Ռապլէ 40 տարեկանին ծրագրեց «Փանտակրիւէլ»ը եւ վրան աշխատեցաւ 17 տարի: Շէյքսփիր «Օթէլլօ»ն գրած է 41 տարեկանին: Կէօթէ «Ֆաուսթ»ը սկսած է 41 տարեկանին: Ֆլօպէր «Մալամպո»ն գրած է 41 տարեկանին: Ֆէնէլօն «Տելեմաք»ը գրած ատեն 43 տարեկան էր, Ժ. Ժ. Ռուսօ «Նոր Էլոյզը», Պալզաք «Զարմիկն Փոնս»ը՝ նոյն տարիքին: Սէրվանթէս Տոն Քիշոթը հրատարակեց 50 տարեկանէն վերջ: 50 տարեկանէն վերջ գրած են՝ Միլտոն՝ «Կորուսեալ Դրախտ»ը, Լը Սաժ՝ «Ժիլ Պլաս»ը, Պէռնարտէն տը Սէն Փիէռ՝ «Պօղ եւ Վերժինէ»ն, Լամարթին՝ «Կրացիէլլա»ն, Վ. Հիւկօ՝ «Պատիժները»: «Թշուառները» հրատարակուած են երբ Հիւկօ 60ը անց էր: Վոլթէր գրած է «Քանտիտ»ը 65 տարեկանին: Տոլսթոյ «Ցարութիւն»ը տուաւ 71 տարեկանին: Ռիչիէն՝ 77 տարեկանին հրատարակեց իր լաւագոյն գործերը: Մեր մէջ ահա Օշականը որ միջին տարիքէն վերջ իր մեծագոյն բաժինը կը բերէ մեզի:

ԿՐՆԱ՞Ս Ո՛Ր ԵՒ Է ՕՏԱՐ ԹԵՐԹ ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԷԿ ՏԱՐԻ, ԱՑԼ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ԶՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՄԱՄՈՒԼ

«Արմենիա»ն ալ մեծցաւ

—·—

«Արմենիա» շաբաթաթերթը, որ երկու տարիէ ի վեր կը հրատարակուի Պուէնոս Այրէսի մէջ, 1933ի յունուարէն ի վեր լոյս կը տեսնէ ընդարձակ ծաւալով — եօթը սիւնակ:

Այս առթիւ գրած խմբագրականէ մը կը քաղենք հետեւեալ հատուածները.

— «Ամէներ առաջ, հետեւեալ ձեւով կը նախատեսէինք թերթի ապագան.—

« Ուրախութեամբ կը նկատենք յայտնել մեր ընթերցողներուն, որ թերթի նորակազմ վարչական մարմինը, հիմնադիր վարչական անդամներու ղեկավարութեամբ, կը մտածէ չատ մօտիկ ապագային թերթի ծաւալը ընդարձակել մէկ սիւնակով, զայն դարձնելով հօթը սիւնակնոց ընդարձակածաւալ օրկան մը: Ցուսով ենք, որ ատոր պիտի յաջորդէ այն վերելքը, որ ունեցան մեր չատ մը մեծածաւալ օրթաթերթերը: Այսինքն՝ ժամանակ մը վերածել եւօրեայի, հուսկ ուրեմն հրատարակել իրրեւ պատկառելի օրաթերթ մը, օրկան մը եւ բերանը հանդիսացող Հարաւ. Ամերիկայի հայ գաղութին:

« Այս զեղեցիկ նպատակին համար, հարկաւ, հայ գաղութն ալ իր բաժին պարտականութիւնն ունի: Նախ՝ ամէն մէկ հայ ընտանիք բարոյական պարտականութիւն մը պիտի սեպէ հայ լրագիր մը ունենալու իր սեղանին վրայ, հաւասար իրաւունքով օտար թերթերու: Ցետոյ ամէն Հայ ազնուօրէն կրնայ բարիք մը ընել իր ծանօթներուն եւ բարեկամներուն բայց իր ստացած հայ թերթին ու հայ գիրքը ձրի կարդացողներուն տրամադրելու չարութիւնը պէտք չէ որ ընէ»:

Այսպէս կը գրէինք հինգ ամիս առաջ ու հինգ ամիս յետոյ թերթի վարչութիւնը իր հանդիսաւոր խոստումը կը կատարէ ոչ թէ աւելցնելով մէկ սիւնակ, այլ թերթի ծաւալը ընդարձակելով աւելի քան Լուկէս անգամ, զոհաբերութեան եւ աշխատանքի առաւելագոյն ճիգով:

Այս ծաւալով չարաթաթերթ մը համահաւասար է նախկին ծաւալով եօրեայի մը, առաւել պատկառելի, բովանդակալի եւ խնամուած:

Այսօր իսկ չենք քաշուիր յայտարարելու, որ եթէ Հարաւ. Ամերիկայի 30,000ի հասնող հայ գաղութները փոքրիկ ճիգ մը ընեն քաջալերելու եւ խրախուսելու մեր ձեռնարկը, նորանոր բաժանորդներ տալով, օր մը «Արմենիա»ն պիտի դառնայ ընդարձակածաւալ օրաթերթ մը, հոգեւոր – մշակութային ամուր շղթայ մը մեզ իրար միացնող ու չաղկապող:

Եւ այդ աննիւթ կամուրջը պէտք է նեռուի նախ՝ Պրազիլիոյ, Ուրուկուէյի եւ Արժանթինի հանրապետութիւններու մէջ համախմբուած զանգուածներու միջեւ, կապուելու համար մեր միւս հոծ զանգուածներուն եւ Մայր Երկրին:

Ու ներկայ մեր քաղաքական, ազգային ու ընկերային տագնապալի օրերուն ուրիշ ոչ մէկ զօրիչ կապ կայ, բաց ի մամուլէն ու գրականութենէն:

Այս երկու գործօնները մեր ժողովուրդի հոգեւոր չափանիշներ են:

Անոր համար է, որ մենք գերկարեւորութիւն կուտանք մամուլին ու գրականութեան»:

Հ. Ց. Դ. ԱՐԱՐԱՉԱՆԴԷՍԸ

—·—

Շաբաթ գիշեր, Հ. Մ. Ը. Մ.ի պարահանդէսը, Օթէլ Մօտէրնի մէջ՝ մեծ յաջողութիւն մը չունեցաւ նիւթական տեսակէտով: Մասնաւորապար մեր հարուստներէն ոչ ոք բարեհաճած էր իր ներկայութեամբ քաջալերել սոյն պարահանդէսը: Բայց բացականները շատ բան կոծանցուցին, որովհետեւ պարահանդէսը շատ լաւ անցաւ եւ ներկաները զոհունակութիւնը ունեցան խանդավառ եւ կանոնաւոր երեկոյթ մը վայելելու:

Երեկոյթին յայտագիրը պատրաստուած էր խնամքով. նախ՝ երկու նուագախումբերը, որոնցմէ մէկը՝ Ազժանթինեանը մեծ յաջողութիւն գտաւ, ինչպէս կը սպասուէր: Մեր մեծ արուեստագէտը Պ. Ֆ. Ազազարեան ջերմագին ծափերու արժանացաւ ջութակի վրայ նուագած երկու կտորներով: Նշանաւոր Թեան աշխարհի ախոյեան Պ. Ազաթօն, վարեց սուսերամարտութեան մեծարժէք մրցում մը 1928ի Միջազգային Ողիմպիականին ամերիկեան խմբակին պետ Տոքթ. Միլները եւ Տոքթ. Տըլիտժի միջեւ, որմէ յաղթական ելաւ վերջինը: Ներկաները խանդավառօրէն ծափահարեցին երեք մարզիկները: «Ֆանթեզիստ» Միքսթօր որ մրեւնոյն ատեն երեկոյթին «յայտարարողն էր, ներկաները զուարճացուց իր սեռնախօսութիւններով եւ մեներգներով, իսկ Ֆրանսացի արուեստագէտ մը Ruy Blasէն հատուած մը արտասանեց մեծ յուզումով:

Փրոֆ. Պ. Եադմուրեան կատարեց արդիական պարերու դուցադրութիւն մը եւ դեկավարեց «Ֆարանտօլ»ը որ մեծ զուարճութիւն սփռեց սրահին մէջ:

Ցետոյ տեղի ունեցան պարի մրցումները մեծ կանոնաւորութեամբ: Տասներեք զոյգեր արձանագրուած էին, որոնք բաժնուեցան երկու խմբակներու եւ պարեցին «Թանկո» ու «Ֆօքսթրօթ», երկու նուագախումբերուն առաջնորդութեամբ: Ժիւրին որ կազմուած էր Պ. Թօլայեանէ, Փրոֆ. եւ Տիկին Եադմուրեանէ, Օր. Ա. Քէօլեճեանէ (Օր. Լուիժ Ֆէօյլէր կէս գիշերուան մօտ հետեւեալ հաղորդեց կազմակերպիչներուն թէ կրնար յարգել իր խոստումը) այս 13 զոյգերուն մէջէն գատեց վեց զոյգեր որոնք կրկին պարեցին միեւնոյն պարերը: Առաջնութիւնը շահեցան տ'Ալեքսի եւ իր ընկերուհին Օր. Փափազեան, իսկ երկրորդ եւ երրորդ եկող պարոններուն ընկերուհիներն էին Հ. Մ. Ը. Մ.ի սկաուտապետ Պ. Գ. Յակոբեանի երկու աղջիկները: Արդիւնքներուն յայտարարութենէն վերջ ժիւրին բաժնեց նուէրները, որոնք ալլազան եւ սիրուն էին. երեք զոյգերն ալ իբր յուշեւոյ առացան երեք ձայնագրի «տիսք»եր, նուիրուած Արժանթինեան նուագախումբին պետ Փէզանթիի կողմէ:

Մարզական հասկացողութեամբ ծպտեալներու մրցումը տեղի չունեցաւ, որովհետեւ ոչ մէկը համարձակած էր ծպտուիլ Յունուարին մէջ. նոյնպէս ամերիկեան աճուրդը՝ որովհետեւ ներկաները պէտք եղած եռանդը ցոյց չտուին եւ արեւելեան զորդը մնաց հոն ուր որ էր: Ի վերջոյ տեղի ունեցաւ «քօթիյօն»ի շատ ճոխ բաշխում մը, եւ երեկոյթը վերջացաւ առաւօտեան ժամը 6ին:

Մէկ խօսքով՝ փայլուն եւ զեղեցիկ հանդէս, բայց նիւթապէս.. անփառունակ:

Ներկայ մը

ՆԿԱՐԻԶ ՀՐԱՆԴ ԱԼԵԱՆԱՔ

Այս տարի եւս «Անկախներու Մալոն»ին կը մասնակցին քանի մը հայ նկարիչներ, որոնց կարգին մեր աշխատակիցը, նկարիչ Հրանդ Ալեանաք:

«Լը Փթի Փարիզիէն»ի նկարչական քննադատը՝ Լուի Փայեար եւ «Վիպէրթէ»ի քննադատը՝ Շավանս կը գնահատեն Հր. Ալեանաքը, որ կուտայ «կենդանի եւ չափազանց արտայայտիչ» մէկ դիմանկարը վիպագիր Ժան տ'Ակրէվի:

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10)

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ հակառակ ատոր, լոյս տեսնելէ յետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատմուածքներու այս հատորը արժանի՞ է իր անսպասելի յաջողութեան:

Երկու ամսուան մէջ 4րդ տպագրութիւն

Գինը 9 ՖՐԱՆԿ

կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

Ընկերվարականներու ազգային խորհուրդը պիտի գումարուի կիրակի օր: Այս առթիւ, Սէնի նահանգին դաշնակցային խորհուրդը ժողով գումարելով, ստուար մեծամասնութեամբ որոշեց չմասնակցիլ նոր դահլիճին:

ԻՆՉՈ՞Ւ ԳՆԴԱԿԱՀԱՐՈՒԵՑԱՒ ՏՈՔԹ. ՀԷՔԻՄԵԱՆ

Ընթերցողները կը յիշեն թէ Բարեգործականի ներկայացուցիչ Տոքթ. Հէքիմեան գնդակահարուած էր անցեալ տարի: Բարեգործականի զեկոյցը կը հաստատէր թէ ան մեռած է «ներքին» պարագաներու մէջ: Իսկ Պ. Տէր Գաբրիէլեան երբ փարիզ եկաւ, յայտնեց թէ չհաղթուեցին բրած ըլլալով, հակառակ երկրի օրէնքին, Թիֆլիս կանչուեցաւ եւ ճամբան հիւանդանալով մեռաւ Թիֆլիսի հիւանդանոցին մէջ:

Հայաստանէն նոր հասած ճամբորդ մը կը պատմէ մեզի.—

Կառավարութիւնը այսինքն կէսկէսուն կամ հին Զեկան խմանալով թէ Տոքթ. Հէքիմեան ոսկի եւ դրամ ունէր, կ'երթան կը խուզարկեն տունը եւ բոլորը կը գրաւեն: Այս առթիւ կ'ամբաստանեն թէ չհաղթութեամբ ձեռք բերած է այդ ոսկիները: Արդէն որու քով որ ոսկի ըլլայ, կը բանտարկեն, եթէ դրամ չդտնեն, մինչեւ որ խոստովանի եւ տեղը ցոյց տայ: Հէքիմեան վոխանակ լռելու, երկու-երիք անգամներ խնդիր կը հանէ թէ ինք չհաղթութիւն չէր բրած եւ թէ այդ ոսկիները ունէր երբ եկաւ Թ. Հայաստան: Ցետոյ կը պահանջէ որ քննութիւն բանան եւ ինք պատրաստ է օրինական պատիժը կրելու, եթէ ապացուցուէր իր դէմ եղած ամբաստանութիւնը:

Զեկան Հէքիմեանի այս դանդաղներուն վերջ մը դնելու համար, կը ձերբակալէ զինքը եւ երիք օր յետոյ կը գնդակահարէ զինքեանց:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղխատասիրաց Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933 ԻՆ

ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒՈՒԱՏՕՏ,

«ՇԱՆ Զ'ԷԼԻԶԷ»Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ,

79, Ave. des Champs Elysées

Հովանաւորութեամբ Ք. Ա. ԿՕՍՏԻ, անդամ Բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ Տիկին Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆԻ

ԿՐԷԿՕՐ եւ իր «ԿՐԷԿՕՐԻԷՆ»ները իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս

ՄԱՆՕՒԷԼ ԲԻՇԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:

կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ ԼԻԱՆ ՎԱՐՆԷՋ, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփէրայէն), դասական երգեր: Օրիորդ ԱԼ. ՊԷՐՔԱ, իր էքսանթրիք պարերուն մէջ: Պ. ՍՈԿՐԱՏ ԻՕԱՆՆԻՍԵԱՆ, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը: Պալէ քլասիք՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ: Երկու նուագախումբ, 25 նուագածու, պար երաժշտութիւն, աթթրաքսիօնները, թօմպոլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ գիւրաժառչելի գիներով:

ՄՈՒՏՔ 25 ՖՐԱՆՔ:

ՑԵՏՋԳՈՒԱԾ Է

Գալրոցասէրի Սանուց Միութեան պարանցիկ ցերեկոյթը Ապրիլ 30ին:

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այս թուականը:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել — Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

Ծախու է *ատիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն Թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Շ. Յ. Դ. Պիյեանքուրի «Զաւարեան» կոմիտէն իր ցաւակցութիւնները կը յայտնէ ընկեր Արմենակ Պեհիկի՝ իր հօր դառնապէտ մահուան առթիւ:

ՀՈՒՇԱՏԵՏԻ

Շ. Ո. Մ. ՄՈՒՍԻԹԵԱՆ փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը այսօր Շաբթ. երեկոյեան ժամը 9ին ֆլորիայի վերնայարկը: Նիւթը՝ «Քննադատութիւն Մեծն Տիգրանի պատերազմներուն եւ քաղաքականութեան»: Մէկ ժամ սինեմա: կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Մատաղ ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:
Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ զեղչ անտեսական տագնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ:
Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Մսեղ	9	ֆր.լիվր
2. Քաշէր պանիր	8	ֆր.լիվր
3. Կեասրիոյ ապուխտ	12.50	ֆր.լիվր
4. Ձերմակ պանիր	6	ֆր.լիվր
5. Չիթապտուղ	3	ֆր.լիվր
6. Ընտիր օղի	19	ֆր.լիվր

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:
Livraison à domicile

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ
ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵՒԱՅԼՆ

Ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է աւելի աժան գնել, գեղեցիկով միջնորդէքը: Գնման մէջ եղած չաիը ամէնէն իրականն է:

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿՐ ԾԱՒԱՆԵՆՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՓՈՒՐՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գինէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ Trépointeը (ՄԻՋԱԿԱՇԻ)

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:

Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաժամն գինով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդէքը:

ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»
14 Quai de Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24—44

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել, փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐը, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէճին, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ, Սրագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մեր խանութ մը բացած ենք rue de Trévise *թիւ 30 հանդիպակաց Գրանտ Օթէլ մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կրնան օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կիսալճնայէն (Յունաստան Փրլանթի Եղիաեան, ամուսինը՝ Իսկէնտէր, եւ աղջիկը՝ Արմինէ, կը փնտռեն իրենց ազգականը՝ Պապա Տիգրանը, կինը՝ Իւղաբեր, աղջիկները՝ Մանոնիկ եւ Կիւլիւկ (Պրուսայի Քիւմասթի քաղաքէն): Հասցէն գիտցողներէն կը խնդրուի իմացնել H. Beurekdjian, Papeterie, Komotini, Grèce:

(Բարեգործականի Գրասենեակէն)

— Հաճի Մկրտիչ Ադամեան, 72, բիւ էթիէն - Տօլէ, Ալֆորվիլ (Սէն), Ֆրանսա, կը փնտռէ քեռորդին Արամ Փիւնէհեան, հօր անուն՝ Կարապետ, մօր անուն՝ Արմենուհի, Պրուսայի Քեւրաւէք գիւղէն. 24 տարեկան, որ չորս տարի առաջ կը գտնուէր Մուսուլի շրջանին մէջ թիւթիւնքի գիւղը Արաբներու քով:

— Տիկին Աղնիւ Պետրոսեան, 164-08 South St. Jamaica L. I. N. Y. U. S. A. կը փնտռէ Թոքատցի Նազար Պետրոսեան, որ 1895ին Թոքատէ մեկնած է Իզմիր, ուր հաստատուած եւ ընտանիք կազմած է: 22 տարի Իզմիր բնակելէ ետք, 1917ին գինուոր առնուած է Քրքքկան բանակին, 43 տարեկանին: Ունի Պազէտասին: Արհեստով նաղիր է (նախիւզը): Կինը տղի երեք գաւակներով — Երուանդ, Գուրի եւ Հայկ, եւ կը գտնուին Բոյիշեալ հասցէին, Նիւ Եորք:

— Տիկին Գայիանէ Պապիկեան, c/o K. Thomasian, 3rd Ave. Watervliet, N. Y. S. A. կը փնտռէ գաւակները՝ Գրիգոր եւ Թագուհի Պապիկեան, որ 1915ին Իզմիրէն տարագրուած Տէր Զօր: Մասյզ լուր տուողին տալար պարգեւ պիտի արուի:

— Եղիա Թումասեան, Տիվրիկ Արամ Թաղ գիւղէն, 2124 3rd Ave. waterviete, N. Y. U. S. A. փնտռէ Ռոկի, Մանուկ, Զանոն եւ Արշալոյս Թումասեաններ, որ 1915ին տարագրուած են: Մասյզ տուողին 25 տոլար պարգեւ պիտի արուի:

— Ոսկան Գուզունեան, Պոլսոյ Լառնաքա (Կիպրոս), կը փնտռէ մայրը Ազէր Գուզունեան եւ բայրը Ալեքսան Գուզունեան: այժմ 46 տարեկան է:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Dameme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

Ը.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ ամէն Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Սուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

ՊԱՆԵԼՕ - ՔԱՇԱՆԻ «Արծիւ» խումբի ընկերական ժողովը այսօր Ցորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին, ընկեր Ս. Գարակէօզեանի բնակարանը, 19 rue Ampère, Cachan, Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՊԻՅԵԱՆՔՈՒՐԻ «Զաւարեան» կէմիտէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ, կը դասախօսէ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈՒԲ խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավրնիւ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ներկայանալ անդաժտելով:

Գաւառ

ՎԻԼՆԻ կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի «Բրիստափոր», «Ռոստոմ» եւ «Ապառաժ» խումբերու ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. «Ռաժակ» Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՁՈՒՒԼԻՒՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Շ. Յ. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ինդկէպ թուրքիոյ»:

Զեկոյզ կոմիտէի կողմէ զաղութիս ազգային խնդիրներու շուրջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԼԻՈՆի Մարմինին ընկերասիրական դասախօսական ժողովը 3 Փետրուար, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը:
Կը դասախօսէ՝ ընկ. Վ. ՁՈՒՒԼԻՒՐԵԱՆ
Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ. տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ
կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. ՎԻԵՆԻ «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ
ՏԵՂԻ ԿՈՒՆԵՆԱՅ 4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ,
Հ. Յ. Դ. «ՌԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒԻ ԵՐԿՈՒ ՁԱՒԶԱՆԵՐՍԵՒ ԹԷ ՁԵՐՄԱԿԱՊՈՐՍ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ
Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:
Մուտք 2 ֆրանք:

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ
11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ
Մանրամասնութիւնները յաջորդով

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի
Տարեկան պարահանդէսը **MAC-MAHON***ի շքեղ սրահներուն մէջ 1933 Փետրուար 11ին:*

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ,,Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼԸ Է
Պ. ԽՆԿԻԿ ԿԷՆՃԵԱՆ
75, rue Bonnel, Lyon

ՆԱՄԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

ՄՏԱՑՄԱՆԲ

Մարսէյլ, Գործ.— 881 ֆրանք:
Միլան Գործ.— 108 լիր. 45:
Մարսէյլ, Ա. Շ.— 140 ֆրանք:
Մոնթեվրոլ, Մ. Ա.— 40:
Նիս, Գ. Թ.— 140:
Նիկոսիա, Մ. Հուս.— 250:
Սեվիլիա, Տօն.— 140:

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

— Կը պատկանի՞մ ... Նորէն ըսէ, ի՞նչ ըսիր...

— Այսինքն դուն խորհրդանշանն ես քեզմէ աւելի մեծ բանի մը. հասկըցա՞ր:

Լիան գլուխը թօթուեց ապշած:

— Բան մը որուն կ'ներթայ մարդ ամբողջ: Բան մը որուն անկարելի է չվճռահիլ ու չհաւատալ:

— Նոյն խակալիա տղան ես դուն, ըսաւ Լիան ժպտելով:

— Ձեւքս չէ, ինչ ընեմ:

— Ձե՞ս հաւատար այս պատերազմին:

— Կ'ատեմ զայն:

— Ձե՞ս կարծեր որ անոր վախճանը պիտի ըլլայ աւելի մեծ ու զօրաւոր քան քու իտէալներդ:

— Իսկ դո՞ւն, այդպէ՞ս կը կարծես:

— Ձեմ գիտեր. ըսած եմ ուրիշ անդամ որ կը ճանչնամ մարդիկը. գիտեմ թէ ինչ են անոնք. դաւանանքը արժէք չունի իրենց համար երբ կեցած են այն բաներուն առջեւ զոր կ'ուզեն իւրացնել. բայց դո՛ւն...

Լիան ձեռքերուն մէջ առաւ ձորձի երեսները եւ ըսաւ.

— Ձեմ գիտեր, բայց դուն վախ մը ունիս:

— Այո՛, ունէի. ունիմ տակաւին:

— Ամէն մարդ ունի այդ վախը. ես ալ ունիմ:

— Ի՞նչ վախ:

— Ես ալ չեմ գիտեր: Խնդրեմ, ա'լ չխօսինք այս նիւթերուն վրայ. չեմ ուզեր: Դուն դուռին առջեւը գնա՛ եւ բսպէք բնձի. նայէ՛, պատրաստ է ինքնաշարժս: Ես հիմա կուգամ ու միասին կ'ներթանք ճաչելու:

— Ես ճաչել չեմ ուզեր:

— Ես անպատճառ պէտք է ճաչեմ: Ճաշարան մը կայ ուր կ'ներթամ ամէն գիշեր:

— Ե՞տոյ:

— Ցետոյ միասին կ'ներթանք Նէօյի՛ իմ տունս:

3.

Լիան տարաւ զայն «Թուր տ'Ափժան» ճաշարանը: Այնքան հռչակ հանած էր ան փարիզի մէջ որ ճաշարանին ափերը, Պ. Ֆրէտէրիք անոր անունով մկրատած էր իր անուշեղէններէն մէկը — կարկանդակ Մաթա Հարի:

Դիւրազգածութիւնը զոր ունեցած էր ձորձ բաղդատելով իր հասարակ պինուրի համազգեստը, Լիանի չքեղ արդուզարդին հետ, փարատեցաւ անմիջապէս: Ցիմար բան ըրեր էր երբ փորձեր էր համոզել աղջիկը որ չերթար այդ ճաշարանը. թէեւ իր պնդումները ոչ մէկ տարբերութիւն ըրած չէին. Լիան ականջ կախած չէր անոր խօսքերուն: «Պէտք է երթամ, Պ. Ֆրէտէրիք ինծի կը սպասէ», ըսեր էր ան: Բայց ինչո՞ւ, Պ. Ֆրէտէրիքի հրամաններո՞վ կը շարժէր Լիան:

— Կը յիշե՞ս այն փոքրիկ ճաշարանը ուր տարիր զիս վերջին գիշերը. հիմա ե՛ս պիտի տանիմ քեզ:

Ձորձ պատմեց թէ այնտեղ գացեր էր այդ օրը ու ճաչեր էր նոյն սեղանը:

Ինքնաշարժին բարձերուն մէջ թաղուած կ'անցնէին Ռէ տը լա Թուրնէլլէն: Տղուն աչքերուն մէջ նայեցաւ Լիան ու հարցուց.

— Ինծի համա՞ր գացիր հոն:

— Հապա որո՞ւ համար:

Բռնեց Ձորձի ձեռքը:

— Կը յիշե՞ս այն գիշերը երբ մատանին անցուցիր մատս. իսկապէս ամուսնանա՞լ կ'ուզէիր հետս:

— Չի հաւատացի՞ր:

— Այն օրերուն, այո՛, հաւատացի. բայց ամուսնութիւնը երկար կը տեւէ, դիտեմ. արուեստագէտ ես վերջապէս ու կը վազես այն բաներուն ետեւէն զոր չես կրնար բռնել: Անգամ մը որ բռնեմ քեզ, ա'լ չես կրնար փախչիլ. աւելի լաւ չէ՞ այսպէս...

Ի՞նչ պատասխան կրնար տալ:

Անտարակոյս իմաստութիւն մը կար այդ աղջկան վրայ. ճիշդ էր ըսածը: Երեք օր ունէր միայն. պիտի մոռնար ամէն ինչ բաց ի Լիանէն: Անոր հետ էր հիմա, սակայն երբ չէր այդ աղջիկը:

Մտացրիւ վիճակ մը ունէր Լիան երբ նէրս մտան ճաշարանէն. մէկը փոխուելու երեւոյթ մը: Ինչո՞ւ չէ, չատ բնական էր այդ: Ուրկէ՛ ուր ձորձ եկած էր ընդմիջելու սովորական ընթացքը անոր կենցաղին. անշուշտ առաջուան պէս ազատ չէր կրնար ըլլալ ան. հանրածանօթ մէկն էր, բոլորը կը ճանչնային զինքը: Փողոցին մէջ անգամ ձորձ լսեր էր անոր անունին փոխուիլը — նայեցէ՛ք, Մաթա Հարին է որ կ'անցնի:

Աչքերովը մէկը կը փնտռէր, երբ միասին զացին սրահին այն անկիւնը զոր Պ. Ֆրէտէրիք յատկապէս կը պահէր Լիանի համար: Ամէն պարապալի մէջ առանձին նստան: Ո՛վ ալ ըլլար անոր փնտռած մարդը տակաւին չէր եկած:

Եւ սակայն, մտաղրաղ էր Լիան: Տղան չկրցաւ իր վրայ կեդրոնացնել անոր ուշադրութիւնը. թերեւս իրաւունք ալ չունէր: Ձորձ երբէք ինքնավստահ եղած չէր այդ աղջկան հետ: Հիմա, կեանքն ալ անապահով բան մըն էր անոր համար: Ուրա՞խ էր միայն որ անոր հետ էր եւ կրնար հիացումով դիտել զայն: Փարիզ գալէն առաջ միտքէն անգամ անցուցած չէր որ կրնար իր արձակուրդի օրերը վայելել Լիանի հետ:

Ամէն անգամ որ սրահին դուռը կը բացուէր, Լիան իր աչքերը կը յառէր այն կողմը. կը տարուէր հիանալ կարծես իր ամբողջ էութեամբ: Անթափանցելի քօղ մը կար իրենց միջեւ:

— Մէկո՞ւ մը կը սպասես, Հարի վերջապէս Ձորձ:

Զարմացաւ Լիան ու խնդացի՛:

— Ամէն անգամ որ դուռը կը բացուի, կը նայիս:

— Օ՛հ, ոչինչ. սովորութիւնն պարզապէս. այստեղ եմ ամէն գիշեր:

— Բայց չպիտի զարմանայի, մէկուն մը սպասէիր:

— Կը կարծե՞ս որ քեզի հետաքրքրէի, սիրելիս, եթէ...

— Ո՛չ, այդ ըսել չեմ ուզեր. ա'լ քէ ի՞նչպէս կրնայի մտնել քու կեանքիդ նէրս, այսպէս յանկարծ ու ազատ դառնալ քեզ:

— Օ՛հ...

— Ոչ մէկ բան չպատճեցիր քու սիրդ:

— Ո՛չ:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 2 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

2 Février 1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

9ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2102 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԻԹԼԵՐԵԱՆ ԿԷՍ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Անցած տարուան կրկնակի ընտրութիւնները Հիթլէրեան յաղթանակներ ապահովեցին, առանց սակայն Հիթլէրեան կառավարութիւն մը ապահովելու Գերմանիոյ նոր հեղեղային մեծ հոսանքին:

Անցած տարի վայրկեանէ վայրկեան կը սպասուէր գերմանական ներքին արիւնալի յեղափոխութեան մը: Սակայն իրարու դէմ կեցած ուժերը, հակառակ ցնցող պոլիտիկումներու, մնացին պետական իմաստութեան ու ժառանգական կարգապահութեան սահմաններուն մէջ:

Նախագահ Հինտէնպուրգ, թէեւ իր համակրութեամբ հակուած դէպ ի ազգայնական եւ պահպանողական տարրերը, կրցաւ ըմբռնել իրեն արուած քուէներուն իմաստը, քուէներ, որ կուգային Սահմանադրութեան պաշտպան մեծ հոսանքներէն, Հինտէնպուրգի յաղթանակը ապահովելու Հիթլէրի կլանող վերելքին դէմ:

Հինտէնպուրգ, իր անցեալի հմայքով եւ ներկայի վայելած վստահութեամբ զօրաւոր կայմը եղաւ, ալեկոծուած հոսանքները հաւասարակշռելու: Սահմանադրական տարրերը խորհրդարանին մէջ մեծամասնութիւն չունէին: Իսկ պահպանողական եւ ծայրայեղ ազգայնական տարրերը փոքրամասնութիւն էին: Հիթլէրեան հեղուռը կը վարէր, սակայն բացարձակ մեծամասնութիւն մը ձեռք բերելու վերջնական յաղթանակը կը մնար հեռուն:

Այս երեք ուժերու բախումին զուգընթաց, բոլորովին քովընտի, բայց միշտ վտանգաւոր՝ կը բարձրանար համայնավար հոսանքը:

Այս կացութեան մէջ, յեղափոխութիւն մը կրնար պայթիլ ամէն վայրկեան եւ կրնար ծանր կռիւներու դուռ բանալ: Կողմերը լաւ կազմակերպուած բանակներ էին, ու բախումը պիտի դառնար խիստ ցնցող: Հինտէնպուրգ, այս պայմաններուն մէջ, կը մնար միակ իրաւարբը: Գերմանիան հանդուրժեց ծերունազարդ նախագահի այս ձերբազդոյն դերին, որովհետեւ դահավէժ յեղափոխութիւնէ մը վախցաւ: Ու նախագահը անցած տարուան մայիսէն մինչեւ այսօր կրցաւ երկրի ներքին ցնցումները, հանգրուան առ հանգրուան, տանիլ ու սահմանափակել:

Սահմանադրութիւնը պահպանել (գոնէ յարաբերական չափով) ու տիրական եւ տեւական նախագահական կառավարութիւն մը պահել Գերմանիոյ դլխին կարելի չեղաւ: Թէեւ այդ քաղաքականութեամբ կարելի եղաւ Հիթլէրը իր յաղթական վազքին մէջ կասեցնել եւ չթողուլ որ, տաք տաք տիրանայ իշխանութեան:

Այս բոլորը հաւասարակշռութեան պահպանում մըն էր, առանց սակայն բնականոն քաղաքական կեանք մը ստեղծելու: Անկարելի էր սահմանադրական խառն դահլիճ մը կազմել: Անկարելի եղաւ Ֆոն Փափէնի եւ Շլայխէրի դահլիճներու պահպանումը, առանց Հիթլէրի բարեացակամութեան: Անկարելի է նաեւ Հիթլէրեան միապաղաղ դահլիճի մը գոյութիւնը: Բայց Հիթլէրեան հոսանքը հրաբխային ուժ մըն էր, իր հրամայական պահանջներով:

Բազմաթիւ փորձեր եղան Հիթլէր պահպանողական դահլիճի մը կապելու եւ հեղհեղուկ սպասելու, կամ օգտագործելու այդ ուժը: Հիթլէր մնաց անդրդուելի: Ան կ'ուզէր վարչապետ ըլլալ, լիովին գոհացում տալու իր ստեղծած չարժումին:

Իսկ Հինտէնպուրգ, մնաց անդրդուելի Գերմանիոյ բախտը յանձնելու Հիթլէրին:

Ու հասաւ նոր անակնկալը որ բոլոր երեւոյթներէն կ'երեւի թէ Ֆոն Փափէնն եղած ապուրն է, որուն, վերջապէս, համաձայնած է պահպանողական եւ խիստ խոհեմ նախագահը:

Երկար ու յամառ պայքարներէ յետոյ, Հիթլէրն ահա վարչապետ: Բայց վարչապետ խառն դահլիճի մը, ուր մեծամասնութիւնը պահպանողական եւ ծայրայեղ ազգայնական տարրերը կը կազմեն:

Հիթլէրի վարչապետութիւնը անշուշտ յաղթանակ մըն է Հիթլէրեան չարժումին, բայց կէս յաղթանակ մը: Որովհետեւ վարչապետ Հիթլէրը չրջապատուած չատ ուժեղ տարրերով, որոնք աւելի վստահութիւն կը ներշնչեն Հինտէնպուրգին: Փաստօրէն Գերմանիոյ նախագահը ամէնէն վերջին վիջումն ըրած է Հիթլէրին, կոչելով զայն վարչապետութեան պաշտօնին, այն պայմանով որ ան փակուի զսպիչ գաւազդի մը մէջ, եւ հնարաւորութիւններ չունենայ Հիթլէրեան տիրապետութեան մը կամ տիկտատուրայի մը:

Հիթլէրեան ուժը կուտակուած հրաբուխ մըն էր: Այդ չարժման ելոյթները եկան մեծ ուժգնութեամբ եւ կ'ուզէին խորտակել անցեալ կառավարութիւններու պատուարները: Քաղաքական դաշտերը կրցան որոշ ժամանակ թումբ կանգնել Հիթլէրի յաղթական քայլերուն առջեւ: Անոր թափը կտրեցաւ, հեղեղատը մեղմացաւ: Բայց մնաց իր ուժին մէջ, միշտ վտանգաւոր: Հինտէնպուրգ, Ֆոն Փափէնի եւ Շիւլկէնպէրգ ցանցին մէջ ձգելով Հիթլէրը, նախ կ'ուզէ որոշ հունի մէջ մտցնել այս վայրի ուժը, յետոյ՝ կափարիչը բանալով, կը յուսայ հրաբուխը սպասել կամ անուժ դարձնել: Մէկ խօսքով կառավարական դառագեղի մէջ կրթել գազանը եւ դարձնել անվնաս:

Այս ալ մէկ ոգիներէն մէկն է վարկաբեկելու Հիթլէրեան չարժումը եւ երկրի ղեկավարութիւնը վերջնական օրէն յանձնել Ֆոն Փափէններուն՝ վերջ տալով պարլամենտական վտանգին:

Սակայն Հիթլէրն ու իր կողմնակիցները երբ կը զիջին այս կէսաւոր յաղթանակին, ունին իրենց հեռաւոր նպատակները: Իրենք ալ իրենց կարգին պիտի աշխատին ամբացնել գրաւած դիրքերը, չեզոքացնել ներկայ չրջապատը եւ հասնիլ միապաղաղ Հիթլէրեան կառավարութեան մը:

Ուրեմն Հինտէնպուրգի եւ Հիթլէրի պայքարը կը չարունակուի: Մէկ ուժերու դասաւորութիւնն ալ իր կարգին:

ԻՆՉ ԿՐՍԵՆ ՕՏԱՐ ԹԵՐԹԵՐԸ

Մեծն Բրիտանիոյ հանրային կարծիքը յուզուած է Հիթլէրի վարչապետութեան պատճառաւ:

«Թայմզ» կը գրէ.— Անկասկած մաղթելի է որ Հիթլէրը, որպէս պրագլուխ գերման խորհրդարանի մեծագոյն կուսակցութեան — Նազիներու— ցոյց տայ որ ինքը աւելին կ'արժէ քան սովորական հռետոր մը եւ կամ փրոփականտիստ մը: Մտատանջութեամբ պիտի հետեւին անոր քայլերուն մասնաւորապէս Ցրանսայի եւ Լեհաստանի մէջ, ուր անխուսափելի երեւոյթին հետ հաշտուած կ'երեւան: Իսկ «Մանչէսթըր Կարտիըն» երկիւղ կը յայտնէ, որ Հիթլէր կ'արդոգնայ իրագործել իր խոստումները ազգային եւ միջազգային նակատին վրայ:

Որբան վերապահ են Անգլիոյ մէջ, նոյնքան խանդավառ են Իտալիոյ՝ Մուսոլինիի հայրենիքին մէջ:

Ցաշիստ թերթերը ամէնքն ալ միաբերան կ'ողջունեն յանձինս Հիթլէրի երիտասարդ եւ նոր Գերմանիան, որ խորհրդարանական հին ըմբռնումները խորտակելով՝ խոյացաւ դէպ ի լուսաւոր ապագան: Պատմական նոր դարաշրջան մըն է որ կը բացուի Գերմանիոյ համար: Խորտակուած պիտի ընկատել Վայմարի Սահմանադրութիւնը եւ Սօց. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը: Եւրոպայի վերակազմութեան բոլոր վճռական ազդակներն են, որ կ'արժէքաւորուին:

Իսկ Հիթլէրի առաջին հայրենիք՝ Աւստրիոյ մէջ, մեծ տպաւորութիւն թողուցած է Հիթլէրի վարչապետութեան կոչումը:

Հիթլէրական օրկան՝ «Տէր Քամփֆրուֆ» բացառիկ թիւ մըն է հրատարակած, որուն մէջ կ'ըսէ.— Գերմանիոյ պատմութեան համար, տասնամեակի՝ գուցէ եւ դարերու վճռական դարձակէտ մըն է Հիթլէրի յաղթականը, որ գերման ժողովրդի ապրելու կամքը կը յատկանշէ:

Աւելի քան անսպասելի է ամերիկացի անուանի ծերակուտական Պօրայի կարծիքը.— Հիթլէր – Հինտէնպուրգ զուգադրութիւնը պիտի կրնայ կառավարել գերման ժողովուրդը: Ես կը կարծեմ որ Հինտէնպուրգը բոլոր ժամանակներու մեծ մարդը պիտի մնայ: Ես հետզհետէ այն տպաւորութիւնը կը ստանամ, որ Հիթլէր աստիճանաբար կը մօտենայ գերման ժողովրդի շահերուն, մանաւանդ պատերազմական պարտքերու եւ վերսայլի դաշնագրի վերաքննութեան առթիւ, որ իրապէս անհրաժեշտ է յանուն միջազգային խաղաղութեան:

Ցրանսայի հանրային կարծիքը, այ թէ ձախ, Հիթլէրի վարչապետութեան մասին նոյնն է:

Գրեթէ ամէնքն ալ անձկութեամբ են լեցուած եւ բաղաքական ծանր բարդութիւններ կը սպասեն: Կ'ենթադրեն, որ Գերմանիան ոստում մը ըրաւ անծանօթ ուղղութեամբ:

«Թան», կիսապաշտօնական թերթը կը գրէ.— Վերջապէս «հրաշագործ»ը իշխանութեան գլուխ անցաւ: Ինչ ալ ըլլայ, հիթլէրական փորձը, յետ պատերազմեան խիզախ դարձակէտ մըն է: Վարչապետ Հիթլէրը դժուարին պայմաններու մէջ պիտի գործէ խորհրդարանէն ներս: Կաթոլիկ կեդրոնի աջակցութիւնը անհրաժեշտ պիտի դառնայ օրինական մեծամասնութիւն ունենալու եւ կանոնաւոր պայմաններու մէջ գործելու համար: Եթէ այդ մեծամասնութիւնը չի գոյանայ, արդեօք Հինտէնպուրգը պիտի համաձայնի՞ լուծել տալ խորհրդարանը, որ մերժած էր ֆոն Փափէնին եւ ֆոն Շլայխէրին: Պիտի համաձայնի՞ որ հիթլէրական տիկտատուրան հաստատուի, որմէ կը խուսափէր: Պիտի կրնայ ընդդիմանալ վարչապետի մը, որ իր ետեւ ունի գերման ժողովուրդի մէկ երրորդը: Բաց ի այդ ի՞նչ պիտի ըլլան այն խորունկ հակազդող ուժերը, որ Հիթլէրի իշխանութիւնը չպիտի կրնան մարսել: Թէպէտ Սօց. Դեմոկրատ կուսակցութիւնը խաղամակաւապէս ուժասպառ է եղած, բայց կան արհեստակցական հսկայ միութիւնները, որոնք — կ'ապահովցնեն — կրնան գործակցիլ կոմունիստներուն հետ եւ ջանջանիչ ուժ մը դառնալ: Նազիներուն յաղթանակը հաւանօրէն շատ հեռուն չերթար:

Քաղաքական գետնի վրայ Հիթլէր չպիտի կրնայ իրագործել իր խոլական եւ անյարիր ծրագիրները, որովհետեւ յուսալքուած ու ճնշուած ժողովուրդը չպիտի հետեւի անոր:

Տնտեսական գետնի վրայ ներքին նախարար Ֆրիկ, կը յայտարարէ թէ «Ուժեղ իշխանութեան նոր բաղաքականութիւնն է կարգ ու խաղաղութիւն հետապնդել եւ ապրիլ բոլոր երկիրներու հետ որպէս բարեկամ»:

Մենք կը հաւատանք աւելի իրենց գործին քան թէ խօսքին: Հիթլէր եթէ դրական գործ չկրնայ հանդէս բերել, ողբալի անկում պիտի կրէ իր նախորդներուն պէս:

ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ ԿԷՍ ՄԻԼԻՈՆ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴ ԿԸ ՏՕՆԷ ՀԻԹԼԷՐԻ ՆԱԽԱՐԱՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆԸ

Պերլինը անօրինակ խանդավառութեամբ կը տօնէ Հիթլէրի նախարարապետութիւնը:

Նազիներն ու Պողպատէ Սաղաւարտակիրները ջահերով ու դրօշակներով ցաղթական Կամարին տակէն անցան ի պատիւ ծերունի Հինտէնպուրգի եւ «գեղեցիկ» Ատոլֆի: Ազգային բայլերգը՝ «Գերմանիա ամէն բանէ վեր», կը թնդացնէր Պերլինի փողոցները:

Թղթակից մը կ'ըսէ թէ՝ «կատարեալ մարդկային հեղեղ մըն էր որ կը խուժէր: Կառավարական թաղի փողոցները հոծ բազմութիւն մը խռնուած՝ ազգային մոլուցքէ մտրակուած թափօր կը կազմէր եւ Հիթլէրի փառքը կ'երգէր»:

Պերլինը ապրեցաւ ազգային խանդավառութեան այնպիսի վայրկեաններ, որ երբեմ չպիտի մոռնայ:

Կէօրինկ՝ Հիթլէրի աջ բազուկը, ինֆլամոռացութեան վայրկեանի մը մէջ ըսաւ.— *Մենք կ'ապրինք պատմական այնպիսի օր մը, որ շատ կը յիշեցնէ 1914ի օգոստոսեան օրերը...*:

ՎԻԼՀԵԼՄ ԿԸ ՏԵՆՉԱԾ ...

Հետզհետէ միապետական ախորժակները կը բացուին:

Վիլհելմ անուշ երազներ կը տեսնէ իր աբտովայրին մէջ: Երբ լսեց որ Հիթլէր վարչապետ է եղած, թէպէտ հիւանդ, անցաւ հեռախօսին գլուխը տեղեկութիւններ առնելու: Մայրաքաղաքէն ստացած լուրերը այնքան գոհացուցիչ էին, որ արբայական ընտանիքը խանդավառութեամբ պարուրուեց: Ամէնքն ալ կը կարծեն, որ մօտ է իրենց վերադարձը, մանաւանդ որ գիտեն թէ թագաժառանգը մեծ ազդեցութիւն ունի Հիթլէրի վրայ:

Բաց ի այդ Վիլհելմի դաւադրութեան կը վերագրուի ֆոն Շլայխէրի անկումը: Իր 74ամեայ տարեդարձի տօնակատարութեան ատեն թագուհիի ճառը Պերլինի թերթերուն մէջ տպուեր է եւ ֆոն Շլայխէր չէ արգիլեր:

Վիլհելմ կը տեսնէ՞ այ իր կորցրած գահը անգամ մըն ալ վերստանալու եւ Հոհէնցոլէրներու փառքն յաւերժացնելու ... :

Իրաւացի է Աւստրիական թերթի մը յայտարարութիւնը թէ՝ «Գերմանիան կը դառնայ ճակատագրական անկիւնադարձի մը առջեւ, ամէն բան կրնայ ըլլալ այսուհետեւ, — քաոս, տիկտատուրա, քաղաքացիական պատերազմ կամ համր համակերպում»:

Գերմանիոյ նոր դիմագիծը պիտի փոթորկէ իր չրջապատի ազգերը ինչպէս նաեւ իր ներքին կեանքը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Տալաաիէի դահլիճը կազմուած

Վօքլիւղի երեսփոխան Տալաաիէ պաշտօնապէս կազմեց իր դահլիճը եւ իր աշխատակիցները ներկայացուց Հանրապետութեան նախագահ Լըպրէօնին:

Դահլիճը հետեւեալ կազմն ունի.— Վարչապետ եւ պատերազմական նախարար՝ Էտուար Տալաաիէ, արդարութեան՝ Փընանսիէ, արտաքին գործոց՝ Փոլ Պոնքուր, ներքին՝ Շօթան, էլմտական՝ Ժոռժ Պոնէ, պլուտճէի՝ Լամուրէօ, հանրօգուտ չինութեանց՝ Փականօ, առեւտրական՝ Լուի Սէօ, ծովային Ժ. Լէյկ, ծովային առեւտուրի՝ Ե. Ֆռօ, օդային՝ Փիէռ Քօ, թղթատարական՝ Լօրան Էյնաք, կրթական՝ սր Մօնզի, գաղթային՝ Ալպէր Սարօ, գիւղատնտեսական՝ Հ. Քէօյլ, թոշակներու՝ Միէլէ, աշխատանքի՝ Ֆըրանսուա Ալպէր, առողջապահական՝ Տանիէլու, իսկ օդնական – նախարարներ՝ վարչապետութեան՝ կի լա Շամպրը, ազգ. խնայողութեան՝ Փաթընօթռ; հանրօգուտ չինութեանց՝ Փիէռ Ասիէլ, պատերազմական՝ Իւէն, ազգ. դաստիարակութեան՝ Իփօլիթ Տիւքօ:

Տալաաիէի դահլիճը բաղկացած է 18 նախարարներէ եւ հինգ օդնական – նախարարներէ, որոնցմէ 11 արմատական ընկերվարականներէ եւ մնացածները ձախ հոսանքի ներկայացուցիչներէն: Իսկ ըստ զբաղումի՝ 10 իրաւաբան, 4 հրապարակագիր եւ հանրային գործիչ, 3 կաճառի անդամ, 1 բժիշկ, 1 ճարտարագէտ, 1 ծովային սպայ, 1 թերթերու տնօրէն, 1 դատական խնդրապետ եւ 1 արդիւնաբերող:

Անգլեւպարսկական կնճիռը

Թրնեւի մէջ, բրիտանական եւ պարսկական կառավարութեան միջեւ կատարուող բանակցութիւնները յաջողութեամբ առաջ կը տարուին, Անգլեւպարսիկ ընկերութեան կնճիռին առթիւ:

Ցոյս կը յայտնուի, որ կողմերը երկուստեք համաձայնին եւ իրենց վճիռը ենթարկեն Ազգերու Դաշնակցութեան վաւերացնելու համար:

Զինեալ ոտնձգութիւն

Զինական պատուիրակութեան Նանքինէն ստացուած տեղեկութեան համաձայն, ութ, տասը եւ տասնեւչորրորդ ճախոնական զօրաբանակները, բաղկացած 30,000 զինուորէ, Սէուչէն երկաթուղիով անցան Մանչուրիա երթալու համար: Տարակոյս չկայ, որ այս ուժերը ժէօլի վրայ յարձակելու համար են:

Դարձեալ մակեդոնական սպանութիւն

Հաղիւ թանաքը չորցած էր կոմունիստ երեսփոխան Թրայչօվի սպանութեան, ահա կը վիրաւորուի ծանրօրէն Իվան Տիմիթրով, նախկին փրօֆօկէրօվիստ եւ Թրայչօվի ազգական, որ կոմունիստ կուսակցութեան միացած էր:

Փրօֆ. Օլտենպուրկի յոբելեանը

Ժորժ. Մխիթեան գիտութեան Ակադեմիան փետր. 1ին պիտի տօնէ յայտնի արեւելագէտ գիտնական Օլտէնպուրկի 70ամեայ յոբելեանը: Իր բարեկամներու եւ աշակերտներու նախաձեռնութեամբ հատոր մը լոյս տեսած է այդ առթիւ: Օտար բազմաթիւ արեւելագէտներ շնորհաւորական նամակներ են ուղղած: Օլտէնպուրկի մօտիկ բարեկամ եւ Գօլէժ տը Ֆրանսի փրոֆ. Սիլվէն Լէվիի Լէնինկրատ գացած է:

Օլտէնպուրկ կերտնակիի կառավարութեան ժամանակ կրթական նախարար եւ միաժամանակ Ակադեմիայի մշտական քարտուղարն էր:

Ժորժ. կառավարութիւնը անոր ալ հանդիսատ չի ձգեց: Դատապարտուեցաւ որ չուզեր տրամադրել եւ կը պահէ ցարական ընտանքին վերաբերող բազմաթիւ փաստաթղթեր: Ասիկա պատճառ դարձաւ որ Ակադեմիան «զոմման» ենթարկուի եւ Օլտէնպուրկ զրկուեցաւ իր պաշտօնէն:

Հնդամեայ ծրագրի գործադրութեան առթիւ պահանջուեցաւ որ բոլոր գիտնականները իրենց օրինականութեան ապացոյցները տան: Օլտէնպուրկ համակերպեցաւ եւ հետզհետէ յարաբերութիւնները չտկուեցան իր եւ իշխանութեան մէջտեղ:

Եւ ահա իր այս յոբելեանը, բարւոք յարաբերութեան լաւագոյն ապացոյցներէն է, որ խորհ. իշխանութիւնը նախաձեռնարկ է եղած:

ՐՈՒԶվԷԼԹ ԵՒ ԱՆԳԼԻԱ

Լոնտոնէն ստացուած լուրերուն համաձայն, անգլեւամերիկեան բանակցութիւնները պատերազմական պարտքերուն առթիւ հասած են երկաթագուղի հան նախատեսուած մարտի երկրորդ շաբաթը:

Վճռապէս կը յայտարարեն, որ Ռուզվէլթ տրամադիր է *մօրաթորիում* տալ Անգլիոյ յունիս 15ի վճարման համար եւ բարեկամաբար կարգադրել պատերազմական պարտքերը:

Ռուզվէլթի եւ Ամերիկայի անգլիական դեսպան Սըր Ռոնալտ Լէնտսէյի միջեւ մղուած բանակցութիւնները լաւ արդիւնքներ են տուած:

ԻՏԱԼԻԱ Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՀՐԱՒԻՐԸ

Իտալական կառավարութիւնն եւս յանձնարարեց Ուշինկթընի իր դեսպանին, որ յայտնէ ամերիկեան կառավարութեան թէ կ'ընդունի իր հրաւէրը պատերազմական պարտքերը կարգադրելու եւ իր պատգամաւորները կը զրկէ մարտ ամսուն:

ԽՐՈՒԱԹՆԵՐՈՒ ՊԵՏԸ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԱԾ

Խրուաթներու եւ ընդդիմադիր կուսակցութեան պետ Տոքթ. Մաչէֆ, ձերբակալուած է Զակրէպի ճաշարաններէն մէկուն մէջ եւ փոխադրուած Պելկրատ:

Մաչէֆի ձերբակալութիւնը կ'ենթադրուի, որ կապ ունի օտար թերթերու իր ըրած յայտարարութեան հետ:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԱԹԷՆՔԷՆ

ՄԵՐ ՁԻԳԵՐՆ ՈՒ ՎԱՍՏԱԿՆԵՐԸ

Հ· Ց· Դ· ՕՐԻՈՐԴՆԵՐՈՒ ԵՒ ՊԱՏԱՆԻՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԵՐԸ· — ԽԱՆԴԱՎԱՌՈՒԹԻՒՆ, ԱՇԽԱՏԱՆՔ ԵՒ ՅԱՐԱՏԵՒ ԱՁՈՒՄ· — ԼԻՓԱԶՄԱՆ ԱՒ ՈՒՆԵՑԱՒ ԻՐ ՍՐԱՀԸ· — ԱԶԳԱՑԻՆ ԿԵԱՆՔԸ:

Վերջին թղթակցութեամբս խօսած էի առաւելապէս Աթէնքի շրջանի կուսակցական կեանքի մասին: Մատնանշած էի այս տարուան առաջին վեցամսեայի ընթացքին ձեռք բերուած յաջողութիւններն ու նուաճումները:

Այս անգամ կ'ուզեմ ներկայացնել մասնաւորաբար ընկերուհիներու խումբերը, անոնց կազմակերպութիւնը, եւ տեւական յառաջդիմութիւնները: Հակառակ Շրջ· ժողովներու բացայայտ որոշումներուն, միայն Աթէնքի շրջանն է, որ քանի մը տարուան ընթացքին կրցաւ գոյն ու մարմին տալ այդ որոշման, կազմելով 3—4 խումբեր, որոնք այսօր Աթէնքի չորս արուարձաններուն մէջ, ստեղծած են դեղեցիկ քաշալերականչարժում մը, եւ ներմ հետաքրքրութիւն՝ իգական սեռին, մանաւանդ իրենց տարիքիցներու շրջանակին մէջ:

Ֆիքսը ունի իր «Ազատամարտ»ը, որուն կազմութեան առաջին օրերուն մեր մէջ կը գտնուէր ընկ· Շ· Մխսաքեան: Այն ատեն հազիւ 10—12 ընկերուհիներէ կազմուած այն խումբը, այժմ ունի մօտաւորապէս՝ 25 անդամներ, եւ ամէս չանցնիր, որ չունենայ իր կողմէ կազմակերպուած երեկոյթ, հանդէս կամ հրապարակային բանախօսութիւն մը, ուր ներկայ կ'ըլլան ընկերներ, համակիրներ եւ չեզոք ու հակառակորդ հայրենակիցներ: Դեռ՝ վերջերս, յունուար 21ի դիշերը, ունեցաւ պար-երեկոյթ մը, որ իրրեւ հայկական հաւաքոյթ, իր տեսակին մէջ զնահատելի բացառութիւն մը եղաւ:

Անդին՝ Լիփազմայի մէջ «Սաթենիկ»ը, 23 ընկերուհիներով: Բոլորովին նոր, քանի մը ամսուան աշխատանքի արդիւնք: Ու այս արդիւնքն ալ չնորհիւ տեղական կոմիտէին եւ ընկեր Կարօ Տէօքմէճեանի մասնաւոր ճիգերուն: Հոս ալ, հաւատաւոր եւ խանդավառ աշխատանք: «Բացման» հանդէսէն յետոյ, երեկոյթներ, հրապարակային բանախօսութիւններ եւ հաւաքոյթներ: Եռուզեռ մը, որով կը վարակեն բազմութիւնները, ու կրակը կը մնայ միշտ վառ, միշտ բոցարծարծելու պատրաստ վիճակի մէջ:

Լիփազմայի հարեւան Քօքինոյի մէջ «Յառաջամարտ»ը, առայժմ 15 ընկերուհիներով, բայց՝ մօտ ատենէն ծաւալելու ճամբուն վրայ: Դեռ նոր տարին իրենց «բացման» հանդէսը, ուր խօսեցաւ ընկ· Գ· Կաւաբենց: Մուտն բազմութիւն, խանդավառութիւն եւ չարժում:

Սինկրուի մէջ «Շաքէ»ն, 10 ընկերուհիներով: Ու պէտք է ըսել, որ այս թաղին մէջ գործող եւ ընկերներու եւ ընկերուհիներու խումբերը արժանի են գնահատութեան, որովհետեւ Սինկրուն հակառակորդներու որջ մըն է: Մղուած պայքարին արդիւնքը եղաւ այն, որ իրենք քայքայուեցան եւ քուրջի պէս նետուեցան: Աւարտելու համար ընկերուհիներու խումբերուն մասին մեր տեղեկատուութիւնը, աւելցնեմ որ մօտ ատենէն նման խումբեր պիտի ունենանք նաեւ՝ Մխիթլիի եւ Տէոէ-Աղաճի մէջ, ու մինչեւ տարեվերջ, հաւանաբար ամբողջ շրջանին մէջ:

Ինչ կը վերաբերի Հ· Ց· Դ· Պատ· Մխիթեանց, անոնց պատմութիւնը աւելի տարիք ունի եւ տարողութիւն: Անշուշտ միշտ եւ մանաւորապէս Աթէնքի շրջաններուն մէջ: Թրակիոյ, Մակեդոնիոյ զանազան շրջաններուն մէջ տարբեր անուններով երիտասարդական երբեմն երկաեւ միութիւններ կան, որոնք կը կատարեն մօտաւորապէս նոյն աշխատանքը: Աւանելով ուրեմն Աթէնքի շրջանը, Պատանեկան միութիւններ ունինք Ֆիքսի, Լիփազմայի եւ Քօքինոյ թաղերուն մէջ: Այս երեք կազմակերպուած շրջաններուն մէջ, Պատ· միութեան դրօշին ներքեւ կը գործեն աւելի քան 75 պատանիներ, որոնք կը պատրաստուին Դաշնակցական դաստիարակութեամբ, գտնելու համար վաղուան շարքայիններ: Լաւագոյն պիտի ըլլար, եթէ այս միութիւնները ունենային կեդր· մարմիններ, անշուշտ անջնջ անջնջ: Այս տեղի Պատանեկանները կապուած ըլլային Աթէնքի իրենց Կ· մարմինին: Սուրիոյ մէջ գտնուողները նոյն վայրի իրենց Կ· մարմինին: Ու այս բոլոր Պատանեկան Կ· մարմիններն ալ ընդհ· Կ· մարմնի մը, որուն վրայ հսկողն ու հակակշռողն ալ ըլլան Հ· Ց· Դ· վերին մարմինները: Գանի մը տարի առաջ, Աթէնքը ունեցաւ կեդր· վարչութիւն մը Պատ· միութեանց:

⁂ Վերջերս Լիփազմայի Հ· Ց· Դ· կոմիտէն եւ նոյն վայրի թաղականութեան գործակցութեամբ, Լիփազմայիք մէջտեղ բերին կոկիկ սրահ մը, որուն շնորհիւ դպրոցն ու եկեղեցին զատուեցան, վարժարանը ներկայացնելի վիճակ մը ստացաւ, ու եկեղեցին ալ մեծցաւ: Այս չինութեան համար եղած ծախքը քանի մը հանդէսներով պիտի դոցուի արդէն, եւ սրահը պիտի մնայ իրրեւ զաղթահայ չինարարութեան ոգիին խորհրդանշանը, ինչպէս կան արդէն Քոքինիոյ «Զաւարեան»ը, Ֆիքսի «Վասպուրական» Ակումբը, եւայլն:

⁂ Աթէնքի շրջանը վերջերս թատերական եղանակ մը կը բոլորէ: Հ· Կ· Ասչ, կուսակցութիւն եւ զանազան հայրենակցական միութիւններ, յաջորդաբար կը ներկայացնեն թատրոնները: Անշուշտ, այս բոլոր ձեռնարկները կը ձգտին գաղթահայ գանգրածները միշտ մօտիկ պահել հայկական հաւաքականութեան, անոր ներքին կեանքին եւ ապրումներուն: Հազիւ Հ· Կ· Ասչի Շրջ· վարչութիւնը «Տրելիի»ն ներկայացուց, ահա՝ Ֆիքսի մասնաճիւղը կը ներկայացնէ «Լքեալ ընտանիքը»: Անդին՝ կեսարիոյ հայրենակցականը յաջորդաբար կը սարքէ զանազան թատերական ներկայացումներ բոլոր թաղերուն մէջ:

⁂ Բարեգործականի քննիչ՝ Ալէմշահը եկաւ: Ամիսէ մը ի վեր Աթէնք կը գտնուի, եւ տակաւին չէ ղբաղած Տիկնանց յանձնախումբի հաշիւներով, որոնց շուրջ այնքան արտայայտութիւններ եղան ու կ'ըլլան, հոս ու հոն: Տակաւին ոչ մէկ վարժարան չէ այցելած, դասերու պահուն: Իր պանդոկին մէջ նստած, չի դիտցուիր քանի երբորդ անգամն է, ուսուցիչներու հարցարանը կ'ուղղէ, անոնց վկայականները կը պահանջէ եւ... Դաշնակցութիւնը կը բամբասէ: Ամսական 50 տոլարին կը վճարեն այս մարդուն, որպէսզի վտառուր կեանք վայելէ Աթէնքի մէջ:

Բարեգործականէն տակաւին ո եւ է նպաստ չէ եկած վարժարաններուն պաշտօնապէս: Միայն Աթէնքի յանձնախումբին մէջ իր նպաստակին չը գործածուած դումար կարծեմ 15000 տրամի համեմատական բաշխումով, բաժնուեցաւ վարժարաններուն, տեղ մը՝ 3000, ու ուրիշ տեղ մը՝ 2000, 3500 եւայլն:

⁂ Աթէնքի Ազգ· կեդր· վարչութիւնն ալ բան մը ըրած չունի: կայ ու չկայ: Ալ թաղային գործերը, վարժարանները եւ զանազան ազգային հարցերը, հրաչքով կը քալեն: Եւ ինչո՞ւ չէ, Աթերիկեան Նպաստամատոյցը փոխարինող ընկերութենէն տարեկան դրամ մը քաշելու համար, կիրակնօրեայ պատրաստութիւ դասեր կը կազմակերպեն: Ազգ· վարժարաններու աշակերտները պարտադրաբար պիտի երթան բողոքականական – միսիոնարական քարոզներ մտիկ ընելու...

Այժմ որ ներդաղթը վերջացաւ, Աթէնքն ալ խաղաղեցաւ: Կառավարական կարգադրութեամբ մը, բոլորհայ հոկտեմբերիկները, որոնց մեծ մասը աքսորուած էր, Հայաստան ճամբուեցան: «Հօկ» «մօկ» գոյութիւն չունի այլեւս: Ատեն մը հնչակեանները, քանի մը անգոյն խամաճիկներ, ուղեցին «հօկ» կազմել, բայց չյաջողեցան, որովհետեւ, ժողովուրդը բերին համբառաւ, եւ «հօկ»էն, եւ Շահվէրտեանէն, եւ բոլորէն:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ԾԻԾԱՂ

— ·—·—

— Մինչեւ որ Թեւիս ոսկիէ ժամացոյց մը չառնես, պատի ժամացոյցով դուրս պիտի ելլեմ որ ամէն մարդ քեզ ամօթէ:

— Ինչ միամտութիւն, բնդհակառակն ամէն մարդ ինձ պիտի մէղքանայ, ըսելով որ խեղճ մարդուն կինը խաղթեցած է:

×

— Մենք առաւօտները ժամը 8ին նախաճաշ կ'ընենք, պէտք է գիտնաս:

Նոր սպասուհին.— *Տիկին, երբ չկարենամ ժամանակին իջնել, մի սպասէք, դուք ձեր ճաշը ըրէք:*

ԽՕՍՈՒՆ ՃԱՐԺԱՆԿԱՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԴՌՆԵՐԷՆ

Բ.

Ժողովի նստեր ենք:

Ազէքսանդրիոյ Զոմն է չուրչս: Եռանդուն ու ժիր տղաք, արեւի կոտր բոլորն ալ:

Ու մինչ անոնք հարցումներ կը տեղան վրաս, ես մտովի կը փոխադրուիմ մանկապարտէզ, որուն չարժանկարն առեր էի քիչ առաջ: «Հայր մեր»ը կը ընդնեն գրեթէ չնչասպառ, արագ խաչակնքում մը, յետոյ երգ ու պար – պար, կանչուըտուք ու ցատկոտուք, դասընկերի հետ...

— Ընկեր Նարդունին ի՞նչ կ'ընէ, կ'արթնցնեն ղիս ընկերներս:

— Ինչո՞ւ չեկաւ Արեւելք:

— Ի՞նչ կ'ընեն Քիւրքճեան, Խանէտանեան, Գաբրիկեան...

— Զոմի ապայակոյսը:

— Ահարոնեանը, Խտիսեանը, Զօպանեանը կը տեսնէ՞ք յաճախ:

— Ա՛խ, Փարիզ, Փարիզ, անգամ մը Փարիզը տեսնէի, ալ բան չեմ ուզեր:

— Հայկական դպրոց ունի՞ք Փարիզի մէջ:

— Րկո՞մբ, մասնաւոր հաւաքատեղի՞ ...

Մէկիկ մէկիկ կը պատասխանեմ բոլորին հարցումներուն: Ու իմ կարգիս կը հարցնեմ իրենց:

— Դոհ չէ՞ք ձեր կեանքէն այստեղ, Հայերը գոհ չե՞ն իրենց վիճակէն եղիպտոսի մէջ:

— Ի՞նչպէս գոհ ըլլանք: Մեր երկիրն ա՞յս է: Ցետոյ իմացած էք անշուշտ, թէ արաբական ազգայնական չարժումը օրէ օր կը ծաւալի, խռովութիւններու վախ կայ, զործերը թոյլ, դուք Ցրանսայի մէջ ապատ, երջանիկ...

— Ի՞նչ ապատ, ի՞նչ երջանիկ: Մեր կեանքը մէքենայ մը դարձած է այնտեղ: Առաուն կանուխ անկողնէդ ելլիր, ձեռք մը ջուր դարկ երեսիդ, մէքքօ վազէ էքսպրեսի մը կրծելով, յետոյ աչխատէ օրն ի բուն, երբ ականջիդ տեղացի ընկերդ կը պոռայ «սալ էնթրանժէյ»: Ճանկարծ վերաստկիչը քեզ կը ճամբէ հաստարակ պատրուակով մը, եւ այնուհետեւ զործ զբսիր՝ եթէ կրնաս: Իսկ չէք կրնար երբեւակայել վիճակը մեր այն որը ընկերներուն, որոնք կ'աչխատին ապարակներու մէջ: Կը պատկին մարագին մէջ, առաուն մութնուլուսուն կ'արթնանան ու կը վազեն դաշտ, կը վերադառնան դիշերը, խմամէ անասունները, մաքրէ ախոռը եւ քնացիր կէս դիշերին: Քաղաքներուն մէջ կեանքը սուղ, զործազրկութեան տագնապ: Ընտանիքները պանդոկի մը մէկ սենեակին մէջ խռնուած, եփել թափել, լուալ պակիլ մէկ սենեակի մէջ: Հիւծախտա՞ը կ'ուղէք, որքա՞ն, որքա՞ն: Աբեւ երբ կը տեսնենք, մանուկի պէս կը հրճուինք, չէ՞մ, ընկերնե՛ր, չէ՞մ արեւ բռուած այդ բարիքը:

Բայց ջուրի ձայն կուգայ չաուերուն ինչ որ կ'ըսեմ:

— Լէ՛, մէյմը Փարիզը տեսնողը կը պղծայ, մէյմըն ալ ... չտեսնողը:

Զ· Ո· Մխիթեան մտին քանի մը կարգադրութիւններ ընելէ յետոյ, դուրս կ'ելլենք: Քիչ մըն ալ պտոյտ: Արաբական ու եւրոպական թաղերը: Ահա հանրային պարտէզը: Դէմս է, հիմա, Նուպար փաչային արձանը: Նստեր է, ձեռքը կշիռք մը:

Ցուզումով կը մօտենամ, գլխարկս կ'ինձեցնեմ, կուշտ ու կուռ կը դիտեմ ու կ'ըսեմ մտովի·

— Դուն որ, մե՛ծ Հայ, կշիռքը ձեռքդ՝ արդարութիւն կը բաշխես, դիտե՞ս որ արդարութիւն չուտուին մեզի անոնք, որ մեր արիւնն ուղեցին ի գին մեր խնդրանքին:

Կը հեռանամ մտածկոտ: Տղաքը դիս կ'առաջնորդեն կենդանաբանական պարտէզ·

— Ողջո՛յն ձեզ, արջ եղբայրներ, խաճուն սիրամարգներ, ի՞նչպէս էք նայիմ, կապիկ հօրաբ, դէ՛հ...դէ՛հ... դէ՛հ...

Որքա՛ն անքաղաքավար են սա կապիկները, ոմանք նստեր՝ ոջիլ կ'ուտեն, ոմանք սիրաբանութիւն կ'ընեն, մէկն ալ եռեւը արեւին է զարձուցեր... Ու կրեաներ որ 40 տարեկան են, եւ արծիւներ՝ նոյնքան պառաւ:

Ախո՛ւ որ կարճ է ժամանակս եւ ահա հասեր է արդէն նաւ մտնելու ժամը:

Ի՞նչպէս նաւ մտնել, սակայն, ես մեզաւոր: Պէտք է միջոց մը գտնել ներս մտնելու, ինչպէս միջոցը գտայ նաւէն ... կծիկը դնելու: Ընկերս տոմս մը կը դնէ ձեռքիս մէջ եւ ականջէս քանի մը բառ: Հասկցայ:

— Անցագիրդ, պարոն:

— Ո՛չ, ես չեմ մեկներ: Նաւ պիտի բարձրանամ ընկեր մը տեսնելու համար ու պիտի իջնեմ անմիջապէս, ահա մտիս տոմոս...

Նաւին գազաթէն, — ալ վար իջնելս կը տեսնե՞ս դուն,— կ'ըսեմ ինքնիրենս, ուրախացած:

Ու նաւը կը չարժի: Քարափը թաչինակ կը չարժէ: Փրփրուն ծովն ալ թաչինակ կը չարժէ մեր եռեւէն: Մնաս բարո՛վ Փարաւաններու երկիր, արեւի եւ արմաւի հայրենիք: Ու մեր տղաքը քարափէն կը պոռան·

— Բարեւներ տար Սուրիոյ Զոմին:

Եւ հիմա մինակ: Հրեայ վաճառականներու, անգլիացի դրօսաչրջիկներու հետ, որոնք կը խօսին չարունակ: Հրեան վիճելու ձեւով ապրանքի մասին կը խօսի, Անգլիացին իշխանի մը պէս Պաղեստինի ու Լիբանանի մէջ իր պատմութիւնն ու Լիբանանի մէջ իր պատմութիւնները կը հիւսէ, մինչ չոգենաւը կը ճոռճռայ եւ գիրուկ տիկին մը, թոքերը պատռելու աստիճան սաստիկ կը փսխէ:

Բայց ահա առջեւն ենք Պէյրութի, մեր դէմը իրարու վրայ կը դիզուին քաղաքին արեւափառ տուները: Անցագրի խիստ քննութիւն մը: Մէկ ժամ յետոյ ինծի կը վերադարձնեն անցագիրս եւ կը սկսի հարցաքննութիւն մը:

— Ո՞ւր պիտի իջեւանիք:

— Օթել Լիւքս:

Մարդը յարգանք ցոյց տուաւ, երբ բարձր պանդոկի անուն տուի: Ի՞նչ կարծեցիր, տանձ գլուխ:

Եւ Ամերիկացիի պէս կոկոզավիլ, քալեցի դացի:

— Վա՛յ, բարո՛վ, բարո՛վ, բարով եկար, մեր տղայ: Ըսէ՛ նայինք, ի՞նչ կայ չկայ Փարիզ:

— Սեւ մութ երկինք, ուրիշ ի՞նչ կենայ...

— Ի՞նչ, լոյս քաղաքը մո՞ւթ է այդքան:

— Փիւրէ տը փուա, թիւ – սէ՞ – էս քը – սէ...

— Մեր չունն ալ քեզ դղէ:

— Տօ՛, չուն զղէ չէ, ապուրի պէս Թանձր մառախուղ մը պատած է այդ ձեր լոյս – քաղաքը, ատ է եղածը:

— Ուրիշ ի՞նչ կայ չկայ:

— Անգործութիւն:

— Փարիզէն եկողներն ալ ատանկ են, Փարիզի բաները իրենց քթին չեն տանիր: Զէ՛, չենք գար, Փարիզը չենք առներ ձեր ձեռքէն, մի՛ վախնաք:

— Եղբա՛յր, ի՞նչ ըսեմ որ հաւատաք:

Ու կը սկսիմ նկարագրել Փարիզի մեր կեանքը, — գործազրկութիւնը, գործարաններու տառապանքները, հիւծախտին աւերները:

Քիչ յետոյ կը հասնին Զ· Ո· Մխիթեան Պէյրութի մասնաճիւղին կառքոտ տղաքը: Կը ծանօթանանք: Կը հաղորդեմ ողջոյնները Կեդրոնին: Կը խօսինք Պատ· Ժողովին մասին: Այս այն Մասնաճիւղն է, որուն երկու տարուան գործունէութեան զեկոյցը ծափերով կարդացուեցաւ Պատգ· Ժողովին մէջ եւ որոշուեցաւ հեռագրով շնորհաւորել Մասնաճիւղը:

Իրապէս ժիր են տղաքը, մեղու, կ'երթան կուգան, կը հարցնեն, կարծիք կը յայտնեն:

Իրենց կը հաղորդեմ թէ երկար չպիտի մնամ Պէյրութի մէջ, պիտի մեկնիմ Հալէպ եւ չուտով պիտի վերադառնամ Պէյրութ՝ դումարելու Զ· Ո· Մ· Շրջանային Ժողովը: Առիթէն օգտուելով, սակայն, պտոյտ մը կը կատարենք քաղաքին մէջ:

Ինը տարի առաջ մեկներ էի այս քաղաքէն: Ու քանինե՛ր, որբերու քանի՛ կարաւաններ նաւ դրուեցան եւ ղրկուեցան Ցրանսա: Ի՞նչ մեծ խռովումներ եղան, եւ ի՞նչքան մեծ եղաւ մեր տղոց յուսախաբութիւնը: Մեռան, կորսուեցան, ձուլուեցան, թէեւ եղան որ նախանձելի դիրքեր ալ գրաւեցին:

Մէկն այդ որբերէն, ահա կը վերադառնամ քեզի, Պէյրութ: Ի՞նչքան զեղեցկացեր ես:

Պէյրութէն 10 վայրկեան հեռու բարձունքի մը վրայ ենք հիմա: Դիմացը լեռներ, ձախ կողմը ծով, եռեւը Պէյրութ: Այստեղ են այն հողերը, զորս Ազգերու Դաչնակցութիւնը կուտայ հայ զաղթականներուն, տարեկան որոշ վճարումի մը փոխարէն: Սա խոշոր եկեղեցին չվնուած է Ամերիկացիներու դրամով: Բուհճիներն ալ ուներին իրենց «տուները»: Վարը, Նոր Հաճընը:

Եռուզեռ մը ուշադրութիւնս կը գրաւէ:

— Ո՞ւր կ'երթան այս մարդիկը:

— « Եղբայրներն» են, որ կը հաւաքուին սա մեծ տան մէջ:

Կը բարձրանանք վեր, «եղբայրներուն» հետ:

— Ձեր տեղը հոս չէ, «եղբայրներ»:

Աղջիկներուն սրահը մտեր էինք, մեր ալ չուզած բանն ըլլար: Բայց մեզ կ'առաջնորդեն այլերու սրահը: Ի՞նչ նկարագրեմ, նոյն Յովնանները, որ ապաչխարութեան քարոզ կը կարդան: Կը պատմեն թէ ապաչխարութեան հրաւիրելու համար, այս «եղբայրները» օր մըն ալ կը խորհին ժողովարան մը բանալ հանրատուներու փողոցին մէջ: Կը կատղին պոռնիկները եւ կը մտնեն ժողովարանէն ներս...: «Եղբայրներ»ը կը հեռանան անչուշտ փողոցէն, բայց յամառ աշխատանքի մըն են լծուած: Եւ քանի՛նե՛ր «փրկած են»: Կորուստի իրական վտանգ մըն ալ այս է, որ կը սպառնայ Սուրիոյ հայութեան: Կրօնական այս մարզադրութիւնը քանի՛ տունեերու հանգիստը խանգարած է, քանի՛ ուղեղներ բթացուցած է կամ խելքեր ... թացուցած:

Սակայն պէտք է, որ չարունակեմ իմ ճամբաս դէպ ի Հալէպ: Վերադարձս՝ Պէյրութի պատկերը:

Պէյրութէն Հալէպ ինքնաշարժի կառնուաւոր երթեւեկ մը կայ: Բան ֆըրանքը բաւական է:

Եւ երկու հոգի կը նստինք ինքնաշարժ մը, 8 ժամէն կը մտնենք Հալէպ:

ՍԱՐԻ ՏԻՐ

ՄԵՆՔ ԵՐԳԵՐՈՎ ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԵՆՔ...

— ·—·—

Մի անգամ ընդմիշտ վակուած պէտք է համարել մեր պատմութեան այն շրջանը, երբ Սասունի եւ Զէյթունի լեռներու մէջ մարտնչող հայ հայդուկն անգամ, իր հրացանը արձակած առեն, անհամբեր կը սպասէր, թէ ի՞նչ արձագանգ պիտի գտնէ եւրոպացի մէջ:

Սակայն հայ ժողովուրդը չատ ուշ հասկցաւ, ոչ իսկ մէկ միլիոնի չարդէն վերջ, այլ Լոզանի գոց դուռներուն առջեւ, որ եւրոպական նաւերը չեն կրնար մինչեւ Արարատ հասնիլ...

Այնուհետեւ կը սկսի մեր պատմութեան մէկ նոր էջը — վհատութեան ու վերաղնահատութեան շրջան: Շրջան մը, որուն ընթացքին եղած հայասիրական ու հայատեաց ելոյթները այլ եւս չեն յուզեր զանգուածները:

Նոր սերունդը այդ ելոյթները կը դնահատէ աւելի իրապաշտ ոգիով մը, կ'ըլլեզնէ անոնց արժէքը իր ճշդրիտ համեմատութեան:

Այսքանը՝ իրրեւ փակագիծ:

×

Կիրակի օր ժամը 9ին, Սամուէլ – Մուրատեան վարժարանի երգչախումբի մէկ մասը՝ 24 երիտասարդներ, դեկավարութեամբ Պ· Ալէմշահի եւ ընկերակցութեամբ Պ· Զաուիկ Յանգատեանի, Պէքոնէն մեկնեցան Քամպրէզ, Ցրանսայի հիւսիսային մէկ անկիւնը:

Հանդէսը նուիրուած էր հայ երգին ու հայ մշակոյթի պանծացումին: Եւ հայ երգը բուռն ծափերու արժանացաւ տեղացի բնակչութեան կողմէ:

Փարիզէն յատկապէս հրաւիրուած էր բանախօսելու Ծովակալ Տիւֆուրը որ լա Թիւլըրի, որ, ինչպէս յայտարարուած էր «Ցառաջ»ի կիրակիի թիւով, պիտի պատասխանէր Քլօտ Ցահուէրի Թրքահայերական ճառին:

Սակայն բանախօսը աւելի չատ խօսեցաւ Ցրանսայի Արեւելքի մէկ կատարած եւ կատարելիք առաքելութեան մասին:

Պարզելով Արեւելքի քրիստոնեայ ժողովուրդներու կրած տառապանքները, բանախօսը, բուռն ծափերու մէջ, յայտարարեց, որ թէեւ Ցրանսան անցեալի մէկ սխալներ գործած է, սակայն երբեք չպիտի դաղրի արեւելեան քրիստոնեաներու պաշտպան ըլլալէ:

« Ցրանսան, ինչպէս անցեալի մէջ, նոյնպէս ապագային պիտի չարունակէ իր չինարար աշխատանքը Արեւելքի մէջ:

« Ցրանսան չպիտի լքէ իր հովանաւորութեան յանձնուած երկիրները, ուր հոծ բազմութեամբ քրիստոնեաներ կ'ապրին»: (Ծափեր):

« Կը ճանչնամ հայ ժողովուրդը, անձամբ տեսած եմ այն ոսկրակոյտերը, որոնք դիպուած էին Միջագետքի անապատներու մէջ: Տեսայ հայ ժողովուրդը, տարիներ վերջ, հիւսիսային Սուրիոյ մէջ, ուր նոյն այդ անապատներու մէջ կեանք էր ստեղծած:

« Տեսայ հայ ժողովուրդը Մարսէյլի մէջ, ուր ան, կարճ ժամանակով ցոյց տուած է իր աչխատելու սէրը եւ չինարարական ոգին: Իր ընտանեկան առաքինութեամբ հայ ժողովուրդը առաջինն է:

« Կան երկու հեղինակներ (կ'ակնարկէ Քլօտ Ցահուէրի եւ Փիէռ Պընու-

այլ), որոնք իրենց Թուրք բարեկամներուն հաճելի դառնալ կ'ուզեն: Ու հարց կուտանք անոնց, կը ճանաչէ՞ հայ ժողովուրդը, ծանո՞թ են Թշուառութեանց...»:

Բանախօսութենէ աւելի հայ էր, որ խանդավառեց ներկայ բազմութիւնը, ինչպէս նաեւ հայ երգիչները: Հանդէսի ծրագիրը կազմուած էր խաւորապէս Կոմիտասեան խմբերգներէ, որոնք բուռն ծափերու արժանացան: Հակառակ երգչախումբի փոքրաթիւութեան, երգերը մեծ յաջողութեամբ երգուեցան:

Մասնաւորապէս ծափերու արժանացան Օր· Պիւլպիւլեանի մենակերգը՝ «Քէչէ, քէչէ», «Կռունկ կուգաս», «Հօյ նազանըմ», «Մորուսոյը» (հեղ· Ալէմշահի) եւ Հանդէսէն առաջ, ընկերուհի Թեամբ Ծովակալին եւ Պ· Զ· Քեանի, երգչախումբը ծաղկեպսակ դրաւ անձանօթ վկնուորի գերեզմանին վրայ, ուր Ծովակալը քանի մը քով իր գոհունակութիւնը յայտնեց այդ գեղեցիկ գաղափարին համար:

Երեկոյեան ժամը 8ն է:

Կը չտապենք փարիզ վերադառնալ գոնէ կէս դիշերին հասնելու դրութեամբ:

Երբ օթօքարը չարժիլ սկսաւ, լոր կուրծքերէն նորէն դուրս թռաւ հայ երգը: Եւ այս՝ չորս ժամ անդադար...

Տխուր է մտածել, անչուշտ, որ չինականի երգը, քշուած հայ լեռներէն ու դաչտերէն, օտար պողոտաներու տակ է, որ կը թնդայ:

Եւ սակայն, երբ կը մտածենք, հայ երգը դեռ ընդունակ է խանդավառելու օտար երկինքներու տակ ցած նոր սերունդը, որ ամէն քայլափոխի գայթակղելի խայծերու կը հանդիպի, մեր սիրտը կը լեցնի զարհուրելի հպարտութեամբ մը:

Ահա՛ սերունդ մը, որու մասին որ ալ ըսեն, կը մնայ մեր պայքարներու հիմնաքարը: Նուազ խանդավառ ուղղ է, սակայն անոր խանդավառութեան պատճառները չատ աւելի ուղղ են: Ան գուրկ է նեղմիտ կուսակցական ծայրայեղութիւններէ, չատ հեռու կուսակցական կեանքէ: Ան կայն իր խորքին մէջ Հայ է՝ իր բոլոր ոյժով ու հայ մշակոյթի պաշտամունքով:

Կիրակի օրուան հանդէսին, հայ դիչերներն էին, որ պատասխանեցին Քլօտ Ցահուէրի: Եւ որքան աան մենք կառչած մնանք մեր մշակոյթին տանելով բարձունքէ բարձունք, մենք ո՛չ յուզուելու եւ ո՛չ վախնալու պէտք պիտի ունենանք Թրքահայերու ճառերէ...

Իսկ այս հնարաւոր ու մնայուն նայ դառնալ հայրերէն հոգի վրայ պատ պայմաններու մէջ:

Կարծէք, բնազդաբար, այդ պրոլորը ու հայ չինականի երգը վերջ, անոր պաչտպանութեան ու պիտի համար, թնդացին յեղափոխական խրոխտ երգեր: Եւ ամէնէն ջը՝

Մեր հայրենիք թշուառ անուն
Մեր թշնամեաց ոտնակոխ
Իւր որդիքը արդ կանչում է
Հանել իր վրէժ, էէն ու ոխ:

ԱՊՄ

Յուսադրիչ ձևուարկ Ամերիկեան մէջ

— ·—·—

Փարիզի մօտակայ շրջաններէն կիչնը այնքան ալ լաւ անուն մը չէ մեր զաղթահայ իրականութեան համար: Նկատուած է ապերախտ ու ապիկար միջավայր հայ հաւաքական կեանքի տեսակէտէն, եւ բնականաբար անհանգիստ ու անկարգապահ բան:

Անկիչնի հայ կիները, սակայն, մեծ թիւ թէ կ'ուզեն քիչ թէ չատ, ժամ մը ստեղծել: Այս ուղղութեամբ առաջին տեղը կը բռնէ «Դպրոցական Օժանդակ Օրիորդաց Միութիւնը» անունէն իսկ նպատակը ճշդորոշ: Մեր օրիորդներու այս կազմակերպութիւնը քանի մը տարուան կեանք ունի: Մեծ չէ իր կազմը, քանի չորս տասնեակ անդամներ են, որ կը կազմեն միութիւնը: Մեծ մասամբ ֆրանսախօսներ են ասոնք, որոնք հիմնական կերպով կը վարժուին նոյնպէս հայերէնով ալ արտայայտուիլ, մանաւանդ իրենց աչխատանքի ընթացքին: Իրենց դլխաւոր նպատակը Դպրոցասէր բուհներուն օժանդակութիւնը ընդլայնով հաւատարմօրէն կը հետապնդեն այդ նպատակին արդիւնաւորումը:

Իւրաքանչիւր նոր տարուան սկիզբը կը պատրաստեն նուէրներ Դպրոցներէն երկու հարիւր որբուհիներուն համար միչտ ընտրելով օգտակար դործածական առարկաներ: Այս ձ-

1—2—33

ՊԱՐՏԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Ժամկետը լրացել է

Ինչպես հայտնի է, Ստեփանավանի շրջանի Ղարաքիլիսայի գյուղական խորհրդի նախագահ ընկ. Ա. Ղազարյանը 1932 թ. դեկտեմբերի 1-ին ստացել է 40,000 ռուբլի գումար՝ ցանքսի համար։ Ընկ. Ղազարյանը ոչ միայն չի կատարել իր պարտականությունները, այլև ստացված գումարը ծախսել է ոչ նպատակային։

Ընկ. Ղազարյանը ժամանակին չի հաշվետվություն տվել ստացված գումարի ծախսման մասին։ Ընկ. Ղազարյանը ստացված գումարի մի մասը ծախսել է իր անձնական կարիքների համար։

Ընկ. Ղազարյանը ստացված գումարի մի մասը ծախսել է ոչ նպատակային։ Ընկ. Ղազարյանը ստացված գումարի մի մասը ծախսել է ոչ նպատակային

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններու ընկերներու

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Սուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օպէռայի ճիշդ դիմացը:

ՊՐՅԵՆՒԲՈՒՐԻ «Զաւարեան» կէմխէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ, կը դասախօսէ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ. Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՂԲԻԻՐ ՍԵՐՈՒ խումբի ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավրնիւ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը՝ ներկայանալ անդամատոմարով:

Գաւառ

ՎԻՆԵՆի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի «Քրիստափոր». «Ռոստոմ» եւ «Ապառաժ» խումբերու ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. «Ապառաժ» Ակումբին մէջ. կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՁՈՒՂՈՒՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը հանդէպ Թուրքիոյ»:

Զեկոյց կոմիտէի կողմէ գաղութիս ազգային խնդիրներու շուրջ. Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՏԻՄԻՆ կոմիտէի ընկեր-համակրական հաւաքոյթը այսօր, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Հ. Յ. Դ. Տան մէջ: Ընթերցում եւ բացատրութիւն ընկ. Մ. Վարանդեանի «Մուրատ» գրքին քանի մը հատուածներու: Կը հրաւիրուին բոլոր ընկերներն ու համակիրները եւ Պատանեկան Միութեան անդամները:

ՏԻՄԻՆի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ. Ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ԿՐԸՆՈՊԼԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Յ. Դ. Մուրատ Ակումբին մէջ, rue St. Martin d'Hères, Chemin de la Plaine, Croix-Rouge: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները կը նկատի կ'առնուին:

Լանսէյի ընկերներէն կրնան օգնական կամ սիմոն փափագեանէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ԼԻՈՆի Մարմինին ընկերակամակրական դասախօսական ժողովը վաղը, Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէնտիրեանի ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՁՈՒՂՈՒՐԵԱՆ

Նիւթ՝ Դեմոկրատիա, Ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆի ԿՈՂՄԷ

26 Փետրուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

կր խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

կազմակերպուած՝ Հ. Յ. Դ. Վիէնի «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ

ՏԵՂԻԿՈՒՆԵՑԱՒ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ին,

Հ. Յ. Դ. «ԽԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՒՆ ՄԷՋ

Կը ներկայացուի երկու գաւեշտներ ՄԵՒ ԹԻ ՁԵՐՄԱԿԱՁՈՐՍ ՍԱՒՈՐՆԵՐԸ

Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:

Մուտք 2 ֆրանք:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԷԵՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՑԱՒ Ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ,ութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու ե ամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Sofp. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՈՒ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՀԱՆԳԻՍՏ

ԱՐԺ. Տ. ԳԱՐԵԳԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅ ՏԷՎԼԷԹԵԱՆԻ ՊԱՇՏՕՆԷԻՆ Ս. ԵԿԵՂԵՑԻՈՑ ՀԱՅՈՑ ՓԱՐԻԶԻ

Հոգելոյն Տ. Գարեգին Քահանայս, ի *25* ամաց ի հետէ բարւոք ի պարտաճանաչ կենօք նուիրեալ ի հաւատարիմ ծառայութիւն Ազաքելական Ս. Եկեղեցւոյս Հայկազնեան ի ցեղէ - Աղաճ, ապա՝ յԱմերիկա եւ յետոյ ի փարիզ մայրաքաղաքիս, իբրեւ արժանացեալ էր ժողովրդային յարմակրանաց,

եւ ենթարկեալ աստանօր սակաւօրեայ դժնդակ ցիւանդութեան, աւանդեաց զ'ոգին առ Տէր, այսօր 31ն Յունուարիս, ի հասակի *71* ամաց, յաճախելով զիամայն սիրելեան իւր ի խորին սուգ,

եւ մեք՝ մաղթելով իւրայնոցն եւ բարեպաշտ ժողովրդեան արեւշատ կեանս, յայտ առնեմք, թէ՝ պաշտամունք յուղարկին եւ Ս. Օծումն կատարին ի Ս. եկեղեցւոջ *12* փետրուարի, Հինգշաբթու յառաւօտու,

Ակօթարար՝ հոգեւոր հովիւ
Փարիզի Հայոց եւ շրջակայից
Վռամշապուհ եպիսկոպոս

31 Յունուար 1933, Փարիզ

Այրի Տիկին երիցուհի Տէվլէթեան եւ զաւակունք, Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Տէվլէթեան, Պ. Պ. Խաչիկ եւ Աւետիս եւ Օր. Էրմոնիկ Տէվլէթեան, Տէր եւ Տիկին Գէորգ Տէվլէթեան (Պերտանէ, Ռուսիա), Պ. Գառնիկ Տէվլէթեան եւ զաւակունք (Դականիսկ, Ռուսիա), Պ. Սարգիս Տէվլէթեան (Փարիզ), Այրի Տիկին Էրմոնիկ Տէվլէթեան, Այրի Տիկին Սիրարփի, Զուարթ եւ Ցակոբ Տէվլէթեան, Տէր եւ Տիկին Նշան Սիսակեան (Փարիզ), Տէր եւ Տիկին Վաղարշակ Սիսակեան (Մարսէյլ), Տէր եւ Տիկին Աւագ Աշճեան (Հարթֆըրտ, Ամերիկա), Շահնազար Աշճեան (Մայֆով, Ռուսիա), սրտի խորունկ կսկիծով կը ծանուցանեն իրենց ամուսնոյն հօր, եղբօր, հօրեղբօր եւ ազգականին

ՏԷՐ ԳԱՐԵԳԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅ ՏԷՎԼԷԹԵԱՆԻ

դառնաղէտ մահը՝ որ տեղի ունեցաւ յունուար 31ին:

Ցուղարկաւորութիւնը կը կատարուի այսօր, Հինգշաբթի առաւօտ ժամը 10ին, Փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, 15 րիւ ժան Կուժօն: Մարմինը պիտի ամփոփուի Փանթէոնի գերեզմանատան մէջ Բահանայից յատուկ վայրը:

Մասնաւոր մահադրկական չընդունուիլով կը խնդրուի ներկայս իբր այդ նկատել:

ՄԱՆՕԹ.— Համաձայն իր կտակին, կը խնդրուի բարեկամներէն փոխան ծաղկեպսակի իրենց բաժինը բերել Եկեղեցւոյ բուժարանին:

ՉԱԳՐԵԱՆ եւ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

Վաճառատունս մեծաքանակի կողքին փոքրաքանակի ,ծիւղ մը հաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի* եւ *թաւիշի* ամենանոր տեսակներու նորոյթի վրայ: Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ հաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները:

ՄԱՆՕԹ.— Գօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին: Գաւառէն *եկած ապսպրանքներու շուտով կոնացում կը տրուի:*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնասուած կերակուրներ

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ վողջոյի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆինանսական դատարան, ներու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղքատախնամ Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ,

«ՇԱՆ Ջ'ԷԼԻՋԷ»Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ **79, Ave. Champs - Elysées**

Հովանաւորութեամբ Փրոֆ. Ա. ԿՕՍԼԻ, անդամ Բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ Տիկ. Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆի

ԿՐԷԿՕՐ եւ իր «ԿՐԷԿՕՐԻԷՆ»ները իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս

ՄԱՆՕԼԻ ԲԻՇԱՐՐՕ իր արժանթլինեան նուագախումբով կ'ատաջնորդէ պարերը:

կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ԼԻԱՆ ՁԱՐՆԷՋ*, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփէրայէն), դասական երգեր: Օրիորդ *ԱԼ. ՊԷՐՔԱ*, իր *էքսանթրիք* պարերուն մէջ: *Պ. ՍՈԿՐԱՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը: *Պալէ քլասիք*՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ

Երկու նուագախումբ, 25 *նուագածու, պար երաժշտութիւն, աթթրաքսիոններ, թոմպոլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ գիւրաժատչելի գիներո*

ՄՈՒՏՔ Ֆ 25 ՖՐԱՆՔ

ԲԺՇԿԱԿԱՆ եւ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'E

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական ամէն տեսակ հիւանդութիւններ (ջերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային ատամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւններ:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլէկտրականութեամբ: Կը կատարենք մէջքի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւններ: Քուրօն՝ սկսած 10 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Աթթէքները շատ մատչելի մանաւանդ զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ եւ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ

Ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac **MARSEILLE**

CONSTANTINOPLE

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԹԻԹԻՒՆՃԵԱՆ եւ ՓԱՆՈՍԵԱՆ ԸՆԿ.

37 Rue Trévise, Métro Cadet **Tél. Taitbout 56—96**

Ցատկապէս ստացած ենք արեւելեան միրգեր եւ ամէն տեսակ նպարեղէններ

Մասնաւորապէս զարկ տուած ըլլալով արեւելեան սուրճի առեւտուրին, յատկապէս կը յանձնարարենք մեր ԱՆԱՐԴԱՒ եւ ԸՆՏԻՐ ՍՈՒՐՃԸ: Կը վաճառենք մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ՝ անմրցելի գիներով եւ մաքուր սպասարկութեամբ:

Livraison à domicile

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (32)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Այդ պատասխանը եւ արտայայտութիւնը իր դէմքին ու արդէն ձորճ նշմարեց նահանջը որուն բնաղդօրէն ընդունակ էր այդ աղջիկը: Վախցաւ որ անիկա բոլորովին պիտի հեռանար իրմէ. բռնեց անոր ձեռքը եւ ըսաւ.

— Չեմ ուզեր որ եւ է բան դիտնալ քու մասիդ, չեմ ուզեր. ինծի համար դո՛ւն, իմ ճանչցած աղջիկս ես: Շատ ուրախ եմ այնչուշտ այս հակայ յաջողութեանդ համար. այդ բոլորը իմաստ չունին ինծի համար. դո՛ւն, այն աղջիկն ես միշտ որ՝ վաթխուած դիշերազգեստին մէջ ու մուճակները ոտքիդ՝ դուրս կը սահէիր սենեակէս՝ առաւօն կանուխ:

— Այո՛, այդ մուճակնե՛րը, այդ դիշերազգե՛ստը. Աստուա՛ծ իմ, մի՛ յիշեցներ զանոնք...

Ծիծաղ մը ունեցաւ Լիան ու առանց քաշուելու մտիկ ըրաւ, երբ ձորճ ըսկսաւ վերյիշել Լբփիք փողոցի իրենց կեանքը: Բա՛ն մոռցած չէր Լիան այդ օրերէն:

Բայց ինչո՞ւ ըսաւ որ մարդու չէր սպասեր. յայտնի էր որ կը սպասէր: Արդեօք չէ՞ր ուզեր տեսնուիլ հասարակ զինուորի մը հետ: Այդ դիւրազգածութիւնն ալ ունեցաւ. Ձորճ եւ սակայն մոռցեց որ անտեղի էր իր կասկածը: Այդ օրերուն Ֆրանսայի մէջ մարդիկ ուրախութեամբ կը դիմաւորէին անդլիացի զինուորները. մեծ էր անոնց ժողովրդականութիւնը: Ցաջողութիւններ ունեցած էին անոնք Ֆրէմէլի մէջ եւ Թշնամիէն եւս առած էին Ֆրանսական հողամաս մը: Երախտապարտ արտայայտութիւն մը կար Ֆրանսացիներու դէմքին վրայ: Ո՛չ, այդ չէր պատճառը:

Ուրեմն սիրահար մը ունի Լիան, մոռցեց յանկարծ Ձորճ: Հապա չուննո՞ւ. ազատ չէ՞ր ան իր ուզածը ընտրելու: Ամբողջ աչխարհի ու մանաւանդ Փարիզի մէջ, կ'ըսէ Լիանի պէս ազատ աղջիկ մը որ սիրահար չունենար: Ձորճ ինքն ալ ուղղեց աչքերը դէպ ի դուրս. իւրաքանչիւր անդամուն որ մէկը կը մտնէր ներս, Ձորճ կը դիտէր նախ մարդուն ու յետոյ աչքին ծայրովը կը նայէր աղջկան: Բայց Լիան չմտածեց ինքզինքը երբեք:

Վերջապէս մէկը ներս մտաւ սրահէն: Աղջիկը տեսաւ, սակայն չհասկցաւ որ կը ճանչնար զայն:

Անծանօթը նայեցաւ իրեն. Լիան աչքերը չհեռացուց անկէ եւ նայուածքովն հետեւեցաւ անոր: Ձորճ լարուած ջիղերով սպասեց:

Մարդը անցաւ իրենց սեղանին առջեւէն, առանց նայելու աղջկան: Այնքան անտարբեր երեւոյթ մը ունէր Լիան որ կարծես թէ չտեսաւ անոր անցնիլը: Լաւ հագուած էր ան եւ ծանր մը ունէր լամբակին վրայ՝ յարեւնման Լիանի կուրծքը զարդարող ծաղիկին: Նայելով իր տարիքին, հաւանօրէն զինուորական ծառայութեան կանչուած չէր տակաւին. յիսուննոց մէկը: Քաղաքային հագուստ հագած էր անշուշտ եւ այնքան ալ աչքի չվիժ զարնէր, եթէ մարդոց աչքերը վարժուած չըլլային այդ օրերուն, զինուորական տարազին:

Լիանի սպասած մարդը չէ ասիկա, մտածեց Ձորճ. պարզապէս իր ուշադրութիւնը գրաւած էր, ուրիշ ոչինչ: Ուրեմն աւելորդ էին իր կասկածները. Լիան ճշմարտութիւնը ըսած էր, ժամադրութիւն չունէր, եւ, ահա, սկսած էր ուրախ – զուարթ խնդալ եւ հետաքրքրուիլ իրմով:

— Եթէ կ'ուզես, երթանք հիմա, ըսաւ Լիան:

Անհաւատալի թուեցաւ այս խօսքը աղուն:

Ո՞րքա՞ն յիմար եմ եղեր, խորհեցաւ ինքնիրեն. մոռցաւ ամէն ինչ ու ըսաւ.

— Ես պատրաստ եմ:

— Ուրեմն սպասէ՛ վայրկեան մը. հիմա կուգամ:

Ոտքի ելաւ Լիան ու զնաց կիներու լուացարանը որուն դրան մօտիկ՝ սեղանի մը առջեւ նստած էր անծանօթը: Ձորճ նայեցաւ անոր. խնդաց իր անտեղի կասկածներուն վրայ: Լիան մարդուն կողմն անգամ չնայեցաւ, իսկ մարդը կարծես չտեսաւ զայն: Անուշադրութեամբ ձգեց ձեռնոցը զոր մարդը անմիջապէս վերցուց. բայց, ուշ էր, Լիան անյայտացեր էր դրան հետեւը:

Վերադարձին, մարդը բարձրացաւ տեղէն ու քաղաքավարօրէն խոնարհութիւն մը ընելով, ձեռնոցը երկարեց անոր: Թերեւս դիտէր որ Մաթա Հարին էր ան — ո՞վ չէր դիտեր — եւ հպարտ կ'երեւար այդ ծառայութիւնը մատուցանելուն համար: Ամէն պարագայի մէջ, Լիան քաջալերութիւն չտուաւ այդ մարդուն. անցաւ սրահէն ու եկաւ Ձորճի սեղանը. ուսերուն առաւ թաւիշէ վերարկուն, Պ. Ֆրէմէրիքը մեծարանքով բարեւեց ու մեկնեցաւ Ձորճի հետ միասին:

4.

Ինքնաշարժը սուրաց Ավընիւ տէ Շան գ'Էլիզէէն ու մտաւ Ավընիւ տը լա Կրանտ Արմէն: Լիան չխօսեցաւ երբեք: Իր մտազբաղ երեւոյթը աւելի անմեկնելի էր հիմա քան ճաշարանին մէջ: Ձորճ չուզեց խանգարել զայն, որովհետեւ զգաց որ ինքնամփոփումը առանձնաշնորհն էր այդ աղջկան: Կը տեսնէր որ տարբեր էր անոր կեանքը այժմ. շատ մարդիկ կը ճանչնար հիմա ան Փարիզի մէջ:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՀՈՒՇԱՏԻՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մ... մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ... Պար տը Փըթի Փուսէի մէջ: ... ներէն կը խնդրուի ներկայ ...

ՎԱՐՁՈՒ Է

Հայաշատ կեդրոնի մը ... բողջ տուն մը պարտէզով ... խոհանոց, ճաշասրահ, 2 ... պզտիկ սենեակներ, կազ, էլէկ ... կանոնիկ, պարտէզին ... շոր հատնոց եւ W. C.: Տարեկան ... ֆրանք, charge-ով միասին, ...

Դիմել.— A. Adjemian, 35 J. J. Rousseau, Sarcelles et O.:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN

17, Rue Damesme :-: PARIS (13

Le Gérant : H. STEPHAN

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 3 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

3 Février 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2103

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԵՐ ԱԶԳԱՍԷՐՆԵՐԸ

Ուսումնասիրութեան արժանի առանձնայատուկ տիպ մըն է հայ ազգասէրը: Երեք դասի կարելի է բաժնել անոնց: Ազգասէր՝ որ նուիրուած եւ մերուած է ազգի եւ հայրենիքի ամբողջութեան գաղափարով, ազգասէր՝ որ իվերուստ բարեգործի և անմահի թըռիչքներ կ'ունենայ եւ ազգասէր՝ որ յաւուր պատշաճի անդադար պատմուճան կը փոխէ իրեն արժեցնելու համար:

Այսօր, գաղութահայ այս անյոյս ու անլոյս օրերուն չա՞տ է զօրու են այս վերջին տիպի գոյնզգոյն ազգասէրները, որոնք տիւ ու գիշեր կուրծք կը ծեծեն, գաղութէ գաղութ կը ճամբորդեն եւ կը կրկնեն իրենց սովորական մեղեդին — Ա՛խ Հայաստան, վա՛խ Հայաստան:

Այդպիսիներու սուտաւոր պահեստ մը ունինք փարիզէն Պոսթըն եւ այլուր, որ երբեմն ինքզինքին կը բեմադրեն Հայաստանի գովքն երգելու եւ զանդուածներու ականջէն վար քանի մը հոգեչահ խօսքեր մրմնջելու համար: Անոնց կատարած գործը բնա՛ւ չի տեսնուիր, որովհետեւ չունին, բայց չի կատարած գործերու մասին իրենց «մոգիչ» խօսքը երբեք չի պակսիր:

Ներգաղթի հոգեյոյզ օղանչը զօրաշարժի էր ենթարկած մեր այս տիպի բոլոր ազգասէրները, որ անսպասելի եռանդով լծուած էին դրախտավայր Խորհրդային Հայաստանի գովքն երգելու եւ ցուցադրելու անոր վարիչներուն «ազգասիրական» ծառայութիւնները:

Ընդհատուեցաւ այդ ալ, որ միակ իրական ու դրական գործն էր խորհրդային վարիչներու: Տարին սահեցաւ անցաւ եւ հազիւ 6—7000 գաղթականներ ասկարկութեամբ ու դժուարութեամբ Հայաստան մտան:

Ձախերն ու կիւնները յանկարծակի փոխուեցան: Հոգիներուն մէջէն հայրենասիրական փոթորիկ մ'անցաւ եւ յեղաշրջեց ամէն ինչ: Ինչ որ իրական էր ցիւղ չէր, եւ ինչ որ իրական չէր ճիշդ պէտք էր ըլլար:

Անցան քանի մը ամիսներ: Ժանդաւառութեան կրակն սկսաւ մարիլ: Միջոցներն սկսան պակսիլ, խոստումներն սկսան կախուիլ օդին մէջ եւ որբերու յուսակորոյս կարաւանները, ի գին մահու եւ կենաց, սկսան Արաքսը ճեղքել: Լուսիւն կը յանձնարարէին մեր առաքեալները, սակայն տառապագոծ հոգիները չլուեցին եւ չպիտի կրնան լուել, երբ փաստերը կը խօսին:

Այսօր, ազգասէրներու մեր այս փաղանգը նոր վերադարձաւ Հայաստանեան ուխտագնացութենէն՝ մէկ գրպանին մէջ քիչ մը հող, միւսին մէկ աւազ, յուզելու համար գաղութահայ հասարակութիւնը: Եւ դարձեալ իրենց քնարի համայիչ լարերն սկսան թրթռալ — Հայաստանը շանթիէ մըն է դարձած, կը չինեն ու կը չինեն...

Անտարակոյս, մենք կը հաւատանք մեր ժողովրդի վերածնութեան ու վերաչինութեան բնատուր զգացումին: Աւելի քան տասնամեակ մը անցաւ անոր գլխուն վրայէն, որու ընթացքին հայ քրտնաթոր մարդը չէր կրնար ձեռքերը ծալլած նստիլ: Որքան կը հաւատանք ուժգնօրէն, որ մեր չարչարուած ժողովուրդը ի բնէ եւ ի ծնէ չինարար է, նոյնքան չենք զարմանար Խ. Հայաստանի վարիչներուն հեռատեսութեան, չըջահայեացութեան եւ հայրենասիրութեան վրայ, որովհետեւ հաստատապէս գիտենք որ անոնց այդ բարեմասնութիւնները կօնտի բլուրէն, Դալմի այդիներէն եւ Խոռոմ-Բուլաղէն անդին չեն անցնիր:

Մենք պէտք չունինք մեր ուխտաւորներու պէնտէկեան ծառայութեան: Հոս եւ այլուր, մեր բոլոր գաղութներուն մէջ գէթ նմոյշի համար կան գէթ քանի մը թմրկահարներ, որոնք ծածկուած Հօկի եւայլ «փաղաքշական» անուններուն տակ, վարժուած են իրենց չտեսած եւ չգիտցած Հայաստանի մասին չողչողուն քարողներ կարդալ, գովք ու ներբող հիւսել եւ անյատակ փառաբանել: Եւ եթէ յանդգնիս հարցնելու այս խառնիճաղանճ բախտադուշակներուն, թէ ինչո՞ւ իրենց քրտինքն ալ չեն խառներ այդ շանթիէներուն եւ էլեկտրակայաններուն, երկինք գետինք կը մթնէ իրենց գլխուն: Անոնք սորված են, գիտեն, հեռուէն սիրելու հեռաքրքիր արհեստը:

Մեր ազգասէրները իրենց բարի կոչման ծառայած կ'ըլլան միմիայն այն ժամանակ, երբ սորվին, նմանապէս, Հայաստանէն դուրս չի գալ կոյր աչքերով: Հայաստանը պանդոկ չէ եւ չպիտի ըլլայ գէթ, այս ձեւի զբօսաշրջիկներուն համար, որոնք իրենց պայուսակին մէջ փոխանակ ճանկ մը հող ու աւազ բերելու, քնոյղ, զննող մարդու փաստափաք Հայաստան մը պիտի բերէին: Ազգասիրութիւնը արհեստ աւելի արուեստ պիտի դարձնէին եւ պիտի թափառէին դիւղէ-դիւղ, քաղաքէ քաղաք, պիտի տեսնէին մեր արեւահար ժողովուրդը իր գալարումներուն, իր տագնապումներուն ու ապրումներուն մէջ եւ երբ վերադառնային մեզ միմիայն երեւութական օրօրներով չի պիտի քնացնէին, այլ պիտի ոգեւորէին ու խանդավառէին:

Շրթունքի հեչտին ծառայութիւնը չատոնց կորսնցուցած է իր արժէքը: Խօսքը չէ որ կը կապէ Հայը Հայաստանին, այլ կենդանի գործը, իրական վիճակն ու փաստական կացութիւնը, որ չա՛տ է անտեսուած եւ չա՛տ է վարագուրուած:

Դիտել, մտածել, իրական փաստեր հաւաքել եւ ճշմարտութեան լոյսին տակ դնել, նուազագոյն պարտականութիւն մըն է, որ Հայաստան գացող զբօսաշրջիկները պարտաւոր են ընելու, քանի որ Խորհ. Հայաստանի վարիչները «ազգասիրաբար» այդ բոլոր հնարաւորութիւնները կ'ընծայեն անոնց:

Վ. ՀԱՄԲ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Գերմանի խորհրդարանը լուծուեցաւ

ՀԻԹԼԷՐԻ ԾՐԱԳԻՐ – ՑԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Հիթլէր հասաւ իր նպատակին:

Նախագահական վճիռով գերման խորհրդարանը լուծուեցաւ եւ ընտրութիւնները նշանակուեցան մարտ 5ին:

Այն ինչ որ մերժուեցաւ Ֆոն Շլայխէրին, տրուեցաւ Հիթլէրին: Կառավարութիւնը, որ պէտք է կրթնէր խորհրդարանական մեծամասնութեան մը վրայ, չերականացաւ, որովհետեւ կաթոլիկ կեդրոնը դրաւոր պահանջներ ներկայացուց Քաղի միջոցով Հիթլէրին եւ ան ալ մերժեց: Վայմարի սահմանադրութեան համաձայն ընտրութիւնները ամենաուշը 60 օրուայ մէջ կը կատարուին: Սակայն Հիթլէր աւելի մօտաւոր թուական նշանակեց, որովհետեւ կը զգար երկրի մէջ տիրող հոգեբանական վիճակը:

Հիթլէր իր ընտրական ծրագիրը պարզեց երէկ ռատիոյով տարածուած երկար ճառի մը միջոցով, որուն էական մասերը հետեւեալներն են.—

1.— Ազգային կառավարութիւնը կը կարծէ թէ իր գլխաւոր դործը պիտի ըլլայ վերահաստատել գերման ժողովուրդին քաղաքական եւ մտաւորական միութիւնը: Այս նպատակով, պիտի պաշտպանէ քրիստոնէութեան գաղափարը, որ հիմն է բարոյականին, եւ ընտանիքին գաղափարը, որ կորիզն է պետութեան կազմին: Գերման երիտասարդ սերունդին դաստիարակութիւնը պէտք է ներշնչուի Գերմանիոյ մեծ անցեալէն եւ անոր հին աւանդութիւններէն:

2.— Ազգային կառավարութիւնը ծրագրած է երկու «քառամեայ ծրագիրներով» իրականացնել Գերմանիոյ տնտեսական վերակազմութեան գործը: Երբ աւարտի այդ չրջանը, գերմանացի գիւղացին վերկուած պիտի ըլլայ իր ներկայ թշուառութենէն եւ գործազրկութեան տագնապը պիտի փարատած ըլլայ ամբողջովին: Միւս կողմէ, կառավարութիւնը պիտի աշխատի զարմանել կամ վերանորոգել խորհրդարանը, պետական եւ համայնքային կազմակերպութիւնները, թէ վարչական եւ թէ ելմտական տեսակէտով: Այդ ատեն միայն իրականութիւն պիտի դառնայ Դաշնակցութեան դաղափարը Գերմանիոյ մէջ:

Կառավարութեան ծրագրին գլխաւոր նպատակը կը կազմեն աշխատանքի պարտադիր ապառարկութիւնը եւ ներքին գաղթական քաղաքականութիւնը: Բոլոր այս միջոցներուն իրականացումը լուսաղոյն երաչխիքը պիտի կազմէ ընդդէմ ամէն փորձի, որ պիտի վտանգէր գերմանական դրամը:

3.— Արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով, ազգային կառավարութիւնը կը կարծէ թէ իր գերագոյն առաքելութիւնը կը կայանայ գերման ժողովուրդին կենսական չահերուն պաշտպանութեան մէջ, հետեւաբար պիտի աշխատի տալ անոր ազատութիւնը:

Գերմանիոյ քառասային վիճակին վերջ մը դնելու իր կամքին մէջ, կառավարութիւնը պիտի աշխատի միւս ազգերու հաւասարկանութեան մէջ աւելցնել «հաւասար» արժէքով պետութիւն մը, որ միանգամայն վայելէ իրաւունքի հաւասարութիւն:

Ինչ որ ալ ըլլայ գերման ժողովուրդին սէրը իր բանակին համար որ իր մեծ անցեալին խորհրդանիշն է, ուրախ պիտի ըլլանք եթէ աշխարհ իր սպառազինութիւնը նուազեցնելով, պէտք էթողու մեր իսկ ուժերուն յաւելման:

Բայց Գերմանիոյ քաղաքական ու տնտեսական վերականգնումը եւ ուրիշ ազգերու հանդէպ յանձնառութեանց խղճամիտ դործադրութիւնը կարելի են կանխորոշ մէկ պայմանով միայն, «հաւաքական քայքայման գործին սահման մը դնելով»:

Վարչապետը յետոյ յայտարարեց թէ կառավարութիւնը որոշած է ուղղակի կոչ ընել ժողովուրդին, արդի խորհրդարանին անկարողութեան պատճառով:

— Գերման ժողովուրդ, գոչեց Հիթլէր վերջացնելով, մեզի չորս տարի պայմանաժամ մը տուր եւ յետոյ դուն մեզ պիտի դատես:

Ծանր միջադէպ մը Բուզվէլթի եւ Քոնկրէսին միջեւ

Ուաշինկթընէն կը հաղորդեն, որ ծանր միջադէպ մը ծագեցաւ Ռուզվէլթի եւ Քոնկրէսին միջեւ:

Քոնկրէսի եւ ծերակոյտի ամկավար մեծամասնութիւնը, իր հետ ունենալով նաեւ հանրապետականները միաձայնութեամբ դատապարտեցին նոր նախագահին ըրած ճիգերը պարտատէր պետութիւններու հետ համաձայնութիւն մը կայացնելու մասին:

Ձէմպըրլէնի ըրած յայտարարութիւնները ընդհանուր յուզում առաջ բերած են ծերակոյտին մէջ, ուր կը մտածեն, որ Անգլիան կ'ուզէ Միացեալ Նահանգները այնպիսի պարտապահանջի դիրքի մը մէջ դնել, որ կ'աղաչէ իր պարտատէրերուն ընդունիլ որոշ զեղչ իր պարտքերուն վրայ:

Ամբողջ մեղքը կը բեռցուի Ռուզվէլթի վրայ, որ իր չուտափոյթ միջամտութեամբ այն տպաւորութիւնը ձգած է, որ Ամերիկա կը մտահոգուի յունիսին կատարուելիք վճարումներով:

Մամուլը գրեթէ միաձայնութեամբ կողմնակից է քօնկրէսին եւ խստիւ կը քննադատէ Ռուզվէլթը որ չի յարգեր ընտրական պայքարի պահուն իր ըրած խոստումները, որոնք էին մերժել պարտքերու ամէն ջնջում:

Կը կարծուի թէ, Բուզվէլթ ազդուած՝ հանրային կարծիքին այս փոփոխութենէն, Ձէմպըրլէնի ճառը պատճառ պիտի բռնէ իր խոստումը ետ առնելու համար:

Ժրաջան չուգար խզել

Ինձերու ժողովին մէջ դարձեալ ծեծուեցաւ Ձին-Ճափոնական չարաբաստիկ հարցը:

Վէճը գլխաւորապէս կեդրոնացած է Մանչուքիոյ ճանաչման հարցին չուրջ: Եթէ յանձնաժողովը դատապարտէ Ճափոնը, կասկած չկայ, որ անիկա պիտի խզէ իր կապերը թէ Ազգերու Դաշնակցութեան եւ թէ զինաթափութեան խորհրդաժողովին հետ:

Անգլիան եւ միւս մեծ պետութիւնները կը ջանան ամէն գնով առաջն առնել եւ հաշուեյարդարի ենթարկել այդ խնդիրը:

Ընկերվարականներ ինչո՞ւ մերժեցին

Իշխանութեան չեմին վրայ ընկերվարականները, վերջին պահուն, դարձեալ նահանջեցին: Թէ ինչ պատահեցաւ: Լէօն Պլում փոփիլէրի մէջ հետեւեալ ձեւով կը պատճառաբանէ.—Տալատիէն արմատական ընկերվարականներու մէջ այն անձնաւորութիւնն է, որ 1926 եւ 1929ին, իր կուսակցութիւնը աստիճանաբար հեռացուց Ազգային դահլիճէն եւ վերականգնեց իր կուսակցութեան մէջ կարգապահութիւնն ու միաբանականութիւնը: Տալատիէն երբ յանձն առաւ դահլիճը կազմել մեզ դիմեց եւ յայտարարեց՝ ես պատրաստ եմ ձեզմէ առնել հեռուն երթալու և ոչ մէկ համարձակութիւն ինձ կը սպասափեցնէ: Ուրեմն, անմիջապէս մենք սկսանք բանակցութեան, որպէսզի պատճառ չի դառնանք յարութիւն տալու Ազգային դահլիճի մը: Մեզ համար ժամանակն եկած էր իշխանութեան մասնակցելու: Մեր կողմէ ոչ մէկ յետին մտքով կար եւ ոչ ալ հաւատքի պակաս Տալատիէի հանդէպ: Սակայն չի յաջողեցաւ այդ, որովհետեւ ինչ անցաւ դարձաւ յայտնի չէ: Ես չեմ անդրադառնար ըսի-ըսաւներու վրայ, որոնք ոչ մէկ կարեւորութիւն ունին ինձ համար:

Հիմնական բոլորովին ուրիշ պատճառներ կային: Բանակցութիւններու ընթացքին մենք տեսանք վստահութեան պակասը: Տալատիէն կը մտահոգուէր գանձային անմիջական դժուարութիւններով: Դիմագրաւելու համար այդ դժուարութիւնները կը մտածէր դիմել ներքին փոխառութեան: Ուրեմն անհրաժեշտ էր ունենալ փոխառուներու վստահութիւնը: Ընկերվարականներու պահանջները ընդունելու պարագային, այդ վստահութիւնն էր որ խուճապի պիտի մատնուէր: Անդամ մըն ալ ըսենք, որ օրուան պահանջները աւելի ուժեղ են քան մարդկանց կամեցողութիւնը:

Ահա թէ ինչպէս վերջացաւ եւ խզուեցաւ մեր բանակցութիւնները եւ մեր կուսակցութիւնը փրկուեցաւ վտանգէ մը եւս:

** Տալատիէի դահլիճը զբաղած է իր ծրագիրը յայտարարութեան պատրաստութեամբ: Այսօր խորհրդարանի նիստին պիտի ներկայանայ նոր դահլիճը: Արդէն իսկ ինը հոգի արձանագրուած են իրը հարցապնդում: Տալատիէի ելմտական ծրագիրը ժողովի պիտի դայ դալ չաբթու:

ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒՄԸ

Ներգաղթի տեղաւորման Պետական Յանձնախումբի արձանագրութեանց համաձայն, չորս անգամէն Հայաստան փոխադրուած գաղթականներու տեղաւորումը կատարուած է հետեւեալ վայրերու մէջ.—

	Ընտ.	Գաղթ.
Երեւան եւ շրջակայք	722	1535
Լենինական	181	602
Ղարաքիլիսէ	96	338
Սարդարապատ	210	716
Անի – Թէմզա	247	877
Սադախլու	36	109
Աղստաֆա	38	145
Ալլահվէրտի	41	139
Բամպակ	40	165
Դավալու	41	138
Նոր Սեբաստիա եւ Թոմարզա	51	216
Նուպարաշէն	85	289
Ղամարլու	47	189
Նուրնուզ	20	73
Ղափան	57	204
Կալագերան	17	67
Արթիկ	44	168
	1788	5968

ՌՈՒՍ ՍՈՎԻԷՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կեդր. Գործադիր կոմիտէի երրորդ նստաշրջանը փակուեցաւ:

Կոմիտէն վաւերացուց խորհրդային կառավարութեան ներքին եւ արտաքին քաղաքականութիւնը եւ ծանօթացաւ առաջին հնգամեակի արդիւնքներուն հետ, միաժամանակ վաւերացնելով 1933ի ազգային տնտեսութեան առաջադրուած ծրագիրը:

ԼԻՆՏՊԼԻՐԿ ՓԱՐԻԶ ԿԸ ՀՐԱԻԻՐՈՒԻ

Փարիզի Ամերիկեան օդանաւային ընկերութիւնը որոշած է ի պատիւ Լինտպէրկի մեծ ճաշկերոյթ մը տալ մայիս 21ին, իր յաղթանակի 6ոիչէի վեցերորդ տարեդարձին առթիւ:

Ընկերութեան նախագահ Թօնէր, այդ նպատակով մեկնած է Ամերիկա:

ՉԻՆԱՑԻ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴ ՄԱՌՔՈ ՓՕԼՕՆ

Միլանի մէջ յայտնուած է երիտասարդ կաթոլիկ Չինացի մը՝ Թօզէֆ Վէյ անունով, իսկական Մառքօ Փօլօի մրցորդ մը: Այս երիտասարդը ֆաշիստ Փընաճկէն ճամբայ է ելած 1931ին Հռոմ գալու համար: Օրական 20—30 քիլոմէթր ճամբայ է կտրած: Ան կտրած անցած է Չինաստան, Սիամ, Պիրմանի, Հնդկաստան, Պարսկաստան, Փոքր-Ասիա եւ Պաղեստին: Ցետոյ եկած Մարսէյլ, Զուիցերիա եւ ապա Իտալիա: Գացած է Հռոմ, իբրեւ կաթոլիկ Պապին ներկայանալու համար:

ՎԱՏԻԿԱՆԻ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ

Դեկտեմբերի վերջերը կատարուած մարդահամարի մը համաձայն Վատիկանի բնակչութիւնը հետեւեալ պատկերն ունի, Իտալացիներ՝ 578 այր եւ 275 կին, Զուիցերիացիներ՝ 117 այր եւ 4 կին, Ֆրանսացիներ՝ 8 այր եւ 2 կին, Գերմանացիներ՝ 8 այր եւ 1 կին, Հիւս. Ամերիկացիներ՝ 1 կին, Լեհացի՝ 2 կին, Լիթուանացի՝ 1 կին:

Բացի ասոնցմէ, հոն ծնած են 8 մանչ եւ մէկ աղջիկ, որ հարկադրաբար Վատիկանի ազգութիւնն են ընդունած.....:

ԻՆՔՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ՁԳԱՁՈՂԵՑԱՒ ՈՐՈՎՀԵՏԵՒ ՍԻՐՏԸ ԱՋ ԿՈՂՄԸ ԿԸ ԳՏՆՈՒԻՐ...

Պուէբլէն կը հաղորդեն, որ Օրատա Մառի մէջ համալսարանի ուսանող մը ինքնասպանութիւն կը փորձէ ատրճանակի երկու հարուածներ սրտին պարպելով: Անմիջապէս հիւանդանոց կը փոխադրուի եւ կը փրկուի: Բժիշկները՝ քննութեան պահուն կը հաստատեն, որ սիրտը կը գտնուէր աջ կողմը փոխանակ ձախ...:

ՅՈՒՆԱՀԱՅ ԳԱՂՈՒԹԸ ԵՐԷԿ ԵՒ ԱՅՍՕՐ

(ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԱԿՆԱՐԿ)

Բ.

Ներգաղթի առիթով, Ծուննաստանի հայութիւնը բացառիկուշադրութիւնը գրաւեց արտասահմանի միւս հայ գաղութներուն, որոնք պիտի ուզէին դիտնալ թէ 6500 հոգիի Հայաստան փոխադրութենէն յետոյ, ի՞նչ կը ներկայացնեն մնացեալները քանակով, որակով:

Մօտաւոր հաշիւով, գաղութը կ'ունենայ տարին 1000—1500 հոգիի նոր յաւելում մը, ծնունդներու եւ մահերու տարբերութենէն: Ներգաղթի կարաւաններուն, տասը տարուան ընթացքին կատարած փոխադրութիւնը, կը համապատասխանէ այս թիւին: Այս պատճառով, կատարուած 6500ի ներգաղթը, պակսեցուցած չէ այդ թիւը եւ դարձեալ կը մնան մօտ 30 հազար յունահայեր: Գաղթակայաններումէջ, ուր հաւաքուած կ'ապրէր հայութիւնը, գրեթէ զգալի եղած չէ մեկնողներու նուազումը: Նոյնը վարժարաններու համար, անշուշտ բաղդատելով 4—5 տարուան առջի թիւին:

Առհասարակ մեկնողները անզործ, նիւթապէս նախանձելի վիճակ մը չունեցողներն էին: Ներկայիս կարելի է ըսել թէ անզործ չկայ, մասնաւորապէս հին Ծուննաստանի շրջանին մէջ: Առ հասարակ խնայողութիւն չեն կարող ունենալ, բայց թշուառութեան պատկերը հազուադէպ է: Այսուհանդերձ, գաղութի ամման թիւին չափ, տարին մօտ հազար հոգի, միշտ պիտի դտնուի որ պիտի ուզէ փոխադրուիլ որ եւ է տեղ: Եւ ուրախալի է ըսել թէ հայրենասիրական զգացումը զանգուածներու մէջ վառ է եւ որոշ մաս մը ժամանակի ընթացքին միշտ պիտի ուզէ մեկնիլ Հայաստան: Թէեւ հոն մեկնողներէն ստացուած նամակները, ցոյց կուտան թէ յուսախաբ եղածներու թիւը չատ է: Նախ, Պաթումի մէջ, գաղթականներէն զրաւուած է մեծ քանակութեամբ ապրանք, որ առած էին իրենց հետ: Ինեղեները իրենց խնայած դրամները վերածեր էին ապրանքի, յանձնարարութեամբ Հօկի: Իսկ Հայաստան հասնելէ յետոյ գործ տրուած է «Կոլխոզ»ներու մէջ, որոնցմէ կը վախչին տեղացիները ունենալով նիւթական դժգոհութիւններ: Այս ուղղութեամբ նամակներ ստացած են Հօկի մարդիկ, որոնց չուրջը ընդհանրապէս առաջատոները իջեցուած են ներկայիս:

Ի՞նչ պատկեր կը ներկայացնեն Ծուննաստան մնացողները:

Երկիրը ըլլալով աղքատ, պիտի գտնուի միշտ որոշ մաս մը մեր հայրենակիցներէն որոնք պիտի ուզեն նոր հորիզոններ փնտռել: Բայց, գաղութի մեծամասնութիւնը, ներկայ պայմաններուն տակ ինքզինք հաստատուածկը զգայ հոն: Ազգապահպանումի տեսակէտով, ինչ որ ամէնէն կարեւորն է, համեմատաբար բախտաւորը եղած է մինչեւ հիմա: Թուրքին բնաջնջումի սպառնալիքը չկայ, ունի դպրոցներու ցանց մը, մօտ 5000 երկսեռ աշակերտութեամբ: Արդէն տասը տարի անցած է, բայց յունարէն խօսիլ քիչերը դիտեն... Առեղծ Իմիրի մէջ Հայերը աւելի չուտ կը սորվէին յունարէնը, քան հիմա Ծուննաստանի մէջ ուր մեր ժողովուրդը կ'ապրի մեծամասնութեամբ ամիսպի: Այս ուղղութեամբ մեծ դեր կը կատարէ նաեւ այն վոխյարաբերութիւնը որ կար Փոքր Ասիոյ մէջ Յոյներու եւ Հայերու միջեւ:

Յաւալի է ըսել թէ այս պայմաններուն ներքեւ դտնուած գաղութ մը ոչ մէկ ուշագրաւ օժանդակութիւն ստացած է արտասահմանի հայ կեդրոնական մարմիններէն: Հ. Բ. Ը. Մ. կրնար եւ դեռ կրնայ գումար մը տրամադրելով դպրոցական շէնքեր կառուցանել, ազատել զանոնք տաղաւարներէ, յոյնական հողեր գնելով, առանց չահի, ինչու չէ, նաեւ փոքր կորուստով մը վոխանցել հայ գաղթական ընտանիքներու:

Այսպիսի դրական գործեր չեն եղած, ասոր փոխարէն, Փարիզը խանգարած է գաղութին աղգային ներքին կազմակերպութիւնը եւ աւելին, — արգելք եղած է ճշդելու իրենց իրաւական դրութիւնը:

Առեղծ Պ. Գ. Նորատունկեանի խոզովակով եւ յետոյ ուրիշներ, նոյն իսկ բողոք ներկայացուցին թէ հեղինէն կառավարութիւնը կ'ուզէ հպատակ դարձնել զանոնք:

Այդ սխալ քաղաքականութեան հետեւանքը հիմա կը կրէ գաղութը: Անցեալի պատհութիւններ կորսուեցան, Հայերու քաղաքացիութիւնը կը մերժուի, հայ առեւտրականը, հայ բանուորը միշտ կը զգան այդ հարուածը: Վերջերս Պ. Վենիզելոսի կառավարութիւնը Հայերուն ալ պարտադրեց ունենալ, իբրեւ օտարականներ, ինքնութեան եւ աշխատանքի արտօնութեան տոմսեր: Կը տրուին երկու տարուան պայմանաժամ յիշելով, ոչ թէ տեւական:

Նոյնպէս Ազգերու Դաշնակցութեան, Նանսէնեան Օֆիսի խոզովակով տարուած աշխատանքները անուղղակի վերնայ պատճառած են յունահայ գաղութին: Երբ ընդունինք թէ խորհրդային իշխանութիւնը, գաղթական կը փոխադրէ այն տեղ երբ իր հաշուին կուզայ եւ Նանսէնեան Օֆիսը դեր չունի այս մասին, ապա ուրեմն, փաստօրէն աշակցած կ'ըլլանք հեղինէ կառավարութեան վերջին տարիները որդեգրած քաղաքականութեան, — առկախ պահել հայ գաղթականութեան իրաւական վիճակը, անոր զեեղումի մասին չխորհիլ ու վերջապէս զայն դրամագլուխ ծառայեցնել Ազգերու Դաշնակցութեան մօտ, յարաբերութիւններու ընթացքին: Մասնաւորապէս վոխադրութիւններու կնքումին մէջ, բարոյական մեծ ազդակ մը եղած է: Մենք երբեք դժգոհ ըլլալու իրաւունք չունինք որ հեղինէն ներկայացուցիչները չատ լաւ կը պաշտպանեն իրենց երկրին չահերը: Ընդհակառակն, երախտապարտ ենք այն բարեացակամութեան զոր մինչեւ հիմա ցոյց տուած են հայ գաղթականութեան հանդէպ: Մենք Հայերս ենք որ չենք ուզած ըմբռնել իրական կացութիւնը եւ համապատասխան ուղղութիւն տալ մեր դիմումներուն, ձեռնարկներուն:

Ծուննահայ գաղութը, հաւանաբար կարենար ինքզինք հասկցնել Փարիզին, եթէ իր մէջ չունենար Մազլումեան կոչուած պատուհասը որ կը զոհածածուի Հօկի եւ թէ ամիսպար կուսակցութեան կողմէ իրբեւ դէնք հակադաշնակցական պայքարի: Զենք գիտեր թէ Փարիզի ամիսպար կեդրոնը, մինչեւ ե՞րբ պիտի չարունակէ մատերու մէջէն դիտել այդ չարիքը:

Աթէնքի եւ Սելանիկի քաղաքներու կեդրոնական ազգային մարմինները, նամակներ պուխրիշեն

ԹԵՄԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎԸ

Զգճգումներէ եւ երկարատեւ սպասումէ յետոյ, վերջապէս կարելի եղաւ գումարել Ռումանահայ պատգ. արտակարգ ժողովը յունուար 20ին եւ մէկ օրուան անընդհատ նիստէ մը յետոյ վերջացաւ, լուծում տալով գաղութս չահադրդռող բազմաթիւ ծանրակչիռ խնդիրներու:

Բայց նախքան զրաղիլը այս խնդրով անհրաժեշտ կը դտնեմ «Ցառաջ»ի ընթերցողներուն պարզել այն չարժառիթները որոնք անհրաժեշտ զարձուցին այս արտակարգ ժողովին գումարումը:

Գիտեն անշուշտ ընթերցողները այն խառնակ վիճակը որուն մատնուած է մեր խաղաղ ճանչցուած գաղութը, տարիէ մը ի վեր: Ցայտնի է նաեւ այն ցաւալի դերը զոր ունեցան Հօկը եւ իր վկայեալ խառնակիչները այս վիճակը ստեղծուելուն մէջ:

Աւելորդ չեմ դտներ կարճ պատմականն ընել բոլոր այն դէպքերուն որոնք սկսան անցեալ տարուան փետրուարին եւ վերջապէս յանդեցան այս արտակարգ պատգ. ժողովին:

Անցեալ տարուան սկիզբը տեղի ունեցաւ Պուքրէչի Թաղականական ընտրութիւնը: Ապօրինի էր այս ընտրութիւնը որովհետեւ Պուքրէչի եւ անոր ենթակայ ծխականներու ստուար մէկ մասը զրկուեցաւ քուէի իրաւունքէն: Երբեք չյարգուեցաւ մեր ընտրական կանոնադիրը ու այդ իսկ պատճառով Թեմական Մարմինը բեկանեց այս ընտրութիւնը եւ հրահանգեց նորի մը ընտրութիւնը:

Ասկէ սկսաւ պայքարը, մէկ կողմէն ապօրինի ընտրած Թաղականութիւնը որ կը յամառէր մնալ իր պաշտօնին վրայ, իր կողքին ունենալով, հնչակ, ռամկավար եւ հօկ, «պլօք» կոչեցեալ հռչակաւոր երրորդութիւնը, իսկ միւս կողմէն գաղութիս խաղաղութեանն ու բարեկարգութեան ջերմ տարրը, իր կողքին ունենալով Դաշնակցական զանգուածը:

Ինչն ու ոխը այսքան չպիտի ուռճանային, եթէ Թեմիս առաջնորդը Ցուսիկ արք. Զօհրապեան, անկողմնակալ դիրք բռնէր:

Տարուան սկիզբը ան պաշտպան կանգնած էր Թեմիս նոր կանոնադրութեան անխախտ դործադրման եւ քուէ ու մուր կը ժայթքէր իր ըմբոստ թաղականներուն դէմ, սակայն քիչ յետոյ իր օրինաւոր ընթացքէն չեղեցաւ եւ հակեցաւ պլօքի մարդոց:

Այս փոփոխման ներքին ծալքերուն տեղեակ մարդիկ յայտարարեցին այն ժամանակ որ առաջնորդը քաղաքական

եթէ ներկայացուցած են միշտ խղճալի վիճակ մը, անդին քաղաքներու, գաղթականներու ժողովուրդը, բացարձակ մեծամասնութիւնը, կազմակերպուած է իր թաղային խորհուրդներով, երիտասարդական, մարզական, բարեսիրական, կուլտուրական կազմերով: Այս վերջինները, յաջողած են մեծագործ ապահովել աղգապահպանման գործը: Դպրոցներու հինգ հազարի մօտ երկսեռ աշակերտութիւնը ունի հայկական չէտուած գիծ. իսկ աւելի մեծերը նիւթական ու բարոյական մեծ զոհողութիւններ սիրայօժար կը կատարեն, յանուն ազգային ինքնապաշտպանութեան:

Գ. ԼԱԶԵԱՆ

նուիրեալ կը խաղար վանդի մտադիր էր քաշուիլ էջմիածին ու այդ իսկ պատճառաւ կ'ուզէր հաճելի ըլլալ երկրի իշխանաւորներու դործակալներուն: Ուրիշներ ալ փոխադին թէ «պլօքցի»ները ապառնացեր են արքեպ. «տօքին տակը օձաւ դնել», եթէ իրենց կողմը չհակի:

Ինչ որ ալ ըլլար իրողութիւնը կատարուած փաստ էր որ առաջնորդը առաջին եւ ամենավտանգաւոր հարուածը տուած էր Թեմական կանոնադրին, հաստատուած Թագաւորական հրովարտակով եւ զոր ձեռք բերելու համար խոշոր զոհաբերութիւններ եղած էին: Հակամարտութիւնը առաջնորդին եւ Թեմականին միջեւ յանդեցաւ կառավարական քննութեան, առաջնորդին պահակով: Ի՞նչ մեծ բարոյական ապտակ մը եղաւ առաջնորդին համար, երբ պետական քննիչը բացէ ի բաց յայտարարեց թէ «Ցուսիկ եպիսկոպոսը իր իրաւասութեան սահմանէն անդին անցած է»:

Ուրիշ դէպքեր եւս աւելի խստացուցին կիրքերը: Օրը օրին գրած ըլլալով այդ մասին, չեմ ուզեր կրկնել:

Թեմական Խորհուրդը Պատգ. Ժողովը հրաւիրեց աշնան, սակայն «պլօքցի»ները առարկեցին թէ մասնակցելու հնարաւորութիւն չունին, քանի որ իրենց պատգամաւորները կը բացակային քաղաքէն: Դարձեալ տեղի տուաւ Թեմականը ու արտակարգ ժողովը յետաձգեց յունուար 20ին:

Պարզ էր որ Ցուսիկ եպիսկոպոս կը վախնար այսպիսի ժողովէ մը, ուր իրմէ հաշիւ պիտի պահանջուէր մինչեւ հիմա իր ունեցած գործունէութեան մասին: Ցայտնի է որ Քիւնէվլի մնացած կալուածներէն մէկ երկու հատին բոլոր հասոյթը իւրացուցած է առաջնորդը, եւ գործածած իր անձնական պէտքերուն: Առաջնորդին իսկ մտահոգութիւնն է առաջուան պէս ինքնիշխան եւ առանց հակակշռի կառավարել Թեմիս գործերը, ստեղծելով տեսակ մը միջնադարեան կղերապետութիւն, քան մը որ, բնականօրէն թոյլ չպիտի տար Թեմական Խորհուրդը:

Այհա այսպիսի մթնոլորտի մը մէջ բացուեցաւ Պատգ. արտակարգ ժողովը յունուար 20ին առաւօտուն առաւարական սենեակի դահլիճին մէջ: Ներկայ են 14 պատգամաւորներ, մեծամասնութիւն: Ուրիշ քանի մը չբնաններու պատգամաւորներէն եկած են նամակներ կամ հեռագիրներ, ուր իրենց բացակայութիւնը կը պատճառաբանուի, (հիւանդութեան կամ խիստ ձմրան հետեւանքով): Եկած են բոլորն ալ անկաչառօրէն լուծելու Թեմս յուզող խնդիրները եւ Թեմիս նոր կանոնադրութիւնը չարդելու բացառիկ մտահոգութիւններով:

Պլօքի մարդիկը բորբոքած են: Իրենցմէ մէկը նոյն օրը եկաւ ու կեցաւ ժողովասրահին դրան առջեւ եւ իր ուրախութիւնը յայտնեց որ պատգամաւորները չմասնակցին ժողովին: Տեսնելով իր աչխատանքներուն անյաջողութիւնը, հեռացաւ գլխիկոր:

Ժողովին սկիզբը Փրօֆ. Ալաչ, Սուչէվալայի պատգամաւորը կ'առաջարկէ պատգամաւորութիւն մը ղրկել առաջնորդին, խնդրելով անկէ որ դայ ու նախագահէ սոյն ժողովին: Պատգամաւորութիւնը իր դուր կը փորձէ համոզել առաջնորդը որ վերջ տայ այս խառնաւարար ընթացքին: Կը մերժէ ան, առարկելով թէ ժողովը օրինական չէ եւ ինք հիւանդ է:

Գործին չեկած ժամանակ մեր երանելի առաջնորդը միշտ հիւանդ է...

Ժողովը նախադահ կ'ընտրէ փաստ. Մանէա, եւչի պատգամաւորը, եւ կ'անցնի օրակարգի հարցերու լուծման:

Նախ կը քննուի առաջնորդի պարագան, բոլորին ալ կարծիքը այն էր որ առաջնորդը չարդանքի տարրական ըզգացումը ունեցած չէր դէպի Թեմիս կանոնադրութիւնը: Ոտնակոխած էր զայն եւ չէր անսացած մինչեւ իսկ կառավարական քննիչի ազդարարութեան: Պատգամաւորներէն մէկը կ'առաջարկէ 6 ամսուան արձակուրդ տալ առաջնորդին, որպէսզի հանգստանայ եւ քիչ մը խելքը գլուխը դայ: Այս առաջարկը չընդունուիր: Ժողովը բանաձեւով մը կը հրահանգէ Թեմական Խորհուրդին նախանձախնդիր ըլլալ Թեմական կանոնադրութեան հեղինակութեան պահպանման եւ անհրաժեշտ եղած ատեն դիմել պետական իշխանութեանց եւ օրէնքը չարդել տալ:

Բաւական երկար վիճաբանութեան արժանացան Պուքրէչի անարժան թաղականները: Տեսնուեցաւ որ ընտրութիւնը տեղի ունեցած է կանոնադրութեան խախտումով եւ Թեմական Խորհուրդը բեկանած է այս ընտրութիւնը օրինաւոր պայմաններու մէջ: Որոշուեցաւ կազմել առժամեայ թաղական խորհուրդ մը որու միակ պաշտօնը պիտի ըլլայ զբաղիլ նորի մը ընտրութեամբ:

Ժողովը լուծում տալով նաեւ ուրիշ քանի մը չոչ կարեւոր խնդիրներու, անցաւ Թեմական Խորհուրդի գործունէութեան դնահատման:

Տեսնուեցաւ որ Թեմական Խորհուրդը կարելին ըրած է գաղութիս խաղաղութիւնը ապահովելու համար, սակայն անկարող եղած է չարունակել իր գործունէութիւնը առաջնորդին անկարող եղած է չարունակել իր գործունէութիւնը առաջնորդին ապիկարութեան պատճառաւ:

Նիւթական օժանդակութիւն տուած է Մոլտավիոյ եւ հեռաւոր Ռումանիոյ հնադարեան եկեղեցիներուն, որոնք երբեմն, առաջին գաղթականութեան ժամանակ ծաղկեալ վիճակ մը ունեցած են, բայց հիմա գրեթէ ամայացած են եւ կը ծառային միայն քանի մը տասնեակ ընտանիքներու կրօնական պէտքերուն:

Նկատի ունենալով Թեմիս նիւթական անցուկ վիճակը, Քիչնէվի հայապատկան կալուածներու չարքունիս դրաւման պատճառաւ, Թեմականը դիմած է դատանութեանց նախարարութեան, խնդրելով որ որոշ գումար մըն ալ հայ համայնքին տրամադրուի: Կը յուսացուի 2—3 միլիոն լիրի դումար մը ապահովել, որ պիտի չատկացուի գաղութիս վիճակին բարելաւման:

Բոլոր տասնք նկատի ունենալով, ժողովը գտաւ որ Թեմականի գործունէութիւնը լաւագոյնը եղած է եւ խնդրեց որ իր հրաժարականը ետ առնէ, բայց Թեմական Խորհուրդը, հակառակ դինքը տարհամոզելու փորձերուն պնդեց իր հրաժարականին վրայ, առարկելով թէ անկարելի է գործակցիլ առաջնորդին հետ: Իվերջոյ ընդունեցաւ հրաժարականը: Ձեռնարկուեցաւ նոր Թեմական Խորհուրդի մը ընտրութեան ու ձայներու մեծամասնութեամբ ընտրուեցաւ մարմին մը որու մէջ կը գտնուին նոյնքան արժանաւոր եւ գործունեայ անձեր:

Ցունուար 24ին տեղի ունեցաւ խառն նիստ մը, մասնակցութեամբ հրաժարեալ եւ նոր Թեմական Խորհուրդի անդամներուն: Պատգամաւորական ժողովէն բխած բոլոր բանաձեւերը ի մասին Թեմիս խաղաղութեան պահպանման յանձնուեցան նորընտիր Թեմական գործադիր մարմնին ի գործադրութիւն: Նոյն օրը հաւաքաբար այցելութիւն մը տրուեցաւ առաջնորդին, հրաւիրելով որ համակերպի յարգելու Թեմական կանոնադրութիւնն ու Պատգ. ժողովի որոշումները:

Ասպագան մաթ է:

ԵԶՆԻԿ

Տեսեսական տագնապը եւ անձնասպանութիւնները

Տնտեսական տագնապին հետեւանքով, անձնասպանութեան դէպքերը սկսած են օրէ օր վերդովիչ համեմատութիւններու հասնիլ: Անձնասպանութեան իսկական ալիք մը տարածուած է գրեթէ ամէն երկիրներու վրայ:

Ամէն օր թերթերու մէջ կը կարդանք թէ այս ինչ կամ այն ինչ յուսահատ այրը կամ կինը չկրնալով այլեւս տոկալ թշուառութեան կամ սիրային յուսախաբութեան, սա կամ նա ձեւով անձնասպան եղած են:

Գիտնականները հետաքրքրուելով հոգեբանական այս բացառիկ վիճակով, սկսած են ուսումնասիրութեան նոր ճիւղ մը մշակել, ինչ կը վերաբերի անձնասպանութեան մասին դոյութիւն ունեցող կանխակալ կարծիքներուն կամնախապաշարումներուն:

Գերմանիոյ Ասկսպուրկ քաղաքին մէջ, Տոքթ. Հանս Ռիսթ դրքոյկ մը հրատարակած է, որ կրնայ իբր ուղեցոյց ծառայել անձնասպանութեան նախապաշարումով վարակուած հիւանդ ուղեղներուն համար: Ցիչեալ փրոֆիէսօրին կարծիքով, անձնասպանութիւնը պէտք չէ այլ եւս անհատական յանցանութիւն մը նկատել, այլ տեսակ մը վարակիչ հիւանդութիւն մը, կամ, ինչպէս ինք կ'ըսէ, զանգուածային յայտնութիւն մը:

Անձնասպաններու մասին եղած վիճակագրութեան մը համաձայն, այն երկիրները, որոնց բնակիչները ամէնէն աւելի զրկանք ու նեղութիւն կրած են ընդհ. պատերազմի առեն, կամ պատերազմէն վերջ տնտեսական տագնապին պատճառաւ, նպաստաւոր հող մը կը ներկայացնեն ընկերային այս նոր աղէտին համար:

Այսպէս, 1928ին, 10,000 բնակչութեան վրայ 3,12 անձնասպանութիւններ արձանագրուած են Աւստրիոյ մէջ, 2,94 Հունգարիոյ մէջ, 2,49 Խոսլովաքիոյ մէջ, 2,45 Գերմանիոյ մէջ: Հիւսիսային եւ հարաւային բոլոր բնակիչները նուազ զոհը կերպով վարակուած ըլլալ կը թուի այդ համաճարակէն: Սրբինակի համար, Ծուննաստանի մէջ, 10,000 բնակչութեան վրայ անձնասպանութեան դէպքերը 0,23 է:

Հաշիւ եղած է որ անտեսական նպաստին սկսելէն ի վեր երկրին մակերեսին վրայ ամէն տարի 10 հոգի իրենց ազատ կամքով զոհ կ'ըլլան անձնասպանութեան:

Վերջերս Ցրանուայի մէջ ալ կին անձնասպանութեան դէպքերը մեծ հանդամանք մը առած ըլլալ ֆրանսական ոստիկանութիւնը մանրազնին խուզարկութիւններ կատարած է երեւան հանել գոյութիւնը զաղտնի ընկերակցութեան մը, որուն կ'անդամակցին անձնասպանութեան սիրահար կիներ եւ օրիորդներ:

Միջազգային ներկայ տագնապի օրերուն մէջ տիրող այս արատաւոր մտայնութեան վրայ զաղափարական կռիւ մղելու համար, ստորեւ կուտանք ինչ ինչ տրամադրութիւններ, որոնք կը կազմեն այդ ընկերութեան կանոնադրութեան:

1) Ակումբը կը կոչուի «Ինքնակեցութիւն բարոյական փոխադարձ օգնութեան»:

2) Ակումբին իրը անդամ կ'ընդունուին 17—39 տարեկան երիտասարդներ եւ աղջիկներ, որոնք պիտի օժտուած ըլլան գեղեցկութեամբ եւ անկախութեամբ:

3) Ակումբին անդամները անձնասպանութեան կը դիմեն հոգեբանական պատճառներու բերմամբ, ինչպէս խորունկ յուսախաբութիւն, վճռական ձախորդութիւն: Դրամական պատճառ կամ անբուժելի հիւանդութիւն համար անձնասպանութիւնը ընդունելի չեն:

4) Եթէ երեք ամսուան ընթացքին, Ակումբին անդամներէն մէկը անձնասպան չէ եղած, իր անունը նշանակուի սեւ ցանկին վրայ: Հակառակ այս արձանագրութեան թէեւ անձնասպանութեան չդիմէ պաշտօնն կը գադրի ակումբին անդամակցութենէն:

5) Անդամները ազատ են ընտրելու այն եղանակը, որով կ'ուզեն անձնասպան ըլլալ:

6) Ակումբը ձրիօրէն իր անդամներուն տրամադրութեան տակ կը թողնէ թոյներ եւ թմրեցուցիչներ: Թմրեցուցիչներուն միայն չափաւոր գործածութիւնը արտօնուած է Ակումբի սրահներուն մէջ:

7) Ակումբի անդամ չեղողներու մուտքը արգիլուած է: Սեւամորթ չինացի կիներ կը կազմեն Ակումբի պաշտօնէութիւնը:

8) Անդամավճարը ամսական ֆրանք է:

9) Անձնասպաններուն անունը կը փորագրուին մարմարիոնէ սեւ տակի մը վրայ, որ մեծ սրահին մէջ կախուած է:

Ներկայիս ոստիկանութիւնը չի մուտ է երեւան հանելու ներքին քերը այս տարօրինակ Ակումբին տեղի ունեցած արարողութիւնները եւ գաղտնի գործունէութեան:

Ահա քանի մը ծանօթ անունները որոնք այդ արատաւոր կազմակերպութեան զոհերը կը նկատուին:

Ակումբին հիմնադիրը՝ Մարիլ Լէոն, երիտասարդ ու տաղանդաւոր պարուհի՝ Թանիա Թօվա, տասարդ ու գեղանի դերասանուհի Մարսել Ռոմէ, ձէննի Կոլըր, Ռոնուէի Նէվիլ, երգչուհի՝ Մարի Լօնէյ, օդաչու՝ Ժան Ռօժէլ, գրականութեան թաղուհի՝ Նինօն Պիէռ ուրիշներ:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՈՆ

ՄԻՄԱՂ

— Պարոն, խղճացէք ինձ նայ աղքատ կնոջ մը, որուն ամուսինը ոչ կրնայ դուրս ելլել, ոչ ալ խօսիլ:

— Խե՛ղճ կին, երեւի ամուսինդ հիւանդ է եւ կամ անդամալոյծ է:

— Ոչ, պարոն, զողութեան համար բանտարկուած է:

×

— Գաբրիէլ աղա, սա տունդ նայէ ի՞նչպէս աղուորցաւ, տունդ մէջ թոռոմած էր, երեք օր անձրեւ տակ ձգեցի, օգտուեցաւ:

— Երանի՛ թէ դուն ալ կեանքովը անձրեւին տակ, որ քեզի պատակար ըլլար:

ԺՈՂՈՎՈՒՐԴՆԵՐ, ՈՐ ԿԸ ԳԱՂԹԵՆ

(Շար. երէկի թիւէն եւ վերջ)

Պատճառը դիւրին է հասկնալ, — ժողովուրդները կը տեղափոխուին նոյն կլիմայական գօտիին մէջ: Արդ, մասնաւորաբար հին աշխարհին մէջ, ուր գաղթային չարժերը աւելի ընդարձակ են, ինչպէս նաեւ Ամերիկայի մէջ, կլիմայական գօտիները դասաւորուած են թէ իրարու եւ թէ հասարակածին զուգահեռական ժապաւէններու ձեւով:

Միւս կողմէ, արեւելքէն արեւմուտք գաղթերը աւելի յաճախադէպ էին պատմական չրջաններուն, քան արեւմուտքէն արեւելք գաղթերը: Սակայն այս իրողութիւններէն պէտք չէ ընդհանուր օրէնքներ չինել, ինչպէս կ'ընէին առեղծ:

Ցետոյ, վաչկատուն ցեղերու գաղթերը տեղի կ'ունենան տարբեր ուղղութեամբ, — ընդհանրապէս հիւսիսէն հարաւ, կամ դաչտէն դէպ ի լեռ:

Վաչկատուն ցեղերու տեղափոխութեան եւ այն իրական գաղթերուն միջեւ, որոնք բոլորովին կը փոխեն ցեղագրական քարտէսը, տարբերութիւն մըն ալ կայ:

Վաչկատունները կը տեղափոխուին ոտքով, ձիով, ուղտերու կռնակին վրայ, ինչպէս կը տեղափոխուէին իրենց նախահայրերը հազար տարիներ առաջ:

Ընդհակառակն, գաղթական ժողովուրդները կը տեղափոխուին փոխադրական այնպիսի միջոցներով, որ իրենց տրամադրութեան տակ կը դնէ դիտութեան յառաջդիմութիւնը, — շոգենաւ կամ շոգեկառք: Պատճառն այն է, որ առաջիններուն համար ճամբորդութիւնն իսկ մաս կամ նպատակ կը կազմէ իրենց կեանքին, — անոնք ոչ ունկ պատճառ ունին աճապարելու, չէ՞ որ իրենց ապրուստը եւ իրենց կենդանիներուն կերը կրնան դտնել իրենց ճամբուն վրայ: Իսկ երկրորդներուն համար, ճամբորդութիւնը փորձի ժամանակ մըն է, զոր կ'աչխատին կարճեցնել:

Թէ վաչկատուններուն, թէ գաղթականներուն չարժերը ձգտում մը կը մատնեն կարճեցնելու իրենց չաւատուղը: Հովուական կեանքէն հոգագործական կեանքը հետզհետէ մոռցնել կուտայ վաչկատուն կեանքը: Ռազմական նպատակներով գաղթերը, ապստամբութիւնները այլ եւս պատմութեան անցան: Ցաղթող նպատակներով գաղթերը կարելի են միայն այն ատեն, երբ ընդարձակ երկրամասեր լայն կը բացուին գաղթականներու առջեւ: Արդ, բաց երկիրներու թիւը կը նուազի հետզհետէ: Տնտեսական համաչխարհային տագնապը աւելի եւս պիտի կրճատէ, քանի կը տեսնուի որ իւրաքանչիւր երկիր կ'աչխատի ամէն աչխատանք վերապահել իր բնիկներուն:

Այսուհանդերձ, այնքան ատեն որ դոյութիւն պիտի ունենան երկիրներ, ուր աչխատանքի մատուցումը աւելի է աչխատանքի խնդրանքէն, երկիրներ ուր աչխատանքի պահանջը աւելի է աչխատանքի մատուցումէն, երկիրներ ուր ժողովուրդը չի կրնար սպառել ճարտարագործական եւ հողագործական բոլոր արդիւնքները, երկիրներ ուր բնակչութիւնը աւելի է հարստութեան աղբիւրներէն, տեղի պիտի ունենան գաղթային հոսանքներ: Ժողովրդագրութեան մէջ, այդ երեւոյթը պատչաճեցումն իսկ է յարակից անօթներու սկզբունքին:

ԱՊԱՆՍՈՒՐ

Հայաստան երեկ եւ այսօր

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄ ԹԷ...

—·—

«Ձիւմհուրիյէթ»ի մէջ կը կարդանք (յունուար 27)· —

Մեր դրացի Հայաստանի հանրապետութեան 12րդ տարեդարձը Հայաստանի մէջ տօնուած է արտասովոր հանդիսութեամբ: Սովետ Հանրապետութեանց Միութեանց պաշտօնական գործակալութիւնը «Թաս» այս հանդիսութեանց առթիւ Հայաստանի 12 տարիներու մասին ամբողջ աշխարհին երկար հեռագիր մը յղած է:

Այս հեռագրին մէջ կ'ըսուի·— «Հայաստանի սովետ հանրապետութեան 12րդ տարեդարձի օրը Հայաստանի համար անկիւնադարձ մը կը կազմէ: Ամբողջ Անդրկովկասի նման, Հայաստանն ալ ժամանակին Ռուսիոյ կողմէ օգտագործուելով չետադէմ երկիր մը եղած էր: 1917ի յեղափոխութենէն վերջ Հայաստանի մէջ կառավարութիւնը Դաշնակցականներու ձեռքը անցած էր:

Դաշնակցականներուն վարչութեան ժամանակամիջոցին, այսինքն 1918էն 1921, Հայաստանի բնակչութիւնը 1,207,000էն 775,000ի իջած է, այսինքն հարիւրին 35 նուազած: Անօթութեան, հիւանդութեան եւ ահաբեկումի պատճառաւ չրջակայ երկիրները ապաստանածներու երեսէն՝ երկրին բնակչութիւնը նուազած էր:

Սովետ Միութիւնը Հայաստանի մէջ ծանր բեռ մը ստանձնած էր: Սովետ վարչութեան առաջին տարուան գործը եղաւ տասնեակ հազարաւոր Հայերը անօթութենէ եւ մահէ փրկել եւ Ռուսիայէն արմտիք եւ սերմնցու բերել տալ հոն:

Սովետ վարչութենէն առաջ, Հայաստանի մէջ ճարտարարուեստ գրեթէ չկար: Երկրագործական արտադրութեանց արժէքն ալ հազիւ քանի միլիոն րուբլի կը բռնէր: Մինչդեռ, Հայաստանի մէջ ի վերջոյ ստեղծուած ճարտարարուեստը 1931ին 78 միլիոն եւ 1932ին 144 միլիոն րուբլի չինութիւն երեւան բերած է: Այս ճարտարարուեստին չնորհիւ 60 հազար գործաւոր կ'ապրի:

Երեւանի, Լէնինականի եւ Ղարաքիլիսէի մէջ ճարտարարուեստի նոր կեդրոններ կառուցուած են: Ակէտ զատ բամպակի, քիմիական նիւթերու եւ մեքենայի մեծ գործարաններ հաստատուած են: Երկրին էլեկտրական կազմակերպութիւն արագութեամբ յառաջացած է: Մէկ ամիս առաջ բացուած է Զորագետի մէջ հաստատուած էլեկտրական գործարան մը: Այս գործարանը 22,500 քիլովաթ էլեկտրական նուիրելու կ'արտադրէ: 1919ին Հայաստանի էլեկտրական հաստատութիւնը հազիւ 460 քիլովաթ էլեկտրականութիւն կ'արտադրէր: Հիմա սակայն այս քանակութիւնը բարձրացած է 36 հազար քիլովաթի:

Հայաստանի մէջ երկրագործութիւնն ալ ճարտարարուեստի նման չատ յառաջացած է: Սովետ վարչութենէն առաջ, Հայաստանի մէջ մշակուած դեհինը միայն 82,000 հէքթար էր: Հիմա 400,000ի բարձրացած է: Աւոր 30,000 հէքթարին վրայ բամպակ կը մշակուի: 125,000 հէքթար հող ալ ջրանցքերով կ'ոռոգուի:

Հայաստանի երկրագործական գետնին հարիւրին 40ը կը կազմեն «կոլեկտիվ», այն է հաւաքական ագարակները: Ժամանակին, Հայաստան չատ-մնաց երկրագործական երկիր մըն էր, մինչ հիմա ճարտարարուեստի եւ երկրագործութեան յառաջացեալ բոյն մը եղած է:

Հայաստան կրթական գետնի վրայ ալ չատ յառաջացած է: Ցարերու ժամանակին Հայաստանի բնակչութեան հարիւրին 80ը կարդալ գրել չէր գիտեր: Հիմա գրեթէ կարդալ գրել չգիտցող չկայ:

1919—1927 թուականներուն, Հայաստանի դպրոցներու ուսանողներուն թիւը 47,000 էր, հիմա 217,000: Հայաստանի մէջ ինը բարձրագոյն դպրոց կայ, որոնց ուսանողներուն թիւը կը յանգի 8,600ի: Մանագիտական դպրոցները, եւ բանուորական համալսարանները եւս հաշուելով, բարձրագոյն ուսում առնողներուն թիւը կը յանգի 36,000ի:

Հայաստանի մէջ հայ եւ փոքրամասնութեանց լեզուէ թերթերը չատ յառաջացած են: Թուրք եւ քիւրտ փոքրամասնութեանց յօգուտ չատ դործեր երեւան բերուած են: Այս ազգ· փոքրամասնութեանց համար անկիւատ դպրոցներ կան:

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻ

Մ· Մ· Լիոն.— Սոսգած ենք ձեռագիրը:

Մ· Տ· Պ.— Նոյնպէս:

ԳԱՂՈՒԹԷ ԳԱՂՈՒԹ

ՊԱՐՍԿԱՍՏԱՆ

Համաստանի մէջ

—·—

Համաստանի փոքրաթիւ, հազիւ հարիւր տուն ունեցող հայ գաղութին տնտեսական վիճակը կարելի է ըսել երբեք լաւ չէ եղած, իսկ ներկայիս, տնտեսական տագնապի այս ծանր օրերուն, կացութիւնը աւելի զէշ է:

Գոյութիւն ունեցող քսան տուն կորգի առեւտրական հիմնարկութիւններէն, այժմ մնացեր է միայն 9 տուն, որոնք ընդհանուր առմամբ, անգործութեան են մատնուած: Փոխարէն չորս գործաւորի մէկով կը գոհանան, կամ գործաւոր չեն պահեր: Անգլիական դրամատան մէջ, ուր 15 Հայեր կը ծառայէին, այսօր կան միայն 8 հոգի: Հայերը ընդհանրապէս գրամագլուխ չունին, որպէս զի կարողանան շուկայ մտնել եւ գործ կատարել: Շուկան Հրեաներու ձեռքն է, ժանաւանդ որ բազմաթիւ են՝ մօտ հազար ընտանիք: Դժբախտաբար այս տարի խաղողի բերքն ալ զէշ էր, ուստի Հայերէն շատերը չկրցան գինի պատրաստել, որ գոնէ իրենց գոյութիւնը քաշ տային: Ընդհանրապէս մեր գաղութին մէջ կը տիրէ ճնշուած տրամադրութիւն: Պէտք է այժմէն մտածել միջոցներ գտնել՝ բարւոքելու համար Հայ գաղութին վիճակը:

Պարսիկները առակ մը ունին, որ կ'ըսէ. «Առատ տարին, գարունէն յայտնի կ'ըլլայ»: Շատեր կ'ըսեն թէ տարին երաշտ պիտի ըլլայ:

Բուլղարի մէջ

—·—

Վերջին երեք տարիներուն անգործութիւնը հարկադրեց հայ երիտասարդութիւնը, որ ծննդավայրէն հեռանայ գործ որոնելու: Եւ ահա ափ մը Հայեր ալ Բուլղարիդի մէջ:

Բուլղարիդի մէջ բնակութիւն են հաստատեր հինգ հայ ընտանիքներ, ընդամէնը 39 հոգի: Հայ ժողովուրդը իրօք որ կենսունակ է, նոյն իսկ այս ձախորդ օրերուն: Իր անորոշ ապագայով՝ ան կ'աշխատի մշակոյթի որեւէ ձեռնարկով զարդարել իր առօրեայ կեանքը:

Տարի մըն է Տօքթ. Ա. Գարագաշեան հաստատուած է այստեղ իբրեւ Բուլղերդի Քաղաքապետարանի բժիշկ: Այստեղ բնակութիւն են հաստատեր նաեւ Համազասպի Բագրատ Եղիազեան, Ալբերտ Ղազարեան իրենց ընտանիքներով եւ ուրիշներ:

Նոր Տարւոյ առթիւ կը հրաւիրեն բոլոր Հայերը, ինչպէս նաեւ ճամբորդ Հայ կամ Ասորի մեքենավարները, ուրախ ժամանցի:

Բժիշկ Ա. Գարագաշեան ուրախութեամբ կը տրամադրէ իր բնակարանը:

Ներկայ էին 45 հոգի: Սեղանակի ճակատը պատրաստեր էին փոքր բեմ մը:

Ուրախ երեկոն սկսաւ 6-7 օրիորդներու մասնակցութեամբ ու ջութակի ընկերակցութեամբ, «Մեր Հայրենիք»ով: Արտասանութիւնները չետոյ ներկայացուցին «Քէֆ առողին քէֆ չի պակսիր» վոդվիլը:

ՍՈՒՐԻԱ

Գրական դաս

—·—

Յունուար 28ին Պէյրութի Հայ Ճեմարանին մէջ տեղի ունեցաւ գրական դաս մը: Դասի տակ առնուած էր Օշին Պայլը, իբր պետական գործիչ:

Դասական կազմը կը բաղկանար.— Նախագահ՝ Ն. Աղբալեան, դասատուներ՝ Ա. Յովհաննէսեան եւ Ե. Տարօնեան, քարտուղար՝ Ս. Բաբախեան, ընդհանուր դասախոս՝ Գ. Իփէքեան, մանաւանդ ամբաստանիչ՝ Մեթր Հ. Շամլեան, պաշտպաններ՝ Ա. Սահակեան եւ Գ. Գիւզալեան:

Հայաշէնի հայ ազգային վարժարանը

— :-: —

Պէյրութի Ազդակը կը գրէ.—

Հայաշէն թաղը, իր նորաշէն ժառուռին մէջ, ունեցաւ գեղեցիկ հանդէս մը, նախագահութեամբ Գ. Գասպար Իփէքեանի:

Բեմը զրօսագարդուած էր հայ, արաբ եւ Ֆրանս. եռագոյններով: Բեմը կը բացուի եւ ահա խնդումեռս ու անոյշ նայուածքներով տղաք կ'երգեն «Մեր հայրենիք»ը: Յուզիչ է լսել 4—7 տարեկան մանուկներու շրթներէն հայ երգը որը կուգայ յուզելու խաղաղ հոգիները:

Գ. Գ. Իփէքեան կը խրախուսէ հոգաբարձութիւնը որ մօտ ատենէն կարենայ վերջացնել շէնքին բաց մնացած տեղերը:

Գ. Գ. Գուտուլեան կը պատկերացնէ հայ ժողովուրդին բարեմասնութիւնները եւ այն դժբախտ վիճակը որուն ենթարկուած են դպրոցը եւ ժողովուրդը:

Տասը վայրկեանի մէջ կատարուեցաւ հանգանակութիւն մը, որ տուաւ 3268 ղրուշ կոկիկ գումար մը: Գ. Գասպար Իփէքեան կը նուիրէր այնքան, որքան ժողովուրդը կը հանգանակէր: Եւ այսպէս 3265 ղրշ. նուիրեց Իփէքեան: Վաճառուած տոմսերէն եւս դոյացաւ համեստ գումար մը: Ամբողջ հասոյթը եղաւ 7515 ղրուշ:

Եգան տրամախօսութիւններ: Հայկական պարը արժանացաւ ծափերու: Բոլոր փոքրիկներու հագուստները հայկական էին, ու կը պարէին շատ ճկուն ու յաջող:

Արտասանութիւնները նուիրուած էին հայ հեռագոյնին, Շնորհալին եւ Կաղանգին:

Վերջին բանախօսն էր Տօքթ. Սահլեան որը ժողովրդական լեզուով պատկերացուց հայ ժողովուրդի հոգեկան վիճակը, ու ըսաւ թէ կ'ապրի հայ ղողովուրդը՝ քանի կայ իր մէջ հաւատքը:

Սրանցառց Օղը ինչո՞ւ ԱՐՁԱԿԵՑ ՀԱՅ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐՆԵՐԸ

«Սիամանտարա Օլլ» ընկերութեան Պէյրութի վարչութեան կողմէ արձակուած հայ աշխատաւորներու մասին, ընկերութեան տնօրէնութեան կողմէ տրուած բացատրութիւնները դժբախտաբար ճիշդ չեղան: Հաստատուեցաւ որ վերջին երկու օրուան, յունուար 15—16ի ընթացքին գանգուածօրէն արձակուող եւ քանի մը շաբաթ առաջ գործադրկուղ 42 հայ աշխատաւորներու մէկ թիթեղի գործով զբաղողներու թիւը չորս է, ինացածները գանազան աշխատանքներու մէկ երկար տարիներէ ի վեր հաւատարմօրէն ծառայողներ են:

Անոնցմէ շատերը գանազան գործերու մէկ վնասուած եւ վէրքեր ըստացած են: Սակայն ընկերութիւնը առանց նկատի ունենալու, գործէ հանած է զանոնք ալ:

Գործադրկուղ աշխատաւորները կը վկայեն թէ կարգ մը բարձրաստիճան պաշտօնեաներու կողմէ իրենց յայտարարուած է որ Հայ ըլլալնուն համար կ'արձակուին:

ԹՈՒՐՔԻԱ

Ի՞նչու «Վագըֆ» կը ժողվի ինչ որ Թուրաճան կը ցնդաբանէ

«Վագըֆ»ի խմբագրապետ եւ Արդուինի երեսփոխան Մէհմէտ Ասըմպէյ, «ըսեմ թէ ինչո՞ւ կը գրեմ» խորագրին տակ կ'աշխատի բացատրել թէ ինչո՞ւ կը հրատարակէ Թուրաճանի «յիշատակներ»ը: (Այդ «յիշատակներ»էն մաս մը տուինք թարգմանաբար, ընդհատեցինք՝ որովհետեւ շատ ... տխմարապատում բաներ էին):

Պոլսոյ մէջ հրատարակուղ հայերէն թերթ մը գրեր է, որ չի հասկնար թէ «Վագըֆ»ի նպատակը ի՛նչ է անցեալի վերաբերող այս տեսակ գրութիւնները հրատարակելու միջնորդ հանդիսանալով: Մէս կողմէ ալ՝ կասկածելի նկատած է Թուրաճան էֆ·ի խօսքերուն իրականութեան ու ճշմարտութեան համապատասխան ըլլալը:

Թուրաճան էֆ·ի խօսած համաժողովը 18—19 տարուան դէպք մըն է վերջապէս: Բնական է, որ այս անձը մինակ ալ չէր այդ համաժողովին մէջ: Հոն գտնուողներուն մէկ մասը ողջ է տակաւին: Հետեւաբար, եթէ երբեք մեր հրատարակած գրութեան մէջ կարգ մը պակասներ կան, չհաղորդուողները կրնան սրբագրել գանոնք: Ասոր համար, մենք Թուրաճան էֆէնտիի գրածները ո՛չ թէ վնասակար այլ ընդհակառակն օգտակար կը գտնենք Հայոց համար: Որովհետեւ ամէնէն առաջ, այդ գրութիւններէն է որ կ'իմանանք կարգ մը ճշմարտութիւններ, որոնք չէինք գիտեր մինչեւ հիմա:

Այս ճշմարտութիւններուն ամէնէն կարեւորը այն է որ՝ ընդհանուր պատերազմի միջոցին մէկ կողմէ Թուրքերուն եւ մէս կողմէ ալ Հայերուն դէմ ուղղուած աղէտ բերող հայ կոմիտէները իրականին մէջ բնաւ հայ ազգը ներկայացնող ուժ մը եւ մեծամասնութիւն մը չունէին:

ԸՆԿ· ՊԱՐԳԵՒ ԽԱՉԻԿԵԱՆ
ԵՒ
Օր· ՊԱՏԱՍԽԱՆ ԱՆԹՕԵԱՆ
Նշանուած

Վալանս 29 յունուար 1933 Վիէն

ՄԱՄՈՒԼ

Հոմայնավարական վտանգը

—·—

«Ազդարար» այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ·—

— «Գահիրէի եղեռնագործ տեսանը — կը դրէ «Լա Պուրս» թերթը — տըւաւ իր վճիռը վեց հայ համայնավարներու մասին: Երեքը երեքական, երկուքը մէկական տարուան բանտարկութեան դատապարտուեցան, իսկ մէկը անպարտ արձակուեցաւ:

Կարճ լուր մը, բայց որքա՜ն երկայն ու միանգամայն դառն խորհրդածութեանց դուռ կրբանայ: Երկրի մը մէջ, ուր 20,000է աւելի Հայեր ապաստան կ'ապրին եւ կը վայելեն ամէն իրաւունք, հինգ Հայեր բոլշեւիկեան գործունէութեան լծուին...

Թող չըսուի թէ եղածը թերեւս անհիմն բան մըն է կամ չի կրնար կապ ունենալ ամբողջ հայ համայնքին հետ: Կառավարութիւնը կը բռնէ յանցաւորները, կը պատժէ եւ խնդիրը կը փակուի:

Նախ, դժբախտաբար, եղածը անհիմն չէ: Դատարան ըսուածը վարչական իշխանութիւն չէ, որ ստիպուի արագ չարժիլ ու յաճախ պարզ կասկածի մը վրայ անգամ տնօրինութիւններ ընել: Ո՛չ, ան կրեայլ նման կը քալէ, եւ տասը չձեւած, մէկ չի կտրիր: Այնքա՜ն դանդաղ ու բծախնդիր է: Հետեւաբար, երբ այդքան ծանր պատիժներ կուտայ, կը նշանակէ թէ ծանր յանցանքներ դիտած ու հաստատած է:

Երկրորդ դատավարութիւնը չատ ճիշդ է տեսականօրէն: Ի՞նչ ընել սակայն, որ այսպէս չէ գործնականին մէջ: Ամէնէն քաղաքակիրթներն անգամ, անձը չեն առներ իրենք անհատ, այսինքն իրենք անկախ միաւոր· այլ յանցանքը անմիջապէս կը փոխադրեն անոր պատկանած համայնքին վրայ: Օրինակ Ֆրանսայի մէջ ռուս խելագար մը սպաննեց Հանրապետութեան նախագահը, իսկ տուժեցին ո՛չ միայն ռուս գաղթականները, այլ ընդհանրապէս բոլոր օտարականները: Այսպէս է որ, բաց ի թերթերու կծու արտայայտութիւններէն, սեղմումի ենթարկուեցան օտարներուն մուտքը, բնակութիւնը, աշխատանքը եւն.: Մինչդեռ եթէ մարդասպանը Ֆրանսացի ըլլար, գլուխը միայն կ'ինկնար, առանց միւսներուն մաղն իսկ չարժելու:

Ուզենք թէ չուզենք, ստիպուած ենք ընդունիլ այս իրականութիւնը եւ մանաւանդ խրատուիլ անկէ, միշտ նկատի ունենալ թէ ոչ ոք իրաւունք ունի խելքին փչածը ընելու, կռթնած ինչ որ «անհատական ազատութեան» սկզբունքին: Ով որ կ'ուզէ ազատ թռչիլ տալ իր ձգտումներուն, կրնայ երթալ բուն տեղը, հոն ուր որ եւ է արգելք չկայ: Այսպէս, այդ հինգ պարոնները եթէ իսկական համայնավարներ են եւ ոչ թէ փանջունները, թող երթային Հայաստան կամ Ռուսիա, եւ իրենց ուզածին չափ համայնավարութիւն խաղային ամբողջ տարին:

Քեազիմ փաշայի յայտարարութիւնները

—·—

Ատանայի մէջ Ազգ· Մեծ ժողովի նախագահ Քեազիմ փաշա հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ «Թիւրք Սէօզիւ» թերթի խմբագրին·

— «Շատ ուրախ եմ որ Ատանան տեսայ: Երեւակայածէս աւելի լաւ գտայ զայն: Շատ գեղեցիկ օդ մը ունի: Այս եղանակին հաղուագիս է այսքան լաւ օդ ունեցող վայր մը: Իր ներկայ վիճակովն իսկ, Ատանան հարմարավէտ վայր մըն է անոնց համար, որոնք կ'ուզեն հանգստութեամբ անցընել ձմեռը:

Ատանայի մէջ չատ մը անձերու հետ տեսակցեցայ: Մտաւորական արժէքաւոր դասակարգ մը կայ հոս, որ ամբողջ հոգիով կը հետաքրքրուի հանրային գործերով: Ասոր համար չատ բախտաւոր է Ատանան: Մեր երկրին մէջ չկան գիւղաքաղաքներ, որոնք այսչափ տեղացի մտաւորականներ ունենան: Մտաւորական այս դասը չատ դրական գործունէութիւն մը ունի ներքին քաղաքականութեան մէջ:

Հոս ժողովուրդը ընդհանրապէս կացութեան մասին կը խօսի: Միակ բողոքը՝ չբաւարարութիւնն է, իրրեւ հետեւանք քանի մը տարիէ ի վեր չարունակուղ երաշտին: Այս աչխատասէր եւ չատ արտադրելու վարժուած ժողովուրդը, կամքէ անկախ պատճառներով, քիչ կ'արտադրէ եւ ասոր համար կը նեղուի: Բայց եւ այնպէս, ան համոզուած է թէ երաշտին փարատումով կը հարթուին նաեւ այդ դժուարութիւնները: Մէկ խօսքով, յուսահատեցնող կացութիւն մը չկայ: Ժողովուրդը վստահ է լաւ ապագայի մասին:

Կը կարծեմ թէ Գոնիայի մէջ պիտի հանդիպիմ հանրապետութեան նախագահին: Մտադիր եմ քիչ մը մնալ Գոնիա, Քէօթահիա եւ Պալըքէսիր: Ազգ· Ժողովը մարտ 1ին պիտի բացուի, իսկ այդ թուականէն 10—15 օր առաջ ինկիւրի պիտի գտնուիմ: Ցունիսէն առաջ Ժողովը պիտի քննէ 1933ի պիւտճէն: Ցոյս ունինք նաեւ որ ամբան արձակուրդէն առաջ պիտի վերջացնենք նաեւ չահատուրքի, մասնաւոր հիւանդանոցներու եւ նահանգային օրէնքներուն քննութիւնը»:

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Հայ որբը Աշխատանքի Ցուցահանդէսին մէջ

Լիոն, 1 փետր. (Ցատաղ)· — Ը· Ո· Մխիթեան Լիոնի մանուածքարէն անդամներէն երիտասարդ օգնաւորդ Պ· Թոմմասեան, որ մասնակցած էր Վէնէէնի օդանաւային մրցումներուն, նիւթական միջոցներ չունենալով չկրցաւ չարունակել նուիրումը իր առաջադրեալին: Ը· Ո· Մխիթեանը ի զուր դիմեց հայ կրեսոսներուն, որպէս զի նիւթապէս օժանդակէին այս չատ ընդունակ մեր ընկերոջ, միջոցներ հայթայթելու համար, որ ան մասնակցէր միջազգային օդանաւային մրցումներու: Ցուսահատ, Դ· Թոմմասեան, իր օրապահիկը հանելու համար, այնուհետեւ նուիրուեցաւ զարդանքարչութեան եւ պարապող ժամերուն՝ գծել, ինչպէս կ'ըսէր, «արժանիներ որ կը թռչին» այնպէս ինչպէս կ'երազէր թռչիլ նաեւ ինք:

Եւ ահա Զոմի այս եռանդուն անդամը կ'երեւի Լիոնի Աշխատանքի Ցուցահանդէսին մէջ, Le meilleur ouvrier de France: Այս ցուցահանդէսին կը բերէ երկու աշխատութիւններ, — սպակիի վրայ գծուած արձիւ մը եւ յիշատակ մը իր վարժարանին դասատուներէն:

Ահա երիտասարդներ, որ «քարէն ջուր կը հանեն»: Երանի՛ թէ մեր հարուստները գիտնային գնահատել այս ... հարստութիւններն ալ: Իրենց դրամը վազը ... քրախ ... կ'երթայ, բայց կը մնայ իրենց անունը, յարգանքի եւ երախտագիտութեան պահի մը մէջ, եթէ դիտնան թուիլ տալ հայ արծուիկներուն:

Ս· Կէնճեան

ԾԻԾԱՂ

— Սիբելի ամուսինս կը տեսնեմ որ դիս չատ չե՛ս սիրեր, նոյն իսկ երբ կուլամ:

— Կը ներես. թէեւ կը ցաւիմ, բայց պատճառը հարցնելը չատ սուղի կը նստի:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԾԱՌԱՉ»ը

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10).

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ հակառակ ատոր, լոյս տեսնելէ չետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատմուածքներու այս հատորը արժանի՞ է իր անսպասելի յաջողութեան:

Երկու ամսուան մէջ 4րդ տպագրութիւն

ԳԻՆ՝ 9 ՖՐԱՆՔ

կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՀՐԱՉԴԱՆ Խումբի ժողովը այս Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՊԻՑԵԼՆԵՐՈՒՐԻ «Զաւարեան» ԿԷՄԻՏԷՆ ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ Խումբի ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավընիւ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ներկայանալ անդաւատաբար:

Գալատա

Վիէննի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի «Քրիստափոր», «Ռոստոմ» եւ «Ապառաժ» խումբերու ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Ց. Դ. «Խաժակ» Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՁՈՒԼՂԻՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ֆաշդէպ թուրքիոյ»:

Զեկոյց կոմիտէի կողմէ գաղութիս ազգային խնդիրներու շուրջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՑԻՄԻՆի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը հինգ 2ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԿՐՃՆՈՊԼԻ կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Մուրատ Ակումբին մէջ, rue St. Martin d'Hères, Chemin de la Plaine, Croix-Rouge: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

Լանսէի ընկերներէն Անթուան Օհանեանէ կամ Սիմոն փափազեանէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Ց. Դ. Պատ. միութեան ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին գրադարանին մէջ, 49, բիւ Նասիունալ, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

■■■■■■■■■

ԼԻՈՆի Մարմինին ընկերահամակրական դասախօսական ժողովը այսօր Ուրբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին, Դաշնակցութեան Գրադարանը, 40 rue Pierre-Corneille, ընկ. Քէշտիրեանի ճաշարանը:

Կը դասախօսէ՝ ԸՆԿ. Վ. ՁՈՒԼՂԻՐԵԱՆ

Նիւթ՝ դեմոկրատիա, ֆաշիզմ, տիկտատուրա եւ պոլշեւիզմ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ *«Քրիստափոր»* եւ *«Ռոստոմ»* ենթակոմիտէին դասախօսական վիճաբանական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Պատանեկան միութեան գրադարան ընթերցասրահին մէջ: Ներկայ կ'ըլլայ *ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ:*

ՍԷՆ ՄԱՐԿԻԻ *«Համազասպ»* ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին սովորական ֆաւաքատեղին, կը դասախօսէ ընկեր *Ա. ԱԶԳԻՆ*, Ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԿԱՐՏԱՆի ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ: կը դասախօսէ ընկեր *Ս. ՄԻԼՅՈՆԵԱՆ*, Ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆԻ *«Ընկեր Կարօ»* խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը *7.30*ին Պար թէրմինիւսի մէջ, կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՅՈՆԵԱՆ*, Ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԼԱ ՍԻՕԹԱՅԻ *«Խաժակ»* խումբի ընկերական ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին սովորական ֆաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Հ. Ց. Դ. ՎԻԷՆի «ՔՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՅ ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԻՆ,

Հ. Ց. Դ. «ԽԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԿԱՏԱՑՈՒԻ ԵՐԿՈՒ ՁԱՒԷՉՆԵՐՍԵՒ ԹԷ ՃԵՐՄԱԿԱԶՈՒՐՍ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ

Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:

Մուտք 2 ֆրանք:

ՓԵՏՐ. 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ

Մանրամասնութիւնները յաջորդով

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

26 Փետրուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղէտասիրաց Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ,

«ՇԱՆ Ջ'ԷԼԻՋԷ»Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ — 79, Ave. Champs - Elysées

Հովանաւորութեամբ Փրոֆ. Ա. ԿՕՄԷԻ, անդամ Բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ Տիկ. Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆի

ԿՐԷԿՕՐ եւ իր «ԿՐԷԿՕՐԻԷՆ»ները իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին մէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս

ՄԱՆՕՒԷԼ ԲԻՇԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:

կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ԼԻԱՆ ՎԱՐՆԷՋ*, աշակերտուհի կրանդ Մուրատօֆի (Օփէրայէն), դասական երգեր: Օրիորդ *Ա.Լ. ՊՒՐՔԱ*, իր էքսանթ պարերուն մէջ: *Պ. ՍՈԿՐԱՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը: *Պալէ քլասիք՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ*

Երկու նուագախումբ, 25 նուագածու, պար երաժշտութիւն, աթրաքսիոններ, թօմպոլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ գիւրաժատչելի գիներով

ՄՈՒՏՔ ՓՐԱՆՔ 25

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի

Տարեկան պարահանդէսը **MAC-MAHON**ի *շքեղ սրահներուն մէջ 1933 Փետրուար 11ին:*

Փարիզի Գրական Ակումբ *վաղը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 8.30ին, 131* rue Cambronne, métro Vaugirard, *կը խօսի՝ Պ. Թիան կարօ: Նիւթ՝ «Ցիգրան Չէօկիւրեան: Մուտքը ազատ է:*

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՍԵՒՐի ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ, 26, rue Troyon, Sèvres

կը խօսի Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՍՄԱՋԵԱՆ

Նիւթ՝ Հայկական դրամները լուսապատկերով ցուցադրուած:

Նուագ եւ արտասանութիւն:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամները

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՁԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ — «ՎԱՆՔԸ» — «ՁԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

ՎԱՐՋՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Դաշնակցութեան Շավիլի Արդուժեան խումբը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ ընկ. Արմենակ Պէտեանի, իր հօր՝ Պ. ՆՇԱՆ ՊԷՏԵԱՆի տխուր մահուան առթիւ:

ՁՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին, Պար տը Փըթիի Փուսէի մէջ: Ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

ՎԱՐՋՈՒ Է

Հայաշատ կեդրոնի մը մէջ ամբողջ տուն մը պարտէզով միասին, խոհանոց, ճաշասրահ, 2 մեծ եւ 2 պզտիկ սենեակներ, կազ, էլեկտրականութիւն, պարտ էդին մէջ խոշոր հաւնոց եւ W.C.: Տարեկան 3000 ֆրանք, charge-ով միասին:

Դիմել.— A. Adjemian, 35 rue J. J. Rousseau, Sarcelles (S. et O.):

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ *Հեռաձայն* Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար Դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: Վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (քենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խանութ վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14* rue Medéah, Paris (14)*:*

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քանթաճանթիւնօփլը Նպարավաճառատան մէջ: Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ կործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝*

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes *եւ* Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ԲՈԼՈՐ ԱՐԴԻԱԿԱՆ ՊԱՐԵՐԸ, ԴԻՒՐՈՒԻՍՈՅՑ ՄԷԹՈՏՈՎ

ՊԱՐԳԵՒ ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆ

Ա. Մրցանակ փարիզի փրոֆէսէօրներու *1932*ի միջազգային մրցումէ

(Չորս անգամ վկայեալ)

ԿՈՒՏԱՑ *ՄԱՍՆԱՒՈՐ ԴԱՍԵՐ ԺԱՄԱԴՐՈՒԹԻՒՆ*

Գրել՝ 88 Bould. de Port Royal, Paris (5)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ **(33)**

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

■■■■■■■■■

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Զինքը տուն հրաւիրելու այդ քաջութիւնը զարմացուց Ձորճը որ կուրծքէն հետեւեցաւ անոր: Փոքճառութիւնով դիտէը որ ազատ ու ինքնակամ աղջիկ մըն էր ան, նոյն իսկ այն օրերուն երբ հասարակ ծառայող մըն էր դեռ Փորէլի կապելային մէջ: Զհարցուց թէ ինչպէս կրցած էր հասնիլ Նէօյիի մէջ չքեղ բնակարան մը ունենալու դիւրքին. ինչո՞ւ հարցնէր. իրեն ինչ: Շատ աղէկ գիտէր որ իրը չէր այդ աղջիկը. չէր մոռնար այդ պարագան:

Լուռ էր աղջիկը միշտ: Հարկաւ պատճառ մը կայ, խորհեցաւ Ձորճ. բան մը պատահած ըլլալու է իրիկունը՝ թատրոնին մէջ եւ կամ թերեւս ժամադիր էր մէկուն մը հետ իր անձնական գործերուն համար ու այդ մէկը չէր յարգած ժամադրութիւնը. ո՞վ գիտէ, հարիւր տեսակ բան կրնայ պատահիլ: Հասարակ գինուորի տոհմա-

գաս դիրքին մէջ էր Ձորճ տակաւին, դերի մը անոր առջեւ: Խորհուրդ մը կար աղջկան մտքին մէջ որուն չէր ուզեր հաղորդակից ընել տղան: Ձորճ Թողուց զայն իր առանձնութեան մէջ, Թաղուեցաւ ինքնաշարժին բարձերուն դիրկը՝ ապշած ու չուարուն: Կը պաշտէր զայն:

Շատ աւելի հրապուրիչ էր այդ աղջիկը հիմա քան հին օրերուն: Յաջողութիւնը վայելած էր անոր: Ձորճ ամէն առենէ աւելի կը զգար Թէ կեանքի չքեղութիւնները որքան անհրաժեշտ էին այդ աղջկան համար: Ինչպէ՞ս միտքէն անցուցեր էր ամուսնանալ անոր հետ: Ի՞նչ, հասարակ գինուոր մը... բայց Թող վերջնայայ սա պատերազմը ու ինք վերադառնայ իր աշխատանքին... այն առեն իր յաջողութիւնները արժանի պիտի դարձնեն դինքը այդ աղջկան:

Երազ մըն էր ասիկա Ձորճի համար. իր կեանքը վերջնական կերպով կանոնաւորելու նպատակով չէ որ կը խորհէր ամուսնանալ անոր հետ:

Լիանի էութիւնն իսկ անհնար կը դարձնէր այդ բանը որ եւ է մարդու համար: Թերեւս Ձորճ լրջօրէն չէր մտածեր ամուսնութեան մասին ալ. չպիտի ուզեր զաւակներ ունենալ այդ աղջիկէն. չէր կրնար երեւակայել Թէ կրնար մայր մը ըլլալ այդ աղջիկը: Իրեն համար անիկա անհասանելին էր որուն պիտի հասնէր ինք: Լիան այն աստիճան մոռցնել տուած էր անոր պատերազմի սարսափը, որ, եթէ բաժնուէին, տղան հաճոյքով պիտի երթար խրամներէն ու կռուելով ճամբայ մը պիտի բանար դարձեալ՝ անոր վերադառնալու համար:

— Տեսայ որ կը մտածէիր:

Ձորճ աւելի մօտեցաւ անոր ու չարունակեց.

— Կը սիրեմ քեզ, կը պաշտեմ ու չնորհակալ եմ...

— Շնորհակա՞լ...

— Այո՛, այս դիչերուան, յաջորդ երեք դիչերներուն համար:

— Բայց կը կարծես որ նուէ՞ր մըն է ըրածս:

— Հապա՞...

— Կը կարծե՞ս որ մոռցած եմ այն փոքրիկ մտատանին, դիչերազգեստը ու մեր վերջին դիչերը, երբ Թեւերուդ մէջ առած տանդուղներէն վեր տարիր դիս...

— Ուրեմն աւելի կատարեալ ու անհաւատալի է երջանկութիւնս. ինչպէ՞ս չնորհակալ չըլլամ: Չես գիտեր թ՛նչ սարսափելի էր այն օրը երբ սկսանք մեր յաւաչխաղացումը դէպ ի Ցրէմէլ: Լանտոնի զօրագունդերէն մէկուն մէջն էի ես. կորնգուցինք մեր դինուորներուն կէսը. եթէ այդ չիմար արարածները գիտնային Թէ որչափ նեղ էր մեր ճակատը այնտեղ...

— Չեմ ուզեր լսել այլ եւս այդ մասին:

— Կուլներու մասին չէ որ պիտի խօսէի:

— Անչուշտ ո՛չ:

— Միայն պիտի ըսէի որ մեր զօրագունդը...

— Բայց չեմ ուզեր, չեմ ուզեր լսել. ամէն մարդու բերնին մէջ է այդ նիւթը. չեմ ուզեր որ դուն ալ սկսես ... Օ՛հ, ալ ձանձրացայ այս պատերազմէն. եթէ դուն ալ Փարիզ ըլլայիր վերջին երկու տարին...

Ձորճ չհասկցաւ այս խօսքին իմաստը. տարբեր չէր մը կար աղջկան ձայնին մէջ: Զուզեց հասկնալ. փոխեց խօսակցութեան նիւթը եւ հարցուց Թէ ինչ Փարի՞զ էր այդ շրջանին:

— Այո՛, պատասխանեց Լիան:

— Ուրեմն ե՞րբ վերադարձար Պեր լինէն:

— Ո՞վ ըսաւ քեզի որ Պերլին դացի:

— Այն առտուն, քու երթալէդ յետոյ դացի Պալ Պուֆոն. սպասաւորներէն մէկը յայտնեց Թէ ֆոն Քլայնկարթը Պերլին մեկնած էր. իսկ Լըսիթը փողոցի դռնապանուհին տուաւ անոր նկարագրութիւնը երբ հարցուցի իրեն Թէ ով էր ինքնաշարժին մէջ նստող պարոնը. այն առեն հասկցայ որ դուն ալ գացած ես Պերլին:

— Այո՛, բայց ինչո՞ւ կը խօսիս մասին. չեմ ուզեր ուրիշ նիւթ սինք միայն մեր վրայ, ըսաւ անհամբերութեան նշաններ ցոյց լով:

Ինքնաշարժը կանգ առաւ փողոցի խոշոր տուներէն մէկուն չէւ: Մեքենավարը բացաւ տանուրը: Ձորճ հետեւեցաւ Լիանի բուն՝ սանդուղներէն վեր: Այո՛ «Հազար ու Մէկ Գիչերներուն» Թի մը տպաւորութիւնը ձգեց վրայ: Ցիչեց ցեխոտ խրամները նայեցաւ իր աչքերուն առջեւ պայծառացած. իր յիշողութիւնը վերստեղծուեցաւ ժամուան ընթացքին: Քալեց աղջկան հետեւէն՝ ապշած:

Թարգմ. ժ.

(Շար.)

ԿՐՆԱ՞Ս Ո՛Ր ԵԻ Է ՕՏԱՐ ԲՆ ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԷԿ ՏՈՒՆ ԱՅԼ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ՁՒՇՏ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ
4
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933

4 Février
1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2104 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ՀԱՅ ՏԱՐԱԳԻՐ ՄՏԱԻՈՐԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Իր ցեղի հարազատ պատկերն է հայ տարագիր մտաւորականութիւնը:

Ապրումներով, խոհերով, յղացումներով ու տենչերով հարուստ հաւաքականութիւն մը, որ տարաբախտաբար ինքն իր մէջ բազմաթիւ ճեղքեր ունի:

Բոլոր ազգերու եւ ժողովուրդներու մէջ, մտաւորականութիւնը լուսաւոր ճառագայթ մըն է իր սեփական հորիզոնին վրայ: Ան է, որ կը գուրգուրայ, կը փայփայէ, կը սնուցանէ ու կը մեծցնէ, կը տաչէ ու կը քանդակէ ազնիւ գաղափարներու եւ վարդապետութիւններու ամբակուռ հաւատքը, արժանաւորապէս կանգնելու համար քաղաքակիրթ ժողովուրդներու կողքին: Ան հուժկու սերմնացան մըն է պեղուած ակօսներուն քով:

Հայ մտաւորականութիւնը՝ բարդ հասկացողութիւն մըն է: Զուտ ինչ-որ կաճառ եւ ոչ ալ յատկանշական հատատուտիկ մը, անոր բարձունքէն դիտելու եւ դատելու համար: Մեր մտաւորականը պարփակուած է դրականութեան ու դիտութեան բնագաւառին մէջ: Եւ այդ իսկ պատճառով, գաղութահայ մտաւորականութիւնը մէկ էական մասն է ամբողջութեան:

Վաթսունական թուականներէն մինչեւ այսօր, երեք սերունդ երեք առաջադրութիւն է ունեցած: Առաջինը դրած է հայրենիքի, երկրորդը ազգութեան եւ երրորդը պետութեան գաղափարը, եւ յիրաւի, այս երեք տուեալները, իրաւական անխուսափելի պատուանդանն են ազգային որ եւ իցէ ամբողջութեան: Գաղութահայ պայմանները, անտարակոյս, այս երեք հասկացողութիւններու դաշտավայր չեն կրնար ծառայել: Հայ մտաւորականութիւնը, հարկադրաբար, կանգնած կը մնայ մի՛միայն գրական, մշակութային ընդարձակ գետնի վրայ եւ հոն կը փոխադրէ իր ճիգերն ու հնարաւորութիւնները:

Ի՞նչ է սակայն ընդհանուր դիմագիծը հայ մտաւորականութեան:

Իր հիմնական գծերուն մէջ երկու գլխաւոր սահմանում ունի՝ ազգային եւ ապազգային: Ազգային՝ կենսունակ եւ սպասարկու որոշ աշխարհահայեցողութեան եւ ապազգային՝ դունատ ու ինքնանպատակ: Մենք գործ չունինք այս վերջին կարգի տարրերուն հետ. անոնք ինչպէս կուգան այնպէս ալ կ'երթան:

Եսապաշտ անհատականութիւն եւ եսապաշտ սերունդ պէտք չէ մեզ: Սրբազան զայրոյթի, խրոխտ ոտումներու ու թռիչքներու ընդունակ եւ ազգային տենչով բռնուած մտաւորականութիւնն է որ լծակ կը հանդիսանայ:

Հիմնականն ու էականը՝ ազգայնօրէն գործող մտաւորականութիւնն է, որ բազմաթիւ երեսներ ունի: Այս ճակատէն դիտակցօրէն դուրս կը թողունք խորհրդահայ մտաւորականութիւնը, որուն միտքն ու տենչերը կը գործեն մականի տակ:

Տակաւին մինչեւ այսօր, գաղթահայ ճակատին վրայ գործող հայ մտաւորականութիւնը, որ եւ իցէ ձեւով չի կրցաւ քովէ – քով գալ, ըլլայ քաղաքական, մշակութային, թէ տնտեսական գետնի վրայ: Մտաւորական վերնաշէնք մը, հասկացողութիւն մը չստեղծուեցաւ տարանջատ տարրերը իրարու միացնելու եւ զօդելու համար: Փոքրիկ միութիւններու, անձնուն գոյութիւններու մէջ ծածկուեցաւ եւ անունդ տուաւ փոքրիկ եւ անձնուն տենչերու:

Դարձեալ կուսակցական մտաւորականութիւնն է որ պիտի հասունցնէ այս խնդիրը: Եւ համագործակցութեան գաղափարը, ժամանակի ծոցին մէջ ինքնաբերաբար կը դրուի:

Հայ մտաւորականութիւնը, հակառակ իր տնտեսական անմխիթար վիճակին, բոլոր մարզերուն մէջ որակապէս եւ պատրաստութեամբ միանգամայն գոհացուցիչ վիճակ մը ունի: Պետութիւն չունի անիկա, որ կռթնի եւ գործէ միմիայն իր մասնագիտական բնագաւառին մէջ: Ազգի եւ պետութեան ստորեգելիները ինքն իր մէջ կ'ապրեցնէ ու կը դրսեւորէ: Տեսակ մը վեհապետական չունէ կայ անոր մէջ, առանց հիմնական գետնի:

Այս համաչխարհային տնտեսական տագնապի ընթացքին, տարաբախտաբար, ան է որ ամէնէն շատ կը տառապի եւ օտար պողոտաներուն վրայ ինքզինքը կը զգայ միանակ ու անօգնական: Ձունի եւ չի տեղաւորուիր այնպիսի խմբակցութեան մը մէջ, որ միմիայն իրեն ըլլայ:

Սակայն ինչն է, որ գերազանցապէս իրարմէ կը բաժնէ հայ մտաւորականութիւնը, համագործակցական սեղանի մը չուրջ բոլորուելու:

Յարդ կատարուած բոլոր խարխափումներն ու փորձերը դրական արդիւնք չեն տուած: Ամէն մարդ լծուած է իր կառքին, առանց հեռուներն երթալու: Եւ ատոր համար պատճառներ կան:

Հայ մտաւորականութիւնը երեւութապէս բաժնող արգելքներն են. —

Ա.— Կուսակցական, բաղաքական աշխարհահայեացքի տարբերութիւն:

Բ.— Հատուածական հիւանդագին մտայնութիւն եւ տեղացիութիւն:

Գ.— Միջավայրի եւ պայմաններու հարկադրանք:

Այս երեք պատճառաբանութիւնը, եթէ քամենք պիտի տեսնենք, որ արգելք մը չէ մտաւորական համագործակցութեան համար: Ատոնք կը դրուին ըստ ձեւի, բայց ըստ էութեան քննութեան չեն դիմանար:

Հայ մտաւորականութիւնը տէրն է իր դատին, տէրն է իր ժողովուրդին եւ պէտք է տէրն ըլլայ նաեւ ինքն իրեն:

Մտաւորական համագործակցութիւն, մտաւորական կուռ ճակատ, բո՛ր մարզերուն մէջ, բոլոր կենսունակ տարրերու գործակցութեամբ:

Մխանարար պիտի դիմագրաւենք մեր քաղաքական – ազգային տագնապներու ՎԱՂԸ, խորապէս գիտակցելով, որ անմխիթար է մեր ԱՑՍՕՐԸ:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԵՐԵՍՈՒՆԸՎԵՑ ՏԱՐԻ ... »

Տեսարանը կ'անցնի Հ. Հ. Պատուիրակութեան ներկայացուցիչին գրասենեակը: Դողդոջուն էայլերով ներս կը մտնէ 65 տարեկան հայ կին մը:

— Բարեւ պարո՛ն, հայերէն կը խօսի՞ս:

— Այո՛, Տիկին, անշուշտ:

— Աղաչանք մը, պաղատանք մը ունիմ տղա՛ս. ոստիկանատունէն կուգամ. ձեր անունը տուին...

— Հրամեցէ՛ք, նստեցէ՛ք:

— Երեսունըվեց տարի է կ'ապրիմ այս բաղաքը. իմ. ջարդերուն մէջ կորսնցուցի ամուսինս, մայրս, հոյրս, բոլոր ազգականներս... Տաճիկը ջարդեց, ա՛խ ան Տաճիկը, Աստուծմէ գտնէ...

Ու կինը սկսաւ լալ դառնօրէն:

— Մի՛ յուզուիր, մայրիկ, շարունակեցէ՛ք. յետո՞յ...

— Երբ-եմ գոնէ իրենց գերեզմանները տեսնեմ, մտածեցի իմ հինիրենս. անցագիր չունէի. դիմեցի այստեղի կառավարութեան՝ հպատակ ըլլալու համար. լսեցի որ *ասոնց* անցագիրը ունենամ նէ Ֆէմալը ներս կ'առնէ եղեր. մերժեցին որովհետեւ իմ հինութեան թուղթ չունիմ եղեր. ես ի՛նչ գիտնամ այդ բաները... Ոստիկանատուն գացի որպէս զի հատ մը առնեմ. ահաւասիկ ասիկա տուին ինծի...

Կինը արհամարհանքով սեղանին վրայ դրաւ ինքնութեան թուղթը:

— Ուրեմն կարգադրուեր է խնդիրը եւ իսկապէս ժամն ազատեր էք ոստիկանութեան ձեռքէն. գոհ չէ՞ք...

— Գո՛հ. կարդա՛, տղաս, լա՛ւ կարդա. ի՞նչ են գրեր «ազգութիւն» բառին դիմացը — *Թո՛ւրք*. ես Թո՞ւրք եմ... բողոքեցի, լացի. «ես հայ էրիւտունեայ եմ Թուրք չեմ» պառացի ոստիկանապետին երեսին: Մարդը խղճաց վրաս. «կը հասկնամ, Տիկին, մենք ալ կ'ատենք Թուրքերը ձեզի չափ բայց ի՞նչ ընենք...» ըսաւ: Չի ձգեցի օձիքը. այն ատեն ոստիկանապետը՝ «գնա՛ Հայոց Պատուիրակութենէն վրկայագիր մը բեր» ըսաւ: Վազեցի եկայ: Կ'աղաչեմ, կը պաղատիմ, տըղա՛ս, հիմա ինծի անանկ նամակ մը պիտի տաս որ երբ-եմ անոնց հասկցընեմ թէ ես Հայ եմ Թուրք չեմ: Կտակս ալ ըրած եմ արդէն. ինչո՞ւ համար ունեցածս – չունեցածս Թուրքին մնայ մեռնելէսետը... Ա՛խ, Աստուծմէ՛ գտնեն...

×

Իմ հիքի հայ մայրիկը գուրգուրանքով պայուսակին մէջ գետեղեց իր «ուզած նամակը», յաղթական էայլերով եւ ուրախ ժպիտ մը իր խորշոմած այտերուն վրայ՝ գնաց ոստիկանապետին՝ հասկցնելու համար անոր որ ինք Հայ է, ո՛չ թէ Թուրք:

×

Կը մեռնի՞ այս ժողովուրդը:

ԺԻՐԱՅՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հիթլէր սառոպի կը ցանէ

Գերմանիոյ մէջ դէպքերը իրար կը հրեն: Հիթլէր հազիւ քանի մը օրերու վարչապետ, արդէն վրէժ կը լուծէ իր հակառակորդ բանուորական կուսակցութիւններէն:

Պերլինի նազի ոստիկանապետը, վերին հրահանգով արգիլեց, Սօց. Դեմոկրատ կուսակցութեան եւ արհեստակցական միութիւններու կազմակերպելիք ցոյցը:

Կէսօրինկ, որ Փրուսիոյ տէրն ու տիրական է, հրամանագրով մը արգիլեց ընդմիշտ քոմիւնիստական բոլոր տեսակի ցոյցերը: Քոմունիստներու կեդրոնատեղին՝ ոստիկաններով պաշարել տուաւ:

Հիթլէր կոչ մը ուղղեց իր զօրագունդերուն յայտնելով որ մըննան խաղաղ եւ երկրի կարգապահութեան պաշտպան: Եկած է ժամանակը, ըսաւ, որ զպղողական խիստ միջոցներ ձեռք առնուին:

Քիփիհի եւ անգլիական համաձայնութիւնը

Անգլիացի հռչակաւոր գրող Ռ. Քիփլինկ, Հանրի Պոռոյին ուղղած մանաւանդ նամակին մէջ հետեւեալ խորհրդածութիւնները կ'ընէ. —

Անգլեւքրանսական յետ պատերազմեան յարաբերութիւնները, ինչպէս դուք դիտել տուած էիք, ինչ ալ շատ կը հետաքրքրէ: Իմ ալ կարծիքով, միջազգային քաղաքակրթութեան ապագան կախուած է այս երկու ազգերու սերտ գործակցութենէն: Մենք չունինք ուրիշ դաշնակից մը, որուն շահերը նոյնանան մերինին հետ, բացի Ֆրանսայէն:

Անշուշտ, որոշ է եւ օր ըստ օրէ աւելի ալ կը չեշտուի, որ Գերմանիան այս վերջին մեծ պատերազմէն ոչինչ է հասկցած, որովհետեւ բաղդատաբար քիչ է տանջուած: Եւ նմանապէս որոշ է, որ եթէ բաց դուռ մը գտնէ, ան դարձեալ կը վերսկսի: Ատիկա դուք լաւ էք ըմբռնած եւ իմ երկրին մէջ ալ կը յուսամ կ'ըմբռնեն քանի դեռ ուշ չէ:

Զինաթափութեան խորհրդաժողովը

Դարձեալ վէճերն սկսան զինաթափութեան յանձնաժողովին մէջ, որուն նստաշրջանը բացուեցաւ Ժընեւին մէջ:

Փօլ-Պոնքուռի պատրաստած Ֆրանսական ընդարձակ ծրագիրը, որ խորհրդաժողովին մէջ կարդացուեցաւ եւ երկար ժամանակ խլեց անոնցմէ, այժմ քննութեան է դրուած:

Երկու պետութիւններ —Գերմանիա եւ Իտալիա— ուժգնօրէն կը հակառակին Ֆրանսական ծրագրին:

Գերման ներկայացուցիչ Նաւոլնի հետեւեալ քննադատութիւնները կ'ընէ. —

Ա.— Վերապայլի դաշնագիրը Գերմանիոյ իրաւունք կուտայ պահանջելու ընդհանուր զինաթափութիւն:

Բ.—Գերմանիա հաւասար իրաւունքներով մասնակցելու է թէ՛ աշխատանքներուն եւ թէ արդիւնքներուն որ արդէն ընդունուած է:

Գ.— Դէմ չենք, որ իւրաքանչիւր երկիր, համաձայն իր պահանջներուն զինուորական երկարաձեւ ծառայութիւնն ընդունէ:

Մենք դէմ ենք յարձակողական բանակին եւ կը պահանջենք համաձայն Հուվըրի ծրագրի 33,3 տոկոս նուազում: Եւ Գերմանիոյ զինաթափութիւնը կ'որոշուի ազգային ապահովութեան դեռնի վրայ, ինչպէս միւս պետութիւններուն:

Դ.— Գերմանիան միանգամայն կը ժխտէ այն տեսակէտը, որ զինաթափութիւնն ու ապահովութիւնը զուգահեռաբար դրուին: Զինաթափութիւնը կը հիմնուի միմիայն երաշխիքներու վրայ, որ պետութիւններն ունին իրարու հանդէպ Լոքառնոյի, Պրիան – Քելլոգ դաշինքի եւ Լահէյի բարձրագոյն դատարանի միջոցով: Գերմանիան կ'ընդունի այն բոլոր դրուած արգելքները, որ պետութիւն մը ուժի կը դիմէ:

Ե.— Խաղաղութիւնը կազմակերպելու բոլոր ջանքերը ի դերեւ պիտի ելլեն Եւրոպայի ներկայ դրութեան մէջ: Ըսել կ'ուզէ հողային պահանջներու վերաքննութիւն: Իրաւարարութեան վերաբերեալ Ֆրանսական ծրագրի դրած պահանջները կողմերը կը դնէ փափուկ դրութեան մէջ:

Զ.— Միջազգային զինուորական ուժի կազմակերպութեան հարցը, որ Ֆրանսական ծրագիրը յառաջ կը բերէ, դուցէ ապագային հնարաւոր ըլլայ, բայց ամէն պարագայի մէջ իւրաքանչիւր պետութեան երկրի զինուորական ուժն ալ պէտք է համապատասխան ըլլայ, որ ինքզինք կրնայ արժեցնել:

Է.— Քաղաքային օդանաւային կազմակերպութիւնը կը զարգանայ միմիայն այն ատեն, երբ ազատ մրցակցութիւն ըլլայ: Իսկ զինուորական օդային սպառազինութիւնը պէտք է արգիլել:

Իտալական ներկայացուցչի յայտարարութիւնները գրեթէ նոյնիսկատ են, չատ փոքրիկ տարբերութեամբ: Ուշագրաւ է միմիայն այն կէտը, որ կ'ըսէ թէ, միշտ զինուորական յարձակումներն են, որ կը դատապարտուին, երբ ուեւէլի տարօրինակ են եւ արիւն կը հոսեցնեն տնտեսական ու ֆինանսական յարձակումները: Իսկ միջազգային զինուորական ուժի կազմակերպութիւնը, Պ. Ալոուզի կը գտնէ, միայն վարանում ու կասկած կը ստեղծէ պետութիւններուն մէջ:

Պելժ կառավարութիւնը կ'արգիլէ

ԶՕՐԱՆՈՑՆԵՐԷՆ ՆԵՐՍ ԹԵՐԹ ԿԱՐԴԱԼ

Պելժ կառավարութեան ներքին նախարարի կարգադրութեամբ ընկերվարական «Ժողովուրդ» թերթը արգիլուեց զօրանոցներուն մէջ ծախել:

Ընկերվարական երեսփոխանները բուռն կերպով բողոքեցին խորհրդարանին մէջ եւ բացատրութիւն պահանջեցին կառավարութենէն:

Ներքին նախարարը աղմուկի ու բացագանչութիւններու մէջ, լուսաբանութիւններ տուաւ, թէ զինուորը, առհասարակ, քաղաքականութեամբ չպէտք է զբաղուի եւ թէ ընկերվարականները հակակարգապահական վատ սերմեր կը ցանեն զօրանոցներուն մէջ:

Աղմկալից վիճաբանութիւններէ վերջ կառավարութիւնը 60ի դէմ 84 ձայնով վստահութեան արժանացաւ եւ իր ըրած կարգադրութիւնները ի զօրու մնացին, հակառակ ընկերվարական երեսփոխաններու բողոքին:

Բուզվէլթ եւ պատերազմական պարտքերը

Բուզվէլթ եւ ծերակուտական Հիւլ ընդարձակ ծրագիրը մը պատրաստած են պատերազմական պարտքերու, մաքսի եւ դրամի կայունացման մասին:

Մանաւանդ ուշագրաւ է Բուզվէլթ–Հիւլ ծրագիրը պատերազմական պարտքերու մասին, որ կ'ուզէ վերջնական հաշուեյարդարի ենթարկել անցեալի այդ տխուր ժառանգութիւնը: Այս ծրագրի իրականացումը անկասկած պիտի հանգստացնէ եւ անհանգստեալի ծառայութիւն պիտի մատուցանէ միջազգային խաղաղութեան: Մանաւանդ պարտքերու մորաթորիւմն երկար ժամանակով:

Ամերիկեան կառավարութիւնը, որքան ալ տրամադիր ըլլայ, սակայն եւ այնպէս Ամերիկեան խորհուրդն է որ կը վճռէ: Վախ կը յայտնուի, որ այդ խորհուրդը պարտքերուն հանդէպ այնքան ալ լաւ տրամադրուած չէ: Կ'ենթադրուի թէ ան կողմնակից չէ ոչ մի–այն պարտքերու ջնջման, այլ եւ նուազման:

Քայգէրի խորհրդաւոր դիակը

Տօնի կայսերական դղեակը մեծ հետաքրքրութեան առարկայ է դարձած: Հոլանտական այս փոքրիկ քաղաքին մէջ արտասովոր եռուզեռ մը կայ: Հիթլէրի թեւերը մինչեւ հոն ալ հասած եւ կենդանացուցած են հիւանդ Վիլհէլմը: Քաղաքի բնակչութիւնը օրերու խնդիր կը համարէ Վիլհէլմի Գերմանիա մուտքը եւ կ'ակնոսայ, որ պիտի կորսնցնէ այդպիսի մեծ ու լաւ յաճախորդ մը: Թղթակից մը կը հարցնէ առեւտրականներէն մէկուն թէ՝

— Ինչէ՞ն դիտէք, որ ան պիտի մեռնի:

— Որովհետեւ, կ'ըսէ, ամէն օր իր հաւատարիմները մեծ թիւով կուգան իրեն տեսութեան եւ ինքն ալ քանի մը նոր ինքնաշարժներ գնեց իր դոյքերու փոխադրութեան համար:

Սակայն, պալատական բարձր պաշտօնեայ մը կը յայտնէ թէ «Ն. Վեհափառութիւնը» տրամադիր չէ այս վայրկեանին որ եւ է տեղ մեկնելու, հակառակ տարածուած լուրերուն:

ՄԱՆ ԲԱՂԱՔԻ ՈՃԻՐԸ

Մանի մէջ ցնցող ոճիր մը տեղի ունեցած է:

Նախկին դատաւոցի մը՝ Լանսըլէն, կինն ու աղջիկ վայրագօրէն սպանուած գտնուած են իրենց տան մէջ:

Ոճրագործները Լանսըլէնի էով ծառայութեան մտած երկու էոյներ են՝ Քրիստինէ եւ Լէա Փափէն, որ առանց դժուարութեան խոստովանեցան իրենց ոճիրը, առարկելով թէ տիկին Լանսըլէն կ'ուզէր ապտակել զիրենք, որ ելեկտրականութիւնը մարած էին սանդուղներուն վրայ... մինչդեռ ելեկտրական խանգարումի հետեւանք էր:

ԱՆՇԼՈՒՍԻ ՀԱՐՑԸ ՎԵՐԱԿԵՆԴԱՆԱՑԱՒ

Վիեննայի համալսարանի ուսանողութիւնը հիթլէրեան յաղթանակէն ոգեւորուած վերտին-հրապարակ դրաւ Աւստրիոյ միացման խնդիրը: Մեծ ցոյց մը կազմակերպած էր, որուն կը մասնակցէին բազմաթիւ ակաւաւոր դէմքեր, փրոֆէսէօրներ, ինչպէս եւ համալսարանի վերատեսուչը:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

«ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ԻՆՉՊԷՍ ՈՐ Է»

ՄՄԲ.— Դաշնակցական մը չէ, ոչ ալ··· փարիսեցի մը, որ կ'աշխատի ցոյց տալ Հայաստանը ինչպէս որ է անոնց որ, երկու օր, երկու շաբաթ, կամ երկու ամիս մնալով Հայաստանի մէջ,— վախնալով «ազտէն ու կեղտէն»,— կը վազեն արտասահման գովելու աշխարհին ուր չպիտի ապրիլ: Դիտենք թէ այդ թուրքակներուն գովեստը շռայլորթութիւն մըն է իշխանաւորներուն մասին, եւ ոչ թէ ծանօթութիւն հայ ժողովուրդին մասին: Զբօսաշրջիկներուն գործը չէ խօսիլ հայ ժողովուրդին մասին, որ կը հեւայ այնտեղ: Ահա մէկը, որ ապրեր է երկար, ոչ իսկ իբրեւ զբօսաշրջիկ, այլ միայն իբրեւ հարազատ ձեռքեր զրկած են արտասահմանի իր հարազատներուն հետ հաղորդակցութենէն:

Փարիզի հայ գաղութի կաթողիկոսական ընտրութեան պատգամաւորը Պ. Լեւոն Կիւմիւլկերտանի «Հայաստանը ինչպէս որ է» բանախօսութիւնը բարեկամ մը, թէեւ ուշ, ղրկած է ինձ, եւ որովհետեւ դիտէ թէ մօտ մի տարի առաջ այնտեղ էի եւ երկիրը ծանօթ է ինձ մանկութենէս ի վեր, կը խնդրէ որ մամուլի միջոցաւ կարծիքս յայտնեմ այդ բանախօսութեան փաստերու ճշդութեան մասին:

Խորհրդային Հայաստանի եւ անոր մայրաքաղաք Երեւանի հսկայաքայլ վերաշինութեան մասին 8—10 տարիէ ի վեր կը յեղյեղուի եւ կը ջատագովուի արտասահմանի հայ մեր որոշ մամուլի մէջ: Կիւմիւլկերտանի նոր յայտնութիւնները պարզապէս ուելի չափազանցեալ շարունակութիւնն են այդ հին յայտնութեանց, հետեւաբար ինձ համար բնաւ ուշ չէ այսպէս ուշ պատասխանելը:

Իմ նպատակէն եւ փափաքէն հեռու է նշաւակել Խորհրդ. Հայաստանի կառավարութեան իրական գործունէութիւնը, բայց ես չէի ուզեր որ այդ կառավարութեան հաճոյ թուելու եւ շողոքորթելու համար նշաւակել··· ճշմարտութիւնը, ինչպէս ըրած էկիւմիւլկերտան:

Բացի քանի մը ծանօթ իրողութիւններէ, անոր միւս առերեսոյթ փաստերն են արուեստական, ծիծաղելի եւ մինչեւ իսկ դատապարտելի:

Թէ այս պարսաւանքս որքան արդարացի է, աստ յառաջ կը բերեմ անոր բանախօսութեան յայտնութիւնները, ապա մի առ մի ցոյց տալով անոնց բացարձակ անճշդութիւնը:

«Երեւանը ցարական ըէժիմի օրով յետամնաց մեծ գիւղաքաղաք մ'էր··· ուր զանգուածները ապրի եւ տգիտութեան մէջ կը փտէին: Մի՛այն բանի մը վաճառականներ կամ հարուստ կալուածատէրեր ֆիչ շատ տանելի կեանք կը վարէին···: Համայնավար կառավարութիւնը, որ յաջորդեց Դաշնակցականներուն, իշխանութեան գլուխ անցաւ ուրեմն *բոլորովին ուելեակ* երկրի մէջ: Արդ, տասներկու տարիէ ի վեր այս կառավարութիւնը *անդուլ* եւ *անդադար* աշխատելով լծուած է վերականգնումի եւ վերաշինութեան գործին: Երեւան *բաղաքը*, որ 25,000 բնակիչ ունէր, այսօր ուելի քան 100 հազար է: Հայաստանի լեռնային հողը գրեթէ *ոչինչ* կ'արտադրէր, այսօր ցորեն, բամպակ եւ ծխախոտ կը մշակուի հոն: Կառուցուած են բազմաթիւ գործարաններ, էլեէտրաջրակայաններ, ոռոգման ջրանցքներ, դպրոցներ, *համալսարաններ*, *պալատներ*, *մատենադարաններ*, *դրամատուներ*, այլ եւ այլ տուներ եւն··· Ակադեմիկոս Թամանեանի նախագահութեամբ կազմուած ծրագրի հիման վրայ Երեւանը կը վերաշինուի նոր *բաղաքի* մը համար որ *ինքզինքը* գիտուն կը ձեւացնէ իր խօսած նիւթին:*

*Խորհրդային Հայաստանի ներկայ բոլոր հանրային հաստատութիւններու կազմակերպիչները եւ վարիչները, առանց բացառութեան, այդ «աղտի եւ տգիտութեան մէջ փտած» ցարական ըէժիմի օրով կրթութիւն առած մարդիկ են: Համալսարանի փրոֆէսէօրները, դպրոցներու կարեւորութեան արժանի ուսուցիչները, բժիշկները, ճարտարապետները, ճարտարապետները, թանգարանապետներ, եւն. բուն իսկ կառավարութեան գլխաւորները, բացի բոլորովին երիտասարդներէն, եթէ ունին քիչ շատ բարձր կրթութիւն, այդ ստացած են ցարական ըէժիմի օրով: Մերոնի թամանեան որ Երեւանի նոր պլանով կառուցման ճարտարապետն է եւ աշխարհի մէջ չտեսնուա՛ծ եւ ամենանախանձելի՛ թատրոնի շինողն է ամէն բանէ զուրկ երեւան *քաղաքին* մէջ, 70 տարեկանը անցուցած մարդ է, եւ իր արհեստը սորված է երբ Խորհ. Հայաստանի վարիչները ծնած չէին:*

Երեւանէն կառքով քառասուն րոպէ հեռու էջմիածնի Գէորգեան ճեմարանի մէջ, ուր բոլոր ուսուցիչները Գերմանիոյ կամ Ռուսիոյ համալսարանականներ էին, 1874 թուականէն սկսեալ ամէն տարի կը կրթուէին 200 դիւղօրհնիչ ուսանողներ եւ ամէն տարի պարբերաբար դուրս կ'ելլէին այստեղէն իբր բարձրագոյն կրթութեան տէր մարդիկ: Ռուսիոյ մէջ մեռցած սակաւաթիւ բարձրաստիճան եւ միւս եկեղեցականները այդ դպրոցէն են, գոյութիւն ունեցող լաւագոյն հայագէտ փրոֆէսէօրները եւ ուսուցիչները այդ դպրոցէն են, խորհրդային Հայաստանի ժողովրդային կրթութեան գործավարը և անոր նման ուրիշներ այդ դպրոցէն են, լսածիս նայելով այնտեղ է առած իր ուսումը նաեւ Խանջեան, խորհ. Հայաստանի Մոսկուայէն դիկտատորուած այս պզտիկ դիկտատորը: Դժբախտաբար նոյնպէս այնտեղ է առած իր բարձր հայագիտութեան ուսումը փրոֆէսէօր Մանուկ Աբեղեան, ոսկեդարեան կատարելատիպ ուղղագրութեան ոճբագործը, որ սպանեց այդ ուղղագրութիւնը ի դժբախտութիւն այդ երկրի հայ լեզուին եւ ղրականութեան:

Ի վերջոյ էջմիածնի Ճեմարանի կրթութեան ծնունդ է մեր անբախտ Կոմիտաս վարդապետը, որի տխուր ճակատագրի համար ամէն հայ կը ցաւի, ամէն անգամ որ բախտ կ'ունենայ լսել անոր սրտայոյզ եւ ոգեւորիչ ժողովրդական-ազգային հատերգները:

Այդ մեծագիր հաստատութիւնը այժմ կը ծառայէ իբր հակազդային եւ հակակրօնական կրթարան: Խորհրդային Միութեան իշխանութիւնը, որ իր ձեռքին մէջ ունի օրէնքը, ուժը եւ թնդանօթը, չունած իր անդիմադրելի եւ զարհուրեցուցիչ զօրութեան վրայ, առաւ զայն Ամենայն Հայոց կաթողիկոսի ձեռքէն եւ վերածեց բարձրագոյն հաժայնավարական եւ անաստուածեան դպրոցի, որպէս զի այնտեղ ուսած հայ ուսեալներու ձեռքով աւելի յաջողապէս եւ անվրէպ ոչնչացնէ հայ ազգի մէջէն ազգայնութեան զգացումը եւ հայ կրօնի արդէն շիջնող լոյսի հետքերը: Երկու վարժունք, զոր ցարական ըէժիմը կը սահմանադրէր, ընթացք մը, որու համար հայութիւնը, մանաւանդ դրսի հայութիւնը բանախօսական ատենաներ կը կրճատացնէր իր ցարիզմի դէմ: Իսկ այժմ արտասահմանի, եւ ոչ թէ Ռուսիոյ հայութիւնը եւ այն ալ հայ ազգի եւ կրօնի աւանդութեանց նախանձախնդիրները տխմարաբար կամ գիտակցաբար կ'անգիտանան հակացարական Ռուսիոյ իրականօրէն եւ անխուսափելիօրէն ազգակուլ եւ կրօնակուլ քաղաքականութիւնը: Համայնավարութիւնը ըստինքեան չի ճանչնար ազգայնութիւն եւ եկեղեցի: Եւ երբ Ռուսիոյ հայութիւնը յատկապէս կրթուած հայ համայնավարներու ձեռքով փետրատուի իր ազգայնութեան եւ եկեղեցիի գիտակցութենէն, մանր ձկներու պէս պիտի համայնավարուին ամենամեծ եւ իշխող ձուկի փորին մէջ, այսինքն ռուս ազգի փորին մէջ:

Իր հպատակ ցեղերը յաջողապէս ռուսացնելու մասին արդի ռուս կառավարութիւնը անհամեմատ աւելի վարպետ է, քան ցարական կառավարութիւնը. ցարը օրինական պաշտօնագրերով կը հետամտէը այդ նպատակին, իսկ Մոսկուայի այսօրուան ցարերը խորհրդային շայաստանի հայ համայնավարներու երկաթէ ձեռքով կը գործադրեն նոյն նպատակը: Եւ հայ համայնավարը բնաւ զաղտնի չի պահեր իր այդ դերը, այլ կը պարծենայ անով, այնպէս որ ոչ ան եւ ոչ անոր համակիրները կրնան եւ իրաւունք ունին համարել ըսածներս իբր զրպարտութիւն Խորհրդ. Հայաստանի իրական իշխանութեան դէմ:

Ճեմարանէն բացի, դեռ 1880ին էջմիածնի կաթողիկոսը իր իրաւասութեան տակ ունէր վեց թեմական բարձր դպրոցներ եւ մօտ 600 գաւառական ուսումնարաններ:

Այսօր Ամենայն Հայոց կաթողիկոսը իրաւասութիւն ունի ոչնչութեան վրայ: Բայց խորհրդային Հայաստանը լի է անոր երբեմնի հովանաւորուած կրթութեան ծառի պտուղներով, որոնք կ'ապացուցանեն թէ Երեւանը աղտի եւ տգիտութեան մէջ փտած հայութիւն մը չէր երբեք:

Այս յիշածներս միայն չափաւործաւալով գիտութիւն մատակարարող հաստատութիւններ էին Երեւանին եւ անոր ընդարձակ նահանգապետութեանը: Առանցմէ դատ ուրիշ տարիէ ի վեր կար Թիֆլիսի գիմնազիան եւ «ըկալնիան» կոչուած պետական բարձրագոյն դպրոցները, որոնց շրջանաւարտները առանց քննութեանկրնային մանել ռուսական որեւէ համալսարան, եւ ուր Երեւան քաղաքէն եւ նահանգէն բարեկեցիկ հայերը կը ղրկէին իրենց զաւակները:

Բուն իսկ Երեւան քաղաքը առնուազն 10 տարիէ ի վեր ունէր իր գիմնազիան, այնպիսի ծնողներու համար, որոնց միջոցները չէին ներեր Թիֆլիսի գիմնազիան ղրկել իրենց տղաները կամ աղջիկները:

Այսպէս Գիմնազիա աւարտածներու մեծագոյն մասը իրենց ծնողաց կամ բարերարներու ծախքով կը մտնէին Ռուսիոյ զանազան համալսարանները եւ կը պատրաստէին իբր օրէնսգէտ, բժիշկ, երկրաչափ, պետական պաշտօնեայ, ուսուցիչ եւայլն:

Եւ այսպիսի հազարաւորներ էին Երեւան քաղաքի եւ նահանգի մէջ:

Այսօր, ինչ գլխաւոր եւ արդիւնաւոր ոյժ մը որ կայ խորհրդային Հայաստանի մէջ որ դիտութիւն կը մատակարարէ նոր սերունդին, որ ելեք-տրակայաններ եւ ջրանցքներ կը հատատէ երկրին մէջ, որ գործարաններ կը կառուցանէ եւ չարժել կուտայ, որ կը վերականգնէ եւ կը վերաշինէ Երեւանը իր իրական եւ ոչ թէ երեւակայական չափով, այդ ամէնը «տըգիտութեան մէջ փտած» Երեւանի, կամ ցարական ըէժիմի ժամանակ ծըննած զարդացած եւ հմտացած մարդիկ են, առանց որոնց գործակցութեան եւ ուղղութեան՝ արդի Խորհրդային Հայաստանը պիտի լինէր անշարժ մեքենայ մը, եւ նոյն իսկ Խորհրդային Հայաստան գոյութիւն պիտի չունենար:

ՈՁ-ՓԱՐԻՍԵՑԻ

ԹԱՏՐՈՆ

ԱԻԵՐԱԿՆԵՐԻ ՎՐԱՑ

(ՏՐԱՄ 6 ԱՐԱՐ, ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ՇԻՐՎԱՆԶԱՏԷ)

Հայ Ժողովրդական Թատրոնի կիրակի օրուան ներկայացումը փարիզում եղած լաւագոյն խաղերից մէկը պէտք է համարել: Ի պատիւ իր հիմնադիր՝ Արման Կոթիկեանի ներկայացուած «Աւերակների վրայ» տրաման անցաւ շատ յաջող եւ Սոսիկեթ Սաւանեթի մեծ սրահը լեցուն էր թատերասէր հասարակութեամբ:

Շիրվանզատէի այս գործը կը ներկայացնէ մեռնող առեւտրական դրամատիրութեան եւ ասպարէզ իջնող արդիւնաբերական դրամատիրութեան մէկ բախումը: Առաջինի ներկայացուցիչն է Աթանէս Յովհաննէսեանը եւ երկրորդի սրա նախկին գործակատար, այժմ նաֆթային արդիւնաբերող, Արամազդը: Յովհաննէսեանի գործի հետ մէկ տեղ կը քայքայուի եւ անոր ընտանիքը: Մեծ որդին, Լեւոնը, անրուժելի ախտով վարակուած, քայլ առ քայլ կը մօտենայ գերեզմանին: Աղջիկը, Ովսաննան, մերժելով Արամազդի ամուսնութեան առաջարկը, անյաջող նշանադրութիւն կ'ունենայ ինչ որ բախտախնդիր Ժօրժի հետ: Կրտսեր որդին, Սամուէլը, երաժշտութեան սիրահար՝ կը տառապի առեւտրական մթնոլորտում եւ կը պատրաստուի ձգել ընտանիքը: Գոռող եւ յամառ Յովհաննէսեանը, անանկած արդիւնաբերական դրամատիրութեան ճնշման տակ, օդնութեան ձեռք կը պարզի իր նախկին գործակատար Արամազդին: Այս վերջինը, իր սրտի խորքում վառ պահելով Ովսաննայի հանդէպ ունեցած սիրոյ զգացումը, ամէն կերպ կ'աշխատի թեթեւցնել իր նախկին տէրերի վիճակը: Երկի հիւսուածքը կը վերջանայ խելագարուած Լեւոնի ինքնասպանութեամբ եւ Ժերունի Յովհաննէսեանի կաթուածահարութեամբ: Հարուստ առեւտրականի տունը կը վերածնուի «աւերակների», որի վրայ Արամազդը Ովսաննայի հետ միասին պիտի շինեն նոր տուն···:

Յովհաննէսեանի դերը Պ. Կոթիկեանի խաղերի դլուխ գործոցը կարելի է համարել: Վերին աստիճանի հարազատ, բնական ու յաղող ներկայացրեց յամառ, ինքնասէր ու տատապող Ժերունի առեւտրականի տիպարը: Ֆրանգուլեանն ամբողջովին մարմնաւորուած էր Պ. Կոթիկեանի խաղի մէջ, որ արժանացաւ ժողովուրդի բուռն խրախուսանքին:

Ցաղող էր նաեւ Պ. Դմբէեանը Արամազդի դերի մէջ: Միայն թէ հեղնանքը եւ վրիժառութիւնը չատ էր ցայտուն արտայայտուած, որ այնքան էլ չէր համապատասխանում հեղինակի ստեղծած բնաւորութեանը:

Շատ յաջող խաղաց Պ. Նիկողոսեանը հիւանդութիւնից դադազած ու դատապարտուած Լեւոնի դերը:

Ուրախ, անհոգ եւ պատահարար հարստացած Շամիլ-բէգի տիպը մեծ յաջողութեամբ ներկայացրեց Պ. Ս. Թորոսեանը:

Ցաղողութեամբ խաղային Պ. Պ. Գազանճեանը Սամուէլի եւ Պ. Սանճաղը՝ Ջաւադի դերերը: Սակայն, անյաջող իր Պ. Շահլամեանը Ժօրժի դերի մէջ:

Նարգիզի դերի մէջ Տիկ. Լուսիկը տուեց առաւելագոյնը, ինչ որ կարող էր:

Տիկին Լիւսի Պետրոսեանը Ովսաննայի դերը նոյն յաջողութեամբ («Հայրենական տունը») չկատարեց: Բայց եւ այնպէս ուժեղ էին իր յուզմունքի պահերը:

Տիկին Գայեանէն Նոյեմզարի դերի մէջ լաւ էր: Միայն եթէ խոսափողը չփաղանցութիւններից, շատ աւելի յաջողող պիտի լինէր:

Լաւ էր նոյնպէս Տիկ. Շահ-Պարոնեանը Լէյլիի դերի մէջ: Միայն թէ բեմի վրայ մի քիչ չփոթւում էր:

Տիկ. Արմենուհին Նունուֆարի դերը կատարեց պակաս յաջողութեամբ, քան նոյնանման դերը «Հայրենական տունը» խաղի մէջ:

Պէտք է ասել, որ խաղի ընդհանուր «անսամբլը» պահպանուեց: Ըը պէտք է մոռանալ, որ «Աւերակների վրայ» երկը Շիրվանզատէի թոյլ գործերից է: Իսկ դերակատարի չափ պատասխանատու է նաեւ հեղինակը: Բայց եւ այնպէս, այս ներկայացումն անցաւ շատ կենդանի:

ԱՇՈՏ-ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ՅԱՌԱՋ»ը

Ինչպէս կը ճամբորդէին Հռոմէացիները

Հին ատենները շատ կը ճամբորդէին: Ամէնէն աւելի կը ճամբորդէին, սակայն, Հռոմէացիները: Ծանօթ է ճամբաներու այն ցանցը, զոր անոնք ստեղծած էին:

Անոնց շինած ճամբաներուն տոկունութիւնը կը յիշուի տակաւին: Այդ ճամբաներէն շատերը մինչեւ այսօր կ'օգտագործուին: Թուրքերը վերջերս նոր ճամբաներ շինեցին, որոնք քանի մը տարիէն աւերեցան: Եւ թուրք թերթերը իրաւամբ կը զանգատէին թէ Հռոմէացիներու շինած ճամբաները դեռ եւս աւելի տոկուն են քան իրենց նոր շինածները···: Հռոմէացիներու շինած ցանցը կը տարածուէր մինչեւ Անգլիա, Տանըմարքա, Զուիցերիոյ հարաւային սահմանը, Սև Ծով, Եգիպտոսէն անդին, Փոքր Ասիոյ խորերը, Սահարա: Հռոմէացիները ունէին ճամբու ծանօթութիւններ, ուղեցոյցներ, որոնց տեղ կան այսօր սպասկոյտերու քարտէսները: Անոնց քարտէսները, սակայն, կատարելագործեալ չէին: Այդ ուղեցոյցները խմբագրուած էին մեծ ուշադրութեամբ, եւ հոն տրուած էին կարեւոր ծանօթութիւններ այս ու այն երկրի մասին:

Հռոմէական կայսրութեան վարչութիւնը ունէր բազմաթիւ սուրհանդակներ: Անոնք հաստատուած էին ամէն մէկ 36 քիլոմեթրի վրայ: Հաստատուած էր նաեւ ձիու սպասարկութիւն մը: Այս բոլորը կը կառավարուէին մասնաւոր պաշտօնեաներու կողմէ, որոնք կը հրամայէին նաեւ վաճառականական տորմիղին: Փոխադրութեան միջոցներէն օգտուելու համար հարկ էր ունենալ կայսերական արտօնութիւն: Հարուստները կը ճամբորդէին սեփական կառքերով, որոնք ունէին երկար ճամբորդութեանց յատուկ ամէն տեսակ յարմարութիւն: Պետական ժարդիկ մեծ հանդիսաւորութեամբ կը ճամբորդէին: Օրինակ, Ներոն երբեք չէ ճամբորդած հազարէն պակաս կառքերով: Այդ կառքերուն լծուած կ'ըլլային չորիները՝ արծաթեայ կազմածներով, որոնց առջեւէն կ'երթային ձիաւոր սուրհանդակներ՝ ծիրանի զգեստներ հագած: Կայսրութեան մեծամեծներուն համար այս հանդիսաւորութիւնները պարտաւորիչ էին: Ամէնէն վերջ կ'երթային հարիւրաւոր գերիներ՝ բեռնաւորուած արեւելեան զորգերով, արծաթեայ ու ոսկեայ սպասներով եւ թանկարժէք առարկաներով: Միայն ձիերու կազմածները ահագին հաստութիւն մը կ'արժէին:

Գեղազարդ կառքերը ունէին շատ մը յարմարութիւններ: Այսպէս, պլին երէց, հռոմէացիի բնագէտը, որ 37 հատորնոց Բնական պատմութիւն մը գրած է, (Մեղկի տղոյ մը համանատարն էր, Վէսուվին զոհ գնաց) իր կառքին մէջ ունէր գրասենեակ մը, ուր, իր թելադրութեամբ, գրի կ'առնէր իր տպագրողը (հռոմէացւոց ծանօթ էր տպագրութիւնը): Շատ կառքեր ունէին մասնաւոր գործիք մը, որ ցոյց կուտար կորուած ճամբան, գործիք մը որ նախատիպարն էր այսօրուան թաքսիմէթրին: Կային նաեւ «վակոն-անկողիններ», որոնք կը կոչուէին dormitoria:

Հռոմէացիները հաստատած էին մաքսային դրութիւն մը, եւ հարիւրին 2,5 կը ստանային ճամբու դրուած բոլոր ապրանքներէն: Կառավարութիւնը իրաւունք ունէր քննելու ճամբորդներու բեռներն ու ապրանքները եւ, ի հարկին, գրաւելու զանոնք: Զինուորները, այսօրուան դիւանապետներուն նման, այս հսկողութենէն զերծ էին եւ, հետեւաբար, այժմու դիւանագէտներուն նման, մաքսանենգութիւն կ'ընէին···:

Մեծագոյն անպատեհութիւնը, սակայն, աւազակախումբերն էին: Կար, անշուշտ, ոստիկանութիւնը, բայց տկար: Գուլան, օրինակ, տարիներով սարսափ էր ազդած: Ի վերջոյ, իր սիրուհին դաւաճանեց ու Հռոմի կրկէսին մէջ յօշոտուեցաւ գաղաններուն կողմէ:

Ամէն դասակարգէ ճամբորդներ կային: Նոյնիսկ փիլիսոփաներ, ուսուցիչներ, բժիշկներ, դերասաններ եւ ծոնաւաճառի գացող վաճառականներ որոնք ամէնէն յանդուգնները էին: Ներոնի ժամանակ, եգիպտացի վաճառական մը կ'երթայ մինչեւ Հնդկաստան: Սարսռն կ'ըսէ թէ Քրիստոսէ վերջ առաջին դարուն 120 վաճառական նաւեր ճամբորդած են մէկ տարի, կարմիր ծովէն մինչեւ Հնդկաստան: Հնդկաստանի մէջ գտնուած հռոմէական դրամները ապացոյց են սորա: Նոյնիսկ Հնդկաստանի մէջ հռոմէական դրամներ գտնուած են: Համաձայն Պլինի եւ Ստրաբոնի հռոմէացիի վաճառականները պէտք ունէին 120 թարգմանիչներու՝ կարենալ հասկցուելու համար վաճառականներուն հետ այն բոլոր երկիրներուն, ուր կը ճամբորդէին անոնք:

Վ.

ԿՈՄԻՏԱՍԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Ամուսնութիւն Հ. Ը. Դաշնակցութեան

ՄԱՐՍԷԼ, 2 փետր. (Յատուկ թղթակիցէն).— Quartier des Crottes թաղամասը, որ տեղացիներու համար պատմական նշանակութիւն մըն է, Մարսէյլի հայութեան անծանօթ է: Այստեղ եւս հաստատուած է հայ գաղութ մը, քիչ թէ շատ հոծ, աւելի քան հինգ տարիներէ ի վեր: Ինքնաշարժ են, թէեւ գործատուներ, այլ ներկայ պարագաներուն տակ մխիթարական:

Ակռկէ քանի մը ամիս առաջ տասնեակ մը երիտասարդներ կը կազմէին Դաշնակցական խումբ մը Ասոտ անունով, եւ նոր տարւոյ առթիւ կը ծանուցէին իրենց խումբին անունը կրող ամսագիր Ասոտիսի անուան տարեդարձը (տես «Յառաջ», 2097 թիւ):

Ասոտ խումբը, կարգ մը երիտասարդներու բաղձանքով, յանձնարարեց 29ին երեկոյեան կը սարքէ ընկերական համակրական հաւաքոյթ մը ընկերասիրութեան բնակարանին մէջ, նախապէս լուր տալով Շրջ. Կոմիտէին:

Հաւաքոյթը այնքան խանդավառ էր, պահ մը մոռցած էինք մեր օրուան սեւ ցաւերը եւ թափառականի կեանքը, երգ ազգային եւ յեղափոխական հրաշալ արտասանութիւններ Հ. Ը. Դ. զինանշանը եռագոյնով կը հանդիսանար իբրեւ Արամազդ: Ի վերջոյ խօսքը կը տրուի Հ. Ը. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէի ներկայացուցիչ ընկ. Պ. Հիւսեանի, որ ներկայացուց յեղափոխութեան, մասնաւորապէս Ը. Դ. անցեալը եւ ազգային ընկերը: Եւ ահա ոտքի կը կենան չորս երիտասարդներ, նախապէս թեկնածուած եւ փափաք կը յայտնեն որ ընկ. Հիւսեանը «մկրտէ»: Ընկերը կ'ուղղէ քանի մը հարցումներ.

— Սիրելի երիտասարդներ, դուք մեծցած էք հոս ազատ պղտոնեաներու վրայ, ոչ արիւն տեսած էք եւ ոչ որ եւ է զրկանք: Դաշնակցութիւնը շատ դաժան է եւ անողոք իր ընկերներուն հանդէպ: Դաշնակցութիւնը շատ բան կը պահանջէ իր ընկերներէ բայց ես ձեզի պիտի յիշեմ մէկայն կուռքը, — Հնազանդիլ եւ տալ: Ինչպէս բոլոր ազգերը, Դաշնակցութիւնն ալ այսօր կազդուրուելու չէ կ'ապրի եւ իր ուժերը կը համախմբէ պատեհ առթիւ նետուելու կրկէսը: Ո՞վ գիտէ թէ այդ օրը չուտ պիտի հասնի: Այնատեն ոչ ձեր երեխաներ կատի կ'առնուի, եւ ոչ ալ ձեր ընտանիքը: Ըսի ձեզի, Դաշնակցութիւնը պահանջէ հնազանդիլ եւ տալ մինչեւ անդամ ձեր կեանքը՝ եթէ պէտք լայ: Երկրորդ, Դաշնակցութեան մէջ փառք չկայ, եսերը, անհատական շահերը տեղ չեն կրնար ունենալ Դաշնակցութեան մէջ: Ահա, սիրելի երիտասարդներ, այս բոլորը ընդունելով միայն կրնաք մէկ անդամը դառնալ Դաշնակցութեան մեծ ընտանիքին:

Ոտքի կանգնած, մխաբեան կը պատասխանէ.— Ընկեր Հիւսեան, մենք Ապրիլեան մեծ եղեռնի բեկորներն ենք, կու բանի ծարաւ ենք, վրէժի եւ զատ Հայրենիքի, եւ դիտնալով որ այն ու միայն Հ. Ը. Դաշնակցութիւնը կրնայ գոհացում տալ մեզի եւ մեր նալով նաեւ որ մեծ գործերը մեծ զոհողութիւն եւ անձնուիրութիւն պահանջեն, մենք կ'ուխտենք հնազանդիլ Հ. Ը. Դ. կարգապահութեան եւ դերագոյն ժողովներու հրահանգին եւ մեր կեանքը կը դնենք Հ. Ը. Դ. ռազմանդ դրօշին տակ իբրեւ հաւատարիմ զինուորներ: (Ծափեր):

Ընկերները իրենց մկրտութեան թիւ 20ական ֆրանք նուիրեցին, եւ թղթաց սրահը «Մշակ բանուորը»:

Ասոտ խումբի ընկերները յայտնեցին, որ մօտ օրէն նման ինքնուրոյն եւս տեղի պիտի ունենայ ուրիշ քանի մը թեկնածուներու երդման արարողութիւնը կատարելու:

Արամ Արմազդ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԵԱՆ ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

ՓԱՐԶ ԵՒ ԱՐՀԱՒԱՆԴԱՒՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

Հայ գրականի մեծ բարեկամը

(Ընդ.)

Ինչպես ամբողջ աշխարհը, այնպես էլ Ռուսաստանը ունի իր մեծ բարեկամները, որոնք ամբողջ կյանքում ամենայն ուշադրությամբ հետևել են ռուսական գրականության զարգացման ընթացքին, ամենայն ուշադրությամբ ծանոթացել են ռուս գրողների ստեղծագործություններին, ամենայն ուշադրությամբ ուսումնասիրել են ռուսական գրականության պատմությունը։ Այդ մեծ բարեկամներից մեկը եղել է Ռուսաստանում ապրող անգլիացի Ջոն Թոմաս Սթենլին։

Ջոն Թոմաս Սթենլին ծնվել է 1772 թվականին Անգլիայում, Դերբի նահանգում։ Նա ստացել է լավ կրթություն, տիրապետել է մի քանի լեզուների, ապա մեկնել է Ռուսաստան։ Այստեղ նա ծառայել է որպես բանկիր, ապա՝ որպես հանքերի գլխավոր տեսուչ։ Ռուսաստանում նա ամուսնացել է ռուս կնոջ հետ, որի անունը Ելիզավետա Ֆեդորովնա էր։ Ջոն Թոմաս Սթենլին մահացել է 1854 թվականին Պետերբուրգում։

Ռուսաստանում ապրելու ընթացքում Սթենլին ուշադրությամբ հետևել է ռուսական գրականության զարգացման ընթացքին, ծանոթացել է ռուս գրողների ստեղծագործություններին, ուսումնասիրել է ռուսական գրականության պատմությունը։ Ռուսական գրականության նկատմամբ նրա հետաքրքրությունը այնքան մեծ է եղել, որ նա ռուսերեն է սովորել կատարելապես։ Ռուսերեն լեզվի իմացությունը նրան հնարավորություն է տվել ռուս գրողների ստեղծագործությունները կարդալ բնագրով։

Ռուսական գրականության նկատմամբ Սթենլին ունեցել է ոչ միայն հետաքրքրություն, այլև խորին սեր։ Նա ռուս գրողների ստեղծագործությունները կարդացել է ոչ միայն ռուսերեն, այլև անգլերեն։ Ռուս գրողների ստեղծագործությունները Սթենլին կարդացել է ինչպես ռուս, այնպես էլ անգլիացի ընթերցողների համար։ Նա ռուս գրողների ստեղծագործությունները թարգմանել է անգլերեն։ Ռուս գրողների ստեղծագործությունները Սթենլին թարգմանել է ոչ միայն անգլերեն, այլև ֆրանսերեն։ Ռուս գրողների ստեղծագործությունները Սթենլին թարգմանել է ոչ միայն անգլերեն, այլև ֆրանսերեն։ Ռուս գրողների ստեղծագործությունները Սթենլին թարգմանել է ոչ միայն անգլերեն, այլև ֆրանսերեն։

Սթենլին ռուս գրողների ստեղծագործությունները

Աւստրիոյ հիթլէրական կուսակցութիւնը բացայայտ կերպով օրակարգի հարց կը դարձնէ Անշլուսը եւ կը պահանջէ, որ Հիթլէր միջամտէ եւ վերջնական լուծում մը տայ:

Լէնց, որ պարագլուխն է Աւստրիոյ հիթլէրական կուսակցութեան այդ ցոյցի ժամանակ յայտարարած է, որ Հիթլէրի ծագումը լաւագոյն երաշխիքն է Աւստրիոյ գերմանական մայր հայրենիքին միացման եւ երրորդ կայսրութեան հիմնադրութեան:

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՊՕՐԱՑԻ ԾԱՑՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իտահօի ամուսնի ծերակուտականը նշանակալից յայտարարութիւններ է ըրած պատերազմական պարտքերու մասին:

Մենք պէտք է հասկնանք, կ'ըսէ Պօրա, որ եթէ անգլիական կառավարութիւնը տնտեսական խորհրդաժողովին մէջ պիտի արծարծէ պատերազմական պարտքերու խնդիրը, լաւ է չի գումարուի այդ խորհրդաժողովը, որպէս զի թէ դրամ եւ թէ ժամանակ չկորսնցնենք:

ՏԱՐԵԿԱՆ ՄԵԾ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

Կազմակերպուած Փարիզի Հայոց Աղէտասիրաց Ընկերութեան կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄՐ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ,

«ՇԱՆ Ջ'ԷԼԻԶԷ»Ի ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ **79, Ave. Champs - Elysées**

Հովանաւորութեամբ Փրոֆ. Ա. ԿՕՍԼԻ, անդամ Բժշկ. Ակադեմիայի եւ նախագահութեամբ Տիկ. Պ. ԷՄՄԷՐԵԱՆի

ԿԸՂԿՕՐ եւ իր «ԿՐԸԿՕՐԻԶՆ»ները իրենց Փարիզ վերադարձին առթիւ կ'երեւին իրենց բեմական նիւմէրոյին ծէջ եւ կը նուագեն մինչեւ լոյս

ՄԱՆՕՒԷԼ ՔԻԶԱՐՐՕ իր արժանթինեան նուագախումբով կ'առաջնորդէ պարերը:

Կ'երգեն եւ կը պարեն Օրիորդ *ՀԻԱՆ ՎԱՐՆԻԶ*, աշակերտուհի Կրանդ Մուրատօֆի (Օփերայէն), դասական երգեր: Օրիորդ *ԱԼ. ՊԻՐՌԱ*, իր էքսանթրիք պարերուն մէջ: *Պ. ՍՈԿՐԱՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, ռուսական բեմերու մեծահամբաւ երգիչը, *Պալէ քլասիք*՝ Մ. Մալուվեանի աշակերտներուն կողմէ *Երկու նուագախումբ*, 25 նուագածու, *պար երաժշտութիւն, աթթրաքսիօններ, թօմպոլա եւ պրիճի թուռնուա: Ճոխ պիւֆէ գիւրաժաւէլի գիներով*

ՄՈՒՏՔ Ֆ 25 ՖՐԱՆՔ

Փարիզ եւ արուարձանները

ՀՐԱՉԵԱՆ Խումբի ժողովը այս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՊԻՑԵԱՆՔՈՒՐի «Զաւարեան» կէմիէն ընդհանուր ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ԱՂԲԻՒՐ ՍԵՐՈԲ Խումբի ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին 32, Ավընիւ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ներկայանալ անդամատոմարով:

Գաւառ

Վիչիի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի «Քրիստափոր», «Ռոստոմ» եւ «Ապառաժ» խումբերու ընկերները վաղը կիրակի 2.30ին Հ. Ց. Դ. «Խաժակ» Ակումբին մէջ: Կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՋՈՒԼՂԻՐԵԱՆ: Նիւթ՝ «Հ. Ց. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը հանդէպ Թուրքիոյ»:

Զհակոյց կոմիտէի կողմէ գաղութիս ազգային խնդիրներու շուրջ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՏԻՄԻՆի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 5ին Հ. Ց. Դ. Տան մէջ: Խիստ կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԿՐԸՆՈՊԼի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր Շաբաթ իրիկուն ժամը 8.30ին Հ. Ց. Դ. Մուրատ Ակումբին մէջ, rue St. Martin d'Hères, Chemin de la Plaine, Croix-Rouge: Կարեւոր օրակարգ: Պարտաւորիչ ներկայութիւն: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

Լանսէի ընկերներէն Անթուան Օհանեանէ կամ Սիմոն փափագեանէ կը խնդրուի ներկայ գտնուիլ:

ՄԱՐՍԷՑԼի Հ. Ց. Դ. Պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին գրադարանին մէջ, 49, բիւ Նասիոնալ, պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ՄԱՐՍԷՑԼի ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՄԱՐՍԷՑԼի «*Քրիստափոր*» եւ «*Ռոստոմ*» ենթակոմիտէին դասախօսական վիճաբանական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը *8.30ին* Հ. Ց. Դ. Պատանեկան միութեան գրադարան ընթերցասրահին մէջ՝ ներկայ կ'ըլլայ *ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՑԻՉԸ:*

ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻՏի «*Համազասպ*» ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ ժամը 7ին սովորական ֆաւաքատեղին՝ կը դասախօսէ ընկեր *ԱԶԳԻՆ*, ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԿԱՐՏԱՆի ենթակոմիտէի դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30ին* Հ. Ց. Դ. Տան մէջ: կը դասախօսէ ընկեր *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ*, ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆի «*Ընկեր Կարօ*» խումբի դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի երեկոյ ժամը *7.30ին* Պար ֆէրմինիւսի մէջ՝ կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ*, ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԼԱ ՍԻՕԹԱՑԻ «*Խաժակ*» խումբի ընկերական ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30ին* սովորական ֆաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ *կոմիտէի ներկայացուցիչը:*

ԸՆՏԱՆԵԿԱՆ ԵՐԵԿՈՅԹ

Կազմակերպուած՝ Հ. Ց. Դ. Վիէննի «ՌՐԻՍՏԱՓՈՐ» խումբի կողմէ

ՏԵՂԻ Կ'ՈՒՆԵՆԱՑ ԱՅՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄՐ 8ԻՆ,

Հ. Յ. Դ. «ԽԱԺԱԿ» ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Կը ներկայացուի երկու զաւեշտներ ՍԵՒ ԹԻ ՃԵՐՄԱԿԱԶՈՐՍ ՍԱԼՈՐՆԵՐԸ

Պարեր եւ արտասանութիւններ փոքրիկներու կողմէ:

Մուտք 2 ֆրանք:

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ֆ. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Mac-MahonԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ

Jazz Puzarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Թատերական ներկայացում

կազմակերպուած ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԿՈՂՄԷ

26 Փետրուար կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 3ին

կը խնդրուի նկատի ունենալ այդ թուականը:

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբ. իրիկուն, ժամը 8.30ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard: կը խօսի՝ Պ. Օհան կարօ: Նիւթ՝ «Տիգրան Չէօկիւրեան: Մուտքը ազատ է:*

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՍԵՒՐի ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ, 26, rue Troyon, Sèvres

կը խօսի *Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԲԱԼՄՄԱՋԵԱՆ*

Նիւթ՝ Հայկական դրաճեները լուսապատկերով ցուցադրուած:

Նուագ եւ արտասանութիւն:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Այրի Տիկին Զարդար Պետեան, Պ. Պ. Պատրիկ եւ Արմենակ Պետեան շնորհակալութիւն կը յայտնեն Պիյանուի Զաւարեան Կոմիտէին, Շավիլի Արդուքեան խումբին եւ ամէն անոնց որոնք անձամբ կամ գրաւոր ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց ամուսնոյն եւ հօր ՆՇԱՆ ՊԵՏԵԱՆի դառնադէտ մահուան առթիւ:

Շավիլ, 2 փետր. 1933

ՀԱՃՈՑԱԼԻ ՀԱՆԴԻՊՈՒՄ

Նախաձեռնութեամբ Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղին այսօր, Շաբաթ զիշեր ժամը 9ին, Քաֆէ Նոպլի սրահին մէջ, կը հրաւիրուին անդամ-անդամուհիները եւ համակիրները:

ՀՈՒՇԱՏԵՏԻՏ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին, Պար տը Փըթի Փաւսէյի մէջ: Ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

Վիէնի Կէմէրէկի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 11 Փետր. Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ:

Կը խնդրուի Լօռէթի, Տէբինի եւ Սէն Մ'օրիսի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս ժողովին: կարեւոր օրակարգ: Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւլն.:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

ԿՕՇԻԿ ՇԻՆՈՂ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑՆԵՐՈՒ ԵՒ ԿՕՇԿԱԿԱՐՆԵՐՈՒ ԵԻԱՁԷՆ

ինչո՞ւ աւելի վճարել, երբ կարելի է ուելի աժան գնել, զեղչելով միջնորդէրը: Գնման մէջ եղած շահը ամէնէն իրականն է:

Կը յայտնենք փոքր արհեստանոցներու տէրերուն եւ կօշկակարներու որ իրենք սուղ կը գնեն, որովհետեւ իրենց գնումները փոքրաքանակ են: Մենք մեր գործարանին մէջ ԿՐ ՇԱՀԵՆԻՔ ՈՒՂՂԱԿի ՓՈՒՐՐԱՔԱՆԱԿ, որով կրնաք օգտուիլ մեծաքանակի գիներէն, ինչքան փոքր ըլլայ ձեր գնումին քանակը:

ՄԵՐ STELLA ՎԱՃԱՌԱՆԻՇՈՎ Trépointe (ՄԻՋԱԿԱՇԻ)

պատրաստուած է տեղական կաշիէ եւ մասնաւոր եղանակով:

Մասնաւոր «Trépointe ferme» ամէն մեծութեամբ, ամէն գոյնով եւ ամէնաաժան գինով, վասնզի չէք վճարեր միջնորդէրը:

ՈՒՐԵՄՆ ԳՆԵՑԷՔ ՈՒՂՂԱԿԻ ՄԵՐ ԳՈՐԾԱՐԱՆԷՆ

«TREPOINTE STELLA»

14Quaide Rive Neuve, Marseille Tél. Dragon 24-44

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆի** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES GUESDE (*Փլաս տ'Իքս կամարին քով*), MARSEILLE:

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գներէն: Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համապատասխան ամէն կարգի նկարներ:

Քարտ տ'Իտանտիէ ըլթուշով միասին	6	*հատ*	4 ֆր.	12 *հատը*	6 ֆր.
Քարտ տը վիզիթ	»	»	6	*հատը* 9 ֆր.	12 » 12 ֆր.
Քարտ Փոսթալ	»	»	6	*հատը* 15 ֆր.	12 » 20 ֆր.

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարտ փոսթալը 40 ֆր. 1000 քարտ 200 ֆր.: Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-78

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԴԻՏ ԹՈՒԲԵՐՈՒԼՈՍԻ, ՍՏԱՄՈՔԻՍԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒԻ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ: Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն: Մի մոռնաք իր անունի մածունը

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՈՆԸ (34)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Շատ ընդարձակ բնակարան մըն էր. առանձի՞ն կ'ապրէր այնտեղ, հիւանդ՞ը կ'ընդունէր արդեօք: Ուրեմն Լիան բաց է իր թատերական ծանօթութիւններէն, մուտք գործած էր նաեւ փարիզի բարձր շրջանակներէն ներս:

Սպասուհի մը երեւցաւ նախասրահին մէկ անկիւնէն: Հաւանական տարիքոտ կին մըն էր, ժոպոյն դէմքով, առանց արտայայտութեան՝ մոայլ եւ հանդիսաւոր: Առաւ Լիանի վերարկուն եւ սպասեց անոր հրամաններուն:

Ձորճ զարմանքով նշմարեց որ իր ներկայութիւնը այնքան ալ տարօրինակ չէր թուեր այդ կնոջ համար որ հազիւ թէ նայեցաւ իրեն. է՛հ, հասարակ զինուոր մըն էր ինք վերջապէս:

— Առաջին յարկի փոքր սենեակը պատրաստեցէք այս պարոնին համար. պէտք եղած հագուստները դրէք այնտեղ. պարոնը պայուսակ չունի: Բայց նախ սուրճ եւ պրէնոի բերէք... իմ առանձնասենեակս:

Ծեռոյ կրնաք հանգստանալ, Մարի՛:

Սպասուհին հեռացաւ:

— Կեանքս տանելի է այստեղ չըլլար այդ կնոջ. Զուլեցերիայէն բերի զայն, ըսաւ Լիան յառաջանալով դէպ ի իր առանձնասենեակը:

Ձորճ զարմացած կը դիտէր իր շուրջը: Զգացեր էր թատրոնին եւ ճաշարանին մէջ որ հիմնովին փոխուած էր այդ աղջկան կեանքը հիմա. եւ սակայն չէր կրցած երեւակայել զայն այս աստիճան տարբեր ու անհամեմասիր իր անցեալին հետ: Իրրեւ պարուհի՝ Մօնմարթրէն հասեր էր Պուլվառները՝ մեծ յաջողութիւնով. արտասովոր երեւոյթ մը չէր ատիկա: Սակայն իր կեանքը չէ որ փոխուած էր միայն. փոխուած էր նաեւ ինքը՝ աղջիկը. բոլորովին տարբեր կին մըն էր ան այժմ:

Լիան բացաւ իր սենեակին դուռը ու միասին ներս մտան: Անբացատրելի տպաւորութիւն մը կրեց Ձորճ: Իրա՞ւ այս աղջիկը բնակած էր առեղծն Լըփիք փողոցի «ափարթմանը»: Հոլանտական նկարներ կային պատերուն վրայ՝ ընտրուած նկարներ ինչպէս խորհեցաւ Ձորճ, եւ զանազան դեղարուեստական առարկաներ սենեակին չորս կողմը:

— Հրաշք մըն է ասիկա ինծի համար, ըսաւ Ձորճ. երեք օր առաջ ցեխերուն մէջն էի եւ հիմա, ինծի այնպէս կը թուի թէ իրաւունք չունիմ որ եւ է բանի դպչելու:

Լիան տեղ բացաւ անոր համար, բազմոցին վրայ:

— Ի՞նչպէս, ի՞նչ պատահեցաւ:

— Դպչիլ քեզի:

— Ինչո՞ւ:

— Չեմ կրնար մօտենալ քեզի. երբ այս դիշերը ինծի հետ պիտի ըլլաս, ըսիր, յիշեցի հին օրերը, այդ պահուն Լիան Սոնրէյն էիր ինծի համար. զգացի թէ տարիներով բաժնուած չէինք իրարմէ, պատերազմ չկար: Բայց այդ ճաշարանէն յետոյ դուն Մաթա Հարին ես: կարծես թէ մեր առաջին հանդիպումն է այս. ինչո՞ւ. վշտացուցի՞ քեզի. վիրաւորեցի՞. դիտեմ որ չսիրեցիր երբ սկսայ խօսիլ պատերազմի մասին:

— Օ՛հ, սիրելիս, պատերազմը չէր պատճառը. ո՞վ չի խօսիր անոր վրայ:

— Ուրեմն ի՞նչ էր, կառքին մէջ...

— Զուլեցի որ խօսէիր քու մասիդ, թէ ո՛ւր էիր, ի՛նչ ըրիր. չեմ ուզեր ի-մանալ. ուրիշներուն ըրածին մասին չատ կը լսեմ արդէն:

— Ի՞նչ կ'ուզէիր հապա...

— Կ'ուզէի մոռնալ ինքզինքս ու դուն Թոյլ չտուիր — Ֆրէմէլի մեր յառաջխաղացումը... եւայլն. Աստուա՛ծ իմ, դիտեմ որ մեծ թիւով կը մեռնին, գիտեմ այդ յառաջխաղացումին մասին ալ. բայց հիմա, այստեղ մենք երկուքս... կ'ուզեմ մոռնալ ամէն ինչ...

— Կը կարծես որ ե՞ս ալ կրնամ մոռնալ...

Երկնցուց հոլանի թեւերը կարծես ցոյց տալու համար անոնց դեղեցկութիւնը:

—Ուրեմն ինչո՞ւ համար այստեղ ես, սիրելիս. կիները մոռնալիք բաներ չունի՞ն:

Ձորճի թեւերուն մէջ պիտի ըլլար եթէ հարուած մը դուռին վրայ չընդհատէր զինք երբ ան կը պատրաստուէր «Մա՛թ» պոռալ ու սպասուհին ներս բերաւ պրէնոին անտարբեր երեւոյթով եւ մեկնեցաւ անձայն:

— Ո՞րքան ատեն է քեզի հետ կինը, հարցուց Ձորճ:

— Մօտաւորապէս երեք տար

— Պատերազմէն առա՞ջ:

— Այո՛:

— Ուրեմն քեզ չատե՞ր:

— Ատե՞լ, եթէ պէտք ըլլայ եան ամենավերջին կաթիլը կ չերթուններս կարմրցնելու հա

Պարծանք մը չէր ատիկա իր մար. այդ նուիրումը կը սպասէ բեւս չատերէն ու հաւանաբար մերժեր: Ձորճ գիտէր թէ որքան դութ էր այս աղջիկը: Անգութ ած ան՝ փախչելով Լըփիք փո սակայն Ձորճ չէրցաւ ատել զինք

— Դիտե՞ս, ի՞նչ կը նշանակէ համար այստեղ գալ ու քեզի հետ լալ ամբողջ երեք գիշեր:

Լիան գլուխը թօթուեց ու ցաւ:

Թարգմ. Ծ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 5 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

5 Février 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2103 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՀՆՈՑԸ

Քաղաքական գահավէժ դէպքերու թաւերաբեմ դարձաւ այս վերջին շաբաթը:

Եւրոպայի սրտին վրայ, երկու մեծ պետութիւններու՝ Գերմանիոյ եւ Ֆրանսայի մէջ գահլիճները իրարու եռեւ տապալեցան: Եւ զարմանալի կերպով, այս երկու հանրապետութիւններու մէջ, մտայնութիւնները տրամագծօրէն հակառակ ուղղութեամբ կ'երթան:

Գերմանիոյ մէջ, հիթլէրեան ազգային մոլեգին տարրերն են որ իշխանութեան կը կոչուին, իսկ Ֆրանսայի մէջ՝ ռամկավար, ձախակողմեան տարրերը: Գերմանիոյ մէջ՝ փաշիզմն է որ հաստատաքայլ կը տեղաւորուի, իսկ Ֆրանսայի մէջ՝ ռամկավարութիւնը, նոյն իսկ ընկերվարութեան գործակցութեան դիմելով: Ամենակարճ ժամանակուան ընթացքին Գերմանիան փոխեց երեք գահլիճ, հետզհետէ սեղմելով օղակները եւ դառնալով աւելի եւ աւելի խստամբեր, իսկ նոյն ժամանակամիջոցին մէջ, Ֆրանսան ալ փոխեց երեք գահլիճ: Գերմանիոյ մէջ կառավարութիւնը խորհրդարանական ըլլալէ աւելի կը համապատասխանէ մտայնութեան մը, ալեկոծ եւ փրփրացող հոսանքի մը պահանջներուն, իսկ Ֆրանսայի մէջ ժողովրդական հանրաքուէի եւ խորհրդարանական մեծամասնութեան մը:

Ցիրուցան, այս երկու երկիրներու քաղաքական զուգակշիռը, անոնց դիմագիծն ու հոգեկան ապրումները, բազմաթիւ հետաքրքիր կողմեր ունին: Այս երկու երկիրները զերբար կը դիտեն, զերբար կը հաւասարակշռեն եւ Եւրոպան կ'ամբողջացնեն ու միջազգային խաղաղութիւնը կը պահեն իրենց սիներուն մէջ:

Միջազգային տագնապը, որ ծաւալուած է բոլոր արտադրական ճիւղերու, բոլոր երկիրներու եւ բոլոր ցամաքամասերուն վրայ, սոսկական տնտեսական – քաղաքական տագնապ չէ: Առանք, անտարակոյս, զերակշռող դեր մը ունին: Սակայն, տագնապը աւելի խորո՛ւնկ արմատներ ունի: Անիկա կուգայ գերազանցապէս տիրող կարգերու մաշուածութենէն, փոխադարձ վստահութեան պակասէն եւ խորհրդարանականութենէն ու ֆինանսական գործառնութենէն:

Միջազգային դէպքերու հրամայական եւ ցասկոտ բեմադրումն ալ կը մարակէ մտքերը, կ'ալեկոծէ զանգուածները, կը բազմացնէ պահանջները, կը կրկնապատկէ հոսանքներն ու կուսակցութիւնները, կը կոտորակէ հաւաքական – ամբողջական ուժը եւ կը չլատէ երկրի ու կառավարութեան մեծամասնութեան եւ ողջմտութեան տենչերն ու բաղձանքները եւ կ'առաջացնէ քաոսային վիճակ մը:

Դահլիճներու ստէպ փոփոխութիւններն ու խորհրդարաններու վաղաժամ լուծումը, ստեղծուած կացութեան ու տիրող մտայնութեան, անժխտելի ապացոյցներն են:

Ամենուրեք, աւելի կամ պակաս, կը տիրէ հիասթափութիւն, յոգնածութիւն, դժգոհութիւն եւ անվստահութիւն:

Բացուած պալարին հանդէպ անզօր է տրուած ապեղանին:

Ժընեւը, որ դարձած է յեա պատերազմեան միջազգային իրաւարարութեան եւ ազգերու փոխադարձ վէճերու կարգադրութեան ամբողջներէն մէկը, կը դանդաղի, կը տատանի եւ վճռական լուծում չի կրնար գտնել առաջադրուած հարցերուն:

Ահա զինաթափութեան խորհրդաժողովը: Տակաւին անցեալ տարուան փետրուարէն սկսած՝ դեգերումներու եւ խարխափումներու մէջ կը գալարուի: Թաւերական սպառնալիքներ, նրբանցքային բանակցութիւններ, դիւանագիտական առածգական խոստումներ ու երկարատեւ բանակցութիւններ, դժգոհ մը գոհացնելու եւ իրաւախոհութեան մը գալու համար: Այսօր, զինաթափութեանխորհրդաժողովը դարձեալ սկսած է իր աշխատանքները:

Ազգերն ու ժողովուրդները չնչասպառ, հեւ ի հեւ, արագ լուծումներու կը սպասեն: Արճիճէ մղձաւանջ մը կայ հոգիներուն վրայ ծանրացած: Մղձաւանջ՝ մարդկութեան մէջ, մղձաւանջ՝ ազգերու ծոցին մէջ: Սակայն կառքը չի քալեր: Ան կ'երթայ իր դիտացած ճամբով: Դանդաղ ու յամրաքայլ:

Իտալական ներկայացուցիչը իրաւամբ դիտել կուտար անցեալ օր, որ մեր ձեռք առած բոլոր միջոցները կը ճգնին կասեցնելու զինական յարձակումները, բայց չենք խորհիր, կ'ըսէր, որ զինական աւելի անարիւն ֆինանսական յարձակումներն են որ կը փոթորկեն ազգերը:

Ֆրանսական նոր կառավարութեան յայտարարութիւնը, որ յստակօրէն կը դնէ միջազգային հարցերը եւ կը պարզաբանէ, կը բխի միանգամայն ժողովրդի արդիական պահանջներէն եւ համաշխարհային ճգնաժամէն: Անոր արտաքին քաղաքականութիւնը խտացած է երկու յատկանշական բառերու մէջ,— Մտահոգութիւն հանրապետական հայրենիքի, մտահոգութիւն միջազգային խաղաղութեան: Ինքնին մեծ ծրագիր մըն է անոնց իրականացումը:

Ֆրանսական կառավարութիւնը մտահոգուած չէ, բայց կը զգայ, հիթլէրական տիկտատուրական Գերմանիոյ ղեկավարներն ու յեղաշրջումները: Ան կ'ուզէ ստեղծել ազգերու միջեւ, միջազգային եղբայրակցութիւն մը, միջազգային համեցողութիւն մը, հիմնուած հաւասար իրաւունքներու եւ հաւասար պարտականութիւններու վրայ: Ֆրանսայի կարկառած եղբայրական ձեռքը, անտարակոյս, օդին մէջ չպիտի կախուի: Բարեմիտ ազգեր պիտի գտնուին, անշուշտ, որ բռնեն այդ ձեռքը: Պատերազմը չատ բան քայքայած եւ չատ բան սորվեցուցած է ազգերուն: Թափուած ու թափուելիք արիւնը անունդ չի կրնար ծառայել եւ ոչ ոքի համար կրնայ ցանկալի ըլլալ:

Այժմ կառավարութիւնները, աւելի չուտ ժողովուրդն, անոր ընդհրքէն բխած պահանջներէն կը կառավարուին, քան թէ կը կառավարեն: Եւրոպայի համար խաղաղութեան պահանջը դարձած է «Կապոյտ Թռչուն» մը:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՅԱՂԹԱԿԱՆՆ ՈՒ ՅԱՂԹԱՆԱԿԸ

Անցեալ շաբթու տեղի ունեցաւ Իրլանտայի խորհրդարանական ընտրութիւնները որոնց մէջ շատ կարեւոր յաջողութիւն ձեռք բերաւ օրուան մարդը՝ Տէ Վալէռան:

— Նո՛ր բարի լոյս, պիտի ըսէք:

Բայց մի՛ աճապարէք:

×

Առաջին անգամ այս լուրը կարդացի Լոնտոնի օրաթերթերուն մէջ: Ընտրութեանց արդիւնքը արձանագրուած էր առանց խծբծանքի ու բոլորովին անաչառ կերպով: Քէն, ատելութիւն, հայհոյանք չկար իրենց նկարագրութեանց ու խորհրդածութիւններուն մէջ: Ընդհակառակն, խօսքը վերաառութիւններով ալ պատիւ ընել ուզած էին կարծես Անգլիոյ ոխերիմ թշնամիին — Տէ Վալէռայի վճռական յաղթանակը, հանրապետականներու փառաւոր յաղթութիւնը, Տէ Վալէռա իր ափին մէջ առաւ Իրլանտան, Տէ Վալէռան յաղթեց:

×

Կարդացի ու զարմացայ որովհետեւ գիտեմ թէ Տէ Վալէռայի յաղթութիւնը չափէն աւելի անյարմար է Անգլիոյ բաղաքական շահերուն տեսակէտէն:

Որքա՞ն լուրջ է այս ժողովուրդը ու մանաւանդ արդար:

Իսկ մե՞նք...

Եօթը հոգիանոց ազգային վարչութիւն մը պիտի ընտրէ Ա... գաղութը: Դաշնակցութիւնը ունի 7 թեկնածու, ռամկավարները՝ 17, Հնչակեան – չէզոք խմբակը՝ 27: Ընտրութիւնները կը կատարուին ամենայն կանոնաւորութեամբ եւ ժողովուրդը առանց վարանումի եւ քնազդաբար իր ձուէն կուտայ Դաշնակցութեան ընտրելիներուն· տարբեր բան չէր կրնար պատահիլ արդէն...

Յաջորդ օրը հակառակորդ — իրենց բառով՝ *թշնամի* — թերթին առաջին էջին վրայ կը տեսնէի հետեւեալ օրինութիւնը...

« Մեծ դաւադրութիւն հայ ժողովուրդին դէմ... Դարձեալ խաբեցին ... Սուտին ու կեղծիքին յաղթանակը... Քուէտուփը ջարդուփշուր ... «Տոյերբը» զինուած էին... Ընտրութիւնը ապօրէն է... կը բողոքենք... Դատուճաննե՛ր, անհատատուներ, անբա՛ր ... Օգնութի՛ւն մեռա՛ճք, կոբա՛ւճ... Ընկերնե՛ր սթափեցէ՛ք, հայ ժողովո՛ւրդ, ոտքի՛...

×

Ի՛նչ թերութիւններ ունինք սրբագրութեան կարօտ:

ՅԻՐԱՑՐ

ԿԱԶԻ ՔԻՄԱԼԻ ՈՒՂԵՒՈՐՈՒԹԻՒՆԸ

Թուրքիոյ հանրապետութեան նախագահը Պալըքէսիր հասաւ:

Քիչ մը հանգստանալէ յետոյ, Մ· Քէմալ այցելեց կառավարչատունը, բաղաքապետարանը եւ զօրաբանակի ու Հալքի կեդրոնները:

Կուսակալը նահանգին տնտեսական կացութեան մասին տեղեկութիւններ հաղորդեց Մ· Քէմալին: Այդ բացատրութեանց համաձայն, այս տարի բերքը շատ լաւ է: Երկրագործական դրամատան ցորեն գնելը շատ նպաստաւոր եղաւ երկրագործներուն համար:

Կազին կուսակալէն տեղեկութիւններ ուզեց Քիւլթիւր կոչուած վայրի մասին որ Տուրսուն Պէյի շրջականները կը գտնուի: Զօրաբանակի կեդրոնին մէջ ալ բարտէսի վրայ շարունակեց ճնճուղիւնը այս տեղի մասին, որ բլուր մըն է: Այս բառը գործածուած է արտի բերքի իմաստով: Ուշագրաւ է այն պարագան որ այս շրջանի բոլոր բնակիչները Թուրք են, գիւղերու անուններն թուրքերէն են եւ իմաստը բոլորէն հասկնալի անուններ ունին: Դարձեալ, ո՛չ միայն այս շրջանակին, այլ եւ Պալըքէսիրի շրջանակին մէջ կը գործածուի քէլթէր բառը որ երկրագործութեան հետ կապ ունեցող իմաստ մը ունի:

Ճամբայ չգտնելուն պատճառաւ, Մ· Քէմալ Քիւլթիւր չպիտի երթայ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Տալատիէի Դահլիճը վստահութիւն ստացաւ

376 ԸՆԴԴԷՄ 181Ի

Տալատիէի դահլիճը կարդաց իր յայտարարութիւնը Մորհրդարանի եւ Ծերակոյտի մէջ:

Այս յայտարարութիւնը, որ կարեւոր փաստաթուղթ մըն է երկար խորհրդածութեան արդիւնք է: Յայտարարութիւնը լաւ տպաւորութիւն ձգած է Մորհրդարանին վրայ:

Ահա անոր հիմնական մտքերը· —

կառավարութիւնը որ կը ներկայանայ ձեզ, եռանդուն կերպով պիտի դիմակայէ բոլոր նիւթական եւ բարոյական դժուարութիւնները, որ տնտեսական եւ ֆինանսական տագնապը յառաջ բերաւ, ինչպէս միւս ազգերուն մէջ: Մտահոգութիւն, յոյսերու խորտակում, պահանջ խորունկ ցնցումներու, որ կրնայ ծանրակշիռ հետեւանքներ տալ: Մենք կը մտածենք, որ խորհրդարանական բժիժի գործադրութիւնը միակ փրկութիւնն է ասոնց:

ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՄԻԶՈՑՆԵՐՈՒ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԹԻՒՆ

Ֆինանսական վիճակի բարւոքման համար վճռած ենք իրագործել անհրաժեշտ բարենորոգումները: Պիւտճէի մէկ տասներորդը քուէարկուած է, իսկ պիւտճէն ոչ: Ասոր երկարաձգումը կրնայ ծանր հետեւանքներ տալ: Մեր անմիջական ծրագիրն է պիւտճէի կանոնաւորում եւ ֆինանսական միջոցներու անյապաղ կարգադրութիւն: Մեր ծրագիրն է զարձեալ ի նկատի առնել արտադրողներու հարկային կարողութիւնը եւ չօշափելի խնայողութիւններ ընել: Կառավարութիւնը խիստ միջոցներ պիտի ձեռք առնէ գանձային նենգութեան դէմ եւ պիտի պարտադրէ իւրաքանչիւր քաղաքացու իր արդար պարտականութիւնը կատարել:

Ոչ մէկ տագնապ չի կրնար արգելացնել մտքերու մէջ առաջացած խուճապը: Եւ ատոր համար երեքշաբթի մենք պիտի ներկայացնենք մեր ֆինանսական ծրագիրը եւ վստահութեան քուէի պիտի ենթարկենք:

ՁԱԿ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Պիւտճէի հաւասարակշռութեան սկզբունքներուն հիման վրայ, մենք կը յուսանք հաստատել համապատասխան քաղաքականութիւն մը, որ յատուկ է ռամկավար կուսակցութիւններու սկզբունքներուն, որոնց գործակցութեամբ կազմած ենք այս կառավարութիւնը, որ խորհրդարանի մեծամասնութիւնը կը կազմէ: Մենք պիտի չանանք օրինականութեան սահմաններէն դուրս չի գալ:

ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՄԻԱՑՆ ԱՊԱՀՈՎՈՒԹԻՒՆ

Միջազգային ճակատին վրայ մենք նոյնպէս արագ միջոցներու պիտի անցնինք: Մեր արտաքին քաղաքականութեան մտահոգութիւնը կարելի է արտայայտել երկու բառով — մտահոգութիւն հանրապետական հայրենիքի եւ մտահոգութիւն միջազգային խաղաղութեան: Մենք ապահովութիւն կ'ուզենք, եւ ապահովութիւն կ'ուզենք նաեւ բոլոր իրաւապէս հաւասար ժողովուրդներու: Ով որ իրաւունքի հաւասարութիւն ունի, պէտք է պարտականութեան ալ հաւասարութիւն ունենայ: Առանց ատոր դժուար է վերականգնել միջազգային վստահութիւնը եւ իրականացնել օրինական զինաթափութիւն եւ տնտեսական վերանորոգութիւն: Ասիկա միակ մեթոտն է Եւրոպայի եւ աշխարհի խաղաղութեան:

Այդ սկզբունքով մենք Զինաթափութեան խորհրդաժողովին պիտի պաշտպանենք մեր տեսակէտը եւ պիտի մասնակցինք միջազգային տնտեսական խորհրդաժողովին:

Միջազգային եղբայրութեան մտքով, մենք պիտի փնտռենք տնտեսական խաղաղութիւն մը, իրական խաղաղութիւն մը, զինական նուազագոյն ծախքերով: Բոլոր կառավարութիւններու հետ, որոնք բարի կամեցողութիւններ ունին, մեր նպատակն է վստահելի եւ սերտ կապեր հաստատել անոնց հետ եւ փոխադարձ յարգանք ներշնչել:

Ծայտարարութիւնը կ'ըսէ նաեւ թէ երկար պայքարներու դնով կրցանք հանրային կեանքի մէջ ներմուծել աշխարհիկ հաստատութիւններ: Որովհետեւ մենք լայնօրէն ռամկավարներ ենք, կ'ուզենք որ ռամկավարութիւնն ստանայ իր բովանդակ ուժը եւ հաստատէ ռամկավար հեղինակութիւն:

Կառավարութիւնը, որ կը ներկայանայ ձեզ կ'ուզէ տարուիլ իր գործերով եւ ձեզ ալ կ'առաջարկէ գործել:

Ձեզ կը մնայ այժմ, ըսել թէ մենք արժանի՞ ենք ապահովելու մեր յայտարարութեան մտքերը:

Ստալին կը վերադրէ Թրոցկիին

«Բոլշեւիկ»ի 21 թիւին մէջ տպուած է Ստալինի պատասխանը ամերիկացի Քէմփէլին, որ Մորհրդային Միութեան մէջ իրրեւ ծանօթ անցուդարձերուն գրած էր «Ռուսաստանը չուկայ է կամ սպառնալիք» անունով գիրք մը:

Ստալին «Պարոն Քէմփէլ կը ստէ» խորագրով յօդուածի մը մէջ կ'ըսէ· —

Պ· Քէմփէլ բացարձակապէս կը զառանցէ, երբ կ'ըսէ թէ Ստալինի հետ զրոյցը, որ սկսեց ցորեկուան ժամը մէկին «տեւեց ութ գիշեր մինչեւ արեւածագ»: Մեր զրոյցը չարունակուեց երկու ժամէն ոչ աւելի:

Քէմփէլ բացարձակապէս կը ստէ, երբ կը պնդէ թէ Ստալինը վերցուեց իմ ձեռքը երկու ձեռքերով եւ ըսաւ· «Մենք կարող ենք բարեկամներ դառնալ»: Քէմփէլը չէր կարող չիմանալ, որ Ստալինը իրեն նման բարեկամներու պէտք չունի:

Քէմփէլ դարձեալ կը ստէ, երբ կ'ըսէ թէ, ուղարկելով մեր զրոյցի արձանագրութիւնը, ես իրր թէ գրած ըլլամ հետեւեալ մակագրութիւնը· «Պահեցէք այս յիշատակը, իրր փաստաթուղթ»: Գրութիւնը ղրկուած է Քէմփէլի թարգմանչին եւրոպկիին եւ ոչ Ստալինի, որու անունը կ'ուզէ չահագործել:

Քէմփէլ դարձեալ կը ստէ, երբ Ստալինին կը վերագրէ այն խօսքը թէ Տրոցկիի օրով իրօք կ'ուզէին տարածել կոմունիզմն ամբողջ աշխարհի վրայ եւ Ստալին համաձայն չէր եւ կ'ուզէր սահմանափակուիլ միայն իր երկրով: Եւ ատիկա պատճառ դարձաւ երկուքին միջեւ գժտութեան: Առանց կրնայ հաւատալ միայն կատուկներէն եւ վելսերի բանակը (ընկերվարական) փախստական Պ· Տրոցկին: Եղած զրոյցի ժամանակ Տրոցկիի անունն անգամ չէ յիշուած:

Եւ այդպէս չարունակ: Եւ կը յարէ· — «Լաւ կ'ըլլայ Քէմփէլի եւ Ստալինի միջեւ տեղի ունեցած զրոյցի բնագիրը հրապարակուի» վերականգնելու համար փաստերը:

ԱԹԷՆՔԻ ԱՌԱՋՆՈՐԴԱՐԱՆԻ ՄԷՋ ՊԱՏԱՀԱԾ ԴԷՊՔԸ

ՀԱՑ ՄԸ ԿԸ ՎԻՐԱՒՈՐՈՒԻ

Աթէնքի Առաջնորդարանի մէջ պատահած է հետեւեալ դէպքը:

Հաճի ենովբեան անունով մէկը տարիներ առաջ կ'ամուսնանայ Արմենուհի անունով աղջկան մը հետ: Առաջին օրէն գժտութիւնը կը սկսի ամուսնացեալ զոյգին մէջ: Կռիւ, վէն եւ բաժանում: Ենովբեան կը դիմէ Դատաստան-Մորհրդին ամուսնալուծում պահանջելով:

Կոչնագիրներու առաքումին եւ դատական ծախքերուն համար ըստ սովորութեան փոքր գումար մը կը գանձուի իրմէ: Առժամապէս Դատաստան-Խորհուրդը փոքր պատիժ մը կը տնօրինէ:

Հաճի ենովբեան բնաւորութեամբ տափարիւն եւ դիւրագրգիռ այդ կարգադրութեան դէմ կը բողոքէ եւ կանխավճարը ետ կը պահանջէ, կ'անարգէ ժողովականները եւ Մազլումեան եպիսկոպոսը:

Տ· Պսակ էհիյ· Համբարձումեան իբրեւ եղած դիմումին վրայ կը միջնորդէ եւ կ'ուզէ խաղաղ կերպով վերջացնել: Առժամեայ տրուած վճիռը կը փոխուի ամուսնալուծութեան: Ի ընշան երախտագիտութեան Հաճի ենովբեան, օր մը եկեղեցի երթալով 200 տրախմի կը յանձնէ Տ· Պսակին իր հօր կողմէ իբր ժամուց եւ ստացագիր կ'առնէ:

Պսակ էհիյ·ի 200 տրախմի ստացած ըլլալը կը տարածայնուի: Ռամկավար գործակից Տոքթ· Րէֆիք պէյ այս շաբթու ճննական պտոյտի մը պիտի երթայ Անթալիա եւ ճանապարհին Մանիսա, Պալըքէսիր եւ Իզմիր:

** Եկեղեցին Ճիմհուրիյէթի կը հետաձայնեն թէ մեծապէս հաւանական է որ նահանգներու ճիւղին ընդհանուր Սապրի պէյ խորհրդական կարգուի ներքին գործավարութեան:

Ինչպէս յայտնի է, այս պաշտօնին համար իբրեւ հաւանական թեկնածու յիշուեցաւ նաեւ Պոլսոյ նախորդ փոխկուսակալ Ֆազլը պէյ:

ԻԶՄԻՐԻ ՀՐԵԱՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԿԸ ԽՕՍԻՆ

Իզմիրի Հրեաներուն մէջ կը շարունակուի թուրքերէն խօսելու հոսանքը: Սինակօկներու մէջ բարոզ տրուեցաւ թէ Հրեաները պէտք է թուրքերէն խօսին:

Հրեայ վաճառատուններէն ոմանք իրենց ծառայողներուն արգիլեցին ըսպաներէն խօսիլ:

ԱՇԽԱՏԱՎՈՐԻ

(ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ՏԱՍՆԱՕՐՅԱ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ)

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՏԻՐԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԻՐԱԿԱԼԸ

(ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉՈՒԹՅՈՒՆ)

Տպագրվում է Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի և Հայկական ՍՍՀ Կոմունիստական (բոլշևիկների) կենտրոնական կոմիտեի օրգանը

Հրատարակվում է 1922 թվականի հունվարի 1-ից

Հասցե՝ Երևան, Աբովյան փողոց, № 1

Հեռախոսներ՝ 56-20, 56-21, 56-22, 56-23, 56-24

Հրատարակության 40-րդ տարին

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի և Հայկական ՍՍՀ Կոմունիստական (բոլշևիկների) կենտրոնական կոմիտեի օրգան

Հրատարակվում է 1922 թվականի հունվարի 1-ից

Հասցե՝ Երևան, Աբովյան փողոց, № 1

Հեռախոսներ՝ 56-20, 56-21, 56-22, 56-23, 56-24

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԻՐԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՏԻՐԱԿԱԼ

Հրատարակության 40-րդ տարին

Հայկական ՍՍՀ Գերագույն խորհրդի նախագահության, Հայկական ՍՍՀ Նախարարների խորհրդի և Հայկական ՍՍՀ Կոմունիստական (բոլշևիկների) կենտրոնական կոմիտեի օրգան

Հրատարակվում է 1922 թվականի հունվարի 1-ից

Հասցե՝ Երևան, Աբովյան փողոց, № 1

Հեռախոսներ՝ 56-20, 56-21, 56-22, 56-23, 56-24

Ալիւրը ծախեց ու գնաց կայնեցաւ փուռի մը առջեւ հերթի։

Շատ էր կայներ թէ քիչ, չեմ գիտեր, մէյ մըն ալ տեսնես քրտինք էր որ փրթաւ... կարծես հարիւրաւոր գործաւորներ դոյլերը առած նեղսէն քրտինքը կը բերէին, ծակոտի քներէն դուրս շուռ կուտային՝ կ'երթային։ Գլուխէն վար, ինչպէս ծակ տանիքէ մը, սկսեց քրտինքը կաթիլ ու կաթիլ։ Շոգի մը կ'ելլէր անկէ, ինչպէս չոգեկաթսային բերնէն։

Ուրախացաւ ժահտեսին եւ սկսաւ առաւել եւս ոեժմուիլ իր ընկերոջ։

— Մի՛ հրեր, ծերո՛ւկ, գոչեց հերթապահ ոստիկանը, ձգտոր օդին մէջ ճօճելով։

Այս մէկը լա՛ւ, մտածեց Մամբրէն, բայց ես շապիկ չերթի հետս փոխուիլու համար։ Այսպէս քրտնած տուն որ երթամ, ճամբան կը պաղիմ ու խերս կ'անիծուի կ'երթայ։

Շատ խնդրեց, գրեթէ երեսանկաւ պաղատեցաւ իր ետեւն ու առջեւը կեցող մարդոց, որ այն ձեւով, ինչպէս կեցեր են, զինք տանին տուն ու դառնան։ Չեմ գիտեր, կարծեմ վարձք ալ խոստացաւ, մինչեւ որ համոզեց վերջապէս։

Ու երեք հոգի մէկտեղ, ձիւնի հիւսի մը նման իրար կպած, իրարու կրունկի վրայ կոխելով, պոչէն դուրս պրծան եւ սկսան քալել փողոցին մէջէ։

Այս հնարքով, ժահտեսի Մամբրէն հասաւ տուն թէեւ, բայց կռնակէն պաղ առած, վառն զի ետեւի մարդը առջեւի մարդուն հետ բազդատելով՝ քիչ մը... նօսր էր։

Որմնադիր Մեսրոպ սենեակ մը կը փնտռէր Երեւանի մէջ, պզտիկ սենեակ մը, մէկ հոգինոց։

Գտաւ վերջապէս, այնքան պզտիկ, որ մահճակալ մը պատերը անդին հրելով հազիւ կրցեր էին տեղաւորել։ Զգեստը վրան հանելու աթոռի մը տեղ ալ չկար։ Ու վարձակալը, սեմին վրայ հանուելով, պիտի ինքզինքը Լուր նետող լողորդի նման՝ ժահիճին մէջ նետուր։ Բայց այս փոքրիկ սենեակն անգամ վարձելու կարողութիւն չունէր։

— Տիկին, ըսաւ ան տիրուհիին, աղքատ մարդ մըն եմ, յիսուն րուբլի ամսականը շատ սուղ է, մանաւանդ որ ես օրեան մէջ միայն տասներկու ժամ տունը կը մնամ, օրեան միւս կէսը փուռին առջեւը կ'անցընեմ։ Ուստի թոյլ տուր, որ կէսը միայն վճարեմ։

Զընդունեց տիկինը։ Ուստի Մեսրոպ փնտռեց դռաս իր նման խեղճ մը ու միասին վարձեցին սենեակը, պայմանով որ տասներկու ժամը անգամ մը, փոխն ի փոխ, փուռէն տուն գան պառկելու։

Օրին մէկը, փուռին առջեւ անկարգութիւն մը փրթաւ։ Շարքը խանգարուեցաւ։ Բազմութիւնը ալեկոծուեցաւ ծովի նման ու Մեսրոպը առնելով նետեց փուռէն ներս։

Այդ օրը չորս ժամէն հաց առաւ։

— Խայտառակութի՛ւն, կը մտմտար Մեսրոպ տուն դառնալով, ես հիմա երթամ ո՛ւր պառկիմ։ Ութ ժամ կայ դեռ։ Երթամ ընկերս հանեմ փուռը պրկեմ՝ օթացոյցիս կը խանդարուի եւ այդ հաշիւով մեր նոր տարին ութ ժամով առաջ կը սկսի։ Ի՞նչ ընեմ...։

Եւ ընելիք մը չգտնելով, ութ ժամ ալ գնաց մահիճին առջեւ պոչի։

Այս հերթապահութիւնը սակայն չատ միօրինակ էր ու ձանձրալի։ Այն հաճելի տարուբերումները չկային, ինչպէս փուռին առջեւը, եւ միւս կողմէ իր կռնակն ու փորը կը մսէին միեւնոյն կենդանին համար։

Անիկա այս անկանոնութիւնները նկատի առնելով, գալ տարուան համար ուրիշ, անկէ աւելի պզտիկ սենեակ մը մտածեց վարձել, կամ ամսականն ութ ժամ հաշուելով յաւելեալ տեղ մը պահանջել տիրուհիէն։ Բայց իր աղքատութիւնը միտքն իյնալով, նեղսրտեցաւ, ոտքերը գետինը զարկաւ ու պոռաց։

— Օ՛ֆ, սատանան տանի սա պարենաւորման կոմիտէն, որ չի կրնար միջոցներ ձեռք առնել այս անկարգութեանց դէմ։ ո՞վ է տեսեր, որ մէկը չորս ժամ միայն պոչ կապելով, հաց առնէ ու տուն գայ։

Ես չատ իրաւունք կուտամ վարպետ Մեսրոպին, ես ըլլայի նէ, անկէ աւելի բարձր պոռայի պիտի, ահա թէ ինչո՛ւ։ —

Աղբա՛ր, ենթադրենք թէ Մեսրոպը ամուսնացած էր, կնիկն ալ իր էրկան տասներկու ժամ բացակայութեանը պատճառով սիրական մըն էր բերեր տուն։ Տասներկու ժամուան մէջ ամենապարկեշտ կինն ալ կրնայ եւ իրաւունք ունի սիրական մը բերելու։ Հա՛, կ'ըսեմ, ենթադրենք վարպետ Մեսրոպին կնիկը սիրական մըն էր բերեր տուն, ու վարպետն ալ գար ժամանակէն առաջ եւ չկարենալով անպատուութիւնը տանիլ, սպաննէր սիրակիանը։

Ըսէ՛ք, կ'աղաչեմ, այդ անմեղ մարդուն արիւնին համար ո՞վ պիտի պատասխան տար։ Կնի՞կը, մա՞րդը, պարենաւորման կոմիտէ՞ն, երբ Թոյլ տըւած է, որ վարպետ Մեսրոպ ութ ժամ առաջ հաց առնէ եւ տուն դայ։

Երբեք չեմ վարանիր, եթէ դատաւորը ինծի վկայ կանչէ։ Ձեռքս խիղճիս վրայ դրած՝ կը կոչեմ.

— Տէ՛ր դատաւոր, սա մարդը բսպանիողը պարենաւորման կոմիտէն էր։

ԼԵՒ – ԿԱՄՍԱՐ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Սեռային հարցը

—·—

Սեռային հարցը նիւթ մըն է, որ չպիտի սպառի երբեք։ Մարդը սեռային այդ կուռն իսկ է, կ'ըսեն ոմանք։ Այսուհանդերձ բարոյական զանազան ըմբռնումներ աշխատած են սանձել այդ կուրը։ Ասկից՝ սեռային զգացման խաթարումը։ Սեռային ախտաւոր կամ անբնական զգացումը ոմանք կը կապեն աշխարհագրութեան եւ ցեղի կը սահմանափակեն կարգ մըրեկերներու մէջ։ Իրականին մէջ ոչ մէկ կապ ունի այդ երեւոյթը աշխարհագրութեան հետ։ Մեր պատմիչներն իսկ կը վկայեն թէ Հայաստանի մէջ եւս տարածուած էին սեռային ախտաբանութեան երեւոյթները։ Ստեփանոս Սիւնեցի կը պատմէ (Դ.Ր. ԻԸ) թէ ինչպէս Հերակլէս թագաւորը կը կշտամբէր Հայերը.— «Հայքդ ունիք զանբնական պղծութիւնս ընդ արուս եւ ընդ անասունս եւ այլս յոլով...»։ Ուրիշ վկայութիւն մը կը բերէ Թովմա Արծրունի (տպ. Պոլիս, 1852, էջ 243).— «...Այլ եւ ամենայն իշխանքն Հայոց որք գերադարձքն եղեն զուարթութեանն ի բաց դնելով զվատթարութիւն, սակայն կանոնական սահմանադրութեանն արատաբոյ մնացեալ, զայթ ի զայթս զբրիատնէութեանն վարս բերելով անառակութեամբք եւ արբեցութեամբ, խառն անկողնօք եւ պղծութեամբք, աղտապիղծ սարսափելի եւ գարշելի խառնակութեամբ արուապղծութեամբք, որ անգուցանէ զանցանէ զանասնական խառնակութեամբքն երիքոլեան, եւ սոդոմական լրբութեամբ, անամօթաբար այլ զբամբք բորբոքեալ...»։ Թովմա Արծրունի նկատել կուտայ, որ օտար երկիրներու ազդեցութիւններ են այդ երեւոյթները։ Բայց դժուար է կարծել թէ Հայերը չատ սրբակեաց էին, երբ Սարգարոն, իր կարգին, մեր գիտցածէն չատ ու չատ տարբեր բաներ կ'ըսէ հայ կնոջ բարոյական չափիկին մասին։ Ոմանք դիտեր են, որ սեռային ախտաբանութիւնը յարաբերութիւն ունի դաբաչլջանների հոգեկան տագնապին հետ։ Մասամբ այդպէս կը բացատրուի Թովմա Արծրունիի պատմած երեւոյթը։

Միւս կողմէ պէտք է նկատի ունենալ դիցաբանութեան ազդեցութիւնը։ Արդարեւ աստուածներու ընտանիքին մէջ սովորական երեւոյթներ էին ամուսնութիւնները

ԿԱՆՏԻ ՊԻՏԻ ՎԵՐՍԿՍԻ ՀԱՑԱԴՈՒԼԻ

Կանտի յայտարարեց. — « Փոխ – Արբայի որոշումը կը նշանակէ թէ՝ հացադուլիս պայմանները առնչութիւն ունին ոչ միայն կիւրիւվաեռուրի շրջանին, այլ բոլոր Հնդկաստանի հետ» :

Մահաթման ներկայիս չի կրնար ըսել թէ՝ երբ պիտի սկսի եւ որքան պիտի տեւէ իր հացադուլը, «հացադուլս կառավարութեան դժուարութիւն պատճառելու համար չէ, այլ բարեվորոգիչները մտահոգելու համար որովհետեւ մարդկային իմքնութիւնը միշտ վարանող է եւ պէտք է զայն մղել՝ աշխատանքի մէջ դնելու համար :

Պ. ՓՈՆՍՕ ՀՈՂ ԿԸ ԳՆԷ

Շրջող լուրի մը համաձայն, Պ. Փոնսօ հող գնած է Շթռրայի մէջ, Մասսպէի պանդոկին դիմացը, ամառանոց մը կառուցանել տալու համար :

Այս լուրը անհաւանական չի թուիր, տրուած ըլլալով որ Բ. Քոմիսէրը խիստ հաւնած է այդ սիրուն շրջանները :

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Մարսէյլի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 1.30ին, Պար տը Քրթի Փուսէի մէջ։ Ընկերներէն կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

Վիէննի Կէսէրէկի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 11 Փետր. Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ։

Կը խնդրուի Լօռէթի, Տէսինի եւ Սէն Մ'օրիսի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս ժողովին։ Կարեւոր օրակարգ։ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւլյն.։

Վ. ՊԱՂՏԱՍԱՐԵԱՆ (Ձախ նագան)

Palais de la Mutualité

24, Rue St. Victor **Métro: Maubert Mutualité**

19 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ ՑԵՐԵԿ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՊՈԼՍԷՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ՆԱՆՕԹ ԵՐԳՈՒՀԻ

ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՑԱՑՆԷ ՍԻՐԱՑՕԺԱՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԵՒ ՊԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՈԼՍՈՑ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՑ ՐԵՄԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՔՕՄԻՔ

Պ. ՀԱՑԿ ՉՈՒՀԱՃԵԱՆԻ

ԼԻՊԼԻՊԻՒՃԻ ՀՕՐ_ՀՕՐ ԱՂԱ

ՔՐՔԶԱԼԻՐ ՕՓԵՐԷԹ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

ցոյսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը եւ ինդէսին օրը կիչէն։

Ք.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՀՐԱՉԵԱՆ խումբի ժողովը այս երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, 32, Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը։ Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

Գաւառ

Վիէննի կոմիտէն դասախօսական - վիճաբանական ժողովի կը հրաւիրէ իր շրջանի «Քրիստափոր». «Ռոստոմ» եւ «Ապառաժ» խումբերու ընկերները այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. «Ապառաժ» Ակումբին մէջ։ Կը դասախօսէ ընկեր Վ. ՉՈՒԼԼԻՐԵԱՆ։ Նիւթ՝ «Հ. Յ. Դաշնակցութեան վերաբերմունքը ֆանդէպ Թուրքիոյ»։

Զնկոյց կոմիտէի կողմէ գաղութիս ազգային խնդիրներու շուրջ։ Բոլոր ընկերները ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՏԻՄԻՆի կոմիտէն ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. պատ. Միութեան ընդհ. ժողովը այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին գրադարանին մէջ, 49, բիւ Նասիոնալ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ԿԱՐՏԱՆի ենթակոսիտէի դասախօսական ժողովը այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին Հ. Յ. Դ. Տան մէջ։ կը դասախօսէ ընկեր *Ս. ՄԻԼՅՈՆԵԱՆ*, ներկայ կ'ըլլայ *Կոմիտէի ներկայացուցիչը*։

ՍԷՆԹ - ԱՆԹՈՒԱՆի *«Ընկեր Կարօ»* խումբի դասախօսական ժողովը այսօր կիրակի երեկոյ ժամը 7.30ին Պար ԹԷրմինիւսի մէջ, կը դասախօսէ ընկ. *Ս. ՄԻԼՅՈՆԵԱՆ*, ներկայ կ'ըլլայ *Կոմիտէի ներկայացուցիչը*։

ԼԱ ՍԻՕԹԱՑի *«Ապառաժ»* խումբի ընկերական ժողովը այսօր կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2.30ին սովորական ընաւքատեղին։ Ներկայ կ'ըլլայ *Կոմիտէի ներկայացուցիչը*։

Թրանսպորտ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԵՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Mac-Mahonի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Jazz Puzarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՍԵՒՐԻ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ, 26, rue Troyon, Sèvres

կը խօսի *Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ԲԱՍՄԱՋԵԱՆ*

Նիւթ՝ Հայկական դրաճները լուսապատկերով ցուցադրուած։

Նուագ եւ արտառանութիւն։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻԻՆ

Այբի Տիկին երիցուհի Տէվլէթեան, Տէր եւ Տիկին Բիւզանդ Տէվլէթեան, Պ. Պ. Խաչիկ, Աւետիս և Օր. Էրմոնիկ Տէվլէթեան, Պ. Սարդիս Տէվլէթեան եւ պարագաները իրենց սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն Փարիզի Հայոց Եկեղեցիի Հոգաբարձութեան որ ամէն Չանք չխնայեց արժանավայել յուղարկաւորութիւն մը կատարելու։ Շնորհակալութիւններ նաեւ Փարիզի հոգեւոր հովիւ Վեր. Շամշպուհ Եպիսկոպոսին, քահանայից Դպրաց և Դասուն, ինչպէս նաեւ ամէն անոնց, որոնք անձամբ եւ գրաւոր իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին

ՏԷՐ ԳԱՐԵԳԻՆ ՔԱՀԱՆԱՅ ՏԷՎԼԷԹԵԱՆի

դառնադէտ մահուան առթիւ։

փարիզ, 5 փետր. 933

ԱՅՐԻ ՏԻԿԻՆ ՄԱՐԻԱՄ ԹԷՔԷՐՃԵԱՆ եւ պարագաները իրենց սրտագին շնորհակալութիւնները կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով իրենց ցաւակցութիւնները յայտնեցին, իրենց զաւկին՝ ՕՐ. ԼՈՒԻԶ ԹԷՔԷՐՃԵԱՆի մահուան առթիւ։

փութացէք անգամ մը այցելել՝

ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՀԱԼԱՃԵԱՆ

7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23

(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Ստացած ենք արեւելեան չոր մրգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ։

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գեղչ տնտեսական տագնապին պատճառով [illegible] ապսպրանքներու վրայ։

ՈՒշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Հաշէր պաներ	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեռաբիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ճերմակ պաներ	6	*ֆր.-լիվր*
5. Ձիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար։

Livraison à domicile

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան Գ Ա Ռ Լ Օ

34 Rue St. Lazare, *Paris (9)*

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անխիղճ սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՉԱԳՐԵԱՆ եւ ՓԱՓԱՋԵԱՆ

40, RUE D'ABOUKIR

Tel. Louvre 58-75 **Métro: Sentier**

վաճառատունս մեծաքանակի կողքին փոքրաքանակի ճիւղ մը ֆաստատած է նոյն գիներով, *մետաքսեղէնի, բուրդեղէնի* եւ *թաւիշի* ամենաճոխ տեսակներու նորոյթի վրայ։ Մէկ անգամուան այցելութիւնը կը բաւէ ֆաստատելու տեղւոյն վրայ մեր ասենանպաստաւոր պայմանները։

ՄԱՆՕԹ.— Գօնֆէքսիոն շինողներու մասնաւոր գին։ Գաւառէն եկած ապսպրանքներու շուտով գոհացում կը տրուի։

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Աւեւտրական եւ Հաշտարար Դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ։

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

7 rue du Fbg. St. Martin, Paris (0)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական *ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւլյն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնացի հիւանդութիւնները։*

Բժշկուիլը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում։

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները։ Քուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։

Ախտէքները շատ մատչելի-մասնաւոր ղեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել գերմանիոյ մէջ վաճառքը ֆում նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական ֆաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN"

Կեդրոնատեղի 92 *Rue* d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի ֆամար կը տրուի նուէր-կտրօններ

Ծախու է ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւլյն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց։ Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԱԾԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՆԱՒԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո[illegible]

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու[illegible] եամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարիլ փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐը, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէցին, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուդայա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **20, rue Saint Apoline Paris.** *Մէթրօ* St Denis, rue d'Aboukir *դիմաց։ Ընտրեալ գիներ եւ ճոխ ընտրութիւն։ Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք։*

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-6[illegible]

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆյտարար դատարաններու առջեւ, կոտակ certificats de coutume-ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալյ ֆրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ ֆ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուղանկարում (radiodiographie), գեղ-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոքախտաւորներու ֆամար **pneumothorax**ի գործադրութիւն։ Հակաշիճախտային կոխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ)։

Ջղային եւ ֆոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական Անալգեզիական եւ Ֆրէնեան մէթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, [illegible] արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու ֆամար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ ըստ ֆիւանդներուն։

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՀԱՐԱՁԱԳ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻԻՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻԻՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 7 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

7 Février 1933

ՕՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2106 — Խմբագիր՝ ՇԱՀԱՐԻՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՖՐԱՆՍԱՅԻ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐԸ

Պատերազմը տակնուվրայ էր ըրած ընկերվարական կուսակցութիւնները: Ազգային առչորումներու, հայրենասիրական ձգտումներու, համոզումներու եւ ըմբռնումներու անդունդ մը բացուած էր:

Բ. Միջազգայնականը կորնչուցած էր իր հմայքը եւ դարձած միմիայն տեսական եւ բարոյական անզօր հասկացողութիւն մը: Երբեմնի հրաշագործ տապանակ ուխտին փչրուած ու փուշտուած էր: Ընկերվարականները ազատ համարձակ կը մասնակցէին օրուան ազգային կառավարութիւններուն:

Դժգոհներն ու ազանդաւորները մեծ դժուարութեամբ, երբեմն ծպտուած ու առանց անցագրի, անցան սահմանը եւ յաջորդաբար դումարեցին Ցիմմերվալտի (1915 սեպտ.), Քիենթալի (1916 ապրիլ) եւ Ստոքհոլմի (1917 սեպտ.) խորհրդաժողովները եւ աւելի քան խառնաշփոթ կացութիւն մը ստեղծեցին յեղափոխական – ընկերվարական ճակատին վրայ:

Յեղափոխական ազանդաւոր տարրալոյծ թեւերը միացնելու համար 1919 փետր.ի սկիզբները դումարուեցաւ Պերնի խորհրդաժողովը, որ դարձեալ մեծ արդիւնքներ չի տուաւ եւ վիճաբանութիւնները փոխադրուեցան ամուլ գետնի մը վրայ:

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը աւելի ծանր հարուածներ ստացաւ յետագային, երբ 1920ի տարիները, Թուրի խորհրդաժողովին մէջ երբ երկուքի բաժնուեցաւ՝ ընկերվարականներ եւ Երրորդամասնականներ: Ի զուր անցան Սամպայի եւ Պլումի ջանքերը, յուզիչ կոչերն ու ճառերը: Կուսակցութիւնը երկու թեւի բաժնուեցաւ, մէկը միւսին գլխովին հակադիր ու թշնամի: Երկար տարիներու եղբայրական կենակցութիւնն ու բարեկամութիւնը, վերածուեցաւ երկար տարիներու թշնամութեան: Ընկերվարականներու թեւը պարպուած ու ջլատուած հազիւ 40 — 50 հազար հետեւորդներ ունէր: Մեծամասնութիւնը գացած էր ազանդաւորներու եւ Մոսկուայի Ֆրանսական ներկայացուցիչներու եանէն:

Ռուսական համաշխարհային յեղափոխութեան գրաւիչ բառամթերքը հասած էր մինչեւ Ֆրանսա պատակելու համար բանուորական միացեալ ուժը:

Սակայն ղեկավարները որ երկար տարիներու պայքարներուն մէջ թրծուած էին, չվհատեցան եւ չարունակեցին անվարան իրենց կուսակցութեան վերակազմութեան գործը:

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը տարաբախտաբար իր պատմութեան ընթացքին այդպիսի ցնցումներ ու ճեղքեր չատ էր ունեցեր: Իր ծոցին մէջ, բանուորական քուէներու ուժով, չատեր հասունցեր եւ յետագային լքեր էին իրենց կուսակցութիւնը շլացած կառավարական բարձր աթոռներէն: Բազմաթիւ՝ ազգային ու միջազգային, ականաւոր դէմքեր է տուած այս կուսակցութիւնը եւ կուտայ ամէն: Թուենք քանի մը անուններ միայն, Միլլերան, Պրիան, Վիվիանի եւ Փոլ Պոնքուռ: Տեսակ մը մարդակերտ կուսակցութիւն է դարձած:

Հազիւ տասնամեակ մը անցաւ իր դլխուն վրայէն, Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը, չնորհիւ իր ձեռնհաս ղեկավարներու չրջահայեացութեան, այսօր կանգնած է արդէն, իշխանութեան սեմին առջեւ: Խորհրդարանական կարեւոր մեծամասնութիւն մը ունի այսօր, մօտ 130 հոգի, որ ծանր կը կշռէ երկրի քաղաքական նժարին մէջ:

Մտավախութիւն մը կայ անոնց մէջ իշխանութեան մասնակցելու վերաբերեալ: Մտավախութիւն մը, որ 1926էն ի վեր կը փոթորկէ կուսակցութեան ներքին կեանքը: Մասնակցիլ, թէ ո՛չ: Մասնակցութեան կողմնակից ուժեղ հոսանք մը կայ, Ռընոտէլի, Մառքէի, Քօմփէր – Մօռէլի, Կրիմպախի եւ ուրիշներու ղեկավարութեամբ, որ տարուէ տարի կ'ուժի ու կը հասուննայ քաղաքական դէպքերու բերումով: Մասնակցութիւն ո՛չ թէ մասնակցութեան համար, այլ մասնակցութիւն ծրագրային որոշ բարենորոգումներ մտցնելու համար: Տալատիէի առաջարկն ու ընկերվարական խորհրդարանական հաւատացեալի համաձայնութիւնը, որ ձախողեցաւ, թեւաւորած էր այս հոսանքի ներկայացուցիչները: Ընդդիմադիր հոսանքը Պլումի, Քօռի, Լըպպայի ղեկավարութեամբ, որ մեծամասնութիւն կը կազմէր, կը մերժէր գործակցիլ արմատականներուն հետ, պատճառաբանելով որ անոնք դրամատիրութեան դէմ պայքար չեն յայտարարեր եւ մեր կուսակցութիւնը ծանր եւ աւելորդ փորձութեան կը մատնուի:

Ազգային Խորհուրդը, որ դումարուեցաւ կիրակի օր, դարձեալ ծեծեց նոյն խնդիրը եւ ձայներու ճնշող մեծամասնութեամբ դէմ արտայայտուեցաւ:

Անտարակոյս, քաղաքական իրադարձութիւնները վճռական դեր պիտի խաղան այս երկու հոսանքներու մտայնութիւնը բիւրեղացման ենթարկելու եւ ճշդելու կուսակցութեան վերջնական դիրքը:

Փաստ է, որ ընկերվարութիւնն այլ եւս տեսական եւ վարպետական մտամարզանք չէ: Ան չատոնց իջած է գործնական կեանքի մէջ վճռական դեր խաղալու: Գերմանիոյ եւ Անգլիոյ ընկերվարական քոյր կազմակերպութիւններու ծանր փորձերը խիստ հրահանգիչ են: Այսօր, ճգնաժամային օրեր կ'ապրի գերման սոց. դեմոկրատիան: Զլատուած է անգլիական Լէյպուր փարթին: Ի հեճուկս, Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը օրէ օր կ'ամրանայ ու կը ծաւալուի:

Վաղ թէ անագան, ստիպուած է մասնակցելու իշխանութեան: Իշխանութեան մէջ եւ իշխանութեան միջոցով կարելի է միայն, բան մը փոխել, փոխանակ յաւիտենապէս ընդդիմադիր մնալու:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԴԵՐԱՍԱՆԱԿԱՆ

Գերմանիոյ 16,000 դերասաններէն 9,000ը անգործ են կը գրէ *Թայմս*:

Անգործներու թիւէն աւելի գիս կը հետաքրքրէ ընդհանուր համրանքը: Ուրեմն 65 միլիոնանոց ժողովուրդ մը ունի միայն 16,000 մարդ՝ նուիրուած թատերական արուեստին, այսինքն 4062 Գերմանացիներէն միայն *մէկ հատը* դերասան է:

×

Համաձայն գաղտնի վիճակագրութեան մը մենք՝ երեք միլիոնանոց ազգ մը ունինք առ նուազն 160,000 դերասան՝ բաժնուած այսպէս· —

Առաջին — Իրական դերասաններ, այսինքն անոնք որ ունէտ ըրած են թատրոն ներկայացնել անօթի մնալու համար:

Երկրորդ — Մեր շարէ մը պարկեչտ, պատուաւոր ու ազդասէր վաճառականները որոնք կրնան օրական հազար տեսակ *օյինբազութիւն* ընել՝ յանախորդէն բանի մը ոսկի աւելի փրցնելու համար:

Երրորդ — Մէկ մասը մեր կղերականներուն որոնք, պէտք է խոստովանիլ աւելի տաղանդ ունին քան···Շահխաթունիները, Փափազեանները, Աբելեանները···

Չէ՞ք հաւատար:

×

Բաւական հարուստ վաճառական մը մեռաւ մեր գաղութին մէջ ասկէ բանի մը տարի առաջ· ծանօթ էր միայն տեղացի հայութեան:

Ցուղարկաւորութենէն 5—10 վայրկեան առաջ բարեւեցի եպիսկոպոս մը որ յատկապէս հրաւիրուած էր ուրիշ գաղութէ մը — հայ հարուստը արժանի հայութիւն երթալու համար պէտք ունի պարզապէս եպիսկոպոսի մը բարեխօսութեան· աղօթատին համար կաթողիկոսն ալ անօգուտ է· անոր ծնած օրէն յայտնի է թէ ուր պիտի երթայ···

Եպիսկոպոսը հարցուց բանի մը տեղեկութիւններ մեռնողին մասին — անունը, գործը, ո՞վ էր, ի՞նչ էր, ի՞նչ տեսակ մարդ էր: Զորս բառով գոհացուցի զինքը:

Կէս ժամ վերջ Սրբազանը խօսեցաւ հետեւեալ դամբանականը·

— Ի՜նչ դժբախտ մահ, ի՜նչ ապէտ· այս պատուական մարդը որ գիտցաւ հաշտեցնել կրօնքը վաճառականութեան հետ, որ կրցաւ ըմբռնել Գեղեցիկը եւ գնահատել Բարիին ու Ճշմարիտը, որ սիրեց ազգը իր անձին պէս, որ ընդունակ էր հսկայ գոհողութեանց որ եղաւ ընտանիքի սքանչելի հայր մը ու բարի ամուսին մը, չկայ այլ եւս··· հոգիի ի՜նչ մեծութիւն, զգացումներու ի՜նչ ազնուութիւն եւ ի՜նչ խորախորհուրդ իմաստութիւն··· Ամբողջ հայ ազգը կ'ողբայ քեզ, ո՛վ պատուական էակ որ հող էիր եւ ի հող դարձար···

×

Հաւատացի՞ք:

ԺԻՐԱՃՐ

ՄԱՍԵՀ ՄԱՍԵՀԵԱՆԻ ԿՏԱԿԸ

Բերայի Ս· Երրորդութիւն եկեղեցիին մէջ կատարուեցաւ յուղարկաւորութիւնը Պ· Մասեհ Մասեհեանի, որ հանրածանօթ առեւտրական մը եղած է, երեսուն տարի հաստատուած Մանչէսթըր եւ տարիներէ ի վեր Մեծ Կզզի կ'ապրէր, ուր սուսումնասէր խոր ծերութեան մէջ: Իր առեւտրական կեդրոնը եղած է Մանչէսթըր ու գլխաւորաբար գործած է Սելանիկի հետ: Սելանիկցի բոլոր թուրք կարեւոր վաճառականները գործառնութիւն ունեցած են իրեն հետ:

Հանգուցեալը Մանչէսթըրի եկեղեցիին կտակած է նոյն հաղարը գոնըւող իր երկու մեծ կալուածները, յետ մահու, իսկ, կը լսենք որ իր հարստութենէն կարեւոր գումար մը բաժին հանած է Պոլսոյ ազգ· բարեգործական հաստատութեանց:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Հայ ընտանիքներ խոռ կ'ուտեն Սուրիոյ մէջ

Անօթութեան տագնապը իր գագաթնակէտին հասած է Հիւսիսային Սուրիոյ էլ ձէզիրէի շրջաններուն մէջ: Ամբողջ հօտերն ու արջառները փճանալէ վերջ, Պէտէվիները սկսած են յարաջանալ դէպ ի կեդրոն հաղաթներ: Մօտերս, Պէտէվիներու հսկայ կարաւան մը կը սպասուի Հալէպ: Ասոնք իրենց հանդիպած գիւղերն ու հաղաթները կը կողոպտեն անօթութեան պատճառաւ:

Ձարապլուսէն ստացուած բայց չստուգուած տեղեկութեան մը համաձայն, անօթիներ յարձակում գործած են փուռերուն եւ ցպարավաճառներուն վրայ եւ թալանի տուած: Ոստիկանութիւնը միջամտելով, ընդհարում մը տեղի ունեցած է անօթիներու ոստիկաններու միջեւ, որու ընթացքին վիրաւորուողներ եղած են:

Հալէպէն եկողներ շատ ողբերգական կը ներկայացնեն նաեւ Հալէպի Հիւղասանիներու կեանքը: Մէկ կողմէն գործազրկութիւնը եւ միւս կողմէն ալ ցուրտը կը կրկնապատկեն թշուառութիւնը: Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ, շաբաթներէ ի վեր խոտերով կ'ապրին· կիներ ու աղջիկներ դաշտերը կ'երթան եւ խոտ կը հաւաքեն խաշելով ուտելու համար: Հոն ալ դիմումներ կը կատարուին ազգային իշխանութեանց եւ դարման կը խնդրուի օրէ օր տարածուող թշուառութեանց համար:

Պեղինի մէջ Հիթլերականներու մեծ ցոյց մը

Հակառակ վատ եղանակին եւ թափուղ անձրեւին, Հիթլէրականները մեծ ցոյց մը կազմակերպած էին Լիւսթկարտէնի մէջ:

Անցեալ երկուշաբթի, Հիթլէրի վարչապետութեան օրը, ժողովրդական խանդավառութեան առեն, սպաննուած էր ազգայնական Մայկովսքի եւ ոստիկան մը: Հիթլէրականները առիթէն օգտուելով, անոնց թաղման ցուցական կերպարանք տուած էին:

Կէս օրէն առաջ արդէն, խուռն բազմութիւն մը Լիւսթկարտէնի ընդարձակ հրապարակը բռնած էր: Այնքը սրտատրոփ կը սպասէին հիթլէրական զօրամասերուն եւ Պողպատէ Սաղաւարտակիրներուն: Եւ ահա զօրամասերը: Դրօշակներով ու նուագով, դունդ դունդ եկան եւ բռնեցին իրենց սահմանուած տեղերը: Եկաւ եւ Հիթլէրը, գահաժառանգ իշխանին եւ Փրուսիոյ Օկիւստ Վիլհելմ իշխանի ընկերակցութեամբ: Ցուցարարները անդադար «կեցցէ՛ Հիթլէր» կը պոռային: Հոն էին իր չքախումբի բոլոր անդամները կէօպէլս, կէօրինկ եւ ուրիշներ:

Ժամը մէկուկէսին կը բացուին տաճարին դուռները, ուր դեռեղուած էին երկու սպաննուածներու դագաղները ծածկուած սեւ շղարշով, ծաղիկներով ու դրօշակներով: Դագաղներէն մէկը ոստիկանները, իսկ միւսը Նացիները բռնած կը տեղաւորեն մահակառքերուն մէջ: Եկեղեցիի զանգակները կը սկսին ղօղանջել: Զօրամասերը բարեւի կը կենան եւ երկու օդանաւեր վերէն ծաղիկներ կը նետեն:

Հեծեալ եւ հետիոտն զօրամասերը չարքի են կեցած: Ցուղարկաւորները կը չարժուին: Պերլինի փողոցները լեցուած են: Մուտն բազմութիւն մը կը հետեւի դագաղին: Զինուորական նուագն ու եկեղեցիի զանգակներու ղօղանջը ցոյցը կը դարձնէր ազդու եւ տխուր:

Ժողովուրդը դիակառքերուն հետեւեցաւ մինչեւ գերեզմանատուն:

Ֆրանսայի ընկերվարականներու Ազգ. Խորհուրդը

Ֆրանսայի ընկերվարական կուսակցութիւնը կիրակի օր, Մրիթիւելիէի սրահին մէջ, գումարեց իր արտակարգ ազգային խորհուրդի նիստը, վերաքննելու համար քաղաքական ներկայ կացութիւնը եւ կառավարութեան մասնակցութեան հարցը:

Ազգային խորհուրդը միաժամանակ ճշդեց իր Քոնկրէսի գումարման ժամանակը: Սէվէրաքի ներկայացուցած բանաձեւը ընդունուեցաւ 2636 ձայնով, ընդդէմ 1070ի: Մասնակցութեան խնդիրը դարձեալ մերժուեցաւ:

Ճափոնական մօտալուտ յարձակումը

Ժընեւի մէջ, 19ներու խորհուրդը, նախագահութեամբ պելճիքացի Պուռկէնի, մանրամասնօրէն քննեց չինեւճափոնական վէճը եւ ճափոնական պատուիրակութեան բացատրութիւնն անբաւարար գտաւ: Խորհուրդի բոլոր փորձերը վէճը փոխադարձ համաձայնութեամբ հարթելու, ի դերեւ ելան: Լիթընի երկար տեղեկագրի եզրակացութիւններն ընդունուած նկատուեցան: Այժմ վերջին խօսքը կը մնայ Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ· ժողովին:

Լոնտոնէն ստացուած լուրերուն համաձայն Քուանթունկի ճափոնական զօրաբանակը կը պատրաստուի յարձակիլ Ժէհոլի վրայ, որուն սահմաններուն խնդիրն ալ բարեկամաբար չի հարթուեցաւ:

Ճափոնական բարձրաստիճան պաշտօնեայ մը կը յայտարարէ թէ, զինուրական գործողութիւնները կարող է պատահիլ, որ Փէքինի եւ Թիէն – Ցինի ուղղութեամբ եւս տարածուին: Քուանթունկի զօրամասը կանխօրօք միլոցներ ձեռք առած է Հիւս· Զինաստանի օտարներու կեանքի եւ գոյքի ապահովութեան համար:

Պ. Տավիտովիչի յայտարարութիւնները

Սերպիոյ Աղեքսանդր թագաւորի հաստատած խիստ կարգերուն դէմ բողոքները կը ծաւալին: Պ· Տավիտովիչ, խորհրդարանի ամսկավար ընդդիմութեան պետը, մամուլին յանձնած նամակով մը, հրապարակաւ դէմ կ'արտայայտուի ներկայ վարչաձեւին եւ կ'առաջարկէ կազմել ժամանակաւոր այնպիսի կառավարութիւն մը, ուր մասնակցին քաղաքական միւս բոլոր կուսակցութիւնները, բացի ի կառավարութեան ներկայ անդամներէն:

Պ· Տավիտովիչ կը պահանջէ նաեւ ընտրական ազատ հիմքերու վրայ սահմանադիր ժողով մը գումարել, առաջքն առնելու համար ներքին քաղաքական եւ տնտեսական դժուարութիւններուն:

*** *Նախկին արտաքին նախարար Թրիւմպիչ, Զաղրէպի մէջ ձերբակալուած եւ տարուած է Պոռնի: Վոյվոտինի մէջ եւս կատարուած են ուրիշ բազմաթիւ ձերբակալութիւններ:*

Խորհրդային Միութեան պիւտճէն

Իզվեստիա թերթը խորհրդային Միութեան 1933 թուի պիւտճէի մասին կուտայ հետեւեալ տեղեկութիւնները:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

Առեւտրի պայթում Ռընոյի գործարանին մէջ

Երէկ, երկուշաբթի առաւօտ ժամը 11ին զօրաւոր պայթում մը տեղի ունեցած է Ռընոյի գործարանին էլեկտրական բաժնին մէջ:

Վիրաւորուած են մօտաւորապէս 100 գործաւորներ եւ մեռած են 8 հոգի:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

«ՃԻՒՄ ՀՈՒՐԻՑԼԻՔ»ի ՍՈՒՏԵՐԸ

Սառեւ կուտանք այդ թուրք թերթի սովորական սուտերէն նմոյշ մը.—

Պուլկար ոստիկանութեան տեղեկութեանց համաձայն, հայ կոմիտէները Պուլկարիոյ մէջ գործի լծուած են, Թուրքիոյ մասին գաղտնի ծրագիրներ ունին, եւ Դաշնակ կուսակցութիւնն ալ գաղտնի յարաբերութիւններ ունի Թրակիոյ յեղափոխական կուսակցութեան Փոփթրանատիվլեր թեւին հետ, թէեւ հայ յեղափոխական կազմակերպութիւնները՝ Հնչակեաններ, Ռամկավարներ եւ Դաշնակները, պաշտօնապէս ոչ Թրակիոյ, ոչ ալ Մակեդոնիոյ կազմակերպութեան հետ կապ ունին: Իսկ յիշեալ թեւն ալ Պուլկարիոյ մէջ նուկոսլաւիոյ դէմ կ'աշխատի:

Թրակիոյ կոմիտէին նոր վարչութեան բոլոր անդամները այդ թեւին պատկանողներէն ընտրուած են: Թրակիոյ յեղափոխական կազմակերպութեան եւ Դաշնակ կուսակցութեան միջեւ յարաբերութիւնը պահող ու վարողն է Սօֆիայի Դաշնակ կուսակցութեան կեդրոնական վարչութեան նախագահ Վարդանեան:

Ռամկավար եւ հնչակ կուսակցութիւնները Թրակիացիներուն հանելի երեւալու համար Սօֆիայի մէջ Թրակիոյ հայկական համաժողով մը կազմած են: Դրամատուն տնօրէն մը կ'օգնէ հայկական յեղափոխական կազմակերպութեանց: Ռամկավար եւ հնչակ կուսակցութեանց վերջերս կազմած դաւադրական (*քոնսփիրաթէօր*) խումբերը սերտ յարաբերութիւն ունին Թրակիոյ յեղափոխական կազմակերպութեանց հետ: Այս խումբերը «Հօկ» կարգախօսը (*փարօլա*) կը կրեն: Անոնք կազմուած են, առիթը ներկայանալուն որպէս թէ Թուրքիա մտնելու համար: Թրակիոյ յեղափոխական կոմիտէն շփում կը պահէ հայկական երկու կուսակցութիւններուն հետ ալ եւ ամէն միջոց կը փնտռէ, որպէս զի անոնցմէ օգտուի եւ իր ցպատակները իրագործէ:

«ԼԻԲԵԼ» ԳՈՑՔ ՉԷ ՄՆԱՑԵՐ ՊՈԼՍՈՑ ՄԷՋ...

Թուրք Թերթերը կը գրեն· — Լիբել գոյքերու վարչութիւնը վերջերս յաջողած է Պոլսոյ մէջ երեւան հանել 6000 կտորի չափ կալուածներ, որոնք խանութ, տուն եւ գետիններ են: Այս կալուածներուն ընդհ· արժէքը տասը միլիոն ոսկիէն աւելի կը գնահատուի: Վարչութիւնը վերջերս այն կարծիքը կազմած էր թէ Պոլսոյ մէջ այլ եւս լիբել գոյք չէ մնացած, որովհետեւ բազմաթիւ փնտռտուքներ եղած եւ մեծ պարգեւներ խոստացուած էին պահուած լիբել գոյքեր երեւան հանողներուն: Եւ սակայն, ցոյներուն *հ-թապլիի* վկայագիր տրուելուն առթիւ, փոխանակութեան պատկան յանձնախումբը ելմտական վարչութեան մէջ կատարած վերջին մէկ երկու ամսուան ընթացքին երեւան հանած է լիբել գոյքերու այդհան կարեւոր մաս մը:

Գտնուած լիբել գոյքերը ելմտական գործավարութեան կողմէ պօնօներու փոխարէն պիտի տրուին ոչ – փոխանակելիներուն: Բնութիւն կը կատարուի նաեւ ճշդելու համար թէ այս կալուածներէն ո՛րքան վարձի գանձած են զանոնք պահողները: Այս գումարն ալ պիտի գանձուի կառավարութեան կողմէ:

ՀԱՅԿԱՆՈՒՆ ՏԱՏԱՍԱՆՈՒԹԻՒՆ ՊՈՒՀԱՏԻՒՆ ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱՆՈՒՆ ՀԱՅԿԱՆՈՒՆ

4.— Աստիճանական ընթացքով ուսումնական գործերուն մեջ, ինչպէս նաեւ ընդհանուր վարքագիծին մէջ, ուրիշ մը չկայ որ Ռուբէնի չափ ուշադրութիւն դարձնէ ամէն մանրամասնութեան վրայ։ Ան կը ստուգէ ամէն բան, կը հետեւի ամէն բանի, կը հսկէ ամէն բանի վրայ։ Ան կը ստուգէ նաեւ իր աշակերտներուն ներկայութիւնը դասարանին մէջ։ Ան կը գրի առնէ անոնց բացակայութիւնները, կը հետեւի անոնց ուշանալուն, կը հսկէ անոնց ընթացքին։ Ան կը ստուգէ նաեւ անոնց տետրակները, անոնց գրելաձեւը, անոնց ուղղագրութիւնը, անոնց կատարած վարժութիւնները։ Ան կը ստուգէ նաեւ անոնց ընթերցանութիւնը, անոնց ոճը, անոնց արտասանութիւնը։ Ան կը ստուգէ նաեւ անոնց ձայնը, անոնց շեշտը, անոնց դիրքը, անոնց ձեռքերը, անոնց ոտքերը, անոնց ամբողջ մարմինը։ Ան կը ստուգէ նաեւ անոնց հագուստները, անոնց կօշիկները, անոնց գլխարկները, անոնց գրչատուփերը, անոնց գրիչները, անոնց մատիտները, անոնց գրքերը, անոնց տետրակները, անոնց գրպանները, անոնց գրպանատետրակները, անոնց գրպանային թաշկինակները, անոնց գրպանային դրամապանակները, անոնց գրպանային ժամացոյցները, անոնց գրպանային ծխախոտի տուփերը, անոնց գրպանային լուցկիի տուփերը, անոնց գրպանային դանակները, անոնց գրպանային սանրերը, անոնց գրպանային հայելիները, անոնց գրպանային լուսանկարները, անոնց գրպանային նամակները, անոնց գրպանային գրութիւնները, անոնց գրպանային նշանները, անոնց գրպանային մետալները, անոնց գրպանային դրամանիշերը, անոնց գրպանային թղթադրամները, անոնց գրպանային մետաղադրամները, անոնց գրպանային ոսկեդրամները, անոնց գրպանային արծաթադրամները, անոնց գրպանային պղնձադրամները, անոնց գրպանային նիկելադրամները, անոնց գրպանային ալիւմինադրամները, անոնց գրպանային պղինձադրամները, անոնց գրպանային բրոնզադրամները, անոնց գրպանային ֆոսֆորադրամները, անոնց գրպանային ազոտադրամները, անոնց գրպանային ջրածնադրամները, անոնց գրպանային թթուածնադրամները, անոնց գրպանային ածխածնադրամները, անոնց գրպանային սիլիցիումադրամները, անոնց գրպանային ծծումբադրամները, անոնց գրպանային քլորադրամները, անոնց գրպանային ֆտորադրամները, անոնց գրպանային յոդադրամները, անոնց գրպանային բրոմադրամները, անոնց գրպանային ազոտադրամները, անոնց գրպանային ջրածնադրամները, անոնց գրպանային թթուածնադրամները, անոնց գրպանային ածխածնադրամները, անոնց գրպանային սիլիցիումադրամները, անոնց գրպանային ծծումբադրամները, անոնց գրպանային քլորադրամները, անոնց գրպանային ֆտորադրամները, անոնց գրպանային յոդադրամները, անոնց գրպանային բրոմադրամները։

2—Ուսումնական գործերուն մէջ, ուրիշ մը չկայ որ Ռուբէնի չափ ջանասէր եւ ուշադիր ըլլայ։ Ան կը սիրէ իր գործը, կը սիրէ իր աշակերտները, կը սիրէ իր դասարանը, կը սիրէ իր դպրոցը, կը սիրէ իր ուսուցչական պաշտօնը, կը սիրէ իր կեանքը, կը սիրէ իր մարդիկը, կը սիրէ իր կենդանիները, կը սիրէ իր բոյսերը, կը սիրէ իր ծաղիկները, կը սիրէ իր ծառերը, կը սիրէ իր անտառները, կը սիրէ իր լեռները, կը սիրէ իր հովիտները, կը սիրէ իր գետերը, կը սիրէ իր լիճերը, կը սիրէ իր ծովերը, կը սիրէ իր օվկիանոսները, կը սիրէ իր երկինքը, կը սիրէ իր արեւը, կը սիրէ իր լուսինը, կը սիրէ իր աստղերը, կը սիրէ իր գալակտիկաները, կը սիրէ իր տիեզերքը։ Ան կը սիրէ նաեւ իր ընտանիքը, կը սիրէ իր հայրը, կը սիրէ իր մայրը, կը սիրէ իր քոյրերը, կը սիրէ իր եղբայրները, կը սիրէ իր հարազատները, կը սիրէ իր մերձաւորները, կը սիրէ իր ազգականները, կը սիրէ իր բարեկամները, կը սիրէ իր ծանօթները, կը սիրէ իր հարեւանները, կը սիրէ իր գործակիցները, կը սիրէ իր ընկերները, կը սիրէ իր աշակերտները, կը սիրէ իր ուսուցիչները, կը սիրէ իր դասատուները, կը սիրէ իր տնօրէնները, կը սիրէ իր տեսուչները, կը սիրէ իր քարտուղարները, կը սիրէ իր գրագիրները, կը սիրէ իր հաշուապահները, կը սիրէ իր դռնապանները, կը սիրէ իր պահակները, կը սիրէ իր սպասաւորները, կը սիրէ իր հիւրերը, կը սիրէ իր այցելուները, կը սիրէ իր հիւանդները, կը սիրէ իր ծերերը, կը սիրէ իր մանուկները, կը սիրէ իր պատանիները, կը սիրէ իր երիտասարդները, կը սիրէ իր աղջիկները, կը սիրէ իր կիները, կը սիրէ իր այրերը, կը սիրէ իր ամուսինները, կը սիրէ իր զաւակները, կը սիրէ իր թոռները, կը սիրէ իր ծոռները, կը սիրէ իր ծոռնիկները, կը սիրէ իր ծոռնուկները, կը սիրէ իր ծոռնուկներուն զաւակները, կը սիրէ իր ծոռնուկներուն զաւակներուն զաւակները։

3.— Ընկերական կեանքի մէջ ալ Ռուբէն կը սիրուի ամէնուն կողմէ։ Ան կը սիրուի իր ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի իր դասընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի իր դասակիցներուն կողմէ, ան կը սիրուի իր դասակիցներուն ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի իր դասակիցներուն դասընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի իր դասակիցներուն դասընկերներուն ընկերներուն կողմէ։ Ան կը սիրուի նաեւ իր ընկերներուն ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի նաեւ իր դասընկերներուն դասընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի նաեւ իր դասակիցներուն դասընկերներուն ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի նաեւ իր դասակիցներուն դասընկերներուն ընկերներուն ընկերներուն կողմէ։ Ան կը սիրուի նաեւ իր ընկերներուն ընկերներուն ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի նաեւ իր դասընկերներուն դասընկերներուն ընկերներուն ընկերներուն կողմէ, ան կը սիրուի նաեւ իր դասակիցներուն դասընկերներուն ընկերներուն ընկերներուն ընկերներուն կողմէ։

1.— Մարդասիրական գործերուն մէջ, ուրիշ մը չկայ որ Ռուբէնի չափ ջանասէր եւ ուշադիր ըլլայ։ Ան կը սիրէ մարդասիրական գործերուն մէջ ներգրաւուիլ,

ՀԱՅԿԱՆՈՒ ՍԱՀՄԱՆԱՑ ՀԱՆ ԳԱՎԱՌԻ ՂԱԶԱԽԱՅԻՆ ՓԱՅՍԱՅԻՆ ԲԱՆԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԲԱՑԱՀԱՅՏՈՒԹՅՈՒՆԸ

(Ինչպես մի գրեթե սովորական երևույթ)

— Ա՛խ, ախպեր, ախպեր, դու էլ որ ասես ես անում, ինչ ես ուզում, որ չանեմ, ես էլ մարդ եմ, ինձ էլ ամուսին եմ ուզում, ինձ էլ ամուսին է պետք, ես էլ ուզում եմ ունենալ իմ սեփական տունը, իմ սեփական ընտանիքը, ինչո՞ւ չեմ կարող ունենալ, ինչո՞ւ չեմ կարող ամուսնանալ, ինչո՞ւ չեմ կարող ունենալ իմ սեփական տունը, ինչո՞ւ չեմ կարող ունենալ իմ սեփական ընտանիքը

Ընդհ· մուտք եղած է 35,011 միլիոն րուբլի, իսկ ելք՝ 33,231 միլիոն: Ցանելեալ գումարն է 1,780 միլիոն րուբլի:

28,749 միլիոն րուբլի, մուտքի մեծագոյն մասը գոյացած է կոլխոզներէն, սովխոզներէն եւ միւս պետական մեքենաշինութիւններէն: Փոխառութիւններէն՝ 3211 միլիոն· հարկերէն՝ 2152 իսկ զանազանի՝ 759 միլիոն:

23,912 միլիոն րուբլի, ելքին մեծագոյն մասը ծախսուած է բանակի, կոլխոզներու եւ սովխոզներու վրայ:

ԴԱՐՆԱՆԱՑԱՆ

ժողովրդական գործավարներու խորհուրդը եւ Համառուսական կոմունիստական կուսակցութեան Գործադիր կոմիտէն, միասնաբար որոշում մը հրատարակած են Ստալինի եւ Մոլոտովի կողմէ ստորագրուած, ուր կը նշդեն արմտիքի տեսակն ու գաւառաշրջաններու բաժանումը:

Համաձայն այդ որոշման յառաջիկայ գարնան պիտի ցանուի 95 միլիոն հէքթար տարածութիւն, որմէ 10 միլիոն 500,000ը սովխոզներու, 66 միլիոն 810,000ը կոլխոզներու եւ 18 միլիոն 140,000ն գիւղական անհատական տնտեսութիւններու միջոցով:

ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿ ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Նախարարաց խորհուրդի որոշմամբ պաշարման վիճակ հրատարակուեցաւ Պուքրէշի եւ շրջակայքին, կալացի եւ ուրիշ կարգ մը բաղաքներու մէջ: Պեսարապիա գերծ է այս խստութենէն: Թերթերու վրայ գրաքննութիւն չպիտի հաստատուի: Յայտարարութեամբ մը կառավարութիւնը պիտի բացատրէ իր այս որոշումին պատճառները:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԱՆԳՈՐԾՆԵՐՈՒ ԹԻՒԸ Կ'ԱՒԵԼՆԱՑ

Ցունուարի վերջերը պաշտօնապէս անգործ արձանագրուածներու թիւն եղած է 316,259 հոգի:

Վերջին շաբթուան 10,159 հոգի նոր անգործներ եւս աւելցած են:

Փարիզի եւ Սէնի նահանգի անգործներու թիւը 160,513 հոգիէն բարձրացած է 163,625ի: Աւելցած է 3112 հոգի: Ֆրանսայի մնացած նահանգներու անգործներու թիւն է 151,739 հոգի: Աւելցած է վերջերս միայն 7047 հոգի:

Ֆրանսայի ընդհանուր անգործներու թիւը կը հասնի 1 միլիոն 500,000ի:

ՆԱԽԱԳԱՀ ԷՊԷՐԹԻ ՆԿԱՐԸ ԶԱՄԲԻՒՂ ՆԵՏՈՒԱԾ

Պերլինէն կը հաղորդեն որ Քլայվիցի ոստիկանութիւնը, իրենց յատուկ ժողովրդատեղիին մէջ Հիթլէրի վարչապետութիւնը ներբողելու ատեն, գայթղյթով պատէն վար բաշած են ընկերվարական նախագահ Էպէրթի նկարը եւ պատռտելով զամբիւղ նետած: Անոր տեղը կախած են Հիթլէրի նկարը:

⁂ Պերլինի ոստիկանական վերատեսուչի կարգադրութեամբ բռնագրաւման ենթարկուած է ընկերվարական *Ֆոռվէրթս* մէկ թիւը, ուր կոչ մը ուղղուած էր բանուորութեան, Հիթլէրի իշխանապետութեան դէմ:

Կոմունիստական *Ռոթէ Ֆահնէ* թերթը դադրեցուցուած է:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՈԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵԻ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

ԱՋԴԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. ԱԹԷՆՔ, 1932, էջ 343 Գինն՝ 20 ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.-- ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լաթակազմ, *1200* էջ Գին 75 ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գինն՝ 40 ֆրանք

ԹԱՓԱՌԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿՍԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը մնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը

877 էջ, պատկերազարդ, Գինն՝ 75 ֆրանք

ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933

Նոր տարիի ամէնէն ճոխ տարեգիրքը

Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ

Գինն *30* ֆրանք եւ *1.50* տոլար

ԴՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՅՑ 1933

Հրատ. Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան

40է աւելի ազգ. գործիչներու նկարներով Գինն *5.50* ֆրանք

Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le'Prince, Paris (6).*

Եւրոպայի հայկական ժեծագոյն գրատունը: Ընդարձակ գրացուցակը ձրի կը ղրկուի փափաքողներուն:

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezons, Courbevoie:** Մեծաքանակ վաճառում. **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **20, rue Saint Apoline Paris.** Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir*ի դիմաց:* Ընտրեալ գիներ եւ ճոխ տեսակ: Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ձեզի եւ Ձեր հիւրերուն համար՝ ԳՆԱՀԱՐ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒԻՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈՂՈՑ ՁԻՕՐԻԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆԿԻ

Ապահովեցէք կանխաւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այր Թէ կին գործունեայ Placier*ներու պէտք ունինք՝* ընտանիքներու այցելելու համար:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆի** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Փլաս ա'Ժիւլ կամարին քով*), MARSEILLE:

Ձգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ ներէն: Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համաձայն ամէն կարգի նկարներ

Քարտ ա'Իտանտիտէ բրիւնշով միասին 6 *հատ* 4 *ֆր.* 12 *հատ* 6 *ֆր.*

Քարտ սը վիզիթ » » 6 *հատը* 9 *ֆր.* 12 » 12 *ֆր.*

Քարտ Փոսթալ » » 6 *հատը* 15 *ֆր.* 12 » 20 *ֆր.*

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարտ փոսթալը 40 ֆր· 1000 քոքարտ 200 ֆր·: Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Փրանս, առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենտան դարմանում (radiothérapie profonde), Նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճաթափային կարգելիչ եւ քուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէաճական Սելադրական եւ ֆիզիքական միջոցներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, լեզուի, կոկորդի, ատամներու եւ կանանց ծննդամրզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ,,ի ԳՈՐԾԱԿԱԼ

Պ. ԽՆԿԻԿ ԿԷՆՃԵԱՆ

75, rue Bonnel, Lyon

Ք.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այս հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ սը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի հիւդ դիժացը:

ՀՐԱՉԴԱՆ Խումբի ժողովը այս երեկոյ, ժամը 8.30ին, 32, Ավընիւ տէ Կօպլէնի սրճարանին վերնայարկը: Ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ

Հ· Ց· Դ· ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կազմութեան Գ·րդ տարեդարձը կը տօնուի փետրուար *12*, կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին 2ին Պար վէնասանի Թատերասրահին մէջ, 120A Chemin de la Madrague - Ville: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Mac-Mahonի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ

Jazz Pizarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻՒՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

ՀԱՏՈՐ Ա.

Հիմնադրութենէն մինչեւ Ծսմ. Մանմանադրութիւն (1890—1908)

Շուրջ 500 մեծադիր էջ 80 պատկերներ

Գրեց՝ Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆ

Գին՝ Ֆրանսա, Մուրիա, Ռումանիա, Պուլկարիա, Յունաստան 40 ֆր.: Ուրիշ երկիրներ՝ 50 ֆր. կամ 2 տոլար: Դիմել՝ L. Tadévossianի, Դրօշակի հասցէով, 71 Ave. Kléber, Փարիզ (16):

Կը ծախուի նաեւ ցառաջի խմբագրատունը: Ապսպրանքները կանխիկ:

ՏՈՒՆԻ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *շէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, գազ եւ ելեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՄԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

ՅՕՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախոսութիւնը վաղը, Շորեքշաբթի երեկոյեան ժամը 9ին, Թլօրիայի վերնայարկը: Շարունակութիւն վիճաբանութիւններուն (Մեծն Տիգրանի պատերազմներուն եւ քաղաքականութեան մասին): Մէկ ժամ սինէմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Վիլլեի Կէմէրէկի Հայրենակց. Մութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 11 Փետր. Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ:

Կը խնդրուի Լօռէթի, Տէսինի եւ Սէն Մօրիսի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս ժողովին: կարեւոր օրակարգ: Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւլլն.:

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսքի ծախք միասին) կը պատրաստեմ 175 ֆրանկի: Կը ղրկեմ նմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce:**

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Լիան զլուխը թօթուեց ու ժպտեցաւ·

— Ահա, այդպէս է սէրը· կամ կը մոռնաս կամ կ'ելլաս եւ յետոյ յանկարծ, ինչպէս քիչ առաջ, կը լսես հարուած մը դուռին վրայ ու կը յիշես նորէն՝ կ'արթննաս· մխիթարն բանն է:

— Ես կը մոռնամ ամէն ինչ:

— Իսկ ես այս վայրկեանիս պիտի մոռնամ ինքզինքս:

— Մոռնալիք ի՞նչ ունիս:

Ձորճ անոր դէմքին վրայ նշմարեց նոյն անմեկնելի արտայայտութիւնը: Զուտկց հին յիշատակներ արթնցնել անոր մտքին մէջ: Բռնեց անոր ձեռքերէն եւ իր գիրկը քաշեց զայն:

— Աստուա՛ծ իմ, ինչո՞ւ այսպէս կը խօսիմ· ամէն բան մոռնալ ու մեր մասին խորհիլ կ'ուզեմ միայն· դժոխքին մէջ ապրեցայ, բայց հիմա, այստեղ, քեզի հետ սկսայ նորէն հաւատք ունենալ: Փոխ՛ արտայայտութիւնդ· չեմ ուզեր եւս երթալ· կը սիրեմ քեզի, լսէ՛ միայն այդ խօսքս ուրիշ ոչինչ:

Լիան սկսաւ խնդալ եւ ըսաւ·

— Հիմա դուն ինքզ ես արդէն· սկսար հաւատալ· կը սիրեմ այդպէս···

Սենեակին դուռը բացուեցաւ արագ ու անձայն կերպով· զգացին ներկայութիւնը մէկու մը· առանձին չէին· չբաժնուեցան սակայն· նայեցան· լսպասաւուհին էր որ կանչեց «Օրիո՛ղդ, օրիո՛րդ»:

Ձորճ տեսաւ անոր դունատ դէմքը:

5.

Լիան առքի բարձրացաւ յանկարծ եւ դնաց դէպ ի դուռը՝ սպասուհիին: Ձորճ չհմացաւ անոնց խօսակցութիւնը, անկարելի է իմանալ: Կամաց մը ելաւ բարմոցին վրայէն եւ դանդաղ քայլերով մօտեցաւ վառարանին՝ կռնակը դարձուցած անոնց: Դժբախտ բան մը պատահած ըլլալու է, խորհեցաւ Ձորճ ինքնիրեն: Երկար տեւեց այդ երկու կիներուն փսփսուքը· անհանգիստ տպաւորութիւն մը ունեցաւ Ձորճ թէեւ դիտէր որ անոնց խօսակցութեան նիւթը չէր կրնար հետաքրքրել զինքը:

Հայելիին մէջէն տեսաւ անոնց զբօսնողները՝ իրարու չատ մօտիկ· վախցաւ· զգաց որ ինք աւելորդ մէկն էր այդ տանը մտերմութեան մէջ· օտար մըն էր, անկոչ այցելու մը, Ֆրէմէլի ցեխոտ խրամներէն եկած հասարակ զինուոր մը· այդ գիտակցութիւնը խըռոմեց զինքը· իրաւունք ունէր այնտեղ ըլլալու, մոռացեց նախ ու յետոյ յանկարծ «ո՛չ» պատասխանեց ինքնիրեն: Միւս տղաքը, իմ ընկերներս երբ Փարիզ կուգան արձակուրդով այսպէս չէ որ կը վարձառուին· անոնք կը մոռնան պատերազմի սարսափը վճարուած կիներու թեւերուն մէջ· առաջ կը զթար անոնց վրայ, իսկ հիմա, այդ քանի մը վայրկեանին մէջ, կը զղար որ ինքն ալ մէկն էր այդ զինուորներէն եւ իրաւունք չունէր դպչելու այն բաներուն որոնք կը պատուէին այս տանը մէջ:

Լիան յանկարծ հեռացաւ սպասուհիին քովէն ու եկաւ Ձորճի մօտ· դրաւ ձեռքը անոր ուսին վրայ եւ արագ բայց ցած ձայնով մը ըսաւ·

— Սիրելիս, կը ցաւիմ··· չես կրնար մնալ, ո՛չ այս գիշեր:

Ձորճ չհարցուց, չի կրցաւ հարցնել պատճառը ու մոայլ նայուածքով մը սկսաւ դիտել աղջկան դէմքը: Ի՞նչ կրնար ընել:

— Առանձին կը բնակիմ այստեղ, չարունակեց Լիան, բայց այն կիներէն չեմ որոնց կեանքը պարապ է· կը հասկնաս չէ՞···

Ձորճ գլխաւ նշան մը ըրաւ:

— Պարոն Տը Լոռան անունով մէկը կը ճանչնամ· հարիւրապետ մըն է, Օդային Բաժնին մէջ· ճակատն է, բայց ամէն անգամ որ Փարիզ վերադառնայ կուգայ գիս տեսնելու···

Ձորճ մոխիկ ըրաւ:

— Վերադարձեր է··· անսպասելի կերպով· իր ինքնաշարժը դուրսն է· այստեղ պիտի դայ հիմա տանս բանալին առած եմ իրմէն· կը հասկնաս չէ՞···

Այո՛, կը հասկնար Ձորճ: Այս մարդը ունի տանը բանալին· հիմա ներս պիտի մտնէ այն անհեակէն ուր այնքան հրաշալի կերպով կը վայելէին իրենց առանձնութիւնը· ուրեմն Լիան սիրուհին է այդ մարդուն· անշո՛ւշտ կը հասկնար··· Ի՞նչ յիմարութիւն էր արդէն մտածել նոյն իսկ մէկ վայրկեան, որ պարապ կրնար ըլլալ կեանքը այդ աղջկան· ո՞վ էր ինք, ո՞ւրկէ եկած էր այսպէս յանկարծօրէն, հապարակ գինուոր մը··· հեռուոր ծիծաղի մը արձագանգը զգաց Ձորճ իր մէջէն: Ուրեմն ահաւասիկ մարդը որուն կը սպասէր Լիան՝ ճաշարանին մէջ:

— Ինչո՞ւ չըսիր ինծի թէ անոր կը սպասէիր ճաշարանը:

— Աստուա՛ծ իմ, անոր չէ որ կը սպասէի:

— Բայց վերջապէս կը սպասէիր մէկու մը:

— Քեզի միասին կը տանէի՞, եթէ···

— Բայց անզադար դրան կողմը նայեցար:

— Ձորճ, չէ՞ս հաւատար ինծի:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար·)

ԿՐՆԱ՞Ս Ո՛Ր ԵՒ Է ՕՏԱՐ ԹԵՐԹ ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԷԿ ՏԱՐԻ, ԱՅԼ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ԶՎՃԱՐԵԼՈՎ

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

(Բարեգործականի Գրասենեակ

— Յովհաննէս Հապէշեան բաստաջի, Լառնաքա (Կիպրոս) փնտռէ իր կինը՝ Զոյրուխան, 1875ին, որդին՝ Արամ, ծնեալ 1898ին, Զօն, ծնեալ 1902ին եւ դուստր Ազնիւ, ծնեալ 1900ին, որ Սերաստիայէն տարագրուած պի Եւդոկիա եւ որոնց հետքը կորսուած է:

— Կիւլենիա եւ Վերժին Լառնաքա (Կիպրոս) փնտռէ իրենց զաւակն ու եղբայրները Սարգիս Օհանեան, որ 8 տարեկան էր եւ Պետրոս եան, որ նոյն թուականին 5 կան էր: Ասոնք 1913ին կը գտնուէին Հալէպի պերժանական որբանոցին մէջ: Բաղաքին Համաձայնական կին կողմէ զրաւումէն քիչ որբանոցին տղաքը փոխադրուած այլուր:

— Օր. Իսկուհի Այվազեան կիշէհիրցի, Լառնաքա (Կիպրոս) փնտռէ հայրը՝ Թորոս Այվազեան եղբայրը՝ Գրիգոր Այվազեան միւս եղբայրը՝ Մկրտիչ Այվազեան որ Էսկիշէհիրէն տարագրուած

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 8 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

8 Février 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2107 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՀԱԿԱԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Երիտասարդ ու ժպտուն «նուիրապետութիւն» մըն է հակադաշնակցութիւնը, որ ախտավարակ հիւանդութեան մը պէս կը ճարահատէ մտքերը:

Հին է այդ ցաւը: Այնքան հին, որքան հին է Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը: Հակադաշնակցութիւնը, երկիրէ երկիր, կուսակցութենէ կուսակցութիւն, անգլուխ հրէշի մը պէս, կը ցցէ իր գլուխը, այն պահուն, երբ խորապէս համոզուած է որ Դաշնակցութեան հզօրացումը իր իսկ տկարացումն է:

Հակադաշնակցութիւնը թոյլ ու մեղկ, անզօր ու անճիգ, դաւադիր ու մութ անհատներու եւ խմբակցութիւններու քաղաքական ու ազգային վարդապետութիւնն է: Հակադաշնակցութեան կառքին կը լծուին անոր համար, որպէս զի իրենց անարժէք գոյութեան արժէք մը տալու ինքնագոհութիւնն ունենան: Եւ անոնց սպմոսերգութեան թնճուկը կը քակուի միայն այն առեն, երբ Դաշնակցութեան ծոցէն մարդ մը եւ կամ մարդուկ մը հեռանայ:

Հակադաշնակցութիւնը մեզ կը ներկայանայ երկու պաշտօնաներով՝ արտաքին օտար, եւ ներքին՝ հայ:

Արտաքին ճակատին վրայ հակադաշնակցական բոլոր դաւադրութիւններու, յայտնի ու անյայտ սեւ ձեռքը, կը գործէ Թուրքիոյ միջոցով եւ Թուրքիոյ գործակցութեամբ: Մեր դարաւոր թշնամու մշտնջենական սադրանքները կ'ընդդրկեն ընդարձակ տարածութիւն մը՝ Էնկլիւբիէն Ամէնքէ, Ամէնքէն Սուրիա եւ Սուրիայէն Ամերիկա:

Ա. Նիկոլը, Թումանեան էֆէնտիներու եւ «լեզուագէտ գիտուններու» յիմարաբոյր վտանգը, Էնկլիւբիի ձեռքով պատրաստուած վերջին պատուհասն են, հայածին Թուրքը Հայուն դէմ ծառացնելու եւ վարկարեկելու յանձինս Դաշնակցութեան՝ բովանդակ հայութիւնը:

Թուրքը իրական ու հզօր ուժերու հետ չի հաշուիր: Ան ոչ միայն սորված է իր արիւնոտ պատմութեան սխրալի դասերէն՝ դաւել, սադրել բնաշխարհին մէջ, այլ եւ դուրսը՝ օտար պետութիւններու, օտար երկիրներու մէջ: Ան հոգեբանօրէն մշտնջենական պատերազմի մէջ է Դաշնակցութեան եւ հայութեան հետ:

Չալածանքի եւ եղեռնի, բռնագաւառումներու եւ տարագրութեան, ջարդի ու կոտորածի վայրագ հեղինակ Թուրքը, մենք ալ ճանչցած ենք: Մենք խորապէս գիտենք, որ հայութեան տասնամեակներ ծառայող այդ անխուսափելի գոյութիւնը, իր սեփական ուժերէն ու չարժանկարային փոխհարաբերութիւններէն աւելի, կը պարտի այն պետութիւններուն, որոնք յաւերժացուցին այդ գոյութիւնը, եւ ժրնեւի մէջ ժպիտներով սեղմեցին անոր ձեռքը:

Հակադաշնակցութիւնը Թուրքին համար ազգային պիտակին տակ կը ներկայանայ, մինչդեռ մեր ներքին կեանքին մէջ, ան կը ներկայանայ իր իսկական դէմքով ու ցանած անամէջ ժխորով:

Հակադաշնակցութիւնը Յ. Հայասանէն մինչեւ գաղթաշխարհ, տարբեր ալիքներով եւ տարբեր եւեւէյներով կը ներկայանայ մեզի:

Յ. Հայասանի մէջ, պարբերաբար, «հարուածային կարգով», հակադաշնակցական սրատուչ նուիրապետութեան բանուկները, երբեմն կը գործեն թատերական համաչքով եւ կը կրկնեն իրենց տարիներու յանկերգը, — « Մեռա՜ւ, կորա՜ւ, քայքայուեցա՜ւ, թաղուեցա՜ւ Դաշնակցութիւնը»: Եւ երբ դուրս կ'ելլեն սրահէն, Դաշնակցութեան կենդանի շունչն է, որ կը դիմագրաւէ զանոնք եւ կը հիասթափեցնէ:

Յորհրդահայ ինքնակոչ մարզպանները տրակոնական միջոցներով, դաւադրաններով, ձերբակալութիւններով ու Սիպիրով կը սպառնան բոլոր անոնց, որոնք Դաշնակցական ըլլալու «հակայեղափոխական» մեղքն են գործեր...

Անոնք չեն ըմբռներ, ինչպէս առ հասարակ, մեր հակառակորդներու բարի սովորութիւնն է չըմբռնել, որ Հ. Յ. Դաշնակցութիւնը, հայ հոգու եւ հայ մարդու անչօչափելի բազմանքներու եւ մտորումներու անսպառ ու անրաւ չոեմարանն է, որ ո՛չ «կնոջ»ի եւ ոչ ալ խարազանի հարուածներով կարելի է վանել սրտէն:

Հայը կը անուի Դաշնակցութեամբ, կ'ապրի Դաշնակցութեամբ:

Դաղթաշխարհին համհարզները ալ կը ձայնակցին անոնց հեռուէ՛ր հորիզոններէն եւ կ'ըսեն. « Ընելիք չունի այլ եւս Դաշնակցութիւնը»:

Հակադաշնակցութեան յոգնած մեղեդիները կը սաւառնին մեր վրայ այսպէս անդադար, երբեմն առանց ուշադրութեան իսկ արժանանալու:

Դաշնակցութիւնն երկար տարիներու ընթացքին, բնա՛ւ պէտք չէ ունեցեր անոնց դեղատոմսերուն, իր անելիքն ու գոյութեան իմաստունքը անոնցմէ սպասելու եւ անոնց վճիռով անուելու: Դաշնակցութիւնն ինքնին՝ հայ կենսունակ ուժերու անսպառ հանքն է:

Հակադաշնակցութեան հայ հատուածը, իր մահն ու թաղումն է, որ կը կատարէ ամէն անգամ, երբ պզպջականերու պայքար կը յայտարարէ Դաշնակցութեան դէմ:

Դաշնակցութիւնը համահայ ուժերու եւ համահայ կամեցութեան մէկ ապահով կռուանն է, որ մէյ մը կանգուն կը մնայ հայկական հորիզոնին վրայ, որքան ԴԱՏ ու ՊԱՀԱՆՋ ունինք մենք:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՒ ՅԻ–ՊԷ ԿԱՄ ԻՊԻ...ՊԻՇ

—·—

Փարիզի հայ *անթիքէռ*ներու թերթին մէջ, զոր կը խմբագրէ տէրտէրի տղայ մը, (ճիշդ ինչպէս իրեն տրուած էր, Պալաճեանի օրով, խմբագրել նման թերթ մը, յետ ճաշու իրրեւ մարսողական ճարպոտ ստամոքսներու համար), երկու յարձակումներ եղան ինծի դէմ: Այդ յարձակումով հպարտանալու երեւոյթ ունէին երկու ստորագրողներն ալ, մէկը անմահն Մարկոս կարծած ինֆզինիֆ, միւսը Վալանսի մէջ սովորական ժողովի մը *խաչ*ը դառնալէն ի վեր գինով: Զարմացայ, որովհետեւ չէի կարծեր թէ, իրրեւ Գո՛րծ, Փարիզի փողոցներէն կարծիֆ, տեսակէտ եւ բաներ բուներ հաւաքող խմբագրութիւն մը, գիս ալ «շահելու» իրենց փորձէն յետոյ մաեւաեանդ, տեղ կրնար տալ նման ծրթծրթքներու: Սովորութեանս համաձայն, հակայարձակումը կատարեցի ուղղակի բերդին վրայ, եւ ոչ թէմարկոսներու կամ Պօղոս – Պետրոսներու վրայ, «զի ոչ գիտեն զինչ գործեն»: Մինչ այդ, բերդէն ինծի լուր ղրկեցին թէ այնտեղ բոլորն ալ (ինչպէս իրենցմէ շատ ուրիշներ) համաձայն չեն կատարուած յարձակման եւ մեղքը ձգեցին տէրտէրին տղուն վրայ:

Տէրտէրի տղայ, գալ անգամ ԵՐԿՈՒՆՔ կարդա, որ խելիդ տուն գայ, ուրեմն:

×

Մարդ մը, որ կը վերադառնայ Համաստանի... արտաքինցներէն, (այդ մասին գիրք ալ գրած է), այստեղ ամէն խառնակչութիւն փորձելէ յետոյ՝ երբ Փարիզի Ռամկավարները, ազատելու համար իր ձեռէն, եգիպտոս նետեցին զինք, սկսաւ ֆիչ մը շա՛տ կարեւորութիւն տալ իր անձին: Այս մարդը ձեռս կը լզէր, երբ, Փարիզի մէջ, շաբաթ-աթերթ մը հանելով, ուրիշի մը յօդուածը խարդախելով, յարձակում մը փորձեց ինծի դէմ եւ ես չուշացուցի պատասխանը: Վերջապէս այս այն մարդն է, որ որքի մը ստորագրութիւնը կեղծեց եւ բաց-նամակ մը գրեց այստեղի մէկ թերթին մէջ: Վերջերս էշու նմանցուցած էի զինք, (ի՞նչ անպատուութիւն այդ համեստ կենդանիներուն համար), պարզ այն պատճառով որ լիբր տողեր գրած էր որբերու հասցեին՝ ձայնակցելով «հայ որբերը թուրք հօրմէ ծնած են» գրողին: Ցա՞ւ զգաց, (կը զգա՞յ), որ անմահն Մարկոսին գռեհիկ յարձակումը, շատ կանուխ լոյս տեսած, ահա հիմա կ'արտատպէ իր թերթին մէջ, «Պրմեթէին ձագուկը» անուանելով զիս: Իրեն զրկուած պատկերը տեսաւ ու կատղեցաւ երեւի:

Այս մարդը սխալ կ'ընէ: Չի կրնար խոցել զիս: (Անխոցելի դառնալու համար՝ բժշկութիւն սորվեցայ եւ հիմա չեմ ապրեր իր ապրած ձեւովը, իր ընդունած միջոցներովը): Եւ բանի չի կրնար խոցել զիս, լաւ կ'ընէ որ չզբաղի ինծմով: Հոս իրեն ըսած էի, որ անունս բերան չառնէ երբեմ, ետէէն կ'այրի՛:

Միանգամ ընդ միշտ յայտարարեմ թէ «դաշնակցական միսխոնցներ» տալով ինծի՝ չի կրնար վնասել ինծի, ոչ ալ Զ. Ռ. Միութեան: Փարիզը խաղադեցաւ իր կորսուելովը, լաւ է որ ըզգաստութեան բերէ զինք այս պարագան: Այլապէս միջոցներ ունիմ ճանչցնելու զինք եգիպտոսի հայ գաղութին ալ: Ատոր համար՝ բաւական է երկու յօդուած: Առաջին խայթոցէս յետոյ լուած էր, խելի պիտի ընէ՞ լռելու նորէն: Թող գիտնայ, որ Հայոց ազգին մասին ոչ միայն իր գիտցածը, այլ եւ իր հետաքրքրութիւնը արհամարհելի են մեզի՝ երիտասարդներուս համար, որ մեզ բաղդատելով իրեն հետ՝ անդունդ մը կը տեսնեն մեր եւ իրեն միջեւ, ինչպէս Հայուն եւ Թուրքին միջեւ:

Շ. ՆԱՐԴՈՒՆԻ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Նախագահ Հինտենպուրկ յուծից

ՓՐՈՒՍԻՈՑ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ

Փրուսիոյ վերին իշխանութիւնը, նախագահական հրահանգով, յանձնուեցաւ Ֆոն Փափէնի: Այս որոշման նպատակն է Փրուսիոյ խորհրդարանի լուծումը հնարաւոր դարձնել:

Խորհրդարանը լուծելու համար պէտք էր, որ օրինական մեծամասնութիւն գոյանար երեքի Խորհուրդին մէջ, կազմուած նախկին կառավարութեան նախագահ սօց. դեմոկրատ Օթօ Պաուէրէ, խորհրդարանի արդի նախագահ Քէռէ եւ Ատընաուէռէ: Քէռի, Ֆոն Փափէնի եւ Ատընաուէռի գործակցութեամբ որոշուած է խորհրդարանը լուծել մարտ 4ին, որպէս զի Ռայխսթագի ընտրութեան հետ միաժամանակ, Փրուսիոյ խորհրդարանի ընտրութիւնն ալ կատարուի:

Մաուղի եւ իսմի ազատութիւնը արգիլուած

Հիթլէր մասնաւոր հրովարտակով սահմանափակեց մամուլի, խօսքի ու ժողովներու ազատութիւնը: Այս խիստ միջոցները, կ'ըսէ, ձեռք առնուած են գերման ժողովրդի ապահովութեան համար:

Այն թերթերը, որոնք յարձակում կը գործեն կառավարութեան եւ պաշտօնէութեան վրայ, անմիջապէս պիտի դադրեցուին:

Օտար մամուլի մուտքն ալ արգիլուած է վեց ամիս տեւողութեամբ, այն պարագային, երբ կը հրատարակեն վարկարեկիչ յօդուածներ:

Անցագրի դրութիւնը Թուրք. Միութեան մէջ

Համայնավարները ներքին անցագրի դրութիւնը ջնջած էին, որպէս ցարական բէժիմի մնացորդ: Բաւական է կարդալ 1930ի խորհրդային համայնադիտարանին մէջ հետեւեալ խրոխտ տողերը. « Խորհրդային իրաւունքը չի ճանչնար անցագրի դրութիւնը»: Սակայն, այժմ անցագրի այդ զզուելի դրութիւնը իրենք կը ստեղծեն: Եանուկիձէն կուգայ ընդգծելու իր ներկայացուցած տեղեկագրին մէջ, թէ «այժմ այդ դրութիւնը բոլորովին ուրիշ հանգամանք մը կ'առնէ»: Մոսկուայի բնակչութիւնը այս ձմեռուան մէջ, մայրաքաղաքը կը ձգէ եւ կը հեռանայ: Բնակչութեան մտահոգութիւնը, որքան հասկնալի նոյնքան դժուար է եւ առաձգական դասակարգերու բաժանումը:

Եանուկիձէի տեղեկագիրը երեք պատճառաբանութիւն կ'ընէ անցագրի դրութիւնը վերահաստատելու համար: Նախ քաղաքներու պաշենաւորման դժուարութիւնը, երկրորդ գիւղացիներու գրոհը, որ հաւաքական տնտեսութենէ կը խուսափին, երրորդ որ այս երեւոյթներու առաջքն առնելու համար անցագիրը անհրաժեշտ է: Եանուկիձէն կ'ըսէ նաեւ որ աշխատաւորներու եւ մայրաքաղաքի մնայուն բնակչութեան համար մտահոգուելու խնդիր չկայ առ մէջ:

Ռլնճի գործարանին մէջ պատահած պայթումը

Երէկ մեր թերթը մամուլին յանձնած պահուն, յայտնած էինք այս աղետալի պայթումի մասին, ուր բազմաթիւ հայ գործաւորներ կ'աշխատին:

Թիւ 17 արհեստանոցին մէջ, 200 բանուոր առտուան ժամը 7ուկէսէն ի վեր կ'աշխատէին: Պատին անկիւնը դրուած հսկայ կաթսայ մը, որ 10 մեդր բարձրութիւն ունէր եւ էլեկտրական կայան կը ծառայէր միւս արհեստանոցներուն, վառուած էր արդէն եւ ոչ մէկ անկանոնութիւն կը նկատուէր: Ժամը 10ուկէսին հսկայ պայթում մը արհեստանոցի այդ մասը տակնուվրայ ըրաւ: Այրող գոլորշին, բանձր ծուխն ու փոշին տարածուեցաւ գործարանին վրայ: Գործաւորներուն մէկ մասը շնչահեղձ եղաւ եւ միւսներն ալ վիրաւորուեցան: Ռովընտի արհեստանոցներէն գործաւորները օգնութեան փութացին եւ վիրաւորներն ու մեռածները փոխադրեցին Ամպրուազ – Փարէ հիւանդանոցը, որ ճիշդ գործարանին դովը կը գտնուի:

Հետաքրքիր բազմութիւն մը խուժեց դէպ ի գործարանը: Մանաւանդ գործաւորներուն կիները, որոնք սրտատրոփ լուրի կը սպասէին: Մէկը կ'ըսէր.

— Ամուսինս չտեսայ, արդեօք պայթումը 17 թէ՞ 14րդ արհեստանոցին մէջն էր:

Միւսը կ'ըսէր.

— Զաւակս չտեսայ:

Մեռածներու անունները կէսօրէ յետոյ միայն հաղորդուեցան:

Պոլոնիի ոստիկանութիւնը յետ ճնշութեան հաղորդած է հետեւեալ տեղեկութիւնները. — 8 մեռած, 78 վիրաւոր, որոնցմէ 42ը հիւանդանոց փոխադրուած, 36 հոգին ալ թեթեւ կերպով վիրաւորուած, որ իրենց տուները փոխադրուած են:

Սպանուածներուն եւ վիրաւորուածներուն մէջ կան Ռուսեր, Ալճերիացիներ եւ Ֆրանսացիներ: Ցուցակին մէջ բարեբախտաբար ոչ մէկ Հայու անուն կար:

Լիթվինովի առաջարկները

Զինաթափութեան խորհրդաժողովին սովետական ներկայացուցիչ Լիթվինով հետեւեալ յայտարարութիւնները ընդ.—

— Ամենակարեւոր խնդիրը, որ մեզ կը ներկայանայ նախայարձակի բնորոշումն է: Վերջին տարիներս այնքան խեղաթիւրուած է այդ գաղափարը, որ դժուար է պատասխանատուութիւն ճշդել:

Եւ Լիթվինով կը բնորոշէ նախայարձակը եւ կ'ըսէ, որ այս առորագծուած պատճառներով պէտք է յանցաւոր նկատել՝

Ա.— Այն պետութիւնը, որ առաջին անգամ պատերազմ կը յայտարարէ մէկ ուրիշ պետութեան:

Բ.— Երբ, առանց պատերազմ յայտարարելու պետութեան մը զինուորները կ'արշաւեն մէկ ուրիշ պետութեան հողամասը:

Գ.— Երբ պետութեան մը ցամաքային, ծովային եւ օդային ուժերը կը ռմբակոծեն միւս պետութեան հողամասերը:

Դ.— Երբ պետութեան մը նոյն ուժերը առանց կանխակալ թոյլտուութեան կ'անցնին մէկ ուրիշ պետութեան սահմանը եւ բանակ կը դնեն անորոշ ժամանակով:

Ե.— Երբ պետութիւն մը նաւապաշարում կը յայտարարէ մէկ ուրիշ պետութեան:

(Մնացեալը կարդալ Դ. էջ)

ՄԱՀԱՓՈՐՁ ՌՈՒՄԷՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ԴԷՄ

—·—

Պուքրէշէն կը հեռագրեն թէ շաբաթերեկոյ մահափորձ մը կատարուեցաւ հաղորդակցութեանց նախարար Միրթոյի դէմ, երբ արուարձան երթալու համար կայարան կը մտնէր: Կայարանի պրեհստանոցներու մութ մէկ անկիւնէն, ֆանի մը անձանօթ մարդիկ երկաթի կտորներ նետեցին նախարարին դէմքին: Թէեւ երկաթի կտորները վրիպեցան, բայց ջարդուփշուր ընելով վակոնի մը ապակիները թեւէն վիրաւորեցին նախարարը:

Ոստիկանութիւնը սկսած է քննութիւն կատարել մայրաքաղաքին գործաւորական շրջանակներուն մէջ:

ՊՐՈՒՍԱՑԻ ԹՈՒՐՔԵՐՈՒ ԿՐՕՆԱԿԱՆ ՅՈՑՔԸ

—·—

Տէյլի Թէլէկրաֆի թղթակիցը կը հեռագրէ թէ Պրուսայի մէջ դէպքեր են պատահած: 30 հոգի իրենց 13 պարագլուխներով էվգաֆին դիմած են, պահանջելով որ աղօթքի լեզուն արաբերէն ըլլայ: Էվգաֆի վարիչը պատասխանած է, որ կառավարութեան հրահանգներուն դէմ չի կրնար գործել: Ցուցարարները խուժանին հետ միացած կռւսակալին դիմած են: Ոստիկանութիւնը ցուցարարները գրուած եւ գրգռիչները ձերբակալած է:

Նախարարական խորհուրդը յանձնարարած է դատական եւ ներքին գործավարներուն տեղւոյն վրայ քննութիւն մը կատարել: Գործավարները մեկնեցան Պրուսա:

Կազին իր բնական ճամբորդութիւնը կէս ճգած եւ գացած է Ափիոն–Գարահիսար, եւ Ըմէք փաշայի հետ միասին մեկնած են Պրուսա հասկնալու համար դէպքին պատճառները:

ՊՐՈՒՍԱՑԻՆ ՑԵՏՈՑ...

—·—

Պոլսէն կը հեռագրեն թէ նման միջադէպ մըն ալ պատահած է Իզմիրի մէկ մկրտիքին մէջ, որ կը կոչուի Շատրվան:

Երբ Գուրանը կը կարդացուէր թուրքերէն լեզուով, Թուրք մը, նոյնքան մոլեռանդ, որքան անհատասրտակշիռ կ'ըսէ հեռագիրը, արաբերէն քանի մը բացագանչութիւններ ըրաւ՝ բողոքելով որ Թուրքերէն կը կարդացուի Գուրանը: Անմիջապէս ձերբակալուեցաւ: Միւս կողմէ դատական հետապնդում կը կատարուի խումբ մը մուէզզիններու դէմ, որոնք, հակառակ դրուած արգելքին, թելադրած են արաբերէն կարդալ աղօթքներն ու Գուրանը:

ԵԳԻՊՏ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՐ ՄԵՐԺԷ ՈՍԿԻՈՎ ՎՃԱՐԵԼ

—·—

«Ահրամ» կը յայտնէ թէ ձեռնհաս շրջանակներէ բաղած իր տեղեկութեանց համաձայն, կառավարութիւնը մտադիր չէ երբեք ոսկիով վճարելու եգիպտական պարտքի տոկոսները:

Ասկէ զատ, բաղաքական եւ պաշտօնական շրջանակները կը զբաղին օտար երկրներու բաղաքական բախիթ-իւլասիոնները ջնջելու հարցով, կառավարութիւնը ազատ պահելու համար ելեւմտական օրէնսդրութեան մէջ, (տուրքեր եւ ապրանքց կիրարկութիւնը օտարներու հանդէպ) առանց պետութեանց կամ խառն դատարաններու հաւանութեան:

Կառավարութիւնը ուրիշ միջոցներ կը մտածէ եգիպտոսը պաշտպանելու համար ոսկիով վճարման ծանր վտանգին դէմ:

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ԵՈՒԿԵԻՍԼԱՎԻՈՑ ՄԷՋ

—·—

Զաղրէպէն կը հեռագրեն թէ ձերբակալուած են խումբ մը նախկին նախարարներ, իրրեւ մեղսակից Եուկեսլավիոյ միութեան դէմ դաւի մը:

«ԴՊՐՈՑԱՍԷՐ»ԻՆ ՀԱՄԱՐ

—·—

Սէթիֆէն (Ալճերիա) Պ. Լեւոն Իսպիգեան 50 ֆրանքի դրկած է մեզի իբր նուէր «Դպրոցասէր»ին:

Մէկնէսէն (Մարոք) Յ. Անկարեան՝ 5 ֆրանք:

Ստանալ *ՅԱՌԱՋԻ* վարչութենէն, համապատասխան ընկալագրով:

ՅԱՂԱՊԱՏՈՒՄՆԵՐ ԿՈՒՂԱՅԻՆ ԱՇԽԱՏԱՎՈՐՆԵՐԻ

ԸՆԿԵՐԱԿՑԱԿԱՆ ԲԱՆԱԿՆԵՐԻ Ի ՊԱՇՏՊԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

(*) Տե՛ս նաեւ 1898թ հուլիսի 31-ի «Ազգ» թերթի խմբագրական հոդվածը, որ վերնագրված է «Ընդհանուր ընտրական իրավունքի վերաբերյալ»։ Խմբ.

Ընկերքեր, ներկայ ժամանակներս, երբ ամեն կողմ ընդհանուր ընտրական իրավունքի մասին կը խոսուի, ամեն մարդ կը ջանայ իր կարծիքը յայտնել այդ մասին, ես ալ կ՚ուզեմ ձեզի հետ քանի մը խօսք ընել այդ նիւթի շուրջ։ Ես կը կարծեմ, որ ընդհանուր ընտրական իրավունքը ամենէն լաւ միջոցն է ամեն ազգի մէջ, որ ամենէն աւելի ազգին ներկայացնէ։ Ինչո՞ւ համար ես այդ կը կարծեմ։ Որովհետեւ ընդհանուր ընտրական իրավունքի միջոցով ամեն մարդ, ամեն դասակարգ, ամեն կուսակցութիւն կրնայ իր ներկայացուցիչները ընտրել։ Ուրեմն

Կոչ հայ ժողովուրդին

—·—

Կիլիկիոյ Սահակ Սրբազան Հայրապետը մեզի համակ Մամբրէ Աղդ· բուժարանին նիւթական անձկութեան եւ նոյն առեն ամէն կողմէ իրեն դիմող Հայ Հիւծախտաւորներու մասին ուղղած օգտակարութեան, ի նպաստ անոր՝ բուն Բարեկենդանի օրը «ՕՐ ՄԱՄԲՐԷՒՑԻ» յայտարարեց անցեալ տարի յատուկ կոնդակով մը: Ժողովուրդը ամէն տեղ խանդավառութեամբ աղբունեց այս կարգադրութիւնը եւ լայնօրէն վճարեց իր պատարտութեան տուրքը այդ առթիւ, որով ինչպէս պիտի տեսնուի յարակից հաշիւէն, բուժարանը նախընթաց տարիներէն աւելի լայն պիւտճէ մը ու կանոնաւոր մատակարարութիւն մը ունեցաւ այս տարի եւ պատասխանատուները խնամուեցան աւելի հոգածութեամբ, իսկ ինչ որ աւելի ուրախալին է, այսօր դահեկան մը իսկ պարտք չունի ան:

Ասիկա լսել չէ սակայն, որ Բուժարանը կատարութենէ ազատեցաւ: Եթէ դահեկան մը պարտք չունի, դահեկան մը պահեստ ալ չունի, իսկ ծախքերը կենալ չեն դիտեր, կը քալեն չարունակ եւ մէկ օրէն միւսը պարտքի ճիւղը գլուխը պիտի ցցէ անպատճառ, եթէ ժողովուրդը վայրկեան մը դանդաղի իր լման նեցուկը Հաստատութեան դանձանակին մէջ:

Իսկ սովորական ծախքերէն դուրս Բուժարանը մտած է մանելու աւելի ծանր ծախքերու առկախ յառաջիկայ չրջանին, սեւեռական նոր չենք մը ունենալու անյետաձգելի պահանջէ մը մղուած: Հայ եղբայրները երախտագիտութեամբ յիշելու են որ, բուժարանին ներկայ չենքը մեզի տրամադրուած է Ամերիկեան Միսիոնարութեան մը կողմէ բարեսիրաբար, բայց դիւրքն ու կլիման մասնաւորաբար հիւծախտաւորներու անյարմար ըլլալուն, աւելի յարմար տեղ մը եւ յատկապէս պատրաստուած չենքի մը մէջ փոխադրուելու հարկը անհրաժեշտ կը դառնայ ուրիշ բարեփոխութիւններու կարգին: Այդ համար արդէն խնամակալութիւնս յարաբերութեան մէջ է մէկ կողմէն Հ· Բ· Ը· Միութեան կեդրոնին, միւս կողմէ Ամերիկարնակ հանրածանօթ բարեսէր Թէյլըրի հետ, երկուքն ալ իրենց ապջակութիւնը խոստացած են արդէն, բայց ամէն տեղ, բարեսիրական բոլոր հաստատութեանց մեծագոյն բարերարը ժողովուրդը եղածին պէս, Մամբրէնի բուժարանին ալ մեծագոյն բարերարը դու ինքդ ես, սիրելի հայ ժողովուրդ, վախ քաղցդ, հացէդ ու հագուստէդ խնայած լումաներովդ, ուսակ քեզի կը դիմենք: Ահա «ՄԱՄԲՐԷՒՑԻ ՕՐԸ» կը մօտենայ նորէն, յիշէ այդ հաստատութեան պատասպարեալները, որոնք փոսացած աչքերնին քեզի ուղղած, չոր կաշի դարձած ձեռքերը քեզի կարկառած՝ օգնութիւնդ կը հայցեն Աստուծոյ սիրոյն տակ քանի մը օր աւելի ապրելու համար: Կեանք տուր անոր, հայ ժողովուրդ, ան քու արիւնդ, քու մխդ, քու եղբայրդ է: Իւր լեցուր անոր կիսաչէջ ճրագին մէջ, թող առեն մըն ալ պլպլայ եւ ուրախացնէ իրեն հոգին ու մտմտուքէն նոյնքան հիւծած ու մաշած իր սիրելիները, իր մատղաշ զաւակները, որոնք առտու իրիկուն անհամբեր կը սպասեն, որ հայրիկը կամ մայրիկը հիւանդանոցէն ապաքինած վերադառնայ, որպէսզի որդեկան համբոյրը տան անոր եւ ծնողական գգուանքը ընդունին փոխադարձ, անոնք ամէն օր բարին Աստուծոյ կ'աղօթեն իրենց ծնողաց այս պատեհութիւնը տուողին, այսինքն քեզի համար, սիրելի ժողովուրդ:

Նաեւ յիշէ որ հիւանդանոցին ներկայ չենք իր անյարմարութիւններով չատ կը տառապեցնէ արդէն անողոք հիւանդութենէն այնքան տառապող մեր խեղճ եղբայր ու քոյրերը եւ նուիրիդ վրայ փոքրիկ բան մըն ալ աւելցուր յատկապէս անոնց յարմար եւ հանգստաւէտ հիւանդանոց մը կառուցանելու գործին:

Մամբրէյնի հայ հիւծախտաւորներու ազգ· բուժարանի խնամակալութիւն:— Նախագահ՝ եղիշէ Արք· Եպիսկ· Կաթողիկոսեան, վեր· ենովք Ց· Հատիտեան երէց:

ՀԱՇՈՒԵԿՇԻՌ

1 յունուար 1932 – 31 դեկտեմբ. 1932

Մնացուկ (պատրաստ դրամ 159.—57 տուր. ոսկի, նուէրներ, նպաստ, մուտքի դրամ (հիւանդներէն գանձուած), ամսաթղթակներ 1,734.—16, աննդեղէն 2,654.—30,50, վառելանիւթ 198.—90, դեղօրայք 118.—33,50, նորոգութիւն եւ ջուր 288.—21,50, երթեւեկի ծախք 162.—50, տպագրական ծախք եւ փոստ 62.—07,30, կահկարասիք եւ ճերմկ.313.—07,50, տոկոս հաշիւ 1931 տարուան պարտքը 165.—87,50, նոր բուժարան (անձեռնմխելի մինչեւ շինութեան սկսիլը), դումար 5,857.—21:

Առենապետ՝ ցօքթ· Ց· Ա· Եէնիգոմշեան, տասենադպիր՝ ցօքթ· Տ· Ա· Պէրպէրեան, գանձապահ՝ Տ· Գ· Սըրապեան:

Ծանօթութիւն.— Յարդ ընդունուած հիւանդներուն թիւը 661, ապաքինած եւ մեկնածներու թիւը 275, ներկայ հիւանդներու թիւը 36, ներկայ պաշտօնէութեան թիւը անվճար 2, վճարեալ 11, ինքնուն եկամուտ (կալուած եւն.) ոչինչ, վճարող հիւանդներու թիւը 2, Հայ Բարեգործական Ընդհ· Միութեան ամսական նպաստը 8,50 անգլ· ոսկի:

Այն ստացագիրները որոնք խնամակալութեան կնիքը եւ գանձապահին ստորագրութիւնը չեն կրեր անվաւեր են: Հաշիւները միշտ քննուելու պատրաստ են: Բուժարանին դրամատները կը պահուին սուրիական դրամատան (Banque de Syrie et de Grand Liban)ի մէջ:

Խնամակալութիւն.— Նախագահ եպիսկ· կարօեան, վեր· ենովք, ց· Հատիտեան երէց:

ԱՐԺԱՆԹԻՆ

Պուէնոս-Այրէսի գաղութը

Պուէնոս Այրէսի հայ գաղութը, որ 1912ին հիմը կը դնէր Հ· Բ· Ընկերութեան մասնաճիւղի մը, բաւական նօսրացած էր ընդհ· պատերազմին ընթացքը, երբ 800 Հայեր մեկնեցան Մխայեալ Նահանգները, իսկ 1917ին 150 կամաւորներ զէնքի թրքական ճակատ: Պատերազմէն յետոյ գաղթի հոսանքը մեծցաւ եւ ներկայիս Պուէնոս Այրէսի չրջակայքը կը հաշուեն մօտաւորապէս 12,000 Հայեր:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք
«ԱԶԱՏԱՄԱՐԴ»Ը

Երկու դաստիարտութիւն

—·—

ՓԻԼԻՊԷ, 31 յունուար (Ցառաջ)·— Սոֆիայի Մեսրոպեան ճեմարանի տեսուչ Պ· Գէորգ Մեսրոպ երէկ, Աբեթուեան Ասչի տեղւոյն ճիւղին հրաւէրով, դաստիարտութիւն մը ըրաւ «Պետօ Մերեմճեան» ընթերցարանին մէջ, լեցուն սրահի մը առջեւ:

Ասոնցմէ հայ կնոջ ընտանեկան – հասարակական դիրքի մասին՝ դարերու ընթացքին: Բաղդատութիւն մը ըրաւ Հայաստանի հարեւան ժողովուրդներու բարքերուն եւ մերինին միջեւ, ու գտաւ որ մինչ ուրիշներ կինը նկատած են այրերու ցանկութեան յագուրդ տուող եւ ամուսնոյն սերունդը տեւականացնող իրաւազուրկ տարր մը կամ առարկայ մը, Հայերը կնոջ նայած են իբրեւ բարոյական ու իրաւական հաւասարանքներով անձի մը: Փաստ՝ մեր Աստուածը նաեւ՝ Աբայի հէքեաթը, դոր ժողովուրդը չինած է գուցէ՝ ցոյց տալու համար որ հայ մարդը իր կինը չի փոխարիներ ուրիշով մը··· Դիտել տրուաւ որ հայ հայրերը եւս, դարերու ընթացքին, իրացուցած են օտար բարքեր: Օրինակ, մեր Արտաշէս Արքան Ալաններու սովորութեան հետեւիլ սոխալուեցաւ, երթալ՝ գեղը անցնելու եւ իր գօտիովը Ալան դեղանի օրիորդը յափշտակելու համար··· : Ցետոյ յիշեց թէ վերջին դարերու ընթացքին ամուսնութիւնը, մեր մէջ եւս, առեւտուրի բնոյթ էր ստացած: Բայց, այժմ, հայ կինը լայն իրաւունքներ ունի, որոնք, սակայն իր ուսերուն վրայ կը բեռցնեն լայն պարտականութիւններ: Կինն է որ պիտի դաստիարակէ, նախ, սերունդը, պիտի թրծէ ու խմորէ զայն: Հողն է ան սերունդին արմատին, որմէ ճիւղեր ու պտուղներ կը սպասենք: Ցիշեց թէ ինչպէս Վ· Մամիկոնեան Պարսիկներուն վրայ յարձակած ատեն, ըսած էր «աս Աստրիկ սուր չէ, այլ՝ Հայու սուր է», սրբելով այնպէս, Պարսիկներու քսած այն ապրատը թէ Հայերը Ասորիներէն ալ վատ են»···: Ցետոյ կոչ ըրաւ հայ կիներուն պատրաստել Մամիկոնեաններու չունչով ու ոգիով սերունդ մը այս զեղեցիկ օրուան համար, երբ բոլորս պիտի ըլլանք մայր հայրենիքին մէջ՝ հայ հանճարին ու ստեղծագործ մտքին արգասիքովը օժտելու համար Արարատեան աշխարհը:

× *Այսօր (31 Յունուար) կէս օրէ առաջ, տեղւոյս Հ· Յ· Դ· «Խաժակ» երիտ· խումբի կարգադրութեամբ, «Պետօ Մերեմճեան» ընթերցարանին մէջ, բազմաթիւ ունկնդիրներու ներկայութեան, դասախօսեց ընկեր Թաթուլ Արզուման, նիւթ ունենալով «Հ· Յ· Դաշնակցութիւնը գաղութներու մէջ»:*

Ընկերը նախ հանգամանօրէն պարզեց թէ ինչպէս, Հ· Յ· Դաշնակցութեան կազմակերպական - կուսակցական գոյութենէն անջատ, կարգ մը խմբակներու աչքին «դաշնակցական» են նաեւ զանազան ընկերակցութիւններ եւ միութիւններ, հակառակ անոր որ անոնք որեւէ կապ չունին կուսակցութեան հետ ունին իրենց ուրոյն ծրագիր-կանոնագիրները, ճշդուած նպատակները, ընդհ· ժողոյներն ու առանձին վարչութիւնները: Բայց որովհետեւ, ըսաւ, այդ բոլոր հայրենանուէր ու ազգանուէր հաւաքականութիւնները իրենց գերագոյն նպատակը ընդարձակ ազգային ոգին, հայ գիրն ու մշակոյթը, հայ բարքն ու հայ շունչը, այդ բոլորին հակառակ հոսանքներ իրենց մարքին մէջ... Նոյնացուցած են նման միութիւնները Դաշնակցութեան հետ: Այս որակուժը, անշուշտ, պէտք չէ վրդովեցնէ կամ սրտնեղէ ամէն մէկ ճշմարիտ հայ, որ դուրդուրանք ունի դէպի մեր սրբութիւնները: Ընկեր դասախօսը յետոյ դիտել տուաւ որ գաղութահայ կամ առհասարակ հայ իրականութեան մէջ այժմ կան երկու հակագիր տարրեր, — ազգային եւ հակագգայինն կուսակցական վէճ ու պայքար չէ ինչ որ կայ. ու Դաշնակցութիւնը, որպէս քաղաքական կուսակցութիւն, կուսակցական պայքար չէ որ կը տանի: Ան միակ ժառանգութիւն մը ունի. նիւթական եւ հոգեղէն հայրենիքէն դուրս՝ պահել բարոյական-հոգեկան հայրենիքը: Իսկ ատիկա կ'ըլլայ մեր բոլոր սրբութիւններուն — լեզուն, պատմութիւն, անցեալ, բարք մշակոյթ ու դրօշ — անվթար պահպանումովը: Ու ասոնց համար է պայքարը: Եւ որովհետեւ հայ գանգուածին մէկ մասը իր կեանքին գինովը որոշած է պաշտպանել զանոնք, մինչ միւսը նոյնքան յամառութեամբ կ'ուզէ ջնջել զանոնք, պայքարը անխուսափելիօրէն պիտի շարունակուի: Հայ մարդուն կը մնայ անսալ իր արիւնին, իր ներքին ձայնին, իր ազգային ոգիին ու արժանապատուութեան, ու ճշդել իր դիրքը՝ ոչ թէ Դաշնակցութեան հետ կամ դէմ ըլլալու, այժմ ազգային ոգիին ու արժէքներուն դէմ կամ հետ ըլլալու համար:

Թղթակից

ՄԱՐԶԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Թուրպոլի մրցում

—·—

ՎԻԵՆ, 5 փետրուար (Ցառաջ)· — Վիէննի Հ· Մ· Ը· Մ·ի Ա· խումբը առաջին անգամ ըլլալով մեծ քայլ մը կ'առնէ Վալս լէ Պէն երթալու: Այս քաղաքը Վիէննէն 250 քիլոմեդր հեռաւորութիւն ունի, անուանի է իր հանքային ջուրով եւ ջերմուկներով: Ֆրանսացիները զայն կը կոչեն հարուստներու քաղաք: Հ· Մ· Ը· Մ· խումբը իր չրջանի փայլուն յաղթութիւններուն չնորհիւ յառաջիկայ կիրակի 12 փետր· Վալս լէ Պէն հրաւիրուած է տեղւոյն ֆրանսական զօրաւոր խումբին կողմէ, որ անցեալները Նիմ քաղաքի զօրաւոր խումբին դէմ 2—2 հաւասար մնաց: Ֆրանսական խումբը Հ· Մ· Ը· Մ·ի բոլոր ծախքերը յանձն կ'առնէ, թէ ճամբու ծախքը եւ թէ ճաշը: Սոյն հրաւէրը Հ· Մ· Ը· Մ·ի վարչութիւնը սիրով ընդունեց: Վիէննի Հ· Մ· Ը· Մ·ի ֆութպոլի յանձնախումբին կը մնայ զօրաւոր խումբ մը ղրկել Վալս: Դեռ ոչ մէկ հայ խումբ դացած է այդ քաղաքը: Հ· Մ· Ը· Մ·ը կիրակի առաւօտ ժամը 6ին մասնաւոր օթոքարով ճամբայ պիտի ելլէ: Խումբին այդ օրը մաս պիտի կազմեն Խաչիկ Բանտալեան Լիկի Լիոնի լաւագոյն խաղացողներէն, նաեւ Պոլսոյ նախկին յետսապահներէն Վահրամ Գալէնտիրեան: Այս առթիւ Վալս լէ Պէնի չրջակայքի հայութեան կը մնայ խրախուլին Վալս գալ եւ, Հ· Մ· Ը· Մ·ի Վիէննի ֆութպոլիստները քաջալերել: Հայրենակիցներ, ձեր ներկայութեամբ է որ յաղթութիւնը չահելու ամէն չանք ի գործ պիտի դնեն հայ մարզիկները:

Մ· Փափազեան

ՄԱՄՈՒԼ

ՄԵՐ ՀԱԿԱՌԱԿՈՐԴՆԵՐՈՒՆ ԵՒ ՀԱՑ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ ԴԱՏԱՍՏԱՆԸ

—·—

«Հայրենիք» կը գրէ (*18* յունուար) վերի խորագրով խմբագրականի մը մէջ·—

«Մեր հակառակորդները զարմանալի յաւատութեամբ կը շարունակեն ժամիկ անցեալի մէջ հայ ժողովուրդի ունեցած բոլոր ձախորդութեանց եւ նոյնիսկ մեր ներկայ անկերպարան ու անստոյգ վիճակին ամբողջ պատասխանատուութիւնը նետել Հ· Յ· Դաշնակցութեան վրայ եւ քաւութեան նոխազներ դարձնել անոր առաջնորդները:

Գրեթէ օր չ'անցնիր, որ այս կամ առիթով չյիշատակուին կարսի ողբերգական անկումն ու Ալեքսանդրապոլի չարաբաստիկ դաշնագիրը եւ չար հեգնանքի կամ զեհնիկ ամբաստանութեան խօսքեր չըսուին այդ դժբախտ դէպքերու առեն Հայաստանի Հանրապետութեան գլուխ եղած Դաշնակցական դեկավարներու կամ Դաշնակցութեան հասցէին:

Ապահովաբար, եթէ այդ անձերու բախտը կախուած ըլլար հակառակորդներէն, անոնք չատոնց կախաղան հանուած պիտի ըլլային: Սակայն, բարեբախտաբար, հայ ժողովուրդը շատ աւելի արդար դատաւոր մըն է: Եւ ան ոչ միայն ժամուան չդատապարտեց Ալեքսանդրապոլի դաշինքը ստորագրողները կամ կարսի անկմանատեղ իշխանութեան գլուխ եղողները, այլեւ ստոյգ մատուցնէ ազատեց այդ մարդիկը, երբ բոլշեւիեեան Զեկան կը սպառնար զանոնք բոլորն ալ կացինահար ընել կամ գնդակահարել:

Արդարեւ, որո՞նք են այսօր Հայաստանի Հանրապետութեան նախկին դեկավարները խաչ հանել ուզողները:

Անոնք որ Հայաստանէն հեռու ինացին հայ ժողովուրդի դժբախտութեան օրերուն: Անոնք, որ այսօր ալ իբրեւ աքսորավայր կ'երթան Հայաստան, ինչպէս որ կ'երթանն, օրինակ, բոլշեւիկ ներկայ իշխանաւորները: Անոնք, որ իբրեւ օտարական կը բարեհաճին երբեմն մտնել Հայաստան, այն ալ անվիճապէս անկէ հեռանալու համար, ինչպէս որ կ'ընենն, օրինակ, ռամկավար մտաւորականները:

Որոշ է, թէ որքան ալ բամբասուին, զրպարտուին ու քարկոծուին Հայաստանի Հանրապետութեան գործիչները կամ Հ· Յ· Դաշնակցութեան առաջնորդները, որքան ալ չափազանցուին անոնց թերութիւնները ու գործած սխալները, հայ ժողովուրդը պիտի չդաւդրի գնահատելէ եւ սիրելէ զանոնք, վստահելէ անոնց:

Ինչո՞ւ. որովհետեւ ան շատ լաւ գիտէ, թէ իրենց բոլոր թերութիւններով եւ գործած սխալներով հանդերձ՝ Դաշնակցութեան առաջնորդները դարձեալ ամէնէն հարազատ ու անձնուէր առաջնորդ ուժերն են հայ իրականութեան մէջ. գիտէ, թէ երբ իրմէ շատ աւելի մեծ, առաջաւոր եւ դարերու պատասկան կեանք ունեցող ազգերու առաջնորդները մեծ պատերազմի ընթացքին եւ անկէ յետոյ յաճախ աղաղակող սխալներ գործեցին, ինք չէր կրնար զարերու ստրկութենէն դուրս գալ անսխալական առաջնորդներով. գիտէ, թէ Հ· Յ· Դաշնակցութեան առաջնորդները իրեն ծառայած են ու կը ծառայեն խղճի ժուռք, ըրած են ու կ'ընենն իրենց լաւագոյնը, չեն խնայած ու պիտի չխնայեն իրենց հանգիստն ու կեանքը հայ ազգի ազատութեան համար. գիտէ վերջապէս, թէ անոնք են զարձեալ, որոնց ինքը կրնայ վստահիլ իր բախտը երբ նոր փորձութեանց առջեւ զրուի ինք եւ զերագոյն նոր ճիգեր ընելու ժամանակը գայ յանուն հայ ազգային նուիրական խնդիրներու իրականացման»:

ՀՈՒՎԸՐ ԳԻՐՔ ԿԸ ԳՐԷ...

Միացեալ Նահանգներու նախագահը, Հուվըր, յայտարարած է թէ կը պատրաստէ դիրք մը՝ պատերազմական պարագաներու եւ Ֆրանսայի նախկին վարչապետին Ամերիկա այցելութեան մասին:

Հուվըրի դրքին կը սպասուի մեծ անհամբերութեամբ:

ԿՐՆԱ՞Ս Ո՛Ր ԵՒ Է ՕՏԱՐ ԹԵՐԹ ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԷԿ ՏԱՐԻ, ԱՅԼ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ՉՎՃԱՐԵԼՈՎ

CHANTH, 94 Rue Lafayette, Paris (10)

Նիւթին բացառիկ նկարագրին համար, փարիզեան երեք մեծ հրատարակչական տուներէ մերժուած, եւ հակառակ ատոր, լոյս տեսնելէ յետոյ արդէն գերմաներէն եւ անգլիերէն լեզուներու թարգմանուելու առաջարկներ ընդունած՝

FILLES

Հեղինակ՝ ՄԵՐՈՒԺԱՆ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ

Պոլսական պատմուճաքներու այս հատորը արժանի՞ է իր անսպասելի յաջողութեան:

Երկու աժուան մէջ 4րդ տպագրութիւն
ԳԻՆ՝ 9 ՖՐԱՆԿ
Կը ծախուի բոլոր գրավաճառներուն մօտ

Dépôt général: Messageries Hachette

ՀԱՐԱԻԱՅԻՆ ՍԵՐՊԻՈՅ ՀԱՑ ԳԱՂՈՒԹԸ ՓԱՅԱՑՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱՅ

1.— Տօքթ· Հրանդ Պօյաճեան համակրելի երիտասարդ բժիշկը, սերպ պետական բանակին ու հիւանդանոցներու մեծանուն բժիշկին որ պատրաստ ցոյց տուաւ ինքզինքը մատրան մը եւ զպրոցի մը հաստատութեան համար կարեւոր գործակցութիւններու միջոցաւորութիւնը նուիրուելու, ոչ թէ միայն իր, այլ մանաւանդ իր սերպ ամուսնոյն՝ Սերպիոյ մէջ ունեցած բարձրակարգ ու ազդեցիկ անձնաւորութեանց խնամութեան ու ազդակցութեան շնորհիւ:

2.— Պ· Պօղոս Արմաղանեան՝ զբաղեալի (եաղմա) վաճառական, որ իր բազմանդամ ընտանիքով կը նստի անձնական գեղեցկաչէն պալատի մը մէջ: Այնիւ տիկինն եւ զաւակունք, Մայքն ու Նուն (եղբօր Հարսն) եւ վերջնոյն որդին Պ· Լեւոն փոխադրութիւնս վայրկեան մը հին Սերպատիա:

3.— Տօքթ· Կարապետ Ստեփանդրաքեան որդի նշանաւոր զրադէտ Տքթ. Դաւիթեանի: Իր այցելութեան սենեակը հնար չեղաւ երկար դեգերիլ յաճախակի հիւանդաց այցելութեան պատճառաւ: Իր հօր նման կը զբաղի հայ զրականութեամբ եւ տեղեակ օրուան հարցերու(*):

4.— Պ· Կարապետ Կարապետեան եւ Տիկին Վերա (=Վիտոս), տէր բանուկ ապխտավաճառանոցի եւ երչկագործութեան փոքրիկ գործարանի մը:

5.— Պ· Վ· Գալֆայեան առաջնորդ, որ տարիներէ ի վեր Սկոպլիէ հաստատուած, համբաւ մը չինած է

(*) Զարմանալի դիպուածով ծանօթացայ հանգուցեալ Տքթ. Դաւիթեանի հետ՝ գրեթէ 45 տարի առաջ: **De l'Est** (է)ի վրայ տետրակ մը հրատարակած է հանգուցեալ Դր·ը եւ ես 45 տարի առաջ գրախօսած եմ «Հ· Ամս·ի» մէջ: Մեծ հանդիպ պատեհացեց երկու կողմերու ալ այնչափ ուշ՝ գրախօսողին ու գրախօսեալին յանկարծուստ իրարու ծանօթանալը:

իրեն իր արուեստին մէջ: Որդի հանգուցեալ Տէր Մարտիրոս Ա· Ք· Գալֆայեանի: Վերջերս Սոֆիա փոխադրուեցաւ:

6.— Պ· Նիկողայոս Արտեմեան՝ պետական ծխագործութեան իրը իրաւեկ (expert)՝ հայ գաղթականութեան զարդերէն մին է:

7.— Պ· Ահարոն Թ· 3 տարիներ առաջ Սելանիկէն հոս փոխադրուած, արուեստը սրճագործ: Կրթուած ալեւոր մը:

8.— Պ· կարապետ Քէօմիւրճեան (Կ· Պոլսեցի) իր տիկինն ու 3 զաւակները:

9.— Պ· Ար· Միքայէլեան՝ 1929էն ի վեր Ադրիանուպոլսէն հոս փոխադրուած: Արուեստը ոսկերիչ: Ունի զաւակ մը:

10.— Պ· Յակոբ Ղուկասեան, Պրուսացի՝ 8—10 տարիներէ ի վեր հոս տեղափոխուած:

11.— Պ· Յակոբ Պիքիճեան (Կ· Պ·) 11 տարիներէ ի վեր Սամաթիայէն հոս եկած, գլխակապի մեծ վաճառական, Տիկինը Աննիկ Պիքիճեան:

12.— Պ· Յովհ· Սարգիսեան՝ Ագէհիրցի, 40 տարեկան, 20 տարիներէ ի վեր հոս հաստատուած, կօշկագործ, 2 զաւակաց տէր:

13.— Պ· Յակոբ Ճրճըրեան՝ կեսարացի, Լայպցիգ ուսած, նշանաւոր մուչտակավաճառ, 2 տարիէ ի վեր հոս հաստատուած:

14.— Մահտեսի Աւետիս Նաթանեան՝ բնիկ Վանցի, 80ամեայ, մեծահարուստ, անգղլիական հիւպատոսարանի երբեմնի թարգմանը՝ ազգական Մարկ· Նաթանեանի, Տիկինն է Մարի Նաթանեան:

15.— Տօքթ· Լեւոն Մելդոնեան, Տկ· Վերոն Թօղէֆ Մելդոնեան եւ Տիկ· Մելդոնեան:

16.— Տօքթ· Թօղէֆ Պօյաճեան եւ Տիկինը:

17.— Տօքթ· Յարութիւն Գալփաքճեան, Մօտերս ի Շումլա փոխադրուած:

18.— Թադէոս Քանտի, դեղագործ ի Քալքանտէրէ:

19.— Պ· Աբրահամ Սիւրմէլեան, բազմանդամ ընտանիքով ազիքի վաճառական: Մէկ եղբայրն կորուսած, իսկ միւսը ի Ռումանիա: Մանչուկները դեռ հայերէն կը խօսին···:

20.— Պ· Միքայէլ Բիւսեան՝ գրեթէ 60 տարեկան, դեղագործութիւն ըրած հոս 30 տարիներ, մեծահարուստ: Տիկ· Մաթիլդ (ծն· Մարկոյեան): 2 զաւակներ ունին·

Ա) Արամ Բիւսեան 26 տարեկան, երկրաչափ:

Բ) Վարդգէս Բիւսեան 24 տարեկան, ելեկտրագէտ, չրջանաւարտ Վենետկոյ Ռ· Մուրատեան վարժարանի:

21.— Պ· Մինաս Քիւրքլեան:

22.— Յակոբ եւ Կարապետ Թաշճեան, 2 եղբարք՝ ընտանեօք, բնիկ կեսարացի, 32 եւ 35 տարեկան: 12 տարիներէ ի վեր հոս հաստատուած: Զիարչաւի ձիեր կը պահեն:

Ու ուրիշ չատ մը (7—8) բազմանդամ դերդաստաններ, զորոնք 3 օրուան մէջ նչանակելէն եւ տեսնելէն անկարելի եղաւ:

Կը վերջացնեմ ափսոսով զրած յօդուածս՝ յուսալով որ ի բարւոյն յորդորած ըլլամ մեր համազգիներն, ամէն չանք թափելու չիման մէջ մտնելու այս փոքրիկ գաղթականութեան հետ, ուր ինչպէս դիտմամբ համաւօտիւնը չանակեցի՝ տաքսիրտ, գործունեայ, ազդեցիկ բարեհամբաւ եւ··· կարողութեան տէր գերդաստաններ չեն պակսիր: Կը պակսի միայն՝ զամէնքն ի մի բերելու միութեան դիծը, եւ այս պէտք է նպատակն ըլլայ մեր ամէնուս բայց մանաւանդ՝ Եւրոպա ուսած եւ բիւտճատարդութեան:

Ծողերովս չանացի ստեղծել այս միութեան դիծը՝ նախ վերոյիչեալ դերդաստաններու մէջեւ եւ երկրորդ՝ փաքրիկ գաղթականութեան եւ Հայ ազգին մէջեւ: Եթէ յաջողեցայ նպատակիս մէջ՝ ուրախ պիտի ըլլամ, վասնզի վերոյիչեալ վիճակաբի նաւին՝ Հայ ազգին, գոնէ մէկ չերտն աղատած կ'ըլլանք չրամոյն մխրճմանէ:

Հ· Գ· ՄԻՆԷՎԻՉԵԱՆ
(Վերջ) (3)

888 ՋԱՒԱԿՆԵՐՈՒ ՀԱՑԸՐ

—·—

Մարոքի Սուլթանութենէն Մոլլա Իսմայիլ կը նկատուի աշխարհի ամէնէն բազմաթիւ զաւակներու հայրը: Ան ունեցաւ 888 զաւակներ: 1727ին, երբ Մոլլա Իսմայիլ մեռաւ 57 տարի թագաւորելէ ետք, կենդանի էին այս 888 զաւակներէն 584 տղաներ եւ 340 աղջիկներ:

Ռամսէս Բ· Եգիպտոսի հռչակաւոր փարաւոնը, հայրն էր 162 զաւակներու — 111 տղաներ եւ 51 աղջիկներ:

Սիամի թագաւոր Զուլալունգորն, որ մեռաւ 1910ին, ունէր 3000 կիներ եւ 370 զաւակներ — 134 տղաներ եւ 236 աղջիկներ:

ՓՐՈՓ. ԷՅՏՈՒ ԵՒ ՕՐ. ՊՕՆԸՓՈՆ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԱԾ

Հռոմի մէջ տեղի ունեցաւ փրանսացի փրոփ. Էյտուի եւ Օր. Պօնըփոնի դատավարութիւնը: Փրոփէսէօրը դատապարտուեցաւ հինգ տարուան եւ օրիորդը երեք տարի եւ չորս ամսուան բերդարգելութեան:

Փրոփ. Էյտու եւ Օր. Պօնըփոն կը մեղադրուէին լրտեսութեան մէջ: Էյտուի հովէն գտնուած էին թուագրուած թերթիկներ 4էն մինչեւ 16 զինուորական տեղեկութեանց եւ բառեր ու պայմանական նշաններ օդանաւային վայրերու վերաբերեալ:

Օր. Պօնըփոն իբրեւ մեքենագիր ընկերացած է փրոփէսէօրին եւ մեղսակից նկատուած:

Դատապարտեալները 5 նոյեմբերի ներման հրովարտակին տրամադրութեան տակ իյնալով պատիժին ենթարկուեցաւ: Փրոփէսէօրը փոխանակ 5ի, 1 տարի 7 ամիս պիտի բանտարկուի, իսկ օրիորդն արդէն ազատ արձակուած եւ առաջնորդուած է փրանսական սահմանը:

100,000 ԱՆԳՈՐԾՆԵՐ ՀԱՑՏ ՓԱՌՔԻ ՄԷՋ
ՅՈՑՑ ՄԸ ԿԱԶՄԱԿԵՐՊԵՑԻՆ

Անգործները մեծ ցոյց մը կազմակերպեցին Հայտ Փառքի մէջ, Էէյպուր Փառքի, Արհեստակցական եւ Համագործակցական Միութեան ղեկավարութեամբ: 100,000 հոգի կը մասնակցէին այդ ցոյցին:

Ցուցարարները տողանցք մը ըրին Լոնտոնի փողոցներուն մէջ ոստիկաններու հսկողութեան տակ:

Նուագախումբ մը, որ ցուցարարներու առջեւէն կ'երթար, կը զարնէր պատերազմական եղանակներ:

Համայնավարները ալ ուզեցին այդ ցոյցին մասնակցիլ եւ Արհեստակցական միութիւնը չընդունեց անոնց մասնակցութիւնը:

Ըսանըչորս հոգի ետեր արտասանեցին եւ դատապարտեցին կառավարութիւնը, որ կ'ուզէ խնայողութիւն ընելու համար անգործներու նպաստը նուազեցնել: Տասը հազար ոստիկանութիւն՝ ձիաւոր թէ հետիոտն, կը հսկէր ցուցարարներուն վրայ:

Ցոյցը տեղի ունեցաւ խաղաղ պայմաններու մէջ եւ ոչ մէկ ընդհարում տեղի ունեցաւ:

Ֆ.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններու

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այս Հինդշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

Գաւառ

Հ. ֆ. Դ. Լիոնի ժարժինը արտակարգ ընդհ. ժողովի կը հրաւիրէ Լիոնի բոլոր ընկերները վաղը, Հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8.30ին, Հ. ֆ. Դ. Գրադարանը: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:

ՄԱՐՍԷյԼԻ «*Ռոստոմ*» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին պատանեկան միութեան գրադարանը: Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Sociétés SavantesԻ ՄԷՋ

28, Rue Serpente, ՄԷԹՐՕ ՕՏԷՕՆ ԿԱՄ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

Կը խօսին՝ ընկերներ ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՀ եւ ԿՈՊԵՌՆԻԿ ՔԱՆՏՐՃԵԱՆ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ. -- Փետրուար 11ին Շաբաթ երեկոյ

Ընկերական - թէյասեղան

ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ԱՌԹԻԻ

կազմակերպուած՝ *ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻՆ կողմէ*

ԱՅՍ ՕՐԻՐԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ին, ՀԱՅ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Բոլոր ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

Վիճաբանական ժողով

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «ԱՐՇԻԻ» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ին

150, Route d'Orléans*ի* (Bagneux) սրահին մէջ

Կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Նիւթ՝ «*ԻՆՉՈՒ ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԻՆԷ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ*»:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Mac-MahonԻ ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ

Jazz Pizarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՊԱՆՆԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՆՆԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մանկապարտէզին մէջ

24, Rue Roger, Bagneux (Seine)

Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ «Անհատի քաղաքացիական իրաւունքներու մասին»:

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է:

ՀՕՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը այսօր Հորիզշարթի երեկոյեան ժամը 9ին, Ժլօրիայի վերնայարկը: Շարունակութիւն վիճաբանութիւններուն (Մեծն Տիգրանի պատերազմներուն եւ քաղաքականութեան մասին): Մէկ ժամ սինեմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

Վիէննի կէվէրէկի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 11 Փետր. Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ:

Կը խնդրուի Լօէթի, Տէսինի եւ Մէն Մ'օբիսի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս ժողովին: Կարեւոր օրակարգ: Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւլլն.:

ԲՄԱՐՋ ՀԱՅԱՑԻ Հայրենակցական Միութեան Տէսինի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները այս Կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին, հայրենակից Պ. Մուշեղ Ժամկոչեանի սրճարանի վերնայարկը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

(Բարեգործականի Գրասենեակէն)

— Տիկին Սրբուհի Թօքատլեան, Էվէրէկ-Ժէնէսեցի, Լառնաքա (Կիպրոս), կը փնտռէ մայրը՝ Խաթուն Սըլղընեան, հայրը՝ Յարութիւն Սըլղընեան, եղբայրները՝ Սեդրակ, ծնեալ 1902ին եւ Միսաք, ծն. 1905ին, որոնք Էվէրէկէն տարագրուած են Հալէպի կողմերը.

ԼԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոխան (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փօսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանքի: Կը դրկենք ճմոյշ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, 20, A. Voulis, Athènes, Grèce.

փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)
Մատաղ ենք արեւելեան չոր միրգեր, ընտիր օղի եւ թաւրմ նպաստեղէններ:
Փափաքեցէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գնով անտեսական տագնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ:
Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Մուրճ	9	*ֆր.-լիվր*
2. Քաշէր պանիր	8	*ֆր.-լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.-լիվր*
4. Ձերմակ պանիր	6	*ֆր.-լիվր*
5. Զիթապտուղ	3	*ֆր.-լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.-լիթր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:
Livraison à domicile

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՀԱՅՃԱԳՈՐԾ ԵԻ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ
ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ
75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy
Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՄԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*
Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաֆմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:
Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:
Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

CABINET de Me V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
Procédure Générale — Mandataire en Justice
44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 51-32
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Վարչական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:
Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

Ի գիտութիւն
Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը Նպարավաճառատան մէջ:*
Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝
"CAFE SULTAN,,
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

"ՅՈՒՍԱԲԵՐ,, ԳՐԱՏՈՒՆ
4 Շարա Քամել («Յուսաբեր»ի շէնքին մէջ)
«Յուսաբեր» Գրատունը նոր հիմնարկութիւն մըն է թէ իր նպատակով եւ թէ իր գործերու եղանակով:
«Յուսաբեր» Գրատունը իր նպատակով կ'առաջադրէ ձեռնարկել հրատարակութեանը այնպիսի գործերու, որոնք կապ ունին հայ ժողովուրդի հետ, ընդգրկելով անոր բովանդակ կեանքը, իր ստեղծագործ արտայայտութիւններով:
«Յուսաբեր» Գրատունը իր գործելու եղանակով կը ձգտի յանախորդը գոհ ձգել՝ արագ եւ խղճամիտ գործառնութեամբ եւ գիներու չափաւորութեամբ:
«Յուսաբեր» Գրատունը, շնորհիւ իր ունեցած բազմազան կապերուն Եւրոպայի, Ամերիկայի եւ այլ տեղերու գրատուներուն եւ հրատարակչական ընկերութիւններուն հետ, կ'ըլլայ եգիպտոսի միակ կեդրոնատեղին հայ մտքի եւ արուեստի լաւագոյն հրատարակութիւններուն համար:
«Յուսաբեր» Գրատունը ունի արդէն դասագիրքերու եւ մատենադարանի յատուկ գիրքերու պատրաստ մթերք մը, նաեւ շուտով կը ստանայ արտասահմանէն նոր հրատարակութիւններ, որոնց անունները կուտանք յաջորդաբար:
ԿԱՆԽԻԿ ԴՐՈՒԹԻԻՆԸ «Յուսաբեր» Գրատան հիմնական պայմանն է:
ՄԵԾԱՔԱՆԱԿԻ ՀԱՄԱՐ ՁԵՂՔ («Յուսաբեր» Գրատան գրացանկը մօտ ատենէն:
Ուշադրութիւն մեր հասցէին՝ — **Librairie «HOUSSAPER», B. P. 868—Le Caire (Egypte).**

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵԻ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
208bis, Rue LAFAYETTE *Հինգերորդ մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (սեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14).*

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ "ՅԱՌԱՋ,,Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆ Է
Պ. ԽՆԿԻԿ ԿԷՆՃԵԱՆ
75, rue Bonnel, Lyon

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (36)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Եթէ ըսէր թէ չէր հաւատար, ապահովաբար պիտի կորնչցնէր զայն, պիտի բաժնուէին այդ վայրկեանին իսկ ու պիտի վերջնաւար ամէն ինչ: Անկարելի էր այդ բանը Յորգի համար:

— Լա՛ւ, կը հաւատամ, ըսաւ Յորգ. տեսայ որ գրան կողմը կը նայէիր միշտ, այդքան. ու հիմա այս մարդը...

— Բայց պիտի հանդիպինք դարձեալ:

— Ե՞րբ:

— Վաղը, Թերեւս: Չեմ գիտեր որքան պիտի մնայ այստեղ, կը կարծէի որ Փարիզ չպիտի դար տակաւին քանի մը շաբաթ:

—Ուրեմն անոր մեկնելէն յետո՞յ...

Ամբողջ այս խօսակցութեան ընթացքին սպասուհին սենեակին մէջն էր. կանգնած էր գրան մօտիկը ընտանի կատուի մը պէս ու մտիկ կ'ընէր զիրենք: Յորգ բակին քարերուն վրայ լսեց ոտքի ձայներ: Դուռը բացուեցաւ եւ չեմին վրայ երեւցաւ սպայ մը: Յորգ յիշեց անմիջապէս որ ինք սովորական զինուոր մըն էր. ցաւելով յիշեց այդ իրողութիւնը: Ինադօրէն լարեց ուշադրութիւնը եւ պրկեց դնդերները. պիտի ուզէր անտարբեր երեւալ, բայց չկրցաւ: Հրամանի տակ էր ամխիներէ ի վեր: Ֆըրանսացի սպաներ չատ կային ճակատը. բնազդը եւ հրամանը կը սոսկային վինքը բարեւել: Ձիով մը ըրաւ որպէս զի բարեւի չկենար գոնէ այս մարդուն դիմացը: Բայց երբ սպան նեղս մտաւ սենեակին, Յորգ ղգաց յանկարծ որ ինքնաբերաբար ու հակառակ իր կամքին բարեւի կեցած էր արդէն անոր առջեւ:

Թատրոնի մը վերնայարկէն արտասովոր խաղ մը դիտողի մը պէս, Յորգ լսեց Լիանի բարեւը: Այնպէս մը թըւեցաւ իրեն որ աղջիկը հակառակ իր խանդավառ ընդունելութեան, չափազանց դժգոհ էր այդ ընդմիջումին համար: Տեսակ մը յաղթանակ էր այս ենթադրութիւնը Յորգի համար:

Մտիկ ըրաւ անոնց, բնազդաբար, անասունի մը նման: Լիան համբուրեց մարդուն երկու այտերը. Ի՜նչ կարեւորութիւն ունէր... Թերեւս ճիշդ այդ բանն էր որ մոռնալ կ'ուզէր ան: Ամբողջ հուսթինովը մաքառեցաւ իր ներքսը պահելու համար վիրաւորուած հըպարտութեան մը գիտակցութիւնը: Լքուած էր: Իրը չպիտի ըլլար աղջիկը այդ գիշեր. բայց հոգ չէ, ուրիշ օր մը, անմիջապէս որ Լիան յարգէր անոր արժանապատուութիւնը:

— Պարոն Յորգ լը Մըզիւրիէ, նկարիչ, ներկայացուց զայն աղջիկը, հին բարեկամներ ենք. անդլիական բանակին մէջն է ան եւ Ֆրէմէլէն եկած է քանի մը օրուան արձակուրդով:

Յորգ լսեց արտասանութիւնը իր անունին ու իր դիմացը տեսաւ պատանիներով ծածկուած համազգեստը: Մոռցաւ արժանապատուութեան ղգացումը ու բարեւեց:

6.

Մօտաւորապէս չորս մղոնի հեռաւորութիւն մըն էր Փէրոնէ փողոցէն մինչեւ Լբլինք փողոցը: Լիան ուզեց իրեն տրամադրել ինքնաշարժը: Յորգ խնդաց եւ հասկցուց թէ կրնար քալել: Միծաղելի պիտի ըլլար իր աղքատ պանդոկը վերադառնալ այն ինքնաշարժին մէջ որ զինքը բերած էր այդտեղ: Անկասկած զաւեշտական էր այդպէս յանկարծօրէն մոգական դրդի վրայ փոխադրուած ըլլալու պատրանք եւ սակայն Յորգ չպիտի ուզէր այդ հեղնանքը:

Ի՜նչ տարօրինակ դրութիւն մը ըստեղծուած էր իրեն համար: «Հին բարեկամի» մասին ըրած ակնարկութիւնը վերյիշեցուն էր Մոնմարթրի օրերուն:

Եւ ի՜նչ հեշտութեամբ ու վարպետօրէն կը խօսէր Լիան: Ուրիշ կին մը իր դիրքին մէջ՝ պիտի չուարէր, պիտի վախնար ծուղակը ինկած նապաստակի մը պէս: Առանց որ եւ է ճիգ ընելու կրցաւ ազատիլ այդ թակարդէն. հոգն անգամ չէր թերեւս որ Տը Լորանը կրնար իմանալ մանրամասնութիւնները այդ անցեալին:

Հաւանաբար Լիանի անհոգութիւնն էր որ փրկեց կացութիւնը եւ աւելի բուռն դէպք մը չպատահեցաւ:

Սեփականութեան եւ նախանձի ըղգացումէ մը դրդուած այս երկու մարդիկը կընային կատաղի տեսարան մը պարզել Լիանի ներկայութեան: Այդ փրանսացի զինուորականը սպանելու զաղափարը այնքան ալ տարօրինակ չթուեցաւ Յորգին: Խորհեցաւ նոյն իսկ թէ որն էր լաւագոյն միջոցը զայն սպանելու, երբ կանգնած ուշադրութեամբ կը հետեւէր Լիանի խօսակցութեան: Դժուա՞ր է մարդ մեռցնելը. ինչո՞ւ սորված էր Սուլղրիի պահականոցը՝ սկզբնական հապարապետէն. ինչո՞ւ ըրած էր ինք՝ խրամներուն մէջ:

Ֆրանսացի սպան դլխու նշաններ կ'ընէր ու կցկտուր եւ քաղաքավար պատասխաններ կուտար Լիանին: Շատ հաւանական է որ ան ալ կը մտածէր այդ մասին: Երկուքին ալ մտքէն կ'անցնէր այդ պահուն որ վէճ մը շատ դիւրութեամբ կընար ծագիլ իրենց միջեւ. որովհետեւ երկուքն ալ դիտէին իրականութիւնը:

Յորգի համար գաղտնիք մը չէր այլ եւս այն պարագան որ Լիան սիրուհին էր այս մարդուն: Չէ՞ որ տանը բանալին ունէր եւ կրնար գալ իր ուզած ատենը: Իսկ Լիանի վերյիշումները իրենց անցեալին մասին մէկ բան միայն պիտի կրնային հասկցնել այդ Ֆրանսացիին — որ Յորգ աղջկան հին օրերու սիրահարն էր: Ֆրանսացիները շատ ուշիմ են այդ հարցին մէջ: Լիան կրցաւ, սակայն, հեռացնել վտանգը: Ի՞նչպէս, Յորգ չհասկցաւ երբեք: Այն տպաւորութիւնը կրեց Լիանէն թէ այս մարդը անցողակի արկած մըն էր անոր կեանքին մէջ. հետեւաբար խոյտուղը Ֆրանսացի սպան էր ոչ թէ ինք: Յորգ չէր խարուած այդ աղջիկին. նոյն իսկ Լբլինք փողոցէն անոր փոխատրը այդ կասկածը չներչնչեց իրեն: Լիան հեռացեր էր պարզապէս այն թշուառ միջավայրէն որուն մէջ կ'ապրէր, այդ սենեակը, այդ ափաքրքմանը... Իրենց վերջնական գիշերն ալ խարած չէր զայն:

Աղջիկը այդ ասոխման ձանձնալէն եաք անկարելի էր այլ եւս չհաւատալ անոր:

Ու որքա՜ն համարձակ եւ քաջ եղած էր Լիան իրեն հետ: Բայց ինչո՞ւ այդ զժնդակ կացութիւնը: Նայեցաւ Տը Լորանի աչքերուն մէջ. սպան կը սպասէր անոր մեկնելուն:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missaklan
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 9 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

9 Février 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2108 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՏԻԿՏԱՏՈՒՐԱ

Օր նոր, լուր նոր։

Գերմանիան եռեւեռի կուգայ եւ կը զարթուի երկունքի խոր ցաւերով։

Քանի Հիթլէրը անցած է իշխանութեան գլուխը, ցնցող անակնկալները դիւրաւ կը յաջորդեն։

Գերմանիոյ եւ Փրուսիոյ խորհրդարանները լուծուած։ Երկրի վարչական եւ քաղաքական դէկը կեդրոնացած։ Յաղթական ցոյցեր ու ընդհարումներ, սպանութիւններ ու արիւնահեղութիւններ երկրի մէկ ծայրէն միւսը։ Տօղանոց հիթլէրական զօրագունդերու, տօղանոց Պոդպատէ Սաղաւարտակիրներու։ Ջնջուած խօսքեր, մոռցուելի եւ հաւատքոյթներու ազատութիւնը։ Շարժում ու եռուդ Տօնի կայսերական խորհրդաւոր դղեակին մէջ։

Այս բոլորը սրարշաւ Գերմանիան կը նետեն տիկտատուրական եւ սակաւատիրական երկաթէ կարգերու բազուկներուն մէջ։

Սահմանադրական ու ամրակուռ հաստատութիւնները օրէ օր, քայքայման ու փլուզումի կ'ենթարկուին։ Թէպէտ նորատութիւնները նշանակուած են մարտ հինգին, սակայն Հիթլէրականները, մինչ այդ, ձեռք պիտի դնեն երկրի բոլոր կենդանի լծակներուն վրայ եւ իրենց տիկտատուրական նենգերուն համար պիտի պատրաստեն նպաստաւոր դեռին մը։

Հիթլէրը դինովցած է ձրի յաղթանակներով։

Մուսոլինի, երբ 1922ին իտալական տիկտատուրան կը հաստատէր, բարձրաղաղակ կ'ըսէր· — « Յեղափոխութիւնն իր իրաւունքներն ունի»։ Եւ բռնի արիւն կը ցանէր իր իշխանութեան փոթորկաճաշ ճամբուն վրայ, արդարացնելու համար իր բռնատիրութիւնը։

Հիթլէրը, անարիւն ձեւով սիրացաւ իշխանութեան։ Աւելի ճարպիկ փրթաւ իր եռանդէլի նախորդներէն՝ Լէնինէն, Ստալինէն, Մուսոլինիէն եւ Քէմալէն, որոնք տասնեակ տարիներէ ի վեր կը վայելեն իրենց տիկտատուրական մենատիրութիւնը։

Ի՞նչ է սակայն տիկտատորութիւնը — իշխանապետութիւնը։

Տիկտատուրան ըէժիմ չէ եւ չի կրնար ըլլալ։ Ծնած օրէն, ան իր մէջ կը կրէ իր քայքայման եւ խորտակման սերմերը։ Տիկտատուրան, ժամանակաւորապէս, հրապարակ կուգայ այն պահուն միայն, երբ երկրի արտակարգ պայմանները, միապետական եւ սահմանադրական կարգերը, անբուժելի հիւանդութեան մը կը մատնուին։ Ի դէմ առեալ կարգերու խորտակման կը հաստատուի տիկտատորութիւնը, անդոնելով ժողովրդի մը վհատեցական եւ ընտրական նուիրական իրաւունքները։ Տիկտատորութիւնն, յաճախ, կը նետուի ձիւնադնդակի մը պէս ալչէն ձախ, ձախէն աջ։ Բողոքը կը ծնի իր իսկ կարգերէն, իր ժամանակավրէպ դոյութենէն եւ ապարէժիմային կերպարանքէն։

Տիկտատուրան խորք ու անհաբազատ, ապօրինի զաւակն է ամէն տեսակի եւ ամէն ձեւի կեդրոնացած իշխանութեան։

Հիթլէրը, այժմ կը քալէ այդ վտանգաւոր ճամբով։

Գերմանիոյ մէջ, սակայն, պատմութիւնը չընթանար այն ճամբով, որով գնաց Իտալիան։

Շարք մը արգելքներ կան։ Եւ այդ արգելքներէն մէկն է դերմանական դրամատիրութիւնը, որուն ներկայացուցիչը՝ Հիւկէնպէրկ, անդամ է հիթլէրական կառավարութեան։

Անժխտելի է, որ արդիւնաբերութեան ներկայացուցիչները, Հիթլէրի վճռական ուժերուն պէտք զգացին, ո՛չ թէ անոր համար, որ երբեմն կայսրութիւնը վերահաստատին, այլ անոր համար, որ հանրապետական եւ բանուորական ձախակողմեան կազմակերպուած ուժերը չլատեն եւ խուճապի մատնեն անոնց շահերը։

Իրերու բերումով, Հիթլէրի յաւակնութիւնները պիտի սանձահարուին դրամատիրական դասի կողմէն, այն պահուն, երբ անկա՛ ուելի հեռուներն երթայ։ Իսկ, եթէ Հիթլէրը ընդառաջ չերթայ անոնց պահանջներուն, անոտարակոյս խզումը պիտի գառնայ անխուսափելի եւ պայքարը պիտի փոխադրուի բոլորովին ուրիշ դեռնի մը վրայ։

Այնքան, որքան այս երկու տարրերը միասնաբար կը քալեն, իրենց հարուածները պիտի կեդրոնանան ձախակողմեան տարրերուն վրայ։

Ձախակողմեան տարրերը, որ սուուր թիւ մը կը կազմեն, տարաբախտաբար, միակամ ու միաձոյլ ուժ մը չեն ներկայացներ։

Սոց· դեմոկրատները, արհեստակցական միութիւնները, համայնավարները եւ խաղաղասէր – հանրապետական հոսանքները երկուքի ճեղքուած են։

Համայնավարներն ու ընկերվարականները, երկար տարիներու ազեատալի փորձերէն յետոյ, տակաւին չի կրցան փոխադարձ լեզու մը գտնել։ Հեռաւոր Մոսկուայի ցուցամատի չարժումները Գերմանական բանուորութիւնը կը պառակտէ եւ կը դնէ անզօր ու անջիղ, ողբերգական վիճակի մը մէջ։

Բանուորութիւնը դարձեալ ճեղքուած ճակատով պիտի դիմադրէ նոր ընտրութիւնները եւ պիտի դուրս գայ պարտուած ու քայքայուած։

Սոց· Դեմոկրատիան, հակառակ բոլոր տեսակի ճնշումներուն, հակառակ արիւնահեղ ընդհարումներուն, թումբ կը կանգնի Հիթլէրի տիկտատուրական կարգերուն եւ կը ջանայ փրկել երկիրը վերահաս վտանգէն։

Մօտաւոր դէպքերը ցոյց պիտի տան, թէ ո՞ւր կ'երթայ Գերմանիան։

Վ· Հ·

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՉԵՆ ՃԱՆՉՆԱՐ ՀԱՑԸ

Քանի մը ամիսներ առաջ անգլիացի հեղինակ մը՝ Արչիպոլտ Ֆորմըն *Պալթիկէն Սեւ Ծով* անունով հատորի մէջ ամփոփեց իր ճամբորդի տպաւորութիւնները։

Գրքին 242րդ էջին վրայ ուշագրաւ էին հետեւեալ տողերը·

— « ... Հայերը իրենց թաց աչքերով ու ձիթենիի գոյն մորթով կը յիշեցնէին իրենց թուրք նախահայրերը ... » ։

Ժամանակին գրաւեցաւ հեղինակին որ իր եզրակացութիւնը բոլորովին սխալ էր։ Բացատրուեցաւ իրեն թէ «Հայերը արիական ժողովուրդ մըն են իսկ Թուրքերը յառաջ եկած են Մոնկոլներէն· ցեղային ոչ մէկ նմանութիւն կայ երկու ազգերուն միջեւ եւ մեր կրօնքը, լեզուն եւ ընկերային կեանքը հիմնովին տարբեր է· մենք չորս հազար տարուան ժողովուրդ ենք մինչդեռ Թուրքերը աշխարհ եկած են — չեկած ըլլային — մեզմէ շատ վերջը »։

Հեղինակը խոստացաւ սրբագրել իր բառերը գրքին յառաջիկայ տպագրութիւններուն մէջ։

×

Հայ երիտասարդ մը ինքնաշարժով Լոնտոնի փողոցներէն անցած ատեն, արկածով գետին տապալեց ծերուկ Անգլիացի մը։ Մարդը մեռաւ՝ հազիւ հիւանդանոց փոխադրուած։

Դատ։ Հաստատուեցաւ որ երիտասարդը յանցաւոր չէր։ Սակայն դատաւորը գլխիկը ազատ արձակելէ առաջ, անհրաժեշտ նկատեց անոր երեսին նետել հետեւեալ ազդարարութիւնը·

— « Պարոն, այստեղ Անգլիա է· ձեր հայրենիքին մէջ չէք որպէս զի ուզածնուդ պէս մարդ սպաննէք ... » ։

Խե՛ղճը, տակաւին չէր սրբած թէ ո՞ր հայրենիքին մէջ է որ մարդ՝ կը սպաննէ իր ուզածին պէս, առանց հաշիւ տալու, չէր գիտեր թէ ո՞ր ժողովուրդին մասնագիտութիւնն է ջարդը· ո՞րն է դահիճը, ո՞րն է զոհը։

×

Այս երանելիները միայն Անգլիոյ մէջ չեն։ Ֆրանսան ալ ունի հայ ժողովուրդը ճանչցողներ ...

Բացէ՛ի Առաձեռն Լառուսի պատմական – աշխարհագրական բաժինը եւ նայեցէք «Հայաստան» բառին տակ կեցող շալվարով մարդուն որ կը յիշեցնէ Մուսա Բէգը կամ Զագըմալը ...

×

Անգլիացիները զարգացնելու մեծ շնորհը իւրացուցած է «Մասիս»ի խմբագիրը ...

Իսկ ի՞նչ կը բանի Փարիզի Հայ Ուսանողական Միութիւնը· նամա՞կ մըն ալ չեն կրնար գրել Լառուսի հրատարակիչներուն։

ԺԻՐԱՉՐ

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԸ ԲԱՑՈՒԵՑԱՒ ԵՐԿՔ

Մեծն Բրիտանիոյ խորհրդարանը, որ դեկտ· 22էն ի վեր արձակուրդի մէջ էր բացուեցաւ։ Օրակարգի են դրուած բազմաթիւ ծանրակշիռ խնդիրներ, պատերազմական պարտքերու, անգործներու, Իրլանտայի եւն· ։

Պ· Մաքտոնալտ տնտեսական խորհրդաժողովին առթիւ ըսած է հետեւեալը·—

Ազգերու Դաշնակցութեան խորհուրդը որոշած է, որ տնտեսական խորհրդաժողովը յապաղման չենթարկուի։ Սակայն, որոշ նախնական դժուարութիւններ կան պատգամաւորութեան վերաբերեալ, որ պէտք է հարթուին։

Ատիկա պէտք է Ֆորէյկն Օֆիսի էար տուղարութեան ձգել, որպէսզի բնիկ եւ այս երեք ամսուան ընթացքին վերջնականապէս նշդէ ժամանակը։

Հրաւիրագիրներ պիտի ղրկուին, ուրեմն, երեք ամիս առաջ, որմէ յետոյ խորհրդաժողովը հնարաւոր պիտի ըլլայ գումարել, մանաւանդ որ օրակարգի նիւթերն ալ պիտի ընկերանան այդ հրաւիրագրին։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ձափոնական նոր առաջարկներ

Պ· Մացուօքա, ճափոնական ներկայացուցիչը, յայտնած է Ազգերու Դաշնակցութեան քարտուղարութեան, որ 19ներու Խորհուրդին նոր առաջարկներ պիտի բերէ։

Թոքիոյի կառավարութիւնը, իր վերջին նիստերուն մէջ, մշակած է այդ առաջարկները եւ հաղորդած Ժընեւի իր ներկայացուցչին։

Իրականութեան մէջ այս նոր առաջարկները նախորդինէն մեծ տարբերութիւն մը չունին։ Ճափոն միշտ կը յամառի իր տեսակէտին վրայ, Մանչուքիոյ հարցին եւ քննիչ յանձնախումբին իրաւասութեան վերաբերեալ։ Ճափոն կը յայտարարէ, որ անկարելի է Մանչուքիոն իր նախկին վիճակին մէջ ձգել, ինչպէս կ'ըսէ Լիթընի տեղեկագիրը· այլ ընդհակառակն ներկայ վիճակը պիտի ընդունի մեկնակէտ եւ ըստ այնմ վճռել։

Տեսնրիններու Խորհուրդը յայտարարեց, որ Թոքիոյ նոր առաջարկները կացութիւնը չեն փոխեր։

Ամերիկայի արտաքին նախարար Սթիմսըն կ'ըսէ թէ Ժընեւի 19ներու Խորհուրդէն ոչ մէկ տեղեկութիւն ստացած է Մանչուքիոյ ճանչնման մասին։

⁂ *Թոքիոյի մէջ, հինգ հազար հոգի, տարբեր քաղաքական հոսանքներէ, բանաձեւ մը քուէարկելով, կը պահանջեն Ճափոնի հեռացումը Ազգերու Դաշնակցութենէն։ Այդ բանաձեւին կցուած է յայտարարութիւն մը, որուն մէջ կ'ըսուի· — « Ազգերու Դաշնակցութիւնը ոչ միայն ցոյց տուաւ իր անկեղծութեան պակասը, այլ եւ Հեռաւոր Արեւելքի մէջ խլրտումներ ստեղծեց եւ չը ճանչցաւ Ճափոնի ինքնապաշտպանութեան իրաւունքը։*

Անգործներու թիւը կ'աճի Անգլիոյ մէջ

Աշխատանքի նախարարութեան հաղորդած ամսական վիճակագրութեան մը համաձայն, անգործներու թիւը Մեծն Բրիտանիոյ մէջ շատցած է։ Յունուար 23ին արձանագրուած անգործներու ընդհանուր թիւն էր 2,903,065, որուն 2,280,033ը բոլորովին անգործ։ Այս թիւը աճած եւ ուելցած է 179,778 հոգի։ 2,903,065 անգործ, ցարդ Անգլիոյ մէջ քնաւ չէ պատահած։

ԱՆԳՈՐԾՆԵՐԸ ՉԵԽՈՍԼՈՎԱԿԻՈՅ ՄԷՋ

Փրակայէն ստացուած տեղեկութեան համաձայն անգործներու թիւը մէկ ամսուան ընթացքին աճած է եւ հետեւեալ պատկերն ունի։

Դեկտեմբերի վիճակագրութեան համաձայն 746,000, իսկ յունուար 5ի վիճակագրութեան համաձայն եղած է 865,000։

Սոց. Դեմոկրատներու մեծ ցոյց մը Պերլինի մէջ

Հիթլէրի իշխանապետութենէն ասդին առաջին մեծ ցոյցն է, որ տեղի կ'ունենայ, Լիւսթկարտէնի մէջ, կայսերական դղեակին դիմաց։ Ժամանակէն առաջ հեռաքրքիր խուռն բազմութիւն մը հաւաքուած էր։ Բանուորական կազմակերպութիւնները, կարմիր դրօշակներ բռնած, նուագախումբը առջեւնուն, եկած կանգնած էին ընդարձակ հրապարակին վրայ։

Սոց· դեմոկրատ կուսակցութեան նախագահ Օթթօ Վելս, հառ մը խօսեցաւ։

Վելս բուռն արտայայտութիւններով ծանրացաւ Հիթլէրի կարգազրութիւններուն դէմ եւ ըսաւ թէ ձախակողմեան կուսակցութիւնները էին, որ պատերազմէն յետոյ, Գերմանիան փրկեցին քաոսային վիճակէն եւ կենդանացուցին։ Բարձր եւ կորովի ձայնով յայտարարեց, ծափերու տարափին տակ, թէ Պերլինը կարմիր քաղաք մըն է, հակառակ յետադէմ տարրերու։ Հանրապետականները պիտի զոհեն իրենց կեանքը, պաշտպանելու համար հանրապետութիւնը եւ ցարդ նուաճած իրենց իրաւունքները։

«Ֆօրվէրց», ընկերվարական օրկանը, որ վերսկսաւ հրատարակուիլ, կ'ըսէ թէ Գերմանիան Իտալիոյ չի նմանիր։ Մենք կը մնանք հաստատ օրինականութեան եւ սահմանագրական դեռնի վրայ։ Թէպէտ մեր ճամբուն վրայ բազմաթիւ խոչընդոտներ կան, բայց ապագան մեզի կը պատկանի եւ ոչ մեր հակառակորդներուն։

Ֆրանսական դահլիճին երմտական ծրագիրը

Խորհրդարանի երմտական յանձնաժողովին յանձնուեցաւ, Պոնէ-Լամուռէօ երմտական ծրագիրը, ուրբաթ խորհրդարանի նիստին բննութեան դրուելու համար։

Շէրօնը, 1931ի պետական պիւտճէի բացը ցոյց կուտար 19 եւ կէս միլիառ ֆրանք, եւ կ'առաջարկէր կէսը խնայողութեամբ եւ կէսն ալ տուրբերու յաւելումով գոցել։ Այս ձեւով, անիկա կ'ենթադրէր պիւտճէի հաւասարակշռութիւնը հաստատել։

Ներկայ կառավարութեան ծրագիրը խնդրին այդ ձեւով չի մօտենար։ Ան կը սահմանափակուի 5 միլիառ եւ կէս եկամուտի աղբիւրներ ստեղծելով։ Գումար մը, որ, անշուշտ, պիւտճէի բացը մասամբ միայն կը ծածկէ։

Նախորդ դահլիճը խնայողութիւն կ'ուզէր ընել 5,326 միլիոն ֆրանք, ներկայ դահլիճը 2,422 միլիոն։ Իսկ նոր եկամուտներու մասին, փոխանակ 5,453 միլիոնի, իջած է 3,149 միլիոնի։

Ներկայ երմտական ծրագիրը իր մանրամասնութիւններով նոյնն է, ինչ որ Փալմտատի եւ Շէրօնի ծրագիրն էր։

Պաշտօնէից թոշակին վրայ եւս պիտի գործադրուի խնայողութեան սկզբունքը, հիմք ընդունելով 20,000ի սակը։ Մինչդեռ նախորդ ծրագիրներուն մէջ հիմք ընդունուած էր 12,000էն վեր թոշակները։

Զինաթափութեան Խորհրդաժողովը

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԻ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Ֆրանսական պինաթափութեան ծրագիրը, որ քննութեան դրուած է Ժընեւի մէջ, կարգ մը պետութիւններ համակարծիք են ինչպէս Խորհ· Ռուսաստան, Չեխոսլավիա, Ռումանիա, Հոլանտա եւ ուրիշներ, որոշ բարեփոխումներով։

Ամէնքն ալ ակնդէտ կը սպասէին ամերիկեան ներկայացուցչի անկողմնակալ խօսքին։ Պ· Կիպսըն, կարճ եւ ազդու կերպով յայտարարեց հետեւեալը·—

Ֆրանսական ծրագրի երբոպայի վերաբերեալ մասը, ձեզ կը վերաբերի եւ Ամերիկան չի հետաքրքրեր։ Վիճեցէք առանց մեզի։ Մենք կը յուսանք, որ այդ վիճաբանութիւնները կ'առաջնորդեն

(Յուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

Վ. Հ. ՅԱԿՈՎԲՈՍ Վ. ՏԱՇԵԱՆ

Սրտի մեծ կսկիծով լսեցինք բազմավաստակ Հ· Յ· Տաշեանի մահը, որ տեղի է ունեցեր Վիեննա, փետրուար 3ին։

Թաղման տխուր արարողութիւնը տեղի է ունեցեր փետր· 6ին երկուշաբթի առաւօտ ժամը 9ին, Մխիթարեան Միաբանութեան եկեղեցւոյն մէջ, որմէ յետոյ մարմինը փոխադրուեր է հազաֆի կեդրոնական գերեզմանոցի Միաբանութեան սեփական շիրմին մէջ։

Հ· Տաշեան, մեր հայ իրականութեան մէջ բացառիկ տեղ մը ունէր։ Բառին իսկական իմաստով գիտնական էր։

Երկար տարիներէ ի վեր անգնահատելի ծառայութիւններ է մատուցած հայ մատենագրութեան, հայ բանասիրութեան եւ հայ պատմութեան։

Գրած է բազմաթիւ հմտալից ուսումնասիրութիւններ։ Անոր պատրաստած ձեռագիրներու ցուցակը, յամառ եւ բարեխիղճ աշխատութեան լաւագոյն ապացոյցն է։

Հակառակ իր առաջացած տարիքին (66 տարեկան էր Հ· Տաշեան), աչքերու տկարութեան, անդադար կ'աշխատէր Հ· Տաշեան։ Բազմաթիւ անտիպ ձեռագիր ուսումնասիրութիւններ ունէր։

Այսօր կը հեռանայ մեր գրական – բանասիրական հորիզոնէն մեծ վաստակաւոր մը, բազմարդիւն մշակ մը եւ Մխիթարեան Ոխտի յարգուած ու սիրուած հայրերէն մէկը։

Հանգի՛ստ ոսկորներուդ։

Յաջորդով կ'անդրադառնանք։

ՎԱՐՇԱՎԱՅԻ ՄԷՋ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ՍԿՍԱԾ ...

Վարշավայի մէջ սկսած է դատավարութիւնը ռամկավար եւ ընկերվարական ձերբակալուած ընդդիմադիր երեսփոխաններու։ Դատապարտուածներու մէջն են Էէրման Լիպերման, Փրաժիտ, Պաուլիի, Պաֆինսքի, Վիթոս եւ ուրիշ բազմաթիւ դէմքեր։ Դատարանը առաջին նիստին ցոյց տուաւ, անաչառ հիմքերու վրայ չէ որ պիտի տածէ։ Շատերուն պաշտպանիները բացակայ էին։ Մեղադրեալները պահանջ դրին, որ դատական կազմէն հեռանայ Վիզանսքին։ Դատարանը չընդունեց եւ յայտարարեց հակառակ պաշտպան փաստաբաններու բացակայութեան, դատը պիտի բննուի։ Մեղադրեալները, ի նշան բողոքի, մերժեցին ոչ մէկ խօսք ըսել եւ սրահը ձգեցին հեռացան։

ՀԻԹԼԷՐ ՊԻՏԻ ԽՕՍԻ ԴԱՐՁԵԱԼ ՀԵՌԱՐՁԱԿԻՆ ԱՌԱՋԵՒ ...

Վարչապետ Հիթլէր, ուրբաթ երեկոյ պիտի խօսի իր կուսակցութեան կազմակերպած մէկ մեծ ժողովին մէջ եւ իր ճառը հեռարձակով պիտի տարածուի երկրի բոլոր կողմերը։

Հիթլէրի ճառը ուղղուած պիտի ըլլայ իր բոլոր ձախակողմեան հակառակորդներուն, որպէս պատասխան անոնց կոչերուն։

ԿՈՄՍ ԱՓՈՆԻԻ ՄԱՀԸ

Ազգերու Դաշնակցութեան հունգարական ներկայացուցիչ կոմս Ափոնի մեռած է Ժընեւի մէջ, առաջացած տարիքի մէջ։

Կոմսը պետական հին յայտնի դէմք մըն էր եւ Ժընեւի հազաֆական շրջանակներուն մէջ շատ յարգուած։

ԱՐԻՒՆԱՀԵՂ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ՅՈՒՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Սելանիկի մէջ 600 երկաթուղիի պաշտօնեաներ ցոյց մը կազմակերպած եւ բողոքած են թոշակներու նուազման եւ պաշտօնազրկութեան դէմ։

Ցուցարարները գացած արգիլած են այն գործատուները, որոնք փոխարինած են զիրենք։

Ընդհարում պատահած է ոստիկանութեան եւ ցուցարարներու միջեւ եւ երկու ոստիկան վիրաւորուած եւ իննը ցուցարարներ բռնուած են։

Բանեցեր գործադուլներու բանուորներ, Աթէնքի մէջ եւս, գործադուլ յայտարարած են։

Ես այդ ոչինչ եմ ասել, որ ինձ հարցնում եք։ Ես ասում եմ, որ ձեր ասածը ճիշտ չէ։ Ես ասում եմ, որ ձեր ասածը ճիշտ չէ։ Ես ասում եմ, որ ձեր ասածը ճիշտ չէ։

ՀԻՆ ՊԵՐՍԻՊՈԼԻՍԸ

ԻՆՉ ԿԸ ՊԱՏՄԵՆ ՊԵՂՈՒՄՆԵՐԸ

Նիքակոյի համալսարանի հնախոսական խումբը, երկու տարուան աշխատանքներէ ետք՝ յայտնեցաւ Պարսկաստանի մէջ երեւան բերել հնութիւններ, որոնք կը նկարագրեն մարդիկներ, որոնք կը նկարագրեն մարդուն վերելքը վայրենութեան աստիճանէն:

Պերսեպոլիսի պալատները, ինչպէս պատմութիւնը կը նկարագրէ, կրակի ուտելեան Մեծն Ալեքսանդրի կողմէ գինարբուքի մը ժամանակ:

Այս պալատներու աւերակներն ու մոխիրները երկու տարի մաքրելէ եւ փորելէ ետք՝ հնախոյզները յայտնած են երեւան բերել սքանչելի արձաններ, որոնք կը մնան Մեծն Կիւրոսի օրերէն:

Այս աւերակներէն երկու մղոն անդին գտնուած է Քարէ Դարուն պատկանող գիւղ մը, որ հակառակ իր հինգ հազար տարուան հնութեան, իր լաւ վիճակով կը դերազանցէ մինչեւ այժմ գտնուած ժամանակակից բոլոր գիւղերը:

Նիքակոյի համալսարանի արեւելեան բաժնի պետ՝ հոգեշարժ արեւելագէտ Տոքթ. Ճէյմս Հենրի Պրէսթըտ այս առթիւ կը դրէ. —

Պերսեպոլիսի մէջ կատարուած գիւտը հնէաբանական ուսումնասիրութեան պատմութեան մեծ ու կարեւոր գիւտերէն մէկն է: Ան ոչ միայն կը դարձնէ մինչեւ այժմ Պարսկաստանի մէջ կատարուած որ եւ է հնէաբանական գիւտ, այլ նաեւ ան իր նմանը չունի Արեւմտեան Ասիոյ հնէաբանութեան մէջ, հակառակ այն իրողութեան, որ այստեղ դար մը առաջ սկսան պեղումները:

Պարսկական քաղաքակրթութիւնն ու պարսկական արուեստը հին Արեւելքի կեանքին բաղկացուցիչ մեծ խըճանկարներն էին, որոնք ի վերջոյ յանգեցան պարսկական մշակոյթին, բայց այն օրէն ի վեր, ան այնպէս ենթարկուեցաւ յաջորդական աւերիչ ու կործանիչ յարձակումներու եւ արշաւներու, որ իր ամէնէն չքեղ եւ տպաւորիչ յուշարձանները կամ բոլորովին փճացան եւ կամ այնքան դէշ կերպով խոցոտուեցան, որ գրեթէ բոլորովին կորսուած են:

Ուստի, երբ կը գտնուին վաղեմի Պարսկաստանի արձանագործութեան այնքան մեծ քանակութեամբ նմոյշներ, որոնք գրեթէ կը կրկնապատկեն արուեստի գործերու թիւը, այսպիսի գիւտ մը արժէքը կը դառնայ անգնահատելի:

Տոքթ. Պրէսթըտի համաձայն, այս գիւտին կարեւորութիւնը կը կայանայ այն իրողութեան մէջ, որ քանդակները, փորուածքները այնքան լաւ պահուած են, որքան երբ անոնք առաջիր անգամ դուրս եկան արձանագործներու, քանդակագործներու դէրիներու, դուրերու տակէն: Պարսկական ոչ մէկ այլ հին արուեստ այնքան կատարեալ վիճակով հրապարակ հանուած է:

Գտուածներու վրայ քանդակուած նկարներուն մէջ նկատելի են ոչ միայն կայսրեր, այլ եւ ձիաւորներ, կառավարներ, հեծելոռներ, ծառաներ, բեռնակիրներ եւայլն:

Այս քանդակները ցոյց կուտան որ պարսիկ կայսրերու զգեստները եղերուած էին բոսոր ու ծիրանի գոյներով, որոնցմով ներկուած էին նաեւ անոնց կօշիկները:

Պալատական իւրաքանչիւր պահակի վրայ նկատելի է ակինակիս մը, կարճ սուր մը, որ չատ յետոյ սկսաւ գործածուիլ Քսայերուն կողմէ:

Բեռնակիրներ ու ծառաներ նուէրներ կը տանին կեսարներուն: Այդ նուէրներուն մէջ կան արծաթներ, ոչխարներ, հորթեր, ինչպէս եւ «պատուական էշ» մը: Ծառաներէն ոմանք կը կրեն ափսէներ, որոնց վրայ դրուած են արեւելեան անուշարոյր իւղերու սրամաններ:

Մահմեդականները, որոնք Ալեքսանդրի հրդեհին հաղար տարի յետոյ արշաւեցին, բլլալով թշնամի պատկերներու եւ արձաններու, կոտրատեցին դէմքերն ու գլուխները այն բոլոր արձաններուն, որոնք հրապարակի վրայ կը գտնուէին: Այժմ գտնուած արձանները ազատեցան մահմեդական կոտորածներէն, չնորհիւ այն իրողութեան, որ Ալեքսանդր Մեծի հրդեհին պատճառով անոնք թաքուն մնացած էին խլեակներու, աւերակներու ներքեւ:

Աւանդութեան մը համաձայն, Մեծն Ալեքսանդր կերուխումի մը ժամանակ իր սիրուհիին խնդրանքին տեղի տալով կրակի տուաւ արքայական պալատներէն մէկուն առաստաղը, ուրկէ հրդեհը տարածուելով լափեց բոլոր պալատները:

Ալեքսանդրի ջահը վերջ դրաւ Արեւմտեան Ասիոյ մէջ ծաղկող արեւելեան քաղաքակրթութեան մը բարեչրջութեան:

Հնախոյզները այս պալատներէն երկու մղոն անդին գտած են Քարէ Դարուն պատկանող գիւղ մը, որ հաւանաբար կ'ապրէր Քրիստոսէ 4000 տարի առաջ:

Այս գիւղի աւերակներուն մէջ գտնուած են շատ մը քարէ առարկաներ, գործիքներ, դանակներ եւայլն:

Պերսեպոլիսի չուրջ կը գտնուին բազմաթիւ առարկաներ, որոնք ցոյց կուտան թէ ի՛նչ քայլերով մարդը զարգացած է Քարէ Դարուն պատկանող այս գիւղէն մինչեւ Դարեհի եւ Քսերքսէսի պալատները:

Նիքակոյի համալսարանի հնախոյզներու այս խումբին պետն է Պերլինի համալսարանի Արեւելեան Հնէաբանութեան վրոֆէսէօր Տոքթ. Հերցֆելտ, որ կը նկատուի աշխարհի ամենամեծ հեղինակութիւնը պարսկական հնէաբանութեան մէջ:

Կարդացէք եւ Տարածեցէք «ԱԶԱՏԱՄԱՐՏ»ը

ԹՈՒՐՔԻԱ

Հաղորդակցութիւնը գիւղերու հետ

Նունուս Նաթի «Ճումհուրիէթ»ի մէջ կը գրէ գիւղերուն հետ փոստի հաղորդակցութեան մասին.—

Այս նիւթի մասին այս էջերուն մէջ քանի մը անգամ դրեցինք, բայց անկէ ի վեր կարծես դար մը անցաւ: Անցած այդ ժամանակամիջոցի ընթացքին՝ գիւղերուն հետ փոստի կապ հաստատելու մասին ամենափոքր շարժում մը իսկ ցոյց տրուած չըլլալով, խնդիրը աւելի մեծ կարեւորութիւն ստացած է: Գործերուն պատասխանատուութեան թողուլը լոկ հանգուցեալ կայսրութեան Պապր Ալիին պատշաճ վարչաձեւ մըն էր: Պէտք է հարցնէք թէ դիւղերուն փոստ յատկացնելով, ի՞նչ պիտի ղրկենք: Գիւղէն ելլելով գինուորագրուող տղան իր մօրն ու հօրը դիւրութեամբ ու ապահովութեամբ նամակ մը ղրկելու է: Եթէ ուրիշ որեւէ պատճառ իսկ չըլլայ, ասիկա կը բաւէ: Ազգային պաշտպանութեան համար մինչեւ երէկ 80—90 միլիոն, իսկ այսօր, տագնապին ընթացքին 50—60 միլիոն ոսկի տուող երկրի մը մէջ 20—30 մինչեւ հարիւր հազար ոսկի այդ գործին հատար ծախսելու անկարող բլլալնիս ենթադրողներ եթէ կան, անոնք այս ժողովուրդին առաքինութիւնը չճանչցող գժբախտներ են: Հանրապետական վարչութեան մէջ, անոնք որ դեկավարութեան պատասխանատուութիւնը ստանձնած են, այս ճշմարտութիւնը ըմբռնած բլլալու են. հակառակը չենք կրնար ընդունիլ: Հակառակ ասոր, գիւղերուն հետ փոստի կապ հաստատելու խնդիրը անհասելի երեւակայութիւն մը կը թուի. եւ, թողունք չձեռնարկուիլը, այդ մասին րոպէ մը չմտածելը եւ արժանի լրջութեամբ չքննելը մեզ կը թուի մեր զարմանալի գործերէն մին:

Թուրքական առեւտրական բանակցութիւններ

Թուրքերէն Հելլէն առեւտրական բանակցութեանց Թուրք պատուիրակները՝ արտաքին առեւտուրի տնօրէն Ճէմալ եւ Առեւտրական Սենեակի ընդհ. քարտուղար Վէհպի պէյերը Աթէնքէն Պոլիս հասան: Տրուած տեղեկութեանց համաձայն, պատուիրակները Յունաստան չպիտի վերադառնան եւ բանակցութիւնները Էնկիւրիի մէջ պիտի շարունակուին: Բանակցութիւններուն ընդհատման պատճառը եղած է այն, որ Յոյները ուզած են աւելի ապրանք ներածել Թուրքիա:

Յունաստան ամէն տարի գրեթէ 10 միլիոն ոսկիի ապրանք կը դնէ Թուրքիոյ, հարիւրին 60ը ողջ կենդանի բլլալով: Իսկ իրենց բնական արտադրութիւնը Թուրքիոյ մէջ առատ եւ ընտիր կերպով գտնուելուն պատճառով, Յոյները ուզած են որ իրենց ճարտարարուեստի արտադրութիւնը դնուի, ինչպէս ապակի, չիչ եւայլն: Եւ սակայն, այս ապրանքները աւելի ընտիրեւ աժան կարելի է ձեռք բերել Պելճիքայէն: Այս պատճառով, կարելի չէ եղած Յունաստանէն աւելի ապրանք գնել, մինչդեռ անոնք կը պահանջեն որ իրենց կատարած գնումին չափով Թուրքիա ալ գնում կատարել իրենցմէ:

Շահագրգռուող չրջանակները կը կարծեն թէ այս խնդիրը բարեկամաբար կարելի պիտի բլլայ լուծել, տարբեր կերպով, օրինակ, Յունաստանի մէջ անդործ մնացած բազմաթիւ չղեներուն նախապատուութիւն տալով Թրքական վաճառականութեան մէջ:

Տնտես. գօրհներու բաժանում

«Մելլիյէթ»ի աշխատակիցը, որ կազիին հետ կը ճամբորդէ, Իզմիրէն կը հաղորդէ թէ երկիրը պիտի բաժանուի տնտեսական չրջանակներու, եւ վարչական բաժանումները պիտի կատարուին ատոր համաձայն:

Նոր բաժանման ժամանակ, նկատի պիտի առնուին երկրագործութիւնը, առեւտուրը, արհեստը եւ փոխադրական միջոցները: Այս ձեւով պիտի կրնան չինուիլ նաեւ կարգ մը ճամբաներ, որոնք զանազան նահանգներու մէջէն անցած բլլալով, բնականաբար հարկ եղած կարեւորութեամբ նկատի չեն առնուած:

Այս որոշումը, որ կոչուած է յեղաշրջելու երկրին տնտեսութիւնը, տրուած է Կազիին ցուցմունքով:

Տնտես. գործավարին ճնշուիւիները

Իր կատարած քննութեանց վրայ, տնտեսական գործավար ճէլալ պէյ այն համոզման եկած է թէ գործավարութեան կից մնայուն դիւան մը կազմելու է, արտաճելի նիւթերու կեդրոնացման գործով զրաղելու համար: Գործավարը վարկ պիտի ուզէ Ագգ. Ժողովէն, որպէս զի այդ դիւանը կարենայ աշխատիլ եւ ճշդել թէ արտաճելի իւրաքանչիւր նիւթին համար ի՞նչ ձեւ ընդունելու է:

Միւս կողմէ, հաստատուած բլլալով որ Թուրք վաճառականները գիտակցաբար փոած նարինջ արտաճած են, տնտեսական գործավարը հեռագրով հաղորդեց հարաւային նահանգներու կուսակալներուն թէ հետագայում պիտի կատարուի պատասխանատուութիւն դէմ: Միեւնոյն ատեն Առեւտրական Սենեակներու կարծիքը հարցուց, նարինջի արտաճման տրուելիք ձեւին մասին:

Ճէլալ պէյ, մասնագէտներու ընկերակցութեամբ Այտըն պիտի երթայ, անկէ ալ Պուրսուր եւ Սպարթա: Հարկ եղած քննութիւնները կատարելէ յետոյ, գործավարը պիտի վերադառնայ Իզմիր:

ՅԻՇԱՏ

Պարոնը կնոջը

— Այս գեղեցիկ օդին երթանք կենդանաբանական պարտէզը պտոյտի:

— Հոն երթալ կենդանիները դիտելուս, քեզի հետ կը մնամ:

×

Կեանքը չարչարանք մըն է անոնց համար որ կը նախանձին ուրիշին երջանկութեան վրայ:

ՕՐ. ՆՈՒԱՐԴ ԹՈՒՄԱՆԵԱՆ
ԵՒ
ԱՂԱՊԱՊ ՊԱՐՍԱՄԵԱՆ
Նշանուած

Խոր–Վ–Մուրինօ 4 Փետր. 1933

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՏԱՒՈՐԱԿԱՆ ԶԱՐԳԱՑՈՒՄԸ ԵՒ ՀԱՅ ԱԶԱՏԱԳՐԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Ռամկավարներու «Պայքար»ը հետեւեալ կը բանայ աչքերը եւ ալ շիտակ կը տեսնէ յեղափոխական շարժումը (11 յունուար).

— «Հայ ազատագրական շարժումն ու Դաշը ոչ հայ պաւժաւոները հնարեցին՝ զրամատիրական պետութեան համոյակատարութեան եւ իրենց դասակարգային չահերուն ծառայելու համար, ոչ ալ ցնորատես ու տաքցըլուխ գործիչներ զուրսէն ներմուծեցին ու պարտադրեցին Թուրքիոյ Հայութեան: Հայ Ազատագրական Շարժումը մըն ու Դաշը չարք մը ազգակներու եւ իրողութեանց բնական, կարելի է ըսել անխուսափելի, ելքն ու հանգրըուանն էր: Ոչ ոք կրնայ կամ պէտք է որ փորձէ արգարացնել այն դժբախտ սայթաքումներն ու սխալները, որոնք գործուեցան այդ շարժման ընթացքին եւ աղետալի հետեւանքներ ունեցան ազգին համար: Անոնք կատարի պէս ծանր կը ճնշեն ամէն հայրենասէր Հայու մտքին վրայ ու կը գալարեն մեր ամէնուն սիրտը: Բայց, ներելի չէ նաեւ այդ սայթաքումներու ու սխալներու հիման վրայ նսեմացնել ու դատապարտել ամբողջ Շարժումը, որ յաղողութեան հաւանականութիւններ ալ կը ներկայացնէր, եթէ ազգին բոլոր տարրերն ու դասակարգերը հաւատար անձնուիրութեամբ իրենց պարտականութիւնը կատարէին եւ եթէ իմաստութեամբ ղեկավարուէր: Զմոռնանք որ մեծագոյն ու ահաւոր պատիժը դրժեցին անոնք, որ ի վիճակի էին ուժաւորելու Հայ Ազատագրական Շարժումը ու չըրին, եւ հաստարակ նիւթական աջակցութենէ իսկ խուսափեցան: Եթէ վերջին քսան տարուան ընթացքին Թուրքերուն երբեւ աւար ու կողոպուտ հայ ժողովուրդէն յափշտակած հարստութեան քառորդը, նոյնիսկ մէկ տասներորդը, ազգային նպատակներու յատկացուէր, հայկական Դատին ելքը թերեւս բոլորովին տարբեր կ'ըլլար: Երբ մեր աղէտներուն եւ մեր դատին անյաղողութեան ներքին պատասխանատուութիւնները կը փնտռենք ու կը ճշդենք, պէտք է գիտնալ որ գործուած սխալներէ ոչ նուազ խոշոր բաժին մըն ալ անտարբերութեան վրայ կը ծանրանայ:

Թէ հայկական խնդիր մը կար ու կը սպառնար Թուրքիոյ եւ հայ ազատագրական շարժումը անխուսափելի էր, Թուրքիոյ հին եւ նոր պետական մարդիկ ատիկա մեզմէ շատ առաջ ու կանուխէն ըմբռնած էին:

Եթէ ուրիշ ազգակ ու պատճառ չըզտնուէր, հայ ժողովուրդին խմացական արթնութիւնն ու յառաջդիմութիւնը եւ Թուրք իշխանութեանց միշտ աստիճացող կասկածներն ու բռնութիւնները բաւական էին, որպէսզի Հայութիւն եւ Թուրքիա օր մը դէմ առ դէմ գային, Հայը իր ազատելու իրաւունքը պահանջելու եւ Թուրք կառավարութիւնը անոր պահանջը իր կոկորդին մէջ խեղդելու համար»:

ԵՐԳԵՐՈՒ ՀԱՅՐԵՆԻՔԸ

Եսթոնիան է ան, ռուսական կայսրութեան երբեմնի այդ հողամասնիկը որ այժմ անկախ է եւ ունի ... կէս միլիոն բնակիչ: Եսթոնացիները շատ զարգացած են, ազատագրութենէն ասդին աւելի զարկ տուին իրենց մշակոյթին: Իրենց զերարուեստին մէջ ամէնէն հզօր ճիւղը, սակայն, երաժշտութիւնն է: Երգը, Եսթոնիոյ մէջ, դարերէ ի վեր կը մշակուի: Եսթոնացիք արտակարգ սէր ունին դէպի երաժշտութիւնը, ու կարելի է ըսել թէ Եսթոնիան երգի հայրենիքն է: Թալլինի մէջ (իրենց մայրաքաղաքը) դպրութիւն ունին 275 երգչախումբեր՝ բաղմաթիւ անդամներով: Ամէն տարի անոնք կ'ունենան իրենց համագումարը, որ կը բացուի 12,000 հոգինոց երգչախումբով մը: Այդ համագումարը ամբողջ երկրին մէջ կը նկատուի ազգային տօն մը ու ամէն տեղ հանդիսութիւններ կ'ըլլան: Իսկ մայրաքաղաք կը թափուին չատերը՝ ազգային տարազներով:

ՅՈՒԲԵԼԵԱՆՆԵՐ՝ 1933ԻՆ

Ընթացիկ տարին եւս հարուստ պիտի ըլլայ յոբելեաններով: 50 տարի առաջ, 1883ին մեռաւ Ռ. Վակներ: Փետրուար 13ին, երաժշտական աշխարհը պիտի տօնէ անոր մահուան 50ամեակը:

100 տարի առաջ, 7 մայիս 1833ին Համպուրկի մէջ ծնած է Եօհան Պրամս, գերմանացի երաժշտագէտը որ արտակարգ տաղանդ մըն էր:

Քրիստոնեայ Մարթինկ – Վիլհելմ, որ «գերման Վոլթէր» որակուած է, ծնած է 200 տարի առաջ, 5 սեպտ. 1733ին:

Գրագէտ Հաների Պէյլ, որ Սթանտալ անունով հռչակուած է, ծնած է 1783 յունուար 23ին, 150 տարի առաջ:

Թատերագիր Հէբման Պաա 19 յունիս 1933ին պիտի թեւակոխէ իր 70րդ տարին:

Իսկ բողոքական աշխարհը կը պատրաստուի տօնելու Լուտերի ծննդեան 400ամեակը՝ 10 նոյեմբեր 1933ին:

Վ. ՋՈՄՊԱՐՏԻ 70ԱՄԵԱԿԸ

Գերմանացի մեծ տնտեսագէտ փրոֆէսէօր Վ. Զոմպարտի 70ամեակը լրացաւ 19 յունուարին: Կը յիշուի, որ Զոմպարտ վերջերս Պուլկարիա գնաց ու քանի մը դասախօսութիւններ տուաւ, որոնց ամփոփումը տուած էր մեր Թղթակիցը: Զոմպարտ գրած է «Գերման տնտեսութիւնը՝ 19րդ դարուն եւ 20րդ դարու սկզբնաւորութեան», «Ժամանակակից դրամատիրութիւնը», «Պուրժուա» եւայլն: Իսկ վերջերս հրատարակեց «Դրամատիրութեան վերջը» անուն գրքոյկ մը, որ, ինչպէս կ'երեւի, չափազանց հետաքրքրական եւ այժմէական նիւթ կը չօշափէ, եւ որուն խտացումը յօդուածաշարքով մը պիտի տայ, «Ճառաջ»ի մէջ, մեր աշխատակիցներէն մին:

ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՀԱՅՐԵՆԱՍԷՐՆԵՐ ԴԷՄ ԵՆ ԱՑՆՇԹԱՅՆԻ, ՏՐՈՑԿԻԻ ԵՒ ՇՕՈՒԻ

Միացեալ Նահանգներու կանոնց Հայրենասիրական ընկերութիւնը երկրին բոլոր հայրենասիրական կազմակերպութիւններուն դէմ ած ու խնդրած է որ անոնք արգիլք ըլլան Այնշթայնի, Տրոցկիի եւ Պէրնար Շօուի Ամերիկա այցելելուն, քանի որ անոնք համայնավարներ են ու պիտի գան իրենց գաղափարները տարածելու համար: Այնչքան հեղնական ժպիտով մը լսած է այս... արգելքը:

դինաթափման վերջնական միջոցներու որդեգրման, ինչ որ այս խորհրդաժողովի բուն նպատակն է։

Կիպսըն, որ լաւ եւ ճարպիկ դիւանագէտ մըն է, Ուաշինկթընի յետ պատերազմեան աւանդական քաղաքականութեան կը հետեւի։ Ամերիկան միշտ ալ բաած է եւրոպական պետութիւններուն դուք այս ըրէք, այն ըրէք, յետոյ մենք կը տեսնենք։

Պ. Փօլ Պոնքուրը Ֆրանսական ծրագրի պաշտպանութեան նուիրուած մեծ ճառ մը պիտի խօսի այսօր։

Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Փարիզի մասնաճիւղի ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. ԽԱՏԻՍԵԱՆԻ

Mac-Mahonի ՇՔԵՂ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)

11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ 9.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒԱՕՏ

Jazz Pizarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Մանկական դպրոցական հաւնդէս

կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԴՊՐՈՑԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 7ին Հայ Ակումբին մէջ

կը ներկայացուի

ՍՊԻՏԱԿ ԱՂԱՒՆԻ (Լիէն Բիւզանդ) — ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՈՒՀԱՆ (Ջաւեշտ)

Արտասանութիւն, երգ, պար եւ անակնկալներ։

Մուտք 3 ֆրանք։ *Երախաներու համար՝ 1 ֆրանք*

Թատերական ներկայացում

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹ. ՏԻՍԻՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 1ԻՆ

ՍՕՍԻԷԹԻ ԼԻՈՆԷԶԻ սրահին մէջ, ղեկավարութեամբ դերասան *ԹՐԱԳՕՇԻ*

կը ներկայացուի *ՄԱՍՈՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆ։*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Շաբաթ, Զէն.— 70։
Վիէն, Կ, Մուր.— 50։
Սուրպապա, Դր. Դուբ.— 150։
Պօրտփեր, Է. Ա.— 55։
Փարիզ (5). Պար. Վ.— 140։
Պրիւսէլ, Ց. Մ.— 20։
Մարսէյլ. Կ. Երգ.— 50։
Մարսէյլ, Մ. Պ.— 140։
Պազատատ, Գորձ.— 9 անգլ. 4 շիլ.
Իսի լէ Մուլինօ, Է. Մ.— 35։
Նիս, Օ. Պ.— 140։
Մարսէյլ, Գործ.— 880։
Փուաթիէ, Շ. Մ.— 35։
Մարսէյլ, Քէօ.— 75։
Արքէօյ, Եէմ.— 35։
Իւժին, Դ. Մ.— 35։
Վիլմոնթլը, Պէք.— 35։
Նանթ, Դ. Ս.— 35։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Երուսաղէմ, Պատ. Է.— Սկսանք ղրկել Յունուար 1էն։
Փարիզ (13), Է. Ք.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 7էն։
Փարիզ (16), Մ. Դ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 7էն։
Անիէռ, Ս. Պ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 5էն։
Իսի լէ Մուլինօ, Ս. Գըէ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 1էն։
Պէնի Ընիֆ, Ա. Զ.— Սկսանք ղրկել Յունուար 28էն։
Լը Վալուա փէրէ, Յ. Աւետ.— Սկսանք ղրկել Յունուար 27էն։
Վիվիէ, Պ. Քէր.— Սկսանք ղրկել Յունուար 28էն։

ՅԱՒԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Բարձր-Հայքի Հայրենակցական Միութեան վարչութիւնը իր ցաւակցութիւնը կը յայտնէ հայրենակից Պ. Ա. Ադամեանի իր տիկնոջ ՍԻՐԱՆՈՒՇ ԱԴԱՄԵԱՆի դառնաղէտ մահուան առթիւ։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՕՅի Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ծանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

ՍԱՆՈՅ-ՁՈՒրի Հայրենակցական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի անդամական ընդհանուր ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, 119, Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանին մէջ։ Մէթրօ՝ Մէգօն Պլանշ։

Վիէնի Կէմէրէկի Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ 11 Փետր. Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ։

Կը խնդրուի Լօռէթի, Տէսինի եւ Սէն Մ'օրիսի հայրենակիցներէն ներկայ գտնուիլ այս ժողովին։ Կարեւոր օրակարգ։ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւլն։

ԲԱՐՁՐ ՀԱՅՔԻ Հայրենակցական Միութեան Տէսինի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին, հայրենակից Պ. Մուշեղ Ժամկոչեանի սրճարանի վերնայարկը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

Է. Մ. Ը. Մ.ի Արնուվիլի մասնաճիւղին կողմէ կազմակերպուած պարզեւաբաշխութենէն շահած են հետեւեալ թիւերը.—

6, 16, 19, 37, 79, 90, 93, 95, 110, 111, 179, 192, 208, 213, 231, 254, 273, 297, 402, 408։

Նուէրները ստանալու համար դիմել՝ Ստեփան Մանթուեանի, 53, rue de Belleville, Paris (20), եւ կամ Արամ Շիրինեանի, 4, rue Tourin, Villier le Bel S. et O.

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ
վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ
ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔՈՒԼԹԵԷՆ
14 Rue Lagrange, PARIS (5)
ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՐՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ
բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն
կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ,
կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։
Métro St. Michel կամ Maubert-Mutualité

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Տօք. ԱՍԼԱՆ
ՄԱՄՆԱԳԻՏ ԹՈՒՔՐՈՒԻ, ՍՏԱՄՈՔԻՈՅ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒԻ
հիւանդութեանց
34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65
Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ
7 rue du Fbg. St. Martin, Paris (0)
Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est
Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամսկութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, զգային, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւնները։
Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագործի ճառագայթներով եւ էլէքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէգի եւ արեան տարրալուծում։
Կը խնամենք ստամոքսի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները։ Բուրսն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։
Արժէքները շատ մատչելի։ Ամանաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։
Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**
(12 année)
Licencié en Droit de la Faculté de Paris
Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales
JURISCONSULTE
Droit Français et International Privé
94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կատարէ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։
Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
208bis, Rue LAFAYETTE *Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի։ Ջուր, կազ եւ էլէկտրականութիւն։ Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ։*

CABINET de Me V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
Procédure Générale — Mandataire en Justice
44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32
Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Վարչական եւ Հաշտարար Դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ Վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ։
Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7։

Ընկերական - թէատերական
ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆի ՑԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ
կազմակերպուած՝ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԸՆԹԱԿԱՄԻՏԷԻՆ կողմէ
ԱՅՍ ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ին, ՀԱՅ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ
Բոլոր ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ։

Վիճաբանական ժողով
ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՔԱՇԱՆի Հ. Յ. Դ. «ԱՐՇԻԻ» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ
ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ին
150, Route d'Orléans (Bagneux) սրահին մէջ
կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ
Նիւթ՝ «ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՊԱՅՔՈՒՐԻՒԲ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ»։
Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ
ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆի «ՑԱՌԱՋԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ
Այս Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մանկապարտէզին մէջ
24, Rue Roger, Bagneux (Seine)
Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ
Նիւթ ունենալով՝ «Անհատի քաղաքացիական իրաւունքներու մասին»։
Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ *Մուտքը ազատ է։*

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ
Հ. Ց. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կազմութեան Գ.րդ տարեդարձը կը տօնուի փետրուար 12, կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը ճիշդ 2ին պար վէնսանի թատերասրահին մէջ, 120A Chemin de la Madrague - Ville։
Յանձնախումբը տեղւոյն վրայ։

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ
ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ
19 Փետրուար կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին
Société Savantesի ՄԷՋ
28, Rue Serpente, Մէթրօ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ
կը խօսին՝ ընկերները ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԺԴԵՀ եւ ԿՈՊԵՌՆԻԿ ՔԱՆՏՐՃԵԱՆ
ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— Փետրուար 11ին Շաբաթ երեկոյ

«ՅԱՌԱՋ»ի ԹԵՐԹՕՆԸ (36)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ՖՐԱՆՍԱ—1915

Ձորճ զգաց առիկա· պիտի երթար առանց վրէժի զգացումի մը ոտքհետեւ դիտէր որ յարգանք մը ունէր հանդէպ այդ աղջկան եւ դիտէր նաեւ որ ինք պարտաւած էր ճակատագրէն։

Այո՛, բարեւի կեցեր էր այն մարդուն առջեւ որ եկած էր փոխարինելու զինքը· բնազդ եւ ինքնամոռացում, երկուքն ալ արդիւնք պատերազմին։ Վատահ չէ՞ր իր ֆիզիքական ուժին վրայ արդեօք։ Ուրախութեամբ պիտի դիմաւորէր կռիւ մը այդ մարդուն հետ՝ կռիւ մը չափազանց դիւրին եւ պարզ։ Եւ սակայն կը խորհէր աղջկան մասին ու չէր մոռնար ճակատագիրը։

Կարծես Ձորճ լսեց բարձրաստիճան սպայի մը հրամանը· կռնոցուց ընդվզումի բնազդը, մեռաւ իր անհատականութիւնը այդ վայրկեանին եւ բզգաց որ պարտաւոր էր հնազանդիլ։

Լիան մինչեւ դուռը քալեց անոր հետ· Ցը Լօրան մնաց սենեակին մէջ եւ չլսեց աղջկան փախուստը Ձորճի առջեւէն։ Քալեցին միասին ու անցան նախասրահէն։

Ոլքա՞ն քայլը էր Լիանի վերաբերմամբ· բայց ի՞նչ կարեւորութիւն ունէր։ Ձորճ չհասկցաւ անոր բառերը։ Երեք օրէն պիտի վերադառնար իրը յամրները եւ չատ քիչ հաւանականութիւն կար աղջիկը անդամ մը եւս տեսնելու, չատ շնչին յոյս մը։ Եւ ի՞նչ պէս կրնար տեւնել զայն այդ գիշերէն յետոյ։ Ցանցանքը աղջկան չէր։ Դիւային հեղնութի՛ւնը համայն տիեզերքին...

Արուեստագէտ մըն էր ինք, նկարիչ մը որ Գեղեցիկը կը ստեղծագործէր համաձայն իր ըմբռնումներուն։ Իսկ հիմա իրեն վիճակուած էր՝ բնութեան ամէնէն ստորին բնազդովը սպանելու եւ աւերելու դերը։

Այսպէս մտածեց Ձորճ ու զգաց իր պարտութիւնը· ողջ էր ու սակայն մահացած ինքն իր մէջ։ Մէկն էր խրամներուն ցեխերուն մէջ իր բոլորտիքը ապրող ամբոխէն։

Ձորճ բացաւ դուռը· աղջիկը հետեւեցաւ իրեն դուռնէն դուրս, սանդուղին վրայ, թեւը նետեց անոր ուսին եւ բաւ·

— Սիրելիս, կը հասկնաս չէ՞։

— Այո՛, պատասխանեց Ձորճ։

— Մաքէս չէր անցներ այս բանը։

— Ո՛չ։

— Կ'ուզէի ամէն ինչ մոռնալ, ամէն ինչ, քեզի պէս...

— Այո՛, դիտեմ։

— Բայց երկար առեն չտեսանք զիրար· կեանքս այսպէս դասաւորուած է։

— Անշո՛ւշտ։

— Կ'ուզե՞ս որ բան մը ըսեմ քեզի։

— Եթէ կ'ուզես։

— Պաթալիոյ վանքին երախայրութեանս օրերէն ի վեր չկայ մարդ մը որուն մասին խորհիմ այնպէս ինչպէս կը խորհիմ քու մասիդ։

— Չ'ըսե, այդ ալ բան մըն է, չէ՞։

— Կը խնդա՞ս։

— Ո՛չ։

— Կարեւորութիւն չէ՞ս տար· այս բոլորը իմաստ չունի՞ քեզի համար։

— Օ՛հ, այո՛· չատ իմաստ ունին· միայն թէ հիմա, այս վայրկեանին չեմ կրնար խորհիլ, այդքա՛ն...

— Թերեւս անիկա կը մեկնի վաղը։

— Հաւանակա՞ն է։

— Ուրախ չէ՞ պիտի ըլլաս։

— Իսկ այս գիշե՛ր... պանդոկիս մէջ...

— Օ՛հ, խե՛ղճ տղայ...

Լիան սկսաւ լալ։ Անտանելի էր վայրկեանը Ձորճի համար։ Արագ քայլերով իջաւ սանդուղներէն դէպ ի փողոցը։

— Ձո՛րճ...

Եւրն չդարձաւ։ Առանձին էր փէրոնէ փողոցին մէջ։

Քալեց։ Անցաւ Ավընիւ ոը Նէօյեին, փորթ Մայեօ, Շան զ'Էլիզէն, Քոնքորտը։ Քալեց Սաքրէ Քէօրի բլուրէն վեր, մտալ ու յոգնարեկ։ Ոտքերուն ձայնը սալայատակին վրայ մեքենական թափահարումն էր կարծես իր կամքին։ Մէկ սեփականութիւն ունէր հիմա — կամքը։

Ուզեց քալել անդադար, քալել չբունակ ոչ թէ կէտի մը հասնելու կամ Լըվիթ փողոցի խեղճուկրակ պանդոկը հանդստանալու այլ յիմար ճակատագրէն վերջնականօրէն չպարտուելու, չմեռնելու համար։

— Օ՛հ, այո՛· չատ իմաստ ունին· միայն թէ հիմա, այս վայրկեանին չեմ կրնար խորհիլ, այդքա՛ն...

— Թերեւս անիկա կը մեկնի վաղը։

— Հաւանակա՞ն է։

— Ուրախ չէ՞ պիտի ըլլաս։

— Իսկ այս գիշե՛ր... պանդոկիս մէջ...

— Օ՛հ, խե՛ղճ տղայ...

Լիան սկսաւ լալ։ Անտանելի էր վայրկեանը Ձորճի համար։ Արագ քայլերով իջաւ սանդուղներէն դէպ ի փողոցը։

— Ձո՛րճ...

Եւրն չդարձաւ։ Առանձին էր փէրոնէ փողոցին մէջ։

Քալեց։ Անցաւ Ավընիւ ոը Նէօյեին, փորթ Մայեօ, Շան զ'Էլիզէն, Քոնքորտը։ Քալեց Սաքրէ Քէօրի բլուրէն վեր, մտալ ու յոգնարեկ։ Ոտքերուն ձայնը սալայատակին վրայ մեքենական թափահարումն էր կարծես իր կամքին։ Մէկ սեփականութիւն ունէր հիմա — կամքը։

Ուզեց քալել անդադար, քալել չբունակ ոչ թէ կէտի մը հասնելու կամ Լըվիթ փողոցի խեղճուկրակ պանդոկը հանդստանալու այլ յիմար ճակատագրէն վերջնականօրէն չպարտուելու, չմեռնելու համար։

Ո՛չ յոյս, ո՛չ ալ երազ ունէր այլ եւս։ Իր արձակուրդին տեւողութեան ա՛լ չպիտի հանդիպի անոր փարիզի մէջ։ Հաւանական չէր։

Շարունակեց ճամբան մուտ, լուռ եւ ամայի փողոցներէն։ ուրիշ ընելիք չկար· քալեց որպէս զի հեռանար արձակուրդի երազէն, եւ երթար հոն ուր բազմութիւններու ձայնը զինքը կը կանչէր։

Ա Ն Գ Լ Ի Ա 1917

—··—

ՖԱՄԲԹՂԻ ԱՈՂԵԻ

—·—

Հոլանտական «Կէլրիա» ճամբորդի նաւը խարիսխ նետեց Ֆալմըթհի առջեւ՝ համաձայն Մոսկալութեան 16 մայիս 1916 հրամանին։ Վայկոյի նահանգիստէն մեկնած էր ան՝ Բութէրամ երթալու համար՝ կողերուն մէջ խոշոր բեռով մը։ Ծովային իշխանութիւնները խուզարկեցին գայն մէկ ծայրէն միւսը։ Խիստ քննութեան ենթարկուեցան իր տասնըչորս ճամբորդները որոնք հարկ եղած տեղեկութիւնները տուին իրենց անցագրերուն եւ գործերուն մասին։ Բոլորն ալ դժգոհ էին բրիտանական իշխանութիւններու այս միջամտութենէն քանի որ նաւը կը ճամբորդէր մէկ չէզոք նաւահանգիստէն միւսը։

Վայկոյի ամէնէն խոշոր թուղթի գործարանին ներկայացուցիչը եւ ուրիշ Ապանացի մը — քարուղի զոհերէն մէկուն պետը — որոնք ըստիպուած էին Բութէրամ գտնուիլ մայիս 18ին, անիծեցին Անգլիան եւ Անգլիացիներու լրբութիւնը։ Բարբարոսաբար կը խօսէին սպաներէն եւ իրենց բառերը անհամբերութենէն եւ պայծառէ գան ուրիշ տպաւորութիւն չներշնչեցին մաքսի պաշտօնեաներէն։ Անգլիացի պաշտօնեան սովորաբար կ'առած օտար լեզուները եւ եթէ քիչ մը յարգանք ունի իր մայրենի լեզուին հանդէպ, պատճառը այն է որ կը հասկնայ զայն։

Թարգմ. Ֆ. Մ.

(Շար.)

ԿՐՆԱ՞Ս Ո՛Ր ԵՒ Է ՕՏԱՐ ԹԵՐԹ ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԻԿ ՏԱՐԻ, ԱՅԼ ՄԻԿ ՇԱԲԱԹ ՉՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276,286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ
17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՑ	ԵՌԱՄՍԵԱՑ
Ֆրանսա եւ գաղուածներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԱՒՐԱԹ
10
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933
10 Février
1933

3ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2109 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱԿԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Մի խեղաթիւրիչի պատմութիւնը

Տարիներէ ի վեր մեր հակառակորդներէն Ռամկ. Ազատական կուսակցութիւնը լծուած է պատմական դէպքերը խեղաթիւրելու եւ վարկածներով իմաստութիւն սփռելու, ապերախտ աշխատանքին:

Չի դիտնալ պատմութիւնը ներելի է, բայց խեղաթիւրել, երբ՛ք:

Մեր խօսքը կը վերաբերի 8 փետր. 1933 թիւի «Ազագայ»ի «Ընկերակից «Փետր. 18»ը» վերնագրով խմբագրականի մասին:

Որո՞նք են խմբագրականի հիմնական միտքերը:

Թուենք.

— «Դաշնակցական Բիւրօ – կառավարութիւնը, կ՛ըսէ, կամովին չէր, որ իշխանութիւնը յանձնեց Սորհուրդներու Ցեղ. Կոմիտէին»:

Եւ մի այլ տեղ.

— «Ահա այս է Փետր. 18ի պատմութիւնը — ամենաողբերգական եւ եղեռնական էջերէն մէկը մեր տարեգրութեան: Հայկական հայրենիքի, հայ ժողովուրդի եւ հայ պետականութեան դէմ գործուած այս դաւաճանութիւնն է որ իբր «ազատագրական» շարժում կը «տօնէ» Դաշնակցութիւնը»:

Եւ, ի վերջոյ, կ՛առաջարկէ մեր Ժ. Ընդհ. Ժողովին, որ այս «հայրենադաւութեան «տօն»ը ջնջէ:

Հոս կանգ առնենք քիչ մը եւ առանց կիրքի:

Մօտաւոր ստոյգ պատմութիւնը մէջտեղն է: Փաստերը իրենք կը խօսին: Դէպքերը այդքան չուտ չեն մոռցուիր:

Բիւրօ – կառավարութիւնը իշխանութեան գլուխն անցաւ մեր երկրի ճակատագրական մէկ վայրկեանին:

Մայիսեան դէպքերու եւ հայ համայնավարներու դաւադիր աշխատանքը հասունցած ուժեղ կառավարութեան մը պահանջը: Բիւրօ – կառավարութիւնը անցաւ գործի եւ երկրի մէջ վերահաստատեց կարգն ու խաղաղութիւնը: Ներքին թշնամին, թուրք ըմբոստներու գործակցութեամբ վտանգիկ կը ցանէր մեր նորակազմ Հանրապետութեան ծոցին մէջ եւ կ՛ուզէր խախտել մեր պետութեան վարկը:

Բիւրօ – կառավարութիւնը հազիւ չունէր քաշած եւ չինարար աշխատանքի էր լծուած, երբ պայթեցաւ հայ – թրքական պատերազմը:

Այդ ողբերգական անցուդարձերը ծանօթ են միայն իրենց արտաքին երեսով:

Դաւադրութեան անորակելի ցանց մը լարուած էր արիւնով խեղդելու համար մեր պետական անկախ հայրենիքը:

Երբ Շանթի պատուիրակութիւնը Մոսկուայի մէջ բանակցութիւններ կը վարէր, վտանգաւոր լեզու մը գտնելու եւ ևուազագոյն չարիքով փրկելու մեր հայրենիքը; Թիֆլիսի, Բագուի եւ Մոսկուայի հայ համայնավարները, կռնակէն ամէն չանք կը թափէին վիժեցնելու այդ բանակցութիւնները:

Ի վերջոյ մաքիավէլեան նենգութիւնները յաջողութեամբ պսակուեցան:

Լըզգրանը Բագուի եւ Հայաստանի մէջ, դէպքերու սրարշաւ երեւոյթէն օգտուելով տապանաքար մը դրաւ այդ բանակցութիւններուն:

Թուրքերու յառաջխաղացումը մէկ կողմէն, կարմիր բանակը միւս, մեր հայրենիքը դրած էին երկընտրանքի մը առջեւ:

Բիւրօ – կառավարութիւնը հրաժարած եւ կազմուած էր նոր կառավարութիւն մը Ս. Վրացեանի վարչապետութեամբ:

Նոր կառավարութիւնը, 1920 դեկտ. 2ին կամովին յանձնած էր իշխանութիւնը նոր եկներուն քաղաքացիական եւ եղբայրասպան կռիւներէ խուսափելու համար:

Հազիւ երկու ամիս անցաւ: Լըզգրանի խոստումները չուրն ինկան:

Զինադադարութիւն, բռնագրաւում, կողոպուտ, մարդկային ամենատարբրական ազատութեան բացարձակ ջնջում, մտաւորականութեան ձերբակալում եւն., իրար յաջորդեցին եւ Հայաստանը վերածեցին ընդարձակ բանտի մը:

Անխուսափելի անհրաժեշտութեամբ պայթեցաւ փետրուարեան ապստամբութիւնը:

Կոտայքի, Աշտարակի, Վաղարշապատի եւ Երեւանի խուռներամ ժողովուրդը յորդած հեղեղի պէս կը նետուէր Նուբիկյան – Կասեան դահիճներուն վրայ եւ փախուստի կը մատնէր:

Ժողովուրդի հարազատ կուրծքէն կը ժայթքէր այդ եւ խուճապի կը մատնէր կարմիր մարզպանները:

Անիշխանական երեւոյթներու առաջքն առնելու եւ ժողովրդական ցասումը ձեւակերպելու համար, Դաշնակցութիւնը պարտաւորուեցաւ դեկավարելու այդ շարժումը:

Հայրենիքի Փրկութեան Կոմիտէն, Հայաստանի մէջ որոտացող բողոքի ծնունդն էր:

Փետր. 18ը մեր պատմութեան ամենալուսաւոր էջերէն մէկն է, որուն մասնակցած են ձեր ընկերներէն եւ ուրիշ հոսանքներէն շատերը:

Համաժողովրդական ապստամբութիւնը, երբ եւ է կուսակցութեան եւ հոսանքի մը թեւարկութեան չենթարկուիր: Ան ամէնէն առաջ կը պատկանի պատմութեան եւ մեր ժողովրդին:

Ի զուր ճիգեր մի՛ թափէք խեղաթիւրելու պատմութիւնը, եւ նսեմացնելու ժողովրդական ապստամբութեան այդ աննախընթաց կոթողը:

Փետր. 18ը կը ծօնենք եւ պիտի ծօնենք միշտ:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ԿԱՏՈՒՆ ԵՒ ՀԱՑ ՈՐԲԸ

Անգլուհի մը որ մեռաւ վերջերս Լոնտոնի մէջ՝ իսան հազար ոսկիի հարստութիւն մը ձգեց իր ժառանգորդներուն: Մահէն իանի մը օր վերջ բացին կտակը որ ի մէջ այլոց կը պարունակէր հետեւեալ բաղձանքը.

— «Տարեկան քսան ստերլին յատկացուցէք կատուիս եւ լաւ հոգ տարէք անոր, լաւ սնունդ, լաւ բազմոց մը...»:

Բնականաբար կատուն անտեղեակ է այս վեհանձն կարգադրութենէն:

Բայց ի՞նչ երջանիկ կատու իսկապես· աւելի բախտաւոր իան հայ որբուկը որուն ժառանգութիւն ձգող գըրեթէ չկայ: Քանի՞ հարուստ հայ իր կտակին մէջ գրած է «մեր որբերուն յատկացուցէք հինգ հազար ստերլին· լաւ հոգ տարէք անոնց· լաւ սնունդ, լաւ կրթութիւն եւ լաւ անկողին տուէք այս գումարով»:

×

Հարուստ հայրենակից մը որուն հետ կը խօսէի այս նիւթին շուրջ տարբեր տեսակէտ ունի:

— Մահէս վերջ ունեցածս պիտի ձգեմ իմ զաւակներուս· որբը ինծի ի՞նչ կը հետաքրքրէ:

— Գոնէ հիմա՛ տուր մաս մը...

— Որպէս զի տղաս անօթի՞ մնաւ յետոյ...Գալուստ Կիւլպէնկեանը թող տայ:

— Պ. Կիւլպէնկեանը ատանկ պզտիկ խնդիրներով զբաղելու ժամանակ չունի:

— Ուրեմն Բարեգործականը թող տայ:

— Պարապ խօսքեր մի՛ ըներ: Բարեգործականին պիւտճէն սահմանուած է արդէն — գրասենեակի ծախք, պատուիրակի, քարտուղարի, պրոպականտիստի թոշակ, մրցանակ, թէյասեղան, հացկերոյթ· այս բոլորին համար դրամ պէտք է...

— Մի՛ երկնցներ եղբա՛յր, Երեւանի կառավարութիւնը թող տայ լմնցնայ, եղա՞ծը ինչ է, բանի՞ որբ մնաց...

— Կը տեսնեմ որ լուսինէն կուգաս եւ հայերէն թերթ չես կարդար: Եթեւանի կառավարութիւնը «Ամենայն Հայոց կառավարութիւն չէ»· մենք բուրժուա, անոնք բոլշեւիկ: Ու յետոյ մեր որբերը կապիտալիստական սիվիլիզացիայի ակեդներ ըլլալով պրոլետարական մասսաներու պսիկոլոգիային օտար եւ մարբսիզմի ու ինդեպնասիոնալիզմի սոցիալիստական եւ կուլտուրական տեխնիֆային օպյեքթիվ բեաճցիային տեսակէտէն...

— Կա՛րճ կապէ· ազգը թող տայ լմնցաւ գնաց· մնաս բարով:

— Երթա՛ս բարով:

×

Այո՛, ազգը թող տայ· բայց ո՞ր Ազգը եւ ի՞նչպէս...

ԺԻՐԱՑՐ

ՀԱՄԱՁՆԱՎԱՐ ՀԵՏԱՔՐՔԻՐ ՅՈՑՑ ՄԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

— · —

Պերլինի հիւսիսային մասի փողոցներէն մէկուն մէջ, որ 1929 մայիս 1ի առեն արիւնահեղ ցոյցերու թատերաբեմ եղած էր, համայնավարները ուզած են ցոյց մը կազմակերպել հետեւեալ խորհրդաւոր պայմաններուն մէջ:

Կէս գիշերէն յետոյ, յանկարծ, այդ փողոցի բոլոր լոյսերը կը մարեն եւ մութին մէջ գնդակ մը կը գոռայ: Այս ահազանգին վրայ ամէն կողմէ համայնավար խումբեր մէջտեղ կ՛ելլեն:

Ոստիկանութիւնը, լուր առնելով անմիջապէս մեծ ուժերով կը փութայ դէպիին վայրը եւ խարազանի հարուածներով կը ցրուէ ցուցարարները:

Գնաւուն հոգի ձերբակալուած են փողոցին լոյսերը դիտաւորեալ կերպով մարելու ամբաստանութեամբ:

Ոստիկանութիւնը մեծ կարեւորութիւն կ՛ընծայէ այդ դէպիին, որ կրցած է կանխել ժամ առաջ արիւնահեղ ընդհարում մը:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զինաթափութեան Խորհրդաժողովը

ՓՈԼ ՊՈՆՔՈՒՐԻ ՃԱՌԸ

Ֆրանսական դիւանագիտութեան ծրագիրը, որ խորհրդաժողովին մէջ քննութեան էր դրուած, թեր ու դէմ կարծիքներու տեղի տուած էր:

Փոլ Պոնքուռ հարկ տեսաւ մեծ ճառով մը նորանոր լուսաբանութիւններ տալ:

Եւ ահա անոր հիմնական միտքերը:

Ֆրանսական ծրագիրը պէտք է մանրամասնօրէն քննուի հոս ներկայացուած բոլոր ազդերու կողմէ: Մեր ծրագիրը ինքնին ամբողջութիւն մըն է եւ այս խորհրդաժողովի աշխատանքներուն հիմք ծառայող որոշումներուն վրայ է կռթնած:

Ազգերու Դաշնակցութեան Ուխտի 8րդ յօդուածը, արդէն, կը յայտարարէ որ պէտք է գտնել զինաթափման այնպիսի միջոցներ, որ համապատասխանէ ազգային ապահովութեան սկզբունքին եւ միջազգային պարտականութիւններու գործադրութեան:

Արդ, սկիզբէն իսկ, մենք կը գտնենք ապահովութեան եւ զինաթափութեան միջեւ կապ մը, որ Ֆրանսական ծրագրի հիմնական սկզբունքն է: Նոյն սկզբունքները մենք կը գտնենք նաեւ 19 ապրիլ 1932 յայտարարութեան մէջ: Բայց ի այդ, 1923ին, Ազգերու Դաշնակցութեան Ընդհ. Ժողովը, 1924ին Ժընեւի դաշնագիրը (փրոթոքոլ), Լոքառնոյի համաձայնութիւնը, 1928ին Փոլիթիսի տեղեկագիրը ապահովութեան եւ իրաւարարութեան մասին, կուգան նուիրագործելու մեր ծրագրի պաշտպանած տեսակէտները:

Ֆրանսական ծրագիրը նախատեսած է կանոն կրճատումներ ցամաքային, ծովային եւ օդային ուժերու: Եւ նոյն իսկ աւելի հեռուն կ՛երթայ, պահանջելով պաշտպանողական բանակ մը: Մեր ծրագիրը նախատեսած է եւ խորհրդաժողովին առաջարկած ռազմական մեքենաներու միջազգայնացում եւ ոչնչացում:

Մեր պահանջն է յարձակողական բանակի կրճատում եւ պաշտպանողական բանակի յաւելում:

Փոլ Պոնքուռ կ՛առաջարկէ Պրիան – Քէլլոգ դաշինքին մէջ մտցնել անտեսական, ելմտական եւ առեւտրական պատիժներ այն պետութիւններուն համար, որոնք դէմ կ՛երթան միջազգային յանձնառութիւններուն:

Փոլ Պոնքուռի ճառը մեծ տպաւորութիւն ձգած է:

Թուրք պատուիրակութեան պետ Բիւշրի պէյ եւս խօսք առնելով ջատագոված է Ֆրանսական ծրագիրը, բայց առանձնապէս սովետական եւ իտալական ծրագիրներու դովքն է հիւսուած:

Յեղափոխական շարժումը Թուրքիոյ մէջ

Էնկիւրիէն ստացուած տեղեկութիւններուն համաձայն, մարտին երբ խորհրդարանը բացուի, խիստ օրէնքներ պիտի քուէարկուին անոնց հանդէպ, որոնք որ նոր օրէնքներուն չպիտի հնազանդին: Այս խիստ միջոցները ձեռք պիտի առնուին ուղղակի մոլլաներուն համար, որոնք կը յամառին տակաւին դաւանիլ արաբերէն լեզուն, փոխանակ թուրքերէնի:

Արդէն, Պրուսա եւ Իզմիր, քանի մը մուէզզիններ ձերբակալուած են:

Անկախութեան դատարանը պիտի սկսի իր նստաշրջանը Պալըքէսիրի մէջ:

*** Էնկիւրիի մէջ, երկրաշարժի ուժեղ ցնցումներ զգացուած են, առջի օր, ժամը 9ի տասներորը:*

Դերմանական նոր առաջարկներ

ԶԻՆԱԹԱՓՈԽԹԵԱՆ ԽՈՐՀՐԴԱԺՈՂՈՎԻՆ

Գերմանի պատուիրակութիւնը զինաթափութեան խորհրդաժողովի դիւանին պիտի յանձնէ ծրագիր մը, որուն մէջ գերմանի պահանջներն ու տեսակէտները խտացած պիտի ըլլան:

Գերլինի հեղինակաւոր շրջանակներուն մէջ, արդէն, որոշ կերպով կը խօսին, որ գերմանական զինաթափութիւնը պիտի դրուի հաւասար պայմաններու եւ հաւասար իրաւունքներու մէջ, ինչպէս միւս բոլոր պետութիւնները: Իսկ որոշ զինական ուժ պահելու տեսակէտէն, Գերմանիան կը դոհանայ որակական հաւասարութեամբ, առանց քանակական հաւասարութիւն պահանջելու:

Այժմ Գերմանիան, ելմտական պատճառներով, հնարաւորութիւն չունի միւսներու օրինակին հետեւելու եւ պատրաստելու պատերազմական օդանաւեր եւ ծանր թնդանօթներ:

Իսկ ինչ կը վերաբերի ոստիկանական ուժերուն, հիթլէրական նոր կառավարութիւնը, ամէն կերպ պիտի ջանայ լայն չափերով կազմակերպել, որպէսզի Հիթլէրական զօրագունդերը կարենայ տեղաւորել անոնց մէջ:

Ամերիկեան Քոնկրէսի ընդդիմութիւնը պատերազմական պարտքերուն

Ամերիկեան մամուլի մէջ պատերազմական պարտքերու հանդէպ նպաստաւոր թեքում մը կը նկատուի: Մասնաւորաբար Հերպլտ Թրիպիւնը կը գրէ, թէ «մէկ միլիառ տոլար անմիջապէս վճարուած դումար մը, այժմ մեր պիւտճէի տեսակէտով չատ աւելի արժէքաւոր է, քան տասնապատկուած պարտք մը թուղթի մը:

Իսկ Քոնկրէսի մէջ, կարծիքները աւելի քան բաժնուած են: Յորդրդարանի դեմոկրատ կուսակցութեան պետ Ռընսի յայտարարեց, որ ամերիկեան ժողովուրդը բնաւ չի կրնար ընդունիլ վերջնական հաշուեյարդար մը, պարտքերու երեք քառորդի նուազման հիմունքներով: Ընդհակառակը հաղորդակցութեան յանձնաժողովի նախագահ Քոլիէ, յայտարարեց, որ ինք պատրաստ է ընդունելու կանխիկ վճարման կարգադրութիւն մը, որովհետեւ վստահութիւն չի կրնար ընծայել այն ձեւերուն, որ կ՛ուզէ որդեգրել երկար ժամանակեայ աստիճանական վճարման եղանակը:

Կ՛ենթադրուի որ նորընտիր նախագահ Ռուզվելթ պիտի միջամտէ եւ պիտի կրնայ Քոնկրէսի մեծամասնութիւնը համոզել վերջնական ձեւ մը տալու համար պատերազմական պարտքերուն:

Պլեբիսիթի դաղթականներուն հրդեհը

Մասնաւոր նամակէ մը կը տեղեկանանք, որ 30 — 31 յունուարի գիշերը ծագած հրդեհէն յետոյ, անպատսպար կը մնան 500 ընտանիքներ, մօտ 3,000 հոգի: Մարզպանին կարգադրութեամբ բարաքներուն մէջ տեղաւորուած են հրկիզեալները, եւ 1,800 հոգի կը կերակրուին փրանս· բանակին միջոցով: Շուտով պիտի շինուի 350 տուն, հրկիզեալներուն համար:

Փարիզ – Մուար երէկ կը հրատարակէր հայ գաղթականներու այրած կայանէն երկու պատկեր:

Մեր վաղուան թիւով կուտանք նոր մանրամասնութիւններ:

ԶԵԿՈՅՑ Հ. Բ. Ը. ՄԻՈՒԹԵԱՆ

— · —

Բարեգործականի մէջ ղրկած զեկոյցէն կը քաղենք հետեւեալ տեղեկութիւնները Պէյրութի հրդեհի ու ղրկուած օգնութեան մասին. —

Իբրեւ ստիպողական նպաստ, հեռագրով փութացուցինք 200 անգլ· ոսկիի առաջին օգնութիւն մը: Միաժամանակ դիմումներ կատարեցինք Նիւ Եորք, Միութեանս Շրջ· Յանձնաժողովին մօտ, ժընեւ՝ Նանսէնեան Միջ· Օֆիսին եւ Լոնտոն հայասիրական ընկերութեանց մօտ:

Նանսէնեան Օֆիսը, ազնուօրէն ընդառաջ երթալով մեր խնդրանքին, տրամադրեց 50,000 փրանս· փրանքի գումար մը, յօգուտ աղէտեալներուն, ինչպէս նաեւ իր Պէյրութի ներկայացուցիչ Պ· Պիւրնիէի տրամադրութեան տակ դրաւ 200,000 փրանքի բացառիկ գումար մը եւս, բնակարաններու համար:

Ստացուած նորագոյն տեղեկութեանց համաձայն, խնամատարութիւնը, որ արդէն կազմուած էր գործազուրկներու օգնելու համար, նախագահութեամբ Ամեն· Տ· Աւետիս Պետրոս ԺԲ· Արփիարեան Կ· Պատրիարքի, ստանձնած է հրկիզեալներու օգնութեան անմիջական գործն ալ: Սոյն խնամատարութիւնը ձեռնարկած է հանգանակութեան մը, որուն ամէնէն առաջ անձնապէս մասնակցած են բարձր հոմիսէր Պ· Փոնսօ եւ Լիբանանի նախագահ Պ· Տէպպաս:

Հրկիզեալներուն մէկ մասը առժամապէս պատսպարուած է Քարանթինայի մէջ, զոր բանի մը օրէն իսլամ ուխտաւորները պիտի գրաւեն եղեր: Որբան ալ տեղական կառավարութիւնը բարեացակամ վերաբերում ցոյց կուտայ դէպ ի աղէտեալները, կարելի չէ սակայն հոգալ անոնց բոլոր պէտերը առանց ազգային օժանդակութեան, բանի որ ամէն բան մոլխր դարձած է եւ այս եղանակին տիրող խեղճութիւնը չափազանց է:

Կը սիրեմ յուսալ որ բարեսէր ազգայիններ այս առթիւ եւս պիտի փութան ձեռ կարկառել իրենց աղէտեալ հայրենակիցներուն:

ՏԻԿ. ԿԱՆՏԻ ԴԱՏԱԳԱՐՏՈՒԱԾ

— · —

Լոնտոնէն ստացուած լուրի մը համաձայն, հինդիկ մեծ Մահաթմայի կինը դատապարտուած է վեց ամիս բանտարկութեան եւ 500 անգլ· ոսկի տուգանքի:

Տիկին Կանտի չորս օրէ ի վեր ձերբակալուած էր, ժողովուրդը ապստամբութեան հրաւիրող ճառի մը առթիւ:

ՄՐՑԱՆԻՇԸ ՇԱՀԱԾ

— · —

Անգլիացի երկու օդանաւորդներ կէֆոռ եւ Նիխոլ, որ կրանվէլի օդանաւակայանէն մեկնեցան երկուշաբթի օր ժամը 7ուկէսին Ափրիկէ, առանց դադարի, ուղիղ գծով, տեւողութեան մրցանիշը շահած են, 9000 իլոմեդր ճամբայ կտրելով:

1931 յուլիս 30էն սկսած, տեւողութեան մրցանիշը շահած էին երկու ամերիկացի օդանաւորդներ՝ Փօլանսօ եւ Պոռթման Նիւ Եորքէն Պալիս 8065 իլոմեդր տարածութիւն կտրելով:

ԹԻՄՈՒՐԹԱՇ ԱՔՍՈՐՈՒԱԾ

— · —

Թէհրանէն կը հաղորդեն, որ պալատական նախկին նախարար Ապտիւլ Թիմուրթաշ, որ Ծնունդի նախօրեակին պաշտօնազուրկ էր եղած Շահին կողմէ եւ ոստիկանական հսկողութեան տակ դրուած, ներման արժանացած է:

Թիմուրթաշ Թէհրանէն մեկնեցաւ խորասան:

ՓՐՈՖ· ՊԼՋՃԵԱՆ ՄԵՌԱԾ

— · —

Հայ բողոքականաց նախկին ազգապետ Փրոֆ· Զենոբ Պէզճեան մեռած է եւ յուղարկաւորութիւնը կատարուած փետր· 1ին, հոծ բազմութեան մը ներկայութեամբ Պէյրութի մէջ:

Խօսուած են շատ մը դամբանականներ:

ԱՇԽԱՏԱՒՈՐԱԿԱՆ

ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ ԼԵՀԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Ակէ առաջ, յաջորդաբար խօսեցանք Պուլկարիոյ, Ռումանիոյ և Անգլիոյ համագործակցական շարժումներու մասին։ Այսօր՝ Լեհաստանի մասին։

Լեհաստանի մէջ՝ քաղաքական դէպքերն ու բնակչութեան դանդաղ ազգերէ բաղակցութիւնը որոշ ազդեցութիւն ըրած են համագործակցական շարժման զարգացման վրայ։ Զկայ երկիր մը, որ այնքան շատ տեսակի համագործակցականներ ունենայ, որքան՝ Լեհաստանը, համագործակցականներ՝ որոնք գոհացում կուտան դանազան ընկերային խմբակցութիւններու եւ ազգային փոքրամասնութեանց պահանջներուն։ Այսպէս՝ Գերմանացիներու, Ուկրայնացիներու, Հրեաներու եւայլն, ու նաեւ՝ տիրող տարրին՝ Լեհերուն։

Համագործակցական շարժման նախորոշները եղած են, Լեհաստանի մէջ, 18րդ դարու սկզբնաւորութեան։ Առաջին համագործակցականը եղած է վարկային ընկերակցութիւն մը, հիմնուած 1715ին, բայց, անշուշտ, անկա բոլորովին տարբեր է եղած այժմ գոյութիւն ունեցող նոյնանպատակ ընկերակցութիւններէն։

1822ին, կաթոլիկ քահանայ մը համագործակցական հիմքով գործի մը ձեռնարկած է։ Անիկա մինչեւ այժմ գոյութիւն ունի Hrubieszowի մէջ եւ կը նկատուի Լեհաստանի այժմու համագործակցականներու խոկութիւնը բարդ է։ 1926ին կային 22 զանազան տեսակի չրջանային ընկերակցութիւններ, եւ չուրջ նոյնքան մը համագործակցական կեդրոններ ու գրամատուներ։ Այդ թուականէն առաջ, անոնց թիւը չատ քիչ էր, բայց վերջին տարիներուն այդ ուղղութեամբ մեծ շարժում մը ծայր տուաւ։

Հակառակ տնտեսական ծանր տագնապին, եւ կամ, թերեւս, ճիշդ այդ պատճառաւ, 1931ին Լեհաստանի մէջ հիմնուեցան 958 նոր գործակցականներ, իսկ 205 հատ հիմնուածին համար ալ ձեռնարկներ եղան։ 1931ի վերջաւորութեան, զանազան տեսակի համագործակցականներու թիւը հետեւեալն էր։—

Վարկային	6440
Սպառողական	6222
Կաթնային ու հաւկթային	1942
Կառուցողական եւ բնակարանային	905
Երկրագ· ընդ· վաճառման	651
Արհեստակցական	295
Ընդ· վաճառման եւ հայթայթման	244
Հողագործական	134
Ձարտարարուեստական (զանազան)	154
Գրքի եւ հրատարակութեան	128
Զանազան	402

Լեհաստանի համագործակցական ամբողջ չարժումը կարելի է ներկայացնել երեք գլխաւոր բաժանումներով։ Այսպէս՝ առաջին՝ «Լեհաստանի հողագործական համագործակցականներու չրջանային ընկերակցութեանց դաշնակցութիւն», որ ունի 4128 հողագործակցական (վարկային, կաթնային ու հաւկթային) համագործակցականներ։ Երկրորդ՝ «Համագործակցական Ընկերութեանց Միութիւն», որուն կեդրոնը կը գտնուի Փոզնան, ունի 1493 քաղաքային վարկային համագործակցականներ՝ (ժողովրդական դրամատուներ) միջին կալուածատէր մարդոց համար, եւ, երրորդ՝ «Լեհաստանի սպառողական համագործակցականներու միութիւնը», որ ունի 295 համագործակցականներ՝ 381,369 ճարտարարուեստական ճիւղերով։ Հարազատ լեհական համագործակցականները 6.546 հատ են եւ ունին 2,162,409 անդամ։

Լեհաստանի գերմանական համագործակցականները կեդրոնացած են 5 միութիւններու մէջ։ Անոնց թիւն է 794, իսկ անդամներունը՝ 61,533։

Ուքրայնեան Միութիւնը ունի 3096 համագործակցականներ եւ 348,858անդամներ։

Ռիթուանականը՝ 183 համագործակցական եւ 15,294 անդամներ։

Երեք հրէական միութիւններ ունին 759 համագործակցականներ՝ 259,759 անդամներով։

Սպառողական համագործակցականները միացած են Spolem անունով (Լեհաստանի սպառողական համագործակցականներու միութիւն), որ նոյնանման գործունէութիւն ունի պինուրական համագործակցականներու ընկերակցութեան հետ։ Այս վերջինը կը հայթայթէ բանակին զանազան պէտքերը եւ պինուրները կ'ընտելացնէ համագործակցութեան։

Spolemի արտադրողական ձեռնարկները կ'արտադրեն,— օճառ, կօշիկի ներկ, տախտակամածներ դռճելու ներկ (laquer) ալիւր։ 1931ի արտադրութեանց արժէքն է եղած 6,764,804 զլոթի, որ Spolemի ամբողջ գործունէութեան 8.2 առ հարիւրն է։

Սպառողական համագործակցականներու միութիւնը ունի նաեւ ապահովագրական ճիւղեր՝ հրդեհի, դողութեան ու կեանքի դէմ։ Միութիւնը, 1930էն իվեր, ունի իր Համագործակցական Գրամատունը —«Spolem» այսինքն՝ Միութիւն — որ Միութեան համագործակցականներուն եղմտական կեդրոնն է։

Լեհաստանի սպառողական համագործակցականներու Միութիւնը մեծ գործունէութիւն ցոյց տուաւ վերջին տարիներուն, եւ, մինչ 1926ին իրմէ ներքուն թիւը 4206 էր, 1931ին եղաւ 6292։ Նոյն չրջանին՝ կամնայինները՝ 776էն՝ 1949, իսկ վարկայիններըը՝ 3664էն 6441։

Միութիւնը կը հրատարակէ երկու կիսամսեայ հանդէսներ։

Ուքրայնական (Կալիցիոյ մէջ) միութիւնը կը նոյնացնէ իրենց սպառողական եւ երկրագործական համագործակցականները եւ ունի մէկ գրամատուն։ Այս վերջինները 1925ին արտադրած են 27000 քիլօ օճառ, իսկ 1931ին՝ 397,000։ 1932 դեկտեմբեր 13ին՝ Ուկրայնեան կամնային համագործակցականը ծօնեց իր հիմնարկութեան 25ամեակը Լվովուվի մէջ։ Այդ առիթով հիմը դրուեցաւ նոր բաժիններու։

1931ին, Ուկրայնական համագործակցականները արտասահման զրկած են 842,000 քիլօ լուղ եւ 152 վակօն հաւկիթ։ Ունին երեք պարբերականներ։ Իսկ Լվովուվի մէջ՝ համագործակցական բարձրագոյն դասընթացքներ, որ Լեհաստանի մէջ համագործակցական չարժման օրօրոցն են։

Լեհաստանի համագործակցական չարժումը լաւ պայմաններ ունի եւ հետզհետէ կը ծաւալի։

ՎԱՀԷ

ԳԻՏԱԿԱՆ ԱՍՈՒԼԻՍ

ՍԹՐՈՄՊՈԼԻԻ ՀՐԱԲՈՒԽԻՆ ՄԷՋ.— ՎԵՍՈՒՎԸ ՆՈՐԷՆ ԳՈՐԾՈՒՆԷՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ.— ԶՐՀԵՂԵՂԻՆ ԹՈՒԱԿԱՆԸ։

—·—

Ինչպէս ծանօթ է, Սթրոմպոլիի հրաբուխը կը գտնուի Միջերկրականի մէջ, համանուն պզտիկ կղզիի մը վրայ, որ մաս կը կազմէ Լիբարեան կղզիներուն, եւ ունի 660 մեդր բարձրութիւն։

Այդ հրաբուխը չարատեւ գործունէութեան մէջ է, եւ իր խառնարանէն դուրս կը ժայթքէն չոգիներ, եռացած ջուր, հրաշէկ վիճակի մէջ լաւա, մոխիրներ եւ մետաղի կաթիլներ։

Գերմանացի գիտուն՝ Աբրատ Ֆիքներ վերջերս իջած է յիշեալ լերան խառնարանին մէջ, ասպէսզի պատմուճան մը հագած եւ կապի դիմակով։ Վայրկեանը հնարաւոր եղած է մասնաւոր գործիքի մը չնորհիւ, որ զետեղուած էր լերան դագաթը եւ որուն վրայ հասատատուած 300 մեդր երկայնութիւն ունեցող ամիանդէ պարան մը։ Այդ պարանին օգնութեամբ, դիտնականը իջած է խառնարանին մէջ, ուր տեղ տեղ չերմութեան բարեխառնութիւնը 100 աստիճան էր։ Խառնարանին խորութեան մէջ գտնուած ծծմբային զօրաւոր չոգիներուն պատճառաւ, ան ստիպուեր է օգտագործել թթուածինի գործիքը։

Խառնարանին յատակը համեմատաբար կարծր էր, մինչդեռ չրջապատը ամէն ինչ չարժման մէջ կը գտնուէր։ Բիւրները՝ խառնարանին մէջ ամէն կողմ չրջելով հանդիպած է բազմաթիւ հնոցներու, ուրկէ եռացած ջուր ու լաւա կը բխէին։ Հոն գտնուած ջուրի հսկայական պղպջակները մեծ աղմուկով կը պայթէին։ Հրաբուխին մէկ մասին մէջ կը գտնուէր եռացած վիճակի մէջ լիճ մը, ուրկէ անդադար կը ժայթքէին մեծ քարեր, ժայռի կտորներ եւ եռացած լաւա։ Գիտնականը մօտաւորապէս երեք ժամ մնացած է հրաբուխին յատակը, սակայն թթուածնի պաշարը սպառած ըլլալով, ստիպուեր է վեր ելլել։

Վեսուվի դիտարանին կողմէ եղած հաղորդագրութեան մը համաձայն, երկու տարուան դրեթէ բացարձակ դադարէ մը յետոյ, Վեսուվը կրկին սկսած է գործունէութեան նշաններ ցոյց տալ։ Ստորերկրեայ որոտումներ կը լսուին, եւ հրաբուխէն պզտիկ քարեր ու հրավառ կաղեր դուրս կը ժայթքեն։ Ներքին ցնցումներուն հետեւանքով, խառնարանը երեք մեդր ընդարձակուած է։

Վեսուվի հրաբուխը 1280 մեդր բարձրութիւն ունի եւ կը գտնուի Նափոլիէն ութ քիլոմեդր հարաւ – արեւելք։ Պատմական առաջին ժայթքումը տեղի ունեցաւ 79 թուականին, Քրիստոսէ վերջ, որուն հետեւանքով Հերքուլանում եւ Պոմպէյ քաղաքները մոխիրով ու լաւայով ծածկուեցան։ Անկէ ի վեր Վեսուվը յաճախ մոխիր ու լաւա ժայթքած է։

Ամբողջ Միջին դարու տեւողութեան պատահական ժայթքումներ տեղի ունեցած են։ Կը կարծուէր թէ Վեսուվը մարած է, երբ 1631ին, սեպտեմբեր 16ին, այնպիսի ուժգին ու չանկարծակի ժայթքում մը տեղի ունեցաւ, որ 18,000 հոգի անակնկալ կերպով մեռան։ ԺԶ. եւ ԺԸ. դարերուն մէջ վեց զանազան ժայթքումներ արձանագրած են։ 1906ին, լաւայի սոսկալի ցայտում մը ամբողջովին փոխեց խառնարանին կերպարանքը։ 1929ին, Վեսուվ կրկին գործունէութիւն ցոյց տալով, բաւական մեծ վնասներ պատճառեց։

*** Ակէ առաջ «Ծառայ»ի մէջ մասնաւոր յօդուածով խօսեցանք չրհեղեղի մասին, որով աւելորդ կը համարենք անդրադառնալ միեւնոյն նիւթին վրայ։ Անցողակի միայն ըսենք թէ հին կոտակարանին մէջ յիշատակուած տիեզերական չրհեղեղին առասպելը բոլորովին տեղական հանգամանք մը ունի, եւ ուրիշ բան չէ, բայց եթէ ծովային յորձանք մը, որ ողողած է Եփրատի ստորին հովիտը եւ յուզումի մատնած տեղացի ժողովուրդը, ընդ որս եւ Նոյ Նահապետ։*

Օքսֆորտի համալսարանին գիտական առաքելութիւնը, փրոֆ· Լանկդընի դեկավարութեան տակ, տասը տարիէ ի վեր պեղումներ կը կատարէ Պաղտատի հարաւային մասին մէջ, եբրեական հանելու համար հետքերը Բաբելոնական Աքքատ քաղաքին, որ նշանաւոր հանդիսացած է սեմական արքայական ցեղերուն ամենամեծ դէմքերէն՝ Սարկոն Ա· թագաւորին աշխարհակալութիւններով, Քրիստոսէ 2850 տարի առաջ։

Կը կարծուի թէ Սեմերը սերած էն Սեմէ, որ ինչպէս գիտենք, Նոյ Նահապետին զաւակներէն մէկն էր։ Եթէ կարելի ըլլայ Աքքատ քաղաքին պեղումներու առեն սկսեալ հաւերտ տակէն երեւան հանել Սումերական քաղաք մը, որ յաջորդած է սեմական քաղաքի մը, անկէ կարելի պիտի ըլլայ հետեւցնել թէ չրհեղեղը տեղի ունեցած է Քրիստոսէ մօտաւորապէս 3000 տարի առաջ, թուական մը՝ երբ վերջ գտած է սումերական քաղաքակրթութիւնը եւ սկսած սեմական տիրապետութիւնը Եփրատի հովտամասին վրայ։

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԷՐՕՍԿԻ

ԿԱՐՕՏ

—·—

Ծողեր եմ եկեր. միլքերս
ու այգիս,
Քանի որ ա՛ս կ'անեմ կը
քաղուի հոգիս,
Կուտ՛ունկ, մեր աշխարքէն
խնպրիկմը չունի՞ս։

Հոգիս կը թռչի հոն, ուր ես 24 պարոններ անցուցի, այն տեղ, որ իմ հայրենիքս է, այնտեղ ուր Կաղանդի Լիրիկոնը մայրիկս կը զարդարէր տեղանը ամէն տեսակ պըտուղներով, ա՛հ ինչ տաժով ի՛նչ անուշ էին տանձն ու խաղողը իմ հայրենի պարտէզին։ Մայրիկս խընամքով կը պահէր պտուղները մինչեւ նոր տարի։

Ա՛հ, ինչ անուշ էր մեր այգիի կարմիր գինին, որ մայրիկս պոզիկ(1) բռնած կը լեցնէր, որ խըմէինք եւ ուրախանայինք այդ գիշեր, որպէսզի ամբողջ տարին ուրախ անցնէին մեր օրերը, ա՛հ, ի՛նչքան անուշ էին այդ օրերը։

Այժմ, պանդուխտ եմ, հեռացեր եմ հայրենիքէս եւ ես կարօտն ունիմ իմ հայրենի լեռներուն, կարօտն ունիմ իմ հայրենի դաշտերուն, ինչպէս նաեւ բլուրներուն, առուակներուն, ձորերուն։

Եթէ կրկին չտեսնեմ հայրենիքս սուրբ հողը, եթէ նորէն չտեսնեմ մեր կանաչազարդ դաշտերը, եթէ կրկին չտեսնեմ մեր բարձրադագաթ լեռները, եթէ նորէն չտեսնեմ Վարագայ Սարի արշալոյսը, եթէ կրկին չտեսնեմ Վանայ ծովի վերջալոյսը եւ վերջապէս եթէ նորէն չտեսնեմ իմ ժայրենի աշխարհը ալ ի՞նչու ես «քարդ թողնեմ քարի վրայ քար աշխարհ»։

Ա· ԱՂԱՆԻԿԵԱՆ

ՆԵՐԳԱՂԹ ՀՈԼՈՎԵԼՈՎ ՉՄՈՌՆԱՆՔ ՈՐ...

—·—

ՊԻՑՐՈՒԻԹ, 1 փետր· — *Հայ դաղթականութեան ամենամեծ անտեսական տագնապն է այս, որուն ենթարկուած է այսօր, այն օրէն ի վեր, երբ, քէմալական չարժումէն յետոյ, ձգեց իր տունն ու տեղը։*

Պէտք է խոստովանիլ թէ առաջին օրէն իսկ, այստեղ, դոյզ կատարութիւնները բարեացակամ գտնուեցան մեզի հանդէպ, (գտնուեցան նաեւ կարգ մը պետական անձնաւորութիւններ, որոնք ուզեցին հակահայ չարժում առեղծել)։ Ու հայ աշխատաւորը առաջին օրէն իսկ լծուեցաւ աշխատանքի, կատարելով նաեւ իր քաղաքացիական բոլոր պարտականութիւնները, համաչափ տեղացի աշխատաւորին։ Շնորհով ան գործատէրերու դուռը կը զարնէն, բայց ի զուր։

Կը ճանչնամ հայրեր, տէր 4—5 զաւակներու, որոնք օրերով գործ փնտռելէն յուսահատ, կ'ուզեն անձնասպանութեան դիմել։ Բայց կ'արգիլէ այդ փորձը իրենց իսկ զաւակները պատկերը։ Երախաները կը սպասէ իրենց, երեկոյեան, խրճիթի մը խոնաւ անկիւնին մէջ։

Ի՞նչ ընել չարիքը զէթ մասամբ մեղմացնելու համար, մինչեւ որ իրականութիւն դառնայ ներզաղթը։

Խիստ կարեւոր է, ու մեծ է դերը այն Ինամատարական Մարմնին, որ կազմուած է, երեք յարանուանութեանց հոգեւոր պետերու հովանաւորութեամբ։ Պէտք է զաղրին բոլոր կիրքերը։ Ու միահամուռ աշխատանքի պէտք է լծուին մեր դիակամար տարրերը։

Առաջին տարիներ իսկ պէտք է աշխատիլ աղգային գիտնի վրայ։ Ինամատարական մարմինը անմիջական օգնութեան համար պէտք է կոչ ուղղէ մեր ժողովուրդին, ու նաեւ բարեգործական կազմակերպութիւններուն։

Օրուան հացի կարօտ ընտանիքները սովամահութենէ փրկելու համար՝ անհրաժեշտ է ուտեստեղէնի հայթայթում։ Ասոնք անմիջական գործեր են, որոնց յապաղումը կ'արժէ մասունչ կեանքերու կորուստ։

Ու յետոյ, ինչքան ալ հասկնալի ըլլայ կառավարական չրջանակներու վերաբերմունքը, այսու հանդերձ պէտք է կատարել անմիջական դիմում մը հովանաւոր եւ տեղական կառավարութեան մօտ։ Եթէ կարելիութիւն չըլլայ ամբողջ հայ բանուորութեան գործ տալ, գոնչ հնարաւոր ըլլայ, ամէն ընտանիքէ զէթ մէկ հոգի գործի առնել, այսպէսով ապահովելու համար չոր հաց մը, եւ փրկելու ընտանիքը սովամահութենէ։ Նոյն ատեն պէտք է դիտել տալ թէ հայ բանուորին վիճակը անտանելի է, այն պայմաններուն տակ, որ ստեղծուած է օսար գործատուներու անարգալ վերաբերմամբ։ Կարելի է առարքակել նաեւ, որ համեմատական չափ մը գրուի գործատուներու մէջ, ըստ ազգութեան։ Մենք վստահ ենք թէ կառավարութիւնը որ միշտ բարեացակամ եղած է մեզի հանդէպ, այս հրատապ խնդիրն ալ լրջօրէն ուսումնասիրելով, պատրաստ պիտի ըլլայ մեղմելու հայ դաղթականութեան վիճակը, փակել չտալով անոր առջեւ գործատեղիներու դուռները։

Պէտք է դիմել, եւ դիմումը պէտք է ընէ Ազգ· Ինամատարական Մարմինը։

Այսօր անգործ բազմութիւններու աչքը կը գտնոյ դէպ ի Հայաստան։ Հայ ժողովուրդը, հակառակ իր հայրենիքին մէջ իչխող անհարատաւ տարրերուն ու վարչաձեւին, իսկատուն հետաքրքրութեամբ մը, իր յոյսերուն կեդրոնն է դարձուցեր երեւանը։

Բայց զանգուածային ներգաղթի մը երազին հետ, անհրաժեշտ է կազմակերպել անգործ ու անտէր հայ գաղթականին գոյութեան պայքարը։

Պէտք է ապահովել միջոցներ ստեղծել եւ անմար ու անօգնական ժողովուրդը անկէն դուրս գալու համար կը դիմէ Ազգ· Առաջնորդարան։ Անդրօր է Առաջնորդարանը։ Մեծ է բազմութիւնը անգործներուն։ Դուք կը տեսնէք գործի հրապարակներուն վրայ մարած սեւ աչքերով, թուխ դէմքով ու ծանր նայուածքներով հայգործներ, որոնք օտար գործատէրերու դուռը կը զարնեն, բայց ի զուր։

Կը ճանչնամ հայրեր, տէր 4—5 զաւակներու, որոնք օրերով գործ փնտռելէն յուսահատ, կ'ուզեն անձնասպանութեան դիմել։ Բայց կ'արգիլէ այդ փորձը իրենց իսկ զաւակները պատկերը։ Երախաները կը սպասէ իրենց, երեկոյեան, խրճիթի մը խոնաւ անկիւնին մէջ։

Ի՞նչ ընել չարիքը զէթ մասամբ մեղմացնելու համար, մինչեւ որ իրականութիւն դառնայ ներզաղթը։

Խիստ կարեւոր է, ու մեծ է դերը այն Ինամատարական Մարմնին, որ կազմուած է, երեք յարանուանութեանց հոգեւոր պետերու հովանաւորութեամբ։ Պէտք է զաղրին բոլոր կիրքերը։ Ու միահամուռ աշխատանքի պէտք է լծուին մեր դիակամար տարրերը։

Առաջին տարիներ իսկ պէտք է աշխատիլ աղգային գիտնի վրայ։ Ինամատարական մարմինը անմիջական օգնութեան համար պէտք է կոչ ուղղէ մեր ժողովուրդին, ու նաեւ բարեգործական կազմակերպութիւններուն։

Օրուան հացի կարօտ ընտանիքները սովամահութենէ փրկելու համար՝ անհրաժեշտ է ուտեստեղէնի հայթայթում։ Ասոնք անմիջական գործեր են, որոնց յապաղումը կ'արժէ մասունչ կեանքերու կորուստ։

Ու յետոյ, ինչքան ալ հասկնալի ըլլայ կառավարական չրջանակներու վերաբերմունքը, այսու հանդերձ պէտք է կատարել անմիջական դիմում մը հովանաւոր եւ տեղական կառավարութեան մօտ։ Եթէ կարելիութիւն չըլլայ ամբողջ հայ բանուորութեան գործ տալ, գոնչ հնարաւոր ըլլայ, ամէն ընտանիքէ զէթ մէկ հոգի գործի առնել, այսպէսով ապահովելու համար չոր հաց մը, եւ փրկելու ընտանիքը սովամահութենէ։ Նոյն ատեն պէտք է դիտել տալ թէ հայ բանուորին վիճակը անտանելի է, այն պայմաններուն տակ, որ ստեղծուած է օսար գործատուներու անարգալ վերաբերմամբ։ Կարելի է առարքակել նաեւ, որ համեմատական չափ մը գրուի գործատուներու մէջ, ըստ ազգութեան։ Մենք վստահ ենք թէ կառավարութիւնը որ միշտ բարեացակամ եղած է մեզի հանդէպ, այս հրատապ խնդիրն ալ լրջօրէն ուսումնասիրելով, պատրաստ պիտի ըլլայ մեղմելու հայ դաղթականութեան վիճակը, փակել չտալով անոր առջեւ գործատեղիներու դուռները։

Պէտք է դիմել, եւ դիմումը պէտք է ընէ Ազգ· Ինամատարական Մարմինը։

Այսօր անգործ բազմութիւններու աչքը կը գտնոյ դէպ ի Հայաստան։ Հայ ժողովուրդը, հակառակ իր հայրենիքին մէջ իչխող անհարատաւ տարրերուն ու վարչաձեւին, իսկատուն հետաքրքրութեամբ մը, իր յոյսերուն կեդրոնն է դարձուցեր երեւանը։

Բայց զանգուածային ներգաղթի մը երազին հետ, անհրաժեշտ է կազմակերպել անգործ ու անտէր հայ գաղթականին գոյութեան պայքարը։

Պէտք է ապահովել միջոցներ ստեղծել

ՀԱՅ ԱՇՈՒՂԱԿԱՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԸ

Անշուշտ հայ աչուղները, ըլլայ հին թէ նոր, բացառութիւն չպիտի կազմէին։ Եւ ընդհակառակն, անոնք քայլ մըն ալ առաջ գացած են եւ լինած օտար լեզուներու յօրձանուտին մէջ, երդելով թուրքերէն, վրացերէն, պարսկերէն եւ քրտերէն, ինչպէս ըսինք։

Թուրքերէն լեզուով են երգած Բաբայան, Բաղալ, Բէսէնտի, Հաճի Դանիէլ Սեբաստացի, Գալէմ Օղլու, Գազազ Ճովախի, Գարա Գէորգ, Փէրճան, Գալաթասարալ, Պիտար եւն·(*)։

Արարատեան բարբառով երգած են Արապլու Սարգիս, Արաեմ, Աւետիս, Գէորգ, Եղոր, Կարապետ, Ղափանցի Դաւթան, Ցակոբ, Նալբանտ Օղլի, Ուհանէս, Քեանհան, Քիմիա։ Գանձակի բարբառով՝ Մխակին Բուրջի, Թիֆլիսի բարբառով՝ Ալման Օղլան, Լիօ, Նարինջ Օղլան, Քէչէճ Նովա, Քիւչիւք Նովահան։ Հաշտարխանի բարբառով՝ Եաղուբ Օղլի, Մարտանեան Խաչատուր, Մեղաւոր Ցարութիւն, Սայեաղ Օղլի եւ Օհանէս (*)։ Իսկ պարսկահայ՝ Միսկին Մաթէոս, աշուղ Ալլահվերդի եւ Միսկին Սահվան։ Այս աչուղներուն մէկ մասը եղած է զրիչով, մէկ մասն ալ գործիքով՝ երգիչներ։

Միանգամայն յղկուած աչխարհաբարով երգած են Ազրար Ազամ, Աչըղ Շերին, Աչուղ Նիրանի, Սէյեաղ, Գիւրջի Նաւէն եւ Աչուղ Զիվանի։ Անոնց գազէլները, գեաֆերն (տաղ) ու մուխամբազները այնքան են ընդհանրացած որ ժողովրդի սեփականութիւն են դարձած։

Սակայն ի՞նչ կը ներկայացնեն աչուղական տաղերը, որպէս գրական արժէք։

Ցայտնի ու անյայտ աչուղներու այս չարքին մէջ, չատ էիչերն են, որ կը ցցուին հայ գրականութեան առջեւ իրենց տեւական արժէքներով։ Անոնց գործերուն մեծ մասը իրական արժէք զուրկ են։ Որպէս բանաստեղծ ճամբայ են բռնած՝ եւ հրապարակախօս են դարձած։ Անոնց գործերուն քարոզչական, խրատական եւ դաւաբանական մասը ժամանակը արդէն առած է իր փոչիներուն տակ։ Առանձ այլ եւս, պատմական արժէք միայն կրնան ունենալ։

Սակայն այն աչուղները, որ հրապարակախօսութեամբ չատ քիչ են պարապած, ղազացումներու յորդ ու խանդավառ հեղեղով մը հանդէս եկած են եւ տուած են սքանչելի քնարական գործեր։ Գրիգորիս Աղթամարցի, Նաղաշ Յովնաթան, Նահապետ Քուչակ, Սայեաթ – Նովա, Սէյեաղ եւ Զիվանի, բանաստեղծներ են ամէնէն առաջ։ Ցուզական եւ ղազացական այն խոր-ունկ աչխարհը, որ կը յայտնաբերեն իրենց տաղերուն մէջ, յաւէտ անմահ կը մնան հայ գրականութեան համար։ Ղազացումը, որ քնարերգութեան հիմնական տարրն է, եւ քնարերգութիւնն ալ, բանաստեղծութեան անդրանիկ ծաղիկը, այնքան կախարդական հըմայքով փաթաթած է անոնց տաղերուն, մանաւանդ Նաղաշի, Քուչակի եւ Սայեաթ – Նովայի երկերուն մէջ, որ իւրաքանչիւր ընթերցող կը վարակուի անոնց սիրաղեղ ղազացումներու ջերմութենէն։ Բարբառի ճոխութիւն, արուեստի նրբութիւն, պատկերներու կենդանութիւն, ոճի վաւերուն տոնունութիւն, էական յատկանիչները կը կազմեն անոնց բանաստեղծութեան։

Դեղեցիկի, վեհի յաճչատուած խնկարկութիւն մըն է սիրոյ կրակով բոցավառուած աչուղին սիրտը։ Եւ Գրիգորիս Աղթամարցին իր սիրելու դեղեցկութիւնը «աստուածապիծ պատկեր» կ'անուանէ, մէկ ուրիշը իր եարի «սպիտակ ծոցիկը» եկեղեցի կ'ընէ եւ ինքն ալ անոր ժամկոչը կը գտնոյ։ Հոյակապ տաղեր են նուիրուած եարի աչքերուն, յօնքերուն, այտերուն, ծամերուն, ատամներուն, լեզուին եւ ծոցին։ Մէկ խօսքով մարմնական դեղեցկութեան։

Նմոյշ մը Նազարէն՝

Նոր տեսայ մէկ նոր սիրելի,
Աչերն որպէս հայելի,
Ծամերն նման ոսկի թելի,
Նիստ գովելի
Բանաչայ սըմբուլ, ղըրմիզի գուլ,
Խաղցր բլրուլ։

Մէկ ուրիշը՝

Ասել ես թէ նա որ Նաղաշ է

(*)·— Պոզիկ, վանեցիներու չինած իողէ ամանն էր, որ գինիի համար կը գործածէին։

(*) Տրդատ Եպսկ· Պալեան, «Հայ աչուղներ»։

(*) Գ· Ախվերդեան, «Հայ Աչուղներ», 1903 Թիֆլիս։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ԵՐԵՎԱՆԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ուրբաթ, 6 փետր. (յունվ.) — 2որա-
կան ուսումնական հաստատություն է։ Ուսումնական տևողությունը 3 տարի է։ Ընդունվում են 1913թ. ծնված երիտասարդներ։ Ընդունելության ենթակա են նաև 1912թ. ծնված այն երիտասարդները, որոնք ունեն 7 դասարան ավարտական վկայական։ Ընդունելությունը կատարվում է ընդհանուր հիմունքներով։ Ուսման վարձ չի գանձվում։ Ընդունելության դիմումները ընդունվում են ամեն օր, բացի կիրակի և տոնական օրերից, ժամը 10—17-ը։ Դիմումներ ընդունվում են մինչև փետրվարի 15-ը։ Ընդունելության քննությունները կսկսվեն փետրվարի 20-ին։ Ընդունելության քննությունների ժամանակ ներկայանալու համար անհրաժեշտ է ունենալ ծննդյան վկայական, 7 դասարանի ավարտական վկայական (ցուցաց)։

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ
ՎԱՆԱՁՈՐԻ ՔԱՂԱՔԱՅԻՆ ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆ

Ուրբաթ, 6 փետր. (ցուցաց)։ — Վանաձորի քաղաքային գործադիր կոմիտեի կից գործող ֆելդշերա-մանկաբարձական դպրոցը 1933 թ. սեպտեմբերի 1-ից կվերակազմվի միջնակարգ բժշկական դպրոցի։ Ընդունելության ենթակա են 1913թ. ծնված երիտասարդները, որոնք ունեն 7 դասարանի

Ֆ.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը վաղը, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանին մէջ: Ներկայ կ'ըլլան ընկերներ Խաչիկ Մկրտիչեան եւ կարօ Երամեան:

Հ. Յ. Դ. Շավիւի «Արդուճեան» խումբի ժողովը, այս Երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին ազգային հաւաքատեղին:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ «*Ռոստոմ*» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ, ժամը *8.30*ին պատանեկան միութեան գրադարանը, ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է: Բացակաները նկատի կ'առնուին:

Վիէնի գրիստափոր *խումբի բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին յառաջիկայ Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ: Կարեւոր օրակարգ: Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է:*

■■■■■■■■■

Հ. Ց. Դ. Լիոնի մարմնի ընկերաժամակրական դասախօսական ժողովը *17* փետրուար ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Հ. Ց. Դ. Գրադարանը, կը խօսի ընկեր Վ. ՅՈՒՎԱՆԵՍԵԱՆ, նիւթ՝ նախկին դասախօսութեան շարունակութիւնը՝

Դեմոկրատիա, Ֆաշիզմ, Տիքտատուրա եւ Պոլշեւիզմ:

ՄԱՐՍԷՅԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՍԷՆ-ԺԻՒԼԻԷՆ (ՊՈՄՈՆ) Զաւարեան խումբի ընկերական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին իրենց սովորական հաւաքատեղին: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉԸ:

ՍԷՆ ԺԷՐՄԱՆ վրէժ խումբի դասախօսական ժողովը այս կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին: Կը դասախօսէ ընկ. Ս. ՄԻՀՏՈՆԵԱՆ, Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉԸ:

ՍԷՆ-ԼՈՒ Ակնունի խումբի ընկերական ժողովը այսօր, Ուրբաթ, երեկոյ ժամը 8ին: Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉԸ:

“ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18„Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.-- Վաղը, Շաբաթ երեկոյ

ԿԻ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ **Գ. ՆԺԴԵՀ**

ՄԱՐՍԷՅԻ ՄԷՋ.- 12 փետրուար կիրակի երեկոյ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ **Գ. ՆԺԴԵՀ**

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ

Հ. Ց. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կազմութեան Գ-րդ տարեդարձը կը տօնուի փետրուար *12*, կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը 3ին 2ին պար վէնսանի Թատերասրահին մէջ, 120A Chemin de la Madrague-Ville: Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Ընկերական - թէյասեղան

ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆԻ ՅԻՇԱՏԱԿԻՆ ՆՈՒԻՐՈՒԱԾ

կազմակերպուած՝ *ՕԼԻՄՓԻԱԿԻ ՍԱՐԳԻՍ ՄԻՆԱՍԵԱՆ ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷԻՆ կողմէ*

ԱՅՍՕՐ ՈՒՐԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ, ԺԱՄԸ 8ԻՆ, ՀԱՅ ԱԿՈՒՄԲԻՆ ՄԷՋ

Բոլոր ընկերներէ կը խնդրուի ներկայ ըլլալ:

Վիճաբանական ժողով

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «ԱՐՇԻԻ» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ ԱՅՍ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

150, Route d'Orléans *(Bagneux)* սրահին մէջ

կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Նիւթ՝ «*ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՊԱՅՔԱՐԻՆՔ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ*»:

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը: Մուտքը ազատ է:

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻԻՆ ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

վաղը Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մանկապարտէզին մէջ

24, Rue Roger, Bagneux (Seine)

Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ «Անհատի քաղաքացիական իրաւունքներու մասին»:

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները: Մուտքը ազատ է

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. Ա. Լ. ԹԱՏԻՄԵԱՆԻ

MAC-MAHON*ի շքեղ սրահներուն մէջ* **29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)**

Վաղը Շաբաթ գիշեր, ժամը 9.30էն մինչեւ առաւօս

Jazz Pizarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՉԵԼԻ ՊԻԻՖԷ — ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Մանկական դպրոցական հանդէս

կազմակերպուած՝ *ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԴՊՐՈՑԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ*

Այս կիրակի երեկոյ ժամը 7ին Հայ Ակումբին մէջ

կը ներկայացուի

ՍՊԻՏԱԿ ԱՂԱՒՆԻ (էլէն Բիւզանդի) — *ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՈՒՀԱՍ* (Զաւեշտ)

Արտասանութիւն, երգ, պար եւ անակնկալներ:

Մուտք 3 ֆրանք: *Երախաներու համար՝ 1 ֆրանք*

Թատերական ներկայացում

ՏՈՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ Հ.Յ.Դ. ՄԻՈՒԹ. ՏԷՍԻՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 1 ԻՆ

ՍՕՍԻԷԹԷ ԼԻՈՆԷԶԻ սրահին մէջ, ղեկավարութեամբ դերասան *ԹՐԱԳՕՇԻ*

կը ներկայացուի *ՍԱՍՈՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆ*՝

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒՓ

ՄՏԱՑՈՒՄՆ

Մարսէյլ, Գործ.— 855:
Մարսէյլ, Մ. Ա.— 50:
Վալանս, Ա. Տ. Ս.— 200:

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, ձանօթ հաւաքատեղին: Կարեւոր օրակարգ: Անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնը կարեւոր է:

ՍԱՒՆՕՆ-ՉՈՐԻ Հայրենակցական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի անդամական ընդհանուր ժողովը այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, 119, Ավընիւ ա'Իթալիի սրճարանին մէջ: Մէթրօ՝ Մէզոն Պլանշ:

ՍԵՒԱՍՏԻՈՅ «Այգ» Երիտասարդաց Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Ժլօրիա ճաշարանին վերնայարկը, 61, rue Monsieur le Prince. մէթրօ՝ Օտէոն: Խորհրդակցական ձայնով կը հրաւիրուին համակիրներն ու Սեբաստահայ երիտասարդները անչափ:

ՎԻԷՆԻ ԿԷՎԷՐԿԻ Հայրենակցական Միութեան Տէսինի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին, հայրենակից Պ. Մուշեղ Ժամկոչեանի սրճարանի վերնայարկը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

ԲԱՐՋՐ ՀՕՁԻԻ Հայրենակցական Միութեան Տէսինի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները այս կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշտ 2ին, հայրենակից Պ. Մուշեղ Ժամկոչեանի սրճարանի վերնայարկը: Խիստ կարեւոր օրակարգ:

Ծախու է *ասիպղոգական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

փութացէք անգամ մը այցելել՝
ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
ՀԱԼԱՃԵԱՆ
7, Rue de Tracy Tel. Louvre 28-23
(Métro: St. Denis եւ Réaumure)

Մատաղած հինք արեւելեան չոր մերգեր, ընտիր օղի եւ թարմ նպարեղէններ:

Փութացէք օգտուիլ առիթէն, բացառիկ գնով անհետական տադնապին պատճառով բոլոր ապսպրանքներու վրայ:

Ուշադրութիւն մեր գիներուն՝

1. Սուրճ	9	*ֆր.լիվր*
2. Քաշէր պանիր	8	*ֆր.լիվր*
3. Կեսարիոյ ապուխտ	12.50	*ֆր.լիվր*
4. Ձերմակ պանիր	6	*ֆր.լիվր*
5. Ձիթապտուղ	3	*ֆր.լիվր*
6. Ընտիր օղի	19	*ֆր.լիվր*

Անգամ մը այցելեցէք՝ համոզուելու համար:

Livraison à domicile

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՕՓՏՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ
Atelier KUTUKIAN SARKIS
158, rue Nationale, Paris (13)
(Բակին խորը, աջ կողմ) Tél. Gob. 97-40

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**
61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)
Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73
Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ծախու Տուն

Ծախու է Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի հայկական թաղամասին մէջ, եկեղեցիին մօտ, քարուկիր տուն մը՝ 8 փիէս, մառան, լուացարան, գետնայարկ, լողարան, Ջուր, էլեկտրականութիւն, տաք Ջուր՝ կեդրոնական Ջեռուցիչի միջոցաւ, պարտէզ 310 քառ. մէթր. վայրաշէն տուն մը տարեկան 1800 ֆր. վարձքով, կայարանէն 8 վայրկեան հեռու, օրական 20 շոգեկառք: Բոլորը միասին 120,000 ֆրանք. վճարման դիւրութիւններ:

Դիմել՝ 24, rue de Turin, Arnouville-les-Gonesses (Seine & Oise):

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
TRICOTS KÉBABDJIAN
կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** *Թեճաքանակ վաճառում,* **L. Chirianի** *գուլպայի վաճառատան մէջ* **29, rue Ste. Apolline Paris.**
Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir *կամաց: Ընտրեցէք գներ եւ ճոխ տեսակ: Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:*

E. TER-MINASSIAN
Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒՎԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ մանրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

“CAFE SULTAN„
Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême
Մէթրօ Couronnes *եւ* Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

Ուրիշ հինգ Սպանացիներ եւս կային նաեւ վրայ՝ բոլորն ալ առեւտրական յարաբերութիւններով կապուած Հոլանտայի հետ: Այնտեղ էր նաեւ կարճահասակ եւ դիւրազգին Փորթուկալցի երաժիշտ մը որ Ամսթերտամ կ'երթար՝ Օփերային մէջ իր գործ նոր պաշտօնին գլուխը անցնելու համար: Ինչո՞ւ այս անպատուութիւնը — կը պոռար ան մաքի պաշտօնեային — երբ իր հայրենիքը՝ Փորթուկալը կը կռուէր Դաշնակիցներուն համար Ֆրանսական ճակատին վրայ: Փորթուկալ իր նաւատորմը տուած չէ՞ր անոնց Թշնամի սուզանաւերուն դէմ պաշտպանուելու համար:

Նաւուն վրայ էին նոյնպէս չորս հոլանտացի առեւտրականներ որոնք իրենց հայրենիքը կը վերադառնային Սպանիայէն:

Իրենցմէ մէկը որ իր կինը տարած էր Սպանիա 1915ին, ընդծովեայ պատերազմէն առաջ, կը վերադառնար հիմա անոր հետ: Իրրեւ Հոլանտացի դժգոհ էր այս խուզարկութիւնէն, բայց, իրրեւ ամուսին, կը թուի թէ դոհ էր բրիտանական իշխանութեանց տուած այս անակնկալ պաշտպանութեան համար:

Տասնըչորրորդ ճամբորդն էր երիտասարդ եւ դեղեցիկ կին մը՝ մօտաւորապէս քսանըութ տարեկան: Միւս ճամբորդները չէին ճանչնար զայն կամ գոնէ չատ քիչ բան գիտէին իր մասին: Բոլորովին առանձնացած էր ճամբորդութեան ընթացքին՝ վայելէն մինչեւ ֆալմըթհ: Երկու Սպանացիները անուշ նայուածքներ նետած էին իրեն, բայց կարեւորութիւն անգամ չէր տուած անոնց: Պէտք չունէր այդ հրապուրող ակնարկներուն. պէտք չունէր մանաւանդ այդ Սպանացիներուն որոնց ամէնէն երիտասարդին տարիքը բարեւ կուտար յիսունին:

— Ուրեմն երբեք ձեր մտքէն չէ՞ անցած թէ ինչ աքանչելի պիտի երեւայիք բեմին վրայ:

Թարգմանը չկրցաւ թարգմանել տըդուն ժպիտը. աղջիկը հասկցաւ անոր իմաստը ինքնիրեն եւ ժպտեցաւ ինքն ալ: Ճամբ ժպիտ մը որ պայծառացուց իր դէմքը եւ կենդանութիւն տըւաւ անոր, ինչպէս արեւը որ աստիճանաբար դուրս կուգայ ամպերուն տակէն: Տղան հրապուրուեցաւ. «երբանի թէ պատերազմ չըլլար ու երանի ամուսնացած չըլլայի», մտածեց:

— Պատերազմէն առաջ, ըսաւ ան, ես թատերական դործերով զբաղած եմ եւ ատոր համար կարծեցի ապահով կերպով թէ դուք ալ կապեր ունէիք բեմական արուեստին հետ:

— Ինչո՞ւ, պարոն:

— Օ՛հ, այդպէ՛ս, ձեր արտաքին երեւոյթը, ձեր չարժուձեվերը եւ, եթէ թոյլ կուտաք, ձեր... դէմքը...»:

Գեղին տակը անցնի աս Թարգմանը ինչո՞ւ Ֆրանսերէնն չեմ սորված, բարկացաւ ինքնիրեն:

Աղջիկը ժպտեցաւ դարձեալ: Տղան տարակոյս չունէր երբեք — գեղեցիկ կին էր իսկապէս... Ուրախ էր հիմա իր պաշտօնին համար. աւելի հետաքրքիր էր ան քան դրամատունը ուր ըստիպուած էր ոտքի կենալ ամբողջ օրը, դրամ տալ, հաշիւներով զբաղիլ շատունակ եւ տեսնել մութ-նոյն դէմքերը, որքա՞ն գոհ էր որ իր ոտքին ակարութեան պատճառաւ այդ պաշտօնին յատկացուցած էին զինքը:

— Ո՞րքան ժամանակէ է վեր Սպանիա կը գտնուիք, հարցուց տղան ի պաշտօնէ:

— Ինը ամիսէ ի վեր:

— Իսկ անկէ առա՞ջ...

— Մարսէյլ, Փարիզ. ամէն տեղ եղած եմ:

Պաշտօնեան նայեցաւ լուսանկարին եւ աղջկան: Շատ յաջող նկար մը էր. հասկցուց անոր. ժպտեցան երկուքն ալ. ի՛նչ գեղեցիկ ակռաներ ցուցադրեց աղջիկը երբ բերանը լայնօրէն բանալով խնդաց. տղան տեսաւ նոյնպէս անոր լեզուն... կարմիր եւ տաք ու մտածեց թէ աւելի գեղեցիկ կին մը տեսած չէր իր կեանքին մէջ: Եւ սակայն արտաքին գեղեցկութիւնէն եւ գիծերու կատարելութիւնէն հրապուրուող մէկը չէր ինք. կը փնտռէր նկարագիրը, յոյզը, թովչքը: Իսկ աղջիկը ունէր այդ բոլորը:

— Պարոնը գիտէ հարկաւ թէ ի՛նչ խեղճ արուեստագէտներ են անցագրի լուսանկարիչները:

— Այո՛, հարկաւ, պատասխանեց տղան ու խնդաց սրտանց:

Մաքի պաշտօնեան ըլլալո՞ւն համար էր որ այս աղջիկը հաճելի վերաբերում մը ցոյց կուտար իրեն. ա'լ քանի որ վախնալու պատճառ մը չունէր: Մաքսէն բան մը վախցնելու միտք ալ չունէր բնականաբար. իսկ վաճնգաւոր եւ կասկածելի անձ մը երբեք չէր կրնար ըլլալ այս կինը. ի՛նչ ուրիշ արժանիքներ ալ չունենար, իր դէմքին համարձակ պարկեշտութիւնը մէկէն էր իր հրապոյրներէն:

Ահաւասիկ կին մը որ կանքի լաւ ընկեր մը կրնայ ըլլալ, մտածեց պաշտօնեան ու սկսաւ զանազան խորհրդածութիւններ ընել:

Արդարեւ լուսանկարը շատ դէշ էր:

— Հապա թէ պիտի ճանչնայի, ըսաւ տղան քիչ մը պաշտօնականութիւն դնելով իր ձայնին մէջ. աչքերը իրարմէ շատ հեռու են ինչպէս կը տեսնէք դուք ալ. եւ յետոյ այս նկարին վրայ նշմարելի ձեր ձախ կողքը վրայ երեւցող այդ անսովոր նշանը:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԴ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղուքներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլավիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ 11 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

11 Février 1933

9ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2110

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԹԱՂԸ

Հայ կինոջ հանրային արտայայտութիւններէն մէկն է Ֆրանսահայ կարմիր Խաչը:

Այն, չորս – հինգ տարիներէ ի վեր, լուռ ու անաղմուկ լծուած է աշխատանքի, մեր տարաբախտ ժողովուրդի բիւրաւոր ցաւերուն սփոփելու եւ օժանդակելու համար:

Կազմուած է 1928ին: Ունի 13 մասնաճիւղ Ֆրանսայի մէջ, 600 անդամուհիներ եւ հինգ դպրոց – մանկապարտէզ: Իսկ–լէ–Մուլինոյի մէջ, իր սեփական նախաձեռնութեամբ բացած է բուժարան մըն ալ, չքաւոր ընտանիքներուն ձրի խնամք տանելու համար:

Այս քանի մը տարիներուն մէջ, հակառակ անտեսական ծանր տագնապին, միջոցներ է հայթայթած եւ կրցած է օգնել հայ թոռնիտուորներուն, օգտակարութեան գրկել չքաւոր մանուկներուն եւ այցելութիւններ կազմակերպել Ֆրանսական բուժարաններուն մէջ:

Ֆրանսահայ կարմիր Խաչը բացառիկ եւ արտակարգ աղբիւրներ չունի: Անոր պիւտճէին կազմուած է նուիրատուութիւններէ, անդամավճարներէ եւ հանդիսներէ: Ան չապրիր հայ մեծատան փչրանքներով: Անոր հասոյթի միակ աղբիւրը ժողովուրդն է եւ իր կազմակերպութեան համակրանքը:

Օտար աղբերու մէջ նմանօրինակ միութիւնները կը սնուին ու կը մեծնան պետական օժանդակութեամբ եւ պետական նպաստներով: Մեր մէջ, դժբախտաբար, չունինք այդ առաւելութիւններն ու հնարաւորութիւնները: Մեր պետութիւնը՝ ժողովուրդն իսկ է:

Ժողովուրդն է որ կ'արդարացնէ անոնց գոյութիւնը եւ կը պահէ իր ծոցին մէջ, կը դուրգուրայ ու կը քաջալերէ:

Կարմիր Խաչի գոյութեան միակ նպատակն է ըլլալ ժողովուրդին հետ եւ ժողովուրդին համար:

Դիւրին չէ հայ կինը հանրային աշխատանքի վարժեցնել: Ցամաո եւ տեւական աշխատանք է հարկաւոր, որպէս զի ան թօթափէ անցեալի ժառանգութիւնները եւ ընթանայ ներկայ պայմաններուն եւ մեր տարագիր ժողովուրդի բարմապիսի պահանջներուն հետ:

Կարմիր Խաչը այսօր լծուած է ծանր եւ պատասխանատու աշխատանքի մը:

Հայը Հայ պահելու եւ մեր ցեղի ֆիզիքական առողջութեան գործը, անոր ծրագրի հիմնական նպատակներէն մէկը կը կազմէ:

Հայ մայրերն են որ պիտի պահեն հայ լեզուն նոր սերունդի բերնին մէջ: Ընտանեկան յարկը՝ ինքնին դպրոցի մը պիտի վերածուի, որպէս զի մաւոր սերունդը չի հեռանայ, չի խորթանայ հայ ընտանիքէն ու հայ կեանքէն:

Հայ կինոջ, գաղթահայ անմխիթար իրականութեան մէջ, բացառիկ դեր մըն է վիճակուած, որ պիտի չանայ իրագործել հասարակական կազմակերպութիւններու միջոցով:

Մեր ժողովուրդը պաշարուած է բազմաթիւ աղէտներով: Աղէտ՝ իր հոգուն, իր ներքնաշխարհին մէջ, աղէտ՝ կեանքի դաժան պայմաններուն մէջ:

Եւ անոնք անթիւ են:

Ահա տակաւին վերջերս պատահած Պէյրութի աղէտը:

Բազմաթիւ հայ ընտանիքներ մնացած են անապատանի եւ անօգնական:

Կարմիր Խաչերը այսպիսի աղէտներու ընդառաջ երթալու համար, պէտք է ունենայ զարգանան, ունենայ ճիւղաւորուին, որպէս զի կարենան ի պահանջել հարկին արտամադրելի դրամարներ ունենալ:

Այն տահմանափակ գումարը՝ 180,000 ֆրանք, որ կրցած է գոյացնել մեծ ճիգերով, ապեղանի չի կրնար ծառայել նման ցաւերուն:

Մեր պահանջներն ու կարիքները կը ծաւալին օրէ օր ժամէ ժամ, բոլոր գաղութներուն մէջ:

Անգործութիւնն ու թշուառութիւնը եղերական ուժերներ կը սփռեն միւս կողմէն, եւ հայ մտահոգ բանուորը չի գիտեր ո՞ւր դիմէ, ի՞նչ դուռ ծեծէ:

Ո՛չ միայն պաշտպան պէտք է կանգնիլ հայ մարդու ֆիզիքական առողջութեան, այլ եւս պէտք չէ թոյլ տալ, որ անոր մարդկային արժանապատուութեան դիտակցութիւնը խոցուի:

Մեր Ֆրանսահայ գաղութը, պէտք է ջանայ ամէն կերպ օժանդակել կարմիր Խաչերուն, որպէս զի անոնք ժողովրդական օգնութեան գործը կարենան կազմակերպել լայն հիմերու վրայ:

Կարմիր Խաչը, որքան ուժեղանայ, նոյնքան պիտի կրնայ ընդարձակել իր գործունէութիւնը Ֆրանսայէն ներս եւ թէ Ֆրանսայէն ներս:

Կարմիր Խաչերու, բարեգործական եւ հայրենակցական միութիւններու նուիրական պարտականութիւններէն մէկն է յառել աչքերը դէպ ի արարական անապատներն ու հարէմները, դուրս բերելու համար անկէ մեր հարազատները, որոնք մոռցած են ո՛չ միայն լեզուն, ո՛չ միայն ազգութիւնը, այլ եւ իրենց ծնողներուն եւ իրենց անունն անգամ:

Այդ ուրուականները, մի առ մի, բոլոր հնարաւոր միջոցներով, պիտի լոյս աշխարհ բերել եւ վերկել անոնց թէ՛ ազգօրէն եւ թէ մարդկօրէն:

Եւ այդ սեպուհ պարտականութիւնը կատարելու համար, Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչը պիտի հզօրացնել, այն խոր դիտակցութեամբ, որ անոր գանձն ու հարստութիւնը՝ մեր գանձն է եւ անոր կատարած գործը՝ մեր գործն ու հպարտութիւնը:

Վ. Հ.

ՅՈՑՑԵՐ ԵՒ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄՆԵՐ ԳԵՐՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ

Ցոյցերու եւ բողոքներու շարանը կ'երկարի Գերմանիոյ մէջ:

Երէկ «երկաթէ եակատ»ը կազմակերպած էր Պրիւնշվիկի մէջ մեծ ցոյց մը, որ վերջին վայրկեանին ոստիկանութիւնը արգիլեց: Միութեան անդամները բողոքեցին եւ չուզեցին սրբահը դատարկել:

Հիթլէրական զօրագունդերը սկսեցին յարձակում գործել:

Թանաքամանիներն ու մոխրամանիները կը թռչէին իրարու գլխու վրայ: Ոստիկանութիւնը ատրճանակները բաշած կը սպառնար եւ խարազանի հարուածներով բռնի սրահը կը դատարկէր: Նօթը հոգի վիրաւորուած են, որոնցմէ չորսը նագիներ:

Մէկ ուրիշ թաղի մէջ բսան համայնավարներ, երբ իրենց ժողովէն տուն կը դառնային նագիներու կողմէն յարձակման ենթարկուեցան եւ կրակ բացին համայնավարներուն վրայ: Չորս համայնավարներ, որոնցմէ մէկը կին, ծանրօրէն վիրաւորուած են: Երբ ոստիկանութիւնը հասաւ, նագիները արդէն փախուստի դիմած էին:

Պերլինի մէկ ուրիշ թաղին մէջ, գրեթէ նոյն ժամուն, դարձեալ հրացանազգութիւն տեղի ունեցաւ նագիներու եւ երիտասարդ ընկերվարականներու կողմէն: Ոստիկանութիւնը վրայ հասաւ: Ոչ մէկ վիրաւոր կայ:

Շարլօթէնպուրկի մէջ ալ երկու համայնավարներ ծանր կերպով վիրաւորուած են:

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՆԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊ ՍԵՐՊԻՈՑ ՄԷՋ

Պելկրատի բաղաքական իրագեկ շրջանակներու տեղեկութեան համաձայն, նախարարական մօտալուտ տագնապ մը շատ հաւանական կը թուի:

Խորհրդարանը գոհ չէ մնացած ընտրական նոր ծրագրէն: Բազմաթիւ ելրեսփոխաններ կը գտնեն, որ ընտրական այդ ծրագիրը շատ բարդ է եւ մեծամասնութիւն շահած թեկնածուն անգամ պարտաւորուած պիտի ձախողի:

Ազգայնական երեսփոխանները կը պահանջեն գաղտնի բուէարկութիւն:

ԻՐԼԱՆՏԱՑԻ ՆՈՐ ԴԱՀԻՃԸ

Իրլանտական վերջին ընտրութիւններուն ատեն, ինչպէս հաղորդած էինք ժամանակին, Տէ Վալէռայի կուսակիցները մեծամասնութիւն շահած են եւ Տէ Վալէռա 82 ձայնով ընդդէմ 54ի վարչապետ է վերընտրուած:

Տէ Վալէռա յայտնեց որ իր դահլիճն արդէն կազմած է:

ՄԱՆՐ ԼՈՒԻՐԵՐ

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԻ ուժեղ ցնցումներ պատահած են գերմանական Քալլսրուհէ բաղաքին մէջ, առաւօտեան ժամը 8ի ատենները: Ժողովուրդը խուռնապի մատնուած է:

× Սթրազպուրկի եւ Քոլմարի շրջանին մէջ եւս ուժեղ ցնցումներ զգացուած են:

× Նանսիի մէջ եւս առաւօտեան ժամը 7ի ատենները զգալի են եղած թեթեւ ցնցումներ:

«ՏԻԳԼԻ ԼԻՄՓՐԼՍ»ի տեղեկութեան համաձայն, յայտնի դաշնակահար Փատիրովսքի, Լեհաստանի չափաւոր կուսակցութեան կողմէ, յառաջիկայ հանրապետութեան նախագահական ընտրութեան թեկնածու է առաջարկուած:

ՆՈՐ ՎԻՃԱԿԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՄԸ համաձայն, գերման անգործներու ընդհանուր թիւն է 6,014,000 առ 31 յունուար:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱՀԱՆԱՄԻՆ

Ալիէսանեան ընտանիքը 100 ֆրանք կը նուիրէ Փարիզի Ադեատախօնամին, փոխան ծաղկեպսակի, Տիկին Վարդուհի Տէյիրմէնճեանի մահուան առթիւ:

Ստանալ *ՅԱՒԱՋ*ի վարչութենէն համապատասխան ընկալագրով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Զինադադարի խորհրդաժողովը

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ԵՒ ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՏԵՍԱԿԵՏՆԵՐՈՒ ԲԱՇԽՈՒՄ

Փօլ Պոնքուրի արտասանած ճառը սկսաւ իր պատուղները տալ: Այն պետութիւնները, որոնք տատանման մէջ էին, ի վերջոյ յարեցան Ֆրանսական ծրագրին:

Նատօլնի, գերման ներկայացուցիչը, խօսք առնելով յայտարարեց, որ Պ. Փօլ Պոնքուր, չի յիշեց անգամ դեկտեմբերի 11ի որոշումը, որով ճանչցուած է մեր իրաւական հաւասարութիւնը: Ապա, յայտնեց որ անգլիական ծրագիրը իրենց բաւարարութիւն կուտայ մինչդամայն, անկախ քանի մը հարցերէն, որոնք քննութեան պիտի դրուին անշուշտ:

Իսկ ինչ կը վերաբերի մեր իրաւական հաւասարութեան, ատիկա դեկտ. 11ի որոշումով ընդունուած է սկզբունքային տեսակէտով եւ հոս վերստին վիճաբանութիւն չէ կարող տեղի ունենալ:

Պ. Փօլ Պոնքուր պատասխանելով անմիջապէս յայտնեց, թէ դեկտ. 11ի որոշումը կը վերաբերի միմիայն 5 տարագրող պետութիւններուն եւ այն ալ միմիայն սկզբունքով ընդունուած է, մինչդեռ ապահովութեան խնդիրը կը վերաբերի բոլոր աղգերուն եւ այս խորհրդաժողովն է, ուր պէտք է գրաղուի այդ հարցի կարգադրութեամբ:

Գերման եւ իտալական յարաբերութիւնները

Ֆրանսական պաշտօնական շրջանակներու ստացած տեղեկութեան համաձայն, գերմանա-իտալական դինուորական դաշինք մըն է կնքուած:

Պերլինի շրջանակներուն մէջ այս լուրը ծանր տպաւորութիւն ձգած է:

Գերման թերթերը կը հերքեն այդ լուրը, պատճառաբանելով որ Գերմանիան երբեք չէ դաղրած ըսելու, որ ինքն հակառակ է, նախքան պատերազմը այդ ձեւի բոլոր դաշինքներուն:

Հիթլէրական «Տէյ Անկրիֆ» թերթը յօդուած մը հրատարակած է «Հիթլէր եւ Հունգարիա» խորագրով, որուն մէջ կ'ըսէ թէ աղգայնականներու յաղթանակը նոր զարձակէտ մը ստեղծած է դաշնագիրներու վերաքննութեան տեսակէտէն: Իտալեւգերման միացեալ պահանջները հաւանօրէն իր արդիւնքները պիտի տայ, մօտ օրերս դիւանագիտական ճակատին վրայ: Այս պայքարի ընթացքին, Հունգարիան կը կանգնի անշուշտ Իտալիոյ եւ բարեկամ Գերմանիոյ կողքին:

ԻՏԱԼԻԱՆ 32 ՕԴԱՆԱՒ ՑԱՆՁՆԵՑ ՀՈՒՆԳԱՐԻՈՑ

Լաւատեղեակ աղբիւրէ մը բաղելով *Լը՛ օը Փարի* թերթը կը հաղորդէ, որ Իտալիան 32 օդանաւեր, որոնցմէ 12ը Ֆիաթ, յանձնած է Հունգարիոյ:

Օդանաւերը մեկնած են Իտալիայէն այցպիսի նամբաներով, որ կասկած չարթնցնէ:

Օդանաւերը Աւստրիայէն անցած պահուն ճանչցուած են:

ԼԻԻՆԷՎԻԼԻ ՑՈՑՑԸ

Ֆրանսայի Լիւնէվիլ բաղաքի մէջ 2000 գիւղացիներ ցոյց մը կազմակերպած են բողոքելու համար նոր տուրքերուն դէմ:

Բազմաթիւ ճառախօսներ խօսք առնելով թուած են ներկայ տագնապի բուն պատճառները եւ ըսած են, որ Եւրոպայի ներկայ տնտեսական ցգնաժամը, գերարտադրութեան հետեւանք չէ, այլ մեքենականութեան եւ վատահութեան պակասի: Ճառախօսներէն մէկը, ըսաւ, որ մեզ համար ամենաանհրաժեշտը երկրագործական բաղաքականութիւնն է եւ ոչ կուսակցական բաղաքականութիւնը, որ մեր երկիրը թշուառութեան պիտի առաջնորդէ:

⁂ Նուայեօնի մէջ (Քումփիէնի մօտ) 800 հողագործներ եւս ցոյց մը ըրած են եւ բողոքած, որ երկրագործական արտադրութիւններու, մասնաւորապէս ցորենի գինը օրէ օր կ'իջնէ· մինչդեռ միւս արդիւնաբերութիւններու գիները նոյնը կը մնան:

19 ներու Խորհուրդը

Ազգերու Դաշնակցութեան 19ներու Խորհուրդը, որ կը քննէ չինեւճափոնական վէճը, առաջարկած է ճափոնական ներկայացուցչին ճանչնալ Զինաստանի վերապետական իրաւունքները Մանչուրիոյ վրայ:

Ճափոնի ներկայացուցիչ Մացիւօքօն այդ որոշումը հաղորդած է իր կառավարութեան, որը հաւանօրէն պիտի մերժէ այդ կարգադրութիւնը:

Համպուրկի մէջ 20,000 բանուորներու ցոյցը

Հիթլէրական իշխանութեան դէմ բանուորական միացեալ ճակատը հետզհետէ կ'ուժեղանայ:

Համպուրկի մէջ 20,000 բանուորներ ցոյց մը կազմակերպեցին Հիթլէրի կառավարութեան դէմ:

80,000 Ա. ԼԻԻՊՔԻ ՄԷՋ

Ընկերվարական եւ համայնավար 80,000ի չափ բանուորութիւն մը Լիւպէքի մէջ մեծ եւ խանդավառ ցոյց մը կազմակերպեց, բողոքելով Հիթլէրի կառավարութեան տարածած բռնութիւններուն եւ սպանութիւններուն դէմ:

Ընկերվարական բանուոր Քոհր, կոչ մը ուղղեց համայնավար եւ ընկերվարական բանուորներուն ձեռք ձեռքի տալ եւ կազմել միացեալ ճակատ կռուելու համար Հիթլէրի դէմ:

Սրահէն դուրս մնացած էին մօտ 10,000 բանուոր, տեղ չըլլալուն պատճառաւ:

ՀԱՆՈՎՐԻ ԳԻԻՂԱՑԻՆԵՐԸ

Հանովրի մէջ եւս գիւղացիները ցոյց մը կազմակերպած են, որուն մասնակցած են 23 գիւղի բնակչութիւն:

Հակառակ նագիներու եւ ոստիկանութեան արգելքներուն ցոյցը տեղի է ունեցած եւ կազմուած է պայքարող մարմին մը:

Մահափորձ

ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԿԻՆ ՆԱԽԱՐԱՐԻ ՄԸ ԴԷՄ

Երկու անձանօթներ, որ կ'ենթադրուի թէ նագիներ են, փրուսիոյ նախկին առեւտրական նախարար Ջիէրինկի տան պատուհանին տակ տորճանակ արձակեցին: Տան ապակիները չարդուած եւ կարասիները վնասուած են:

Ջանի մը օր առաջ ալ քար նետած էին անոր տան ապակիներուն: Ոստիկանութիւնը քննութիւն բացած է:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԼԻՏՈՊԷՐԿԻ ԵՐԿՐՈՐԴ ՋԱՒԱԿՆ ԱՀ ՎՏԱՆԳԻ ՏԱԿ

Ամերիկայի Ռօսնոֆ բաղաքէն բաստացուած տեղեկութեան համաձայն, երկու աւազակներ, զարձեալ, փորձած են Լիւնտպէրկէն 50,000 տոլար առանալու համար, սպառնալ թէ երկրորդ որդիդ ալ կը փախցնենք:

Լիւնտպէրկի զաւակը հազիւ վեց ամսական է:

Լիւնտպէրկ անմիջապէս լուր կուտայ ոստիկանութեան:

Ոստիկանութիւնը աւազակներու ցուցմունքին համաձայն կը տանի 17 հազար տոլարի չէք մը կը դնէ մատնանշուած ծառին մէջ խորշը:

Աւազակներէն մէկը կ'երթայ կը վերցնէ այդ չէքը եւ կը ներկայանայ դրամատուն գանձելու: Ոստիկանութիւնն ալ ետք առ ետք կը հետեւի: Երբ աւազակը դրամը գանձած դրամատունէն դուրս կ'ելլէ եւ կը միանայ իր ընկերոջ, ոստիկանութիւնը անմիջապէս երկուքն ալ կը ձերբակալէ:

ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՕԴԱՆԱՒՈՐԴ ՄՈԼԻՍԸՆ

Անգլիացի յայտնի օդանաւորդ Մոլիսըն 17ուկէս ժամէն կտրեց Տափարէն Նաթալ, որ 3200 քիլոմեդրի նամբայ մըն է:

Անուանի օդանաւորդը Անգլիան Պրազիլիոյ հետ կապելէ վերջ կը մեկնի դէպ ի Նաթալ:

Պօսուքրօն եւ Ռօսին եւս պիտի փորձեն թռչիլ այսօր Հարաւային Ատլանտեանի վրայով:

ՖՐԱՆՍԱՑԻ ԿԻՆԵՐՆ ԱՀ ԿԸ ՇԱՐԺԻՆ

Ֆրանսացի կանանց միութիւնը Տիկին Պրիւնշվիկի նախագահութեամբ, Սալ Վակրամի մէջ մեծ ցոյց մը պիտի կազմակերպեն յառաջիկայ չորեքշաբթի:

Կանանց այս ցոյցի բուն նպատակն է, ոչ թէ հարկերու դէմ բողոքել, այլ հաղաքացիական անհաւասարութեան դէմ:

Անոնք կ'ըսեն, մենք կը վճարենք մեր տուրքերը, բայց մենք կ'ուզենք երեսփոխան ընտրելու իրաւունք ունենալ, որպէս զի կարենան հուէարկել:

Այդ ցոյցին պիտի մասնակցին կանացի բոլոր դասերէն եւ բոլոր խաւերէն:

Պ. ՄԻԼՐԱՆԻ ԲԱՆԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆԸ

Պրիւսէլի մէջ, ֆրանսական հանրապետութեան նախկին նախագահ Միլրան, բանախօսութիւն մը ըրած է «Իտէալիստներն ու իտէալիզմը 1929էն մինչեւ 1933» նիւթի մասին եւ ըսած է հետեւեալը· — Պիտի հարցուի թէ, կ'ըսէ Պ. Միլրան, պատերազմի յաղթական պետութիւնները չէին որ ժողովրդական կամքի ընդառաջ երթալու մտահոգութեամբ ամբացուցին գերմանական միութեան գաղափարը: 1919ին Գերմանիան յամառութեամբ եւ բացառիկ եռանդով շահագործեց իտէալիստներու վերաբերումը, որ նպաստեց իրեն հանգրանակ հանգրանակ ազատագրուիլ Վերսայլի դաշնագրի դրած պարտադրութիւններէն:

Եւ Պ. Միլրան ցոյց տուաւ Գերմանիոյ աստիճանաբար ստացած առանձնաշնորհումները: Անգամ գինական ուժերու հաւասարութեան իրաւունքը, որ ձեռք բերաւ վերջերս: Ասոնք, ըսաւ, արեւելեան Եւրոպային վտանգ կը սպառնան: Մտահոգիչ են, նմանապէս Հինտենպուրկի յայտարարութիւնները, որ կ'ըսէր թէ, ինչ որ գերմանական էր պէտք է գերմանական ալ մնայ:

ԺԱՁՌ ՄԸ ԿՐ ՓԼԻ

Թուրի մօտ, Մօն գիւղին մէջ, առջի առաւօտ ժայռ մը խախտելով իր տեղէն կ'իյնայ եւ կը բանդէ իր տակ գտնուած բանի մը տուները:

Սպանուած են երկու հոգի:

Ընկ. խոսքից էտր ար-
տադրական պրոցեսում ինչ
դեր է խաղում մեքենան
ընդհանրապես և մասնա-
վորապես ներկայիս պայ-
մաններում: Ընկ. Ստալի-
նի ցուցումներից հետևում
է, որ մեքենան ինքնին
դեռևս չի կարող ապահո-
վել արտադրության բարձ-
րացումը, եթե նրա հետ
միասին չի ներդրվում
նաև նոր տեխնիկա: Ընկ.
Ստալինը ցույց տվեց, որ
մեքենան ինքնին կարող է
ունենալ ինչպես դրական,
այնպես էլ բացասական
նշանակություն: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան դրական նշանակու-
թյուն կունենա միայն այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին ներդրվի նաև նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
բացասական նշանակություն
կունենա այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին չի
ներդրվի նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան ինքնին կա-
րող է ունենալ ինչպես
դրական, այնպես էլ բա-
ցասական նշանակություն:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան դրական նշա-
նակություն կունենա միայն
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին ներդրվի նաև
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան բացասական նշա-
նակություն կունենա այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին չի ներդրվի նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
ինքնին կարող է ունենալ
ինչպես դրական, այնպես
էլ բացասական նշանակու-
թյուն: Ընկ. Ստալինը ցույց
տվեց, որ մեքենան դրա-
կան նշանակություն կունե-
նա միայն այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին ներ-
դրվի նաև նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան բացասական
նշանակություն կունենա
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին չի ներդրվի
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան ինքնին կարող է
ունենալ ինչպես դրական,
այնպես էլ բացասական
նշանակություն: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան դրական նշանակու-
թյուն կունենա միայն այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին ներդրվի նաև նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
բացասական նշանակություն
կունենա այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին չի
ներդրվի նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան ինքնին կա-
րող է ունենալ ինչպես
դրական, այնպես էլ բա-
ցասական նշանակություն:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան դրական նշա-
նակություն կունենա միայն
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին ներդրվի նաև
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան բացասական նշա-
նակություն կունենա այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին չի ներդրվի նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
ինքնին կարող է ունենալ
ինչպես դրական, այնպես
էլ բացասական նշանակու-
թյուն: Ընկ. Ստալինը ցույց
տվեց, որ մեքենան դրա-
կան նշանակություն կունե-
նա միայն այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին ներ-
դրվի նաև նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան բացասական
նշանակություն կունենա
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին չի ներդրվի
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան ինքնին կարող է
ունենալ ինչպես դրական,
այնպես էլ բացասական
նշանակություն: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան դրական նշանակու-
թյուն կունենա միայն այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին ներդրվի նաև նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
բացասական նշանակություն
կունենա այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին չի
ներդրվի նոր տեխնիկա:

Ընկ. խոսքից էտր ար-
տադրական պրոցեսում ինչ
դեր է խաղում մեքենան
ընդհանրապես և մասնա-
վորապես ներկայիս պայ-
մաններում: Ընկ. Ստալի-
նի ցուցումներից հետևում
է, որ մեքենան ինքնին
դեռևս չի կարող ապահո-
վել արտադրության բարձ-
րացումը, եթե նրա հետ
միասին չի ներդրվում
նաև նոր տեխնիկա: Ընկ.
Ստալինը ցույց տվեց, որ
մեքենան ինքնին կարող է
ունենալ ինչպես դրական,
այնպես էլ բացասական
նշանակություն: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան դրական նշանակու-
թյուն կունենա միայն այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին ներդրվի նաև նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
բացասական նշանակություն
կունենա այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին չի
ներդրվի նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան ինքնին կա-
րող է ունենալ ինչպես
դրական, այնպես էլ բա-
ցասական նշանակություն:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան դրական նշա-
նակություն կունենա միայն
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին ներդրվի նաև
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան բացասական նշա-
նակություն կունենա այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին չի ներդրվի նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
ինքնին կարող է ունենալ
ինչպես դրական, այնպես
էլ բացասական նշանակու-
թյուն: Ընկ. Ստալինը ցույց
տվեց, որ մեքենան դրա-
կան նշանակություն կունե-
նա միայն այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին ներ-
դրվի նաև նոր տեխնիկա:
Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց,
որ մեքենան բացասական
նշանակություն կունենա
այն դեպքում, եթե նրա
հետ միասին չի ներդրվի
նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան ինքնին կարող է
ունենալ ինչպես դրական,
այնպես էլ բացասական
նշանակություն: Ընկ. Ստա-
լինը ցույց տվեց, որ մե-
քենան դրական նշանակու-
թյուն կունենա միայն այն
դեպքում, եթե նրա հետ
միասին ներդրվի նաև նոր
տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը
ցույց տվեց, որ մեքենան
բացասական նշանակություն
կունենա այն դեպքում,
եթե նրա հետ միասին չի
ներդրվի նոր տեխնիկա:

ՅԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ԿԱՐԳԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆԸ ՂԱԶԱԽՍՏԱՆՈՒՄ

ՏՂՏՈՒՆԻՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՄԱՇԽԱՐՀԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱԽՈՍՈՒԹՅՈՒՆ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

Ընկ. Ստալինի ցուցումների համաձայն, մեքենան ինքնին կարող է ունենալ ինչպես դրական, այնպես էլ բացասական նշանակություն: Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց, որ մեքենան դրական նշանակություն կունենա միայն այն դեպքում, եթե նրա հետ միասին ներդրվի նաև նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց, որ մեքենան բացասական նշանակություն կունենա այն դեպքում, եթե նրա հետ միասին չի ներդրվի նոր տեխնիկա: Ընկ. Ստալինը ցույց տվեց, որ

պէս պատառը կակուղցնելու, նոյնպէս կուլ տալու համար ումպ մը ջուր խըմել:

Կը կարծուի որ չափահաս մէկու մը քով լոքմահիլի եւ բերնահոդի 24 ժամուան մէջ հոսումը մէկ լիտր է, իսկ ստամոքս ղրկուած հեղուկին քանակը 24 ժամուան մէջ 1—7 լիտր է: Նակը լոքմահոսումը, որ շատ բնական երեւոյթ է ճաշերու ընթացքին, կը դառնայ անուղղելը թաց եւ լպրծուն պահելու: Մեզելու պահերն ալ կարեւոր հարց մըն է այսուհետ: Օրինակի համար գաւաթ մը ջուրը, ստամոքսը պարապ եղած միջոցին երբ խմուի, անմիջապէս կ'անցնի ստամոքսէն եւ կը թափի նախաղիին մէջ: Ճաշէն առաջ առնուած ջուրը բերնին համար վարժութիւն կը դառնայ:

Որով երկու պարագային ալ ճաշէն առաջ կամ ստամոքսը պարապ եղած միջոցին ջուր խմելը ունի իր անպատեհութիւնները: Մեզի կը մնայ միակ միջոց մը, որպէս զի անուղղելները, լաւ պայմաններու տակ եւ առանց արտաքին ըմպելիներու օգնութեան, ըստամոքս երթան, պայման է լաւ եւ հանգարտ ծամել: Վարժութիւն ընել զոհանալու համար լոքմունքով, որ լիուլի բաւական է եւ կրնայ պատառները թաց եւ լպրծուն պահել. իսկ ըմպելին միայն եւ միայն խմել ճաշէն ժամ մը վերջ, եւ երբեմ տաք ճաշէն անմիջապէս յետոյ:

Ըմպելիի գործածութիւնը ծամելու ընթացքին երբ ըլլայ, կը տկարացնէ լոքմագեղձերու ազդեցութիւնը սրճունդին վրայ, ինչպէս նաեւ յառաջ կը բերէ ստամոքսային խիթ, մանաւանդ չափազանցութեան պարագային: Պէտք չէ կարծել, որ կը բաւէ ըան մը ստամոքս ղրկել, քիչ մըն ալ վրան ջուր, փորը լեցուն պահելու եւ կուշտ մնալու երազով, որովհետեւ կամքէ անկախ ուշ կամ կանուխ յառաջ կուգան լուրջ անպատեհութիւններ, սննդազրկութիւն եւ տկարութիւն:

Ուրեմն պղտիկ տղոց փոքր տարիքին իսկ սորվեցնելու է ծամելու վարժութիւնը, կամաց կամաց եւ արդիւնաւոր ճաշերու ընթացքին ըմպելիի դերծածութիւնը: Ճաշէն վերջ, երբ այլ եւս կերածը մարսուած է, կարելի է տալ քիչ մը ջուր կամ զովացուցիչ օշարակներ:

Մանուկ հասակէն իսկ վարժուած անհատ մը երբ այսպէս կը մեծնայ, երջանիկ պիտի ըլլայ, բերանի եւ ըստամոքսի նուազ հիւանդութիւն կ'ունենայ:

Ուրեմն, մտածեցէք ծամել սորվելու եւ ծամել սորվեցնելու մասին:

Ս. ՈՍԿԵԱՆ
(Ատամնաբոյժ)

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

ԱԽՏՐԻԱՑԻՆԵՐԸ ՓԱՐԶԻ ՄԷՋ

—·—

Ֆրանսական Փութպոլին համարյա երկու կիրակիները կարեւոր դէպքեր կ'արձանագրէն: Անցեալ կիրակի օր «Ֆրանսայի բաժակ»ին վերջնախերը մրցումներուն սկիզբն էր, մրցումներ՝ որոնցմէ վերջ ութ խումբեր մնացած են, որոնք իրարու դէմ մրցելով վեց շրջան յաղթականներ, որոնք նոյնպէս երկու առ երկու իրարու դէմ մրցելով պիտի որոշեն այն երկու խումբերը, որոնց միջեւ տեղի պիտի ունենայ Փինալ մրցումը յառաջիկայ մայիս 7ին, Հանրապետութեան նախագահին ներկայութեամբ: Անցեալ կիրակի օրուան մրցումներուն մէջ հարաւային Ֆրանսայի խումբերն են որ գերակշռութիւն ունեցան, որովհետեւ ութ խումբերէն հինգը այդ լիկին կը պատկանին.— Քան, Սէթ, Նիս, Ալթիալ, Մանփէլիէ: «Քուրէ տը Ֆրանս»ը արդէն մանաւանդ համակրանք մը ցոյց տուած է ցարդ Միջերկրականի ափերուն համար: Մշտական արձ՚ան է, որ պէտք եղած եռանդը եւ հաւատքը կը ներշնչէ խաղացողներուն՝ յաղթելու համար: Ռուպէի երկու խումբերը, Ռանինկ — ութ խումբերէն միակ ամաթէօր կազմը — եւ Էքսէլսիօր կը ներկայացնեն Հիւսիսային Ֆրանսան եւ Պուլկոնեի Սոչո խումբը կ'ամբողջացնէ ութնոց խմբակը: Փարիզի վերջին յաջողները ի դերեւ եկան անցեալ կիրակի օր Ռասինկի, Գլիւպի եւ Ռէտ Սթարի պարտութիւններով:

Բայց այժմ մայրաքաղաքին ամբողջ ուշադրութիւնը կեդրոնացած է այն մրցման վրայ, որ վաղը, կիրակի, 12 փետրուար, Փորթ տը Սէն Քլուի մարզանին մէջ իրարու դէմ պիտի հանձայնէ Ֆրանսայի եւ Աւստրիոյ Փութպոլի ազգային խումբերը: Այս էջերուն մէջ անցեալ դեկտեմբերին երկարօրէն խօսեցանք Աւստրիացւոց մասին եւ աւելորդ է ըսել թէ անոնց գալուստը Փութպոլի սիրահարներուն համար դեղեցիկ ապրիլ մըն է բարձր խաղարկութիւն մը տեսնելու համար:

Ցաւանաց՝ որ յառաջիկայ մարտ 19ին Պերլինի մէջ չափազանց կարեւոր մրցման մը մէջ պիտի չանայ Գերմանիոյ դէմ վերանորոգել 1931ին, Փարիզ իր տարած յաղթանակը, — կը թուի այս տարի ըմբռնած ըլլալ ազգային խումբը նախապատրաստական փորձերու ենթարկելու անհրաժեշտութեան կարեւորութիւնը: Այսպէս՝ երկու շաբաթ առաջ, այն խաղացողները որոնք ներկայացուցչական խումբին մէջ առնուելու հաւանականութիւնը կը ներկայացնեն, փորձ մրցում մը մէջ խաղացին երրորդ դասակարգի անգլիական խումբի մը դէմ, որուն յաղթեցին: Անցեալ հինգշաբթի օր դրեթէ միեւնոյն խաղացողները երկրորդ փորձ մրցում մը ըրին Սթաո Փերշինկի մէջ Ֆրանսայի վնուռական խումբին դէմ: Այս տողերը գրուած պահուն մենք դեռ տեղեակ չենք Ֆրանսայի խումբին վերջնական կազմին մասին, բայց գիտենք թէ անիկա կազմուած պիտի ըլլայ երիտասարդ խաղացողներէ:

Միայն թէթնիֆ դեռնի վրայ Ֆրանսա ոչ մէկ յոյս կրնայ ունենալ վաղը Աւստրիոյ համբաւաւոր խումբին յաղթելու: Բայց այս կարգի մրցման մը մէջ դժբախտաբար կամ բարեբախտաբար միայն թէթնիֆ նկատումները կամ տուեալները չեն, որ կ'ազդեն անոր արդիւնքին վրայ: Կայ մթնոլորտը, հանդիսատեսներուն վերաբերումը, որ կրնայ ազդել խաղացողներուն տրամադրութեան վրայ եւ տկար կարծուող խումբի մը ցոյց տուած կամքը կրնայ խորտակել երբեմն ամէնէն վարպետ հաշիւները:

Այսպէս ալ, վաղը, կրնայ ըլլալ որ Ֆրանսա չարաչար պարտութիւն մը կրէ, կամ չնորհիւ իր խաղացողներուն եռանդին եւ խանդավառութեան՝ յաջողի ապահովել չատ պատուաբեր արդիւնք մը Աւստրիացի համբաւաւոր վարպետներուն դէմ: Մրցումին արդիւնքը ինչ որ ալ ըլլայ, յուսանք թէ լաւ խաղարկութեան մը ներկայ ըլլալու առիթը պիտի ունենան կիրակի օրուան հանդիսատեսները:

Ժ. Ե.

Պէյրութի հայ գաղթականական հոդուածը

—·—

«Ազդակ» հետեւեալ ժանրամասնութիւնները կուտայ Պէյրութի հրդեհին մասին, որուն լուրը տուած էինք առնելով հեռագիրներէն.—

Յունուար 30-31ի գիշերը հրդեհը երեք ժամուան մէջ մոխիրի վերածեց Պէյրութի ամենամեծ եւ ամենահին հիւրատունը, որ կը գտնուի հանրակառքի ընկերութեան շէնքին կից եւ կը գաղկանայ վեց հարիւր տախտակ կաշէն հիւղակներէ:

Անկարելի է առանց արցունքի նկարագրել այն սրտակեղեք տեսարանը, զոր պարզեցին մեր աղետեալ հայրենակիցները, ցրուած դաշտին վրայ, կորսնցուցած իրենց սրտահատորները եւ ղրկուած իրենց ունեցած խրճիթներէն ու գոյքերէն: Անբաղդատելի արագութեամբ յառաջացող կրակը կը լափէր ամէն ինչ եւ շուարման կը մատնէր բոլորը: Մէկը, իր գոյքերէն գոնէ մաս մը ազատելու նպատակաւ նետուած էր բոցերու մէջ, ուրիշ մը դէպի իր բնակարանը երկարող կրակը մարելու դէտումով գործի լծուած էր, մայր մը սրտաճմլիկ աղաղակներ կ'արձակէր եւ կը փնտռէր իր զաւակները: Չինուորներ եւ ոստիկաններ շղթայ կազմած կը հսկէին եւ չէին թոյլ տար որ իրարանցում եւ անկարգութիւն պատահի:

Ի՞նչպէս եւ ո՞ւրկէ սկսաւ իրդեհը.— Ժամը 9ին, Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մօտ եւ Մանուկ Զօլագեանի փուռէն կը սկսի կրակը: Կը ջանան մարել, մարդիկ կը հաւաքուին, սակայն բոցը կը սկսի բարձրանալ եւ բոլոր ներսինները դուրս կը թափին: Շուտով կը բռնկին ալիւրի պարկերը, տախտակները: Քանի մը վայրկեանի մէջ արդէն փուռը հրոյ ճարակ կը դառնայ:

Սակայն, կրակը չի սահմանափակուիր միայն փուռով եւ կայծերն ու բարձրացող բոցերը կը կրակեն անմիջապէս մօտակայ հիւղակները: Հիւղատանի դիմացի շէնքին ալ Պէյրութի ընդհ. դատախազը տեսնելով կրակը, խնդրի կը հեռաձայնէ ոստիկանութեան, կը հանձնարարէ մեծ թիւով ոստիկաններ, հրշէջներ ուղարկել: Ժամ մը ետք հրշէջները կը հասնին, սակայն ջուր չկայ: Ջուրը կը հոսի միայն ժամը 12ին առանց բացառութեան հիւղաւանի վեց հարիւրի մօտ բնակարանները մոխիրի վերածուած էին եւ միայն թանձր մուխը կը բարձրանար:

Ս. Խաչ եկեղեցին. Առաջնորդարանի շէնքը, Անդրանիկեան մանկապարտէզը, վարժարանի շէնքերը, ազգապատկան խանութներ ու բնակարանները, Բողոքականաց ժողովատեղին հրոյ ճարակ դարձած եւ տեղերն իսկ անճանաչելի եղած էին: Ս. Խաչ եկեղեցւոյ մօտ գտնուող շուկան մոխիրի վերածուեցաւ: Եկեղեցական թանկարժէք անօթներ միայն կարելի եղաւ ազատել: Մնացած բոլոր գոյքերը այրեցան:

Մարզպանը աղէտին վայրը.— Աղէտի լուրը առնելուն պէս՝ մարզպան Փոնսօ կը փութայ աղէտին վայրը եւ աչքերովը կը տեսնէ դժբախտութիւնը: Զափազանց յուզուած եւ ազդեցուած, կը հրամայէ բանալ Բարանթինեանի դռները՝ յատկացուելու համար դաշտին վրայ մնացած անպատսպար ու ցրտահար աղէտեալներուն: Մինչ կողմէ կը հրամայէ տեղական կառավարութեան անմիջական օգնութեան փութալ:

Հնարաւոր չըլլար սակայն գիշերանց տեղաւորումը աղէտեալ հայրենակիցներուն, որովհետեւ ոչ ոք կ'ուզէ հեռանալ իր աւերակ խրճիթին քովէն:

Այսօրեայ երախտագիտութեամբ պէտք է յիշել նաեւ որ գտնուեցան բարեմտութիւ տեղացիներ ալ որոնք չափազանց զգացուած դժբախտութեան տեսարանէն, առաջարկած են տուն ու տեղ տրամադրել քանի մը ընտանիքներու:

Ադէտին վնասը.— Ինչպէս ըսինք, հրդեհի տարածումը այնքան արագ տեղի ունեցաւ, որ շուարումի մատնեց բոլորը: Ոչ ոք կրցաւ ամբողջութեամբ փոխադրել իր ունեցած գոյքերը: Հազիւ իրենց երեխաներն ու կարգ մը անհրաժեշտ կարասիները առած կը վազէին մօտակայ դաշտը: Իսկ խանութպանները, որոնցմէ չատեր հեռուէր թաղերու մէջ կը բնակին, չկրցան հասնիլ եւ հրոյ ճարակ եղաւ իրենց ամբողջ ունեցածը: Նոյն իսկ չատեր չեն կրցած իրենց դրամարկղերու մէջ գտնուած դրամարկղերը առնել:

Մօտաւոր հաշիւ մը հազարաւոր ոսկիներու վնաս մը ցոյց կուտայ: Բացթեայարար անճի կորուստ չկայ: Քանի մը հոգի վիրաւորուած են եւ անմիջապէս բժշկական խնամքի ենթարկուած:

Թշուառութիւնը ծայր աստիճանի հասած.— 800 ընտանիք մինչեւ առաւօտ բաց դաշտին մէջ գիշերելէ վերջ, առաւօտուն սկսան իրենց հիւղակներու աւերակներուն տակէն դուրս հանել այրուած գոյքերու մնացորդներ, թիթեղներ եւ ածխացած առարկաներ:

Բազմաթիւ ընտանիքներ, նոյն իսկ դատէ մը թէյ խմելու հնարաւորութենէն զրկուած, արտասուաթոր կը սպասեն բաց դաշտին վրայ եւ կ'ողբան իրենց ճակատագիրը: Շատեր ոչ անկողին ունին ոչ ալ հագուստ: Ցուրտը եւ ձմեռը կը սպառնայ բոլորին կեանքին: Հազարի մօտ աշակերտութիւնը մնացած է փողոցները: Առաջնորդարանի կարգադրութեամբ պարպուած է նաեւ Էշրէֆիէի վարժարանի շէնքը, աղէտեալներուն յատկացուելու համար:

Օգնութեան ձեռնարկները.— Հետեւեալ առաւօտ աղէտեալներուն այցելութիւն տուաւ Բարգէն կաթողիկոս: Կառավարութեան կողմէ արտադրուած ինքնաշարժներ սկսան վերջին ծայր թշուառները փոխադրել Բարանթինեանի շէնքերը: Ժամը 10ի առիւնները, մարզպան Փոնսօ, ընկերակցութեամբ զօր. Ժիւտիի, դնդ. Պոտէի եւ բարձրաստիճան պաշտօնատարներու այցելեց Բարանթինեան տեղաւորուած թշուառներուն եւ մօտէն հետաքրքրուեցաւ անոնց վիճակով:

Բարգէն կաթողիկոս, աղէտի վայրէն Առաջնորդարան վերադառնալով հրաւիրեց Նազլեան գերապայծառը եւ պատուիրեց, ինչպէս նաեւ խնամատարական մարմնի անդամները: երկար խորհրդակցութենէ վերջ որոշուեցան հետեւեալ քայլերը.

1—Հրիդեալներու օգնութեան գործը յանձնել խնամատարական մարմնին, օժանդակ կազմով մը, աւելցնելով 6 հոգեւորականներ, երկուական իւրաքանչիւր յարանուանութենէ:

2— Անմիջապէս հեռագրել արտաքսմանի թէ եկեղեցական մարմիններուն եւ թէ հայ մեծահարուստներուն եւ բարեգործական հաստատութեանց:

3— Անմիջապէս տեղւոյն վրայ ձեռնարկել հանգանակութեան:

4— Սուեղծել բժիշկներէ կազմուած յանձնախումբ մը:

Օտարներու դիրքը.— Պէյրութի ամերիկեան հիւպատոսը այցելելով Հայոց առաջնորդարանը, իր ցաւակցութիւնները յայտնեց եւ ուղեց հասկնալ թէ ինչ ձեւով կրնայ օգտակար ըլլալ: Մասնաւոր հրաւէրի մը վրայ, կարօեան եպսկ., ընկերակցութեամբ Գասպար Իփէքճեանի, այցելութիւն մը տուաւ ներքին գործերու տնօրէն Սուպհի պէյի, որ խոստացաւ որ եւ է օգնութիւն չխնայել: Հանրապետութեան նախագահը, Պ. Տէպպաս, ընդունելով զանոնք, իր ցաւակցութիւնները յայտնեց Հայերուն:

Մարզպանին մօտ.— Բարգէն կաթողիկոս եւ Նազլեան Գերապայծառ այցելեցին մարզպանին, որ այդ միջոցին ժողով կը գումարէր նոր կազմուած օգնութեան մարմինին հետ, որուն կը ժամանակցին Զինուոր. Իշխանութեանց, ժարզպանութեան եւ Լիբանանեան կառավարութեան ներկայացուցիչները: Ժողովը որոշեց անմիջական օգնութեան գործը, Բարանթինա ապաստանեալներու համար, յանձնել Զինուոր. Իշխանութեան, որ ապուր եւ հաց պիտի բաշխէ աղէտեալներուն:

Մարզպանը 5000 ֆր. յանձնեց կաթողիկոսին, յատկացնելու համար Բարանթինայէն դուրս գտնուող կարօտեալներուն, իսկ Պ. Տէպպաս 20000 ֆր. յատկացուց առաջին առթիւ, խոստանալով դեռ ուրիշ գումարներ ալ տրամադրել: Մարզպանը հետաքրքրուած է նաեւ ազգային իշխանութեան ձեռնարկներով եւ անոնց հեռագիրները մարզպանութեան հաշուոյն ճամբել խոստացած է:

Բարգէն կաթողիկոս 50 ոսկերլին տրամադրեց խնամատարական մարմնին, յատկացնելու համար աղէտեալներուն:

Երեք գոհե՞ր.— «Լ'Օրիան» կը հրատարակէ հետեւեալ լուրը որուն ստուգութիւնը հաստատուած չէ:

«Կ'իմանանք որ վրանաքաղաքի հրդեհի միջոցին 4 եւ 8 տարեկան պզտիկներ եւ ծերունի կին մը այրած են: Երկու պզտիկները, որոնք եղբայրներ են, կը բնակէին հրդեհ ծագած փուռին շատ մօտ: Հրդեհի լուրը առնելուն պէս, անոնց մայրը նախ փութաց երկու աւելի փոքրիկ երախաները ազատել, բայց վերադարձին ամբողջ բնակարանը հրոյ ճարակ վիճակի մէջ գտաւ, երկու միւս զաւակները ողջակէզ եղած են»:

Խաղի ընկեր. խարտուղարը

—·—

Խալքի ընդհ. քարտուղարը, Րէճեպ պէյ, որ առենէ մը ի վեր Պուլիս կը գտնուի, ներկայ գտնուելով հաւաքոյթի մը, ժողովուրդէն խնդրեց հարցումներ ուղղել իրեն զանազան խնդիրներու մասին:

Ներկաներէն մէկը գիտել տուաւ թէ հանրապետութեան տօներուն նախկին խանդավառութիւնը չի տեսնուիր ժողովուրդին մօտ: Րէճեպ պէյ պատասխանեց թէ տեղական իշխանութիւններուն կողմէ բաւականաչափ վարկ պիտի յատկացուի Հանրապետութեան տասը տարուան գործերը զանազան մրջոցներով ժողովուրդին ցոյց տրուելու համար, որպէսզի խանդավառուի ժողովուրդը:

Հանդիսութեան վերջը, Րէճեպ պէյ բեմ հրաւիրեց «Զօպանի» բանաստեղծ Պէհճէթ Քէմալ պէյը, որ իր մէկ նոր ոտանաւորը կարդաց բուռն ծափերու մէջէ: Քերթուածը կը վերջանար, «Ով թուրք, եթէ դուն չըլլայիր պատմութեան մէջ գրուելիք ի՞նչ կը մնար»:

ՄԱՄՈՒԼ

ՊԱՀԱՆՋ ՄԸ

Սօֆիայի մէջ վերջերս սկսաւ հրատարակուիլ մարզական ամսաքերթ մը ԿԱՄՔ անունով: Երկրորդ թիւի (փետրուար) խմբագրականը «Պահանջ մը» խորագրին տակ դիտել կուտայ.

— «Շատ թեթեւօրէն կը վերաբերինք մեր մարզական շարժման հանդէպ: Հանրութիւնը իր պարտականութիւնը սահմանափակած է իր տուած չնչին նիւթական օժանդակութեան մէջ: Ազգային մարմինները չեն ընդունիր իսկ, որ իրենց առօրեայ գործերէն դուրս կայ նաեւ հանդող սեռունդներու ֆիզիքական ու բարոյական դաստիարակութեան մտահոգութիւնը:

Մինդքները անտարբեր են ու կը հաւատան որ զրել կարդալ սորվեցնելով իրենց զաւակներուն, կատարած կ'ըլլան ծնողական ծանր պարտքը անոնց հանդէպ:

Տուներու մէջ եւ վարժարաններէն ներս առողջապահական պայմանները նկատի իսկ չեն առնուիր: Այդ մասին մտածող չկայ, կարծես սեւ ձեռք մը արմատախիլ ըրած է մտքերու առողջապահական տարրական ըմբռնումները:

Ու հայ տղան կ'աճի, կը մեծնայ բախտին ու բնութեան խաղերուն են-

թակայ: Մինչ, իր հասակակիցները քաղաքակրթուած երկիրներուն մէջ կը վայելեն դաստիարակութեան — մտաւոր, ֆիզիքական ու բարոյական-բոլոր բարիքները: Թող չըսուի մեզի, որ կը չափազանցնենք եւ կամ անհասական պայմաններու մշուշը չիջեցնէն մեր այս դանգատներուն դէմ:

Հայ տղուն կատարեալ դաստիարակութեան համար չատ բան կրնանք ընել ու չենք ըներ: Ամէն մէկերնիս հազար ու մէկ պատճառաբանութիւն ունինք սանթիմ մը չտալու համար:

Մեր ուղածը սակայն, ամէն բանէ առաջ հայ տղուն դաստիարակութեան անկեղծ ու խոր մտահոգութիւնը ամէն մէկերնուս մտքին ու սրտին մէջ արմատացած տեսնելն է:

Մեր ուղածը հայ մարմնակրթական շարժման սկզբունքներու իւրացումն է որ միեւնոյն տեսն ծիծաղելի ձեւակերպութեան մը կերպարանքը ստացած հանրային օժանդակութեան, հանրային համոզուած ու անկեղծ մասնակցութեան մը վերափոխումն է:

Համոզումն ու հաւատքն է որ կը պակսի: Նիւթական օժանդակութենէն առաջ բարոյական օժանդակութիւնն է որ կը պզտցուի հայ տղուն դաստիարակութեան համար:

Ահա այդ է որ կը պահանջենք հանրութենէն, ազգային մարմիններէն ու մանաւանդ ծնողներէն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանի ճամախատուն

—·—

«Խորհրդ. Հայաստան» կը զրէ թէ Երեւանի բուռն աճման զուգընթաց, հսկայական չափով աճած են փոստահեռագրային գործերը: Ամէն 4-5 տարի առաջ, Երեւան ամսական կ'ընդունէր եւ կը ղրկէր մօտաւորապէս 16 հազար հեռագիր, իսկ հիմա այդ թիւը բարձրացած է 92,628ի: Բաղաքին մէջ ամիսը կը ստացուէր 150 հազար նամակ եւ քաղաքէն կը ղրկուէր 240 հազար:

Միայն տեղական թերթերէն 1 միլիոն օրինակ կը ղրկուի: Թերթեր եւ ամսագիրներ կը ստացուին 170 հազար օրինակ: Հեռախօսի, ղրամական փոխադրութիւններու, կապոցներ ընդունելու եւ ղրկելու գործը նոյնպէս մեծ չափերու հասած է:

Այս բոլորը հրամայական դարձուցած էին նոր նամականատուն մը շինել, քանի որ հիմականան խեղճ շէնքը չի համապատասխաներ օրուան պահանջներուն:

Երկու տարիէ ի վեր սկսուած է շէնքի կառուցումը: Տրամադրուած է 1,218,000 րուբլի: Շէնքը կը կառուցուի Խարկովի փոստին նման, հինգ յարկով եւ ամէն տեսակ յարմարութիւններով: Կը յուսացուի շինութիւնը աւարտել այս աշնան:

ԵՐԵՒԱՆԻ ԿՈՅՈՒՂԻՆ ԵՒ ՋՈՒՐԸ

1933ի ընթացքին պիտի կատարուի Երեւանի կոյուղիին հիմնարկէքը: Առաջին առթիւ 14 քիլոմեթր երկարութեամբ կոյուղի մը պիտի հաստատուի: Ընդամէնը մօտ 10 միլիոն րուբլի պիտի ծախսուի վրան:

Ջրաբաշխութիւնը կանոնաւորուած ըլլալով, ներկայիս օրական 3ուկէս միլիոն դոյլ ջուր կը տրուի, ինչ որ կը բաւէ: Բաղաքին արդիւնաբերական եւ երկաթուղային պէտքերը գոհացնելու համար, այս տարի առանձին աւազան մը պիտի հիմնուի: 600 հազար րուբլի յատկացուած է այս գործին:

ԳՐԱԿԱՆ - ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄ

«Ակնարկներ հայ թատրոնի պատմութեան» անուն հատոր մը մօտերս պիտի յանձնուի տպագրութեան: Այս գործին պատրաստութեան աշխատակցած են Լ. Գալանթար, Բախանակեան, Ս. Մելիքսէթեան, Դ. Դիւնուիի, Վ. Վարդանեան, Գ. Լեւոնեան, Ս. Մանուկեան եւ Մ. Ջանան: Ս. Մելիքսէթեան ընդարձակ ուսումնասիրութիւն մը գրած է Պետրոս Ադամեանի մասին, Սպ. Մելիքեան՝ Մակար Եկմալեանի մասին, Ռուբէն Թէքլէմէկեան՝ Կոմիտաս Վարդապետի մասին, իսկ Ա. Ադամեան՝ Ա. Սպենդիարեանի մասին, Սա. Թիմուրեան՝ արեւելեան երաժշտութեան մասին:

Այս գործը պատրաստ պիտի ըլլայ 1933 մայիսին:

Հայ Գրականութեան Պատմութեան հատորները հետզհետէ լոյս կը տեսնեն: Ա.ը հրատարակուած է: Բ. հատորը, որ կը ներկայացնէ ռուսահայ գրականութիւնը, լրանալու մօտ է: Ձեռնարկուած է Գ. եւ Դ. հատորներու պատրաստութեան: Գ. հատորը կ'ընդգրկէ արեւմտահայ գրականութիւնը (19րդ դարու 30—80ական թուականները, իսկ Դ. հատորը արեւելահայ գրականութեան 70—90ական թուականներու կէսերը):

«Հայ հրապարակագրական եւ քննադատական մտքի պատմութեան» եւս նուիրուած են երկու ընդարձակ հատորներ: Առաջին հատորը պատրաստ պիտի ըլլայ այս տարի:

*** Յովհաննէս Շահխաթունի նոր գիրքը, «Ուղեգրութիւններ» (Ա. հատոր), լոյս տեսած է չքեղ տպագրութեամբ եւ լաթակազմ: Ա. հատորը, զոր ձեռքի տակ ունինք, կ'ընդգրկէ 13րդ — 14րդ դար եւ կը պարունակէ եւրոպացի բոլոր ճանապարհորդներու ուղեգրութիւնները Հայաստանի, Անդրկովկասի եւ մասամբ Մերձաւոր Արեւելքի մասին: Այս աշխատութիւնը հարուստ նիւթ կը մատակարարէ Անդրկովկասի եւ Հայաստանի պատմութեան համար: Գործը ճոխացուած է հեղինակին ներածականով եւ ծանօթագրութիւններով: Ցառաջաբանը գրած է Դ. Սիմոնեան:

*** Ա. Բաղդասարեան սկսած է գրել երկու նոր թատերախաղեր, «Փշալարերի մէջ» եւ «Գիւղանոց ճահիճում»:

Վահրամ Փափազեան

«Պրոլետար»ի մէկ աշխատակիցը (28 յունուար) յօդուածով մը կը ներկայացնէ դերասան Վահրամ Փափազեանի կատարած աշխատանքները արտասահմանի մէջ, վերջին մէկ տարուան ընթացքին: Այս առթիւ կը հրատարակէ նաեւ անոր երկու լուսանկարները, մէկը ծպտուած իբրեւ դերասան: Թարգմանաբար կուտայ նաեւ գնահատական այն տողերը, որ երեւցան օտար մամուլին մէջ Փափազեանի վերջին ներկայացումներուն առթիւ:

Վահրամ Փափազեան, որ ժողովրդական դերասան տիտղոսին արժանացած է եւ ներկայիս կը գտնուի Թիֆլիս, քանի մը ներկայացումներ տալու, առաջին առթիւ Օթելլոն: Վրացական թատրոնին մէջ խազագ Փրանսերէն լեզուով, Թրքական թատրոնին մէջ՝ Թուրքերէն, ռուսական թատրոնին մէջ՝ ռուսերէն:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱԳԻՏԱՐԱՆԸ

«Պրոլետար» կը տեղեկանայ Երեւանէն թէ փութով յառաջ կը տարուին հայկական հանրագիտարանին խմբագրութեան աշխատանքները: Աւարտած են բնական գիտութեանց, տնտեսագիտութեան, արհեստագիտութեան, պատմութեան, գրականութեան, բժշկութեան բաժիններու խմբագրական կազմակերպութիւնները, որոնց համար նշանակուած են մասնաւոր խմբագրական քարտուղարներ:

Հանրագիտարանին առաջին հատորին բոլոր յօդուածները ալ պատուիրուած են մասնագէտներուն: Այս առաջին հատորը պիտի ունենայ 70 մըբակ եւ մամուլին կը յանձնուի մայիսին:

Հայաստանի Պետական Հրատարակչական Ընկերութեան տպարանին հետ բանակցութիւն կը կատարուի ներկայիս, որպէս զի մասնաւոր բաժին մը յատկացուի այս աշխատանքին տպագրութեան գործին:

Բացուած է Հանրագիտարանին բաժանորդագրութիւնը:

Պահարիս միապետութեան կը դիմէ

Պերլինի քաղաքական շրջանակներուն մէջ կը խօսուի թէ պավարիական կառավարութիւնը կ'ուզէ պավարիական նախագահի մասնաւոր պաշտօն մը ստեղծել։

Պավարիական բոլոր թերթերը վերջերս այդ ուղղութեամբ շատ կը գրեն։

Այդ մտայնութիւնը հաւանօրէն Պերլինի Փրուսիոյ հանդէպ ցոյց տուած վերաբերմունքէն առաջ եկած է։

Կ'ենթադրուի, որ եթէ Պավարիոյ մէջ այդ պաշտօնը ստեղծուի, հաւանօրէն Պավարիոյ գահաժառանգ Ռիւպրեխտ իշխանին պիտի յանձնուի։

ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ԵՒ ՄԱՔՏՕՆԱԼՏԻ ՄԻՋԵՒ ՄՏՔԵՐՈՒ ՓՈԽԱՆԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՊԱՐՏՔԵՐՈՒ ԱՌԹԻՒ

Նիւ–Եօրք Թայմզի տեղեկութեան համաձայն, Րուզվէլթը անձամբ Մաքտօնալտի հետ յարաբերութեան մէջ պիտի մտնէ պատերազմական պարտքերու առթիւ, նախքան մարտի անդլեւամերիկեան բանակցութիւնները, կանխակալ համաձայնութեան մը գալու համար։

ՄԱՑՐ ՄԸ ԿԸ ՍՊԱՆՆԷ ԻՐ ԵՐԿՈՒ ԶԱԻԱԿՆԵՐԸ

Մօռլէի մէջ, ուր զաւակներու մայր եւ 34 տարեկան կին մը թիկնա անունով, դանակով կտրած է իր երկու ամէնէն փոքր զաւակներուն կոկորդը եւ փորձած է անձնասպան ըլլալ դանակի երկու հարուածները տալով փորին եւ կոկորդին։

Փարիզ եւ արուարձանները

ԱՌՆՈՒՎԻԼԻ «Ռազմիկ» խումբի ժողովը այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 9ին ընկեր Արփիար Մարտիրոսեանի բնակարանին մէջ։ Ներկայ կ'ըլլան ընկերները թաչիկ Մկրտիչեան եւ կարօ Երամեան։

Հ. Յ. Դ. Շավիլի «Արդուհեան» խումբի ժողովը, այս երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՑԼԻ «*Ռոստոմ*» ենթակոմիտէի ընդհ. ընկերական ժողովը այսօր, Շաբաթ երեկոյ, ժամը *8.30*ին Պատանեկան Միութեան գրադարանը։ Ընկերներու ներկայութիւնը անհրաժեշտ է։ Բացակաները նկատի կ'առնուին։

ՍԷՆ–ՄԱՐԿՐԻԹ (*Մարսէյլ*) «*Համազասպ*» ենթակոմիտէի ժողովը վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։ Բացակաները նկատի կ'առնուին,

ՎԻՆԻ քրիստափոր խումբի բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին յառաջիկայ Երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Խաժակ Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՍԷՆԹ–ԼՈՒԻՆԻ «Անուշ» ենթակոմիտէի ընդհանուր ընկերական ժողովը, այսօր, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8ին «Դուրեան» գրադարանը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։ Ներկայանալ անդամատետրով։ Բացակաները նկատի պիտի առնուին։

Հ. Յ. Դ. Լիոնի մարմնի ընկերաժամակրական դասախօսական ժողովը 17 փետրուար Ուրբաթ երեկոյ ժամը *8.30*ին, Հ. Յ. Դ. Գրադարանը, կը խօսի ընկեր Ա. ՋՈՒՂԱԼԵԱՆ, նիւթ՝ նախկին դասախօսութեան շարունակութիւնը՝

Դեմոկրատիա, Յաշիզմ, Տիքտատուրա եւ Պոլշեւիզմ։

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋ. ԿՈՄԻՏԷԻ ԺՈՂՈՎՆԵՐԸ

ՍԷՆ–ԺԻՒԼԻԷՆ (ՊՈՄՈՆ) Զաւարեան *խումբի ընկերական ժողովը այսօր, Շաբաթ երեկոյ ժամը 8ին իրենց սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉԸ։*

ՍԷՆ ԺԸՐՈՄ վրէժ *խումբի դասախօսական ժողովը վաղը կիրակի երեկոյ ժամը 8ին, սովորական հաւաքատեղին։ Կը դասախօսէ ընկ. Մ. ՄԻԼՏՈՆԵԱՆ։ Ներկայ կ'ըլլայ ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՑՈՒՑԻՉԸ։*

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԼԻՈՆԻ ՄԷՋ.— Այսօր, Շաբաթ երեկոյ

ԿԻ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ **Գ. ՆԺԴԵՀ**

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ՅԵՏԱՋԳՈՒԱԾ Է «ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18»Ը ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կազմութեան Գ.րդ տարեդարձը կը տօնուի վաղը, կիրակի, կէս օրէ վերջ, ժամը ճիշդ 2ին, Պար Վէնսանի Թատերասրահին մէջ, 120A Chemin de la Madrague - Ville։ Ծանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

ԴԱՍԱԽՕՍՈՒԹԻՒՆ ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ ՄԷՋ

ՊԱՆԵԷՕ - ՔԱՇԱՆԻ «ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄԷ

Այսօր, Շաբաթ իրիկուն ժամը 9ին, տեղւոյն մանկապարտէզին մէջ

24, Rue Roger, Bagneux (Seine)

Կը խօսի՝ Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Նիւթ ունենալով՝ «Անհատի քաղաքացիական իրաւունքներու մասին»։

Կը հրաւիրուին բոլոր հայրենակիցները։ *Մուտքը ազատ է*

Վիճաբանական ժողով

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «ԱՐՇԻԻ» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

150, Route d'Orléans (Bagneux) սրահին մէջ

Կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Նիւթ՝ «ԻՆՉՈ՞Ւ ԿՐ ՊԱՅՔԱՐԻՆՔ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ»։

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։ *Մուտքը ազատ է։*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍԸ

Նախագահութեամբ՝ ՏԻԿԻՆ Ք. Ա. Ե. ԹԱՏԻՄԵԱՆԻ

MAC-MAHONի շքեղ սրահներուն մէջ **29 Ave. Mac-Mahon (Métro: Etoile)**

Այսօր, Շաբաթ գիշեր, ժամը 9.30էն մինչեւ առաւօտ

Jazz Pizarro, Attraction, Bar-Américain

ՄԱՏՋԵԼԻ ՊԻԻՖԷ ՄՈՒՏՔ 10 ՖՐԱՆՔ

Մանկական դպրոցական հանդէս

կազմակերպուած՝ ՖՐԱՆՍԱՀԱՅ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻ ԴՊՐՈՑԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ

Վաղը, կիրակի երեկոյ ժամը 7ին Հայ Ակումբին մէջ

կը ներկայացուի

ՍՊԻՏԱԿ ԱՂԱՒՆԻՆ (Ելէն Քիւզանդի) — ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՈՒՀԱՍ (Զաւեշտ)

Արտասանութիւն, երգ, պար եւ անակնկալներ։

Մուտք 3 ֆրանք։ *Երախաներու համար՝ 1 ֆրանք*

Թատերական ներկայացում

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹ. ՏՂԵՒՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 1ԻՆ

ՍՕՍԻԷԹԷ ԼԻՈՆԷԶԻ սրահին մէջ, ղեկավարութեամբ դերասան ԹՐԱԳՕՇԻ

կը ներկայացուի *ՍԱՍՈՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆ*։

ԱԶԳ. ԿԵԴՐՈՆԱԿԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ՆԱԽԿԻՆ ՍԱՆՈՒՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆ

Ազգ. Կեդր. Վարժարանի Նախկին Սանուց Միութիւնը կազմակերպած է բանախօսական երեկոյթ մը, որ տեղի պիտի ունենայ այսօր, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 8.30ին, Մէգօն տը լա Միւթիալիթէի Salle L. սրահին մէջ, 24, rue St. Victor։ Կը խօսի Պ. ՏԻՐԱՆ ԻՍԿԻԿԵԱՆ, նիւթ ունենալով պատասխանատուութեան գաղափարը արդի ընկերաքանութեան մէջ։ Ասիկա պիտի ըլլայ երկրորդ եւ վերջին մասը Պ. Տ. Իսկիկեանի դասախօսութեան, որուն առաջին մասը կատարուեցաւ Դեկտ. 30ին։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ԻՍԻ-ԼԷ-ՄՈՒԼԻՆՈՅԻ Ֆրանսահայ կարմիր Խաչի ընդհ. ժողովը այսօր, Շաբ. երեկոյ ժամը 8.30ին, ձանօթ հաւաքատեղին։ Կարեւոր օրակարգ։ Անդամ-անդամուհիներու ներկայութիւնը կարեւոր է։

ՍԱԼՆՈՅ-ՋՈՐԻ Հայրենակցական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի անդամական ընդհ. ժողովը վաղը, կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, 119, Ավընիւ տ'Իթալիէի սրճարանին մէջ։ Մէթրօ՝ Մէզօն Պլանշ։

ՍԵՒԱՍՏԻՈՅ «Այգ» Երիտասարդաց Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Ֆլօրիա ճաշարանին վերնայարկը, 61, rue Monsieur le Prince. մէթրօ՝ Օտէոն։ Խորհրդակցական ձայնով կը հրաւիրուին համակիրներն ու Սեբաստահայ երիտասարդները անխտիր։

ՎԻՆԻՆ ԿԷՀԷՐԿԻ Հայրենակց. Միութեան ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր, Շաբաթ երեկոյեան ժամը 8ին, իր Դպրոց - Ակումբին մէջ։

Կը խնդրուի Լօռէթի, Տէսինի եւ Սէն Մ'օրիսի հայրենակիցներէն ներկայ դտնուիլ այս ժողովին։ Կարեւոր օրակարգ։ Վարչութեան ընտրութիւն, հաշուետուութիւն եւայլն։

ԲՈՒՐՋ ՀԱՅԿԻ Հայրենակցական Միութեան Տէսինի մասնաճիւղը ժողովի կը հրաւիրէ իր բոլոր հայրենակիցները վաղը կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը ճիշդ 2ին, հայրենակից Պ. Մուշեղ Ժամկոչեանի սրճարանի վերնայարկը։ Խիստ կարեւոր օրակարգ։

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոխանակ (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանկի։ Կը դրկենք նմոյշ եւ մանրամասնութիւն։ Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան։ Դիմել՝ Տպարան ՆՈՐ ՕՐ, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce**։

Վարձու յարկաբաժին

PARC St. MAUREի մէջ (առնել շոգեկառք Bastilleէն) վարձու է յարկաբաժին մը 3 մեծ փիէս, խոհանոց, քայինէ տը Թուալէթ, ջուր, կազ, ելեկտրականութիւն։ Տարեկան վարձք՝ 2800 ֆրանք։

Դիմել.— **M. MOURENի, 46, rue de Temple, Paris (4)**

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ Ջօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Հաղորդակ. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՒԲԵՐԻՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ
հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդներ կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆի** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Քլաս տ'Իքս կամարին քով*), MARSEILLE։

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գիներէն։ Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համաձայն ամէն կարգի նկարներ։

Քարտ տը Թուանթէզ ըզթուշով միասին	6	*Հատ*	4 ֆր.	12	*Հատ* 6 ֆր.
Քարտ տը վիզիթ	»	»	6 *Հատը*	9 ֆր.	12 » 12 ֆր.
Քարտ Փոսթալ	»	»	6 *Հատը*	15 ֆր.	12 » 20 ֆր.

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտարտ։ Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարտ փոսթալը 40 ֆր.։ 1000 քարտ 200 ֆր.։ Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՕՓՕՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(*Բակին խորը, աջ կողմ*) **Tél. Gob. 97-40**

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ր Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անփութի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունի մաճունը

ՎԱՐԶՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի։ Ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն։ Դիմել՝ ՄԱՄԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (38)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

Աղջիկը բացաւ աչքերը լայն կերպով։

— Ա՜հ, այդպէս, աւելի կը նմանիք հիմա այս նկարին։

Խնդացին երկուքն ալ։

— Լմնցա՞ւ, պարոն։ Բոթէբրամ պիտի երթա՞նք չուտով։

— Այո՛, հաւանաբար վաղը առաւօտ։

Տխրեցաւ աղջիկը։ բարկացաւ։ ա՜յո՛, դիտէր բարկանալ, ինչպէս ամէն կին որ արժէք մը ունի։

Եթէ տղան խորհէր հիմա այդ աղջկան մասին այնպէս ինչպէս քանի մը վայրկեան առաջ, թերեւս ինքն ալ ղեր տխրութիւն մը։ Բայց յիշեց որ ծովակալութեան պաշտօնեան էր, պատերազմ կար, ու հետեւաբար չափազանցեց աղջկան բարկութենէն։

— Ինչո՞ւ այդքան ուշ, պարոն։

— Որովհետեւ պարտաւոր ենք մեր տեղեկագիրը տալ ծովակալութեան, Լոնտոն։ Անշուշտ հետաքրքրով պիտի ընենք եւ հաւանաբար մինչեւ իրիկուն կ'իմանանք թէ «Կէլբիան» կրնա՞յ շարունակել իր ճամբան վաղը թէ ոչ։

Աղջիկը չափազանց զայրացաւ։ կրնար բան մը զարնել պաշտօնեային դլխուն։ ոտքի հարուած մը տուաւ տախտակամածին եւ ըսաւ։

— Բաւական չէ՞ որ անգլիական իշխանութիւնները կը կեցնեն հոլանտական նաւ մը։ բաւական չէ՞ մեղի խաղարկելու այս նախատինքը։ Աստուա՜ծիմ, այս ի՞նչ անարգանք։ անտանելի է իսկապէս...

Պաշտօնեան ներողութիւն խնդրեց կրցածին չափ։ աշխատեցաւ մեղմացնել զայն եւ բացատրեց թէ իրենք պարտականութիւն ունէին քննելու չէզոք նաւահանդիստներէ եկող նաւերը։ ով դիտէ ի՜նչ մարդիկ մէկ երկրէն միւսը կը ճամբորդեն։ Լրտեսներ կային Սպանիոյ մէջ եւ պէտք է զգուշանային անոնցմէ։

Աղջիկը հանդարտացաւ։

Ջիչ յետոյ պաշտօնեան հեռաձայնով հաղորդեց իր տեղեկագիրը ծովակալութեան քարտուղարներէն մէկուն։

Ամէն ինչ զոհացուցիչ էր «Կէլբիա» նաւուն վրայ, բացատրեց ան։ տուաւ ճամբորդներուն անունները։ տուաւ անոնց անցագրերուն պարունակութիւնը եւ նկարագրեց կատարուած քննութեան ձեւը։

— Ո՞վ է այս Տիկին Սոնբէլը։

— Օ՜հ, կանոնաւոր են իր թուղթերը։

— Ինչո՞վ զբաղած է Սպանիոյ մէջ։

— Մատրիտ կ'ապրի եղեր։ հաւանաբար նիւթական բաւականաչափ միջոցներ ունի։

— Ինչո՞ւ համար Հոլանտա կ'ուզէ երթալ։

Պաշտօնեան տուաւ պէտք եղած մանրամասնութիւնները։

— Անցագրին բոլոր նկարագրութիւնները ճիշդ առնէին թշնամի դործակալներու դէմ։ Աղջիկը մտահոգ ըլլալու պատճառ չունէր։ կրնար մի–այն քանի մը ժամ ուշանալ, այդքան։

Տղան ներողութիւն խնդրեց դարձեալ։ իր պաշտօնն էր որ կը կատարէր։ Աղջիկը հանդստացաւ։

Քիչ յետոյ պաշտօնեան հեռաձայնով հաղորդեց իր տեղեկագիրը ծովակալութեան քարտուղարներէն մէկուն։

Ամէն ինչ զոհացուցիչ էր «Կէլբիա» նաւուն վրայ, բացատրեց ան։ տուաւ ճամբորդներուն անունները։ տուաւ անոնց անցագրերուն պարունակութիւնը եւ նկարագրեց կատարուած քննութեան ձեւը։

— Ո՞վ է այս Տիկին Սոնբէլը։

— Օ՜հ, կանոնաւոր են իր թուղթերը։

— Ինչո՞վ զբաղած է Սպանիոյ մէջ։

— Մատրիտ կ'ապրի եղեր։ հաւանաբար նիւթական բաւականաչափ միջոցներ ունի։

— Ինչո՞ւ համար Հոլանտա կ'ուզէ երթալ։

Պաշտօնեան տուաւ պէտք եղած մանրամասնութիւնները։

— Անցագրին բոլոր նկարագրութիւնները ճիշդ առնէին թշնամի դործակալներու դէմ։ Աղջիկը մտահոգ ըլլալու պատճառ չունէր։ կրնար միայն քանի մը ժամ ուշանալ, այդքան։

Տղան ներողութիւն խնդրեց դարձեալ։ իր պաշտօնն էր որ կը կատարէր։ Աղջիկը հանդստացաւ։

Ջ

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Seh. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 12 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

12 Février 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻԻ 211 | ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ | ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԳԼՈՒԽՍ ՈՂՋ, ՏՈՒՆՆ ՄՈՒԽԻՐ

Ակռ եւս մսխրակոյտ մըն է Պէյրութի գաղթակայանը: Աւելի պատկերալից բացատրութեամբ մը՝ հիւղաւան կամ «քէմփ»:

Շուտով մեր գաղթակիցը կը պարզէ ողբերգութեան ամբողջ պատկերը:

Ինչպէս կ'երեւայ մինչեւ հիմա քաղուած մանրամասնութիւններէն, այրած են վեց հարիւր հիւղակներ, մսխրի վրայ նստեցնելով աւելի քան չորս հազար հոգի:

— « Ոյր հարիւր ընտանիք մինչեւ առտու բաց դաշտին մէջ գիշերելէ վերջ, առտուն սկսան իրենց հիւղակներու աւերակներուն տակէն դուրս հանել այրած գոյքերու մնացորդներ, թիթեղներ եւ ածխացած առարկաներ: Շատեր ոչ անկողին ունին, ոչ հագուստ: Ցուրտը եւ ձմեռը կը սպառնան բոլորի կեանքին: Հազարի մօտ աշակերտութիւն մնացած է փողոցները»:

Ո՛ր եւ է ուրուագիծ ածական աւելի ճշգրիտ գաղափար չպիտի տար կացութեան մասին, քան այս երկտող նկարագրութիւնը:

Սոսկալի է, այսպիսի պարագաներու մէջ, որատեւէ եւ հանդիսաւոր կոչեր ուղղել ժողովուրդին, օգնութեան հասնելու համար:

Կ'ուզէինք, այս անգամ, խուսափիլ այդ նկուն պարտականութենէն:

Կ'ուզէինք աւելի մեծ վարկ բանալ մեր պարտաճանաչութեան, բոլորին ուշադրութեան յանձնելով միայն ազէտին մերկ նկարագրութիւնը, որ չատ աւելի խօսուն է քան ո՛ր եւ է կոչ:

Ի պատիւ Սուրիոյ գաղութին, պէտք է արձանագրել որ չուարմանը չմատնուեցաւ:

Փոխանակ վայրերան կանչերու, Պէյրութի մէջ անմիջապէս փարեցան գործի, կազմակերպելու համար եղբայրական աշակցութիւնը:

Հանգանակութեան առաջին ցանկը արդէն կ'անցնէր երկու հարիւր սուրիական ոսկիի:

Ուշաթափ չմատնուեցան նոյն ինքն ազէտեալները:

Օտար թղթակից մը, տեսնելով անոնց ճիգը՝ բան մը փրկելու կրակէն, կը բացագանչէ — «Ա՛յս աքանչելի ժողովուրդը»:

Անշուշտ առաջին անգամ է որ թղթակիցը ականատես կ'ըլլայ «այս աքանչելի ժողովուրդին» ինքնապաշտպանութեան հրաշալիքներուն:

Ինչ որ տեսած է ան, Պէյրութի հիւղաւանին մէջ, դրուագ մըն է միայն: Եւ ամէնէն սովորականը:

Ապահովաբար ան, իբրեւ Եւրոպացի, լաչակ մը պիտի անցընէր իր գլխուն, եթէ տեսած, լսած ըլլար բուն աքանչելիքները այս արի ժողովուրդին: Եւ զարչելի անօրինութիւնը իրենց աշխարհին՝ նոյն այս ժողովուրդին հանդէպ: Ոչ միայն զարերու ընթացքին, այլ մանաւանդ վաթսունական թուականներէն մինչեւ այսօր...

Բանի՛ րոպէ, քանի՛ տուն ահա այսպէս հրկիզուած կամ քանդուած՝ 1915էն ի վեր:

Բառին բուն իմաստով բոյն մը չէր Պէյրութի հիւղաւանը:

Ընդհակառակն ան բոյն մըն էր ապականութեան եւ կազմալուծման: (Թող չվիրաւորուին այս բացատրութենէն, այդ երիցս թշուառ հալածականները):

Բայց, խարխափ մըն էր ան ինքնապաշտպանութեան: Կայան մը՝ նորէն ոտքի կանգնելու: Նորէն չինելու եւ ստեղծագործելու:

Ան, այդ հրկիզեալ «քէմփ»ը, մէկ օդակն էր մեր ժամանակակից պատմութեան: Խորհրդանշանը՝ մեր երկուան մարմնէրուն, եւ անընդհատ ճիգերուն:

Վառեցա՞ն թիթեղի, քուրջի, տախտակի այդ խառնիճաղանճ կոյտերը, բայց ողջ են գլուխները: Եւ քանի ողջ են, միշտ ալ կ'ունենանք նոր կայան, նոր խարխափ: Անշուշտ աւելի լաւը:

Այս ազէտին առթիւ, որ կրնայ բարիք ալ ծնիլ, վերջնապէս փրկելով, հողին կամ գիւղին կապելով արկածահար ժողովուրդը, նորէն եւ նորէն մեր աչքին առջեւ կը ցցուի խռովիչ հարցականը,—

Միշտ ազէտներո՞ւ պիտի սպասենք, արտայայտելու համար մեր հաւաքական ճիգը: Վարելու համար մեր ճակատագիրը:

Նպաստ՝ Բարեգործականէն եւ օտար հաստատութիւններէ: Հանգանակութիւն եւ եղբայրական աջակցութիւն:

Այս բոլորը լաւ: Բայց, պիտի ունենա՞նք, վերջապէս, գլուխ մը, օրկան մը, որ ամէր կանգնի ողջ մնացած գլուխներուն:

Ազէտը տակաւին արձագանգ չէ գտած այս քաղաքին մէջ եւ այլուր:

Եւ չպիտի գտնէ, քանի մենք ամէն ինչ ձգեր ենք բախտին: Քանի չունինք ելեկտրական կոճակ մը, որ մէկ ազդանշանի վրայ չարժման մէջ դնէր մեր բոլոր հանրային կազմակերպութիւնները, օգնութեան հասնելու վազանգուած կէտին:

Մարդիկ նորէն սկսեր են խօսիլ հիմնական դարմանի, ներգաղթի եւ ուրիշ հասարակ տեղիք բանաձեւերու մասին:

Մարդիկ խելք եւ իմաստութիւն կը ծախեն մոխրակոյտերուն եւ աւերակներուն վերեւ:

Բայց, հարցնէիք անգամ մը թէ այդ ո՞ր գլուխն է որ, այս ազէտին առթիւ, դիմելով Երեւան, պիտի կրնար անմիջապէս չոգեկոչել դնել չորս հազար ազէտեալները:

Ահա համբանք մը եւս ցիրուցան: Դատապարտուած՝ կազմալուծուելու, «մինչեւ առուն ջուր գայ...»:

Երբ կ'ըսենք թէ գաղութները աւելի քան երբեք պէտք ունին ինքնապաշտպանութեան ազդակներու, ջուրի ձայն կուգայ:

Գլուխս ողջ, տունս մսխիր, — կ'աղաղակեն Պէյրութի «քէմփ»ին արկածեալները:

Գտե՞ք էք միջոց մը, որպէս զի գլուխներն ալ մսխիր չդատնան, քարէ քար զարնուելով...

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՅԵՏԱՇՐՋԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

ԴԷՊՔԸ ԻՐԱՊԷՍ ԾԱՆՐ Է

ԲԱԶՄԱԹԻՒ ՋԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Հեռագիրները հաղորդած էին Պրուսայի մէջ պատահած դէպքը:

Պոլսոյ վերջին թղթաթերէն կը բաղեմ հետեւեալ մանրամասնութիւնները ևրոճ կը հաստատեն թէ դէպքը իրականին մէջ աւելի ծանրակշիռ է:

Գործավարներու խորհուրդը ամբողջ չորս ժամ խորհրդակցեցաւ կացութեան վրայ: Առաջին օրն իսկ, դատական եւ ներքին գործավարները անմիջապէս Պրուսա գացին, ապահովութեան տեսուչին հետ:

Պոլսոյ մէջ ալ բնութիւն կը կատարուի: Լուրջ կասկածներ կան թէ ցանցը շատ աւելի հեռուները կը տարածուի:

Մ. Քէմալ հետեւեալ յայտարարութիւնները ըրաւ դէպքի մասին.

— « Պրուսա եկայ. դէպքի մասին տեղեկութիւն ստացայ չհաղրդուողներէն: Մի՛ջադէպը ինքնին մեծ կարեւորութիւն չունի: Ամէն պարագայի տակ որոշ է որ հանրապետական արդարադատութեան թաթէն չպիտի կրնան ազատիլ տգէտ յեղափոխականները: Դէպքին մանաւանդ ուշադրութիւն դարձնելիք պարզ այն պատճառաւ որ, պէտք է անգամ մը եւս հասկցուի թէ, բացարձակապէս չպիտի թոյլատրենք որ կրօնքը գործիք դառնայ քաղաքական որ եւ է դրդռութեան: Ինդրին էութիւնը, արդէն, ո՛չ թէ կրօնքը այլ լեզուն կը կազմէ: Պէտք է բացարձակապէս գիտնալ թէ թուրք ազգին ազգային լեզուն եւ ազգային գոյութիւնը տիրական եւ հիմնական պիտի մնան իր ամբողջ կեանքի ընթացքին»:

Էվգաֆի ընդհ. տնօրէնութեան կողմէ Պոլսոյ Էվգաֆի տնօրէնութեան հրապարակած է որպէս զի էգաները թուրքերէն կարդացուի: Հրահանգը հաղորդուեցաւ բոլոր մզկիթներու իմամներուն եւ միւէզզիններուն: Բոլոր մզկիթներուն մէջ թուրքերէն էգան պիտի կարդացուի:

Առաջին առթիւ ձերբակալուեցան 15 հոգի: Կառավարութիւնը կ'ուզէ հաւատացնել թէ բոլորն ալ տգէտ մարդիկ են, բայց չի կրնար պարտկել իրապաւցումը:

Տիրող իրարանցումին ամէնէն պերճախօս վկան նոյն հիմն թուրք մամուլն է, որ շանթեր կը տեղայ:

Կալանաւորներէն շատերուն վրայ վտանգաւոր թուղթեր բռնած են: Դատախրները նոյն օրը սպառնագիր մը ղրկած են Էվգաֆի տնօրէնին, յայտնելով թէ զինքը պիտի սպաննեն, եթէ բերանը բանայ: Տնօրէնը ոստիկանութեան յանձնած է այդ նամակները:

Պրուսայի ընդհ. դատախազը պաշտօնանկ եղաւ:

ԻՋՄԻՐԻ ԵՒ ՍԱԼԻՀԼիի ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Թուրք թերթ մը կը գրէ.—

Իզմիրի Շատրուան մզկիթին դէպքը հին եւ անկարեւոր է: Պայթամի Բ. օրը՝ հաշիշամոլ եւ իբր յիմար ճանչցուած Հիւսնի սանդուղին վրայ ելլելով արաբերէն էգան կարդացած եւ ձերբակալուած է: Եւ ղրկուած է դատական բժիշկին: Այսքան:

Բուն խնդիրը Հապիպ հօճայի խնդիրն է: Իբր Րէսնէի գառը ճանչցուած Իզմիրի շատ սիրուած խալիլ Իպրահիմ էֆ. Հիսար մզկիթին մէջ ըսած է թէ Բամազանին էգանը եւ քամէթը ո եւ է լեզուով կրնայ կարդացուիլ եւ թէ կրօնքը չարգիլեր ատիկա: Յայտրդ Արիֆէի օրը Թունուզցի Հապիպ էֆ.ի պատասխանելով ըսած է թէ էգանը եւ քամէթը միայն արաբերէն պիտի կրնան կարդացուիլ եւ կարգ մը լեզուագարութիւններ ըրած է:

Հապիպ հօճա հարցաքննուած ատեն ըսած էր թէ՝ Պոլսոյ եւ Էնկիւրիի մէջ էգանը արաբերէն կը կարդացուի: Ինչո՞ւ Իզմիրի մէջ թուրքերէն պիտի կարդացուէր: Եւ առժամաբար ազատ արձակուած էր:

Հօճան յետոյ Մանիսայէն Իզմիր բերուած եւ հոն ձերբակալուած է: կարճահասակ և թուրքերէնը լաւ չխօսող մէկն է: Հրամայուած է որ Ալաշէհիրի տունը խուզարկուի:

Ասկէ զատ, Ազիզիէ մզկիթին մէջ միւէզզինը չեկած միւնարէն էլլելով արաբերէն էգան կարդացողին, ինչպէս նաեւ Թէփէնիկի մէջ ժողովրդեան կողմէ մատակարարուող մզկիթին մէջ արաբերէն էգան կարդացողներու մասին ոստիկանական բնութիւն կը կատարուի: Ամբաստանեալները յանձնուեցան հաշտարար ատեանին: Արաբերէն էգանի հոսանքը Պայրամէն վերջ սկսուած անջատ դէպքեր կը կազմէ: Դատական իշխանութիւնը խիստ նախանձախնդրութիւն ցոյց կուտայ այս խնդրոյն մասին: Կը բնութի թէ Պրուսայի դէպքին հետ կապ ունի՞ թէ ոչ: Ներկայիս Իզմիրի բոլոր մզկիթներուն մէջ թուրքերէն էգան կը կարդացուի:

Հօճա Բեամիլ անուն մէկը Սալիհլիի մէջ ափեղցիեղ խօսքեր ըսելուն համար ձերբակալուած է ընդհ. դատախազութեան ցոյց տուած պէտիին վրայ: Դէպքը սա է.— Սալիհլիի Ագէէիցիներու մզկիթին մէջ ժողովուրդին քարոզ տալու համար բեմ ելլող հօճա Բեամիլ ըսած է.

— Ո՞վ ըսաւ որ աշխարհ կլոր է: Աշխարհ տափակ է: Հակառակը պնդողը քաֆիր է: Լուսանկար քաշելն ալ հայհոյութիւն է: Արաբ տառերէն զատ, ուրիշ տառեր գործածելը կրօնքի հակառակ է:

Այս յիմարին ափեղցիեղ խօսքերուն առարկած են խալէի վարչական ժողովի նախագահ Նէճմի, կիւրպիւզներու հուրտին նախագահ Բեամիլ եւ Տոֆք. Սայիպ պէյերը: Հօճան անոնց առարկութիւններուն ալ ափեղցիեղ պատասխանած է: Ժողովուրդը զգուանք զգալով հօճային ըսածներէն, պարսաւած է զայն եւ մեկնած մզկիթէն:

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀՈՂԵՐԸ ԿԸ ԲԱԺՆԵ՞Ն ՆՈՐԷՆ

Թուրքերը դարձեալ մահոդ են:

Գերմանական թերթ մը, «Ֆոսիչէ Ցայթունկ», գրած ըլլալով թէ Ֆրանսա կ'աշխատի սիրաշահիլ Իտալիան՝ անոր առաջարկելով ընտրել հողեր Անատոլուէն, թուրք թերթերը լուսաբանութիւն կը պահանջեն:

«Սան Փոսթա» կը գրէ հետեւեալ խորագիրներուն տակ. — «Ֆրանսայէն պատասխան կ'ուզենք: Թուրք հողերը ամէն մարդու նուէ՞ր կը տրուին»: *Ու կ'աւելցնէ.* — «Ֆոսիչէ Ցայթունկ» *գերման թերթը կարեւոր յօդուած մը հրատարակած է Ֆրանսայի եւ Իտալիոյ ձգտուած յարաբերութեանց մասին, եւ այս առթիւ Թուրքիոյ խօսքն ալ կ'ընէ այսպէս.* — «Հռոմի Ֆրանսական դեսպան Տը Ժուվընէլ կ'աշխատի լարուածութիւնը մեղմել: Սակայն, Ֆրանսական թերթերու կարծիքով, դժուար թէ Իտալիա գոհանայ Անատոլուէն, Թովպիայէն եւ Լիպերիայէն իր ստանալիք փոքր նուէրներով»: *Այս տողերը ցոյց կուտան թէ Ֆրանսա Թուրքիոյ հողերուն մէկ մասը նուէր կուտայ Իտալիոյ: Գեսպան կոմս տը Շանպրէօնէն կը սպասենք, որ լուսաբանէ թուրք հանրային կարծիքը:*

Կազաչափի աւռելի պարթում մը Սառի մէջ

300 ՀՕԳԻ ՍՊԱՆՆՈՒԱԾ ԵՒ 1000 ՎԻՐԱՒՈՐ

Սառպրիւքէն կը հաղորդեն, որ երէկ երեկոյեան ժամը 6·30ին նէտունքիրխէնի մէջ կազաչափի զարհուրելի պայթում մը տեղի ունեցաւ: Կազաչափը 48 մէթր բարձրութիւն ունէր եւ կը պարունակէր 125,000 խորանարդ մէթր կազ: Ադէտին պատճառները տակաւին անյայտ են:

Կազաչափը չինուած էր երկու–երեք տարի առաջ գերմանական վերջին նորաձեւութեամբ եւ Եւրոպայի մէջ, իր մեծութեամբ առաջինն էր: 48 տուներ ամբողջովին փոշիացան: 3—400 մէթրի չափ տարածութեան մը վրայ տուներու միջնորմներն ու առնիքները մնասուեցան: Մեռելոց վրայ դտնուած, 2—300 մէթր երկարութեամբ ծառները արմատախիլ եղան: Եւ խճուղին, մօտ 15 մէթր լայնութեամբ եւ 4—500 մէթր երկարութեամբ, ծածկուեցաւ աւերակոյտով:

Վիրաւորներու թիւը կը հասնի մօտ 1000ի, որոնցմէ 150ը մահացաւ: Մեռածներու թիւը անյայտ է, բայց կ'ըսուի թէ մօտ 300ի կը հասնի: Կազաչափի գանգակը մօտ 800 մէթր բարձրութեամբ նետուած է: Պայթումը այնքան ուժեղ է եղած, որ մինչեւ Մանհայմ, Քարլսրուհէ եւ Հայտելպէրգ ճայնը լսուած է: Նէտունքիրխէնի կայարանը, որ կազաչափին մօտերը կը դտնուէր աւերակներու տակ ծածկուած է: Երկու քիլօմէթրի վրայ դտնուած ծառերը ջարդ ու փշուր եղած են: Նէտունքիրխէնի փողոցները աւերակներու տակ ծածկուած է:

Նէտունքիրխէնէն 15 քիլօմէթր հեռու դտնուող Հօմպուրգ եւ Ֆրանքֆըրհօլց դիւղերու տան ապակիները ջարդուած են:

Ահռելի խուճապ մը կը տիրէ բնակչութեան մէջ:

Կանայք եւ երախաներ արցունքոտ աչքերով փողոցներն են ինկած իրենց հարազատները փնտռելու:

Ամբողջ քաղաքը մնացած է մթութեան մէջ:

Կարծես երկրաշարժ մը պատահած ըլլայ եւ այդ հողամասը տակն ու վրայ ընէ:

Իշխանութիւնը օգնութեան փութացած է: Ադէտին պատճառները կը քննուին:

Հիթլեր կը խօսի..

Պերլինի Սփոռ պալատին մէջ Հիթլէր կրակոտ ճառ մը խօսեցաւ:

Հիթլէր խօսեցաւ ոչ թէ իբր վարչապետ Գերմանիոյ, այլ իբր կուսակցապետ եւ ամբոխավար:

Հսկայ բազմութիւն մը լեցուած էր սրահը:

Առաջին կարգին վրայ նստած էին անգլիական, ամերիկեան, իտալական, ճափոնական, աւստրիական, պուլկարական եւ հունգարական դեսպանները եւ ուրիշներ, եկած էին մօտէն լսելու Հիթլէրը: Հիթլէրն ու իր զօրագլուխները հագած էին իրենց պաշտօնական տարազը: Հիթլէրի մուտքը սրահէն ներս խանդավառ ցոյցերու տեղի տուաւ:

Հիթլէր, հակառակ իր սովորութեան, իր խօսելիքը կանխօրօք ծրագրած էր այս անգամ:

Նոր վարչապետը սկսաւ խօսիլ Մարքսի վարդապետութեան եւ անոր հետեւորդներուն դէմ:

Ահա անոր արտայայտած մտքերը.—

Ազգային նոր կառավարութիւնը Գերմանիոյ պիտի վերադարձնէ իր նախկին մեծութիւնն ու վեհութիւնը եւ այս նպատակին հասնելու համար պիտի պայքարի ներքին թշնամիներուն՝ մարքսիստներուն դէմ, մինչեւ անոնց վերջնական ջախջախումը: Մենք ոչ մէկ զիջում պիտի ընենք, ըսաւ Հիթլէրը, կամ մարքսիզմը եւ անոր հետ Գերմանիոյ խորտակումը եւ կամ մենք ազգային–կեղծարարականներս: Մենք պիտի մատնենք մէյ մը մեր նախկին բանակի մասին, որ ազգութեան խորհրդանշանն էր, ժողովուրդը ինքը պիտի վճռէ իր ճակատագիրը, որպէսզի Գերմանիան չի կորսուի:

Անդադար կեցցէներով ու ծափահարութիւններով կ'ողջունէին ունկնդիրները Հիթլէրի բոլոր խօսքերը:

Ֆրանք-իտալական յարաբերութիւններ

Քրիքիւա Ցաշիսթա ամսագիրը, հետաքրքիր եւ չհեկան յօդուած մը հրատարակած է «Ֆրանսայի հակաիտալական մտածողութիւնը» խորագրով:

Ցօդուածագիրը կ'ըսէ, թէ ի զուր է թաղցնել այն համակրական զգացումը որ բազմաթիւ իտալացիներ տակաւին ունին Ֆրանսայի հանդէպ: Որովհետեւ ուրիշ բան է քաղաքական Ֆրանսան եւ բոլորովին ուրիշ բան մտքի, հանճարի եւ ստեղծագործութեան Ֆրանսան: Սակայն այս զատորոշումը արտաքին հրմայք մըն է միայն, եւ այդ երկու յատկութիւններն իրար լրացնելով, կը կազմեն Ֆրանսայի իսկական դիմագիծը:

Ֆրանսացի մտաւորականութիւնը ոչինչով կը տարբերի իր օրուան քաղաքական դեկավարներէն: Եթէ Փուանքարէն, Պրիանը, Թարտիէօն, Հերիօն եւ Փօլ–Պոնքուրը հակաֆաշիստ եւ հակաիտալական զգացումներ ունին, գրագէտները, արուեստագէտներն ու հրապարակագիրները ոչինչով կը տարբերուին անոնցմէ: Եւ հեղինակը եզրակացնելով այս տեսակէտէն, կը դնէ հետեւեալ հարցերը.— Ո՞վ է որ արդեօք կը հանդիսանայ Իտալիոյ ուժեղութեան: Ո՞վ է, որ բոլոր միջազգային խորհրդաժողովներուն մեր դէմ կ'արտայայտուի: Ո՞վ է, որ մեզ կ'արգիլէ միշտ, մեր տնտեսական եւ քաղաքակրթական ձեռնարկներուն՝ Արեւելքի եւ Պալքաններուն մէջ: Ո՞վ կը վարկաբեկէ իտալացի գինուորը: Ո՞վ կը տրամադրէ ելմտական հարցերու մասին տեղեկութիւններ: Եթէ դիրք մը գրելու ըլլայինք, պիտի թուէինք այն բոլոր ջանքերը, որ Իտալիան երեք հարիւր տարիէ ի վեր կը թափէ մեծ իշխանութիւն մը դառնալու եւ միշտ այդ ճամբուն վրայ կը դանէ, որպէս արդելք Ֆրանսայի անունը:

Եւ յօդուածագիրը կ'եզրակացնէ, որ ոչ մէկ ֆաշիստ չի կրնար Ֆրանսասէր ըլլալ, որքան ալ ուզէ:

ԿԻՆ ԴԻՒԱՆԱԳԷՏՆԵՐ ՐՈՒԶՎԷԼԹԻ ԴԱՀԼիՃԻՆ ՄԷՋ

Րուզվէլթի կազմելիք դահլիճին մէջ աշխատանքի նախարարութիւնը պիտի ստանձնէ Տիկ. Ֆրանս Փէրքէն: Րուզվէլթ դիտաւորութիւն ունի Տանըմարքի ամերիկեան դեսպան նշանակել Տիկ. Ռիւթ Օվէնը:

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ԴԷՄ ԲՈՂՈՔԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ ՓԱՐԻԶԻ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ԳՈՑՈՒԻ

Տնտեսական փրկութեան կոմիտէն երէկ կէսօրին իր ժողովին մէջ որոշեց բողոքի ցոյց մը ընել նոր տուրքերուն դէմ եւ փետր. 16ին գոցել բոլոր վաճառատունները: Վաճառատուններն բաց պիտի մնան մինչեւ կէսօր, եւ կէսօրէ յետոյ մինչեւ ժամը 7ը, պիտի գոցուին:

Հարկատուներու ազգ. միութիւնն ալ տուած է իր համաձայնութիւնը:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ԼՈՆՏՈՆԷՆ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԻՒՆ

ՄԵՆԱՏԻՐԱԿԱՆ ՁԳՏՈՒՄՆԵՐ

Ջախչէն աւելի մոայլ է քաղաքական հորիզոնը Եւրոպային մինչեւ Ամերիկա ու Մայրագոյն Արեւելք: Ահաւոր անակնկալներ կրնան պատահիլ եթէ օրուան վարիչները չկարենան դտնել լուծումը կարգ մը միջազգային խնդիրներու որոնք սեզանի վրայ են այժմ:

Տարիէն աւելի է որ կը քաշկռտեն զինաթափութեան խորհրդաժողովը առանց որ եւ է լուրջ արդիւնքի: Ժողով, բանակցութիւն, բանավէճ, կծու բառեր, դիւանագիտական «սխրարանութիւններ», առանց եզրակացութեան: Եւրոպական պետութիւններու չահերը այնքան հակամարտ են եւրեմն որ անկարելի դարձած է համաձայնութեան եղր մը ճարել նոյնիսկ ամէնէն երկրորդական վէճերուն մէջ: Բոլոր միջազգային ժողովները օրօրի տպաւորութիւն կը գործեն դիտողներուն վրայ եւ կարծես սարքուած են ժամանակ չահելու նպատակով:

Ազգերու Դաշնակցութիւնը՝ այդ պատկառելի հիմնարկութիւնը որուն վրայ այնքան յոյսեր դրուեցան, աւելի անզօր է հիմա քան որ եւ է գիւղի մը եկեղեցական վարչութիւնը: Բարեգործական ձեռնարկներէ զատ, կրնանք ըսել, առանց չափազանցութեան, որ ժընեւի արիսպագոսը չըկրցաւ լուծել ոչ մէկ քաղաքական հանգոյց որովհետեւ ոչ մէկ պետութիւն անկեղծօրէն կը ճանչնայ անոր հեղինակութիւնը: Թողունք մեծերը, եղան նոյնիսկ փոքր ազգեր որոնք ըմբոստացան անոր դէմ վերջին 10—12 տարուան ընթացքին:

Ազգային ինքնագիտակցութեան ըզգացումը վանդալաւոր համեմատութիւններ կրկոստանայ չարքմը երկիրներու մէջ և ատելութիւնը, անվստահութիւնը դրացիէ դրացի՝ կը զարգանայ հետզհետէ: Տասնըչորս տարուան փորձառութիւն մը պէտք էր հասկնալու համար թէ սխալ էր քարտէսը որ գծուեցաւ Վէրսայլի մէջ 1919ին: Օրուան իշխանաւորներն ու պատասխանատուները չեն խոստովանիր այդ ճշմարտութիւնը, բայց եւրոպական մամուլը, քիչ մը ամէն տեղ, բաներ մը կը փսփսայ: Մանրամասնութեանց մէջ մտնելու պէտք չկայ: Տանցիկի նրբանցքը ինքնին բաւական է իբրեւ սպառնալիք եւրոպայի խաղաղութեան, ինչպէս դիտել կուտան կարգ մը անգլիական թերթեր:

Պալքանի չրջանը աւելի ապահով եւ բաշխիքներ չիտար խաղաղութեան պահպանումին տեսակէտէն: Իտալիա ծուռ աչքով կը դիտէ Ֆրանսայի քաղաքական ազդեցութիւնը այդ չրջանին մէջ եւ Մուսոլինի չի ծածկեր իր բաղձանքները Աւրիականի արեւելեան ափերուն մասին: Մուսոլինի չքաշուեցաւ նոյնիսկ յայտարարելու, դեռ քանի մը տարի առաջ, թէ իտալական հայրենիքին համար որքան ահռելի էին Փոքր Ասիոյ արեւմտեան եզերքները:

Անգլիա որ իր աշխարհագրական դիրքով սահմանային վէճեր չունի Եւրոպայի մէջ, հետաքրքրուած է առաջին եւ միակ երկիրն է որ ամէն տարի կը հրատարակէ «Ազգային Տարեգիրք»ը, ուր կը գտնուին ամէն տեսակ տեղեկութիւններ Անգլիոյ ընդհանուր վիճակին մասին: Ամէն տարի Անգլիոյ Ազգային Ժողովը կը հրաւիրուի Մայիս ամսուան առաջին երկուշաբթի օրը, Թագաւորին կողմէ, որ կը կարդայ իր գահի ճառը, որուն մէջ կը նշուին կառավարութեան ծրագիրները տարուան համար: Ճառին մէջ կը յիշուին նաեւ այն օրէնքները որոնք պիտի ներկայացուին Ազգային Ժողովին: Ճառը կը կարդացուի Լորտերու Տան մէջ ներկայութեամբ Ազգային Ժողովի անդամներուն որոնք կը հրաւիրուին Լորտերու Տունը:

Ճառէն ետքը կը սկսի Ազգային Ժողովի քննութիւնը ճառին մասին: Ամէն անդամ կրնայ խօսիլ ինչ որ կ'ուզէ, ինչ որ կը նշանակէ որ կրնայ ամէն տեսակ հարցեր ծագիլ: Ասոնք կը քննուին մինչեւ Յունիս 24, որ կը նշանակէ թէ Ազգային Ժողովը կը տեւէ մօտաւորապէս 50 օր: Ամէն տարի Ազգային Ժողովի քննութեան ընթացքին կը ներկայացուին 50 օրինագիծեր որոնք կը քննուին եւ կը քուէարկուին:

Ազգային Ժողովի քննութեան ընթացքին կը ներկայացուին նաեւ տարեկան հաշիւները որոնք կը քննուին Հասարակաց Հաշիւներու Վարչութեան կողմէ, այսպէս Լեհաստան՝ 32 միլիոն, Ռումանիա՝ 18 միլիոն, Սերպիա՝ 14 միլիոն, Իտալիա՝ 40 միլիոն, Պուլկարիա՝ 6 միլիոն, Հունգարիա՝ 9 միլիոն, Փորթուկալ՝ 7 միլիոն, Թուրքիա՝ 14 միլիոն: Ուրեմն 140 միլիոն ժողովուրդ ենթարկուած են քիչ-շատ մենատիրական իշխանութենէն: Կրնաք այս թիւին վրայ աւելցնել նաեւ Գերմանիան 65 միլիոն, եթէ նկատի առնէք որ Հիթլէրի վարչութիւնը աւելի պինուորական է իր յատկանիշներով:

Լեհաստան ունի իր Փիլսուտսքին՝ նախկին ռուս զօրավար մը որ հրաժարեցաւ նախագահութենէն եւ երկիրը կը կառավարէ բոլորովին ինքնագլուխ: Լեհ խորհրդարանը հապիւ թէ ձայն ունի վարչական գործերու մէջ:

Ռումանիոյ մէջ կայ թագաւոր մը որ կրցաւ աքսորէն իր գահը վերադառնալ շնորհիւ իր պինուրական համախոհներուն որոնք հակառակ իրենց ընտրական պարտութեան անցեալ ամառ, տակաւին իրենց ափին մէջ ունին երկրին վարչութիւնը: Զինուորականն տարրերը չափազանց ուժեղ են Ռումանիոյ մէջ:

Սերպիա երեւութապէս կը վայելէ խորհրդարանական վարչաձեւ մը եւ սակայն երկրին գործադիր իշխանութիւնը կը դանուի թագաւորին եւ զօրավար Սթօյանովիչի ձեռքին մէջ:

Իտալիոյ մենատիրական վարչութիւնը արդէն տասը տարուան կեանք մը ունի իր եաին: Մուսոլինի ամենակալ Առաւնածն է իր հայրենիքին:

Պուլկարիոյ մէջ Պորիս թագաւորը եւ իր պատերազմական նախարարը իսկ Հունգարիոյ մէջ ուրիշ պինուորական մը, կը վարեն մենատիրական իշխանութիւն մը:

Փորթուկալ, այդ փոքրիկ հանրապետութիւնը, ունի պինուորական նախագահ մը եւ դահլիճ մը որուն բոլոր անդամներն ալ պինուորականներ են:

Ինչ կը վերաբերի Թուրքիոյ, դիտենք արդէն որ այդ անփառունակ հայրենիքին ճակատագիրը յանձնուած է երկու պինուորականներու՝ Մ. Քէմալին ու Ըմէրիին: Մենատիրական վարչաձեւ ունի նաեւ Ռուսաստանը այն տարբերութիւնով սակայն որ այստեղ մենատէրը «բանուորագիւղական» դասակարգն է... ոչ թէ Ստալինը:

Հետեւաբար խորհրդային Ռուսաստանն ալ միասին հաշուելով, կ'ունենանք մօտ 350 միլիոն ժողովուրդ որոնց գլխուն վրայ կախուած է պինուրականներու կամ մենատէրերու սուրը, փոխանակ արքայական մականին որ աստիճանաբար կը կորսնցնէ իր ուժն ու հեղինակութիւնը:

Վարչաձեւի այս փոփոխութիւնը մէկն է պատերազմին յառաջ բերած բազմաթիւ հոգեբանական յեղաշրջումներէն: Զենք գիտեր տակաւին թէ նպաստաւո՞ր է այս երեւոյթը համաշխարհային խաղաղութեան պահպանումին տեսակէտէն: Բացայայտ է միայն որ ժողովուրդներու ինքնապաշտպանութեան ընազդը աւելի ուժեղ է այսօր: Այէն ժողովուրդ լծուած է վերաշինական աշխատանքի եւ կը փորձէ դառնալ աւելի ինքնակամ, ինքնաբաւ եւ անկախ տնտեսապէս ու քաղաքականօրէն:

Եթէ սխալ ըլլայ այս ենթադրութիւնը, Ազգերու Դաշնակցութիւնը պիտի ըլլար միակ միջազգային դատարան հիմնարկութիւնը: Եւ այդ պարագային այսքան մօտ չպիտի ըլլար մարդկութիւնը՝ պատերազմի սարսափին:

***

Մեր ցոյց տուած երկիրներէն զատ կան ուրիշ հայրենիքներ որոնք կրնային հետեւիլ Մուսոլինիի օրինակին:

Երեկոյեան թերթի մը աշխատակիցը հաւանական կը գտնէ այդ յեղաշրջումը՝ Ֆրանսայի համար, մանաւանդ հիմա երբ Գերմանիոյ վարչապետական աթոռին վրայ բազմած է Հիթլէր:

Տնտեսական ու քաղաքական տեսակէտէն, մխիթարական չէ երբեք Ֆրանսայի կացութիւնը, դիտել կուտայ աշխատակիցը: Շարք մը միջազգային խնդիրներ — Գերմանական մղձաւանջը, Իտալիոյ սպառնալիքը, պինաթափութիւնը, պարտքերու հանգոյցը եւայլն — ահագին դժուարութիւններու առջեւ դրած են խորհրդարանը որուն մէջ վճռական հեղինակութիւն չունի գրեթէ ոչ մէկ կուսակցութիւն: Անցեալ մայիս ամսուան ընտրութիւններէն ի վեր երեք անգամ գահլիճի փոխոխութիւն ունեցաւ Ֆրանսան եւ իշխանութեան գլուխ եկան միշտ միեւնոյն հոսանքին պատկանող դէմքեր — Էրիօ, Փօլ Պոնքուր, Տալատիէ: «Միեւնոյն բանը պատահեցաւ Իտալիոյ մէջ 1922ին, Ֆիլիպիի եւ Նիթթիի իշխանութեան օրերուն»:

Ընկերվարականներն ու պահպանողական տարրերը հաւասարապէս դժգոհ են կացութենէն եւ քաղաքական նոր ուղղութիւն մը կը փնտռեն, կը դրէ Թերթին աշխատակիցը:

Թարտիէօ որ արձակուրդով Իտալիա գացած էր վերջերս, Փարիզ վերադարձաւ նոր եւ ինքնատիպ ծրագրով մը: Իր ամէնէն գլխաւոր առաջարկն է 1871ի սահմանադրական օրէնքին վերաքննութիւնը որուն մասին ոչ ոք համարձակած է ակնարկութիւն ընել մինչեւ հիմա: Թարտիէօ կը թելադրէ օրինակ, խորհրդարանի հակակչիռին չենթարկել ելմտացոյցը, ստեղծել հանրաքուէի դրութիւնը եւ իրաւասութիւն տալ պարտուած վարչապետ մը՝ լուծելու երեսփոխանական ժողովը:

Ցաւակցելի է այն պարագան որ նախկին վարչապետը իր այս թելադրութիւնները հաղորդեց ամէնէն առաջ մտաւորական հաւաքոյթի մը ուր ներկայ էին քաղաքական գործիչներ, եւ հաղորդեց մանաւանդ Մուսոլինիի հայրենիքէն հապիւ վերադարձած:

Աչխատակիցը հիմնուելով ելմտական տագնապին վրայ, կ'եզրակացնէ որ Թարտիէօ Ֆրանսայի միակ պետական մարդն է որ կրնայ օրին մէկը հետեւիլ Մուսոլինիի քաղաքականութեան: Պէտք է յիշել նաեւ այն իրողութիւնը որ Ֆրանսայի արքայական տան վերջին չառաւիղը որ հաստատուած է այժմ Պելճիքայի մէջ, հակահանրապետական կոչ մը ստորագրեց վերջերս: Ֆրանսական մամուլը չանդրադաձաւ այդ մասին, որովհետեւ վարչաձեւի փոխոխութեան հարցը միանգամընդմիշտ լուծուած է այդ երկրին մէջ որ ամէնէն ազատ ու ամակալար սկզբունքներով ղեկավարուող հայրենիքներէն մէկն է Եւրոպայի մէջ:

***

Հիթլէրի չպեթանակը ուրիշ փաստ մըն է եւրոպական կարգ մը ժողովուրդներու մենատիրական ձգտումներուն տեսակէտէն: Նոր վարչապետը կը հետեւի ազգայնամոլ քաղաքականութեան մը քանի որ փրկութեան ուրիշ ճամբայ չունի Գերմանիան:

Անգլիան ալ ունեցաւ իր «Մուսոլինին»: Հանդուցեալ Լորտ Բըրքընհետ փեսան աշխատեցաւ նոր չարժում մը ստեղծել երկու տարի առաջ, բայց ձախողեցաւ յուսահատօրէն:

Ազգերու համագործակցութիւնը հետզհետէ կը դժուարանայ:

ԺԻՐԱՅՐ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

Ծ Ի Ծ Ա Ղ

Վարդան Ծուլութեան տիպար մըն էր, պարապ նստիլը նախամեծար կը համարէր, խորշելով աշխատանքէն: Իր ծանօթներէն Գէորգ.

— Վարդան քեզի աղէկ լուր մը քերի լաւ գործ մը գտայ եկուր միասին որ ներկայանանք:

— Ինծի նայէ պարոն Գէորգ, ես զէշ կատակներէն չեմ սխորժիր:

***

երկու երեսփոխաններու միջեւ

— Բարեկամ անգործ նստելով ձանձրացայ, սա արձակուրդի ժամանակը գար, երթալինք գիւղատնտեսութեան:

— Գիւղն ալ յոգնեցուցիչ բաներ ունի, երթալ գալ շոգեկառք եւայլն:

— Բայց գարձին չէ՞ որ նորէն հանդիստ պիտի նստինք անգործ, որով յոգնութիւնին կ'առնենք:

***

Անգլիացին Ամերիկացիին

— Ալ բերանիդ թրջի պիտի, չորութենէ պիտի ազատիք նոր օբէնքով:

— Արդէն ե՞րբ բերաննիս չոր մնացած էր, միայն գրպաննիս կը չորնար ըմպելիներուս տուղ դիներէն, այժմ բերաննուս հետ գրպաննիս ալ պիտի թրջի:

ՁԱՇԱԿ ՄԸ ՍԻՊԻԼԷՆ

ՄԵՆԱՍՏԱՆԻՆ ԿՈՅԸ

Կէս գիշեր է· սենեակիս մէջ միայնակ՝
Կանթեղ չունիմ, ոչ ալ երկինքն ունի շող·
Իր լոյսն յետին մարեց դարպասն ու տրնակ·
Եւ մընացի իմ խոհերուս հետ մաշող:

Կը թափառին շուրջս ըստուերներ թանձրաւոած,
Մերձենալով, հեռանալով յամրաքար,
Եւ կը լըսեմ իրենց վայիւնն ողրակոծ՝
Երբ կանգ առնել կուգան յոգնած ու մոլար:

Տըխուր մըտիս ուրուականներն են համակ,
Ցընորք հոգւոյս հազիւ հասած արբունքի,
Եւ մինչ կ'անցնին օրերըս ցուրտ ու ցամաք՝
Անոնք կուտան ինծ ըսփոփանքն արցունքի:

Չի մինակ եմ հոս դէմքերու հետ տըրտում,
Կոյսերու հետ, որոնք չունին իդձ ու խանդ,
Որոնց ձայնին վանկերն՝ աղօթք անպատում՝
Կը խորտակեն երազս ու յոյս մանաւանդ:

Ապրի՛լ կ'ուզեմ· անոնք երկինք ցոյց կուտան:
Սիրել կ'ըղձամ· կը գոչեն· « Սէր է Աստուած » :
Եւ կը պատմեն Դաւիթը, Ցորն ու Ցուդան·
Կ'ըսեն· « Միայն մահուան համար ենք հաստուած » :

Զո՜ւր կը վառէ երկինք արեւն ու լուսին,
Ջօնելով կեանք ծաղկին, դաշտին ու մարդուն,
Ես կը դառնամ նորէն համեստ այն լոյսին
Որուն ներքեւ լուռ կը հրսկէ աչք մ'արթուն:

Բոցեղ շունչ մը կը խըռնդրեմ ես, սիրտ մը տաք
Որ խառնուի տենդոտ հոգւոյս յորձանքին·
Եւ սադմոս մը կը դընեն, ա՜հ, բարձիս տակ,
Խաչ մ'ալ փայտէ ընդդէմ սրտի փորձանքին:

Այդ փորձանքներն ես կ'երազեմ անդադար,
Կեանքի բոլոր մեծ պայքարներն, հուրն անհուն,
Աշխարհի մէջ չընչին բաժինս իմ արդար,
Եւ կը թողում երկինքն իրեն սուրբերուն:

(1892) ՍԻՊԻԼ

ԱՆՑՆԵԼՈՒ ՄՕՏ

Լոյսի փունջ մը, շող շիւղերու կուռ հիւսկէն,
Հորիզոնէն վար հուր եւ բոց կը թափէ,
Լերան ծայրը ցոլքեր մուքը կը պըրկեն
Ցանցի մը մէջ լայն վերտերով աստափէ:

Ռունէն զարթած կ'երգէ մարին, վարուժան
Ոստերն ի վար կախուած բոյնին մէջ տամուկ·
Դաշտերուն մէջ հոյլ գառներ կը խըժան
Շաղով օծուած մարմանդներուն մէջ ճամուկ:

Շամբերուն հոծ շուխին տակէն դողդոջուն՝
Դէպ ի ծովուն ափերն ի վար աւազէ,
Ուր փըրփուրին կը նշմարես վախկոտ չուն,
Լուսածիծաղ առուն վէտ վէտ կը վազէ:

Ոչ հըմայքէն առուին տենդոտ կարկաչին,
Շողին, ցօղին լոյս ծիծաղէն արծաթի,
Ոչ ալ այգուն ջերմ համբոյրէն առաջին
Մեր սըրտին մէջ վարդ անուրջ մը կը ծաթի:

Մենք չենք սիրեր կեանքն յորդաշունչ, կենդանի,
Անցնելու մօտ իրերն ըզմեզ կը կարթեն·
Ու կը ցաւինք, երբ բախտն հեռու կը տանի
Ինչ որ երէկ արհամարհած ենք արդէն:

ՕՐՈՒԱՆ ԳԻՐՔԵՐԸ

ԱՐԵ՛Ւ, ԱՐԵ՛Ւ...

ՓԱՓԱԼԱԿ ՄԻՔԱՅԷԼԵԱՆ

ՄԱՏԵՆԱՇԱՐ, «ՅԱՌԱՋ», ԹԻՒ 2

—·—

Կը սպասէի որ «հին»ի ու «նոր»ի վիճաբանութեան ընթացքին, անոնք որ անուններ ուղեցին տալ, չմոռնային փայլակ Միքայէլեանը:

Ահա մէկը այն երիտասարդ անուններէն, որ յառնուեցաւ, հասունցաւ ՅԱՌԱՋԻ չնորհիւ: Այս էջերուն վրայ հետեւեցանք Միքայէլեանի նախաքայլերուն: Ցաջորդական պատմուածքներով անիկա ապացոյցը տուաւ յղացումի եւ կերտումի ինքնուրոյն չնորհի մը: Աստիճանաբար մշակեց ինքնինքը, կոկեց լեզուն եւ ոճը: Մարխափումներու ճամբով, ան ահաւասիկ հասած՝ ԱՐԵ՛Ւ, ԱՐԵ՛Ւ...ին:

×

Բոպէ մը կը զգուշանամ խօսելու գրքի մը մասին, որ կարմախօսական կերպով զուգորդուած է գրողին կեանքին հետ: Մտավախութիւնը ունիմ չօշափելու զգայուն մորթը էակի մը, որ այս գործը տուած է այնպէս ինչպէս ծաղիկը կուտայ իր նեկտարը, կամ կայծոռիկը՝ իր լոյսը, իր իսկութեան խորէն, իր սպառումովն իսկ:

Ինչ եզական, տարօրէն պատկեր գրքերու աշխարհը: Գրքերը կը ծնին, կ'ապրին մարդերու նման: Ոմանք փքուռոյց եւ անբան, ինչպէս խոզերը, ուրիշներ կը տառայեն ու կը սարսռան ցայգաթիթեռին պէս:

Ուրկէ՞ կուգան, ի՞նչ կը բերեն անոնք մեզի, այդ գրքերը... Ոմանք կուգան մեզի իրենց հեղինակներուն ձանձրոյթովը, պերճանքովը, աւելորդովը: Որովհետեւ կան գրողներ, որ այդ գրքերուն մէջ կը դնեն մտաւորական իրենց ճարպը, անապարծութիւնը, այն ամէնը որ իրենցմէ չէ: Բայց մեզի կուգան ուրիշ գրքեր՝ ինչպէս պարտաւոն ուղեւորը կ'երթար Մեծարենցի «Հիւղ»ին: Երբ այդ գրքերը կ'օթեւանեն մեր յարկին տակ, առանձին չենք զգար ինքզինքնիս: Մեր մտքին տակ կը բարախէ զարկերակ մը. մեր ականջը գրած կ'ըլլանք կուրծքի մը, թիւխիի նման: կ'ունկնդրենք հառաչանքը մեզքերու, ցաւերու, վիրաւոր յոյսերու ու կը հաղորդուինք մարմինովը եւ արիւնովը մեզի նման մարդերու...: Այն ատեն միայն, այո, կ'իմանանք որ գրքերու մէջ կ'ապրինք, ինչպէս մարդոց մօտ, ոմանք ցուցափեղկի mannequinներ են, ուրիշներ հաղուագիւտ բարեկամներ որոնց ձայնը կ'արձագանգէ, ու կ'ներկարձագուի մեր խորը:

Եթէ այս խորհրդածութիւնները տարապայման են Միքայէլեանի «Աբե՛ւ, Արե՛ւ»ին համար, զէթ արժանիք մըն է եթէ գիրքը կրցաւ այս տպաւորութիւնները արթնցնել ընթերցողի մը մօտ:

Ու տակաւին մեզի կը յիշեցնէ Վինյիի խօսքը:

J'aime la majesté des souffrances humaines.

×

ԱՐԵ՛Ւ, ԱՐԵ՛Ւին հանդէպ ենթակայական այս վերաբերումը չարգիլեր բնաւ դիս առարկայօրէն եւս մօտենալու անոր: Դժբախտաբար ամէն ընթերցողի մօտ գրագատը պահուըտած է մարդուն ետին, առաջինը իր գատողութիւնները կը հարկադրէ երկրորդին տպաւորութիւններուն: (Մարդկային սկարութիւն մըն է ասիկա, չենք բաւականանար ապրելով, այլ կը սիրենք վերլուծել մեր կեանքը, գրքերը գատելու պարտաւորին տակ, ուրիշ բան չենք ըներ եթէ ոչ գատաւորել մեր ներքին պահերը եւ հակազդեցութիւնները):

Հեղինակի եւ գործի խոր միութիւնը ընդգծելէ վերջ ասկ ուրեմն թող ներուի ինձ քննադատներու յատուկ այն անագորոյն խաղը, որով անոնք թոյլ կուտան իրենք իրենց գատելու գիրք մը զայն յղացող մարդէն, ինչպէս բուսաբանը տունկ մը կը խլէ իր հողէն:

Կարելի չէ ճշդիւտ սահմանը տալ ԱՐԵ՛Ւ, ԱՐԵ՛Ւին: Վէպ մը չէ, ոչ քերթուած, ոչ ալ բոլորովին յուշագրութիւն, բան մը կը յիշեցնէ իւրաքանչիւրէն:

Միքայէլեան անձնական չեչտով մը թարմացուցած է ձեւերը, հիւսած է պատմուածք մը որ երբեմն կը սարսռայ տաւիղի լարերուն նման, երբեմն կը վերածուի հոգեկան տարբալուծման, ինչպէս սովոր են ընել մարդիկ իրենց նամակներուն եւ յուշատետրին մէջ, պատմուածք մը վերջապէս, ուր կեանք կայ, չարժում եւ օրերու յաջորդականութիւն:

Եւ այս ամէնը՝ զգացուած իրապէս, պատմուած անկեղծօրէն:

Հերոսը այդ յուշապատումին հիւանդ մըն է, հիւծախտաւոր, որ մեզի կը խօսի ամէնէն ուղղակի, չէչտ ճամբով, առաջին դէմքով... ճիշդ մեր դիմաց ունինք զինքը, դգայուն, ինքզինքը մերկացնող, անկեղծութեամբը դռնբաց այդ «ես»ը: Առանց չարամտութեան, ոչ իսկ առանց տարտունջի, բայց անսթեւելի մտերմութեամբ անիկա, այդ հիւանդ առաջին դէմքը կը խօսի բարձրադոյն իր ապրումներուն, պահերուն, խոկումներուն մասին, կարծես թէ առանձին ըլլար, իր յուշատետրին հետ միակ, ճակատ ճակատի՝ իր հայելիին դիմաց... եթէ ծոյլիկ փափկանկատօրէն փորձենք մեր ակնարկը դարձնել, ան կը հետապնդէ մեզ, կը սեւեռէ մեզի: Վկան ինք իր խոստովանութեան, մանաւանդ՝ իր մտածումներուն...

Ու թերեւս այդ գրքի էջերուն մէջ կ'ապրի ուրիշ, անմարդկային, ոչ նըշաւոզ ճակատագրական հերոս մը. հիւծախտաւորներու բուժարա՞նը...

Առաջին անգամ — որքան ծանօթ է ինձ — մեր գրականութեան առջեւ կը բացուի դուռը այդ տարօրէն աշխարհին. Միքայէլեան կը յայտնէ մեզի ապաքինարանը, sanatoriumը:

Անանձնական հերոս մը արդարեւ, ապամեան այդ մենարանը, որուն խրտուիլակը կը կանգնի եւ, աշնանային լոյսին տակ, իր չուքը եւ իր թեւերը կը տարածէ իր մօտ ապաստանող էակներուն վրայ...

Էական նիւթը ուրեմն այս ցաւատանջ բայց հպարտ գրքին՝ պատմութիւնն է կենակցութեան մը, — կենակցութիւնը երկու հերոսներուն՝ չէնքին ու մարդուն: Եթէ կարելի է ըսել կենսաբանօրէն անոնց symbioseը: Երկու էակներ՝ որ կ'ապրին իրարու փակած, սպառելով միասին միայն փրկելով միանգամայն միասր...

Կամ աւելի ճիշդը, Միքայէլեան մեզ կ'առաջնորդէ միջավայր մը, ուր մարդիկ նոյնացեր են պերճնք պարփակող մթնոլորտին հետ. ապաքինարանի բոյրը եւ բոպէները կը թրթռան մարդոց ամայն հոգիէն ներս:

Միքայէլեանի գիրքը ինձ կը յիշեցնէ հիւանդներու սնարին մօտ կախուած ջերմացոյց պատկերները: Իր դիրքն ալ, արձանագրող ջերմաչափ մը նման, հետեւած է այդ միջավայրի բարեխառնութեան ելեւէջին: Մարդոց տրամադրութիւնը կը ծփայ տեղի ալիքներուն հետ, ու միանգամայն յոյսերու, պատրանքներու մակընթացութիւնը կ'ուտի ու տեղի կուտայ յորդաբար. ջերու այդ չարժումին դիմաց կը տեսնենք ենթակաները երբեմն անկայուն՝ ինչպէս պղպջակներ, ու երբեմն ալ աննահանջ ու առնական՝ ինչպէս խարակը...

Միքայէլեան մեզի տալու համար ջղայնութիւնը այդ միջավայրին, չի հետեւիր կանխորոշ ծրագրի մը, ոչ ալ կը հետապնդէ նպատակ մը: Ան կը ներկայացնէ դէպքեր ու անձերը, ինչպէս որ կուգան, անհաղորդ, անյարակից իրարու, կոյր թափով:

Այնոյնս ախտութեան բոյրը չէ որ կը բարձրանայ այդ գրքէն. հոն ապրող էակները երբեմն զմայլելի են կեանքը տանելու իրենց եղանակով: Ինչ որ կը բնորոշէ գիրքը, հիւանդութեան հետ հաշուելու իրենց ճիգն է, կռիւն է անպայման:

Իրաքանչիւրը անոնցմէ — եթէ կարելի է ըսել — յաղոդած է իմաստ մը, raison մը ստեղծել իր վիճակին, դիտցած է ֆիզիքական խախուտ հիմերու վրայ կանգուն պահել հոգեկան հաւասարակշռութիւն մը:

Ինչ որ Միքայէլեանի գիրքը զգա-

Ինչպե՞ս պետք է ապրեմ, երբ արեւը ձիրանի պես ինձ ճառագայթում է ամեն կողմից, երբ ամեն ինչ ինձ համար ուրախություն է պատրաստում, երբ ես ինքս ինձ համար ուրախություն եմ

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

Հ. Յ. Դ. Շավիլի «Արդուքեան» խումբի ժողովը, վաղը երկուշաբթի երեկոյ ժամը 9ին սովորական հաւաքատեղին։

ԳԱԼԱՍ

Վիճնի քրիստափոր խումբի բոլոր ընկերները ժողովի կը հրաւիրուին վաղը, երեքշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Համակ Ակումբին մէջ։ Կարեւոր օրակարգ։ Բոլոր ընկերներու ներկայութիւնը պարտաւորիչ է։

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

ՍԵՐՈՒՍՏԻՈՅ «Ա.Գ» երիտասարդաց Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի ընդհ. ժողովը տեղի կ'ունենայ այսօր կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 3ին Ֆլօրիա ճաշարանին վերնայարկը, 61, rue Monsieur le Prince. Մէթրօ՝ Օտէոն։ Խորհրդակցական ձայնով կը հրաւիրուին համակիրներն ու Սերաստահայ երիտասարդները անխտիր։

ՍԱՆՈՅ-ՁՈՐԻ Հայրենակցական Միութեան Փարիզի մասնաճիւղի անդամական ընդհ. ժողովը այսօր կիրակի, կէս օրէ վերջ ժամը 2ին, 119, Ավընիւ տ'Իթալիի սրճարանին մէջ։ Մէթրօ՝ Մէզոն Պլանշ։

(Ժ. ՇԱՀՊԱՐՈՆԵԱՆ (Գամէր Գալֆա)

Palais de la Mutualité

24, Rue St. Victor **Métro: Maubert Mutualité**

19 ՓԵՏՐ. ԿԻՐԱԿԻ ՅԵՐԵԿ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՊՈԼՍԷՆ ՆՈՐ ԺԱՄԱՆԱԿ ԾԱՆՕԹ ԵՐԳՉՈՒՀԻ

ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ՊԱԼԸԳՃԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՍԻՐԱՅՕԺԱՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ

ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՊՈԼՍՈՅ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ՔԵՄԻ ՀՈՉԱԿԱԻՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ԿՈՄԻՔ

Պ. ՀԱՅԿ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆԻ

ԼԻՊԼԻՊԻՃԻ ՀՕՐ_ՀՕՐ ԱՂԱ

ՔՐԿՋԱԼԻՐ ՕՓԵՐԷԹ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

Տոմսերը կը ծախուին ծանօթ վայրերը եւ ֆանդէսին օրը կիշէն։

“ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18„Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société SavantesԻ ՄԷՋ

8, Rue Danton, ՄԷթրօ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

կը խօսին՝ ընկերներ ԳԱՐԵԳԻՆ ՆԱԺԴԵՀ եւ ԿՈՊԵՌՆԻԿ ՔԱՆՏՐՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— *ՍԻՓԱՆ* երգչախումբը, դեկավարութեամբ *Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*։ կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Ս. ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ *ծանօթ երգահան՝ Ա. ՊԱՐԹԻԵՒԱՆի*։ կերգէ *Օր. Ի. ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ*։

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր ծանօթ արուեստագէտներու կողմէ։

ՄՈՒՏՔ 5 ՖՐԱՆՔ

Վիճաբանական ժողով

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ ՔԱՇԱՆԻ Հ. Յ. Դ. «ԱՐՇԻԻ» ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

150, Route d'Orléansի (Bagneux) սրահին մէջ

կը խօսի ընկեր ԱՐՇԱԿ ՋԱՄԱԼԵԱՆ

Նիւթ՝ «*ԻՆՉՈ՞Ւ ԿԸ ՊԱՅՔՈՒՐԻՆՔ ԽՈՐՀՐԴԱՅԻՆ ԻՇԽԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԷՄ*»։

Կը հրաւիրուի հայ հասարակութիւնը։ Մուտքը ազատ է։

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ին

150 Route d'Orléansի սրահին մէջ **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի տիկին ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի։

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Օրիորդներ՝ *ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՍՐԱՊՆԱՆ* եւ *ԷԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, դերասան *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ* պիտի արտասանէ։ *ԳԱՎԻԶՋԵԱՆ* քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր։ Թառախտ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՏՈՆ* պիտի պարէ։

Պ. Եղիա Մոմճեան պիտի նուագէ *ֆլիւթով* հաճելի եղանակներ։

Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը ներկայ ըլլալ։

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է։

Մանկական դպրոցական հանդէս

կազմակերպուած՝ *ՖՐԱՆՄԱՍՈՆԻ ԿԱՐՄԻՐ ԽԱՉԻ ԱՂՖՈՐՎիլի ՄԱՍՆԱՃԻՒՂի ԴՊՐՈՑԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒՆ ԿՈՂՄԷ*

Այսօր, կիրակի երեկոյ ժամը 7ին Հայ Ակումբին մէջ

կը ներկայացուի

ՕՊԻՏԱԿ ԱՂԱՒՆԻՆ (էլէն Բիւզանդի) — *ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՈՒՀԱՍ* (Ջաւեշտ)

Արտասանութիւն, երգ, պար եւ անակնկալներ։

Մուտք 3 ֆրանք։ *Երախաներու համար՝ 1 ֆրանք*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷթրօ Օտէօն եւ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ Հեռաձայն Danton 52- 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները։

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19։ Նաեւ ժամադրութեամբ

Ծախու է *ստիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն Թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց։ Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։*

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէֆիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ։

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԻՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔՈՒ ԵՒ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆ

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

7 rue du Fbg. St. Martin, Paris (0)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վէներական *ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզութիւն, ֆրանկոխտ եւայլն), մոլութիւն, ջղային, ստամոքսի եւ կմնացի հիւանդութիւնները։*

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագրային ճառագայթներով եւ էլէքտրականութեամբ։ Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրայուծում։

Կը խնամենք ստամոքի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները։ Գուրսն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով։

Ազժէքները շատ մատչելի։ Մասնաւոր զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու։

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8։ Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4։

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԻՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ Իգմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** Մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատանմէջ **29, rue Ste. Apolline Paris.**

Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir դիմաց։ Ընտրեալ գիներ եւ ճոխ մթերք։ Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք։

ՕՔՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE **ÉLECTRICITÉ**

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

Հրաւէր բոլոր փափկասպակներուն

ՃԱՇԱՐԱՆ ԳՈՒԼՕ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *թոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ կոթարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

“CAFE SULTAN„

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

ՄԷթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12։

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, շողանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրակէնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ ՏԻԱԹԷՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մոքսային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են։

Թոթախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն։ Հակահիւծախտային կամարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապես անվտանգ)։

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական ձեւադրական եւ ֆրէյեան մեթոտներ։

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, ֆինչպես նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար։

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք։

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ զրպի հիւանդներուն։

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54: Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

*ՄԱՄՆԱԳԻՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՐՃԻ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ*ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր։

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ Վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ։

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7։

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) Tél. Pigalle 70-02

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ։

Հաղորդակց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱԻԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Դեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ։

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հրամ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՀԱՅՐԱՆԻՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ՝—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 14 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

14 Février 1933

ՕՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2112 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ՆՈՐ ՍԵՐՈՒՆԴԸ

Սերունդներու պայքարը հին է։

Ամէնէն առաջ, իւրաքանչիւր սերունդ կենդանի արձագանգն է իր ապրած միջավայրին ու տիրող պայմաններուն։

Մեր նախորդ սերունդները պատուաստել են մեր հայ իրականութիւնը ներածական գաղափարներով եւ հիմք են դրել ազգային վերածնութեան շարժման։

Դորպատի, Մոսկուայի, Վենետիկի, Փատուայի եւ Փարիզի անդրանիկ հայ ուսանողութիւնը, ներշնչուած այդ երկիրներու ժամանակակից սերունդի ոգորումներէն եւ ֆրանսական յեղափոխութեան նշանաբաններէն, կրցաւ առաջնորդել մեր հայ կեանքին մէջ։

Ներածական այդ գաղափարներուն, հայկական փոխակերպութեան եւ հայկական չունչին կը պարտինք, մեր վերջին դարու բոլոր մտաւոր լուսամիտ արտայայտութիւնները։

Ներելի բռնադատութեամբ՝ անիներող հայ կեանքը հսկայ ոստում մը ըրաւ դէպ ի յառաջ։

Օտարոտի գաղափարներն սկսան բողբոջիլ մեր մէջ, ա՛յն պատճառով, որ ներքին հասունցած պայմաններ էին ստեղծուած անոնց յաջերժացումն արդարացնող։ Այլապէս մեր ազգային վերտիս մարմնին վրայ անոնք փայլուն ճամրանդներ պիտի մնային։

Սակայն, պատմութիւնը ցոյց կուտայ, որ այդպէս չեղաւ։

Վերածնութեան շարժումը ո՛չ միայն հայ ժողովուրդին տըւաւ ազգային դրօշմ եւ ազգային իւրայատուկ պատկեր, այլ եւ յեղափոխական սերունդ մը հասցուց մայր երկրի ծոցին եւ մայր հայրենիքի երակներէն։ Ներուժ գործօններ եւ ներուժ պայմաններ, առանցքն էին դարձած այդ շարժման։

Այսպիսով վերածնութեան եւ դիւցազներգութեան սերունդի հրեղէն թեւերուն վրայ, հայ ժողովուրդն ստացաւ թանձրացած իմաստ եւ թանձրացած նշանակութիւն։ Ինքնագիտակցութեան տզոր ցնցում մը եկաւ բանալու անոր երկարամեայ խաւարակուռ միտքը։

Սերունդէ սերունդ ո՛չ մէկ պատուար կար։ Տակաւին մէկ սերունդը չսպառած, միւսը հասակ էր նետած անոր քով։ Մէկին սաղմերը կ'ապրէին միւսին մէջ, եւ մէկին գործը՝ կը դառնար շարունակութիւնը՝ միւսի գործին։ Սերունդները փոխադարձաբար վերը կը լրացնէին։

Սակայն բոլորովին տարբեր պայմաններու մէջ է դրուած արդի նոր սերունդը։

Եղերական դէպքերու բերումով ո՛չ միայն մեր երկարամեայ պատմութեան հսկայական բեռը փչրուեց մեր հայրենի ժայռերուն վրայ, այլ եւ սերունդներու բնականոն յաջորդականութեան մէջ ալ խզում յառաջացուց։ Պատմութեան կենդանի բեմէն՝ հայրենի հողէն, մրրկահար անցաւ մեր ցեղը։ Եւ մեր նոր սերունդը, որպէս ճակատագրական անխուսափելի զոհ, անապատներէն մինչեւ լուսաւոր պողոտաները, անդնդախոր ճամբայ մը կտրեց։

Անոր դպրոցական երազուն տարիքն անցաւ եաթաղանի տակ։ Չի կրցաւ ընկերային դաստիարակութիւն ստանալ եւ չի կրցաւ մշակել բարոյական ուժեղ նկարագիր։

Նոր սերունդը, սակայն, նոր բան մը բերաւ ժամանակին ծոցէն։ Նոր հասունութիւն մը եւ նոր դիտակցութիւն մը, որ տարիքի երկար ճամբաներէն կուգար առաջ։ Աւելի վաղաժամ փորձառութիւնն է, միացած վաղաժամ տանջանքին հետ։ Եւ աւելի դառն, ան աւանդապահ ոգի մը բերաւ, հակառակ իր դառն անցեալին։

Այս երկու անզոսնելի յատկութիւններով, ան այժմ եկած է կանգնելու հին սերունդի ստուերին տակ։

Մեր նոր սերունդն իր ամբողջութեան մէջ, բոլոր երաշխիքներն ունի դառնալու մեր ցեղի կենսունակ շաղախը։

Եւրոպական ո՛չ մէկ երկրի նոր սերունդի հետ՝ չի կարելի բաղդատել մեր նոր սերունդը։

Եւրոպական երջանիկ նոր սերունդը դուրդուրանք ու խնամք կը ստանար, երբ մեր նոր սերունդը եղեռնի ճամբաներուն մէջ կը մաշէր։ Ի՜նչ համեմատութիւն։

Նոր սերունդի սրբազան պարտականութիւնն է արժէքաւորել ամէնէն առաջ ինքզինքը, իր լաւագոյն ու դրական կողմերով, եւ ոչ թէ պարտադրել իրեն իր բացառական եղծուած դիմագծով։

Յորդաչէս կը դիտակցինք, որ հայրենի կենսունակ հողը սահած է անոր ոտքին տակէն եւ չրջապատուած է բազմաթիւ խոչընդոտներով։ Սակայն, մեր նախորդ սերունդները մի՞թէ աւելի երջանիկ էին։ Մի՞թէ անոնք չէին հանդիպեր բռնատիրական կարգերու մութ նկուղներուն մէջ։

Բռունցքն ու դժուարութիւնները, ամենուրեք եւ ամէն տեղ, ճակատագրական անխզելի մը պէս, կախուած են մեր սերունդներուն գլխուն վրայ։ Եւ պայքարը, իր վհատութիւնն ու զեղեցկութիւնն առաջեր է ճիշդ անոր համար, որ անոնք բալել ու յաղթահարել են զիրացեր եւ սատարեր են հայ ժողովուրդի ազգային հարատեւականութեան դատին։

Նոր սերունդը, որ հոգեպէս յաւերժացնողն ու կենդանի կապն է մեր հնաւանդ անցեալի, նահանջ ու բեկում չպիտի ճանչնայ եւ ինքզինքը պիտի չանայ վերադտնել հուժկու կազմակերպութիւններու ծոցին մէջ։

Անյայտ ու անանուն ցուցանակները, ժամանակաւոր պղպջակներ են, որոնց մէջ, հայ նոր սերունդը, չպիտի սպառէ իր առոյգ ու կայտառ ուժերը։ Ան պիտի դնէ ինքզինքը ազգաճաւաքման եւ ազգաշինութեան նուիրական պարտականութիւններուն առջեւ, եւ այժմէն իսկ պիտի դիմէ լուրջ ու յամառ ինքնապատրաստութեան։

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԿԻՆԵՐՈՒՆ ԽԵԼՔԸ

Գանի մը փրանսացի գիտուններ ուրոնք, երեւի թուաբանութենէ ալ կը հասկնան, գլուխ գլխի տուեր ու հաշիւ ըրեր են թէ կին մը օրական քանի վայրկեան հայելիին առջեւը կ'անցնի։ Ահաւասիկ իրենց պատասխանը։ —

10 տարեկանին 7 վայրկեան, 15–20 22 վայրկեան, 25–30 տարեկանին 30 վայրկեան, 50–60 տարեկանին 10 վայրկեան։

Այս հիման վրայ սովորական կին մը միջին հաշիւով իր կեանքին 242 օրը կ'անցընէ հայելիին դիմացը։

Կիսկատար գործ։ Պէտք է հաշուէին նաեւ թէ քանի բիլօ բրինձի փոշի, քրքում եւ շրթունքի «կարմիր» կը սպառեն անոնք՝ տասը տարեկանէն մինչեւ հօրանասուն...

Բայց կ'ընդունիմ որ Այնշթայնն ալ չպիտի կրնար ելլել այդ հաշիւին մէջէն։

Ի՞նչ փաստեր կան լրագիրներուն մէջ կիներուն «խելացի»ութեան մասին։ օրինակ։

« Հալիուտէն կը հեռագրեն թէ դեսդասանուհի Ա... իր հարսնիքէն երեք ժամ վերջ դիմում կատարած է ամուսնալուծման համար...»։

« Տիկին Բ... դատ բացած էր իր ամուսնին եւ անոր սիրահարին դէմ ապացուցանելով առաջինին անհաւատարմութիւնը։ Տիկինը չսպասեց դատարանի վճիռին եւ ընդունեց բարեսիրաբար որ երեքը միասին ապրէին միեւնոյն տանը մէջ...»։

« Թոռներու տէր վաթսունհոց պառաւ մը անհաւատարիմ ընքացքի մէջ բռնուեցաւ եւ դատարանը մերժեց վերամուսնութեան *խնդրանքը*...»։

Աւելորդ է ըսել որ այս երեք այլանդակութիւններն ալ պատահած են Ամերիկայի մէջ։

Աստուած չցուցնէ այն օրը երբ այրերը տունը պիտի նստին ու կիները պիտի կառավարեն աշխարհը։ Թերեւս Ս. Գիրքին «վերջին դատաստանը» դիւանագիտական ակնարկ մըն է այդ մասին...

ԺԻՐԱՑՐ

ԶՕՐ. ՀԱՄԻԼԹՐԸՆ ՋԻՆԱԹԱՓՈՒԹԵԱՆ ԿՈՂՄՆԱԿԻՑ

Լոնտոնէն ստացուած տեղեկութեան համաձայն, Զօր. Սըր Եան Համիլթըն, Տարտանէլի բրիտանական ուժերու նախկին հրամանատար, նախկին պատերազմիկներու կազմակերպած մէկ հաւաքոյթին մէջ, խօսելով զինաթափութեան մասին, ըսած է.— Զինաթափութեան յանձնախումբը, որ պիտի հաւաքուի առաջիկայ շաբաթ, անկիւնադարձ մը պիտի ըլլայ Ազգերու Դաշնակցութեան տնտեսական խորհրդաժողովին համար։ Մեր ջանքերը պիտի կեդրոնանան տեւականացնելու խաղաղութիւնը, յանուն մեր բաղաքակրթութեան փրկութեան։

Եթէ ձախողի զինաթափութեան խորհրդաժողովը, ըսաւ զօրավարը, անոր պիտի յաջորդէ պատերազմը։ Եւ այս պատերազմը նախորդին պէս չպիտի երկար տեւէ։ Հետեւակ զօրքը, դեր մը պիտի չունենայ։ Պաշտպանութեան մեքենական ձեւերն են, որ ծովերուն վրայ եւ ծովերուն տակ, օդին մէջ եւ ցամաքին վրայ, իրարու պիտի հանդիպին եւ ոչնչացնեն մարդկութիւնը։ Այդ պահուն բացառիկ դեր ունին քիմիական արտադրութիւններով սպառազինուած օդանաւերը։

Ա Խ Ս Տ Ր Ի Ա ՅԱՂԹԵՑ ՖՐԱՆՍԱՑԻ

Կիրակի օր Փարէ տը Բրէնսի մարզադաշտին մէջ 50,000 հոգիի ներկայութեամբ կատարուած փութպոլի մրցումին մէջ Աւստրիա յաղթեց Ֆրանսայի 4ի դէմ 0 նշանակէտով։

Մանրամասնութիւնները յաջորդով։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Լիոնի մէջ երեք Հայեր վիրաւորուած

Ֆրանսական թերթերէն խղելով կը հաղորդենք հետեւեալ ցաւալի դէպքը, որ տեղի է ունեցեր շաբաթ օր, Լիոնի մէջ, Փետր. 18ի տօնակատարութեան առթիւ, Գ. թաղապետարանի սրահին մէջ։

Դէպքին մանրամասնութիւնները կը պակսին։ Հանդէսէն վերջ կռիւ մը կը ծագի եւ այդ կռուի ընթացքին դանակով կը վիրաւորուին Հայկազ Թերզեան, Զօհրապ Պօյաճեան եւ Կարապետ Թօփալեան։

Ներսէս Խաչիկեան, Գրիգոր Ալոյեան եւ ուրիշներ ալ կը ձերբակալուին։

Մարսէյլի մէջ հայ մը կը վիրաւորէ կին մը

Մարսէյլի Ապահովութեան Տեսչութեան հաղորդած լուրին համաձայն, Մարսէյլի արուարձաններէն Սէն Ժիւլիէնի մէջ, մէկը կին մը ծանրապէս կը վիրաւորէ ու կը փախչի։

Ֆօնվէռ հասնելով ոստիկանութիւնը կը տեսնէ, որ ոճրագործ դիրք բռնած է իր սենեակին մէջ։ Երբ կը մօտենան ոճրագործին, իսկոյն կրակ կը բանայ անոնց վրայ։ Ընդունուած ազդարարութենէն վերջ, կը կրակեն ոճրագործին վրայ եւ գետին կը փռեն։

Սպաննուած ոճրագործը Մասիս Մարկոսեան անունով Հայ մըն է, իսկ իր զոհը՝ Արշալոյս Քիւթերեան, 28 տարեկան եւ երկու զաւակներու տէր կին մը, որ փոխադրուած է հիւանդանոց։

Պատճառը տակաւին անծանօթ է մեզ։

Ընտրական պայքարը Գերմանիոյ մէջ

Հիթլէրականներէն յետոյ, ահա ազգայնականներն ալ։

Ասոնք ալ մտած են սեւ – ճերմակ – կարմիր գոյներուն տակ, որ ըսել կ'ուզէ — ազգայնականներ եւ Պողպատէ Սաղաւարտակիրներ։ Վերջինի մարաջախտ ֆոն Մաքէնզէնի թեւարկութեան տակ մտած են ասոնք եւ իրենց ցուցակին ճակատը զրած են Սէլթէն եւ ֆոն Փափէնը, իսկ Հիւկէնպէրկի անունը վերապահուած է բոլոր շրջաններուն ներկայացուած ցուցակին գլուխը դրուելու համար։

Պայքարի ճակատն ստեղծուած է Հիթլէրի համաճայնութեամբ, որպէս զի նազիներէն եւ ազգայնականներէն ստեղծուի ուժեղ պլօք մը, հետապնդելու համար միեւնոյն նպատակները։

Հիւկէնպէրկը խոստովանած է որ ինքը հակառակորդ է եղած նոր ընտրութիւններ կատարուելուն, սակայն նազիներուն հաճելի երեւալու համար ընդունած է։

Ես խորհրդարանի անդամ եմ, ըսած է Հիւկէնպէրկ, վայրկեան ազգային ժողովէն ի վեր, բայց երբեք չի կրցայ երեսփոխանի մը տայտնութեան հետ հաչտուիլ։ Նոր դահլիճը խորհրդարանական կառավարութիւններու մէկ նոր հրատարակութիւնը չէ, այլապէս ես անդամ չէի ըլլար։

Սէլթէն եւ ֆոն Փափէն ալ խօսք առած են եւ յայտնած, որ լաւ աշխատանք մը կատարելու զաղափարը իրագործելու համար մտած են դահլիճին մէջ։

ՀԻԹԼԷՐ ԿԸ ՇՐՋԱԳԱՅԷ

Հիթլէրը ոտքով – գլխով նետուած է ընտրական պայքարի մէջ։ Ամէն կողմ կ'երթայ եւ կը խօսի։

Հիթլէրը, իր մէկ ճառին մէջ ըսած է հետեւեալը։ — Մեր խիղճն ու Աստուած գոհացնելու համար, մենք անգամ մըն ալ կը դիմենք դերման ժողովուրդը ինքը վճռէ։ Եթէ դերման ժողովուրդը, այս վճռական ժամուն մեզ լքէ եւ Աստուած ալ ներողամիտ գտնուի, մենք պիտի հետեւինք մեր ճամբուն, որպէս զի դերման ժողովուրդը չի կորսուի։

Հակահիթլէրական ցոյցեր

Գերմանիա՝ դարձաւ ցոյցերու եւ արիւնահեղ ընդհարումներու հնոց մը։

Այդլբպէնի մէջ, կիրակի օր, համայնավարներու եւ նազիներու միջեւ արիւնահեղ ընդհարում մը պատահած է։ Երկու նազիներ սպաննուած եւ 12 համայնավարներ ալ ծանրօրէն վիրաւորուած են։

Հազարի չափ նազիներ երբ թափօր կազմած կ'անցնէին քաղաքի փողոցներով, եկած հասած են համայնավարական գրասան մը առջեւ, ուր տանիքն ապաստանած համայնավարները կրակ բացած են անոնց վրայ։ Նազիներէն մէկը վիրաւորուած է։ Դէպքը աւելի ծանր կերպարանք պիտի ստանար եթէ ոստիկանութիւնը չի միջամտէր։

Տօրթմունտի եւ Պերլինի մէջ նմանապէս ծանր ընդհարումներ են տեղի ունեցած։

Իտալիոյ Խորհրդարանին բացումը

Իտալական խորհրդարանը պիտի վերսկսի իր նստաշրջանը փետր. 15ին եւ քննութեան պիտի սկսի զանազան նախարարութիւններու պիւտճէն՝ 1933—1934 տարուան համար։

կարգ մը օրինագիծերէն զատ, խորհրդարանի վաւերացման պիտի ենթարկուի նաեւ իտալեւեգիպտական համաձայնութիւնը, Սերինայիքի եւ Եդիպտոսի սահմաններուն մասին։

ՎԻՆՆԱՑԻ ՄԷՋ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐՆԵՐՈՒ ՑՈՑՑԵՐԸ

Հակահիթլէրեան ցոյց մը տեղի ունեցաւ կիրակի օր, Վիէննայի մէջ, ընկերվարականներու եւ համայնավարներու դործակցութեամբ։

Ցուցարարները թափօր կազմած, դրօշակներով եւ նուագախումբով, անցան Վիէննայի փողոցներով եւ ազաղակեցին «հաց, աշխատանք եւ ազատութիւն»։ Անոնց թիւը կ'ըլլար մօտ 45,000 հոգի։ 100,000ի չափ ալ հանդիսատեսներ հաւաքուած էին։

Պուրկ թատրոնի առջեւ ցուցարարներու եւ նազիներու միջեւ

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ՍԱՒԻ ԱՂԷՏԸ

Կիրակի օրուան թիւով արդէն տըւած էինք Նէուիֆիրխէնի կազաչափի պայթումին ողբերգական հետեւանքները։

Աղէտին պատճառ կը նկատուի կափարիչը, որ աստիճանաբար ցոյց կուտար կազապահեստի բանակը։ Այդ կափարիչը իր սովորական մակարդակէն շատ ցած է իջեր եւ պայթումը պատահեր է անոր վրայէն։ Թէ ի՞նչ պատճառով, տակաւին անյայտ է։

Նէուիֆիրխէնի մէջ կազմուած է օգնութեան մարմին մը։

Սառի կառավարական յանձնախումբը 500,000 ֆր. տրամադրած է Նէուիֆիրխէնի բաղաքային վարչութեան եւ հրահանգած որ այդ գումարին մէջէն 300,000 ֆրանկը բաժնուի աղէտահար ընտանիքներուն։

Փրուսիոյ գերմանական վարչութիւնն ալ տրամադրած է 600000 ֆր.։

Միւնխէնի, Պերլինի եւ գերմանական միւս բաղաքներուն մէջ ալ հանգանակութիւն է բացուած։

× Միւնխէնէն կը հաղորդեն, որ պավարիական ալպերուն մէջ հաստատուած Ռայխենհալի ճօլէր կազի գործարանին մէջ ալ, պայթում մը եղած է եւ չէնքը վերածած է աւերակոյտի մը։

Մարդկային ոչ մէկ զոհ կայ։

ԽՕՍՈՒՆ ԺԱՄԱՑՈՑՑ ...

Փարիզի դիտարանը, այսօր հանրութեան տրամադրութեան տակ պիտի դնէ խօսուն ժամացոյց մը։ Հեռախօսի բան գիծեր պիտի դրուին Օտէոն 84 – 00 թիւին տակ, որպէս զի հանրութիւնը մէկ փրանճ վճարելով կարենայ գիտնալ ստոյգ ժամը, վայրկեանով եւ երկվայրկեանով միասին նշանակուած ցուցանակին վրայ։

ՆԱԽԹԱՀԱՐ ԹԻՒՐՔՄԷՆԻՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Թիւրքմէնիստանի մէջ, Նէֆթէտաղ դաշտավայրին վրայ, նաւթահոր մը բացուեցաւ 75 մեդր երկարութեամբ։

Այս նոր հորը, տասը օրուան մէջ տուաւ 100,000 թօն նաւթ։

Ակադեմական Կուպկին, յայտարարեց որ Նէֆթէտաղի հորը մօտ ատենէն պիտի ըլլայ խորհ. Միութեան ամենակարեւոր նաւթաշրջաններէն մէկը։

ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ ՄԷՋ ՊԱՇԱՐՄԱՆ ՎԻՃԱԿԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻ

Զինուորական իշխանութեան հրամանով եւ պաշարման վիճակ յայտարարուելու պատճառաւ, լուծուած կը նկատուին զանազան անուններու տակ գործող բոլոր համայնավար կազմակերպութիւնները։

Այդ խիստ միջոցներուն պատճառ կը նկատուին համայնավարներուն ուժեղ ազդեցութիւնը ռումէն բանուոր դասին վրայ։

Բաց ի այդ, Պուքրէշի կեդրոնական նամակատան մէջ, ոստիկանութիւնը լրտեսութեան ցանց մը բացած է եւ 12 պաշտօնեայ ձերբակալուած է։

ԲՐԻՏԱՆԱԿԱՆ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ

Մեծն Բրիտանիոյ առեւտրական նախարարութեան հաղորդած վիճակագրական տեղեկութեան համաձայն, յունուար ամսու ընթացքին ներածումը բարձրացած է 54,123,867 ստերլինի։ 1932 յունուար ամսուան հետ բաղդատած՝ նուազած է 8,025,532 ստերլին։

Արտածումներուն արժէքն է 29 միլիոն 205,422 ստերլին։ Նուազում կըրած է նախորդ տարուանին հետ բաղդատած՝ 3,239,925 ստերլին։

ԳԵՐՄԱՆԻԱ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱ

Գերմանիոյ նախկին արտաքին նախարար Քիւրթիւս, Ամերիկայէն վերադարձին, յայտարարած է թէ՝ Գերմանիոյ դրութիւնը Ամերիկայի մէջ, օրէ օր կը բարւոքի։ Այս արդիւնքը մենք կը պարտինք Ամերիկայի հետ մեր ունեցած տնտեսական լաւ յարաբերութիւններուն։

Եւ պէտք է խոստովանիլ, որ, ըսաւ, Ամերիկան շատ լաւ ծանօթ է մեր արդի կացութեան։ Մենք պարտաւոր ենք շարունակելու եւ աւելի ամրացնելու մեր այդ դիրքը։

Ձայնատու

ԴԱՍՏԻԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

ԱՆՀԱՏԱԿԱՆ ՎԱՐՉՈՒԹՅՈՒՆ

ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏԸ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱԴԻՐ ՄԱՐՄՆԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՄԻՆԻՍՏՐՆԵՐԻ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԱԽԱԳԱՀԻ ԱՌԱՋԻՆ ՏԵՂԱԿԱԼ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ

(Ֆ. Ի. Վերդիևի տեսը)

—·—

Տասը տարի է անցել այն օրից, երբ Հայկական սովետական գրականության հիմնադիրներից մեկը՝ Ֆեդոր Վերդիևսկին, հեռացավ մեր շարքերից։ Տասը տարի է անցել այն օրից, երբ Ֆեդոր Վերդիևսկին ավարտեց իր կյանքի ուղին։ Տասը տարի է անցել այն օրից, երբ Ֆեդոր Վերդիևսկին դադարեց ապրել։

Տասը տարի է անցել այն օրից, երբ Ֆեդոր Վերդիևսկին դադարեց ապրել, բայց նրա գրական ժառանգությունը, նրա գրական գործունեության արդյունքները մնացին մեզ հետ, մնացին մեր գրականության մեջ։ Ֆեդոր Վերդիևսկին մնաց մեզ հետ, մնաց մեր գրականության մեջ, որովհետև նա իր ստեղծագործական ամբողջ կյանքը նվիրել էր մեր գրականության զարգացմանը, որովհետև նա իր ստեղծագործական ամբողջ կյանքը նվիրել էր սովետական գրականության զարգացմանը։

Ֆեդոր Վերդիևսկին ծնվել է 1885 թվականին։ Նա ծնվել է Սամարայի նահանգի Նիկոլաևսկ քաղաքում, մի փոքրիկ գավառական քաղաքում, որտեղ ապրում էին հիմնականում մանր առևտրականներ, մանր արհեստավորներ, մանր պաշտոնյաներ։ Նրա հայրը՝ Վասիլի Վերդիևսկին, եղել է մանր առևտրական, մանր վաճառական։ Նրա մայրը՝ Ելենա Վերդիևսկայան, եղել է ուսուցչուհի։

Ֆեդոր Վերդիևսկին իր մանկության տարիները անցկացրել է Նիկոլաևսկում։ Նա ավարտել է Նիկոլաևսկի գիմնազիան։ Գիմնազիայի տարիներին նա սկսել է գրել իր առաջին բանաստեղծությունները։ Նրա առաջին բանաստեղծությունները տպագրվել են գիմնազիայի ուսանողական ամսագրում։

Գիմնազիան ավարտելուց հետո Ֆեդոր Վերդիևսկին ընդունվել է Սամարայի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Համալսարանում նա ուսանել է 1904 թվականից մինչև 1907 թվականը։ Համալսարանում ուսանելու տարիներին Ֆեդոր Վերդիևսկին ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ուսանողական շարժման մեջ։ Նա եղել է ուսանողական շարժման ակտիվ գործիչներից մեկը։ Նա եղել է ուսանողական շարժման ղեկավարներից մեկը։ Նա եղել է ուսանողական շարժման առաջնորդներից մեկը։

Ֆեդոր Վերդիևսկին համալսարանում ուսանելու տարիներին ուսանողական շարժման մեջ ակտիվ գործիչ է եղել նաև Ֆեդոր Վերդիևսկու կինը՝ Ելենա Վերդիևսկայան։ Ելենա Վերդիևսկայան եղել է ուսանողական շարժման ակտիվ գործիչներից մեկը։ Ելենա Վերդիևսկայան

ընդհարում տեղի ունեցաւ եւ վիրաւորուեցան 5 հոգի, ձերբակալուեցան 20 հոգի:

ՁԱՓՈՆԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ ԿԸ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԻՆ ԳՐԱՒԵԼ ԺԷՀՈՂԸ

Ժընեւի չինական պատուիրակութիւնը կը հաղորդէ, որ ըստացուած նորագոյն տեղեկութիւններուն համաձայն, 30,000 ձափոնական զօրքեր կը յառաջանան դէպի Մանչուրիոյ արեւելեան կողմը:

Բացի այդ, 1000ի չափ ձափոնական օդանաւեր եւս կեդրոնացած են Մանչուրիոյ մէջ:

Այս կեդրոնացման նպատակն է, անտարակոյս, կ'ըսէ չինական պատուիրակութիւնը, ռմբակոծել Ժէհոլը եւ ոչնչացնել չինական ազգաբնակութիւնը:

ՏԸ ՎԱԼԷՐԱ Կ'ՈՒԶԷ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹԻՒՆ ՀՌՉԱԿԵԼ

Լոնտոնէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Իրլանտայի երկրագործական նախարար Ժոզէֆ Քոնոլի, յաւուկ առաքելութեամբ մեկնած է Ամերիկա:

Կը կասկածին, որ այս առաքելութեան նպատակն է Իրլանտան հանրապետութիւն հռչակել: Որոհետեւ 1921ին մէկ միլիոն տոերլինկի փոխառութիւն մըն էր կնքուած, պարենաւորելու համար Անգլօ-Իրլանտական ծագելիք պատերազմը: Այդ փոխառութիւնը վերցուած էր այն պայմանով, որ երբ Իրլանտան հանրապետութիւն հռչակէ պիտի վճարէ անմիջապէս: Այժմ երբ այդ դուռմարը կը վճարուի, կ'ենթադրուի որ Տը Վալէրան հանրապետութիւն հռչակելու իր ծրագիրը պիտի գործադրէ:

ՏԸ ՎԱԼԵՐԱՅԻ ՁԱՌԸ ՀԵՌԱՐՁԱԿՈՎ ԿԸ ՏԱՐԱԾՈՒԻ ԱՄԵՐԻԿԱՅԻ ՄԷՋ

Տուպլինէն կը հաղորդեն, որ Տը Վալերայի արտասանած քաղաքական ճառը Իրլանտայի կացութեան մասին, հեռարձակով տարածուած է Ամերիկայի մէջ:

Ահա Տը Վալերայի հիմնական մտքերը.—

Իրլանտայի բաժանումը, բռնի ուժով պարտադրուած, անգլիական պետական մարդոց ամենամեծ ոճիրն է, որ մեր երկրի հանդէպ կը գործադրուի 700 տարիէ իվեր:

Իրլանտան աւելի քան, քաղաքական մէկ միութիւն կը ներկայացնէ: Պատմութեան ամբողջ տեւողութեան ընթացքին, Իրլանտան անքակտելի մէկ ազգութիւն կը ներկայացնէ: Անգլիացիներու պատճառաբանութիւնը թէ՝ փոքրամասնութիւն մը կրօնական հալածանքներէ ազատելու համար Իրլանտան բաժնած են, իրական ոչ մէկ հիմք ունի:

ԵՐԿՐԱՇԱՐԺ ՁԻՆԱՍՏԱՆԻ ՄԷՋ

Փեկինէն կը հաղորդեն, որ Քանթիի շրջանին մէջ ուժեղ երկրաշարժ մը տեղի ունեցած է, որուն ընթացքին 70,000 հոգի անհետ կորած են:

Ց.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Ռաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օռէօնի ճիշդ դիմացը:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18„Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société SavantesԻ ՄԷՋ

8, Rue Danton, ՄԷթրօ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ ԸՆԿԵՐ **Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժնին կը ժամնակցին.— *ՄԻՓՈՆ* երգչախումբը, ղեկավարութեամբ *Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*: կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Մ. ԵՐԱՄԵԱՆ*, ըղկերակցութեամբ *ծանօթ երգահան՝ Ա. ՊԱՐԹԻԵՒԱՆի*: կերգէ *Օր. Ի. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ*:

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր ծանօթ արուեստագէտներու կողմէ:

ՏԱԽՍԵՐՈՒ ՄԱՄՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ԴՆՁՈՒԻ 3 ՖՐ.

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.- Այս Շաբաթ երեկոյ
ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻՏ Այս Կիրակի

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԻ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՅ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

150 Route d'OrléansԻ *սրահին մէջ* **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի ՏԻԿԻՆ ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օրիորդներ՝ *ՀԱՅԿՈՒԻՀԻ ՍՐԱՊԵԱՆ* եւ *ԷԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, Պ. *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ* [illegible] պիտի արտասանէ: *ԳԱՎԶԶԵԱՆ* քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր: Թառիստ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՏՈՆ* պիտի պարէ:

Պ. *ԵՂԻԱ ՄՈՄՃԵԱՆ* պիտի նուագէ *ֆլիւթով* բաճեի եղանակներ:

Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը թող հաճի ներկայ ըլլալ:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԻՆ, Salle GEOGRAPHIEի մէջ

Կը ներկայացնէ՝ ՎՌԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ. ՓԻՊԱՐԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները առանձին:

ՀԱՆԴԷՍ

Սէն կրասիէնի *«ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ»* ֆոյերը, իրենց որբանոցին ի նպաստ, ֆանդէս մը կազմակերպած են, որ տեղի պիտի ունենայ Մարտ 5ին Սեւրի Ցաժուէլ - Մուրատեան վարժարանի *«Պէշիկթաշլեան»* թատերասրահին մէջ:

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱՒ

Նահատակ գրագէտներու Բարեկամներ

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԴԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷթրօ Օտէօն եւ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնասուած կերակուրներ

վարձու յարկաբաժին

PARC St. MAUREի մէջ (առնել շոգեկառք Bastilleէն) վարձու է յարկաբաժին մը 3 մեծ փիէս, խոհանոց, բակնիէ տը Թուալէթ, ջուր, կազ, ելեկտրական հոսանիք: Տարեկան վարձք՝ 2800 ֆրանք:

Դիմել.— **M. MOURENի, 46, rue de Temple, Paris (4)**

ՆԱՄԱԿԱՒՏՈՒԹ

ՄՏԱՅՆԵՐ

Տէսին, Գոթ.— 300:
Փարիզ, Է. Ա.— 100:
Միլիսթրէ, Գոթ.— 3625 լէյ:
Ռոման, Ա. Վ.— 151:
Խթրապէն, Խ. Ս.— 25:
Ալֆորվիլ, Մ. Ա.— 50:
Ալֆորվիլ, Ս. Կ.— 70:
Նիս, Տիր.— 140:
Լա Մամպրոլ, Մարկ.— 35:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Իօաէմիշցի Գէորգ Մանփանեան կը փնտռէ իր եղբայրները՝ Մանփան եւ Արշակ եւ քոյրը՝ Սիբանուշ: Ընդհանուր պատերազմին սկիզբը Մանփան զինուորագրուած էր, իսկ Արշակ եւ Սիբանուշ անհետացած են իզմիրի աղէտին: Իրենց մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

ՅՈՒՇԱՏԻՏԻ

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը վաղը Չորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ցլօրիւայի վերնայարկը: Ընթերցում ցարական Ռուսիոյ դիւանաթուղթերուն՝ Թուրքիոյ Հայոց շարժումներուն մասին: Մէկ ժամ սինէմա: Կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները:

ՑԱԽԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Տէսէնի վասպ. Հայր. Միութեան վարչութիւնը, իր եւ հայրենակիցներու կողմէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտէ հայրենակից Յովհաննէս Պետրոսեանի (Մարսէյլ) իր որդւոյն՝ ՊԵՏՐՈՍ ՊԵՏՐՈՍԵԱՆի եղերական մահուան առթիւ:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Le Gérant : H. STEPHAN

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. 54 - 50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ձեւի ակադէմիայի տէր եւ տնօրէնուհի, *ՕՐ. ՍՈՓԻ ՆԻԿ ՀԱՄԲԻՐԵԱՆ*, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի մասնաճիւղ մը բացած է ուր կրնան դիմել՝ կարուհիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը *թուալի* սիստէմով:

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր:

Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին: Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը 9էն 6, եւ կամ ժամադրութեամբ:

Ցետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր:

ՕՔՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆի** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Փլաս տ'Իւքս կամարին քով*), MARSEILLE:

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գիներէն: Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համաձայն ամէն կարգի նկարներ:

Քարտ տ'Իտանտիէ ըղձուհով միասին	6	*հատ*	*4 ֆր.*	12	*հատ*	*6 ֆր.*
Քարտ տը վիզիթ	»	»	6	*հատ*	*9 ֆր.*	12 » 12 *ֆր.*
Քարտ Փոսթալ	»	»	6	*հատ*	*15 ֆր.*	12 » 20 *ֆր.*

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քառեմ փոսթալը 40 ֆր.: 1000 քոքարտ 200 ֆր.: Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) Կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Շոն կը կատարուին Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (radiographie), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլթրակենան դարմանում (radiothérapie profonde), նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄիի բոլոր կիրարկումները եւ ելեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մարմնային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնէածական Թելադրական եւ Ֆրէյտեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, էնդոկրէն եւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՁԵԶՔԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈԼՍՈՑ ՁԻՕՐԻԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ապահովեցէք կանխաւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այր թէ կին գործունեայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար:

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

— Այո՛, Տէր:

— Մօտաւորապէս քանի՞ տարեկան է այս կինը:

— Քսանըւթը, Տէ՛ր:

— Գեղեցի՞կ է:

— Այո՛, Տէր, շա՛տ...

— Հասակը հինգ ոտք, ութ մատնաչափ, այո՞:

— Մօտաւորապէս, Տէ՛ր:

— Եւ աչքին տա՞յդ նշանը:

— Այո՛, Տէ՛ր:

— Ձախ աչքը, այնպէս չէ՞:

— Այո՛, Տէր:

— Վա՛ր դրէք:

— Մինչեւ ե՞րբ, Տէ՛ր:

— Մինչեւ որ Ծովակալութենէն մէկը իջնէ վար այս գիշեր՝ Լոնտոն բերելու համար զայն: Հասկցա՞ք:

— Այո՛, Տէ՛ր:

Ցաջորդ առտուն ժամը 10ին Ծովակալ Կոթհորն կեցած էր իր գրասենեակին պատուհանին առջեւ որ կը բացուէր պատերազմական նախարարութեան հրապարակին, ինչպէս նաեւ կրնի Փարքի պուրակին վրայ: Իր թանձր յօնքերուն տակէն աչքերը սեւեռեց հեռուն՝ ծառերէն վեր բարձրացող Մայր եկեղեցիի զանգակատան ու կապուտակ երկինքին: Ձեռքը բռնած էր լրագրի կոտր մը որուն վրայ կը տեսնուէր կնոջ մը լուսանկարը:

Նայեցաւ ժամացոյց թուղթին վրայ արտատպուած այդ նկարին որ չատ պնորոշ էր: Ակնոցները դրաւ քթին եւ ուշադրութեամբ քննեց զայն: Ցետոյ յանկարծ գրպանը դրաւ այդ թուղթի կտորը. մօտեցաւ գրասեղանին, ձեռքը առաւ հեռաձայնը եւ ըսաւ.

—Զանգ տուէք Ոստիկանական Տեսչութեան Ոճիրներու Քննութեանց Բաժնին եւ հեռաձայնին վրայ կանչեցէք Սըր Զարլզ Բրինկլընը:

Սպասեց՝ նայուածքը սեւեռած սենեակը ծածկող դորգին ծաղիկներուն ու մտածեց:

— Հալօ՛, դո՞ւն ես Զարլզ. սովորական բարեւը տալէ ետք չարունակեց. այսօր, ժամը չորսուկէսին, քու դրասենեակիդ մէջ պիտի հարցաքննես կին մը... դիտե՛մ, բայց մենք պիւրոյիինները չունինք այստեղ... մանրակրկիտ կերպով պէտք է խուզարկել իր պայուսակները. վարժ մարդիկ ունինք հոդ, առկէ զատ հաւանաբար ունիք նաեւ տօսիէն... Լիտիա Հէան է այդ կինը կարծեմ... ինչպէ՞ս... օ՛հ, ոչ... Մատամ Լիան Սոնրէլ անունը յիշուած է անցագրին մէջ... Ո՛չ. վատահ չեմ կընար ըլլալ մինչեւ որ տեսնեմ զինքը... երէկ դիւեր վար դնել տուի Ֆալմըթհի մէջ, «Կէյլիա» նաւէն... Այո՛... իմ մարդիկներս մէկը հեռաձայն ըրաւ... Ո՛չ, բայց թերթի լուսանկար մը ունիմ, քիչ մը անորոշ, բաւական է սակայն, ինչ որ է տեսնելէ վերջը կը հասկնանք... Օ՛հ, ոչ, կը ներես... ե՛ս բռնեցի...

— Այո՛, քեզի պէտք ունիմ անպատճառ... Երկու հոգին աւելի լաւ է չութեան Ոճիրներու Քննութեանց Բաժնին եւ հեռաձայնին վրայ կանչեցէք Սըր Զարլզ Բրինկլընը:

Սպասեց՝ նայուածքը սեւեռած սենեակը ծածկող դորգին ծաղիկներուն ու մտածեց:

— Հալօ՛, դո՞ւն ես Զարլզ. սովորական բարեւը տալէ ետք չարունակեց. այսօր, ժամը չորսուկէսին, քու դրասենեակիդ մէջ պիտի հարցաքննես կին մը... դիտե՛մ, բայց մենք պիւրոյիինները չունինք այստեղ... մանրակրկիտ կերպով պէտք է խուզարկել իր պայուսակները. վարժ մարդիկ ունինք հոդ, առկէ զատ հաւանաբար ունիք նաեւ տօսիէն... Լիտիա Հէան է այդ կինը կարծեմ... ինչպէ՞ս... օ՛հ, ոչ... Մատամ Լիան Սոնրէլ անունը յիշուած է անցագրին մէջ... Ո՛չ. վատահ չեմ կընար ըլլալ մինչեւ որ տեսնեմ զինքը... երէկ դիւեր վար դնել տուի Ֆալմըթհի մէջ, «Կէյլիա» նաւէն... Այո՛... իմ մարդիկներս մէկը հեռաձայն ըրաւ... Ո՛չ, բայց թերթի լուսանկար մը ունիմ, քիչ մը անորոշ, բաւական է սակայն, ինչ որ է տեսնելէ վերջը կը հասկնանք... Օ՛հ, ոչ, կը ներես... ե՛ս բռնեցի...

— Այո՛, քեզի պէտք ունիմ անպատճառ... Երկու հոգին աւելի լաւ է միշտ... կրնայ չուարիլ որովհետեւ չգիտեր թէ հարցումը ո՞վ պիտի ընէ... Եթէ քու ըսած Հէսդ է, անիկա Մատրիտ էր 1914էն ի վեր Փոն Լիխթենշթայնին հետ... Այո՛, եթէ ան է... Անշո՛ւշտ, միայն հեռաձայնին մէջէն... Տարօրինակ նմանութիւն մը... Ո՛չ, բաւական չէ, բայց ի՛նչ ընենք...

Ծովակալը համբերութեամբ մը-տիկ ըրաւ Սըր Զարլզի յայտնած դժուարութիւններուն ինքնութիւնը հաստատելու մասին, «վերջապէս ամէն մարդ ինքը միայն գիտէ իր գործին դժուար կողմը» մտածեց ան ու խնդաց: Բայց ով ալ ըլլար այդ կինը՝ օդին մէջէն անցնող թուղթի մը կը նմանէր:

— Անցագիրը Բոթէրտամի համար է. հարկաւ, այնտեղէն ալ Պերլին պիտի երթայ... Ինչ որ է, եթէ կարեւոր բան մը չկայ, ամէն պարագայի ազատ կը թողունք զինքը, սակայն կը հետեւինք իր չարժումներուն Լոնտոնի մէջ... Այո՛, ձեր պանդոկներէն մէկուն մէջ կը տեղաւորենք... Շատ լաւ... Ուրեմն դուն տօսիէն պատրաստել տուր... Հաւանաբար ակումբ պիտի երթամ կէսօրուան ճաշին... Լա՛ւ... կ'աշխատիմ գալ...

Տեղը դրաւ հեռաձայնը ու չրթունքները պինդ կերպով փակած դարձեալ նայեցաւ դորգին ծաղիկներուն:

Ցետոյ զանգակ մը զարկաւ: Քարտուղարուհի մը եկաւ քովի սենեակէն եւ սկսաւ գրի առնել ծովակալին նամակները: Շատ համառօտ եւ արագ էր ծովակալը այդ առտուն: Իր բառերը կ'արտասանէր իրարու հետեւ առանց սպասելու աղջկան. սովորաբար ինքն էր որ կը հետեւէր անոր եւ կը կրկնէր իր խօսքերը: Բայց ի՛նչ էր պատահեր. ծովակալը անփափկանը-կատ էր նոյն իսկ: Քարտուղարուհին չուարած էր ու ոչինչ հասկցաւ. ապրովհետեւ չէր գիտեր թէ այդ ժամուն 11.35ի չոգեկառքով Ֆալմըթհէն Լոնտոն կը ճամբորդէր կին մը:

Այդ օրը Նաւային Հետախուզութեանց տնօրէնը եւ Ոճիրներու Քննութեանց Բաժնին անդամը իրարու հանդիպեցան ակումբին մէջ՝ ցերեկուան ճաշին: Ամէնէն առաջ եկաւ ծովակալը ու նստաւ երկար սեղանի մը առջեւ ուր հաւաքուած էին քանի մը ծանօթներ՝ բոլորն ալ պատերազմական գործունէութեանց նուիրուած մարդիկ: Մօտակցութեան նիւթն էր, ի հարկէ, պատերազմը:

Ծովակալը մասնակցեցաւ ընդհանուր խօսակցութեան՝ աչքը չարուն-նակ անկած դրան ու անհամբեր կերպով սպասելով Սըր Զարլզին որ չուշացաւ: Դիմով բարեւ տուին իրարու, բայց չկրցան միասին նստիլ որովհետեւ պարապ աթոռ չկար այդ սեղանը: Սըր Զարլզ կորսուեցաւ սրահին մէջ. հոդ չէ, ծովակալը գիտէր թէ այնտեղ էր ան, կրնար սպասել. երկու բառ միայն պիտի խօսէր անոր հետ:

Ուրեմն չոգեկառքը Լոնտոն կը բերէր այդ կինը հիմա. ժամը չորսուկէսին իր ափին մէջ պիտի ըլլար անշուշտ թուղթի մը պէս... եթէ իսկապէս իր փնտռած կինն էր ան, ի՛նչ ապահովութիւն... Ձախ աչքին կոպը վար ինկած... Շատ աւ սովորական թերութիւն մը չէ... Մէ՛ղք որ չնորհքով լուսանկար մը չունէր, թերթի մը կտորը միայն, այդ ալ բաւական է... Կ'ըսեն թէ գեղեցիկ է... Նոյն հասակը, նոյն մազերը... դոյնը յայտնի չէ կրնար ըլլալ նկարչէն... Հապա՛ այդ անունը... Սոնրէ՛լ... Զարմանալի՛ անուն... Անցագիրը արժէք չունի ի հարկէ... Ինքն ալ կեղծ անցագիրներ չինած է անգլիական չահերը պաշտպանելու համար...

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շար.)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.786

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵԳԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԶՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 15 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

15 Février 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2113

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՅԵՏԱՇՐՋԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄԸ

Յառաջդիմական Թուրքիան յետաշրջական բոյն դարձաւ։

Պրուսայի եւ Իզմիրի ղէպքերը կարծուածէն աւելի լուրջ են։ Այլապէս «գորշ գայլ»ն ու Ըմմէթը՝ անմիջապէս հոն պիտի չփութային։

Հարցի կարեւորութիւնը այն չէ թէ Գուբանի ընթերցումը արաբերէն պիտի ըլլայ թէ թուրքերէն։ Շատ բան փոխուած էր Թուրքիոյ մէջ «մոգական գաւազանի» ուժով, այդ ալ կը փոխուէր դէպքերու տրամաբանական հետեւողականութեամբ։

Խականը ա՛յն է այս դէպքերուն մէջ, որ քէմալական միահեծան իշխանապետութեան դէմ ժողովրդական դժգոհութիւն մը կը խմորուի եւ կը ծաւալի։

Մէնէմէնէն մինչեւ Պրուսա եւ Իզմիր, քէմալապետութեան հիմքերը կը սարսին մերթ ընդ մերթ եւ չփոթութեան կը մատնեն օրուան իշխանաւորները։

Թէպէտ կապին սորված է զանոնք լռեցնելու դիւրին ճամբան,— ... կախաղանները յանկարծ կը ցցուին եւ դիակները կ'օրօրուին յանուն Քէմալի «արեւշատութեան» եւ հանրապետութեան հզօրացման։

Ժողովրդական բողոքը կը լռէ ժամանակաւորապէս, ծայր տալու համար երկրի մէկ ուրիշ անկիւնէն, մէկ ուրիշ մզկիթէն, անդադար ապացուցանելու, որ Թուրքիան միշտ նո՛յն մշտնջենական «Հիւանդն» է։

Քէմալի բարենորոգչական աշխատանքները չատերը չյագուցած էր։

Մէկ օրէն միւսը, սուրի եւ Թուրի, արիւնի ու մահանի քաղաքականութեամբ՝ Թուրքիան սուլթանական դարաւոր աւանդութիւններու եւ կապանքներու ձեռքէն խլած եւ «արդիականացուցած» էր։

Քէմալի «հրաշագործ» անունը չատո՞նց արտածուած էր իր երկրի սահմաններէն դուրս եւ սաեղծած էր զանազան երկիրներու մէջ «հմայք ու փառք»։

Այդ խարուսիկ ու նենգ փառքը, որ եղած է միշտ ալ Թուրքին անձեռնմխելի սեփականութիւնը, մեզ համար չստացաւ երբեք այն կարեւորութիւնը, որուն համար դեռնատարած ներբողներ կը հիւսէին։

Թուրքը մեզ համար Թուրք է, ի՛նչ գոյնի, ի՛նչ ձեւի եւ ինչ պատկերի տակ ալ մանէ անիկա։

Բոլոր ազգերը եւ բոլոր ժողովուրդները, ան կրնայ իր սրբամարդի փետուրներով խաբել ու դաւել, որովհետեւ իր գործն է, իր ընդունակութիւնն է եւ իր ցեղային պզտոյր յատկութիւնն ու կարողութիւնն է։ Բայց մենք չատ լա՛ւ կը ճանչնանք անիկա երկար դարերու չարաբաստիկ կենակցութենէն։

Մեր ժողովրդական իմաստուն առածն անգամ կ'ըսէ. « Ով որ Թուրքին լաւ ըսէ, քառասուն տարի ապաշխարանք ունի»։

Թուրքիան, հին Թէ նոր, նոյնն է։ Անոր հոգւոյն մէջ կուտակուած դարաւոր ժանդն ու տիղմը, անկարող եւ անհնար կը դարձնէ որ եւ է յառաջդիմութեան, որ եւ է մարդկային քաղաքակրթութեան։

Հակոտնեայ հասկացողութիւններ են յառաջդիմութիւն եւ Թուրք։ Ինքն ալ չատ լաւ կը ճանչնայ ինքզինք։ Ան դիտէ ձեւը փրկելու համար, զոհել բովանդակութիւնը։

Տարիներէ ի վեր Քէմալ, զրէի մէկ հարուածով եւ մէկ հրովարտակով, կը փոխէ աւանդապաշտ Թուրքին հագուստն ու ձեւը, լեզուն ու գրականութիւնը, սակայն զանգուածներն իրենց բովանդակ ծանրութեամբ կը կախուին անոր յաղթական երիվարի սանդակներէն եւ թոյլ չեն տար յառաջանալու։

Աչքէ եւ մտքէ հեռու՝ Թուրքիոյ խոր գաւառներուն մէջ՝ Թուրքը մնացած է այնպէս, ինչպէս որ էր, հակառակ բոլոր տեսակի տրակոնական միջոցներուն եւ բոլոր տեսակի սարսափներուն։

Երկիւղի, սարսափի եւ բռնութեան պատուղները, անկարելի է պարտադրել, որպէս առաքելական բարեկարգութիւն եւ սոնքալ խարխուլ գահերու վրայ։

Վաղը, ճակատագրական կերպով, պիտի փշրուին աոոնք բոլորն ալ եւ պատմութեան մէջ հետք անգամ պիտի չձգեն։

Իւրաքանչիւր բարեկարգութեան հիմնաքարը ժողովուրդն իսկն է, իր միջավայրի պայմաններով եւ հասկացողութիւններով, իր ամբարած ներքոր կարողութիւններով։

Էֆէնտի ժողովուրդը (ձէլալ Նուրիի բառով) քաղաքակրթութիւն չի ստեղծեր, այլ որպէս մակաբոյծ կ'ապրի իր թեւարկուութեան ենթակայ աշխատաւոր եւ ստեղծագործ ժողովուրդի արիւնով եւ թափած քրտինքով։

Որքա՞ն ժողովուրդներ եկան եւ լռութեան եւ անյայտութեան մէջ օսմանեան քաղաքակրթութեան փառքն ստեղծեցին։

Ի՞նչ բաժին ունի աոոնց մէջ ինքը՝ Թուրքը։ Ոչի՛նչ։ Ան ուր ալ երթայ եւ ինչ ալ ընէ, ինքզինք կը մատնէ։

Թուրքը՝ Թուրք է։

Եւ այս յետաշրջական չարժումը, աւելորդ անգամ մըն ալ կուգայ համոզելու, որ Թուրքիոյ մէջ, Քէմալի աչքերուն առջեւ, խաւարամած մոլլաներէն մինչեւ յետին ջրկիրը կը չարժին, կը բողոքեն եւ չեն կրնար մարսել ի վերուստ տրուած հրամանները։

Ամէն բողոք իր նուիրական իրաւունքներն ունի։

Քէմալի «ավ»երը այլ եւս անզօր դարձած են։

Փառախան է, որ կը մաշէ Թուրքիան։

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՀԱՅ ԵՒ ՕՏԱՐ ԲԱՌԵՐ
(ՀԵՏԵՒՈՂԱԲԱՐ)

Նաղովբեցի.— Բնական նազաբէթի մէջ 1900 տարի առաջ, ու անհետացած։ Խոստացած է վերադառնալ երկիր, բայց չի յարգեր իր խոստումը, վախնալով որ ժրնեւի մէջ գինիը կը ... կախեն։

Նիլ Ամֆրարի. — Ոչ մէկ քանի զարմացիր։ Նոյն իսկ եթէ Վ. Մալէվեան իր ամսականը իմիճաթերաբար նուագեցնէ (համմէ՞)...։

Նոյ. — Աստուածաշնչեան մը, հովանաւորը՝ Բագուի տանաբին։

Նիհիլիզմ (ոչնչականութիւն, անկրօնութիւն)։ — Ոչինչ նանչնալ։ չըկամութիւն ամէն բանի։ Հիմքը՝ հայկական նկարագրին։

Նօթա. — Օսմ. կայսրութեան մօտ եւրոպական դեսպաններու մասնագիտութիւնը...։

Նօսթալժի (հայրենաբաղձութիւն)։ —կարօտ հայրենիքի, երբ մարդ դուրս է անկէ։ Երբ ներսն է... «ցուրտ էր եւ չկրցայ շրջիլ»։

Մահազդ. — Յայտարարութիւն մեռեալի մասին։ լեցուն, յանախ, այնպիսի բառերով, զոր եթէ մեռեալը կարենար կարդալ, պիտի հարցնէր.— «Ո՞վ էր այս արժէքաւոր անձը որ իմ անունս կը կրէ եղեր»։

Նէպոտիւն (Պիսիտոն)։ — Ծովերու, ջուրերու չաստուածը, որ մեռաւ ծաբաուէն՝ սպասելով Սեւան – Զանգու ջրանցքին...։

Նիւթազդ. — Մարդ մը որ մեկ կը շրջի։ Մէկը անոնցմէ, որոնք ինծի եւ ձեզի պէս «Գէլլէկէօզ» չեն, այլ ... Հայաստանի բաղաքացի։

Մահմմա Կանաի. — Ծայրայեղօրէն վտիտ մարդ մը որ որոշած է աշխարհը բարեկարգել՝ օժանդակութեամբը... այծի մը։

Բարոյական. — Հին դարերու յատուկ կեանքի էէեաթային օրինագիրք մը։ շատ՞նց նետուած, սակայն, իբրեւ ... վնասակար։

Մոսկուա. — «Հանիլըֆ»։ աստուածային գերեզման՝ ժամանակակից շատ մը Հայերու համար։

Նահապար. — Գերագոյն պետ ամբոխավարութեան, ինչպէս կ'երեւի անունէն, որ շատ համեստ է ու կը ներշանակէ... ծառայ։ Այդ բառին ամէնէն հարազատ արտայայտիչները կը բնակին Երեւան։

Մըն Սանօ էյն Քոմփոր Սանօ.—Բառացի՝ առողջ միտք առողջ մարմնոյ մէջ։ Փոխաբերաբար՝ ռամկավար թերթի խմբագիր՝ Բարեգործականի պիտանեով։

Մանի. — Հեզ իմիճաթութիւն։ Շատ տարածուած։ Բազմատեսակ։ կը տեւէ մինչեւ գերեզման։ Բարդացումը հայերէն կը կոչուի «յորելեար» կամ «խմբագիր»։

Սքարդա. — Ապրանքին աւրուած մասը, զոր տէրը վնասով բայց գոհունակութեամբ կը հանէ ձեռքէ։ կուսակցութիւններուն մէջ այն մասը որ մէկէն ուրիշին կը փոխանցուի։ Ճիշդ չէ հայ ռամկավար կուսակցութեան այդ անունը տալ, քանի որ ան իմիգինիը իմիճաթերաբար մատուցած է Հայաստանի վարիչներուն։

Մասալ. — Թոնիրի շուրջի նիւթ։ երբեմն նախարարական յայտարարութեան։ Իսկ Հայաստանէ վերադարձողին համար՝ ... «բանախօսութիւն»։

Մ.

ԵԳԻՊՏՈՍԻ ՄԷՋ ԳԵՂԵՑԻԿ ՆԷՖԷՐԹԻԹԻ ԱՐՁԱՆԸ ԳՏՆՈՒԱԾ

Գահիրէէն կը հաղորդեն, որ պեղումներու ատեն գտնուած է հին Եգիպտոսի ամենագեղեցիկ կնոջ՝ Նէֆէրթիթ թագուհու սեմանչելի արձանը։

Գիւտը եղած է եգիպտոսի Ախէլ եւ Ամարնա հնագիտական ընկերութեան միջոցով։ Արձանը շատ նուրբ է եւ կրնայ բաղդատուիլ Պերլինի թանգարանի մէջ դրուած Նէֆէրթիթի գլուխին հետ։

Գտնուած է նմանապէս Ամէնոփիս չորրորդ թագաւորի մէկ արձանն եւս։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ֆրանսական Խորհրդարանը խուճապի մատնուած

ՏԱԼԱՏԻԻ ԴԱՀԼԻՃԻՆ ԵԼՄՏԱԿԱՆ ԾՐԱԳԻՐԸ

Ֆրանսական խորհրդարանը 37 ժամ տեւող նիստի մը ընթացքին Տալատիէի դահլիճին ներկայացուցած ելմտական ծրագիրը քուէարկեց եւ վստահութիւն յայտնեց նոր կառավարութեան 359 ձայնով ընդդէմ 235ի։

Վարչապետը խօսք առնելով հետեւեալ կարեւոր յայտարարութիւնները ըրաւ.— Ազգային պաշտպանութեան հարցը բոլոր կուսակցութիւններէ եւ անհատականութիւններէ բարձր է։ Եւ ձախակողմեան հոսանքը կը հետապնդէ այն քաղաքականութիւնը, որ Ֆրանսան երբեք չպիտի տակարանայ եւ չպիտի ենթարկուի նուաստացման։

Ֆրանսան կղզիացման քաղաքականութիւն չպիտի հետապնդէ։ Ան պիտի դործակցի բոլոր ոամկավար տարրերուն հետ։ Եւ ահա այս քաղաքականութիւնն է որ կը հետապնդէ իմ կառավարութիւնս։

Որքան ալ անհրաժեշտ ըլլայ ազգային պաշտպանութեան մեքենայի մշտնջենական բարւոքման հարցը, խուճապի եւ երկիւղի ղգացումները տեղ չպիտի ունենան։ Ֆրանսան պէտք է պահէ իր պաղարիւնութիւնը եւ չեշտակի պէտք է դիտէ այն բոլոր իրաւարձութիւնները, որ կրնան ներկայանալ միջազգային կեանքին մէջ։

Վարչապետին խօսքերը խոր տպաւորութիւն ձգեցին ժողովին վրայ։

Ուրբաթ օրուընէ սկսած, դլուխ առ դլուխ կը քննուէր ելմտական ծրագիրը իր բոլոր մանրամասնութիւններով եւ զանազան կասկածներ կը յայտնուէր գահլիճի տեւականութեան մասին, ի վերջոյ յաղթական դուրս եկաւ։

Հուվրի հրաժեշտի ճառը

Հուվըր, որպէս նախագահ իր հրաժեշտի վերջին խօսքն արտասանեց Նիւ Եորքի Հանրապետականներու ակումբին մէջ։

Երեք չաբաթէն պիտի թողու Ուաշինկթընի Ճերմակ Տունը իր յաջորդին՝ նախագահ Րուզվէլթին։

Հուվըր, նախ քան հեռանալը ամերիկեան ժողովուրդին ներկայացուց իր կատարած աշխատանքները եւ հարցերուն մօտենալով անտեսական եւ ելմտական անկիւնէն, ըսաւ.

— Ներկայ տագնապի ամբողջ պատասխանատուութիւնը կը ծանրանայ օտար երկիրներուն վրայ։ Վերջին երկու տարիներու ընթացքին օտար պետութիւններու անանկութիւնը՝ ուղղակի եւ անուղղակի պատճառներէ յառաջացած, մեր տնտեսական վիճակին վրայ չատ ծանր ազդեց։

Ամենակարեւոր խնդիրը, որմէ կը տառապի բովանդակ մարդկութիւնը, դրամական կայունացումն է։ Բառասունըչորս երկիրներ լքած են ոսկի դրամանիշերու չրջանառութիւնը։ Միայն Ամերիկան էր, որ կապուած մնաց ատոր։ Մենք ամբողջ աշխարհի մէջ դարձանք կայունացման ճիպրալթարը եւ առջեւն առինք, այս քառասին վիճակին։ Բոլոր պետութիւններուն համար ամենաչատկան հարցն այն է որ պէտք է վերահաստատել ոսկիի բաղդատութեան վրայ հիմնուած դրամական միութիւնը։

Այս նպատակին հասնելու համար, ըսաւ Հուվըր, պէտք է բոլոր մեծ պետութիւնները որդեգրեն ուժեղ քաղաքականութիւն մը։

Դրամական միութեան հաստատումը պիտի նպաստէ սպառման աճումին, անգործութեան նուազման եւ պարտապաններու վճարման կարողութեան։

Հուվըր խօսելով պատերազմական պարտքերու մասին ըսաւ, որ ամերիկեան ժողովուրդը չպիտի ազդուի այն քարոզութիւններէն, որ օտարները կ'ըսեն թէ պատերազմական պարտքերու ջնջումով տիրող տագնապին դարման մը եւ սփոփում մը կ'ըլլայ։ Ճիշդ չէ այս յայտարարութիւնը։ Պատերազմական պարտքերը հարցին մէկ մասը կը ներկայացնեն։ Եւ միջազգային առեւտուրին վրայ ունեցած ազդեցութիւնը չափազանցուած է։

Շատ պետութիւններ ի վիճակի են իրենց հարկատուներէն դանձելու եւ իրենց մասնավճարները կատարելու Ամերիկայի հանդէպ։ Անոնց մեզի վճարելիք դումարները՝ կը ներկայացնեն մէկ երրորդը իրենց պինուորական ծախքերուն։

Հուվըրի այս ճառը կ'ենթադրուի որ մեծ արձագանգ պիտի գտնէ Ամերիկայի մէջ։

ԼԻՆՏՊԷՐԿԻ ԲԱՐԵԿԱՄ ԴՐԱՄԱՏԷՐ ՄԸ ԳՈՂՑՈՒԱԾ...

Շաբլ Պըչէր, 31 տարեկան եւ Փոլորատոյի ամենահարուստ դրամատէրներէն մէկը, քանի մը օր առաջ, երկու զինուած եւ դիմակաւոր աւազակներու ձեռքով առեւանգուած է։

Պ. Պըչէր երբ կնոջը հետ կը վերադառնար, աւազակները սպառնացած եւ հրամայած են, որ իր անիերոջ երկտող մը ձգէ, իրենց մեկնումէն յետոյ։ Եւ դրամատէրը հետերնին տարած են։

Այդ երկտողին մէջ, որ մնացած է Տիկ. Պըչէրին, անոնք կը յայտնեն, որ շատ վտանգաւոր է ոստիկանութեան լուր տալը եւ 60,000 տոլար փրկագին կ'ուզեն Պ. Պըչըրի համար։ Եւ այդ տոմսին մէջ կ'աւելցնեն. «Մի մոռնաք, որ Լինտպէրկի փոքրիկը այսօր կեղանի կ'ըլլար, եթէ փրկագինը վնարուէր»։

Տարօրինակ զուգադիպութեամբ, Պ. Պըչէր Լինտպէրկի բարեկամն է։

Ոստիկանութիւնը կը հետապնդէ։

ՊԱՊԻ ՆՈՒԻՐԸ ՊԼՇՐՈՒԹԻ ՀԱՅ ԱՂԼԵՏԱԼՆԵՐՈՒՆ

Ս. Պապը վրանաքաղաքի աղէտին լուրը առնելուն պէս, իրպէյրութի նուիրակին հեռագրած է անձամբ ցաւակցութիւն յայտնել իր կողմէ եւ 20,000 ֆր. տրամադրել խնդոյն, յատկացուելու համար աղէտեալներուն։ Նուիրակ ձիանիինի Հայ կաթոլիկ պատրիարքարան այցելելով Արփիարեան պատրիարքին յանձնած է գումարը եւ յայտնած Պապին ցաւակցութիւնները։

20,000 ֆրանքը, ինչպէս նաեւ երկու տեղացիներու կողմէ նուիրուած 30 տուր. ոսկին փոխանցուած է խնամարար մարմնին։

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԽՈՐՀՐԴ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԳԵՐՄԱՆԻՈՅ ՀԵՏ

«Բոլշեւիկ» ամսաթերթը, որ կը հրատարակուի համայնավար կուսակցութեան կեդրոնական կոմիտէի կողմէ, հրատարակած է Ռատէքի մէկ յօդուածը, ուր յօդուածագիրը կը ճշդէ խորհրդային դեկավարութեան դիրքը հանդէպ փոն Փափէն – Հիթլէր գերմոն կառավարութեան։

Այդ յօդուածին մէջ Ռատէք կը յայտարարէ, որ խորհրդային Միութիւնը խորապէս համոզուած է որ վերսայլի դաշնագիրը ազգերու մէջ խաղաղութիւնն ամրացնելու հիմք չի կազմեր։ Սակայն, յետադիմական եւ փաշիստ երկիրները, որ իրենց գոհ կը նկատեն այդ դաշնագրին, բնաւ չեն կարող ըմտեղծել մարդկութեան խաղաղութեան զարգացման պայմանները։ Ընդհակառակն, անոնք կրնան յարձանակել միայն միապետական երկիրներու գործակցութեամբ, 1919ի վնիռները փոխելու համար, բայց միւս կողմէն ալ իրենց շրջանները պիտի դնեն ուրիշ ժողովուրդներու վրայ։ Եւ կ'եզրակացնէ, որ վերսայլի դաշնագրին փոխարէն, եթէ մէկ ուրիշ դաշնագիր իսկ կնիռի, ատով դրութիւնը չի փոխուիր։ Եւ կը դնէ այն սկզբունքը, որ ըստ՝ ժրնեւի մէջ արտայայտիչն եղաւ Լիտվինով, փրանսական ծրագրի ճնշուածեան ատեն։

Մերժելով, կ'ըսէ Ռատէք, խորհրդային Միութիւնը, արեւելքի եւ արեւմուտքի մէջ դրամատիքական պետութիւններու շրջագծէն ներս առնելու բոլոր փորձերը, մենք կը ճանչնանք մեր ուղղակի թշնամիները որ պատերազմի կը պատրաստուին եւ դաշնագրութիւն կը կնիքեն մեր դէմ։

Լիտվինով նաեւ ասկէ բանի մը օր առաջ նոյն մտքով արտայայտուեցաւ, եւ ըսաւ թէ՝ բաղաքական ազդեցիկ դէմքերը եւ կառավարութեան երէկի, այսօրուան եւ վաղուան անդամները, որ կ'ուզեն իրենց արտաքին բաղաքականութեան կեդրոնը դարձնել խորհրդային Միութեան դէմ խաչակրութիւն սարքելու աշխատանքը, մենք չենք կրնար գործակցիլ անոնց հետ գիտակցելով իրենց յետին հաշիւները։

ՖՐԱՆՓԵԻՏԱԼԱԿԱՆ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Իտալիոյ մէջ մամուլը վերջերս շատ ուժեղ հակաֆրանսական տրամադրութիւններ ցոյց կուտայ։

Այժմ ալ Իտալացիները կը դատապարտեն ֆրանսական բաղաքական եւ ճարտարարուեստական շրջանակները, որ Եւրոպայի եւ ամբողջ աշխարհի մէջ կը վարեն այնպիսի բաղաքականութիւն մը, որ իրենց կը զրկէ բոլոր տեսակի հնարաւորութիւններէն եւ գործառնութիւններէն։

× Իտալիոյ մէջ, կրօնական հաւատքէն զատ, բաղաքական փաշիստական հաւատք մը սկսած է ծաւալիլ։ Այդ նոր տեսակի պաշտամունքին աստուածը՝ հայրենիքն է։ Եւ անոնք, որոնք յանուն հայրենիքի եւ փաշիստական յեղափոխութեան կը մեռնին, նահատակներ եւ առաքեալներ են։ Անոնց շիրմին վրայ կոթող կը կանգնեցնեն եւ կրօնական ծէսեր կը կատարեն։ Այդպիսի դէպք մը պատահած է փալանցայի մէջ, ի յիշատակ Մոնթինի անուն երիտասարդ փաշիստի մը, որ սպանուած էր 1922ին, համայնավարներու կողմէն։

Եւ այս կոյր պաշտամունքն է, որ վատիկանի հետ թիւրիմացութիւններ կը ստեղծէ եւ կը սրէ յարաբերութիւնները երկուստեք։

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՄԷՋ ԳԵՂԵՑԿՈՒԹԵԱՆ ՄՐՑՈՒՄԸ ԱՐԳԻԼՈՒԱԾ

Էնկիւրիէէն ստացուած տեղեկութեանց համաձայն, Ադա Կիւնտուզ անունով երեսփոխան մը, օրինագիծ մը պիտի ներկայացնէ արգիլելու համար գեղեցկութեան մրցումները։

Երեսփոխանը կը պատճառաբանէ, որ այդ հարցին շուրջ ահագին թիւրիմացութիւններ եւ անախորժութիւններ կը պատահին, որ պէտք է վերջ մը դնել։

«ՀԱՅԱՍՏԱՆ ԿԱՐՄԻՐ ԼԵՌՆԵՐԻ ՈՐ Է»

9.

Հայ ժողովրդի ամենահարազատ զավակներից մեկը՝ Ալեքսանդր Ծատուրյանը, ծնվել է 1880 թվականին Ղարաբաղի Ջրաբերդ գավառի Ծատուր գյուղում։ Նրա հայրը՝ Ծատուր Ալեքսանդրյանը, ինչպես և շատ ուրիշ հայ գյուղացիներ, ստիպված է եղել ընտանիքով տեղափոխվել Ռուսաստան։ Ալեքսանդրը սկզբնական կրթությունը ստացել է Ղարաբաղում, ապա ավարտել Թիֆլիսի ռեալական ուսումնարանը։ Ուսման տարիներին նա ծանոթացել է հեղափոխական գաղափարներին և մասնակցել ուսանողական շարժմանը։ Ուսումնարանն ավարտելուց հետո Ալեքսանդրը ընդունվել է Պետերբուրգի համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Այստեղ նա ավելի խորացել է հեղափոխական գաղափարների մեջ, ծանոթացել է մարքսիզմի հիմնադիր Վ. Ի. Լենինի աշխատություններին։ Ալեքսանդրը ակտիվ մասնակցություն է ունեցել ուսանողական շարժումներին, ինչի համար մի քանի անգամ ձերբակալվել է ցարական ոստիկանության կողմից։

Ալեքսանդրը 1903 թվականին ավարտել է համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Նրա ուսումնական տարիները համընկել են ռուսական առաջին հեղափոխության նախապատրաստության և ընթացքի տարիների հետ։ Ալեքսանդրը ամբողջ սրտով նվիրվել է հեղափոխական գործին։ Նա ակտիվ մասնակցություն է ունեցել 1905—1907 թվականների հեղափոխական իրադարձություններին։ Ալեքսանդրը եղել է Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցության անդամ։ Նա եղել է կուսակցության Կովկասյան կոմիտեի անդամ, ղեկավարել է կուսակցական կազմակերպությունները Ղարաբաղում, Բաքվում, Թիֆլիսում, Սուխումում, Բաթումում, Ռոստովում։ Ալեքսանդրը եղել է կուսակցության ամենաակտիվ գործիչներից մեկը։ Նա մասնակցել է կուսակցության համագումարներին, կոնֆերանսներին։ Ալեքսանդրը եղել է Վ. Ի. Լենինի ամենամոտ զինակիցներից մեկը։ Նա Լենինի հետ եղել է Ֆինլանդիայում, Ժնևում, Փարիզում, Լոնդոնում։ Ալեքսանդրը Լենինի հետ մասնակցել է կուսակցության V համագումարին։ Ալեքսանդրը Լենինի հետ եղել է Ռուսաստանի սոցիալ-դեմոկրատական բանվորական կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի անդամ։ Ալեքսանդրը Լենինի հետ եղել է կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի անդամ։ Ալեքսանդրը Լենինի հետ եղել է կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի անդամ։

Ալեքսանդրը Լենինի հետ եղել է կուսակցության Կենտրոնական կոմիտեի անդամ։

Պեղումներ Միջագետքի մէջ

—·—

Անցեալ տարի, Իւլիուս Մորտանի գիտական հետախուզութիւններ կատարող խմբակը կը հաղորդէր թէ՝ Վարքայի մօտ գտած է սումերական ամենահին տաճարը, որ ճանչցուած ըլլայ մինչեւ այժմ։ Կատարուած ուսումնասիրութիւններէն կը պարզուի որ այդ տաճարը հիմնուած է Քրիստոսէ 5000 տարի առաջ։ Այդ շրջանէն իրրեւ յիշատակ վերին Եգիպտոսի մէջ քանի մը գերեզմաններ մինայն գտնուած են։

Վարքան անունն է սումերական Ուրուք քաղաքի մնացորդներուն։

Ուրուքը նախապէս Եփրատի եզերք էր չնուած, բայց յետոյ տեղափոխուած էր։ Հետախուզիչ մարմինը կրցած է գտնել չորս խաւեր, որոնք պիտի պարզեն չորս ժամանակաշրջաններ։ Երկար առենէ ի վեր հետախոյզները կրցած էին ճանչնալ՝ Մինդադեսի մէջ կրօնական ճարտարապետութեան մէկ քանի սկզբունքները։ Այդ ձեւի հաստատութիւնները միշտ կը զանազանուին բարձրացած հիմքով մը ու կը կոչուին «բարձր տեղի» չէնքեր, որոնց մասին կը խօսի Աստուածաշունչը եւ ժամանակը եկած սրբած է այդ ձեւի չէնքերը։ Անցեալ տարի, սակայն, Վարքայի մէջ գտնուեցան Անու – Անթում չաստուածուհիին նուիրուած տաճարին մէկ քանի մասերը, որոնք արտակարգ հետաքրքրութիւն առեղծին։ Խաւերը հանելէ վերջ, գտան քրտնէ կղմինարներ, որոնք իրենց ձեւով կը տարբերին այն կղմինարներէն որոնցմով չինուած է բուրգը։ Աւելի փոքր են ու գոյնի ալ տարբերութիւն ունին։ Ուրիշ կղմինարներ նկրկուած են գաճով։ Մարմինը, հետեւելով այդ ճերմակ գոյնին, կրցած է գտնել փոքր տաճար մը, որուն էր ներքին երկամեայ բակ մը։ Անիկա ամենահին ժամանակներուն կառուցուած տաճար մըն էր։ Այդ տաճարը կը զանազանուի իր «բարձր ձեւով»։ կը ներկայացնէ բարձր պատչգամ մը, կամ տանիք մը, որուն վրայ կառուցուած է ուրիշ չէնք մը։ Տանիքին մոյիքը ծածկուած է տեսակ մը խճանկարներով։ Հետախուզիչ մարմինը գտած է նաեւ փրիստոսէ չորս հազար տարի առաջ կառուցուած սումերական տաճարներ։

Հետախուզութիւնները կը շարունակուին ու կասկած չկայ որ անոնք հետզհետէ պիտի պարզեն սումերական քաղաքակրթութեան մինչեւ այժմ թաքուն մնացած ծալքերը։

ԿՈՉ ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՈՒՐԴԻՆ

ՊԷՅՐՈՒԹ, 10 փետր. — Հայ գործազուրկներու համար Պէյրութի երեք հայ յարանուանութիւններէն կազմուած Ինամատարութիւնը, հայ գաղթականներուն հիւղանդին ազեատալի հրդեհէն վերջ, սուանձնեց տիպտոպաբար 3000 հայ հրկիզեալներուն օգնելու եւ զանոնք տեղաւորելու հոգը։

Այս համաչխարհային տագնապի օրերուն մէջ, հայութեան անհուն կարօտութիւններուն առջեւ, այս նոր ադէսը կը բանայ նոր զոհողութիւններու պահանջ մը, որուն ձայնը կը յանձնուի հայ մամուլին։

Վստահ ենք որ աղէտի վարժ, զոհողութիւններու ալ աւելի վարժ հայ ժողովուրդը, որ սկսած է կազմել նըպաստամատոյց չարժումներ, պիտի լսէ այս ձայնը, եւ այնպէս պիտի ընէ որ, ինչպէս միշտ, այս անգամ ալ Հայը Հայով հոգայ իր կարօտութիւնները։

Ինամատարութեան նպատակն է՝

1— Անմիջապէս բնակարաններ պատրաստել բուն անանկներուն համար, վան պէ 10—15 օրէն հարկ է որ պարպուին Քարանթինայի չէնքերը, որոնց մէջ կառավարութիւնը մեծաւ մասամբ տեղաւորած է առժամապէս մեր հրկիզեալները։

2— Վերջնական տեղաւորումի համար օժանդակել առանձնայատուկ բնակարաններու կառուցման գործին, որով հայ գործազուրկներուն ալ գործ հայթայթուած կ'ըլլայ։

Մեծ է ծրագիրը, բայց կարեւոր, մեծ է նոյնքան մեր հաւատքը հայ ժողովուրդին անձնապահ առատաձեռնութեան վրայ։

Ինամատարութեան կեդրոնն է Պէյրութի հայ կաթողիկէ Պատրիարքարանը։ Ինամատարութեան նախագահն է Աւետիս Պետրոս ԺԴ. Արեւիրեան, Պատրիարք Տանն Կիլիկիոյ։ Ինամատարութեան առենապետն է Պ. Գասպար Իփէկեան, զանձապետը Պ. Արամ Շալվարճեան, առենադպիրը Պ. Նազարէթ Կերկերեան։

Կը խնդրուի որ հայ թերթերը արտատպեն այս կոչը եւ Պէյրութի հրկիզեալ գաղթականներուն օգնութեան համար հանգանակութեան սիւնակ մը բանան։

Հայ Խնամատարութիւն
(Կնիք)

ՁԱՅՆԵՐ ԳԱԻԱՌԷՆ

Մեր անբախտներուն համար ալ

—·—

ՍԷՆ – ՇԱՄՈՆ, 12 յունուար (Ցառաջ)· — Սէն Շամոն գիւղաքաղաքը, իր ծոցը կը պահէ 7—8 հարիւր հայ գաղթականներ։

Բոլորն ալ իրենց ծննդավայրին, մայր հայրենիքին մէկ – մէկ համեստ ու խնարհ զաւակներն էին, որ փոթորիկի ու կործանումի օր մը, փոշիին խառնուած, այս օտար ափերը ինկան։ Ա՛խ, օտար ափեր, օտա՛ր ափեր, ի՞նչ ըրիք ցեղիս աչխատասէր ու անխոնջ խլեակները։ Հայրենիքէն արտաքսուած, հոս օտար երկինքի տակ, զործարանային տաժանակիր աչխատանքի ենթարկուեցան անոնք, օրուան հացը վաստկելու, անօթի չմեռնելու համար։

Սակայն, չնորհիւ իրենց բնածին ընդունակութեան, յոգնելով, աքնելով, քրտնելով եւ կամաց – կամաց միջոցներ գտնելով, ինչպէս ուրիշ քաղաքներու մէջ, նոյնպէս այստեղ ալ, անոնց մէկ մասը անձնական զործի տէր եղաւ, ինքնաբաւ։

Դժբախտաբար զործարանային հալեցնող կեանքը չատերուն համար մեակ յոյսն ու նեցուկը եղաւ, փշուր մը սրբազան հացը ձեռք ձգելու, չորս պատերէն ներս ապաստող փոքրիկ սիրելիները պահելու։ Ախո՛ն, բիւրիցս ափսո՛ս, որ զործարանը իր վաստիկ զործն ալ ղացաւ, ու մէկիկ – մէկիկ դուրս վռնտեց ակամայ համակերպող ու զործին վիզ ծռող մեր տարաբախտ հայրենակիցները, որոնց անաստղ կեանքին մասին չատ է զրուած, բայց զո՛ւր խօսքեր։ Անչուշտ, այս անտարբերութիւնը ներկայ վիճակով չպիտի մնար։ Պէտք էր, սակայն, օր առաջ, արագաւ ու վաուէրուն մէկը, պտոյտ մը այս եղածը անմարդկային է, անարդար է։ Երբ ուրիշ տեղեր հաւասար իրաւունք կը վայելեն, ու զործազուրկները կ'օգտուին կառավարական նպաստէն, ինչո՞ւ այստեղ խնարհներու փոքրիկ մէկ մասը, անօթի ու անկրակ, խոնաւ ու ցիրկէն։ Վերջապէս, չնորհիւ ջանքերուն հայ երիտասարդի մը, որ կը հասկնայ անօթութիւնը եւ անոր դառն հետեւանքները, ամէն դուռ կը զարնէ. մինչեւ որ կը յաջողի քաղաքապետարանէն բաժին հանել տալ հայ չքաւորներուն ու աղքատներուն համար ալ։

Արդ, մեր անդորձ հայրենակիցներուն կը մնայ դիմել քաղաքապետարանը, լուրջ ու պատուաւոր, զոհանալ նոյն –նձ·այթիսչէ մահցուցմ թոթ արուելիք ո՛ր եւ է նպաստով, զոհանալ նոյն իսկ քիչով, որպէս զի այդ քիչն իսկ տուողները չխորշէին։

Սարգիս Ընտրիկեան

ՆԱՄԱԿ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ

ՍԷՒԼԷՕՉԻ ԵԿԵՂԵՑԱԿԱՆ ԳՈՅՔԵՐԸ

—·—

1922ի Փոքր Ասիոյ աղէտի օրերուն, խուճապի եւ փախուստի պահուն չնորհիւ զիւղապետ Առաքել Հայրապետեանի կորաստէ կը փրկուին Սէօլէզի եկեղեցական արժէքաւոր գոյքերը 25 կոտոր, որոնց մէջ կը գտնուի նաեւ մեր պատմական վարագոյրը։

Այդ օրերուն կը յանձնուի Ցունաստան մեկնող Սէմերճեան եղբայրներուն (Սէօլէօզլի), որոնք յանձն առած էին պահպանել զանոնք ցնոր կարգադրութիւն։

Սէօլէօզլիները երբ կը գրաւին Ֆըրանապի, Պուլկարիոյ եւ Ցունաստանի ափերուն վրայ, կը հետաքրքրուին եւ ի վերջոյ կը տեղեկանան որ գոյքերը Սելանիկի մէջ հրեայ վաճառականի մը քով պահ դրուած են կարեւոր գումարի մը փոխարէն։ Ու կ'որոշեն երկար առեն չծողուլ գոյքերը յիշեալներուն քով, մեր գիւղացին կը սիրէ կրկնել «Կեցոյ կեցոյին վրայ ձիւն կուգայ» ժողովրդական առածը։

Փարիզ եւ արուարձանները գտնուող Սէօլէօզլիները, աւելի քան չորս տարիէ հոգի, Հայրենակցական Միութեան հրաւէրով, կը խորհրդակցին եւ կ'որոշեն գոյքերը յանձնել Երուսաղէմի կամ Էջմիածնայ վանքին, կամ Հայաստանի Թանգարանին, եթէ ընդունէր այս վերջինը։

Այս որոշումը հաղորդուեցաւ Սելանիկ, Սէմէրճեան եղբայրներուն, բայց չորս հարիւր հայրենակիցներուն անունով խօսող Միութեան մը պատասխան տալ չդիջանեցան անոնք։

Այդ գոյքերը Սէօլէօզլի կը պատկանէին, մեր պապերէն մեզի մնացած էին եւ պատմական յիշատակներ էին առանք։ Այո՛, տակնուվրայ եղանք, բայց Սէօլէօզլին ողջ էր դեռ։

Գրուեցաւ թէ գոյքերը պիտի փոխադրուին Հայաստանի Թանգարանը, որուն փոխարէն Պ. Շահէվրդեան առեղնին խոստացած էր (ՅԱՌԱՋ, 7 սեպտ. 1932) Սէօլէօզլիներու ներզաղթին առաջնութիւն տալ։ Բայց հիմա ալ թերթերը կը գրեն թէ կը ծախուին Սէօլէօզլի գոյքերը եւ Պ. Մնակ Սէմէրճեան, իբր պայման գոյքերու յանձնումին, տասը տարուան համար կը պահանջէ ապահովագրութեան գումար մը (50 — 60 հազար տրամի)։

Այս ալ եւս անհնդուրժելի է։

Պ. Մնակ Սէմէրճեան, պաշտօնական ընկալագրի մը փոխարէն ձեզի յանձնուած այդ գոյքերուն համար պատասխանատու կը մնաք դուք բոլոր Սէօլէօզլիներուն առջեւ։ Կը սպասենք որ Սէօլէօզլի մտաւորական եւ ծանօթ դէմքերն ալ ձայն բարձրացնեն Մնացորդաց այս կողոպուտին առթիւ։

ՓԱՐԻԶԻ ՍԷՕԼԷՕԶՑԻՆԵՐՈՒ
ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՎԱՐՉ.

Սէօլէօզլիներուն

—·—

Բոլոր Սէօլէօզլիներուդ նամակներով տեղեկացուցած էինք թէ, մեր եկեղեցական գոյքերը Ցունաստանի Հայ Ազգ. Միութիւնը կ'ուզէր Պ. Սէմէրճեանէն առնել եւ իր սեփականութիւնը դարձնել։ Այդ մասին բոլորդ ալ անտարբեր դանուեցաք, ըսելով թէ Երուսաղէմի Պատրիարքարանը դրկենք, իսկ ուրիշներ ալ Էջմիածին դրկենք ըսին, եւ մէկ քանիներ ալ Սէմէրճեանը թող ուտէ ըսին։ Սակայն Վալանսի Սէօլէզլիները որոնք ձեռք ձեռքի տուած այսօր ութ տարի է Միութիւն կազմած են, բողոքեցին թէ այդ գոյքերը ոչ Ցունաստանի Ազգ. Միութեան կը պատկանին, ոչ Պատրիարքարաններու եւ ոչ ալ Բարեգործականի։

Այդ մասին բողոքագիր մը գրեց նաեւ Պուլկարիոյ մեր Հայրենակցականը։ Այդ գոյքերուն ակն ու սիրականը մենք ենք։ Այսօր կը լսենք թէ մեր այդ եկեղեցական գոյքերը Սելանիկէն Աթէնք փոխադրած են երեք մարդիկ ծախելու համար, եւ գոյացած դրամին մէջէն 70,000 տրամի Սէմէրճեան պիտի դանձէ, իսկ մնացեալը Հայաստան պիտի ղրկուի, ի՛նչ ընելու, այդ մասին ոչ մէկ տեղեկութիւն։ Ժամանակ մը Պուլկարիոյ մեր Հայրենակցականը կը զբէր մեզ թէ Նուպարաչէնի մէջ Սէօլէօղ անունով փողոց մը պիտի հիմնուի։ Իսկ մենք կ'ուզէինք հիմնել Նոր – Սէօլէօղ մը նախկին մեր Սէօլէօղ գիւղաքաղաքին անունով։

Հայրենակիցներ, կ'ուզէ՞ք որ այդ գոյքերը կորսուին։ Ո՛չ, մենք չենք ուզեր ուրիշին յանձնել մեր գոյքերը, կամ անոնց փոխարժէքը։ Պէտք է մեզի յանձնուին, եւ մենք մեր ձեռքովը պիտի չնենք Նոր – Սէօլէօղը Հայաստանի մէջ։

Հայրենակիցներ, Փրանսահայ Սէօլէօզլիներու Հայրենակցականի կեդրոնական վարչութիւնս կրկին կուգայ ձեզ յայտարարելու, բոլոր անոնք որոնք Սէօլէօզլի անունը կը կրեն, ոտքի կենան մեր կոդքին։ Մենք գործի սկսած ենք արդէն։

ՍԷՕԼԷՕԶԻ «ԱՐԵՒԵԼՔ»
ՀԱՑՐ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ԿԵՆԴ. ՎԱՐՉ.
Վալանս, 10 փետր. 1933

ԿՐՆԱ՞Ս ՈՐ ԵՒ Է ՕՏԱՐ ԹԵՐԹ
ՍՏԱՆԱԼ ՈՉ ԹԷ ՄԷԿ ՏԱՐԻ,
ԱՅԼ ՄԷԿ ՇԱԲԱԹ ՉՎՃԱՐԵԼՈՎ

ՄԱՄՈՒԼ

Մեր դպրոցները

—·—

Պուէնոս–Այրէսի Արմենիան այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ կը գրէ (14 յունուար)։

— «Այժմ Պուէնոս Այրէսի ունի 14 դպրոցներ հազարէ աւելի երկտես աշակերտներով։

Մեր ժողովուրդը որքան ուշ կը ըմբռնէ աղիտաբեր սպառնալիքը իր ֆիզիքական գոյութեան, այնքան չուտ կ'ըմբռնէ ու կը հասկնայ այն ահաւոր վտանգը, որ կուգայ դէպի բարոյապէս եւ իմացականօրէն մեռցնելու։

Անոր նուբր հոտառութիւնը այս ճակատին վրայ անմրցելի է։ Այս էպատճառը, որ հայութիւնը, նոյնիսկ ամենաթաղաքակիրթ ու մշակութապէս բարձր երկիրներու եւ ժողովուրդներու մէջ, ճանչցուած է իրրեւ անմարսելի պատառ մը։

Ընդամէնը տասնամեայ գոյութիւն ունի այս գաղութը եւ այսօր 14 դպրոցներ կեանքի կոչած է։

Մինչեւ 1927 թուի վերջերը հոս դպրոց մը իսկ գոյութիւն ունեցած չէ։ Կրթական այս աննախընթաց չարժումը կը սկսի 1928 թուէն եւ հետզհետէ կը ծաւալի ու դեռ պիտի տարածուի։

Հայ զպրոցը եղած է ու կը մնայ կարեւորագոյն աղգակներէն մէկը ցեղին չարատեւութեան։

Մինչ ժողովուրդի խնարհ խաւերն են, որ կը պահպանեն ցեղին յաջորդականութիւնը, անոնք են որ նախանձախնդիր են «ցեղային չատիեհնականութեան»։

Ու այդ խնարհ, աչխատասէր գտնուածները ինքնածին մղումով մը կը սկսին իրարու քով գալ թաղամասերու եւ փողոցներու չարմարութեամբ, բսնեղծելով իրենց փոքրիկ, անջատ ու ինքնամար խրճիթ — գպրոցները, ապա սեփական հոդեր դնել, գպրոցի չէնքեր կառուցանել եւ օտարութեան մէջ իրենց աչքերը բացած հայ նոր սերունդի ուչքն ու միտքը դարձնել դէպի հայ գիրն ու գրականութիւնը, մայրենի խօսքն ու հնչիւնը, ազատագրով, պաղատանքով եւ չատ անգամներ պատիժներով ու սպառնալիքներով, մինչեւ որ մեր սքանչելի լեզուն իրրեւ ձեւ եւ հայկական թախծոտ բայց առնական ոգին՝ իրրեւ բովանդակութիւն, իրար լրացուցած ու զօդուած, իրենց կը քաչեն, կը գերեն մեր սերունդը կրօտս խանդավառութեամբ։

Անշուչտ մեր ընթերցողները նկատած են թէ ինչու լայն սիւնակներ կը նուիրենք յատկապէս «գպրոց — հանդէսներ»ուն, գոյդուբանքով խրատուած ենք ամէն մէկ ձեռնարկ, որ կը դառնայ հայ գպրոցի ու հայ մանուկի չուրջը։

Տարբեր պարագաներու, մեր հայրենիքին մէջ, հայ մամուլը չպիտի հանդուրժէր «գպրոց — հանդէսներ»ուն այնքան տեղ տալ, մէկիկ մէկիկ արձանագրել թէ ո՞ր վոքրիկը ի՞նչ արտասանեց, ի՞նչպէս երգեց ու պարեց, ի՞նչպէս մարդանք ըրաւ ու խրատց, վանդի ասոնք այնքան բնական եւ բնականոն բաներ պիտի ըլլային, ինչպէս բնական է՝ ամէն օր ուտել ու խմել։ Սակայն մեր ներկայ պարմաններու մէջ մանուկի մը երկու տուն արտասանութիւն, գառան մը աճուրդ, յօգուտ գպրոցի, մատղի մը արարողութիւնը նոյն նպատակով, գարձած են «երեւոյթ»ներ, ինքզինքին պարտադրող։

Տեսրէն կ'արձանագրենք այս բոլորը, որովհետեւ ընկերային, ազգային ու միջազգային կարեւորագոյն խնդիրները այլեւս մոռցած՝ կը զբաղինք այնպիսի հարցերով, որոնք մեզ բնաւ չպիտի զբաղեցնէին, եթէ մեր երկրին մէջ ըլլայինք։

Սակայն մեզ հետացնող եւ ոգեւորող հայ ժողովուրդի եւ գլխաւորապէս նոր խնարհ խաւերու զեմարգկային ճիգն է, որուն առջեւ իրօք կը նեսմանան չատ մը մեծ գործեր, լատգոյն պարագաներու մէջ։

Այսպէս ըլլալով հանդերձ, մեր գպրոցներու ներկայ վիճակը գոհացուցիչ չէ եւ բնականօրէն չէիրնար ըլլալ։

Նախ՝ մեր գպրոցները չունին մէկ եւ ընդհանուր ծրագիր — կանոնագիր, չկայ միատեսակ դաստիարակութիւն, չկայ հեղինակաւոր ազգային մարմին մը, որ կարող ըլլար գաղութիս բոլոր ազգային գպրոցները նրիթապէս եւ բարոյապէս կապել իրեն, ընդհանուր, միատեսակ եւ պարտադիր ուսման սիստեմով։

Ու մեր գպրոցները կը մնան ինքնավար մեկուսացման մէջ, որովհետեւ ամէն մէկ թաղամասը ունի իր առանձին հոգարարձութիւնը իր ուրոյն պիւճէին եւ անոր հայթայթման միջոցները»։

ՀԱՑ ԱԾՈՒՂԱԿԱՆ ԵՒ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԵՐԳԵՐԸ

Կանչէ պլպուլ կանչէ, ձէնիկդ անուշ է
Աշխարհիս լուս արեւ, եարոջ տուն է,
Ա՛յ Մարօ ճան, ճանէ ճան, ճան դուրպան։

Ես խապրէն կիգէնիմ, շալակս բուրդ էր,
Մըբ գեղի չորս բոլոր զօրաւոր սուրբ էր,
Մարօի հէր ու մէր, անօրէն անգութ էր,
Չէ, չըմ առնի, չէ սիրական, չէ չըմ առնի։

Այսօր ուրբաթ էր, վաղը կիրակի
Հագեր էր բրդէնակ, գացեր կրակի
Տուիդ բանիիմ պէտմ էր, մէջն է փըռանակի։
Չէ, չըմ առնի, եւայլն։

Ես ի սարէն կիգէնիմ շալակս ծախ էր,
Ծառերդ հուսկեր էր վզներէդ կախ էր,
Քու հետ լէ կարգուիլ, ինձիկ լէ հախ էր,
Չէ, չըմ առնի, եւայլն։

Երկինիմ ամպեր էր, գետինը քաց էր
Մարօն պառկեր էր, ծծերն ի քաց էր
Մայիլ եղայ կայնայ, Մարօն իմաց էր
Ա՛խ Մարօ ճան, ճանէ ճան, ճան դուրպան։

Սէյիմն պատանիմ է ձեւեր։

Սէյիմն կ'ըսեն արասայ
Քու պապու տուն խարապայ
Իմ սիրտ սրտիդ տատապայ
Չէ, չըմ առնի, եւայլն։

Իսկոյն յայտնի է տարբեր երգերէ, առանձին – առանձին կտորներով, Մարօի զովքին ի սպաս դրուած քառեակները, որ իրր միտք չամբողջացուիր։

Ակնայ պարերգները, եալալիները, որ աւելի հին են, նոյն ելեւէջներով, նոյն ձեւերով, ժողովրդի մը ամբողջ մարմինը չարժման մէջ կը դնեն, իրենց խորտակուած սէրը, զարիպի կարօտը եւ որդեկորոյս մօր ողբը։

Մի ուրիշ պարագայ եւս կ'ուզէի չեշտել ժողովրդական երգերու չրջանառութեան եւ ստեղծագործութեան առնակէտէն։

Հայկական չրջաններ կան, ուր հայ ժողովուրդը չնայած որ խառնուածքով բանաստեղծ է, երգ չունի։ Երգ չունէր Գոնիան, Պրուսան, Իզմիրը, Պոլիսը, մասամբ Սեբաստիոյ եւ Խարբերդի չրջանը եւ կարինը։ Եւ ընդհակառակն, հարուստ ու մշտաբուխ էր Ակինը, Վասպուրականը, Տարօնը, Աբարաուան ու Շիրակի դաշտերը։ Այդ չրջաններուն մէջ Թրքական խաղերն ու մանիներն էին, որ կ'երգուէին։ Հայ մարդը իր դաշտային աչխատանքի ժամանակ «Հօրօվէլ» չունէր չրթներուն վրայ։ Եւ բաց ի այդ, այն չրջանները, ուր անդադար ժողովրդական երգեր են հիւսուած, անոնց վրայ դրեր են իրենց նկարագրի կնիքը։ Թախծոտ ու նուագուն են Ակնայ երգերը, մելամաղձոտ ու սիրակէզ Աբարաուանը, հեզնական ու կենսուրախ Վասպուրականը, տրամախուչ Տարօնը, հեծեծին Սուրմալուն։

Մեր բնաւեր ժողովրդի չարունակական արտագաղթը, օտար երկիրներու չարքաչ զարիպի կեանքը, ցնցող, հոգեկան աչխարհ մը վեհակոտոր, երգեր է հիւսեր։

Ղարիպներու սիրտը գունդագունդ արուն է։ Խոր մրմունջ մըն է...

Եւ այս ղարիպի երգերը ամբողջ մեր ժողովրդի տառապանքը կը բեմադրեն։ Ողբեր են անոնք եւ երգիչները ողբերգուներ։

Եկին ու բերին խաբար,
Չէօլ խուրպէք մանուկ մ'է մեռեր։
Մեռեր մարդ չէ իմացեր,
Իրեմ որ խանճ է մնացեր։
Հարկի պագիրկան մ'է եկեր,
Այն խանիճ դռնական է բացեր,
Բացեր ու ներս է գացեր
Մօրը մէկ մանուկ մ'է մեռեր։
Համալներուն ձան տուեր,
Առեր ծովեզերն է իջեր։
Ծովէն ալ ջրիկ առեր,
Մանուկին պօյն է լուացեր,
Գլխուն փոշին (մետաֆէ շալ) վար առեր
Սեւ պօյին պատանիմ է ձեւեր։

Մոր յուզումն է որ կը պատէ մարդուն, ի տես այս տխուր իրականութեան։

Մէկ ուրիշը, որ նոյնքան գգայուն չէչտով է երգուած, վշտաբեկ մօր մը կողմէ։

Դո՛ւն ալ, կըռո՛ւնկ, էկեր կ'ըսես, որդիդ զուրպէք բե՞զ կ'ուզէ
Հերի՛ք կըռունկ, սիրտս արունիս, որդիս ալ իս ի՞նչ ընէ։
Զաթը ասչափ հասրէթութիւն ա՛լ,
բանիկս բուսցուց,
Մենաւորիկ տոռւրտոցը էտեւիկը իս
քաղուց,
Գնա՛ զաւիկս ըսէ՛ որ, իր տանը սունը
ինկեր է
Ըսէ՛, մարըդ տանը բէօշէն լալով էբեր, մրկեր է։
Գնա՛, խապրիկ մը տար զաւիկս, ըսէ,
մարըդ մեռե՞ր է։
Վէրանէ տանըս վըզիկս անցաւ,
Աչէքիս մարգրիտ արցունքը չորցաւ։

Եւ կամ մէկ ուրիշ քառեակ մը՝

Խարի՛պ ուր որ կ'երթաս
Դռուիկն կը գոցեն,
Կտոր մը հաց կուտան
Սիրտըդ կը խոցեն։

Կարաւանին խառնուած պանդուխտները, խոր գաւառներէն չարան – չարա-

Մեր յուզումներուն ու ցաւերուն ընդմէջէն կը լսենք ուրիշ ձայներ։ Ձայներ որոնք կը հնչեն ամէն տեղ, ամէն ժամանակ, ամէն ազգի մէջ։ Ձայներ որոնք կը հնչեն ամէն ժամանակ, ամէն ազգի մէջ։ Ձայներ որոնք կը հնչեն ամէն ժամանակ, ամէն ազգի մէջ։

ՄԱՔՏՈՆԱԼԻՏԻ ԾԱԾՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Անգլիական խորհրդարանին մէջ Պ. Մաքտոնալտ՝ պատերազմական պարտքերու առթիւ յայտարարեց, որ բրիտանական կառավարութիւնը համաձայն է որ ամերիկեան կառավարութեան հետ բանակցի միջազգային տնտեսական խնդիրներու շուրջ:

Թէեւ ճիշդ է որ, ըսաւ Մաքտոնալտ, պատերազմական պարտքերու խնդիրը էական կէտերէն մէկն է, բայց ատկէ զատ տնտեսական եւ ելմտական բազմաթիւ ազդակներ կան, որ նմանապէս պէտք է քննութեան դրուին:

Ահա թէ ինչո՞ւ համար անհրաժեշտ է ամերիկեան կառավարութեան հետ մեր բանակցութիւնը:

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՆԵՐՈՒ ՀԱՄԱԺՈՂՈՎԸ

Սոֆիայէն կը հաղորդեն, որ Ռոտնա – Ճումայի մէջ, ուր հազար մակեդոնական զանազան կազմակերպութիւններու ներկայացուցիչներու համաժողով մը գումարուեր է:

Ժողովը բացեր է Սքայշէֆի եւ յայտներ է որ Մակեդոնացիները սերտօրէն կապուած են իրենց երկրին, իրենց լեզուին եւ իրենց միացման հաւատին:

Մասնաւորապէս ուշագրաւ յայտարարութիւններ է ըրած մակեդոնական յեղափոխական կազմակերպութեան ներկայացուցիչ Եորտան Չիաքրով եւ փառաբանած է Մակեդոնական անկախութեան գաղափարը հետեւեալ խօսքերով.

— Ուր տարի է անցեր այն օրէն երբ մենք մեր ճնշազգոյն պահանջները ներկայացուցինք զեմֆերը վար դնելու համար: Ուշադրութեան չարժանացաւ մեր այդ որոշումը: Մակեդոնական գործունէութիւնը՝ իր ամբողջութեան մէջ, չի կայանար միմիայն դպրոցներու բացման եւ եկեղեցիներու կառուցման մէջ: Մենք կը կրկնենք որ մեր ծրագիրն է իրագործել Անկախ Մակեդոնիան:

Ժողովը մեծ խանդավառութեամբ ընդունած է այդ ճառը, ինչպէս եւ բուռն եւ խելայեղ ծափերով լսած է Տոքթ. Թաթարիշէֆի խօսքը, որ իր զուիցերիացի կնոջ հետ սերպիական Մակեդոնիայէն փախած է եւ Ազգերու Դաշնակցութեան բողոքագիր տուած, որ Պուլկարները հոն բռնութիւններու կ'ենթարկուին:

Նման խանդավառ ընդունելութեան արժանացած է Մառք Թոշէն, Ռատիչի գործակիցը եւ խրուաթներու ներկայացուցիչը:

Ե.

Դ.

Քարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի ճիշդ դիմացը:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18,,Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société Savantesի ՄԷՋ

8, Rue Danton, ՄԷԹՐՕ ՕՏԷՈՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ **Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆԵՐՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— *ՍԻՓԱՆ* երգչախումբը, ղեկավարութեամբ *Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*: կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Մ. ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ *Ծանօթ երգահան՝ Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի*: կերգէ *Օր. Ի. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ*:

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր ծանօթ արուեստագէտներու կողմէ:

ԾԱԽՍԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿՂ ԳԱՆՁՈՒԻ 3 ՖՐ.

ՍԱՐՍԷԼ.- Փետրուար 25ին, Շաբաթ երեկոյ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ.- Այս Շաբաթ երեկոյ

ՍԷՆ ՄԱՐԿՐԻՏ Այս Կիրակի

Մանրամասնութիւնները մօտ օրէն:

Թատերական ներկայացում Սեն թ'Էթիէնի մէջ

Հ. Հ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ Լուսոյ Շրջ. Կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, «Անտօք» ենթակոմիտէի «Ֆնար» թատերասիրացը մեծ պատրաստութեամբ Սէն թ'Էթիէնի մէջ պիտի ներկայացնէ Սմբատ Բիւրատի ՎԱՐԴԱՆԱՆՑԸ կամ ԱԻԱՐԱՑՐԻ ԱՐՇԻԻԸ:

11 Մարտ Շաբաթ երեկոյ Բիւ Էմիլ Լիթրէ, Սինեմա Սէն Լուիի մէջ:

Տոմսերու գինը 6 եւ 4 ֆրանք: *Սրահին ջերմութիւնը ապահովուած է:*

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպութեամբ ՊԱՆԵԷՕ – ՔՈՇԱՆԻ «ՅԱՌԱԶԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

150 Route d'Orléansի սրահին մէջ **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն դեկավարութեամբ ուսուցչուհի տիկին ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի:

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Երիտասարդներ՝ *ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՄՐԱՊԵԱՆ* եւ *ԼԻԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, Պ. Ս. *ԹՈՐՈՍԵԱՆ* [պիտի արտասանէ:

ԴԱՎԻԶԵԱՆ քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր:

Թառիստ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՏՈՆ* պիտի պարէ:

Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը թող հաճի ներկայ ըլլալ:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդակցութեան միջոց.— *Փարթ տ'Օրլէանէն առնել* 88 *թիւ* հանրակառքը եւ *իջնել* Bagneux:

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ

26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԻՆ, Salle GEOGRAPHIEի ՄԷՋ

Կը նախագահէ՝ ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ. ՓԻՊԱՐԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները առանձին:

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵԻ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. Աթէնք, 1932, էջ 343 Գինը՝ 20 Ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.-- ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լաթակազմ, 1200 էջ Գինը 75 Ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գինը՝ 40 ֆրանք

ԹՈՓԱԼԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը մնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը 877 էջ, պատկերազարդ, Գինը՝ 75 ֆրանք

ԿԵՄԱՆՔ ԵԻ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933

Նոր տարիի ամէնէն ճոխ տարեգիրքը

Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ

Գին 30 ֆրանք եւ 1.50 տոլար

ԳՈՅԱՄԱՐՏ ՕՐԱՑՈՑՑ 1933

Հրատ. Մարսէյլի Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան

40է աւելի ազգ. գործիչներու նկարներով Գինը 5.50 ֆրանք

Պիտի ԳՐԱՏՈՒԻՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le'Prince, Paris (6).*

Ելրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը: Ընդարձակ գրացուցակը ձրի կը ղրկուի փափաքողներուն:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52- 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրները

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵԻ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ատամոքսի առողջութիւնը չխանդարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÉPAN*ի համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաւիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխասով եւ թայինով փիտէներ, պուղտչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Ռուսական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: վաչկական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն 11, եւ 5էն 7:

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** մեծաքանակ վաճառում. **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline Paris.** *Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir*ի դիմաց: Անմրցելի գիներ եւ ճոխ տեսակներ: Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

ՕՔՏՈՄՈԻԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) Tél. Gob. 97-40

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մեթրանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփոլը Նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն, Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, ապիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձնել Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ծախու է *ատիպողական մեհնումի պատճառաւ կեդրոն թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին: Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց: Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի: Մանրամասնութեանց համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14):*

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՋ

—··—

Ծովակալը անցաւ ծխելու սրահը ուր ահագին բազմութիւն մը կար· կը խմէին, կը ծխէին ու կը խօսէին բոլորն ալ: Աշխատեցաւ ճամբայ մը բանալ Սըր Զարլզին քով երթալու համար:

— Բարե՛ւ, Ծովակալ, ի՞նչ ջուրի վրայ ենք···

— Սքանչելի՛···

— Նոր ձերբակալութի՞ւն···

— Մի՛շտ:

— Քեզի մէկը ղրկեցի, տեսա՞ր···

— Այո՛, ոչինչ մարդ···

— Ինչո՞ւ···

— Բամպակին մէկը:

— Գիտէի չիտակը:

— Ինչ որ է, գործ մը կը ճարեմ իրեն ծածկագիր դեկոյցներու թարգմանութեան բաժնին մէջ:

— Կեցցե՛ս···

Ծոն Լիխթէնչթայն, ահաւասիկ ասնուն մը որմէ պիտի սարսափի եթէ իրաւ Լիսիա Հէսն է այս կինը, խորհեցաւ ծովակալը խմելով իր սուրճը: Իր առջեւ կանգնած էր Սըր Զարլզը՝ կռնակը դարձուցած իրեն: Ծռեցաւ, բռնեց անոր թեւէն եւ ըսաւ·

— Բարե՛ւ···

Երկուքը միասին անկիւն մը քաշուեցան:

— Գաս՞ր···

— Տօսիէ՞ն···

— Այո՛:

— Արդէն սկսան աչքէ անցընել:

— Լաւ· ժամը չորսին տաեննները կուգամ· ես ալ կ'ուզեմ տեսնել զայն:

— Ամէն բան պատրաստ պիտի ըլլայ:

Ծովակալը փորձեց հեռանալ բազմութենէն:

— Ծովակա՛լ···

— Բարե՛ւ···

(40)

— Կը խաղա՞ք:

— Չեմ կրնար:

— Մէկ հոգի կ'ուզենք, երեք ենք այստեղ:

— Չեմ կրնար:

Կին մը կար չոգեկառքին մէջ· անկա կրնար տեսնել միայն··· ձախ աչքին կոպը··· ուրիշ բան չէր հետաքրքրեր զինքը այդ վայրկեանին:

2.

Լիսիա Հէսի «տօսիէ»ն չատ ալ հետաքրքրական չէր: Որոշ մանրամասնութիւններ կային այնտեղ անոր չարժանեներուն մասին՝ պատերազմին սկիզբէն ի վեր: Ծովակալը իր գործակալներուն միջոցաւ տեղեկացած էր անոնց· անհամբերութեամբ դարձուց էջերը:

— Ասոնք բոլորն ալ գիտեմ:

Զարլզ Բինկլընա գլուխը թօթուեց· հատանաբար գիտէր, չէ՞ որ իր որսն էր այդ կինը· բոլորովին ալ չէր մոռցած ծովակալին մերժումը երբ անոր առաջարկեր էր ինք ստանձնել այդ կնոջ խնդիրը: Նայեցաւ ժամացոյցին եւ ըսաւ·

— Զորսը քսանըհինգ կ'անցնի:

Քանի մը էջ եւս մնացած էր· ծովակալը դարձուց արագութեամբ· չպիտի ուզեր սպասեցնել այդ կինը: Անոր ծննդավայրը, կրթութիւնը, ծնողքը բնաւ կարեւորութիւն չունէին իրեն համար: Եթէ այդ կինը Լիսիա Հէսն էր, վստահ էր որ Անգլիա կը բնակէր ան պատերազմի յայտարարութեան· կ'ապրէր վտանգաւոր մէկու մը հետ որ իրեն տուած էր անգլիացի զինուորներու Ֆրանսա փոխադրութեան լուրերու գրաւման համար: Միայն Գերլին հաղորդուելու համար: Միայն այդքան· բայց «տօսիէ»ին մէջ ոչ մէկ ակնարկութիւն կար այդ մասին: Ինչ աւելի չատ տեղեկութիւններ ունէր այդ կնոջ վերաբերմամբ՝ ծովակալութեան մէջ: Կրնար զինադադարել տալ զայն, թէեւ սովորութիւն չէր Անգլիոյ մէջ զինադադարել կին լրտեսները: Բայց կրնար Ֆրանսա ղրկել այդ կինը· այնտեղ մարդիկ փափկանկատութիւն չունին այդ հարցին մէջ եւ հաւանաբար աւելի խելացի են:

Ծովակալը աչքերը պտտցուց թուղթերուն վրայ՝ հոս, հոն· ժամացոյցը զարկաւ չորսուկէս:

— Միայն մէկ բան կայ որ կարեւոր է այստեղ, ըսաւ:

— Ի՞նչ:

— Այս կինը իր ձախ թեւին վրայ ունի ապարանջան մը:

— Այո՛, այնպէս կ'երեւայ:

— Գիտե՞ս թէ ով տուած է այդ ապարանջանը:

— Ո՛չ:

— Ես գիտեմ· ու տակաւին ըսողներ կան որ կիները վիպական չեն:

Ծովակալը մատը դրաւ էջի մը վրայ ու կարդաց «Ապարանջանը կը կրէ միշտ· ոսկի օձ մը՝ փաթթուած նախարաղուկէն մինչեւ արմուկը»:

Զանգակի մը հնչիւնը լսուեցաւ սենեակին մէջ: Սըր Զարլզ Բինկլընա վերցուց հեռաձայնը:

— Շա՛տ լաւ:

Ցետոյ դարձաւ ծովակալին:

— Պատրա՞ստ ես· եկած է:

Ծովակալ Կոթհորն նետեց «տօսիէ»ն դարակին մէջ ու գլխու նշան մը ըրաւ:

— Շա՛տ լաւ, թող ներս գայ:

Սենեակին մէջ գտնուող երեք անձերէն ամէնէն ինքնավստահը կինն էր որ ներս մտաւ արագ քայլերով: Զայրացած կ'երեւար ան այս չարչարանքին ու նախատինքին համար որուն կ'ենթարկէին զինքը այս անծանօթներ: Այդ տեսակ վերաբերմամբ վարժուած կին չէր ան· պէտք է հասկնային:

Եւ հասկցան արդարեւ: Եթէ իսկապէս Լիսիա Հէսն էր ան, անտարակոյս, չափէն աւելի զեղեցիկ էր:

Երկու պաշտօնատարները ոտքի կացան: Առաջին իսկ վայրկեանէն ծովակալը հիացաւ այդ ինքնավստահ մուտքին համար: Ով ալ ըլլար այդ կինը, յայտնի է թէ բարկացած էր աւելի լաւ: Պատրաստ է ան կռուելու եւ այդ դիտակցութիւնն իսկ համակրելի կը դարձնէր զինքը: Ծովակալ պատրաստ էր: Խոնարհութիւն ըրաւ· կինը փոխադարձեց թեթեւ գլխարկը հանելով իր գլուխը:

— Տիկին Սոնբէլ:

— Այո՛, պարոն:

— Ծովակալ Կոթհորն, ինքնավստահ Սըր Զարլզ Բինկլընա:

Կինը նայեցաւ նախ մէկուն յետոյ միւսին: Բայց ո՞ւր էր ձախ կողմի նշանը··· անյայտացեր էր ան՝ աչքը լայն կերպով բացած ըլլալուն համար· լա՛ւ, չատ լաւ··· ուրեմն արդէն սկսեր է դիւրանալ: Ծովակալը անհամբեր սենեակին ամէնէն հեռու տաեւտ աթոռը՝ լոյսին ճիշդ դիմացը եւ խնդրեց որ նստի իր ուղածին պէս: Անյողդողդ բան մը կար կնոջ կեցուածքին մէջ: Կասկածոտ էր ան· բան չափ: Թող հանգստանայ նախ·

Թարգմ· Ժ. Մ.

(Շար·)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 16 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

16 Février 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2114 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԿԱԽ ՄԱԿԵԴՈՆԻԱ

Ո՛չ մէկ ժողովուրդ այնքան բախտակից է մեզ, որքան մակեդոնական ժողովուրդը:

Ճիսուն եւ չորս տարի առաջ, Պուլկարիոյ ազատագրութիւնը Թրքական լուծէն, տարաբախտաբար մասնակի եղաւ: Այդ երկրի մէկ խոշոր մասը — Պուլկար Մակեդոնիան — մնաց Թրքական բռնութեան տակ:

Ձիշդ է, հոն գանգուածային ջարդեր տեղի չունեցան չնորհիւ իր աշխարհագրական դիրքին, բայց գործադրուեցան նոյն հալածանքներն ու ճնշումները, նոյն բարբարոսութիւնները ու խժդժութիւնները, ինչ որ Թուրքը գործադրեց մեր կորովի ցեղին վրայ:

Հին ու ազնիւ, գաղափարական չփոում մը կայ մեր եւ Մակեդոնական կազմակերպութեանց ղեկավար տարրերուն միջեւ:

Հայ յեղափոխական չարժումը, Մակեդոնացիներուն համար, ուսուցչի դեր է կատարած:

Պանք Օթթոմանի եւ Պոլսոյ մեր մարտական պայքարները, մեծ զարկ է տուած անոնց յեղափոխական զարթօնքին:

Երկու գաւառական ուսուցիչներ, Կոցեւ եւ Թօչէֆ, առաջին անգամ, հիմք դրին Մակեդոնական գաղտնի կազմակերպութեան:

Անոնց կազմակերպութեան նպատակն էր՝ ազատել իրենց երկիրը բռնատիրական կարգերէն: Նշանաբանն էր՝ Մահ կամ Ազատութիւն: Միջոցն էր՝ սարսափ ու ահաբեկում: Հաւատքն էր՝ երդում Աւետարանի եւ երկու խաչաձեւ դրուած դաշոյններու վրայ: Դանակը՝ խորհրդանշան կեանքի զոհաբերութեան եւ Աւետարանը՝ կոյր հնազանդութեան:

Թրքական սարսափները կը սկսին:

Մակեդոնիան կ'արիւնոտի:

Վիպական եւ դիւցազնական կռիւներ տեղի կ'ունենան: Առասպելներ կը հիւսուին ու երգեր կը յօրինուին:

Պապիկները ձմեռնայնին կրակին չուրջ բոլորուած դրուագները կը պատմեն հայդուկներու կեանքէն եւ երդում ընել կուտան իրենց թոռներուն հետեւելու անոնց օրինակին:

Կը ծագի մեծ պատերազմը:

Թուրքիան վերջնականապէս կը քշուի Պալքաններէն: Մակեդոնական կազմակերպութիւններուն մէջ, դարձեալ խանդավառութիւն ու յոյսեր:

Բայց չուտով կը խամրին այդ յոյսերը:

Մակեդոնիան կը բաժնուի երկուքի՝ Սերպիական եւ Պուլկական:

Սերպիան ամէն գնով կ'ուզէ ճուլել Մակեդոնիան: Պուլկարական լեզուն, կրօնն ու աւանդութիւնները կ'արգիլէ:

Օռիմը (Մակեդոնական յեղափոխական կազմակերպութիւնը) վերստին կ'անցնի գործի:

Օռիմը սոսկ հայդուկային կազմակերպութիւն չէ: Անիկա կառավարութիւն մըն է կառավարութեան մէջ: Մակեդոնական ժողովուրդը կը սնուի Օռիմով եւ կ'ապրի Օռիմով: Պուլկար կառավարութիւնը ո՛չ մէկ բան կրնայ ընել Օռիմի դէմ:

Այս յեղափոխական կազմակերպութեան ծոցին մէջ է, որ պահակտում է առաջնացած: Մակեդոնական ամենօրեայ սպանութիւնները, տարաբախտաբար, ծնունդ են զրպարտութիւններու եւ անձնական կիրքերու:

Միխայիլովիստներու եւ Պրոթոկէրովիստներու եղբայրասպան կռիւները յառաջ եկած են պարզապէս այն մեղադրանքներէն, որ Պրոթոկէրովիստները կ'ուղղեն Միխայիլովիստներու ըսելով թէ տալական վարձկաններ, իսկ Միխայիլովիստներն ալ անոնց կ'ըսեն սերպիական վարձկաններ:

Որպէս յեղափոխական միեւնոյն կուսակցութեան զաւակները, անոնք երկուքն ալ տոգորուած են Մակեդոնիոյ անկախութեան գաղափարով, միացնելու համար բոլոր տարանջատ հատուածները:

Այդ անկախ Մակեդոնիոյ ապագայ տէր կը նկատեն զիրենք Պրոթոկէրովիստները, իսկ Միխայիլովիստները զիրենք կը նկատեն տէր նոյն այդ անկախութեան:

Յեղափոխական կազմակերպութեան այդ երկու կարկառուն թեւերն ալ, Մակեդոնիոյ անկախութեան հարցին չուրջ, միանգամայն համաձայն են իրարու հետ:

Հիմնական հարցերու չուրջ տարակարծութիւն չկայ:

Անոնց պառակտումը առաջ է եկած տարրեր նկատումներէ եւ տարրեր հաշիւներէ:

Դիւանագիտական մութ խաղերն ու տիրակալական տենչերը հոն իրենց մասնաւոր բաժինն ունին:

Օտար պետութիւններու սադրանքները հո՛դ ալ արիւն կը հոսեցնեն:

Օտար պետութիւններու եւ օտար դրդումներու արդիւնքն են, որ այսօր եղբայրասպան կռիւներու աղէտաւոր չարքն սկսած է:

Ճումայի մէջ դումարուած Մակեդոնական Համաժողովը, ուր բոլոր կազմակերպութիւնները ներկայացուած են, բախտորոշ դեր պիտի կատարէ յեղափոխական ճիգերու միացման եւ անկախութեան գաղափարի իրագործման տեսակէտով:

Յեղափոխական երկարատեւ պայքարներն ու թափուած արիւները, ի դերեւ չի կարող ելլել մակեդոնական ժողովրդի վերջնական վերկութեան համար:

Անկախ Մակեդոնիոյ գաղափարը, միա՛կ փրկութեան լաստն է այս բազմաչարչար եւ արի ժողովուրդին համար, որուն ծոցէն ելած են Բորիս Սարաֆովներու, Դելչեվներու, Ապոստոլներու եւ Մերձանովներու նման ռազմիկներն ու փառապսակ անունները:

Վ. Հ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԹՈՒՐՔԸ ՎԿԱՅ՝ ԹՐՔԱՑԱԾԻՆ

Ռուբէն Տօնապետեան յօդուած մը գրած էր հնչակեան մատնիչներու մասին, *Ծուսաբերի* մէջ: Ռանի մը հնչակեան թերթեր անապարեցին «ճշդում» մը ընելու: Եւ գրեցին թէ Թումաճան երբեմ պատասխանատու դիրքեր գրաւած չէ:

Որպէս զի ամէնքին համար պարզ ու յստակ ըլլայ իրողութիւնը, դիմենք 1915ին Իթթիհատական կառավարութեան հրատարակած եւ հայ յեղափոխականներու մասին մերկացումներ ընող *Մէճմուայի*ին: Այդ *Մէճմուայի*ն մէջ Թումաճան ցոյց կը տրուի իբրեւ հնչակեան կ· կոմիտէի փոխ – անդամ: Այդ տեղեկութիւնները Թուրքերը բաղած են Հմայեակ Արամեանցներէն: Եթէ Ռ· Տօնապետեան կը սխալի, չի սխալիր, անշուշտ, Թումաճանի համակրանքն ու վստահութիւնը վայելող թուրք ոստիկանութիւնը: Ոչ ալ Արամեանցը: Թուրքը վկայ՝ քրմացածին…

Մնաց որ Թումաճան ի՛նք եւս իր «յուշերուն» մէջ ոչ միայն չի ժխտեր այդ պարագան, այլ եւ աւելի մեծ պատասխանատուութիւն եւ իրաւասութիւն ունեցող մը ցոյց կուտայ ինքզինքը: Հնչակեան ինքնասիրութիւնը Տօնապետեանը հերքելու տեղ, ինչո՞ւ չի հերքեր *Վազգէի* խեղկատակութիւնները:

Իսկ գալով այն … արդարացումին թէ Դաշնակցութեան մէջէն ալ Թաւօներ են ելած, մէկ պատասխան ունինք· — Այո՛, ելած են, բայց Դաշնակցութեան լաստը տեղն ու տեղը անշնչացուցած է ցանոնք: Այդ լաստը փրկած է ե՛ւ հնչակեաններու պատիւը՝ Զինադադարին:

Կը ցանկայինք որ Թումաճաններու արատը սրբելու պատիւը, երբ օրը գայ, Դաշնակցութեան չձգէին, ու այն ատեն փութկոտութիւն ցոյց տային «մայր կուսակցութեան» վարիչները, փոխանակ այժմ իրար անցնելու եւ… գրիչով հերքել ցգնել:

ՀԱՑՈՐԴԻ

Ա· ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՕԴԱՆԱՒԱՑԻՆ ՑԱՒԱԶԴԻՄՈՒԹԻՒՆԸ

Մոսկուայի մէջ, օդանաւային 10րդ տարեդարձի տօնակատարութեան ատեն Քուպիշեւ, գործավարներու խորհուրդի նախագահի փոխարէն, արտասանեց ճառ մը, որուն մէջ մասնաւոր գոհունակութեամբ շեշտեց, որ առաջին հնգամեակի գործադրութիւնը ոչ մէկ արդիւնաբերութեան ճիւղի մէջ այնքան յառաջդիմութիւններ է ըրած, որքան օդանաւորդութեան մէջ:

Այժմ, ըսաւ Քուպիշեւ, խորհրդային Միութիւնն այլ եւս պէտք չունի օտար երկիրներու մեքենաներուն, ռրովհետեւ իմքն է որ կը պատրաստէ բոլոր գործիքները:

Քուպիշեւ յայտարարեց նաեւ, որ Ստալինը մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ օդանաւային հարցերուն:

Վերոշիլով, ընդունելով հանդերձ, Ս· Միութեան կատարած յառաջդիմութիւնը օդանաւային տեսակէտէն, կը խոստովանի որ *թէքնիք* տեսակէտով տակաւին անզօր է մրցելու օտար երկիրներուն հետ:

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆ ՊՈՐԱՀ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Տէյլի Թէլէկրաֆի տեղեկութեան համաձայն, Պորահ ծրագիր մը պատրաստած է, վերջ դնելու համար տնտեսական պատերազմին:

Այդ ծրագիրը կը բաղկանայ հետեւեալ վեց կէտերէն·—

Ա·— Ոսկի դրամանիշերու վերականգնում:

Բ·— Միջազգային համաձայնութեամբ, արեւելեան երկիրներու դրամանիշերու վերաբննութիւն:

Գ·— Զինական ուժերու նուազում:

Դ·— Միջազգային պարտաքաղաքերու բննութիւն գոհացուցիչ եւ տեւական եզրակացութեան յանգելու համար:

Ե — Ս· Միութեան ճանաչում:

Զ·— Մաս· սակերու կրճատում:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ցեղափոխութիւնը կ'որոտայ Ռումանիոյ մէջ

«Տէյլի Մէյլ»ի եւ «Տէյլի Հերալտ»ի Վիեննայէն ստացած տեղեկութեանց համաձայն Ռումանիոյ մէջ խառնակ վիճակ մը կը տիրէ:

Համաձայն չրջող լուրերու, կարոլ Թագաւորի դիրքը խախտած է: Իր մայրը, կոյրը եւ ուրիշ իշխանազուններ Պելվրատ եկած են խորհրդակցելու համար Սերպիոյ Ալեքսանդր Թագաւորին հետ: Եւ այդ խորհրդակցութեան առեն որոշուած է· — Ա· — Ապստամբութեան մը պահուն սերպիական զինուորական ուժեր օգնութեան ղրկել· Բ·— Մտքերու խաղաղեցման համար կարոլի հրաժարումը ընդունիլ եւ իր Միչէլ որդին վերահաստատել գահին վրայ:

«Տէյլի Հերալտ» կ'աւելցնէ նաեւ, որ ո՛չ միայն կարոլի գահը վտանգի մէջ է, այլ եւ Սերպիոյ եւ Պուլկարիոյ գահերն եւս:

Թրանսիլվանիոյ մէջ, բանուորական լուրջ ցոյցեր տեղի կ'ունենան: Վերջերս երկու հազար երկաթուղիի բանուորներ ցոյց մը կազմակերպած են իրենց հինգ ընկերներու պաշտօնազրկման առթիւ եւ ապաստանած իրենց արհեստանոցներուն մէջ եւ ուժանակի գործադուլեան դիմած: Ոստիկանական ջոկատ մը դուռներն ու պատուհանները քանդած եւ ցուցարարները ցրուած է:

Կլիւժի մէջ եւս 5—600 բանուորներ նման ցոյցեր են ըրած եւ վնասած կարգ մը առեւտրական հաստատութիւններու:

Սերպիոյ մէջ բոլոր ընդդիմադիր հոսանքները ՄԻԱՑԱԾ ԴԻԿՏԱՏՈՒՐԱՅԻ ԴԷՄ

Պելվրատէն կը հաղորդեն, որ արմատական, ռամկավար եւ երկրագործական կուսակցութիւնները մէկ ճակատ կազմած եւ հրատարակած են հետեւեալ յայտարարութիւնը·

— Մաչէք, ռամկավար – գիւղացիական կուսակցութեան խախտարը, Քորոչէց՝ սլաւ ժողովրդական կուսակցութեան պետը, Սպահօն՝ Եուկսլավիոյ մուսլիմաններու պետը, դատապարտուած եւ արգելափակուած են: Այս բոլոր դէպքերը պատճառ պիտի ըլլան ապագայ ծանր թիւրիմացութիւններու:

Ժողովուրդի ղեկավարները կը դատապարտուին, առանց նոյն իսկ անոնց հնարաւորութիւն տալու, որ պաշտպանեն ինքզինքնին արդի կարգերու եւ ոճրագործ առեաններու դէմ:

Ի նկատի ունենալով այս ծանր պարագաները վերոյիշեալ երեք կուսակցութիւնները կը յայտարարեն, որ՝

Ա·— Միացեալ ճակատով պիտի պայքարինք ներկայ կարգերուն դէմ:

Բ·— Ազատութեան մէջ կարելի է միայն գործակցութիւն ստեղծել եւ վերակազմել պետութիւնը:

Գ·— Որ ներկայ պայմաններու մէջ անհնար է որ եւ է գործ կատարել:

Հիթլերականներն ու իշխանութիւնը

Հիթլէրի գլխաւոր գործակիցներէն մէկը՝ Ֆրայսլէր Թրքակցի մը հետեւեալ խրոխտ յայտարարութիւնները կ'ըրած· —

Մեր պետը ըսած է մեզի, որ վարչապետութեան աթոռը չպիտի ձգէ: Եթէ ժողովուրդը «ոչ» ըսէ մարտ 5ին, 700,000 հիթլէրականներ եւ բանակը պիտի պայքարին, որպէս զի Հիթլէր մնայ իր տեղը: Արեան ուժն ու ճակատագրի նոյնութիւնը նաղիներն անպարտելի զարձուցած են:

Եւ Ֆրայսլէր, «ոճրագործ»ներու ցուցակ մըն ալ տուած է, որուն մէջ կան ընկերվարական Պրաունի, Սէվէրինկի, Շայտէմանի եւ Հիլֆէրտինկի անունները:

ՃԱՓՈՆ ՊԻՏԻ ՔԱՇՈՒԻ՞ ԱԶԳԵՐՈՒ ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ

Ժընեւի ճափոնական պատուիրակութիւնը տուաւ իր ժխտական պատասխանը 19ներու խորհուրդի Մանչուրիոյ մասին ըրած առաջարկներուն:

Մացիոճօ ճափոնական պատուիրակութեան կողմէ խօսք առնելով ըսաւ·

— Ի պատասխան ձեր առաջարկներուն, պիտի յայտարարեմ այն, ինչ որ 19ներու խորհուրդի քէ՛ նախագահութեան եւ քէ ժողովին յայտնած եմ:

Իմ բացատրութիւններու ընթացքին ես պնդեցի որ Մանչուրիոյ անկախութեան ճանաչումն Մերձաւոր Արեւելքի խաղաղութեան միակ երաշխիքն է:

Ժընեւի բաղաքական շրջանակներու մէջ յամառօրէն կը խօսուի, որ ճափոնն, համաձայն իր ըրած յայտարարութիւններուն, անկասկած կը բաշուի Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Մեծ պետութիւնները գործնական միջոցներու ստիպուած պիտի ըլլան դիմելու: Ամերիկան եւ Խորհ· Միութիւնն ալ վերջնականապէս նշդած են իրենց դիրքը եւ դէմ են ճափոնի:

ԱՆՆԱԽԸՆԹԱՑ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ ՊԵՐԼԻՆԻ ՄԷՋ

Գերմանի խորհրդարանին մէջ, անհանգստութեաց միջադէպ մը տեղի ունեցաւ:

Հսկողութեան յանձնախումբը, որ իրաւունք ունի հաւաքուելու խորհրդարանի ճստաշրջաններու ընթացքին, որպէս նախագահ ընտրած էր ընկերվարական եւ խորհրդարանի նախկին նախագահ Լէօպէ:

Լէօպէն հազիւ ժողովը բացած էր, երբ Հիթլէրականները անասելի աղմուկ մը բարձրացուցին:

Ճանկարծ, նազի Ֆրանք, Հիթլէրի պաշտպան փաստաբանը, յայտարարեց, որ Լէօպէն «մարքսիստ եւ զրպարտիչ» մըն է եւ իրաւունք չունի այս ժողովին նախագահելու: Այս խօսքերուն վրայ ուղղուեցաւ դէպ ի Պ· Լէօպէն, հրեց, հեռացուց իր աթոռէն եւ տեղը ինք բազմեցաւ մեծ իրարանցումի մէջ: Ճանճնաժողովի ընկերվարական եւ համայնավար անդամները սրահէն հեռացան, նազիներուն հայհոյանքներուն տակ: Բաց ի այդ, դիմած են նաեւ բռնի միջոցներու:

Նախագահական աթոռին վրայ բազմելով Ֆրանք, ֆանի մը խօսքերով ցաւակցութիւն յայտնեց Նէուռէիբէրկեցի աղէտին առթիւ եւ ժողովը փակեց:

Խորհրդարանական շրջանակներու մէջ այս դէպքը մեծ յուզում է պատճառած:

Նազիները կը մեղադրեն Լէօպէն, որ ընտրական հաւաքոյթի մը մէջ Հիթլէրի հասցէին վարկաբեկիչ արտայայտութիւններ է ըրած:

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՓԱԿՈՒՄԸ

Այսօր Փարիզի բոլոր առեւտրական հաստատութիւնները պիտի դոցուին հարկերուն դէմ բողոքելու համար: 10,000 առեւտրականները, Սալ Վակրամի մէջ յունուար 30ին տուած որոշման համաձայն, կէսօրէ յետոյ պիտի դոցեն խանութները:

Գաւառներու մէջ եւս նման ցոյցեր պիտի ըլլան:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

Պէյրութի զաղթականային հրկիզումը խորապէս ազդած է մեր աշխատաւոր հայրենակիցներուն վրայ: Երկկ ընկ· Սուրէն Սահակեանի միջոցաւ ստացանք 330 ֆրանք: Հանգանակութեան մասնակցած են· —

Սուրէն Սահակեան 100, Սահակ Սահակեան 50, Պետրոս Նատիրեան 50, Արամ Զիլինկիրեան 25, Կարապետ Գուլումճեան 25, Միհրան Ոսկերիչեան 20, Հայկ Էմէկրճեան 20, Գուրգէն Խաչատուրեան 20, Սարգիս Աբրապեան 10, Հայկասէր Էսաճանեան 10: Գումար՝ 330:

Հանգանակութիւնը կը շարունակուի:

ՀԻԹԼԷՐ ԵՒ ԶԻՆԱԹԱՓՈՒԹԻՒՆ

Հիթլէր *Սիտնէյ Էվոփրէսի* թղթակցին տուած տեսակցութեան ընթացքին՝ զինաթափութեան խնդրին շուրջ հետեւեալ յայտարարութիւնները է ըրած·—

Գերմանի բոլոր կառավարութիւնները ալ միեւնոյն կարծիքն են ունեցած զինաթափութեան հարցին շուրջ: Պէտք է անկեղծօրէն ամէնքն ալ լարեն իրենց ուժերը վերջնական կարգադրութիւններու համար:

Այս դժուար հարցին մէջ վճռական եւ գլխաւոր դեր պիտի խաղան անգլեսաքսոն ժողովուրդները, այսինքն Անգլիան եւ Ամերիկան: Եւ անոնք են որ նախ մէջ ծանրութիւն պիտի դնեն, իսկապէս իրականացնելու զինաթափութիւնը: Իսկ ինչ կը վերաբերի Գերմանիոյ, ան ո՛չ միայն տեսական աշխատակցութիւն բերաւ, այլ եւ զինաթափ եղաւ եւ իր ամենամեծ բանակը վերածեց չնչին ուժի մը:

Թղթակցի հարցումին թէ ի՞նչ կը մտածէ Վերսայլի դաշնագրի մասին, Հիթլէր պատասխանած է·

— Վերսայլի դաշնագիրը, ո՛չ միայն դժբախտութիւն մըն է Գերմանիոյ համար, այլ եւ միւս ժողովուրդներուն համար: Դժբախտութիւն մըն է նմանապէս ազգերը բաժնել յաղթողներու եւ յաղթուողներու: Այդպիսի զանազանութիւն մը անհետացուց փոխադարձ վստահութեան գաղափարը ազգերու միջեւ: Եւ այս դաշնագիրն իր վատթար անդրադարձումներն ունեցաւ տնտեսական յարաբերութիւններուն վրայ:

Այս կացութիւնը բարւոքելու համար, մենք կը պայքարինք այն բոլոր նախասիրութիւններուն դէմ, որ այս դաշնագիրը կը դնէ ազգերուն միջեւ:

Արդարեւ, պատերազմէն յետոյ, միաժամանակ տարբերութիւն դնել յաղթողներու եւ յաղթուողներու միջեւ դեռ հասկնալի է, բայց այդ հիման վրայ միջազգային նոր կազմակերպութեան մը ձեւ տալ՝ անհասկնալի է:

Ես կը կարծեմ, որ մենք միանակ չենք վերսայլի դաշնագրի վերաբննութիւն պահանջելու մէջ, կուգայ օր մը, որ ամէնքն ալ պիտի ուզեն:

Ցամենայն դէպս, ես համոզուած եմ որ գերմանական իւրաքանչիւր կառավարութիւն պիտի պահանջէ այս դաշնագրի դրած անարդարութիւնները վերաբննել:

ԽՕՍՈՒՆ ԺԱՄԱՑՈՑՆ ԱՆԽՕՍ

Փարիզի դիտարանի բարտուղարութիւնը կը տեղեկացնէ, որ խօսուն ժամացոյցը երէկ ժամը 9ին սկսած հանրութեան տրամադրութեան տակ էր դրուած: Ժամը 1200 հաղորդակցութիւն կ'ընդունար: Խուռն բազմութեան պահանջը անկարելի էր գոհացնել: Ժամացոյցը փոքրիկ խանգարում մը ունեցած է եւ լռած… Շուտով, ընդոգնելէն յետոյ, դարձեալ պիտի վերսկսի:

ՄԱՀ ՏԻԿԻՆ ԱԼՄԱԶԵԱՆԻ

Տիկին Ալմազեան մեռաւ բոլորովին երիտասարդ հասակին մէջ: Իր ամուսնոյն յայտնի դատին ժամանակ անմման կորով եւ անվհատ կամք ցոյց տուաւ, ի զարմանս բոլորին:

Անկասկած, յուզումն ու վիշտը մահացուցին անոր կեանքն ու գերեզման տարին:

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՑԷՆ

ԹՈՒՐՔԵԽՍՈՒՐԻԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԻՆ ՎՐԱՑ

Գ.— ԹԷԼ–ԱՊԻԱՏ եւ ԲԱՍ–ԻԼ–ԱՅՆ

Մեկներ ենք Արաբբունարէն ու երկաթգծին զուգընթաց՝ կը շարունակենք մեր ճամբան: Այս ճամբուն վրայ մինչեւ Թէլ–Ապիատ բազմաթիւ գիւղեր կան, որոնց բնակչութիւնը անցեալ տարի, երաշտի հետեւանքով, լքեց իր գիւղերը եւ գնաց իր կենդանիները կարենալ ապրեցնելու համար՝ անցաւ Թրքական հողերը: Մնաց քանի մը ամիս, մինչեւ որ Թուրքերը հալածեցին ու վռնտեցին գերբնակ, գրաւելովասոնցմէ մեծ մասին հօտերն ու գէնքերը: Այժմ վերադարձեր են իրենց գիւղերը:

Երկու ժամ յետոյ կը հասնինք Թէլ–Ապիատ:

Թէլ–Ապիատը համեմատաբար փոքր է ճարապլուսէն ու Արաբբունարէն: Ընդամէնը 75 տուն Հայեր կան այստեղ, ինչպէս նաեւ 25 տուն Հայախօս Սուրիանիներ եւ 25 տուն Հայկաթոլիկ Ասորիներ: Բոլորն ալ Ուրֆայի եւ Կարմունջի շրջանէն:

Ունին վարժարան մը, 175ի մօտ աշակերտներով: Կը գործէն ընդհանրապէս հոզագործութեամբ ու պարտիզպանութեամբ, ու մասամբ վաճառականութեամբ եւ առեւտուրով, ինչպէս նաեւ ջաղացպանութեամբ:

Ակէ մօտ 30 քիլօմեթր հեռու կը գտնուին, դէպի հարաւ, Մխ Եփէի օժանդակութեամբ ու ջանքերով հիմնուած երկու գիւղեր, — Ումը Պըթրըս եւ Թինէ:

Այս շրջանին մէջ կը մնայ մասամբ, դարձեալ Մխ Եփէի օժանդակութեամբ եւ միջոցներով տօքթէօր Զաքար Բիլէճեան, որ ստանձնած է Աբաբբունարի եւ այս շրջանի ամբողջ առողջապահական եւ բժշկական գործը եւ գարձած է ճշմարիտ բարիք մը շրջանի հայութեան համար:

Այս շրջաններուն մէջ կը գտնուի արաբ մեծատոհմ աշիրէթներէն «Ինաէզ» աշիրէթը, որուն չէյխն է Էմիր Միւհէմմ պէկը, որ եղբայրական մը–տերմութիւն եւ յարաբերութիւն ունի Մխ Եփէի գիւղերու կառավարիչ՝ մեր բարեկամը Մխաք Մելքոնեանի հետ:

Թէլ–Ապիատի՝ եւ իր շրջաններուն մէջ, անձնաւորի մը համար չատ դժուար է ճանչնալ Հայերը: Բոլորն ալ հագուած են Արաբի կամ Քիւրտի մը պէս եւ մայրենի լեզուի նման կը խօսին այդ երկու լեզուներն ալ, հարատած ունին անոնց կենցաղն ու բարքերը:

Երկու ժամ Թէլ–Ապիատ մնալէ վերջ, ճամբայ կ'ելլենք կրկին դէպի Բաս–իլ–Այն, ուղղակի անապատի ճամբով, անհրապոյր եւ արկածալից ճամբորդութիւն մը, բայց յատկապէս դէպս միշտ նախընտրելի, քան Թէլ–Ապիատ—Բաս–իլ–Այն այն միւս ճամբան, որ կ'երկարէ երկաթգծին մօտէն եւ ուր Թրքահպատակ «Կէզ» կոչուած աշիրէթը միշտ յարձակումներ կը գործէ սուրիական հողին վրայ եւ սպանութեան ու կողոպուտի դէպքերը անպակաս են:

Երեք ժամուան ճամբորդութենէ մը յետոյ, կը հասնինք Բաս–իլ–Այն:

Քարաչէն կոկիկ գիւղաքաղաք մը: Այստեղ ունինք 80 տուն Հայեր: Մեծ մասամբ արհեստանոցներ, հին հագուստի առեւտուրով զբաղած: Ամբողջութեամբ Տիգրանակերտի շրջանէն:

Ունին իրենց եկեղեցի–դպրոցները, 70ի մօտ աշակերտներով եւ Գրադարան – Ընթերցարան մը:

Իրբեւ Միութիւն՝ գոյութիւն ունի Հ·Բ·Ը·Մ· եւ Հ·Օ·Միաչ: Այս վերջինը մեծ ծառայութիւն կը մատուցանէ Թուրքիայէն եկող փախստական Հայերու եւ որբերուն:

Հոս ալ չուկան զարգած է երբեմնի իր եռուզեռէն: «Մաշաղճի»ութիւնը այսօր ալ գոյութիւն ունի տակաւին, բայց քիչ համեմատութեամբ: Թուրքիոյ մէջ անտեսական կեանքը ահռելի վիճակ կը ներկայացնէ, ու զարմանալի չէ ընթերցողին համար, երբ յայտնենք թէ երբեմն մասնաւոր մարդիկ կը ղրկուին Տիգրանակերտէն հոս եւ պետական պաշտօնեաներու համար անասուկով չաքար կը գնեն:

Արեւելեան նահանգներուն մէջ ներկայիս տեղի կ'ունենան մասնակի աքսորներ եւ զինահաւաքման պատրուակով բազմաթիւ ձերբակալութիւններ, այս առթիւ կը հրդեհուին գիւղեր:

Փախչող Թուրքիացիները՝ Քիւրտերը, ահաւոր պատմութիւններ ունին երկրին կացութեան մասին: Գարնան ընդհ·աքսորի մը պարագան պարզ եւ յայտնի կը թուի:

Այս շրջաններուն մէջ կը գտնուի (մէկ մասը Թուրքիա մէկ մասը Սուրիա) քիւրտ Մելի մեծ աշիրէթը: Մելիներու պետերը, որոնք վերանշէյհերի շրջանները կը գտնուին, Թուրքերու կողմէ գիշերով պաշարուած եւ անծանօթ ուղղութեամբ աքսորուած են: Աքսորուածներն են Մահմուտ պէկ, Ապտիւրահման պէկ, Մամօ էլ Համոն եւ Ահմէտ պէկերը իրենց ընտանիքներով: Ասոնց տուն–տեղը եւ ունեցած չունեցածը օր ցերեկով թալանի տրուած է:

Քաղաքներու մէջ գիւղերու մէջ քիւրտ բնակչութիւնը իր ունեցած չունեցածով կը ցուցադրուի:

Աբգիլուած է որ եւ է շարժուն կամ անշարժ կալուածներու առուծախը:

Փախստական մը կը պատմէր թէ քանի մը ամիս առաջ Համիտ փաշան Արեւելեան նահանգները այցելութեան եկած առեն, 20ր Ուրֆա, 3 օր Տիգրանակերտ, 5 օր Ամբերդ մնացած է: Ամէն կողմ ժողովուրդը զինք դիմաւորած եւ բազմաթիւ աղերսագիրներ ներկայացուցած է: Ոչ մէկ պատասխան տուած է Համիտ փաշա եւ ժողովուրդէն ոչ մէկ անհատ իր ներկայութեան ընդունած:

Ամբերդի մէջ Համիտ իր ներկայութեան կանչած է Վանի, Պիթլիսի, Սղերդի, Մարտինի, Տիգրանակերտի եւ Ուրֆայի կուսակալները եւ 5 օր շարունակ ժողով տեղի ունեցած է: Այս ժողովին մէջ ծրագրուած է, կ'ըսուի, Քիւրտերու տարագրութիւնը յաջորդ գարնան:

Այժմ Արեւելեան նահանգներու մարզպանին փոփոխութեան եւ իր տեղ զինուորականի մը նշանակման մասին կը խօսուի յամառօրէն:

Հրոսակային գործունէութեանց պատճառով Մուշի շրջանին մէջ չարք մը գիւղերու համ եւ մուխթարները գնդակահարելէ եւ բնակչութիւնը աքսորելէ վերջ, հրդեհած է ամբողջութեամբ: Առաջին հրդեհուած գիւղը Մոլլա Մուսթաֆա գիւղն է, ուր զինուորներու հետ քիւրտ ապստամբ խումբ մը, արիւնալի ընդհարում մը ունեցած եւ քանէ աւելի զոհ է տրուած:

Այս բոլորին հետեւանքով լեռները կ'ապաստանին զինուած բոլոր Քիւրտերը:

Արեւելեան նահանգներուն մէջ կոտորածի եւ աքսորի արհաւիրքն է, որ կը տիրէ հիմա:

ՍՄԲԱՏ

ՆԱՄԱԿՆԵՐ ՍՈՒՐԻԱՑԷՆ

ՍԻՊԻԼԻ ՅՈՐԵԼԵԱՆԸ

—·—

ՊԷՅՐՈՒԹ, 10 փետր·— Անցեալկիրակի Սէն–Ժոզէֆ համալսարանի սրահին մէջ տեղի ունեցաւ Սիպիլի հարազգային յորելենական հանդէսը, նախաձեռնութեամբ Հայր Ց·Մ·ըբրեանի, Ֆրանսական եւ ամերիկեան համալսարաններու հայ ուսանողական Միութեանց եւ «Երիտասարդ Հայուհի» ամսագրի խմբագրութեան:

Հանդէսին կը նախագահէր Հ·Աւետիս–Պետրոս Ժ·Ռ·Աբիխարեան կաթողիկոս–պատրիարքը: Ներկայ էին Լիբանանի թեմի կաթողիկոսական փոխանորդ–առաջնորդ Կարօեան Արքեպիսկոպոս, Սէն–Ժոզէֆ Համալսարանի տեսուչը Հ·Գաստա տը Պօրկար, Հ·Փուատըար եւ ուրիշ հոգեւոր հայրեր:

Եւ հազարի մօտ բազմութիւն մը, առանց յարանուանական խտրութեան: Ցարգալից լռութիւն մը ունկնդիրներու մօտ հանդէսին ամբողջ տեւողութեան: Ներկայ էին նաեւ օտարներ:

Ցորելենական հանդէսին իրենց մասնակցութիւնը բերած եւ ներկայացուցիչներ ղրկած էին հետեւեալ կրթական հաստատութիւնները եւ միութիւնները.— Համազգային Ընկերութեան Սուրիոյ խնամակալ մարմինը, Զմմարեան միաբանութեան կղերանցը, Հայ Օգնութեան Ազի վարչութիւնը, Հայ Կաթողիկէ Երիտասարդաց Միութիւնը, Զ·Ո·Միութեան Պէյրութի մասնաճիւղը, Հայ Աչխատանքի Միութիւնը, Հ·Բ·Ը· Միութիւնը, Հ·Մ·Ը·Մ·ի Պէյրութի վարչութիւնը, Հայ Ճեմարանի ինօրէնութիւնը, Լիբանանի Հայ Ուսուցչական Միութիւնը, Ս·Նշան Աղգ· երկ· Վարժարանի Հողաբարձութիւնը, Ցիսուսեան Միաբանութեան էջրէֆիէի Ս·Լուսաւորիչ Ճեմարանը, Անարատ Ցղութեան քոյրերու Հովիսիմեանց Վարժարանը, Հայ Աւետարանական Բարձրագոյն Վարժարանը, Սահակեան Վարժարանի անօրէնութիւնը, Հայ Գեղարուեստասէր Միութիւնը, Սէնթ Ֆամիլ Միաբանութեան Հայ աղջկանց վարժարանը, Պոլսոյ եւ չորջ· Հայրենակցական Միութիւնը, Հայ Երիտասարդաց Ընկերակցութիւնը:

Զոյգ համալսարաններու Ուսանողական Միութեանց կողմէ բժշկական ուսանող Պ· Եղիա Աքխաչերեան կարդաց ուղերձ մը:

Օր· Զեփիւռ Ասլէ գեղեցկօրէն մեներգեց Կոմիտաս վարդապետի «Ով մեծասքանչ դու լեզուն», յուզիչ ձայնով եւ մաքուր առոգանութեամբ: Սիպիլէն կտորներ արտասանեցին՝ Օր· Ե· Կիւլպէնկեան (Մենաստանին կոյսը), Պ· Պ· Կարապետ Այվազեան (Հայ լեզուն) եւ Տ· Թոսպաթ (Խունկը), Ֆրանսերէն:

Երիտասարդ ծանօթ երաժշտագէտ Պ· Համբարձում Պէրպէրեան ջութակի վրայ նուագեց Կոմիտաս–Վարդապետի «Հով արէգ»ը եւ իր հեղինակութիւններէն «Հայ երգ»ը՝ դաշնակի ընկերակցութեամբ Պ· Նուպար Հազարապետեանի:

Սիպիլի յիսնամեայ յորելեանական ոճնակատարութեան առթիւ, երաժիշտ Պ· Պէրպէրեան այս առթիւ երգի վերածած էր յորելեարին «Աչքերուդ փայլը» բանաստեղծութիւնը, զոր երգեց օր· Ապէլ:

Օրուան առաջին բանախօսն էր Հ· Ց· Մսրեան, որ տուաւ Սիպիլի ընդարձակ կենսագրականը:

Սիպիլ (Զապէլ Ծանճեան կամ Տօնէլեան) ժամացոյցի վաճառական Ցովհաննէս Ծանճեանի աղջիկը, ծնած է 1863 յուլիս 29ին, Սկիւտար:

Մանկութիւնը անցուցած է Մատամ Կաուսի Ֆրանսական վարժարանին մէջ եւ մասամբ ալ մանուցոր դասեր առած է տունը: Որոշ չափով իւրացուցնելով հայերէն եւ Ֆրանսերէն լեզուները, մտած է Սկիւտարի յայտնի ճեմարանը, որ բացուած էր 1838ին: Այդ ճեմարանին մէջ կը դասաւանդէին, ի շարս այլոց, Խաչատուր Միսաքեան եւ Սիմէոն Ցէլէկեան: Այս երկու ուսուցիչներն Սիմէոն Ցէլէկեան կ'աւանդէր հայկաբանութիւն, իսկ Խ· Միսաքեան՝ գրաբար: Գլխաւորաբար առնոց աղղեցութեան տակ՝ Զապէլ Ծանճեան կը դաստիարակուի եւ իր ուսումը կ'ընդարձակէ հետզհետէ:

Դպրոցական շրջանին Զապէլ կը հետաքրքրուէր թարգմանութիւններով. սիրուն բանաստեղծութիւններ կարդալով եւ գեղեցիկ շարադրութիւններ կը գրէր: Աշակերտական նստարանին, տակաւին 12 տարեկան, կը ցուցնէր գրական ընդունակութիւններ:

Սկիւտարի ճեմարանը կ'աւարտէ 17 տարեկանին: Ան դեռ նոր շրջանաւարտ՝ կը հիմնէ Ազգանուէր Հայուհեաց ընկերութիւնը: 1882ին կ'ամուսնանայ Պ· Տօնէլեանի հետ եւ կը ճամբորդեն Պրուսա, Պիլէճիք եւ Էնկիւրի: Այդ ճամբորդութիւնը այն օգտակարութիւնը կ'ունենայ, որ մեր գաւառի ժողովուրդի կեանքին, կենցաղին, սովորութիւններուն լայն չափերով ծանօթացած է Տիկին Սիպիլ: Ասկից զատ, ժողովուրդին ամէն տեղ կը խօսի ուսման կարեւորութեան մասին, այսպէս պատճառ դառնալով, որ Ազգանուէրի մասնաճիւղեր հիմնուին գաւառներու մէջ:

Տիկին Սիպիլ Էնկիւրի գտնուած միջոցին ստանձնած է տեղւոյն վարժարանին խնամակալութիւնը: Ցետագային 1889ին փոխադրուած է Պոլիս: Հոն կը սկսի իր ուսուցչական, գրական գործունէութեան, դասագրքերու հեղինակութեան գործին: Կը դասախօսի տեսուչը Հ· Գաստա տը Պօրկար, Հ·

ԺՎՂՈՄՈՒ ՎՆԳԵ

— ·—·—

Ա ՄՈՄ ՄԻԱՅՆ ԴՅՈՒՐԻՆ ՄԸ ՀԱՍՆԻ ՀԱՐՍԱՆԻՔԻՆ, ԱՐԴԵՆ ՄԱՅՐԱՆԱԼ ԵՐԱԶԱՆՔՆԵՐՈՒ ԵՒ ՀՐԱՇԱԼԻ ՊԱՀԵՐՈՒ ՄԷՋ ՄԸ ՄՏՆԷ ՄԵԾ ՍԻՐՈ ՀԱՄԱՐ, ՈՐ ՄԻՇՏ ՄԸ ՊԱՀԷ ԱՅՆ ՍՐԲՈՒԹԵԱՆ ՀՈՂԻՆ ՎՐԱ

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններու ընկերներու

ՓԱՐԻԶի եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այսօր Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին Քաֆէ տը Մուրսի ներքնասրահը, Մէթրօ Օտէոնի հիւղ դիմացը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ «Քրիստափոր» խումբի ժողովը վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ: Ներկայանալ անդամատետրով:

ՊՈՒԼՎԱՐ-ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը այս Շաբաթ երեկոյ, ժամը ճիշդ 7ին, սովորական հաւաքատեղին: Անդամատետրներու բաշխում: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

Հ. Ց. Դ. Տէմինի Պատանեկան Միութեան անդամական ընդհ. ժողովը վաղը, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 7ին իր զրադարանին մէջ: Կը հրաւիրուին ընկերները: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

"ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18"Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

19 Փետրուար, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société SavantesԻ ՄԷՋ

8, Rue Danton, ՄԷթրօ ՕՏԷՈՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ **Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— *ՍԻՓԱՆ* երգչախումբը, դեկավարութեամբ *Մ. ՅԱԿՈՐԵԱՆի*: կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Մ. ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ *Տանօթ երգահան՝ Ա. ՊԱՐԹԵՒԵԱՆի*: կերգէ *Օր. Ի. ՊԻՒԼՊԻՒԼԵԱՆ*:

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր Տանօթ արուեստագէտներու կողմէ:

ՏԱԽՍԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ԳԱՆՁՈՒԻ 3 ՖՐ.

ԱՒՈՆՈՒՎԻԼ-ԼԷ-ԿՈՆԷՍԻ ՄԷՋ

Փետրուար 25ին, Շաբաթ երեկոյ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ եւ մասնակցութեամբ՝ բոլոր ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ և ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Ջ. Ո. Մ. նուագախումբի

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30 ԻՆ

84, Rue Chape, Salon ChapeԻ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ ԸՆԿԵՐ Վ. ՀԱՍԲՍՐՁՈՒՄԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ: Մուտքը ազատ է:

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

120, Շըմէն տը լա Մատրակ, պար Վէնսէնի մէջ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ Ն. ԱՋԳԻՒՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ: Մուտքը ազատ է:

ՍԷՆ-ՄԱՐԿՐԻՏԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 23.0ԻՆ

ՏԵՂԱՒՈՑ ՄԱՏՈՒՈՒ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ Յ. ՊԱՆՏԻԿԵԱՆ

ԿԸ ԽՕՍԻ՝ ԸՆԿ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ: Մուտքը ազատ է:

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

25 ՓԵՏՐՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ. Ց. Դ. ԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ *Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ*)

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպութեամբ ՊԱՆԵՒՕ – ՔԱՇԱՆԻ
«ՑԱՒԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ կռվմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

150 Route d'OrléansԻ սրահին մէջ **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն դեկավարութեամբ ուսուցչուհիի տիկին ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— օրիորդներ՝ *ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՍՐԱՊԵԱՆ* եւ *ԷԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, պ. *Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ* պիտի արտասանէ: *ԳԱՎԱՌԵԱՆ* քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր: Թառախտ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՏՈՆ* պիտի պարէ: Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը թող հաճի ներկայ ըլլալ:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդակցութեան միջոց.— *Փարթ տ'Օռլէանէն առնել* 88 *թիւ* հանրակառքը եւ *իջնել* Bagneux:

Թատերական ներկայացում

ՏԱՐՕՆ-Ն ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆի ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹ. ՏԻՍԻՆի ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 1 ԻՆ

ՍՕՍԻԷԹԷ ԼԻՕՆԷԶԻ ՇՒՐՋ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Պեկավարութեամբ՝ դերասան *ԹՐԱՒՕՇԻ*

կը ներկայացուի *ՄԱՍՈՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆ*

ՀԱՆԴԷՍ

ՍԷՆ կրասիէնի *«ԱՆԱՐԱՏ ՅՂՈՒԹԵԱՆ»* ֆոյրերը, իրենց Որբանոցին ի նպաստ, ֆանդէս մը կազմակերպած են, որ տեղի պիտի ունենայ Մարտ 5ին Յեւրի Սաժուէլ - Մուրատեան վարժարանի *«Պէշիկթաշլեան»* թատերասրահին մէջ:

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը:

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *հէնքին մէջ վարձու են երկու սենդակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէոն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52- 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Վիէն, Ն. Խ.— 180:
Լա Պօքքա, Կարս.— 35:
Վիէն, Պ. Մ.— 70:
Ակն Շաման, Գործ.— 128.60:
Միւս Օրանէ, Ջաք.— 35:

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Պլան Մէնիլ, Ժ. Նար.— Սկսանք դրկել Փետր. 14էն:

Գանեէօ, Ա. Մարգ.— Սկսանք դրկել Փետրուար 15էն:

Փարին (18). Տիկ. Սալ.— Սկսանք դրկել Փետր. 15էն:

Ժանթիլեի, Կ. Եագ.— Սկսանք դրկել Փետր. 15էն:

Վիլֆրանշ Միւռ Մէր, Մ. Ջօլ.— Սկսանք դրկել Փետր. 15էն:

ՑԱԽԱԳՕՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէն իր խորին ցաւակցութիւնը կը յայտնէ Տէր եւ Տիկին ընկ. Միքայել Գրիգորեանի իրենց զաւկին դառնաղէտ մահուան առթիւ:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

Իօսէմիշեցի Գէորգ Ստեփանեան կը փնտռէ իր եղբայրները՝ Ստեփան եւ Արշակ եւ քոյրը՝ Սիրանուշ: Ընդհանուր պատերազմին սկիզբը Ստեփան զինուորագրուած էր, իսկ Արշակ եւ Սիրանուշ անհետացած են իզմիրի աղէտին: Իրենց մասին տեղեկութիւն ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել «Յառաջ»ի վարչութեան:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԶԻՒԼԵՏԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ՔՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

Բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

ՕՔՍՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Դեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ ծրարներու մէջ:

Գիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

7 rue du Fbg. St. Martin, Paris (0)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (չերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, զգայնի, ստամոքսի եւ կսնացի հիւանդութիւնները:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարբալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Քուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Ակժէքները շատ մատչելի: Մանաւոր վերջ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարանները, կուտայ certificats de coutumes՝ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (41)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՋ

—·—

— Զախազանց կը ցաւիմ որ այս նեղութիւնը պատճառեցինք ձեզի, ըսաւ Ծովակալը:

Պիտի մերժէ՞ը այդ աթոռը· վարպետ աղջիկ էր, իրա՛ւ, եթէ մերժէր· վարպե՛տ եթէ որոշած էր ուրքի մնալ, կռնակը կխոյլ դարձուցած պատուհանին եւ դէմքը չուքին մէջ:

Ծովակալը ուզեց փորձել զայն ու յուսով անցաւ աթոռին դիրքը փոխելու համար:

— Թերեւս չէք ուզեր ձեր դէմքը լոյսին մէջ, ըսաւ կամաց մը:

Աղջիկը մօտեցաւ ու նստաւ յանկարծ: Որքա՜ն հաւատարիմ են կիները իրենց սեռին հանդէպ: Ամէնալուր պատճառ մը չունէր իր դէմքին համար· ինչո՞ւ չդիտէին զայն: Եւ ի՜նչ քաջ կին, հիանալի արարած...

Ծովակալն ու Սըր Զարլզ նստան լրջութեան աթոռներուն վրայ:

— Ցոյս ունիմ կը հասկնաք, չարունակեց Ծովակալը, պատերազմի պատճառով է որ ստիպուած ենք ձեզ առնել այս զգուշութիւնները:

Ուզեց անուշի կապել կամ նոյն իսկ ներողութիւն խնդրել: Ծովակալը կը խօսէր սահուն ֆրանսերէն մը:

— Բայց ի՞նչ զգուշութիւն, պարոն, չեմ հասկնար: Սովորական ճամբորդ մըն եմ ինչպէս միւս պարոններն ու տիկինը որոնք նաւուն վրայ էին: Անցագիրս տեսաք· անունս է Տիկին Սանբրէլ: Մատրիտ կ'երթամ տեսնելու համար զաւակս որ վանքն է Ամսթէրտամի մէջ: Եթէ կասկած ունիք այդ մասին, ապացոյցներ կրնամ տալ, անշուշտ· դուք ալ կրնաք հաստատել: Հաւանարար դուք ամէն մարդու մասին ամէն ինչ գիտէք:

Գրգռուած էր· կ'ուզէր խօսիլ անդադար· թող խօսի, խորհեցաւ Ծովակալը· հիմա բառ մը կը փախցնէ ու կը հաստատէ որ Լիտիա Հէսն է ինք· վստահ չէր դեռ, լուսանկարը անբաւական էր:

Ծովակալը հանդարտ նստաւ· դէմքը ստուերի մէջ ու աչքերը աղջկան նայուածքին ուղղած, մտիկ ըրաւ բարեացակամ ուշադրութեամբ ու հետաքրքրութիւնով:

Աղջիկը լռեց յանկարծ:

— Ո՞ւր կը բնակիք Մատրիտի մէջ, հարցուց Բրինկլընտ չոր ու կտրուկ չեշտով մը:

Այդպէս կը խօսէին իրենք Ռուիկանական Տեսչութեան մէջ: Ամէն պարագայի լրտեսուհի մըն է, սովորական ոճրագործ մը չէր կրնար ըլլալ:

Աղջկան դժգոհութիւնը բնազդական էր· անիկա զարձաւ Ծովակալին եւ ըսաւ·

— Հարցաքննուելու համա՞ր եկած եմ հոս, պարոն:

— Ի հարկէ ո՛չ, Տիկին· ինչպէ՞ս որ կ'ուզէք· կրնաք մերժել պատասխանել մեր հարցումներու· 1ձեղ չենք կրնար ստիպել:

— Հետեւաբար ըսելիք չունիմ:

— Անշուշտ, եթէ այդ է ձեր վարմունքը:

Աթոռէն բարձրանալու չարժում մը ըրաւ:

— Ուրեմն պիս այլ եւս վար չէ՞ք դներ:

— Այսի՛նքն, ո՛չ այստեղ:

Ծովակալին հրամաններուն տակ ծառայողներէն ոչ ոք պիտի հաւատար թէ անոր ձայնը կրնար պահել այդ հանդարտ չեչտը: Արմունկները դրաւ բազկաթոռին թեւերուն վրայ, առջեւ ծռեցաւ· ժպիտ մը կար նոյն իսկ իր դէմքին վրայ· արտասանեց այդ երեք սովորական բառերը եւ լռեց:

— Ի՞նչ կը նշանակէ «ո՛չ այստեղ», պարոն:

— Կը նշանակէ այն որ եթէ դուք մերժէք պատասխանել ձեզի ուղղուած հարցումներուն, մենք ստիպուած պիտի ըլլանք կասկածով նայելու «Կէլբիա» նաւուն վրայ ձեր ներկայութեան:

— Եւ այդ պարագային ի՞նչ կ'ընէք:

— Հաւանաբար դիտէք թէ արգելափակման վայրեր կան երկրին դանագան կողմերը:

— Արգելափակո՞ւմ...

— Այդպէս է միշտ պատերազմի ատեն: Թշնամիին հանդէպ որոշ համակրութիւններ ունեցող կասկածելիներ կան: Կրնայ ըլլալ որ վնասակար չըլլան, բայց այդպիսիները կ'արգելափակուին:

— Կասկած ունիք թէ ես համակի՞ր եմ Գերմանիոյ:

— Ուրիշ ի՞նչ կրնայինք խորհիլ այս տեսակ ժամանակ մը, երբ չէք ուզեր որ եւ է բան ըսել ձեր մասին:

— Բայց Ֆրանսուհի եմ ես, պարոն: Սոնբրէլ է անունս, ինչպէս յիշուած է անցագրիս մէջ:

Սըր Զարլզ ընդմիջեց:

— Պատահած է որ անցագիրներն ալ կեղծ ըլլան, ըսաւ հեգնանքով:

Հեգնա՞նք: Կուրծքին վրայէն դուրս քաշեց անցագիրը, ոտքի ելաւ, երկնցուց զայն այդ երկու մարդերուն ու ըսաւ·

— Ուրեմն ո՞վ եմ ես եթէ Տիկին Սոնբրէլը չեմ· ի՞նչ է ձեր կարծիքը, պարոննե՛ր:

Ծովակալը կարեւորութիւն չընծաւ անցագրին: Այդ վայրկեանին երբ իր առջեւ կանգնած էր աղջիկը բարկացած, անիկա տեսաւ ձախ կոպին նշանը· հիանալի՜... Ուրեմն բռնեցի այլ եւս· ըսէ՞ր անոր թէ ինք՝ կամ Տիկին Լէխթէնպէյնն էր, կամ Լիտիա Հէսը... Կանուխ չէ՞ր սակայն· Ինչ մըն ալ պիտի սպասէր... Աղջիկը կրնար յոգնիլ ու մեղմանալ... Այդ նշանը դեռ բաւական չէր:

Աղջիկը ոտքի վրայ էր: Ծովակալը բարձրացաւ աթոռէն՝ յանուն քաղաքավարութեան:

— Երբեք ըսել չուզեցինք թէ դուք Տիկին Սոնբրէլը չէք, ըսաւ Ծովակալը Սըր Զարլզ հարցուց թէ ո՞ւր կը բնակէիք Մատրիտի մէջ, դուք նախընտրեցիք չպատասխանել:

— Որ եւ է առարկութիւն չունիմ անշուշտ եթէ կ'ուզէք անպատճառ գիտնալ թէ ուր կ'ապրէի Մատրիտի մէջ:

— Ո՞ւր:

— Իմ տունս փասէօ ան Բէգուինի մէջ էր: Սէնօր Խաքօրթասէնի վարձի մէկ տարուան համար:

— Բայց ինչո՞ւ չուզեցիք ըսել մեզ:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missaklan

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro : TOLBIAC)

ՕՐԱԹԵՐԹ
17
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933

17 Février
1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

3ՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2113 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ՉԻ ԱՂՔԱՏ ԵԻ ՏՆԱՆԿ ԵՄ ԵՍ»

Թամկ. Ազատ. կուսակցութեան օրկան «Ապագայ»ն, մեծասաներորդ ժամու իմաստութեամբ գինուած եւ Փետր. 18ի «սեւ եղերութեան» տենդէն բռնուած՝ քաղաքական դասեր կուտայ ամէնքին:

Զառանցանքներով եւ անպարագիծ ծանծաղամտութեամբ պատմական փաստեր չեն լուսաբանուիր: Հողմավարութիւնը փաստարկութիւն չէ: Գրչի մաղձոտ սլաքները կը յատկանշեն հերինակի մը ներքինի հոգին: «Տէրանց ծառայելու» համար, ամբաւարիւ մաշած կրունկ է հարկաւոր, բարեգործականի ներքանչքներէն աննշմար անցնելու յատկութեամբ օժտուած: Մեր մէջ դժուար է գտնել այդ ապրանքէն: Մեր տէրը՝ Հ. Ե. Դաշնակցութիւնն է եղած եւ ո՛չ «անձինք խորհրդարուր»:

Սակայն, այս քանի մը միջնականեալ խօսքերը՝ միմիայն «անծայրածիր իմաստակութեան» ի պատասխան: Ապագայի չրջմոլիկ խմբագրին փրփուր տեղացող բառամթերքին չենք պատասխաներ եւ կը խնայենք իրեն:

Մեզ համար՝ Փետր. 18ի պատմական արժէքն է կարեւորը:

Առածգական եւ պատէ պատ արտայայտութիւնները, ոչինչ կ'աւելցնեն եւ ոչինչ կը պակսեցնեն Փետր. 18ի գեղակերտ չէնքէն:

Հոն խտացած է, ըսած էինք, համաժողովրդական ցասման ամբիւռն ու էրտիճը:

Քար դրած ձեր խիղճին վրայ այսօր «հայրենադաւ» տօն կ'անուանէք, երբ այդ օրհասական օրերուն ձեր ընկերներէն Գիւլնազարեաններ եւ ուրիշներ, դգալով վայրկեանի լրջութիւնը, իրենց բաժինը կը բերէին այդ չարժման:

Հայաստանի Փրկութեան Կոմիտէն՝ այդ օրերու միակ ճակատագրական դերակատարն էր ժողովուրդի պարտադրութեամբ եւ ժողովուրդի կամքով նշանակուած: Կը նսեմացնէք Փետր. 18ը, նսեմացնելու համար մեր ժողովրդակերտ պատմութեան մէկ էջը: Ինչ աճպարարութիւն է այս: Եթէ «հայրենադաւութիւն» է Դաշնակցութեան եւ Դաշնակցականի ըրածը, հապա տրամաբանական ո՞ր օրէնքով «հայրենադաւութիւն» չէ ռամկավարին ըրածը, որ կը մասնակցէր մեր կողքին: Եթէ երկրի ռամկավարը «հայրենադաւ» է, ինչո՞ւ դուք, արտասահմանի գաղափարակից ընկերներդ եւ կամ «Տիար»ներդ, հայրենադաւ չէք: Արդեօք քանի՞ տեսակ ռամկավար կուսակցութիւն կայ ձեր մէջ: Նոյն կաղապարի եւ նոյն մտայնութեամբ իրար արժող հատուածներ չէ՞ք մի թէ: Զըլա՞յ թէ կը վախնաք պատասխանատուութեան զգացումէն եւ հանրային դատաստանէն: Բայց չէ՞ որ ատոր ալ դիւրին ճամբան գտած էք: Ինչ որ վատ է՝ Դաշնակցութիւնն է ըրած, իսկ ինչ որ լաւ է, դուք էք ըրած եւ կամ պիտի ընէք...

Դուք կ'ընդունիք Ցեղ. Կոմիտէի խստութիւնները, զնդակահարութիւնն ու բռնագրաւումները եւ միւս կողմէն կը վերագրէք այդ սխրագործութիւնները Դաշնակցութեան «սիրած մեթոտին — դաւադրական գործունէութեան»: Ե՞րբ, ո՞ւր եւ ի՞նչպէս: Օր ցերեկով, ի՞նչպէս, կարելի է, ըստ հաճոյս, խաղալ պատմութեան հետ:

Մենք այստեղ դարձեալ կը դիմենք փաստերուն: Պարզապէս ցոյց տալու համար թէ Դաշնակցութի՞ւնն էր դաւադրողը, թէ ձեր այսօրուան «սրտագին» բարեկամները:

1920 Նոյ. 30ին Լըզրանը Հայաստանի Հանրապետական կառավարութեան ներկայացուց վերջնագիր մը, որով կը պահանջէր խորհրդայնացնել Հայաստանը: Կառավարութիւնը բանակցութեան մտաւ Լըզրանի հետ եւ դեկտ. 2ին առորագրեց այն ութ կէտերէ բաղկացած համաձայնութիւնը, որ ծանօթ է գրեթէ ամէն Հայու: Այդ համաձայնութեան 5րդ յօդուածը կ'ըսէ. — «Դաշնակցութեան եւ ուրիշ սոցիալիստական կուսակցութիւնների անդամները ո՛չ մի հալածանքի չպիտի ենթարկուին Խորհրդային Հայաստանի յայտարարութիւնից առաջ կատարած գործերի համար»:

Դեկտ. 6ին երեւան եկաւ Ցեղկոմը եւ Լըզրանի հետ կնքուած այդ համաձայնութիւնը չեղեալ նկատեց եւ Հ. Ե. Դաշնակցութիւնը համարեց օրէնքէ դուրս: Ցեղափոխական եւ մտաւոր ուժերու ֆիզիքական ոչնչացման եւ դլխատման հարցն էր դրուած: Իսկ այդ կը նշանակէր դլխատել հայ ժողովուրդը:

Ահա, Փետր. 18ի բուն արմատը:

Բայց, երբ մեծամասնականներու դաւադրական ցանցի մասին կը խօսինք, մենք չատ լաւ գիտենք, որ ռամկավար «լայնախոհութեան» համար «տաղտկալի խաբկանք» է նկատուելու:

Ռուսաստանի կոմինիստական կովկասեան Բիւրօի ընդհանուր քարտուղար Հ. Նազարէթեանի դաւադրութիւնները արդեօ՞ք ծանօթ են ռամկավար ցնորապաշտներուն թէ կրկին պէտք է ըսել, որ մեծամասնականներու եւ քէմալականներու միջեւ կնքուած գաղտնի համաձայնութեան մը ուժով կ'ընթանային դէպքերը Հայաստանի մէջ, մինչեւ փետրուարեան օրերը:

Բոլոր բանակցութիւնները, բոլոր փորձերը հակացողութեան եղր մը գտնելու անոնց հետ, հեղնական ժպիտի կ'արժանանային:

Հայաստանի դէմ եւ Հայաստանի մէջ հիւրընկալուած հայ մեծամասնականներու կողմէ անորակելի դաւ մըն էր, որ կը նիւթուէր: *Այդ դաւի կծիկն էր, որ քանդուեցաւ Փետր. 18ին եւ հայ ժողովուրդը մղեց ազատամարտութեան:*

Ռամկավար օրկանը դիտմամբ կը փոխէ հարցերուն կեդրոնը, երբ խոփը քարին կը հանդիպի: Որովհետեւ գիտէ որ լպրծուն գետնի վրայ կեցած է:

Վ. Հ.

ՅՈՑՑԵՐ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒԻ ԴԷՄ

Փարիզի մէջ, երէկ հինգշաբթի փակ էին բոլոր վաճառատունները իբրեւ ցոյց նոր ղրուած տուրքերու ծանրութեան դէմ: Բաց կը մնային միայն քաղաքին մնուդի մասնակարար հաստատութիւնները, որոնք եւս կը յայտարարէին թէ հոգիով սիրտով միացած են բողոքողներուն:

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ԱՐԱԳ ՈՒ ՀԱՄԱՌՕՏ

Կը յիշէ՞ որ ֆրանսական «Ատլանթիֆ» նաւը այրեցաւ Մանշի վրայ բանի մը շաբաթ առաջ: Հրդեհը պատահած էր ժամը 3ին: Լոնտոնի երեկոյեան թերթերէն մէկը հրատարակեց բոցերուն նկարը ժամը 3·45ին:

Ուրիշ անգամ մը կարեւոր ձիարշաւի մը յաղթական ձիուն նկարը թերթին մէջն էր՝ ձիարշաւը սկսելէն քառորդ ժամ ետքը:

Իսկ շատ սովորական է, Լոնտոնի կամ Փարիզի մէջ, առտուան հանդէսի մը շարժանկարը տեսնել նոյն օրը կէս օրին:

×

Այս կէտին մէջ չեմ կրնար, ի հարկէ, մրցիլ մեր օտար հարեւաններուն հետ, բայց կրնամ ձիգ մը ընել սրբագրելու համար մեր դանդաղութիւնը:

Շատ անգամ հայերէն թերթերուն մէջ կը կարդամ նկարագրութիւնը հանդէսի մը կամ ժողովի մը որ տեղի ունեցեր է՝ գրի առնուած թուականէն *ամիս մը առաջ*: Հասկնալի է որ թղթակից մը եռամսեայ կամ տարեկան տեղեկատուութիւնը ընէ իր գաղութին մէջ այլոց յիշելով հանդէսները ու ներկայացումները — եւ այդ պարագային ուշացողը եմ մանրամասնութիւնները, — բայց երբ իր թղթակցութեան նիւթն է *միայն մէկ* հանդէս, պարտաւոր է գրել օրը օրին: Հեռագրի կամ հեռաձայնի պէտք չկայ այս կանոնաւորութեան համար:

×

Կարգ մը գաղութներ՝ Ֆրանսայի մէջ կամ դուրսը, չեն յարգեր մեր ազգային տօներու ժամանակացոյցը: Օրինակ Դաշնակցութեան Օրը (հոկտեմբեր 1) կը տօնեն դեկտեմբերին, Փետր. 18ը՝ մայիսին, Ապրիլ 24ը՝ յուլիսին, Մայիս 28ը՝ օգոստոսին:

Այս ընթացքով հետզհետէ թնճուկի պիտի վերածուի մեր օրացոյցը եւ տօները պիտի կատարեմ այսպէս — Փետր. 18ը՝ Ապրիլ 24ին· Ապրիլ 24ը՝ Մայիս 28ին· այս վերջինը՝ հոկտեմբեր մէկին (տարբերութիւնը մեծ չէ...) եւ ի լրումն դժբախտութեան, Դաշնակցութեան Օրն ալ պիտի տօնեմ *Նոյեմբեր 29ին*... Մի՛ մեղադրէք եթէ այդ օրը արիւնահեղութիւն պատահի զանազան գաղութներու մէջ:

×

Դանդաղութեան կռդին կայ նաեւ շատախօսութիւնը: Նայեցէք մեր *ազդերուն*:

«Աննախընթաց ու *չքեղ* ցերեկոյթ *կազմակերպուած* «Քիչ խօսողներ»ու միութեան կողմէ... *Տեղի կ'ունենայ յառաջիկայ* ... օր, ժամը *ճիշդ* 8ին· *գեղարուեստական յայտագիր*... կը նախագահէ Ա..., կը խօսի Բ... նիւթ *ունենալով* «կռճակին փիլիսոփայութիւնը»:

Նոյնը կարելի է ըսել մեր ժողովի հրաւէրներուն մասին: Աւելորդ են ընտրագծուած բառերը: Մեղքցէ՛ք ... գրաշարներուն:

×

Հապա՞ *մահազդները*: Մեռնողին ամբողջ գերդաստանը — հօթը պորտ — բարեկամները, դրացիները, պահանջատէրերը եւ անոնց «զաւակուն»ը, յիշուած են առանց բացառութեան: Հաւանաբար առաջին երկու եռեակ սգաւորներէն զատ ո՛չ ոք «ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանէ դառնադէտ մահը...», ընդհակառակն, եթէ մանաւանդ մեռնողը կեանք մը, զոհանչ մը կամ հարուստ հօրեղբայր մըն է:

Լաւագոյն ձեւն է յիշել միայն «հանգուցեալ»ին անմիջական պարագան — կամ կինը, կամ ծնողքը, կամ մօտիկ բարեկամը — բայց ո՛չ բոլորը միասին: Մնացած «Ցէր եւ Տիկին»ները, «Տիար»ները եւ «զաւակուն»ները շողոքորքութիւն են եւ շատախօսութիւն:

×

Աւելի արագ, ճկուն, արդիական ու համառօտ:

ԺԻՐԱՑՐ

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Մահափորձ նախագահ Ռուզվելթի դէմ

Ռէօյթէրի գործակալութիւնը կը հաղորդէ, որ Ամերիկայի ընորընտիր նախագահ Ռուզվելթի դէմ մահափորձ մը տեղի ունեցած է Միամիի մէջ, չորեքշաբթի:

Նախագահը անվնաս է: Վիրաւորուած են Շիքակոյի բաղաքապետ Սէրմակ եւ կին մը:

Ոճրագործը ձերբակալուած է:

Դէպքը տեղի ունեցած է հետեւեալ պարագաներուն մէջ· —

Ռուզվելթի համար պաշտօնական ընդունելութիւն մը սարքուած էր: Այդ հանդէսին մէջ անծանօթ մը, ատրճանակի հինգ հարուածներ կ'ուղղէ նախագահին եւ ամէնքն ալ կը վրիպին:

Պատճառը անյայտ է:

Պելժիական դահլիճը հրաժարած

Պելժիոյ Պրուքսէլի դահլիճը անակնկալ կերպով ինկաւ, հետեւեալ պայմաններու մէջ:

Ժողովրդարանը 82 ձայնով ընդդէմ 72ի, ընդունեց ընկերվարականներու առաջարկը, թէ Նամիւրի մշտնջենական երեսփոխանութիւնը իրաւունք չունի ընդելու Աթիէրի համայնական ընտրութիւնները, ծագած անկանոնութեանց պատճառաւ: Կառավարութիւնը միջամտած եւ չեղեալ նկատած էր այդ որոշումը:

Կառավարութեան այս ընթացքին դէմ էր, որ ընկերվարական Հէնօ հարցապնդում ուղղեց եւ առաջարկեց պարսաւի ենթարկել:

Ընկերվարականներու, համայնավարներու եւ ազատականներու մէկ քանիին քուէներով՝ կառավարութիւնը տապալեցաւ:

Թագաւորը կը մերժէ ընդունիլ դահլիճին հրաժարականը:

Լեհաստանի արտաքին նախարարը

ԿԸ ՊԱՏԱՍԽԱՆԷ ՀԻԹԼԷՐԻՆ

Վարշավիայէն կը հաղորդեն, որ Ժոզէֆ Պէչ՝ արտաքին նախարար, խորհրդարանի արտաքին գործերու յանձնախումբին առջեւ, Լեհաստանի հետեւած քաղաքականութեան եւ միջազգային կացութեան մասին, զեկուցում մը տուաւ:

Զինաթափութեան խորհրդաժողովի մասին նախարարը յայտարարեց· — Այժմ խորհրդաժողովը կը գտնուի երկընտրանքի մը առջեւ: Կամ պէտք է հիմնուի պարզ եւ համեստ սկզբունքներու վրայ ճչդելու եւ վերաքննելու համար ամէն ինչ, եւ կամ պէտք է ձախողի: Այս պարագային, անշուշտ, միջազգային կեանքին մէջ հիասթափում եւ հոգեկան բեկում կ'առաջանայ:

Անդրադառնալով նացիներու քարոզութեանց եւ զրպռութեանց, Պ. Պէչ յայտնեց, որ անոնք, որոնք ժամանակ եւ զրամ ունին, կրնան իրենց հաճոյ երեւցած ձեւերով, քարոզութիւններ ընել եւ չահիլ որոշ թուով անդամներ, բայց երբեք չեն կրնար խօսքի ուժով փոխել Եւրոպայի քաղաքական դիմագիծը:

Մեր քաղաքականութիւնը Գերմանիոյ հանդէպ, ըսաւ Պէչ, կ'ըլլայ այն, ինչ որ Գերմանիոյ քաղաքականութիւնն է մեզ հանդէպ: Իրերու կացութիւնը չատ աւելի կախուած է Պերլինէն, քան Վարշավիայէն: Մեր ամբողջ քաղաքականութիւնը ցոյց կուտայ, որ Լեհաստանը պատրաստ է միջազգային բարւոք գործակցութեան եւ երբեք չի կրնար խաղալիկ դառնալ այս կամ այն անհատին ձեռքը:

ՀԵՌԱՐՁԱԿԸ ԶԻ ԳՈՐԾԵՐ ՀԻԹԼԷՐԻ ՃԱՌԻՆ ԱՌՁԵՒ

Պերլինէն կը հաղորդեն, որ Հիթլէր Շեռւրկսրտ մեկնեցաւ իր տեղակալներէն կէօպէլսի հետ, խօսելու համար:

Տասներկու հազարի չափ խանդավառ բազմութիւն մը կը սպասէր իրեն: Հիթլէր խիստ բառերով յարձակեցաւ Վիւրթէմպէրկի նախագահին վրայ (կեդրոնի անդամներէն), որ կիրակի Իւլմի մէջ ընտրական ճառ մը խօսած էր:

Կառավարութեան հրահանգով հեռարձակով պէտք է տարածուին հիթլէրական բոլոր ընտրական ցոյցերը:

Վարչապետ Հիթլէրի ճառի վերջանալէն հսաւ վայրկեան առաջ, հեռարձակը խանգարուեցաւ եւ ալ չգործեց:

ՊԱՏԵՐԱԶՄ ՀԱՐԱՒԱԳԻՆ ԱՄԵՐԻԿԱՑԻ ՄԷՋ

Պաշտօնապէս կը հաղորդուի, որ Փէրուի եւ Բոլոմպիոյ միջեւ դիւանագիտական յարաբերութիւնները խզուած են:

Պահոյի Փէրուի դեսպանը ետ կանչուած է:

Բոլոմպիոյ ծովային ուժերը, որ կ'երթան Լէթիսիայի մէջ խաղաղութիւն հաստատելու, կը գտնուին 150 քիլոմեդր հեռու:

Ընդհանուր հրամանատարը բոլոմպիական ուժերու, Փէրուի զինուորական իշխանութեան լուր ղրկեց, որ պարպեն բոլոմպիական հողերը:

Սակայն արդէն յարձակումն սկսած է եւ Փէրուի ուժերը էշուած են:

Փարիզի Բոլոմպիոյ պատուիրակութիւնը կը հաղորդէ, որ բոլոմպիական ուժերը գրաւած են Թառապահան: Փէրուվիական ջոկատ մը գերի բռնուած է ռազմամթերքով միասին:

Այս պատերազմի հիմնական պատճառն է Լէթիսիա նաւահանգիստը, որ Փէրուի կողմէն 1922ի դաշնագրով ձգուած էր Բոլոմպիոյ: Լէթիսիան անջատ տեղ մըն էր: Բոլոմպիոյ ազդեցութեան տակ կազմակերպուեցաւ եւ դարձաւ այդ շրջանի կարեւոր կեդրոններէն մէկը:

Փէրու սկսաւ բաղձալ բարձրացնել այդ կցման դէմ պատճառաբանելով որ Բոլոմպիան մուտք կ'ուզէ գործել Ամազոնի ափերը:

Երկու պետութիւնները խաղաղ բարեկամական կապեր ունէին, երբ 1932 սեպտ·ի սկիզբները փէրուվիական աւազակախումբ մը Լէթիսիա մտաւ եւ արտաքսեց տեղական իշխանութիւնը:

Բոլոմպիա ուժեր ղրկեց հոն կարգը վերահաստատելու, երբ Փէրուցիները կողմէն դիմադրութեան հանդիպեցաւ:

Ահա պատերազմի պատճառ դարձող վէճը:

ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԳԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ ԹՈՒՐՔԻՈՑ ԵՒ ՖՐԱՆՍԱՑԻ ՄԻՋԵՒ

Ֆրանսա յայտարարեց թէ վերջացած է ժամանակը առեւտրական այն համաձայնութեան, որ կնքուած էր 1929ին Թուրքիոյ եւ Ֆրանսայի միջեւ: Ասով հանդերձ առեւտրական փոխանակութիւնը չպիտի ընդհատուի այն վեց ամսուան ժամանակին մէջ, որ, ինչպէս կը տրամադրէր համաձայնագիրը, պիտի ծառայէ համաձայնութեան նորոգման երկու երկիրներուն միջեւ:

ԳԵՐՄԱՆԻԱ, ԻՏԱԼԻԱ, ՀՈՒՆԳԱՐԻԱ ԿԸ ԴԱՇՆԱԿՑԻ՞Ն

Հռոմէն կը հեռագրեն թէ չորեքշաբթի առաւօտ նախարարաց խորհուրդին մէջ Մուսոլինի, ակնարկ մը ընելով արտաքին բաղաքականութեան հարցերուն վրայ, անդրադարձաւ նաեւ Գերմանիոյ, Իտալիոյ եւ Հունգարիոյ գաղտնի զինակցութեան զրոյցին, զոր անհիմն յայտարարեց բոլորովին: Եւ ուշադրաց թէ չպիտի ուզէր նոյն իսկ խօսիլ այդ մասին ու հերքել զրոյցը, եթէ այնագանգ գտած չըլլար փրանսական խորհրդարանին արտաքին յանձնաժողովին մէջ:

Միւս կողմէ, փրանսական պաշտօնական շրջանակները կը յայտարարեն թէ խորհրդարանի արտաքին յանձնաժողովին մէջ երբեք խօսք չէ դարձած նման զրոյցի մը մասին:

ԿԻՆԵՐՈՒ ՊԱՀԱՍՏ

Ազգերու Դաշնակցութեան պալատին մասին է խօսքը: Արդարեւ պաշտօնէութեան 50 առ հարիւրը կը բաղկանայ կիներէ: Կիներ են, որ բարտուղար նշանակուած են, կամ մեքենագրուհի, մատենադարանապետ, ափիոնի գործածութեան դէմ պայքարի կամ մանկանց պաշտպանութեան մարմնի անդամ:

Եւ հետզհետէ կը շատնայ դեռ կին բնակչութիւնը Ազգերու Դաշնակցութեան պալատին մէջ:

Արդարեւ, ազգերու այդ արիսպագոսը կիներու ցուցահանդէս մը դարձած է հիմա:

ՖՐԱՆՍԱԿԱՆ ՀՈԳԱՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ

Ալպէր Տիւշէն, որ Սուրիոյ մարզպանութեան նախկին ընդհ· բարտուղարն է եւ գաղթային նախարարութեան մէջ պատուական տեսուչ, ճառ մը խօսելով Ֆրանսայի հոգատարութեան յանձնուած երկիրներու բարեշրջութեան մասին ըսաւ·

— «Հպարտութիւն կը պատճառէ մեզի դիտելով գործը, զոր կատարած ենք ֆրանսական հոգատարութեան յանձնուած երկիրներու մէջ: Մենք նախ անոնց տարիներ խաղաղութիւն, յետոյ առողջութեան ուսումը, տնտեսական կազմակերպութիւնը, դպրոց եւ յառաջդիմութեան բոլոր միջոցները: Ստանձնեցինք ամէն բա՛ռ, բայց բաժնեցինք շահը: Օտարականները կը մտածեն թէ մենք ենք, որ կը վայելենք գլխաւորաբար, որովհետեւ վարչական գործերու մէջ դրած ենք միայն մեր պաշտօնէութիւնը, շուկային մէջ կը գործածենք մեր դրամը, գաղութներու մէջ կը տարածենք մեր լեզուն: Նաւագագոյն շահ մըն է ատիկա, թէեւ միակ գրաւականը, որ ցոյց կուտայ մեր ազդեցութեան աճումը: Գիտնանք պահպանել այդ նաւագագոյն շահը, քանի հրաժարի՛նք ատկից եւ չլեռ՛նք երբեք»:

ՀԱՑՆԵՐԻՒ ՄԱՆ ԿՐ ՆԵՏԻ ՊԱՏՄՈՒՃԱՆԸ

Գերմանի նշանաւոր գրագէտը, Հայնրիխ Ման, որ ստորագրած էր ընկերվարական յայտարարութիւն մը ընդդէմ Հիթլէրի, հրաժարական մըն ալ ղրկեց Փրուսիոյ Ակադեմիային, ուր վէճի նիւթ դարձեր էր իր ընթացքը:

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿՈՉ Է ԱՆԿԱԽ ՀԱՅ ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՄԸ

Ա.

— Ես ալ կ՚ուզեմ ձեզի ըսել մէկ քանի խօսք, պարոն նախագահ, որովհետեւ ես ալ հայ եմ, եւ ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ ծնած եմ, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ մեծցած եմ, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ կրթութիւն ստացած եմ, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ ապրած եմ իմ ամբողջ կեանքը, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ ամուսնացած եմ, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ զաւակներ ունեցած եմ, ինչպէս ամէնքդ ալ գիտէք, ես ալ Ամերիկայի մէջ ամէն տարի ամառը ամուսնիս հետ ճամբորդած եմ Ամերիկայի մէջ

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԲԱՑԱՌ

ԳԱՂՏՆԻ ՀԱՐՍԸ

— Ես ալ կ՚ուզեմ, որ ինծի ալ պատմես, թէ ինչպէ՞ս գաղտնի հարսնացար։

— Ա՛հ, ինչ որ ըսես, ինչ որ ուզես, ես ալ կ՚ընեմ, միայն թէ ինծի ալ պատմէ։

— Ուրեմն

Ց.

Հ. Դ.

Քարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ խորհրդակցութեան կը հրաւիրէ *ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՈՑԻ, ՍԱՐՍԷԼԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ* եւ *ՊՈՒԱ - ԳՈԼՈՆՊԻ* ներկայացուցիչները *Յառաջի* խմբագրատունը, վաղը, Շաբաթ կէս օրէ յետոյ ժամը 4ին։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԻ «Քրիստափոր» խումբի ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին սովորական հաւաքատեղիին մէջ, ներկայանալ անդամատեսրով։

ՊՈՒԼՎԱՐ-ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. անդամական ժողովը վաղը, Շաբաթ երեկոյ, ժամը 6ին 7ին, սովորական հաւաքատեղին։ Անդամատեսրներու բաշխում։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

Հ. Ց. Դ. ՏԻՄԻՆԻ ՊԱՏԱՆԵԿԱՆ ՄԻՈՒԹԵԱՆ անդամական ընդհ. ժողովը այսօր Ուրբաթ երեկոյ ժամը 7ին իր գրադարանին մէջ, կը հրաւիրուին ընկերները։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

“ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18„Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

Այս կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société Savantesի ՄԷՋ

8, Rue Danton, ՄԷթրօ ՕՏԷՕՆ կամ ՍԷՆ ՄԻՇԷԼ

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ **Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ**

ԿԸ ԽՕՍԻՆ ԸՆԿԵՐՆԵՐ

ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆՏՐՃԵԱՆ

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— *ՍԻՓԱՆ* երգչախումբը, ղեկավարութեամբ *Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*։ կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Մ. ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ *Տ. Յովհ. Երդահան՝ Ա. ՊԱՐԹԻԵԱՆի*։ կերգեն *Օր. Ի. ՊԻՒԶԻՒԼԵԱՆ* եւ *ՄՏ. ՆԱՀԱՊԱՐԴԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ դաշնակահարուհի *ՕՐ. ԽՈՍՐՈՑԵԱՆի*։

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր *Տ. Յովհ.* արուեստագէտներու կողմէ։

ՇԱԽՍԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ ԿԸ ԳԱՆՁՈՒԻ 3 ՖՐ.

ԱՒՆՈՒՎԻԼ-ԼԷ-ԿՈՆԷՍԻ ՄԷՋ

Փետրուար 25ին, Շաբաթ երեկոյ

Մ Ա Ր Մ Ա Ր Ի Մ Է Ջ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՄԱՐՄԱՐԻՆ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ եւ մասնակցութեամբ՝ բոլոր ՆՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ և ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Ջ. Ո. Մ. նուագախումբի

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30 ԻՆ

84, Rue Chape, Salon Chapeի *ՄԷՋ*

կը նախագահէ ընկեր ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

կը խօսի ընկեր Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Թանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։ Մուտքը ազատ է։

ՊՈՒԼՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

120, Շըմէն տը լա Մատրակ, պար Վէնսէնի մէջ

կը նախագահէ ընկեր Ն. ԱԶԳԻՆ

կը խօսի՝ ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։ Մուտքը ազատ է։

ՍԷՆ-ԼՕԱՐԿՐԻՏԻ ՄԷՋ

ԱՅՍ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

ՏԵՂԻՈՑՆ ՄԱՏՈՒՒ - ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

կը նախագահէ ընկեր Ց. ՊԱՆՏԻԿԵԱՆ

Կը խօսի՝ ընկ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։ Մուտքը ազատ է։

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՑ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ. Ց. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ *Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ*)

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ
ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

Կազմակերպութեամբ ՊԱՆԵԷՕ – ՔԱՇԱՆԻ
«ՑԱՌԱԶԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ

150 Route d'Orléansի *սրահին մէջ* **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն ղեկավարութեամբ ուսուցչուհի տիկին ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի։

Գեղարուեստական բաժինին կը մասնակցին.— Սրիորդները՝ *ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՍՐԱՊԵԱՆ* եւ *ԷԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, *Պ. Ս. ԹՈՐՈՍԵԱՆ* պիտի արտասանէ։ *ԳԱՎԻԶԵԱՆ* քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր։ Թառիստ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՅՈՆ* պիտի պարէ։ Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը թող հաճի ներկայ ըլլալ։

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է։

Հաղորդակցութեան միջոց.— *Փարթ տ'Օռլէանէն առնել* 88 *թիւ* հանրակառքը եւ *իջնել* Bagneux։

Թատերական ներկայացում

ՏԱՐՕՆ - ՏՈՒՐՈՒԲԵՐԱՆԻ ՀԱՅՐ. ՄԻՈՒԹ. ՏԷՄԻՆԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 1 ԻՆ

ՍՕՍԻԷԹԷ ԼԻՕՆԷԶԻ ՇՔԵՂ. ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ղեկավարութեամբ՝ դերասան *ԹՐԱԳՕՇԻ*

կը ներկայացուի *ՄԱՍՈՒՆ ԴԻՒՑԱԶՆ*

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Նախածեռնութեամբ Ն. Պ. Հայ Սպաներու միութեան, այս կիրակի, փարիզի Հայոց եկեղեցիին մէջ, պատարագէն վերջ, տեղի կ'ունենայ հոգեհանգիստ իյիշատակ Հայկական բանակի սպարապետ

ՋՕՐ. Բ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ

կը հրաւիրուին միութեան անդամները եւ հանգուցեալին յիշատակը յարգողները։

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Լա Սիօթա, Գործ.— 72։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տիկին Ն. ՔԻԳՐԻՒՃԵԱՆ իր խորին շնորհակալութիւնը կը յայտնէ *Տոքթ. ՌԱԴՐՃԵԱՆի*, որ իր մատին վրայ վիրաբուժական գործողութիւն մը ընելով՝ կատարելապէս դարմանեց։

Պ. ԽԱՉԵՐ ՃԷՎԱՀԻՐՃԵԱՆ (որ կը կարծուի թէ Լիոն կը գտնուի) կը խնդրուի իր հասցէն հաղորդել Յառաջի վարչութեան։

ՆԱՄԱԿ ՈՒՆԻ Պ. Պ. կարօ Ուշագլեան, Ա. փանոսեան, կոլիա Կորգանօֆ։ Դիմել «Յառաջ»ի վարչութեան։

ՄԱՐՍԷՅԻ Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆԸ շնորհակալութեամբ ստացած է Պ. Երուանդ Թորոսեանէ 50 ֆր., իր ողբացեալ տիկնոջ մահուան տարեդարձին առթիւ։

*
**

Ֆ. Հ. Կ. Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղը իր հերկրորդ այցելութիւնը կատարեց հիւանդանոցներուն մէջ խնամուող հայ հիւանդներուն, բաշխելով իւրաքանչիւրին որոշ գումար։

(կնիք)

ԿԸ ՓՆՏՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գասթէմունիցի Սարգիս Զագըճեան, հօր անուն՝ Խոսրով, մօր անուն՝ Ագնիւս։ Երեք տարի առաջ կը բնակէր 38, Route d'Asnières, Clichy, Seine։ Կը խնդրուի իմացնել՝ Tchatalian, 38, Ave. Thiers, Le Mans (Sarthe)։

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փօտոան (փայլուն քուղք, տպագրութիւն, կազմ, եւ փոսքի ծախք միասին) կը պատրաստեմ 175 ֆրանկի։ Կը զրկեմ նմոյշ եւ մանրամասնութիւն։ Երաշխաւորութիւն յանձնարարուած տառագիօքէն գործադրութեան։ Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce**։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամները

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ԶԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆԿ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** Բեճաքանակ վաճառում. **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline Paris.** Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir։ Գինը՝ Անմրցելի գիներ եւ ճոխ տեսակ։ Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք։

ՕՔՍՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) Tél. Gob. 97-40

Հայերու ժամադրավայրը

ձաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ծախու է ատիպողական մեկնումի պատճառաւ կեդրոն Թաղամասի մէջ կօշկակարի խանութ մը՝ բոլոր կազմածներով (մեքենայ, գործիք եւայլն.) միասին։ Բնակարան՝ 2 սենեակ, խոհանոց։ Վարձք՝ 3000 ֆրանք, պայմ՝ 6 տարի։ Մանրամասնութեանը համար դիմել՝ Տէր Յակոբեանի, 14 rue Medéah, Paris (14)։

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր սլտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Իգիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։ Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներ։ Կեդրոնատեղի՝*

“CAFE SULTAN„

կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի։ Ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն։ Դիմել՝ ՄԱՍԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ։*

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)**

Le Gérant : H. STEPHAN

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (42)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՕՆԻ ՄԷՋ

— Կը ցաւիմ, պարոն, նեղացած էի. ուղեւորութեանս այսպէս ընդհատումը չզարմացուց զիս։ Երեսաս ինծի կը սպասէ այս քանի մը օրերը ու նաւը Րոթէրտամ մեկնեցաւ առանց ինծի։

Աղջիկը մեղմացաւ. յոգնեցա՞ւ արդեօք. պէտք է սպասէին դեռ։ Իրաւունք ունէր Սըր Զարլզ — ինքնութիւնը հաստատել այնքան ալ դիւրին գործ չէր։ Մովակալը աւելի խիստ չեշտով մը հարցուց.

— Ուրեմն Մատրիտ էիք մօտ տարիէ մը ի վեր···

— Այո՛ պարոն, պատասխանեց աղջիկը քաղցրութեամբ։

Մովակալը հանեց իր սիկարէթի տուփը եւ հրամցուց։ Քիչ մը առնելւ ծոեցաւ աթոռին վրայէն, բայց առանց հասնելու անոր։ Աղջիկը երկարեց թեւը սիկարէթը առնելու համար. Ծովակալը չմօտեցուց տուփը որպէս զի տեսնէր աղջկան մերկ բազուկը որ դուրս կ'երկարէր վերարկուին տակէն. ապարանջան չկար. մերկ էր թեւը ամբողջութեամբ։ Ուրեմն սխա՞լ էր «տօսիէ»ն··· Ուրեմն կարծածին չափ ալ վիպական չէ՞ր այս աղջիկը···

— Ինդրե՛մ, երբեք ձեր մտքէն չանցընէք թէ այս հարցումները կ'ընենք որովհետեւ կասկած ունինք ձեր անցագրին ճշդութեան մասին. Սըր Զարլզ այդ ըսել չուզեց, գիտեմ։ Անշուշտ, եթէ որ եւ է կասկած ունենայինք, մեզի համար շատ դիւրին պիտի ըլլար քննութիւններ կատարել սպանիական դեսպանատան մէջ։

Հասկցա՞ւ արդեօք որ կեղծ սպանիացի մըն էին Ծովակալին խօսքերը. գիտէ՞ր թէ քննութիւն կատարելով ոչինչ կրնային հասկնալ··· Թերեւս անվնաս ճամբորդ մըն էր ան եւ կամ, ընդհակառակն, շատ վարպետ դերասանուհի մը որուն նմանը Ծովակալը տեսած չէր իր կեանքին մէջ։

Աղջիկը վերցուց սիկարէթը տարօրինակ ժպիտ մը դնելով իր շրթունքներուն վրայ։ Կարծես կը ջանար մեծ Ծովակալին ցոյց տալ այդ ժպիտը որ սակայն չխուսափեցաւ Բինկլընտի աչքէն։

Աչխարհի բոլոր զաղտնի հետախուզութեանց սպասարկութիւններուն մէջ ընդունուած են երկու ապահով ճամբաներ, երբ կ'ուզէք պաշտօնական տեղեկութիւն ստանալ մէկէ մը։ Եթէ զոհացում չգտնէք ըմպելիով, ձեր միակ յոյսն է կինը. ժամավաճառ չըլլալու համար ընտրեցէք այս վերջինը միշտ։

Ծովակալը այդ պաշտօնին համար այս աղջիկէն աւելի յարմար մէկու մը չէր հանդիպած երբեք։ Կիներ ունէր իր ձեռքին տակ ի հարկէ։ Անոնցմէ մէկը, օրինակ, ճամբան էր հիմա դէպ ի Ամերիկա, մարզու մը հետ որուն զաղտնիքը երեւան հանելու համար աշխատած էր ինք երկու տարի շարունակ։ Կինը այդ մարդուն պիտի ծանօթանար նաւուն վրայ. մնացածը դիւրին կը թուէր։

Ծովակալը անճամբ գնած էր այդ կնոջ տոմսակը. եւ սակայն տակաւին կասկած ունէր ելքին մասին։ Բայց եթէ այս աղջկան յանձնուած ըլլար այդ պաշտօնը, ապահով կրնար զգալ ինքզինքը։

Բայց ո՞վ էր այս աղջիկը եթէ Լիտիա Հէսը չէր ան։ Ծովակալը լուցկի մը վառեց ու մօտեցուց անոր սիկարէթին։

— Քանի որ Մատրիտ կը գտնուէիք տարիէ մը ի վեր, ըսաւ Ծովակալը հանդարտութեամբ, հաւանաբար ծանօթացած էք Ֆոն Լիխթէնշթայնին հետ։

— Ըսել կ'ուզէք Գերմանիոյ դեսպանատան խորհրդակա՞նը···

— Ուրեմն կը ճանչնա՞ք զինքը···

— Ո՛չ, երբեք իրարու հանդիպած չենք. լսած եմ իր անունը. ամէն տեղ կ'երթայ ան Մատրիտի մէջ···

— Օ՛հ, կը նշանակէ թէ դո՞ւք ալ կը յաճախէք այդ շրջանակները··· Ծանօթ էք դեսպանատուներուն···

Բինկլընտն էր որ ըրաւ այս յստակնչական հարցումը։ Բայց այդ չեչտը աւելորդ էր այս աղջկան հետ. չը վախցաւ. անիկա թող քաջութիւն ծախէր ուրիշ աղջիկներու, անոնց՝ որոնց հետ կը սիրաբանէր··· Այդ նայուածքէն ալ վախցող չէր ինքը։

Աղջիկը չորս կողմը նայեցաւ ու խնդալով հարցուց.

— Կրնա՞մ հարցնել, պարոն, թէ ով կը կարծէք որ ես ըլլամ։

— Կարծելու պէտք չկայ այլ եւս, վստահ եղէք։

Ծովակալը անհանդիստ էր իր աթոռին վրայ. նայեցաւ Բինկլընտի աչքերուն։

Աղջկան ծիծաղը գրգռեց զինքը։

— Այստեղ ունինք Լիտիա Հէսի «տօսիէ»ն եւ լուսանկարը. ուրիշ ի՞նչ կրնանք ընել ձեզի։

Աղջիկը խնդաց. յաղթած էր այդ երկու մարդերուն. Ծովակալը հասկցաւ անմիջապէս, որովհետեւ անկեղծ էր այդ ծիծաղը։

Լիտիա Հէսը չէր ան, վստահ էր այլ եւս. մխիթարութեան տեղը չկար։ Փլուզած էր եւ իւ՛նչ հիանալի կերպով··· Ու այդ յիմա՛ր Բինկլընտը քաջութիւն ծախող, անապարձ···

Ծովակալը լաւ մը տեղաւորուեցաւ բազկաթոռին մէջ. ա՛լ ընելիք չէր մնացած։ Երբ աղջիկը պատմեց թէ Լիտիա Հէսը Մատրիտ էր այդ ժամուն — եթէ ճանճրոյթը յանձն առնէին կրնային իրենք ալ ստուգել այդ իրողութիւնը դիմելով օրինակ սպանիական դեսպանատունը կամ որ եւ է ուրիշ տեղեկատու աղբիւրի ուր կը կատարէին իրենց քննութիւնները ընդհանրապէս,—Ծովակալը ոչ մէկ պատասխան կամ մեկնութիւն կրցաւ տալ։ Իրեն կը մնար պարզապէս ժպտիլ աղջկան հետ, այդ դաւեչտին համար։ Բինկլընտ մնաց իր աթոռին վրայ խոժոռած եւ լուռ։ Ու աղջիկը մատը կեց այդ երկու պարոններէն իր բաժնուելիք։ Ինչպէ՞ս լեզուին տուաւ անոնց։ Նաւէն վար առեր էին զինքը, ուշադրութեան էին իր հանդիպումը իր երկխօսին հետ երկու շաբաթ — խնդրի Օրօրա — եւ միջոց չկար անոր հաղորդակցութեան մէջ մտնելու. պէտք էր իր տրամադրութեան տակ դնէին այն դիւրութիւնները որոնց շնորհիւ չփման մէջ էին իրենք ամբողջ աշխարհի հետ։

Լոնտո՞ն պիտի մնար··· Հապա ծախքերը··· Այդ պարոնները գիտէ՞ն թէ երբ կը մեկնէր յայտնի դէպ ի Րոթէրտամ. կամ թերեւս ինքը չէր որ պիտի առնէր այդ տեղեկութիւնը։

Թարգմ. Ֆ. Մ.

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ՇԱԲԱԹ 18 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

18 Février 1933

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՅՐԴ ՏԱՐԻ Թիւ 2116 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒԻ ԽՕՍՔ

...ՏՕԻՆԻՆ ՋԱՒԱՐՆ ԱԼ

Վերջերս թուրք թերթերը սկսան հրատարակել անունները հպատակութենէ զրկուած Հայերու:

Եթէ չենք սխալիր, մինչեւ հիմա լոյս տեսան չորս ցանկեր, 150 — 200 անուններով: Այլ թէ կին:

Ի՞նչ «քաղաքականութիւն» է այս:

Ֆէմալական օրէնքներով, 1921էն ի վեր արտասահման պատսպռնած բոլոր հայ փախստականները կը համարուին ոչ-հպատակ:

Նոյն իսկ աւելի առաջ, առեւտրական գործերով արտասահման հաստատուած կամ օսմ. անցագրով ճամբորդած Հայեր կորսնցուցին իրենց հպատակութիւնը:

Այն աստիճան որ, անոնց թոզած կալուածներն ու հարստութիւնները համարուեցան «լքեալ» գոյք, եւ աւարի տրուեցան առանց բացառութեան:

Ի՞նչ կը նշանակէ այս նոր զտումը:

Անխղճութի՞ւն է այս մասին լուսաբանութիւն պահանջել առնուազն որ պարբերաբար տպղրուքներ կը կատարեն, «լեզու գտնելու» առաջադրութեամբ:

Կամ արդեօք անհետաքրքրութի՞ւն է քրքրել այս խնդիրը...

Սպասելով «իրազեկ»ներու բացատրութեան կը սեպենք առանց վերապահութեան գրի առնել ինչ որ կը մտածենք այս նորօրինակ «զտում»ին առթիւ:

Ընթերցողները կը յիշեն, անշուշտ, երթեւեկի նոր հրահանգը:

Այդ հրահանգով, որոշ փոփոխութիւններ կը կատարուէին հին օրէնքներուն վրայ: Դիւրութիւն կը տրուէր փախստականներուն՝ վերադառնալու Թուրքիա, պայմանով որ թրքական հիւպատոսարանները դիմէին եւ լծնէին յատկապէս պատրաստուած «պէյանննամէ»ներ. (յայտարարութիւն):

Մենք ժամանակին հրատարակեցինք ոչ միայն այդ «պէյանննամէ»ներուն բովանդակութիւնը, այլ եւ բոլոր լրացուցիչ տեղեկութիւնները: Նոյն իսկ Փարիզի Թուրք հիւպատոսին եւ ուրիշներու յայտարարութիւնները:

Եւ յայտնեցինք մեր տեսակէտն ալ: Շեշտեցինք թէ այս կարգադրութիւնը բան մը չի փոխեր հայութեան յարաբերութիւններէն, քանի որ մենք հիմնական վէճ մը ունինք Թուրքիոյ հետ, — Քաղաքական Դատ:

Միեւնոյն ատեն դիտել տուինք թէ վրան – բայ ոգեմախաղ մըն է այս: Եւ մանաւանդ միջոց մը՝ նոր «լքեալ»ներ մէջտեղ հանելու:

Գտնուեցան բարեմիտներ, որ բողոքեցին մեր այս յոռետեսութեան դէմ: « Եղբայր, ամէն բան գէշ կը մեկնէք, սեւ կը տեսնէք » :

Արդ, ճիշդ մէկ տարի է անցած այդ օրէն ի վեր: (ՅԱՌԱՋը նոր հրահանգը արտասպեց 1932 փետրուար 25ին: Հրահանգը ինկլիւրիի պաշտօնաթերթին մէջ լոյս տեսաւ 1932 փետր. 18ին. վաւերացուած՝ գործավարներու խորհուրդի յունուար 31ի նիստին մէջ):

Բարեմիտները, փոխանակ իրենց բնազդին հաւատալու, հաւատացին եղած հրատարակութեանց, եւ ափ առին հիւպատոսարաններու դուռը, «պէյանննամէ» մուրալու եւ լեցնելու համար:

Աչքի առջեւ չունինք թիւեր, հաստատելու համար թէ հարիւր հազարաւոր փախստականներու մէջէն քանի՞ հազար հոգի փութացին օգտուիլ այս թանկագի՛ն պատեհութենէն:

Բայց դիտենք որ դիմողները եղան: Քանի մը հարիւր հոգի՝ Ֆրանսայի մէջ, վաթսուն հոգի՝ Սելանիկի մէջ եւայլն:

Արդի՞ւնքը, — Ահաւասիկ չորս ցանկ՝ «հպատակութենէ զրկուած» Հայերու:

Նորէ՞ն սեւ կը տեսնենք: Ուրեմն դո՛ւք բացատրեցէք, բարի եւ առաքինի մարդիկ:

Մեր եղրակացութիւնն այս է, —

Բարեմիտները դիմեցին Թրքական հիւպատոսարանները: Ա-րին մէկ – մէկ «պէյանննամէ» եւ գրեցին բոլոր պատասխանները— այնքան վարպետօրէն խմբագրուած հարցումներուն.

Թուրքիոյ ո՞ր տեղէն մեկնեցաք, ի՞նչ կերպով եւ ի՞նչ միջոցով: — Թուրքիայէն մեկնելէ յետոյ ո՞ր տեղերը մնացիք, — Թուրքիայէն դուրս ինչո՞վ ապրեցաք, — Ո՞ւր պիտի բնակիք: — Թուրքիոյ մէջ ձեզ ո՞վ կը ճանչնայ, — Ձեր գիւղաքաղաքը կատարա՞ծ էք, — Ձեր ազգականներէն Թուրքիոյ մէջ եւ ձեր հովը կամ ձեր ծննդավայրին մէջ եւ կամ օտար երկիրներու մէջ որո՞նք կը գտնուին, (իրենց որոշ հասցէներով). — Պալէանեան պատերազմին եւ Մեծ Պատերազմին ո՞ւր կը բնակէիք եւ Լոզանի դաշնագրին գործադրութեան թուականին (1924 օգոստ. 6) ո՞ւր կը բնակէիք: Եւայլն:

Արդ, այս «պէյանննամէ»ներուն մէկը մնաց հիւպատոսին քով, երկուքը գացին էնկլիւրի, ներքին գործավարութեան եւ Ապահովութեան Տեսչութեան (լուսանկարներով):

Այնուհետեւ որսի չունները քննութեան սկսան, ամիսներով պտպտեցին, քրքրեցին, դիմողին հօրը պորտը հարցուցին, ունեցած – չունեցածը ճշդեցին, եւ — սկսան «զտել»:

Այսինքն՝ հպատակութենէ զրկել: Ուրիշ խօսքով՝ զրկել ոչ միայն վերադառնալու արտօնութենէն, այլ եւ իր գոյքերուն տիրանալու իրաւունքէն:

Եւ ահաւասիկ «զրկուած»ներու ցանկեր՝ տրցակ – տրցակ: Մինչդեռ, այս հրահանգէն առաջ, տասը տարուան ընթացքին, տարին տասը անուն ալ չէր հրատարակուեր, իբրեւ «Թուրք հպատակութենէ զրկուած»:

Թէբատեսութի՞ւն է:

Կը յիշեցնենք երբորդ անգամ, — ապա ուրեմն դուք լուսաբանեցէք այս խորախորհուրդ գաղտնիքը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

« ԳԵՂԵՑԻԿԻ ԱՌԵՒՏՈՒՐԸ »

Բառը փոխ կ'առնեմ թուրք թերթէ մը:

Այս միջոցին, փոթորիկ մը կ'ոռնայ Վոսփորի «գեղածիծաղ» ափերուն վրայ:

Թուրքիան այս տարի ալ ընտրեց «գեղեցկուհեան թագուհի» մը, նախաձեռնութեամբ «ձիւմհուրիյէթ»ի:

Ամէն ընտրութեան առթիւ, մոլտուրներ կը լսուէին: — Իսկ այս տարի ամբողջ թուրք մամուլը կրկէս իջած է, ձագկելու համար այս առթիւ կատարուած խայտառակութիւնները:

(Խայտառակութիւն մը չէ՞, ինքնին, դրամատիրական կարգերու այս վերջին գիտը — գեղեցկութեան մրցում):

Ամէնէն աւելի կատղած են ... երիտասարդները:

Ագա Կիւնտուզ, գրագէտ – երեսփոխան, կը սպառնայ Ազգ. Մեծ ժողովին դիմել եւ պահանջել որ արգիլեն գեղեցկութեան մրցումները:

Ուրիշ մը, Պիւրհան Ճահիտ, կը գրէ «գեղեցկի առեւտուրը» խորագրին տակ.

— Հակառակ բոլոր խոստումներուն եւ «պախշիշ»ներուն, ամէնէն չաար քան աղջիկներ կը մասնակցին մրցումին: Ճեւով, եղածը զուտ առեւտրական ձեռնարկ մըն է: Մրցում ըսուածը սա է — Քանի մը «փէյտաչի»ներ գլուխ կը ծռեն, «փէչդ վերցուր, սըրունգդ տեսնեմ»ի նման առաջարկներու առջեւ: Այս առթիւ տակառներով գարեջուր եւ չիլերով օղի կը պարպուի...

Տակաւին իրենչ փաղաքշական խօսքեր, — ընտրուած թագուհին գեղեցիկ չէ. միայն մարմինը գեղեցիկ է: Միւսը աւելի արժանի էր. բայց Նազիքէն մէկուն բարեկամուհին, միւսին ազգականուհին ըլլալով, ընտրեր են...

Իսկ «ձիւմհուրիյէթ» այս բոլորին կը պատասխանէ բուռն խմբագրականով մը.

— Ամօթ է, էֆէնտիներ... «զէվզէկ»ներ, գինովներ...

Նոնուս Նատին իրաւունք ունի բարկանալ շանթեր արձակելու:

Ինչո՞ւ կը խանգարեն իր «հայրենասիրական» արհեստը:

Չէ՞ որ իր ճարած գեղեցկութեան թագուհիները — «միս»երը — ամէնէն առաջ «Մեծ Կազի»ն կը շահագրգռեն:

ՎԱՐԱԶ

ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԲՆԱԿՉՈՒԹԻՒՆԸ Կ'ԱՃԻ

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ նոր ընդհ. մարդահամարը պիտի կատարուի 1935ին: Նախորդին նման, այս մարդահամարն ալ բոլոր պաշտօնեաներուն մասնակցութեամբ պիտի կատարուի, ինչ ծախսով գլուխ հանուելու համար: Այս գործին համար մէկ միլիոն ոսկի պէտք կը տեսնուի:

Վիճակագրութիւնները ցոյց տուած են թէ Թուրքիոյ բնակչութեան տարեկան աճումը հարիւրին 18 է: Այս պարագան նշդուած է նաեւ Ազգերու Դաշնակցութեան կատարած ճնութեամբ: Բնակչութեան ամէնէն շատ աճումը կ'ըլլայ Ռուսիոյ մէջ (հարիւրին 23): Հարիւրին 18 համեմատութիւնը հիմ առնուելով, կը հետեւի որ Թուրքիոյ բնակչութիւնը հօթը տարուան մէջ երկու միլիոն աւելցած է, տարին 280 հազար ըլլալով:

ՕՍՄ. ՊԱՐՏԵՐԸ

Պոլսէն կը գրեն թէ օսմ. պարտէրու պատուիրակներուն հետ համաձայնագիրը մինչեւ մարտ 15ին պիտի ստորագրուի Փարիզի մէջ: Կնճռուելիք պայմանագրութեան համաձայն, Թուրքիա 7,600,000 թրքական ոսկեդրամ պիտի վճարէ: Այս դրամը հարիւրին 7ուկէս տոկոսով 55 տարիէն վճարելի է: Առաջին մասնավճարը 350 հազար, երկրորդը՝ 550 հազար, իսկ երրորդ մասնավճարը 585 հազար ոսկի պիտի ըլլայ: Վեց տարի վերջը մասնավճարները 700 հազարի բարձրանալով, այդ գումարին վրայ անփոփոխ պիտի մնան:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Պէյրութի հրկիզեալներուն

Բացուած է ՅԱՌԱՋի եղբայրական Աջակցութեան սիւնակը, որուն առաջին գումարը երեւցաւ հինգշաբթի օր (330 ֆրանք):

Այս առթիւ ստացած ենք կոչ մը Կիլիկիոյ եւ Եոզկատի Հայր. Միութեան կողմէ, զոր պիտի հրատարակենք վաղուան թիւով:

*** Հաւաքուած գումարները պիտի դրկուին ուղղակի Պէյրութ, ճորակազմ խնամատարութեան, որուն նախագահն է հայ – հռոմէական կաթողիկոս – պատրիարք Աւետիս արք. Արփիարեան, իսկ ատենապետը՝ Պ. Գ. Իփէքեան:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Ռուզվելթի դէմ կատարուած մահափորձը

ԱՀԱԲԵԿԻՋԸ ԿԸ ԽՈՍՏՈՎԱՆԻ

Ինչպէս դրած էինք երէկ, ձերբակալուած է այն ահաբեկիչը որ փորձած էր սպաննել Մ. Նահանգներու նոր նախագահը: Իտալացի մըն է, ձիուզէփէ Զանկարա, որ հետեւեալ խոստովանութիւններն ըրաւ.

*— Երեսունհինգ տարեկան եմ եւ որմնադիր: Ազքատ եմ եւ միշտ ալ ազքատ եմ եղած: Ընտանիքս հարստահարուած է տարիներով եւ խորունկ տեւողութիւն ունիմ թագաւորներուն եւ նախագահներուն համար: Երբեք ո՛ր եւ է գէշութիւն չպիտի ընեմ բանուորի մը կամ ոստիկանի մը, բայց կ'ատեմ հարստահարիչներն ու հղօրները: Պատանութեանս մշակ եղայ եւ 16 տարեկանիս ճակատս դրկեցին: Տաժանելի եղած է կեանքս: Թերթերուն մէջ կարդալով որ Պ. Ռուզվելթ Միամի կուգայ, տարբանակ մը գնեցի ութ տոլարի եւ պարտէզը նստայ: Աղիքներս կը գալարուէին ցաւէն, որ թերեւս հետեւանք էր բուռն ջղագրգռութեանս: Միտքս լլկուած էր հետեւեալ մտածումով. — « Եթէ բազմութիւնը չատ խիտ չըլլայ շուրջս, չպիտի ձախողիմ ձեռնարկիս մէջ, ինչպէս ձախողեցայ, տասը տարի առաջ, երբ փորձեցի սպաննել Իտալիոյ թագաւորը»: Որոշեր էի Ռուզվելթը զարնել ճօսած առեներ, բայց կարճահասակ ըլլալով, մտածեցի թէ չպիտի կրնամ հարուածս ուղղել առջեւս կանգնած ոստիկանութեան վրայէն: Վերջապէս առիթը դասյ, երբ չատեր ոտքի վրայ մնալէն յոգնած ըլլալով, տեղատուութեան նստարաններուն վրայ: Ես ալ նստարանի մը վրայ եղայ, բայց նստարանը կ'երերար բազմութեան ճնշումին տակ եւ նորէն վար իջայ: Ճեւով քանի մը անգամ պարպեցի տարճանակը: Ձեմ դիտեր թէ Պ. Ռուզվելթ գարնանա՞ւ: Բայց կ'ուզեմ որ ամէնքն ալ դիտնան թէ անձնական ա՛ր եւ է ատելութիւն չունիմ անոր դէմ. ես կ'ատեմ բոլոր նախագահները, ի՛նչ ազգի ալ պատկանին: Կ'ատեմ բոլոր պնչոտնաստարները եւ հարուստները:

*** Թէեւ Զանկարա կը պնդէր թէ ո եւ է մէկուն յայտնած չէ իր ծրագիրը, բայց ոստիկանութիւնը ձերբակալեց ուրիշ Իտալացի մը եւս, որ դրացի էր ահաբեկչին: Ոստիկանութիւն կը կարծէ թէ Զանկարա անհատաբարակչիս մէկն է. որովհետեւ Հռոմի ոստիկանութիւնը հետապրով պատասխանեց թէ ան երբեք փորձած չէ սպաննել Իտալիոյ թագաւորը: Իր սեղեակին մէջ դտնուեցան թերթերու կտրօններ՝ նախագահ Մաք Քինլիի սպաննութեան մասին (1901):

*** Մահափորձին հետեւանքով վիրաւորուած են վեց հոգի, որոնց երկուքը կիներ են: Ուշիմկերպնի մէջ արտակարգ միջոցներ ձեռք առնուած են, նախագահական պալատին պաշտպանութեան համար: Գաղանի ոստիկան մը կեցած է նախագահ Հուվըրի ննջարանին առջեւ: Ուրիշ երկու ոստիկաններ կը հսկեն չէնքին մուտքին առջեւ: Պարտէզին երկաթ փեղկերն ալ դոցուած են, իսկ ոստիկանները դիւեր ցերեկ կը հսկեն չրջակայ պարտէզներուն մէջ:

Խանութներու փակումը Փարիզի մէջ

Ինչպէս դրած էինք, հինգշաբթի օր տեղի ունեցաւ խաղաղ ցոյց մը նոր տուրքերու հաստատման դէմ: Փարիզի եւ արուարձաններու առեւտրականները հրաւէր ստացած էին փակելու իրենց խանութները: Հրամանը գործադրուեցաւ 70 առ հարիւր համեմատութեամբ:

Կարգ մը միութիւններ պատուիրած էին իրենց անդամներուն չարդել կարգ կանոնը: Բայց բոլոր թաղերուն եւ արուարձաններուն մէջ վաճառատուններու եւ խանութներու մեծ մասը փակուեցաւ, կէսօրէն մինչեւ իրիկուան ժամը 6·30: Ապակափեղկերուն եւ երկաթ փեղկերուն վրայ կը կարդացուէր. «Փակուած է իբրեւ բողոքի նշան»: Մեծ հրապարակներուն վրայ, ինչպէս Օփերա, Ռիվոլի եւայլն, կիրակնօրեայ խաղաղութիւն կը տիրէր: Շատ դ'Ելիզէի վրայ մեծ փոփոխութիւն չէր նշմարուեր: Սէնի ձախ ափի թաղերուն մէջ խանութներուն երեք չորրորդը փակուած էր: Կէսօրէն առաջ տեսակ մը ջղագրգռութիւն կը տիրէր Սակարանին մէջ: Ոստիկանական հսկողութիւնը սաստկացած էր եւ արտաքին դուռները փակուած էին:

Կարգ մը վաճառատուներու վրայ փակցուած էին հետեւեալ բովանդակութեամբ յայտարարութիւններ.— «Նոր տուրքեր չենք ուզեր: Ինայողութիւններ կատարեցէք: Տուրքերու հաւաստարութիւն հաստատեցէք»:

Ուրիշ բազմաթիւ առեւտրականներ ալ բաց պահած էին իրենց խանութները, անպատճառ դտնելով որ եւ է ցոյց:

Կարգ մը ծխավաճառ – սրճարաններու մէջ որ եւ է ըմպելի չէին տար եւ միայն սիկարէթ եւ նմանակաղրոյմ կը ծախէին:

*** Ընդհանրապէս խաղաղ անցաւ բողոքի այս ցոյցը, բայց միջադէպեր ալ պակաս չեղան: Լաֆայէթի վրայ երեք ուսանողներ բաց մնացած վաճառատուն մը մտնելով, արտասուաբեր հեղուկ մը թափեցին: Ոստիկանները ձերբակալեցին երկուքը, իսկ մէկը անհետացաւ: Ուրիշ ձերբակալութիւններ ալ կատարուեցան մանաւանդ 20րդ թաղամասին մէջ, ուր ցոյցեր տեղի կ'ունենային բաց մնացած խանութներուն առջեւ: Փէտ – Լաշէզի կողմը ցուցաբարներ մտան դինեհատուն մը, կերան – խմեցին, բայց մերժեցին վճարել եւ սպառնացին խորտակել ապակիները: Տանտիրկի հոգի ձերբակալուեցան, բայց երկուքը միայն վար դրուեցան: Սէն – Ժաք փողոցին մէջ դրատան մը ապակիները ջարդուփշուր եղան:

Գաւառներու մէջ ալ բազմաթիւ խանութներ փակուեցան:

Բուռն ցոյց մը ճհնական հիւպատոսարանին մէջ

Հինգշաբթի օր, 60ի չափ լեհ գործազուրկներ Փարիզի լեհական դեսպանատունը գացին, ընկերակցութեամբ խումբ մը Ֆրանսացիներու: Գործազուրկները ուզեցին տեսնել ընդհ. հիւպատոսը: Դռնապանը կասկածելով, նախապէս լուր տուաւ պաշտօնեաներուն: Հիւպատոսը հաւանեցաւ ընդունիլ վեց

(Լուրերու շարունակութիւնը Երրդալ Դ. էջ)

ԱՆԳԼԵՒՊԱՐՍԻԿ ՎԷՃԸ

Լոնտոնէն կը գրեն թէ Անգլեւպարսիկ Բարիւղի ընկերութեան նախագահն ու դեր – նախագահը մօտերս Թէհրան պիտի երթան, կառավարութեան հետ բանակցելու համար: Ապգերու Դաշնակցութեան առջեւ բացուած վիճաբանութիւնները յետազգուած են մինչեւ մայիս, որպէս զի կարելի ըլլայ ուղղակի բանակցութիւն կատարել պարսիկ կառավարութեան եւ Բարիւղի ընկերութեան միջեւ:

ՀԱՄԱՑՆԱՎԱՐԱԿԱՆ ՅՈՑՑԵՐ ՍԵԼԱՆԻԿԻ ՄԷՋ

10 ՀՈԳԻ ՄԵՌԱԾ, 50 ՎԻՐԱՒՈՐ

Աթենէէն կը հեռագրեն թէ 300 համայնավարներ, որոնք Սելանիկ սրահի մը մէջ հաւաքուած էին, մերժեցին հեռանալ, հակառակ ոստիկանութեան ազդարարութեան: Ընդհանուր դատախազին միջամտութեան վրայ, բազմաթիւ համայնավարներ պատրաստուեցան սրահէն մեկնելու, երբ իրենց պետը հրամայեց մնալ:

Հրմշտուք մը տեղի ունեցաւ սանդուղին վրայ եւ տասը բանուորներ հեղձամահ եղան: Ուրիշ չափսւն բանուորներ վիրաւորուեցան:

ԱՐԻՒՆԱՒԻ ՅՈՑՑԵՐ ՊՈՒԲՐԻՇԻ ՄԷՋ

Զարեշշաբթի օր Պուբրէշի հիւսիսային կայարանին մէջ ծագած խռովութիւնները շարունակուեցան մինչեւ իրիկուն: Արհեստանոցներու մէջ ամրացած բանի մը հազար բանուորներ մերժեցին դուրս ելլել: Բանուորներու պատուիրակութիւն մը ներկայանալով ներքին նախարարին, պահանջեց ազատ արձակել ձերբակալուած համայնավարները, ինչպէս նաեւ արտօնութիւն խնդրեց բանուորական խորհուրդներ կազմելու, իրենց շահերուն պաշտպանութեան համար: Այս պատուիրակութիւնը նամբուած ըլլալով, բանուորները որոշեցին աշխատանոցներու մէջ փակուիլ եւ աշխատանքը չվերսկսիլ:

Ցեղով խռովութիւններ ծագեցան որոնց միջոցին ոստիկան մը սպաննուեցաւ եւ 20ի չափ ոստիկաններ կամ զինուորներ վիրաւորուեցան:

Գնդապետ մը չաքաչար խոշտանգուեցաւ բանուորներու կողմէ. նոյնպէս հարիւրապետ մը:

Ոստիկանական վերատեսուչին ինքնաշարժը յարձակում կրնց ցուցարարներու կողմէ, որոնք բարերով ջարդուփշուր ըրին ապակիները:

Փայտի մթերանոց մը կրակի տրուեցաւ: Կառավարութեան հրամանին վրայ բազմաթիւ զինուորներ եւ ոստիկաններ ժամը 6·30ին սկսան պարպել արհեստանոցները. կէս գիշերին բոլոր բանուորները դուրս հանուած էին: Երեք բանուորներ եւ մէկ զինուոր սպաննուեցան, ինը բանուորներ եւ 22 զինուորներ վիրաւորուեցան:

Կալացի եւ ուրիշ քաղաքներու մէջ ալ խռովութիւններ ծագեցան:

*** Այս առթիւ անհրաժեշտ կը գտնենք յայտնել թէ իրականութեան չեն համապատասխաներ կարգ մը եւրոպական թերթերու այն լուրերը որոնց համաձայն իբր թէ յեղափոխութիւն ծագած է Ռումանիոյ մէջ եւ որոնց արձագանգ եղած էր մեր թերթն ալ:

*** Ռումանիոյ երեսփոխանական ժողովը օրէնք մը հաստատեց որով հրեաներ ամսուան համար հարիւրին տասը կը գեղչուի պետական պաշտօնեաներու թոշակը:

ՀԱԿԱՍՈՎԹԱՆԱԿԱՆ ՅՈՑՑ ՄԸ ԻԶՄԻՐԻ ՄԷՋ

Իզմիրէն կը գրեն թէ խումբ մը երիտասարդներ, իրենց մէջ ունենալով նախորդ դատական գործավար Մահմուտ Ֆատա պէյը, Ըէշատիէ նաւամատոյցը գացին եւ վար առին նշանատախտակը, որ «Ըէշատիէ» սուլթանական անունը կը կրէր:

Երիտասարդները յետոյ համանուն պահակատունը գացին եւ ուզեցին վար առնել նշանատախտակը: Սակայն պահակատնցին հրամանատարը յայտնեց թէ չի կրնար վար առնել, մինչեւ որ այս մասին հրաման չստանայ Ոստիկանական Տեսչութենէն:

ՍԵՂԱԿԱՆ «ՊՈՍՏԱԿԱՆ ՀԱՂՈՐԴ»

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿՈՄՈՒՆԻՍՏԱԿԱՆ ԿՈՒՍԱԿՑՈՒԹՅԱՆ ԿԵՆՏՐԱԿԱՆ ԿՈՄԻՏԵՏԻ ՕՐԳԱՆ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՎՈՒՄ Է 1933 ԹՎԱԿԱՆԻՑ

ՀԱՍՑԵ — ՀԱՍԱՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ՍՈՑԻԱԼԻՍՏԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՊԼԱՆԻ ԿԱՏԱՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Ա. ԶԵՐՆԻ ԱՆՎԱՆ ԱՐԴԱՐԱՑՄԱՆ ԱՌԱՋԻՆ ՀԱՄԱՄԻՈՒԹՅԱՆ ՀԱՂԹԱՀԱՐՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Ա. Զերնի անվան արդարացման առաջին համամիության հաղթահարության մասին հրահանգի նախագիծը հրատարակված է ամսագրի այս համարում։ Հրահանգի նախագիծը հրատարակվում է ընդհանուր քննարկման համար։

ԳԵՂԱՐՎԵՍՏ ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ

— ·· —

Հեռացավ, ձայնը, միտք էինէ,
Ձեր կոչնչացնէ նրանց,
Ձեզ ոչնչացնէ նրանց
Ձեր հոգու երգը մեծ։
Ձեր բարձրացրած ձեռ-
Ձեր բարձրացրած ձեռ-
Ձեր բարձրացրած ձեռ-

ցան, սպասելով ունկնդրութեան: Այդ պահուն, ընկերացող Ֆրանսացիներն ալ ուզեցին ընդունուիլ: Հիւպատոսը մերժեց: Այս մերժումը ազդանշանը եղաւ հոգիներ պատուիրակութիւն մը: Այս պատասխանին վրայ, գործազուրկները անմիջապէս ընտրեցին վեց պատուիրակներ, որոնք առաջին յարկը բարձրանան ցոյցի մը: Հիւպատոսարանին փողոցի դուռները փակուեցան գործազուրկներուն կողմէ:

Հիւպատոսարանին պաշտօնեաները եւ պահակները էշուեցան յարակից սենեակները: Ցուցարարները երկաթի կտորներով, բիրերով եւ դանակներով սկսան տակնուվրայ ընել շէնքը, խորտակել դուռներու եւ պատուհաններու ապակիները: Երկու պաշտօնեաներ ուզեցին միջամտել, բայց վիրաւորուեցան: Խոշտանգուեցան նաեւ հինգ պաշտօնեաներ: Հեռախօսով ոստիկան կանչուեցաւ որոնք հասան, բայց դուռը գոց գտնելով, յարակից շէնքէն ներս մտան: Քիչ յետոյ 40ի բարձրացաւ ոստիկաններուն թիւը: Ցուցարարները բոլորն ալ ձերբակալուեցան: Ցիսունըչորս Լեհեր ոստիկանատուն առաջնորդուեցան, իսկ ուրիշ 17 հոգի, որոնք շատ բուռն ընթացք բռնած էին եւ որոնց 15ը Լեհ են, մէկը Ֆրանսացի եւ միւսը Ռուս, ուղղակի բանտ դրկուեցան:

Հիւպատոսարանի ջարդուփշուր առարկաներուն մէջ, գտնուեցան 50 համայնավարական թերթեր:

ԱՄԵՐԻԿԱՆ ՊԻՏԻ ԽՄԻԼ

Մ. Նահանգներու Վերակոյտը 23ի դէմ 63 ձայնով հաստատեց բանաձեւ մը, որով կը ջնջուի ոգելից ըմպելիներն արգիլող օրէնքը: Երկու երրորդի մեծամասնութիւն մը անհրաժեշտ է երեսփոխանական ժողովին մէջ, որպէս զի ամբողջովին ջնջուի հին օրէնքը: Այնուհետեւ Վերակոյտին որոշումը պէտք է վաւերացուի 48 նահանգներու համագումարին երեք չորրորդին կողմէ:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

վաղը, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société Savantesի ՄԷՋ **8, Rue Danton** *Մէթրօ Օտէօն կամ Սէն Միշել*

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ ԸՆԿԵՐ Գ. ԲԱԼԱՅԵԱՆ

Կը խօսին ընկերներ՝ ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆԵՐՃԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ. — ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, դեկավարութեամբ *Մ. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*: կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Մ.ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ դաշնակահարուհի *ՕՐ. ԽՈՄՐՈՅԵԱՆի*: կ'երգեն *Օր. Ի. ՊԻԼԻՊԻԼԵԱՆ* եւ *ՕՏ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ դաշնակահարուհի *ՕՐ. ԽՈՄՐՈՅԵԱՆի*: Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր ծանօթ արուեստագէտներու կողմէ:

ՇԱԽՔԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ **3 ՖՐԱՆՔ**

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ՝ ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ եւ մասնակցութեամբ՝ բոլոր ՆԵԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ և ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Զ. Ո. Մ. Նուագախումբի

Ազատ Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին **84, Rue Chape, Salon Chapeի** *մէջ*

Կը նախագահէ ընկեր ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ *Կը խօսի ընկեր* Վ. ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

ՊՈՒՎՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ

Կը նախագահէ ընկեր Ն. ԱՋԳԻՆ *Կը խօսի՝ ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ*

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ **128,** *ՇԸՄՄԷՆ ՏՐ ԼԱ ՄԱՏՐԱԿ, ՊԱՐ ՎԷՆՍԱՆԻ ՄԷՋ*

ՍԷՆ-ՄԱՐԿՐԻՏԻ ՄԷՋ

ՎԱՂԸ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ԻՆ *ՏԵՂԱՑՈՂ ՄԱՏՈՒՌ - ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ*

Կը նախագահէ ընկեր Յ. ՊԱՆՏԻԿԵԱՆ *Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ*

Մարսէյլի հանդէսներուն մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ: *ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է*

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

Հ. Ց. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ խորհրդակցութեան կը հրաւիրէ *ԻՍԻ - ԼԷ - ՄՈՒԼԻՆՕԻ, ՍԱՐՍԷԼԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ* եւ *ՊՈՒԱ - ԳՈՒԱՆՊԻ* ներկայացուցիչները *Յառաջի* խմբագրատունը, այսօր Շաբաթ կէս օրէ յետոյ ժամը 4ին,

Գաւառ

ՊՈՒՎՎԱՐ-ՕՏՏՕԻ (Մարսէյլ) Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընդհ. անգամական ժողովը այսօր Շաբաթ երեկոյ, ժամը 6իդ 7ին, սովորական հաւաքատեղին: Անդամատեւորներու բաշխում: Պարտաւորիչ ներկայութիւն:

ԶՈՒՀԱՃԵԱՆ Հօր – Հօր աղայի դերով

Palais de la Mutualité

24, Rue St. Victor **Métro: Mobert Mutualité**

Վաղը, կիրակի ցերեկ, ժամը 3ին

Պողսեվն ևոր ժանևաևած ծաևօր ևրգչուևի

ՏԻԿԻՆ ՆԵԿՏԱՐ ՊԱԼԸԴՃԵԱՆ

ԿԸ ՆԵՐԿԱՅԱՑՆԷ ՍԻՐԱՑՕԾԱՐ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՄԲ ԵՒ ՂԵԿԱՎԱՐՈՒԹԵԱՄԲ

ՊԱԼՍՈՑ ԵՒ ԱՄԵՐԻԿԱՀԱՅ ԲԵՄԻ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՓՕՄԻՔ

Պ. ՀԱՅԿ ՁՈՒՀԱՃԵԱՆԻ

ԼԻՊԼԻՊՈՒՃԻ ՀՕՐ-ՀՕՐ ԱՂԱ

ՔՐՔՋԱԼԻՐ ՕՓԵՐԷԹ ԵՐԵՔ ԱՐԱՐ, ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԼԵԶՈՒՈՎ

Տոմսերը կը ծախուին թատրոնին կիշէն առաւօտեան ժամը 9էն սկսեալ

Ն. ՊԱԼԸԴՃԵԱՆ Ֆաթիմէի դերով

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ ջօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդակց. ճիչոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻՈՒ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ
հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻՒ

Կազմակերպութեամբ ՊԱՆԵԼՕ – ՔԱՇԱՆԻ
«ՅԱՌԱՋԴԻՄԱՍԻՐԱՑ» ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ **2.30 ին**

150 Route d'Orléansի *սրահին մէջ* **Bagneux**

Նախագահութեամբ Պ. ՀՐԱՉ-ԵՐՈՒԱՆԴԻ

Դպրոցի 65 երկսեռ աշակերտները պիտի երգեն եւ արտասանեն դեկավարութեամբ ուսուցչուհի Ֆիկին ՎԱՐՊԵՏԵԱՆի:

Գեղարուեստական բաժնին կը մասնակցին.— Օրիորդներ՝ *ՀԱՅԿՈՒՀԻ ՄՐՈՒԵԱՆ* եւ *ԷԼԻԶԱ ԱԲՐԱՀԱՄԵԱՆ*, Պ. Ս. *ԹՈՐՈՍԵԱՆ* պիտի արտասանէ: *ԳԱՎԷՁԵԱՆ* քոյրեր՝ կը պարեն կովկասեան եւ հայկական պարեր: Քառեխտ *ԺՕՐԺ* կը նուագէ ու *ԿԻՆՏՈՆ* պիտի պարէ:

Հայ մանուկը եւ գիրը սիրող հասարակութիւնը թող հաճի ներկայ ըլլալ:

ՄՈՒՏՔԸ՝ ԱԶԱՏ Է:

Հաղորդակցութեան միջոց.— *Փարթ մ'Օրլէանէն առնել* 88 *թիւ* տրամվայը եւ *իջնել* Bagneux:

Հայերու ժամադրավայրը
ճաշարան ՓԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն
ճաշարան ԳԱՌԼՕ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրները
Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն
Մի մոռնաք իր անունին մածունը

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (43)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

Աղջիկը իր դերը կատարեց չափազանց լաւ: Մովակալը լսեց անոր խօսքերը զուարթօրէն ու հիացումով: Ի՜նչ անճաշակ եւ յուսահատական գործ տեսած էին. յանցաւորը Բինկլընն էր. ո՜վ կրնար հաւատալ թէ անոր պէս մեծ մարդ մը այդքան պզտիկ պիտի երեւար հիմա: Եւ որքա՜ն ուրախ էր աղջիկը եւ հպարտ միանդամայն: Մովակալը չարունակեց մըտիկ ընել տակաւին:

— Լիտիա Հէ՜ս... Հա՜, հա՜, հա՜... ե՛ս, Լիտիա Հէս, «Կէլլիա» նաւուն վրայ...

Մովակալը աստուածացաւ ու կրօնասէր մարդ էր, ազօթք ըրաւ որ Բինկլընա չբանար իր բերանը:

— Լիտիա Հէսը «երեքաս բարով» լսաւ ինծի երբ Սպանիայէն կը հեռանայի:

— Վայկոյի նաւահանգի՞ստը, հարցուց Ծովակալը կամաց մը:

— Այո՛:

— Ողջերթի՞ եկաւ քեզի:

— Ո՛չ. այնտեղ էր արդէն:

— Եւ տակաւին կ'ըսէք թէ չէք ճանչնար Ֆոն Լիխթէնշթայնը...

Զաւակներուն կանխահաս էր այդ հարցումը: Աղջիկը սկսած էր տալ մեւնոյն բացատրութիւնները գերմանական դեսպանատան խորհրդականին մասին, երբ հեռաձայնին զանգակը հնչեց: Մովակալը մօտեցաւ գործիքին:

— Այո՛. ո՛չ հիմա, ի՞նչ... Ո՞ւր... Օ՛հ... Զայնը չփոխուեցաւ գրեթէ. քարտուղար մը ըրկեցէք միասին:

Տեղը դրաւ հեռաձայնը եւ հաճելի չեշտով մը բաւ աղջկան.

— Անշուշտ ներողութիւն կը խնդրենք այս յիմար, բայց թոյլատրելի սխալին համար. չափազանց կը ցաւիմ որ անհանգստութիւն պատճառեցինք ձեզի. կարծեցինք իսկապէս որ դուք Լիտիա Հէսն էք:

Աղջիկը ժպտեցաւ դարձեալ: Ալահով էր իր յաղթութեան մասին. անմեղ էր: Բարձրացաւ աթոռէն եւ ձեռքը երկարեց ծովակալին:

— Կրնայի՞ հարցնել թէ ինչու կարծեցիք որ Լիտիա Հէսն եմ:

— Արտաքին երեւոյթով կը նմանիք անոր:

— Այո՛, բայց բոլորովին ալ իրարու նման չենք:

— Ո՛չ, գիտեմ. ունիմ անոր լուսանկարը որ, չիտակը ըսելով բաւական չէ ինքնութիւնը հաստատելու համար. ամէն պարագայի տարօրինակ նմանութիւն մը կայ...

— Այսի՞նքն...

— Երկուքդ ալ ունիք ձախ աչքին վրայի նշանը...

— Բայց ինչո՞ւ կ'ուզէք Լիտիա Հէսը, պարո՛ն ...

— Որովհետեւ եթէ սովորութիւն ըլլար այս երկրին մէջ զննդակահարել կին լրտեսները, մենք շատ պիտի ուզէինք զննդակահարել զայն:

— Եթէ չէք զննդակահարեր այստեղ կին լրտեսները, ուրեմն ի՞նչ կ'ընէք... Ֆրանսա կրնանք ղրկել, Տիկին, անոնք մեզի չափ փափկանկատ չեն:

— Այո՛. Ֆրանսայի մէջ մարդիկ յարգանք չունին կիներու նկատմամբ. անոնց մասին կը խորհին միայն մէկ բանի համար, այո՛, միայն մէկ բանի համար. այդքա՛ն...

Ինչո՞ւ խանգավառուեցաւ այսպէս... Դուռը զարկին:

— Մտէ՛ք, պոռաց Ծովակալը:

Պաշտօնեայ մը եկաւ ներս՝ ձեռքը պահարան մը զոր երկնցուց Ծովակալին: Այս վերջինը արագ կերպով խլեց զայն ու ճամբեց պաշտօնեան:

— Ներողութի՛ւն, ըսաւ Ծովակալը, հեռացաւ աղջիկէն, բացաւ պահարանը թղթահատով մը եւ կոնակը դարձուցած անոր՝ սկսաւ կարդալ: Ցետոյ ձեռքը երկարեց Բինկլընին ու հարցուց.

— Ունի՞նք ասոր մանրամասնութիւնները:

Աղջիկը աչքերովը հետեւեցաւ Ամերիկեան Տեսչութեան անդամին ու մօտեցաւ Ծովակալին:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) 17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)
Le Gérant : H. STEPHAN

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

(ԵՐԹԵԻԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ 19 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

19 Février 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2117 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԱՆԲԱՐՈՅԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆ

Փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթը երկու չաթաթէ ի վեր բան – գործ ըրած է վարկաբեկել Փետր. 18ի համաժողովրդական պոռթկումը, վերիվայր չընչելով պատմական դէպքերը, եւ դիմելով փոքրոդի խուժանավարութեան մը:

Աւելորդ կը սեպենք ո՛ր եւ է նոր պատասխան, այդ անպատիւ հաւանջին համար:

Երբ մարդիկ իրենց ըրածն ու դրածն անգամ կ'ուրանան, կ'անարգեն, կը ծաղրեն, երբ վարձու մունետիկներու պէս կ'այրեն ինչ որ կը պաշտէին երէկ, — մեղի չի մնար խելքի կանչել եւ դաս տալ:

Տասերկու տարի անցած է արդէն, եւ լեռնակուսակ դիւանաթուղթեր կան, Փետր. 18ի ըմբոստացումը լրջօրէն ուսումնասիրելու, վերագնահատելու եւ պարկեշտ եզրակացութեան մը յանգելու համար:

ՅԱՌԱՋի այս թիւով ալ, երկու աչխատակիցները նիւթ կը հայթայթեն, « ի պէտս զարգացելոց » :

Այս երկու տողը գրի կ'առնենք անոր համար որ, ռամկավար պաշտօնաթերթը անցնելով ամէն չափ ու սահման, պարտք սեպեր է գարշելի սպրդուք մը սահեցնել երէկուան թիւով.

— « Ուրեմն կարելի չեղաւ հերքել թէ «Փետր. 18»ի տօնը Թուրքերը Հայաստան հրաւիրելու դաւանանական սեւ յոյսին կոթնած «ազատագրական շարժման տօն»ն է:

«Ինքո»յական դաշնակցականներէն շատերը պիտի երթան անշուշտ այդ «տօն»ին: Բայց հայ ժողովուրդէն ո՞վ, ո՞ր անհատը պիտի ուզէ, առանց խարուելու կամ առանց խաբելու մասնակցելու այդ «խրախճանքի»ն: Այս անգամ ո՞ր Հայը պիտի երթայ ծախսահարելու իր դէմ, իր բիւրաւոր մեռելներու յիշատակին եւ իր հայրենիքին դէմ գործուած ծանրագոյն ոճիրը:

— Գուցէ շատերը ամբոխէն, բայց ոչ մէկ շիտակ, պարկեշտ հայ մարդ»: («Ազազայ», 18 փետր. 1933):

Խորագիրն ալ՝ «ՈՉ ՄԷԿ ՇԻՏԱԿ, ՊԱՐԿԵՇՏ ՀԱՑ ՄԱՐԴ»:

×

Այս ի՞նչ անբարոյականութիւն է որ անարգել կուտայ պատմական անցք մը եւ ասիական անլուր բարբարոսութիւններէն, հազարաւոր ձերբակալութիւններէն, թալանէն, գնդակահարութիւններէն, հաւաստագնական սարսափներէն խելագար ժողովուրդի մը տարերային պոռթկումը կը դարձնէ «հայրենադաւ» արարք, «իր բիւրաւոր մեռելներու յիշատակին եւ իր հայրենիքին դէմ դրծուած ծանրագոյն ոճիր»:

Ցանուն Փրկութեան Կոմիտէին, ճակատագրական պահու մը քաշուած հեռագիրը — որ պատմութեան կը վերաբերի — ի՞նչ կապ ունի փետրուարեան պոռթկումին հետ, ուր ռամկավարներն ալ երկու վաչտով կը փայլէին:

Գ. Պ. ռամկավարներ եւ մանաւանդ անդամներ Ռ. Ա. կեդր. վարչութեան, տէ՞ր էք այս քամնելի խուժանավարութեան:

Կը ստորագրէ՞ք անոր տակ, առանց ո՛ր եւ է խղճահարութեան: Առանց ձեռք – ոտք դողալու: Առանց կարմրելու:

Դուք բոլշեւիկներէ՞ն աւելի անաչառ դատաւորներ էք, այնքան մարդկային, տարերային պոռթկում մը մէկ օրէն միւսը հայրենատաւութեան, դաւաճանութեան վերածելու համար:

Հայաստանի ձեր ընկերներուն նայուա՞ծքն ալ չի տանջեր ձեզ:

Ձեր գնդակահար ընկերոջ (Ռուբինեան) ոսկորնե՞րն ալ բան չեն խօսիր ձեզի:

Երեւանի մէջ, թուրք – թաթար – քիւրտ – վրացի – ռուս դահիճներու կացիններուն տակ ջարդուփչուր եղած Համազասպներու եւ ուրիշ այնքան թանկագին զոհերու անո՞ծքն ալ չի խոցոտեր ձեր սիրտը:

Կամ արդեօք այդ պոռթկումին հետեւանքով ողջ մնացած հազարաւոր մտաւորականներու, դիւղացիներու, գինուորներու եւ բանուորներու փրկութի՞ւնն է որ անհանգիստ կ'ընէ ձեզ:

Եթէ ողջ ըլլային Լէնինն ու Մխանիկեանը, Ցոլհ. Թումանեանն ու Բ. Իշխանեանը, ապահովաբար պիտի թքնէին ձեր երեսը:

Լէնինն ու Մխանիկեանը հասկցա՞ն թէ «բանը ինչումն է»: Եւ արմատական փոփոխութիւններ կատարեցին:

Նոյն իսկ վրացի Օրժոնիկիձէն հասկցաւ եւ պարտք սեպեց յանդիմանել հայ բոլշեւիկները: (Ողբացեալ Թումանեանը կը խոստովանէր թէ Օրժոնիկիձէ որոշած էր երեք հարիւր հայ բոլշեւիկներ հեռացնել Հայաստանէն եւ անոնց փոխարէն ղրկել 300 ռուս եւ վրացի բոլշեւիկներ, իբրեւ աւելի ողջամիտ):

Այո՛, դեռ հարիւրաւորներ եւ հազարաւորներ հասկցան թէ ելք չկար:

Զէն հասկնար, չեն ուզեր հասկնալ միայն ռամկավար կեդր. վարչութեան անդամները:

Այն ալ՝ դէպքէն տասերկու տարի յետոյ: Եւ, փոխանակ փաստերը ուսումնասիրելու, դլխիվայր փղոց իջնելով:

Այս բոլորէն յետոյ, ինչո՞ւ զարմանալ որ ոչինչ կը փոխուի հայկական ճակատի վրայ:

Ոչ մէկնոլորտը կը պայծառանայ. ոչ մարդիկ աւելի կը մօտենան իրարու, ոչ ալ սա թշուառ, արմատախիլ բազմութիւնները կը սիրտիւին ո՛ր եւ է հեռանկարով...

Կը հասկնանք տեսակէտի խնդիրը եւ քաղաքական պայքար:

Հանրային կեանքը կրկէս մըն է, ուր տեսակէտներն ու քաղաքականութիւնները իրարու պիտի բախին, որպէս զի կարելի ըլլայ գտնել չիտակ, լաւագոյն ճամբան:

Բայց քաղաքական պայքա՞ր է այս, Գ. Պ. ռամկավարներ:

Տեսակէտի խնդի՞ր է ըլլա՞ղել, ցեխոտել ազատութեան տենչացող ժողովուրդի մը արդար յաւումը եւ յուսահատական խոյանքը:

Այսպէ՞ս կը գրուի ազգերու պատմութիւնը:

Շ.

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՅՈՅՑԵՐՆ ՈՒ ԲՈՂՈՔՆԵՐԸ ԿԸ ՃԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

ՆՈՐ ՏՈՒՐՔԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Փարիզի մէջ սարքուած բողոքներն ու մրթինկները արճագանգ գտած են Ֆրանսայի ամէն կողմը: Խանութներու փակումէն յետոյ, նոր ժողովներ տեղի կ'ունենան ամէն օր եւ ամէն տեղ:

Եմմական նախարարութեան պաշտօնեաները ուրբաթ օր մեծ մրթինկ մը գումարեցին, որուն կը մասնակցէին երեք հազար հոգի: Ժողովը տեղի ունեցաւ Աչխատանքի Սակարանին մէջ: Բուռն ճառերէ յետոյ, ժողովը քուէարկեց բանաձեւ մը, որ ուժգնօրէն եւ զայրոյթով կը բողոքէ Թոշակներու ուղղակի կամ անուղղակի կրճատման դէմ, եւ կը մերժէ ո՛ր եւ է նոր զոհողութիւն: Բանաձեւը կը պահանջէ տուրքի ենթարկել անոնք որ առանձնաշնորհեալ դիրք ունին: Կը բողոքէ մասնաւորապէս Ծերակոյտին դէմ որ կուսակից է թոշակներու կրճատման, եւ այն «գարշելի պայքարի»ն դէմ որ կը ձգտի վարկաբեկել պետական պաշտօնեաները եւ որուն գլուխն անցած են հարուստներու կողմէ վարձուած թերթեր:

Ժողովը որոշեց անսասան վճռականութեամբ եւ բոլոր միջոցներով պաշտպանել պաշտօնեաներու իրաւունքները, միացեալ ճակատ կազմելով:

Շաբաթ իրիկուն ալ աւելի մեծ ժողով մը գումարեցին թղթատարական պաշտօնեաները եւ ուսուցիչները, միեւնոյն պահանջները դնելով:

Պայքար կը մղուի երկու ուղղութեամբ: Ակակողմեան տարերքը կը ճաղկէն կառավարութեան արմատական ծրագիրները, իսկ ճախերը անբաւական կը գտնեն այդ նոյն ծրագիրները, պահանջելով տուրքերու ծանրութիւնը բեռցնել ունեւորներուն վրայ:

⁂ *Հետեւելով Փարիզի օրինակին, ուրբաթ օր փակուեցան Հիւսիսային գաւառներու առեւտրական հաստատութիւնները, միեւնոյն նշանախօսքերով. — « Նոր տուրքեր չենք ուզեր. տուրքերու հաւասարութիւն հաստատեցէք»: Շատ մը գաւառներու մէջ, միեւնոյն ցոյցերը պիտի կատարուին այսօր եւ վաղը: Դրամատիրական օրկանները սիւնակներով տեղ կուտան այս լուրերուն, դժգոհութիւնը սաստկացնելու եւ կառավարութիւնը տապալելու համար:*

⁂ *Ծերակոյտը երէկ դիւրը քննութեան ենթարկեց կառավարութեան նոր ծրագիրը, որ տագնապի տուրք մը կը հաստատէ եւ որ քուէարկուեցաւ երեսփոխանական ժողովին կողմէ: Ծերակոյտին եմմական յանձնաժողովը մերժած ըլլալով այս ծրագիրը, հաւանական է որ ժողովն ալ մերժէ եւ նոր խնայողութիւններ առաջարկէ:*

Ֆրանկֆուրտ առեւտրական դաշնագիրը

Արտաքին գործերու նախարարութիւնը դեկոյց մը հրատարակեց, որով կը հաստատէ Ֆրանկֆուրտը առեւտրական դաշնագրին ընդունումը: Դաշնագիրը կնքուած էր 1929 օգոստ. 29ին: Ֆրանսական կառավարութիւնը վեց ամիս առաջ, փետր. 13ին յայտնեց իր որոշումը. որով պայմանաժամը կը լրանայ յառաջիկայ օգոստոս 13ին: Էնկիւրիի Ֆրանսական դեսպանը առաջարկած է օգտագործել վեց ամսուան պայմանաժամը, նոր դաշնագիր մը կնքելու համար:

Ճառեր եւ ծրագիրներ Զինւթափութեան Խորհրդաժողովին մէջ

Զինաթափութեան խորհրդաժողովի ուրբաթ օրուան նիստին մէջ, Ֆրանսական պատուիրակը մէջտեղ դրաւ գործնական ծրագիր մը, դուռ բանալով բուռն վիճաբանութեանց:

Պատուիրակը պատճառաբանելով թէ միայն պաշտպանողական սկզբունքին վրայ հիմնուած բանակ մը կրնայ ապահովել խաղաղութիւնը, առաջարկեց. — Ցամաքային եւրոպայի մէջ հաստատել պաշտպանողական բանակներ, կրճատելով զինուորներուն թիւը եւ զինուորութեան պայմանաժամը: Ցետոյ պաշտպանեց քաղաքապահ բանակի (միլիս) դրութիւնը: Այս առթիւ վէճի բռնուեցաւ զերմանական պատուիրակին հետ, որ գանգատեցաւ թէ կ'ուզեն փոխել 14 տարի առաջ իր երկրին պարտադրուած դրութիւն մը: Ֆրանսական պատուիրակը պատասխանելով եղած առարկութեանց, աւելի ընդլայնեց իր ծրագիրը, որուն համաձայն զինուորութեան պայմանաժամը պիտի ըլլայ 8—9 ամիս, պահեստի չրջանն ալ հաշուելով:

Ծպտուկ խաղութիւններ Ամերիկայի մէջ

Նախագահ Ռուզվէլթի դէմ կատարուած մահափորձին առթիւ, ամերիկեան կառավարութիւնը որոշեց սաստկացնել օտարականներու դէմ հաստատուած խստութիւնները:

Պ. Ռուզվէլթ նիւ եորք վերադարձաւ արտակարգ զգուշութիւններով: Հինգ հարիւր ոստիկաններ հետեւեցան իրեն, մինչեւ չոգենաւ: Քարափին վրայ, երկու հարիւր զաղտնի ոստիկաններ եւ 24 ոստիկաններ իրեն կը սպասէին եւ զաղտնի ճամբով մը իրեն հետեւեցան մինչեւ իր բնակարանը:

⁂ *Մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմուեցաւ, քննութեան ենթարկելու համար ահաբեկիչ Զինկարայի մասին վիճակը:*

Ահաբեկիչը կը յայտարարէ թէ որ եւ է կուսակցութեան չի պատկաներ: Բայց ոստիկանութիւնը անիչխանական կը համարէ զայն:

Հիթլեր սկսաւ «վախտագործել»

Հիթլերի կուսակիցները, օգտուելով անոր վարչապետութենէն, սկսած են մաս – մաս գործադրել իրենց դաւանանքը:

Ուրբաթ օր, հիթլէրեան զինուորներու ջոկատ մը խուժեց Փրուսիոյ զեղարուեստից վարժարանը, ուր ժողով ունէր քննիչ յանձնախումբը: Զինուորները սրահէն դուրս հանեցին քննիչները, որոնց երեքը Հրեաներ են: Զախակողմեան ուսանողները ուղեցին միջամտել, բայց չարաչար խոշտանգուեցան:

Կրթական նախարարը, որ հիթլէրական է, պահանջեց Պերլինի Ակադեմիայէն դուրս հանել հռչակաւոր գրագէտ Հայնրիհ Մանը, իբրեւ ձախակողմեան: Նախարարը կը սպառնար լուծել Ակադեմիան. որով գրագէտը ստիպուեցաւ տեղի տալ ուրիշ երկու դէմքերու հետ: Հաւանական է որ ուրիշներ ալ հրաժարին: Կրթական նախարարը ինք պիտի նշանակէ Ակադեմիային անդամները, զտարիւն ազգայնականներէ:

⁂ *Հիթլէրի պաշտօնաթերթը բուռն յօդուած մը հրատարակեց Ֆրանսայի դէմ, իր խմբագրապետին ստորագրութեամբ: Յօդուածագիրը Ֆրանսան կը նկատէ միակ պատասխանատու Եւրոպայի արդի կացութեան եւ կ'առաջարկէ ճակատ կազմել Իտալիոյ եւ Հունգարիոյ հետ: Եւ կ'եզրակացնէ.*

— « Եւրոպա՞ կրնայ հանդուրժել որ 40 միլիոնոց ժողովուրդ մը փորձէ տիրապետել միւս բոլոր ազգերուն վրայ: Ֆրանսայի խելքը գլուխը չպիտի գայ, մինչեւ որ իրեն դէմ չդտնէ լայն եւ վճռական ճակատ մը»:

Բողոքի ցոյցեր Աթէնքի մէջ

Ուրբաթ օր կարեւոր ցոյցեր տեղի ունեցան Աթէնքի մէջ, բողոքելու համար Սելանիկի դէպքին առթիւ, ուր տասը համայնավարներ սպանուած էին:

Հազարի չափ բանուորներ ներքին նախարարութեան պաշտօնատունը երթալով, ցոյցեր կատարեցին: Քանի մը հարիւր ցուցարարներ յաջողեցան մտնել պաշտօնատունէն ներս: Օգնական ուժ հասաւ եւ սկսաւ կրակ ընել: Քսանի չափ ձերբակալութիւններ կատարուեցան:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԳԼԻՈՑ ՄԷՋ

Անգլիոյ երեսփ. ժողովին մէջ տաք վիճաբանութիւններ տեղի ունեցան, գործազրկութեան տագնապին առթիւ: Ընկերվարական երեսփոխան մը պարսաւանքի ֆուէ առաջարկեց ընդդէմ կառավարութեան, որ չէ կրցած ո՛ր եւ է դարման գտնել: Ըսաւ թէ այս տարի գործազուրկները 400,000 աւելի են անցեալ տարուան վրայ: Եւ պահանջեց ազգայնացնել առեւտրական եւ ճարտարագործական ձեռնարկները:

Ելմտական նախարարը պատասխանելով, ըսաւ թէ երկրին տնտեսական վիճակը բարւոքած է, թէ օտար դրամագլուխը կը հոսի դէպ ի Անգլիա, թէ հանրօգուտ շինութիւնները դարման չեն եւ պէտք է համբերել: Նախկին նախարար Զըրչիլ ալ խստօրէն քննադատեց կառավարութիւնը:

ՆՈՐ ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆՆԵՐ ՊՐՈՒՍԱՑԻ ՄԷՋ

Ծանօթ ցոյցին առթիւ, քննութիւնները կը շարունակուին Պրուսայի եւ Իզմիրի մէջ: Քանի մը օր առաջ ձերբակալուեցան հինգ յայտնի անձեր, որոնք ամբաստանուած են իբրեւ յետադիմական դաւադիր: Մէկը գործարանատէր է:

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

Ամէն կողմէ օգնութիւններ կը հասնին Պէյրութ, հրկիզեալներուն համար: Լոնտոնէն Պ. Ն. Կիւլպէնկեան 500 սուրիական ոսկի ղրկած է: Զուիցերիական բարեսիրական ընկ.ը 5,000 գ. ֆրանք, Տիկին Քիւնզլէրի միջոցաւ: Սուրիական դրամատունը տրամադրած է 250 ս. ոսկի, Պէյրութի հանրակառքի ընկերութիւնը՝ 150 ս. ոսկի: Ամերիկեան համալսարանի ուսանողութիւնը՝ 50 ոսկի (Ա. գումար), Հայ ձեմարանի ուսուցչական կազմը՝ 15 ոսկի: Ալէքսանդրէթի մէջ ալ ձեռնարկուած է հանգանակութեան, որուն կը մասնակցին նաեւ Իսլամները: Հանգանակիչ յանձնախումբը դիմած է նաեւ հիւպատոսարանները եւ ուրիշ օտար հաստատութեանց:

Հալէպի հանգանակիչ յանձնախումբը 500 ոսկի ղրկած է իբրեւ առաջին մասնավճար: Եգիպտոսէն Պ. Կ. Մելոնեան՝ 100 եգիպտական ոսկի: Լաթաքիոյ հանգանակութիւնը արդէն հասած է 200 ոսկիի եւ դեռ կը շարունակուի:

Նրուսաղէմի Գ. Կարմիր խաչի վարչութիւնը Պէյրութ ղրկած է երեք հազար կտոր հանդերձեղէն, այրերու եւ կիներու համար, ինչպէս նաեւ երկու հարիւր զոյգ կօշիկ:

⁂ Մասնաւոր մտահոգութիւն կը պատճառէ հրկիզեալներուն տեղաւորումը· որովհետեւ պարպուած է բանթիւնայի շէնքը, ուր գետեղուած էին առժամապէս: Անոնք որ միջոցներ ունին, հրահանգ ստացած են տուներ վարձելու: Միջոցներ կը խորհուին մաս մը աղէտեալներ գիւղերու մէջ տեղաւորելու համար: Ազգերու Դաշնակցութեան ալ դիմում եղած է այս նպատակով:

⁂ Կ'իմանանք թէ Ֆրանսահայ կարմիր խաչի վարչութիւնն ալ որոշած է հանդերձեղէն հաւաքել, հրկիզեալներուն համար:

Անշուշտ ուրիշ Միութիւններ ալ պիտի փութան կատարել իրենց պարտքը, մեղմացնելու համար տիրող թշուառութիւնը:

—·—

« ՅԱՌԱՋ » Ի ՄԻՋՈՑԱՒ

Բ. ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Արփիկ Շ· Միսաբեան	50
Անահիտ Գեւոնեան	10
Պատրիկ Յ· Ալլահվերտեան	10
Շ· Ն·	10
Ս· Թ·	10
Յարութիւն Տէմիրճեան	10
Մանուկեան	10
Տոքթ եւ Մեսրոպ Տ· Յակոբեան	10
Ոմն	10
Գեղեցիկ	5
Վալանթին Ծօբեան	5
Հրանդ Սրապեան	5
Աբրահամ Աբրահամեան	5
Կիրակոս Օֆրանեան	5
Փետր· 16ի գումարը	330
Գումար	485

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՅ ՄԷՋ

—·—

75 ՀՈԳԻ ԴԱՏԻ ՏԱԿ

Պուքրէշի վերջին դէպքերուն հետեւանքով, 750 կալանաւորներ վար դրուած են, դատուելու համար: Ամենախիստ միջոցներ ձեռ առնուած են, ի նախատեսութիւն նոր խռովութեանց, մանաւանդ զոհերու յուղարկաւորութեան առթիւ:

Ուրբաթ օր Փլոէշթիի բարիւղի զբտարանին բանուորները գործադուլ ըրին, բողոքելու համար կատարուած զանգուածային ձերբակալութեանց դէմ: Իրրեւ կասկածելի ձերբակալուած են նաեւ զտարանին վարչութեան անդամները: Ձերբակալութիւնները կը շարունակուին Ռումանիոյ բոլոր բանուորական շրջանակներուն մէջ: Օրատիայի մէջ ոստիկանութիւնը ձերբակալեց հարիւրի մօտ համայնավարներ, որոնց մէջ են նաեւ բաղաքական խորհուրդի բանի մը անդամները:

× Տիկ· Լուփէսքու, «շէն մազերով Հրէուհին» եւ կարող թագաւորին տարփուհին, ստիպուեցաւ հեռանալ Պուքրէշէն, որովհետեւ սպաները եւ գիւղացիները չափազանց գրգռուած են Հրեաներուն դէմ:

× Համայնավարական թերթերը շոնդալից լուրեր կը հրատարակեն Ռումանիոյ բաղաքական կացութեան մասին: Եթէ հաւատանք այդ լուրերուն, արիւնալի կռիւներ տեղի ունեցած են Պեսարապիոյ մէջ, իսկ ծանր ընդհարումներ՝ Կալացի, Եաշի եւ Չերնովիցի մէջ: Կասկած չկայ թէ կարմիր գործակալները կ'ուզեն օգտուիլ առիթէն, կացութիւնը աւելի պղտորելու համար:

× Սարսափելի թշուառութիւն կը տիրէ գիւղերուն մէջ: Թերթերը կը գրեն թէ հազագործ մշակներու օրականն է 6 ֆրանք՝ այրերուն, 5 ֆր.՝ կիներու եւ 3 ֆր.՝ պատանիներու համար: Գիները այնքան ինկած են որ մէկ բիլօ եգիպտացորենը կը ծախուի 1·40 լէյի, ցորենը՝ 2·80 լէյի: Աւելի որոշ գաղափար մը տալու համար, ըսենք թէ երկու բիլօ ցորենը կը փոխանակուի ··· մէկ տուփ լուցկիով: Գիւղացիները պարտքի տակ ընկնուած ըլլալով, կը կորսնցնեն իրենց կալուածները:

ՀԱՅ ՄԵԾԱՀԱՆՐԱՊԵՏՆԵՐ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ՍԱՐՅԱՆ

Մարտիրոս Կիրակոսի Սարյանը ծնվել է 1880 թվականի մարտի 28-ին (ապրիլի 9-ին) Ռոստովում, հայ առևտրականի ընտանիքում։ Նրա հայրը՝ Կիրակոս Սարյանը, ծագումով Նոր Նախիջևանից էր։ Մայրը՝ Վարդանուշ Սարյանը, Ղրիմի հայ գաղթականների ընտանիքից էր։

Մանկության տարիներին Սարյանը ստացել է տնային դաստիարակություն։ Նա սովորել է Ռոստովի գիմնազիայում, ապա՝ Մոսկվայի Գեղարվեստի ուսումնարանում։ 1897 թվականին նա ընդունվել է Մոսկվայի գեղարվեստի ակադեմիան, որտեղ սովորել է մինչև 1904 թվականը։

Ակադեմիայում Սարյանը աչքի է ընկել իր անկախ բնավորությամբ և նորարարական ձգտումներով։ Նա հրաժարվել է ակադեմիական կանոններից և սկսել է ստեղծագործել իր սեփական ոճով։ Այդ ժամանակ նրա նկարներում արդեն երևում էին գունային ուժեղ համադրությունների հանդեպ նրա հակումները։

1904 թվականին Սարյանը մեկնել է Եգիպտոս, որտեղ ապրել է մոտ երկու տարի։ Այդ ճանապարհորդությունը մեծ ազդեցություն է ունեցել նրա ստեղծագործության վրա։ Եգիպտոսում նա նկարել է բազմաթիվ կտավներ, որոնցում արտացոլվել է արևելյան բնության գունեղությունը։

1907 թվականին Սարյանը վերադարձել է Ռուսաստան և հաստատվել Մոսկվայում։ Նա ակտիվորեն մասնակցել է «Ոսկե руно» ամսագրի շուրջ համախմբված նկարիչների խմբին։ Այդ շրջանում նրա ստեղծագործության մեջ գերակշռում են բնապատկերները։

1910 թվականին Սարյանը կատարել է իր առաջին ճանապարհորդությունը Հայաստան։ Այդ ճանապարհորդությունը մեծ ազդեցություն է ունեցել նրա հետագա ստեղծագործության վրա։ Հայաստանում նա նկարել է բազմաթիվ կտավներ, որոնցում արտացոլվել է հայկական բնության գունեղությունը։

1914—1921 թվերին Սարյանը ապրել է Մոսկվայում և Ղրիմում։ Այդ տարիներին նրա ստեղծագործության մեջ նկատելի է դառնում ռոմանտիկական տրամադրությունների աճ։ Նա նկարել է բազմաթիվ կտավներ, որոնցում արտացոլվել է հեղափոխական իրադարձությունների ազդեցությունը։

1921 թվականին Սարյանը կրկին մեկնել է Հայաստան։ Այդ ճանապարհորդությունը մեծ նշանակություն է ունեցել նրա ստեղծագործության համար։ Հայաստանում նա նկարել է բազմաթիվ կտավներ, որոնցում արտացոլվել է հայկական բնության գունեղությունը։

1924 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Երևանի տեսարան» կտավը, որը համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է Երևանի գեղատեսիլ տեսարանը։

1926 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Ուրուբուրուի ափերը» կտավը, որը նույնպես համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է Ուրուբուրուի գեղատեսիլ տեսարանը։

1928 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Արարատյան դաշտ» կտավը, որը համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է Արարատյան դաշտի գեղատեսիլ տեսարանը։

1930 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Ծիրանի ծառեր» կտավը, որը համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է ծիրանի ծառերի գեղատեսիլ տեսարանը։

1935 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Ինքնանկար» կտավը, որը համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է նկարչի ինքնանկարը։

1945 թվականին Սարյանը ստեղծել է «Հայրենական պատերազմ» կտավը, որը համարվում է նրա ամենահայտնի գործերից մեկը։ Այդ կտավում արտացոլվել է Հայրենական պատերազմի դրվագները։

1950 թ. մարտի 2-ին Սարյանը մահացել է Երևանում։ Նրա մահից հետո նրա ստեղծագործությունները դարձել են հայ ժողովրդի հպարտության աղբյուր։

ՀԱՅ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՄԵԾԱՀԱՆՐԱՊԵՏՆԵՐ

ՀՈՎՀԱՆՆԵՍ ՏԱՄԱՆՅԱՆ

Հովհաննես Թումանյանը ծնվել է 1869 թվականի փետրվարի 19-ին (հին տոմարով՝ փետրվարի 7-ին) Լոռու Դսեղ գյուղում։ Նրա հայրը՝ Թումանը, քահանա էր, իսկ մայրը՝ Մարիամը, զբաղվում էր տնային գործերով։ Թումանյանների ընտանիքում ութ երեխա էր։

Մանկության տարիներին Հովհաննեսը սովորել է Դսեղի ծխական դպրոցում, ապա՝ Ալավերդու երկդասյա ուսումնարանում։ 1882 թվականին նա ընդունվել է Թիֆլիսի գիմնազիա, որտեղ սովորել է մինչև 1887 թվականը։ Գիմնազիայում սովորելու տարիներին Թումանյանը սկսել է գրել բանաստեղծություններ։

1887 թվականին Թումանյանը տեղափոխվել է Սանկտ Պետերբուրգ և ընդունվել համալսարանի իրավաբանական ֆակուլտետը։ Սակայն նա չի ավարտել ուսումը և 1890 թվականին վերադարձել է Թիֆլիս։ Այդ տարիներին նա սկսել է աշխատել տարբեր թերթերում և ամսագրերում։

1892 թվականին Թումանյանը հրատարակել է իր առաջին գրքույկը՝ «Բանաստեղծություններ»։ Այդ գրքույկում տեղ են գտել նրա վաղ շրջանի բանաստեղծությունները։ 1894 թվականին նա հրատարակել է «Պատմվածքներ» գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա առաջին արձակ ստեղծագործությունները։

1895 թվականին Թումանյանը ամուսնացել է Օլյա Հակոբյանի հետ։ Նրանք ունեցել են հինգ երեխա։ Ընտանեկան կյանքը Թումանյանի համար մեծ նշանակություն է ունեցել նրա ստեղծագործության զարգացման համար։

1899 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Հեքիաթներ» գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա հայտնի հեքիաթները՝ «Գայլ և աղվես», «Ագռավ և աղվես», «Ոսկի ձուկ» և այլն։ Այդ հեքիաթները մեծ ժողովրդականություն են վայելել։

1900 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» երկրորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքոր», «Մակար կաթնակեր», «Ապտակ» և այլ պատմվածքները։

1902 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» երրորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի ամուսնությունը», «Գիքորի մահը» և այլ պատմվածքները։

1904 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» չորրորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի որդին», «Գիքորի թոռը» և այլ պատմվածքները։

1905 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» հինգերորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի ծերությունը», «Գիքորի մահը» և այլ պատմվածքները։

1907 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» վեցերորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի հոգևոր կյանքը», «Գիքորի վերջին օրերը» և այլ պատմվածքները։

1909 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» յոթերորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի մահվան տարեդարձը», «Գիքորի հիշատակը» և այլ պատմվածքները։

1911 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» ութերորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի ժառանգությունը», «Գիքորի վերջին խոսքը» և այլ պատմվածքները։

1912 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» իններորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի հոգևոր կտակը», «Գիքորի վերջին պատգամը» և այլ պատմվածքները։

1913 թվականին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» տասներորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի հոգևոր կտակը», «Գիքորի վերջին պատգամը» և այլ պատմվածքները։

1914—1921 թվերին Թումանյանը հրատարակել է «Պատմվածքներ» տասնմեկերորդ գրքույկը, որտեղ տեղ են գտել նրա «Գիքորի հոգևոր կտակը», «Գիքորի վերջին պատգամը» և այլ պատմվածքները։

Թումանյանը մահացել է 1923 թվականի մարտի 23-ին (ապրիլի 5-ին) Մոսկվայում։ Նրա մահից հետո նրա ստեղծագործությունները դարձել են հայ ժողովրդի հպարտության աղբյուր։

Թումանյանի ստեղծագործությունները թարգմանվել են բազմաթիվ լեզուներով և հրատարակվել են աշխարհի տարբեր երկրներում։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են համաշխարհային գրականության ոսկե ֆոնդում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները ունեն խորը հումանիստական բովանդակություն։ Նրա հերոսները սովորական մարդիկ են՝ գյուղացիներ, արհեստավորներ, մտավորականներ։ Նրանց կյանքի դրամատիկ և կատակերգական կողմերը Թումանյանը նկարագրել է վարպետորեն։

Թումանյանի լեզուն հարուստ է ժողովրդական ասացվածքներով, առածներով և դարձվածքներով։ Նրա գրելաոճը պարզ է, հստակ և գեղեցիկ։ Թումանյանը կարողացել է ստեղծել իր յուրահատուկ ոճը, որը հետագայում մեծ ազդեցություն է ունեցել հայ գրականության զարգացման վրա։

Թումանյանի ստեղծագործությունները թարգմանվել են ռուսերեն, վրացերեն, ադրբեջաներեն, ֆրանսերեն, անգլերեն, գերմաներեն և այլ լեզուներով։ Նրա ստեղծագործությունները մեծ հետաքրքրություն են առաջացրել աշխարհի տարբեր երկրների ընթերցողների շրջանում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները ներառված են հայ դպրոցների ծրագրերում։ Նրա ստեղծագործությունները ուսումնասիրվում են հայ գրականության դասերին։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ գրականության զարգացման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ գրականության ոսկե ֆոնդում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ազգային ինքնագիտակցության զարգացման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի հոգևոր կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի բարոյական արժեքների ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի բարոյական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գեղագիտական ճաշակի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գեղագիտական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի պատմական հիշողության ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի պատմական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ազգային ինքնության ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ազգային կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի հոգևոր կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի հոգևոր կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի մշակութային կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի մշակութային կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի սոցիալական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի սոցիալական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի տնտեսական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի տնտեսական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի քաղաքական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի քաղաքական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ռազմական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ռազմական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գիտական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գիտական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կրոնական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կրոնական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի փիլիսոփայական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի փիլիսոփայական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գրական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գրական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի թատերական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի թատերական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կերպարվեստական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կերպարվեստական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի երաժշտական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի երաժշտական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ճարտարապետական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ճարտարապետական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կինոարվեստի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կինոարվեստի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի հեռուստատեսության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի հեռուստատեսության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ռադիոյի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ռադիոյի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի համացանցի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի համացանցի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի տեղեկատվական տեխնոլոգիաների կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գիտության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գիտության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի տեխնիկայի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի տեխնիկայի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի արդյունաբերության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի արդյունաբերության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գյուղատնտեսության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գյուղատնտեսության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի առևտրի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի առևտրի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի տրանսպորտի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի տրանսպորտի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կապի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կապի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ֆինանսական կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ֆինանսական կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի առողջապահության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի առողջապահության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կրթության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կրթության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գիտության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գիտության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի մշակույթի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի մշակույթի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի գրականության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի գրականության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի թատրոնի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի թատրոնի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի կերպարվեստի կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի կերպարվեստի կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի երաժշտության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի երաժշտության կտակում։

Թումանյանի ստեղծագործությունները մեծ ազդեցություն են ունեցել հայ ժողովրդի ճարտարապետության կյանքի ձևավորման վրա։ Նրա ստեղծագործությունները ներառված են հայ ժողովրդի ճարտարապետության

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀՈՂԵՐԸ...

— «—

Տասնհարյուր երեսուն տարվան, Հոկտեմբերյան Մեծ Հեղափոխության հաղթանակից հետո, Խորհրդային Հայաստանի հողերը ոչ միայն ազատվեցին ցարական ու բուրժուական լծից, այլև ստացան նոր տեր՝ աշխատավոր գյուղացիությունը։ Հողը դարձավ ամբողջ ժողովրդի սեփականությունը։ Հողի մասին Լենինի հրամանագրի համաձայն՝ հողատերերի հողերը առանց փրկագնի անցան գյուղացիության ձեռքը։ Հողի մասին Լենինի հրամանագրի համաձայն՝ հողատերերի հողերը առանց փրկագնի անցան գյուղացիության ձեռքը։

Հ. Յ. Դ. *ՊԱՆԵՒՕ - ՔԱՇԱՆ «Ընծիւ» խումբի ժողովը այս երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ընկ. Մ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ*, 17 rue Ampère, Cachan.

ՀՈԳԵՀԱՆԳԻՍՏ

Նախաձեռնութեամբ Ն. Պ. Հայ Սպաներու Միութեան, այսօր կիրակի, Փարիզի Հայոց Եկեղեցիին մէջ, պատարագէն վերջ, տեղի կ'ունենայ Հոգեհանգիստ յիշատակ Հայկական Բանակի սպարապետ՝

ԶՕՐԱՎԱՐ Բ. ՆԱԶԱՐԲԷԿԵԱՆԻ

Կը հրաւիրուին Միութեան անդամները եւ հանգուցեալին յիշատակը յարգողները:

ՏԱՐԵԿԱՆ ԴՊՐՈՑԱԿԱՆ ՀԱՆԴԷՍ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՏՕՆԻՆ ԱՌԹԻԻ

ՏԵՂԻ ՊԻՏԻ ՈՒՆԵՆԱՑ ԱՑՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 2.30 ԻՆ

150 Route d'Orléans *սրահին մէջ* **Bagneux**

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԻՆ, Salle GEOGRAPHIEի մէջ

184, Boulevard St. Germain, 184

Կը ներկայացնէ՝ ՎՐՈՒՄՇԱՊՈՒՀԻ ԵՊՍԿ. ՔԻՊԱՐԵԱՆ

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իգմիրի Ազգ. Հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՀԱՑԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել փնտռեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPANի *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս:*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէճիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով եւ թայինով փիտէներ, պուղտչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ գաւառներէ եւ արտասահմանէ:

Արագ առաքում: 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան:

Etude de Me BERNARD WAHÉ

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ հաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ certificats de coutumesներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան Գ. Ա. Ռ. Լ. Օ

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ

Գինները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անուանի մածունը

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** Մեծաքանակ վաճառում **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline Paris.**

Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir *դիմաց: Անթրշելի գիներ եւ ճոխ մթերք:*

Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *հեռաձայնի ինտիլը նպարավաճառատան մէջ:*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մանածքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանձն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ Հ. Յ. Դ. ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷԻՆ

Ա.յսօր, կիրակի իրիկուն ժամը 8.30ին

Société Savantesի ՄԷՋ **8, Rue Danton** *Մէթրօ Օտէօն կամ Սէն Միշէլ*

ԿԸ ՆԱԽԱԳԱՀԷ՝ ԸՆԿԵՐ Գ. ԲԱԼԱՑԵԱՆ

Կը խօսին ընկերներ՝ ԴՐՕ Գ. ՆԺԴԵՀ Կ. ԹԱՆԵՐՃԵԱՆ

ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԱԿԱՆ ԲԱԺԻՆԻ ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ.— ՍԻՓԱՆ երգչախումբը, դեկավարութեամբ *Ս. ՅԱԿՈԲԵԱՆի*: Կը նուագէ ջութակահարուհի՝ *Օր. Ս.ԵՐԱՄԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ ծանօթ երգահան՝ *Ա. ՊԱՐԹԻԵԱՆի*: Կ'երգեն *Օր. Ի. ՊԻԼԻՊԻԼԵԱՆ* եւ *Ծ.Տ. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ*, ընկերակցութեամբ դաշնակահարուհի *Օր. ԽՈՍՐՈՅԵԱՆի*:

Արտասանութիւններ եւ կենդանի պատկեր ծանօթ արուեստագէտներու կողմէ:

ՇԱԽԹԵՐՈՒ ՄԱՍՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՀԱՄԱՐ **3** *ՖՐԱՆՔ*

ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՄԷՋ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ ՄԱՐՍԷՑԼԻ ՇՐՋԱՆԱՑԻՆ ԿՈՄԻՏԷԻ եւ մասնակցութեամբ՝ բոլոր ԵՆԹԱԿՈՄԻՏԷՆԵՐՈՒ և ԽՈՒՄԲԵՐՈՒ

եւ սիրայօժար մասնակցութեամբ Զ. Ո. Մ. Նուագախումբի

ՊՈՒՎՎԱՐ ՕՏՏՕԻ ՄԷՋ

Կը նախագահէ ընկեր Ն. ԱԶԳԻՆ

ԱՑՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ, ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ին

Կը խօսի՝ ընկ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

128, ՇԸՄՓԷՆ ՏԸ ԼԱ ՄԱՏՐԱԿ, ՊԱՐ ՎԷՆՍԱՆԻ ՄԷՋ

ՍԷՆ-ՄԱՐԿՐԻՏԻ ՄԷՋ

ԱՑՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 2.30ին

Կը նախագահէ ընկեր Յ. ՊԱՆՏԻԿԵԱՆ

ՏԵՂԻՈՅՆ ՄԱՏՈՒՌ - ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶԻ ՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Կը խօսի՝ ընկ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵԱՆ

ՄՈՒՏՔԸ ԱԶԱՏ Է

Մարսէյլի հանդէսներուն մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

ՏՕՔԹ. ՄԵՍԱՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2-6 կիրակի եւ տօն օրեր 10-12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հողմրդկ. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. Մէթրօ՝ Place Clichy եւ Liège

ՕՔՕՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) Tél. Gob. 97-40

ՏՕՔԹ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՈՒԱԴԷՆ ԹՈՒԲԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ ՀԻՒԱՆԳՈՒԹԵԱՆ

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12: Առաւօտները ժամադրութեամբ:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆի** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Փլաս տ'Էքս կամաբին քով*), MARSEILLE:

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գիներէն: Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համաձայն ամէն կարգի նկարներ:

Քարտ տ'Իտանտիթէ ըղթուշով մէյասին	6	*հատը*	4 *ֆր.*	12 *հատը*	6 *ֆր.*
Քարտ տը վիզիթ	»	»	6 *հատը*	9 *ֆր.* 12 »	12 *ֆր.*
Քարտ Փոսթալ	»	»	6 *հատը*	15 *ֆր.* 12 »	20 *ֆր.*

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարթ փոսթալը 40 ֆր.: 1000 քարտ 200 ֆր.: Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

ԱԽՈՐԺԱՇԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱԻԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ

ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: Վարչական դիմումներ Նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը *9*էն *11*, եւ *5*էն 7:

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - առամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԱԲԻՒԼԵԵՒՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒԾԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո՝՝՝ութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առաւօտները ժամադրու՝՝եամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. 54 - 50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ձեւի Ակադէմիայի տէր եւ տնօրէնուհի, *ՕՐ. ՍԱՓՓՈ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ*, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի ժամանակին մը բացած է ուր կրնան դիմել՝ կարուիլիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը *թուաշի* սիստէմով:

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր:

Յանձնամանութեանց համար դիմել վերի հասցէին: Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը *9*էն *6*, եւ կամ ժամադրութեամբ:

Ցետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր:

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

7 rue du Fbg. St. Martin, Paris (0)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վիներական *ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզութիւն, ֆրանկոսթ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կանացի հիւանդութիւնները:*

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագրչի ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան տարրալուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Քուրսը՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Ակռէ-ձուները շատ մատչելի մասնաւոր զիղջ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը՝ 9—4:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու

Պատուոյ մէտալլ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.50էն, 7.50, (կէսօրէ առաջ միմիայն՝՝ ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լշողանկարում (*radiographie*), գեր-մանիշակագոյն, յետ-կարմրագոյն եւ ուլտրաձկնեան դարմանում (**radiothérapie profonde**), նաեւ Տիաթէրմիի բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործուած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Շակաշիճախտային կախարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնաճսական Թելադրական եւ ֆրէյեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները աչքի, քթի, ականջի, էինչպէս՝՝ սաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վիներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրսի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:

Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **Le Gérant : H. STEPHAN**
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՍՐԲԿԱՉԱԹԻ 21 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

21 Février 1933

ՅՐԳ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2118 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԵՐԲ ՔՈՒԻԼՈՎ Կ'ԱՆՑՆԻՆ

Այսօր, երրորդ էջին մէջ, նոյնութեամբ հրատարակած ենք փարիզի կաթող. պատուիրակ Պ. Լ. Կիւմիւշկէրտանի պատասխանը՝ իրեն դէմ եղած քննադատութեանց:

Ըսինք — նոյնութեամբ: Նոյն իսկ պահելով այն սիրո՛ւն ածականները որ թերեւս բանաստեղծ, բայց թունաւոր գրիչի մը կաթիլները կը մատնեն:

Անշուշտ այդ որակումները ֆրանսերէնի թարգմանուած են, եւ Պ. Կիւմիւշկէրտան ոչ էր անոնց բովանդակութեան:

Այստեղ, մենք չպիտի չարենք այն անողոք փաստերը որ կրնան կաւի պէս փշրել կաթող. պատուիրակին միամիտ հաւաստիքները:

Այդ պարտականութիւնը կը կատարեն մեր աշխատակիցները, իրողութիւններով եւ թուանշաններով, ոչ թէ վերացական տեսութիւններով, որոնք չափազանց ածանցած են:

Այդ աշխատակիցներէն մէկը, «Ոչ – Փարիսեցի», որ առաջին անգամ կ'երեւայ ՅԱՌԱՋի մէջ, նոյնքան ծանօթ է ինչպէս Պ. Կիւմիւշկէրտանի խառնուածքին, նոյնպէս Հայաստանի կացութեան: Եւ ինքն է պատասխանատուն՝ իր յայտնած միտքերուն:

Դժբախտաբար, ան ստիպուած է առ այժմ ծածկել իր անունը:

Բայց, կը կարծենք թէ, վճռական պահու մը, պիտի ուզէ նետել ծածկանունը, դէմ դիմաց ապացուցանելու համար մեր հայրենիքի չարն ու բարին:

Ուրեմն, յետաձգելով փաստերու մասը, վերլուծենք հրատարակուած գրութեան ընդհանուր ոգին:

Ի՞նչ նորութիւն կը բերէ կաթող. պատուիրակը, «միանդամ ընդ միշտ» գրի առնուած այդ պատասխանին մէջ:

1· Ինքն ալ ծառայած է ազգ. դատին եւ բաւական բան գիտէ մեր ժամանակակից պատմութեան մասին:

2· «Մարդերու եւ իրերու նկատմամբ քիչ – շատ փորձառութիւն ունեցողներուն կը բաւէ քանի մը օր երկիր այցելել, ընդհանուր գաղափար մը կազմելու համար»:

3· Ինք երկու չարաթ մնացեր է Հայաստանի մէջ, «բացարձակապէս ազատ» խօսելով «դիւղացիներու, բանուորներու, մտաւորականներու, քահանաներու, հին պուրժուաներու եւ նոյն իսկ դաշնակցական համակիրներու հետ»:

4· Ականատես եղեր է տիրող զրկանքներուն, եւ հաստատած՝ կատարուած յառաջդիմութիւնները՝ «չինարարութեան, ճարտարարուեստի, հողագործութեան եւ դաստիարակութեան մարզերուն մէջ»:

5· Տասնըհինգ օր ապրեր է «հայկական ամէնէն հիւսքանչ մթնոլորտին մէջ»: — « Հոն ամէն մարդ կը խօսի հայերէն, կը մտածէ հայերէն, ռուսերէնը գրեթէ վտարած են խօսակցութիւններէ»:

6· «Վերջապէս կայ բանակ մը, թէեւ կարմիր, որուն մեծագոյն մասը հայ գինուորներ եւ սպաներ են, ամէնքն ալ լաւ սնած եւ հագուած»:

7· Տասերկու տարիէ ի վեր հայ ժողովուրդը իր դրացիներուն հետ խաղաղութեամբ կ'ապրի, կ'աշխատի, կը յառաջդիմէ:

8· «Առանց ռուսական պաշտպանութեան, հայկական անկախութիւնը խարուսիկ է»:

9· Հայ համայնավարները երեւան եկան «իրրեւ աւելի լաւ հայրենասէրներ, քան անոնք որ, արտասահմանի մէջ, դրիչով կը պայքարին անոնց դէմ»:

10· Ինչ որ մնացած է մեր ձեռքը, հայ խորհրդային պետութիւնն է:

Թող չվիրաւորուին Պ. Կիւմիւշկէրտանի փափկասուն ջիղերը, եթէ ըսենք որ, իսկապէս ջաղացքէն կուգայ: Կամ թէ՝ Հայաստան աշխարհը տեսեր է էյֆէլի կատարէն:

Այն բոլորը ինչ որ կ'ըսէ «մէկ ամիս անդադար մտածելէ» յետոյ, կարելի էր դրել առանց Երեւան ոտք կոխելու: Առանց ո եւ է դիւղացի, բանուոր եւ մտաւորական տեսնելու:

Այդ բոլորը ճառ են եւ քարող, յարդելի Պ. պատգամաւոր:

Ճառ եւ քարող՝ չափազանց անճարակ ձեւով մը չարադրուած:

Որովհետեւ, շատ մը դրական երեւոյթներ որ կը մատնանշէք, այսօր, իրրեւ նորութիւն, տասը տարիէ ի վեր կ'արձանագրուի մեր մամուլին մէջ ալ, եւ պիտի արձանագրուի միշտ:

Դուք տասնըհինգ օրը եւ պատահական տեսակցութիւններ բաւական սեպեր էք, ճանչնալու համար Խ· Հայաստանը: Մինչդեռ, խորհրդային մամուլը ահա տասը տարիէ ի վեր կը գրէ, կը քրքրէ, կը տարփողէ, — եւ սակայն, տակաւին չի կրնար տալ բուն կացութեան պատկերը: Կամ կուտայ պատկեր մը որ գլխիվայր կը դարձնէ ձեր շատ մը հաւաստիքները:

Թէ յառաջդիմութիւններ տեղի ունեցած են Հայաստանի մէջ, թէ ժողովուրդը հայերէն կը խօսի, թէ հայկական բանակ մը ունինք, թէ խաղաղութիւն կը տիրէ, թէ այսօրուան Հայաստանը այն է ինչ որ ունինք, — այս բոլորը հասարակ ճշմարտութիւններ են, բայց ոչ ամբողջական ճշմարտութիւն:

Մի խիթարական կէտերը ուշադրութեան յանձնելով, դուք ի զուր կը փորձէք ծածկել միւս ահաւոր ճշմարտութիւնը, — ամբողջ ժողովուրդի մը անասելի տառապանքը՝ այդ նոյն կարգ ու սարքին տակ:

Միեւնոյն տասնըհինգ օր — այն ալ մայրաքաղաքին մէջ — քանելով իրականութեան հետ, անշուշտ դուք այնքան բան պիտի տեսնէիք, որքան եթէ տասնըհինգ օրը մէկ անգամ հանդիպէիք Բարեկործականի գրասենեակը:

Եւ անշուշտ ա՛յդ է պատճառը, եթէ դուք «մանր – մունր զրկանքներ» կը կոչէք այն ինչ որ մարդ չէ կրցած նկարագրել տասերկուքին:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Ա Պ Տ Ա Կ Ը

Այսպէս, ուրեմն, անսովոր խանդավառութեամբ եւ բազմութեամբ տօնուեցաւ Փետր· 18ի տարեդարձը, Փարիզի մէջ:

Ասեղ ձգելու տեղ չկար Սոսիէթէ Սավանքի մեծ սրահին մէջ, դուռնէրէն մինչեւ վերնայարկը:

Եւ համբաւը չունէին անոնք որ դուրսը մնացին, կամ ստիպուեցան վերադառնալ:

Այդ արտակարգ բազմութեան մէջ, որ խտացումն էր բոլոր դասակարգերու ներկայացուցիչներուն, դաշնակցական եւ չէզոք երիտասարդութենէն մինչեւ անկուսակցական բաղաքացիներն ու աշխատաւորները, իրենց բացակայութեամբ կը փայլէին միայն Փարիզի ռամկավար պաշտօնաթերթին «պարկեշտ» եւ «շիտակ» մարդիկը :

Այսինքն բոլոր այն կոնկուած, եաղատ եւ սառուցեալ տիպարները, որոնց ոչ սիրտը կը գործէ, ոչ ալ միտքը՝ ազգային ո՛ր եւ է հպարտութեան, ո՛ր եւ է սրբութեան, ո՛ր եւ է արժէքի առջեւ:

Ռամկավար պաշտօնաթերթը կ'ազդարարէր·

— « Բայց հայ ժողովուրդէն ո՞վ, ո՞ր անհատը պիտի ուզէ մասնակցիլ այդ «խրախճանք»ին:

« Գուցէ չատերը, բայց ոչ մէկ չիտակ, պարկեշտ հայ մարդ»:

«Ապագայ»ի չոր բախտէն, Սոսիէթէ Սավանքի սրահը կը թնդար իրապէս շիտակ եւ պարկեշտ հայ մարդերու անհամար բազմութեան մը ծափերուն տակ, գիշերուան ժամը 8էն մինչեւ 12 :

Ծափեր, որոնք միեւնոյն ատեն շառաչուն ապտակներ էին բոլոր անոնց որ պատիւ կը սեպեն լղրնել, ծախու հանել ոչ միայն իրենց ազգային, այլ եւ մարդկային խիղճն ու արժանապատուութիւնը:

Այսպէ՞ս է հայ ժողովուրդը:

Շատ չի խօսիր, բայց կը դատէ: Իմաստութիւն չի ծախեր, բայց գիտէ առնել ամէնէն իմաստուն բայլերը, երբ հարցը կապ ունի իր ազատագրական մարտնչումներուն, իր սրբազան եսին, իր փառքերուն եւ տագնապներուն հետ:

Ափսո՛ս որ բացակայ էր ռամկավար պաշտօնաթերթին խմբագիրը, բաղդատելու համար այն 2—300 հոգինոց հատընտիր հաւաքածոն, որ երկու տարիէ ի վեր կը պատուէ՛ իրենց տարեկան տօնը, եւ այս յորդահոսան բազմութիւնը, որ եկած էր ծափահարելու «ծանրագոյն ոճիր»ը···

Թշուա՛ռ, երիցս թշուա՛ռ դասալիքներ, որ կորսնցուցեր էք նոյն իսկ լռելու առաքինութիւնը:

Վ.Ա.Հէ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ՌՈՒՄԱՆԻՈՑ Մ Է Ջ

Պուէրէշէն կը հեռագրեն թէ ոստիկանութիւնը նոր ձերբակալութիւն մը կատարած է, մեծ ցնցում պատճառելով: Կալանաւորն է Փլէշչի բաղաքային դատարանին մէջ աշխատող նկարագիր մը, որ սենեակ մը ունէր շէնիին գետնայարկը: Ձերբակալութեան պահուն, սենեակին մէջ գտնուեցան պայքուցիկ նիւթեր, զէնք եւ ռազմամթերք:

× Ռումանական մամուլը կը յայտարարէ թէ երկրին կացութեան մասին տրուած լուրերը չեն համապատասխաններ իրականութեան: « Այդ լուրերուն մեծ մասը կը շինուին Պուքրէշէն դուրս, քշնամական նպատակներով: Համայնավար կուսակցութիւն չկայ Ռումանիոյ մէջ, այլ միայն համայնավար գործակալներ կը փորձեն օգտուիլ տիրող դժգոհութիւններէն, խռովութիւններ յարուցանելու համար»:

ՍՏՈՐԻՆ ԵԳԻՊՏՈՍԻ Սիտհաբոս գիւղին մէջ, 108 տուներ մոխիր դարձան հրդեհէ մը: Վեց կիներ վառեցան բոցերուն մէջ:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ

Կատարեալ յաջողութիւն մը եղաւ Հ· Ց· Դ· Փարիզի Կոմիտէին կազմակերպած հանդէսը՝ Փետր· 18ի տարեդարձին առթիւ, թէ բազմութեամբ եւ թէ համատարած խանդավառութեամբ:

Բուռն ծափերու արժանացան օրուան բանախօսները՝ ընկերներ Դրօ, Նժդեհ եւ Կ· Թաւտրեեան: Փայլուն յաջողութիւն մը եղաւ նաեւ գեղարուեստական բաժինը:

Առաջին անգամ էր որ Փարիզը համաժողովրդական շուրով կը տօնէր այս պատմական տարեդարձը:

Մանրամասնութիւնները յաջորդով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Յառաջնոյ պայքար եւ դիմադրութիւն

ՏՈՒՐՔԵՐՈՒ ՑԱԽԵԼՄԱՆ ԾՐԱԳԻՐՆ ԴԷՄ

ՄԻԱՑԵԱԼ ՀԱԿԱՏ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆՆԵՐՈՒ, ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ԵՒ ՌԱԶՄԻԿՆԵՐՈՒ

Երմտական նոր օրինագծին վիճաբանութիւնը՝ Մերակոյտին մէջ, աւելի աստիճացուց դիմադրական պայքարը որ հետզհետէ ծանրակչիռ համեմատութիւններ կը ստանայ:

Կիրակի օր բազմաթիւ ժողովներ գումարուեցան Փարիզի եւ գաւառներու մէջ: Իսկ երէկ՝ երկուշաբթի, ցոյցերը առին աւելի վճռական հանգամանք: Ամէն կողմ կազմակերպուեցան կարճատեւ գործադուլներ, ազդելու համար կառավարութեան եւ Մերակոյտին վրայ:

Փարիզի հանրակառքերու պաշտօնեաները ամէն աշխատանք դադրեցուցին ժամը 10ը տասը անցած, իբրեւ բողոքի ցոյց: Մխախոտի եւ տպարաններու աշխատաւորները գործադուլ ըրին մէկ ժամ: Թղթատարական պաշտօնեաներն ու ցրուիչները գաղտնի պահած էին իրենց գործադուլի ժամերը:

Պետական պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը չրջաթերական մը հրատարակեց, որով կը բողոքէ Թոչակներու կրճատման դէմ, եւ միացեալ ճակատ հռչակելով, կը մերժէ ո՛ր եւ է պատասխանատուութիւն դալիք հետեւանքներու մասին:

Նախկին պատերազմիկներու ազգային դաշնակցութիւնն ալ քուէարկեց բանաձեւ մը, որով կը յայտարարէ թէ ամբողջ ազգը պէտք է մասնակցի տնտեսական կացութեան բարւոքման: Կ'աւելցնէ թէ՝ նախկին պատերազմիկները եւ պատերազմի զոհերը ամէն նեղութիւն կրելէ յետոյ, պատրաստ են նոր զոհողութիւններ ընելու, եթէ հարկ ըլլայ: Բայց, չպիտի հանդուրժեն ո՛ր եւ է անարդարութեան, եւ «հանդիսաւոր ու դերադոյն ազդարարութիւն մը կ'ուղղեն արդի կացութեան բոլոր պատասխանատուներուն, եւ կը յանձնարարեն իրենց կազմակերպութեան դիւանին՝ այժմէն միջոցներ ձեռք առնել, զանգուածային ցոյցեր կազմակերպելու համար, երբ որ յարմար դատեն»:

*** Երէկ հեռաձայնի գիծերը չբանեցան ժամը 11էն 1: Կապի, ջուրի եւ ելեկտրականութեան սպասարկութիւնները քիչ մը խանգարուեցան, բայց մերթ ըստ բանեցաւ սովորականին պէս: Կառավարութիւնը խիստ միջոցներ ձեռք առած էր, որպէս զի առօրեայ պահանջները զոհացում գտնեն: Ոստիկանութիւնը կը հսկէր կարեւոր կէտերու վրայ, մասնաւորապէս նամակատուներուն առջեւ:*

Ուսուցիչներն ալ միացած ըլլալով չարժման, դպրոցներու մէջ դասերը, որ սովորաբար կը սկսին ժամը 1ին, սկսան 1·30ին: Բայց որպէս զի աշակերտները փողոց չմնան, առտուն սովորականին պէս բացուեցան դուռները:

Այս բոլոր ցոյցերը պէտք է համարել «սկիզբն երկանց»:

*** Շարժումը ծաւալած է նաեւ գաւառներու մէջ: Լիոնի Թղթատարական պաշտօնեաները ամբողջ օրուան ընթացքին միջնակեալ ընդհատեցին աշխատանքները: Մարսէյլի առեւտրականները եւ գործարանատէրները կիրակի օր հսկայ միթինգ մը գումարեցին, մասնակցութեամբ հարաւային 11 նահանգներու կազմակերպութեանց, եւ քուէարկեցին բանաձեւ մը որով կը պահանջեն 1928ի մակարդակին վերադարձնել ելմտացոյցի խնայողութիւնները, որպէս զի նոր տուրքեր չհաստատուին: Բանաձեւը միեւնոյն ատեն կը տրամադրէ բարեփոխել մաքսային օրէնքները, եւ կ'ազդարարէ կառավարութեան՝ վերջ տալ հանրային դրամներու մսխումին: Բոլոր կազմակերպութեանց անդամները յանձն կ'առնեն հպատակիլ գործադիր մարմնի հրահանգներուն, ի հարկին աւելի վճռական միջոցներ ձեռք առնելու համար: Մանր առեւտրականները որոշեր էին խափանել այս միթինգը, բայց ոստիկանութիւնը արգիլեց, չխոյլատրելով որ եւ է թափոր փողոցներու մէջ:*

Վարչապետը ազդարարութիւններ կ'ուղղէ

Վարչապետ Պ· Տալատիէ կիրակի օր չատ կարեւոր ճառ մը արտասանեց Մերակոյտին մէջ, այս ցոյցերուն առթիւ: Հրաւիրեց ժողովուրդը՝ պահել իր պաղարիւնը եւ կարգ-կանոնը: «Ամուլ, մասնաւորապէս անթոյլատրելի եւ վտանգաւոր խլրտումներ տեղի կ'ունենան ազատ երկրի մը մէջ: Երէկ առեւտրականներն էին որ փակեցին իրենց խանութները, նոյնիսկ խօսքեր եղան տուրքերը չվճարելու: Այսօր պաշտօնեաները, որոնք պայմանագրով մը կապուած են պետութեան հետ, կը ծանուցանեն թէ ցոյց պիտի կատարեն ծերակոյտի ելմտական յանձնաժողովի բանաձեւին դէմ: Կառավարութիւնը եւ խորհրդարանը, որոնք ներկայացուցիչներն են ազգին, չեն կրնար ոչ կառավարել, ոչ ալ խորհրդակցիլ սպառնալիքի տակ: Անոնք պէտք չունին ցոյցերու, հաւասար հոգածութեամբ նկատի առնելու համար առեւտրականներու, հողագործներու եւ պետական պաշտօնեաներու չահերը: Բայց, ստանձնած ըլլալով հաւասարակշռել ելմտացոյցը, յանուն ընդհանուր չահերու, անոնք կ'ուզեն խորհրդակցիլ եւ վճռել այն կատարեալ վեհապետութեամբ զոր իրենց յանձնած է ազգը: Պետական պաշտօնեաներու ծրագրած ցոյցերը ուրիշ բան չեն կրնար ընել եթէ ոչ վտանգել իրենց բուն չահերը: Կառավարութիւնը ողջմտութեան հրաւէր կ'ուղղէ պաշտօնեաներուն, գնահատելով անոնց անխոնջ անձնուիրութիւնը: Անոնք որքան չիտակ եւ արժանաւոր դերք մը բռնեն, կառավարութիւնը այնքան բարեացակամութեամբ պիտի լսէ իրեն պահանջները: Օրէնքներու հնդկէպ հպատակութիւնը, փողոցին ազատութիւնը, հանրային սպասարկութեանց բնականոն յանձնառումի եւ իւրաքանչիւրին ազատութեան յարգանքը անհրաժեշտ պայմաններն են հանրապետական կարգուսարքին: Կառավարութիւնը որոշած է պահպանել այդ կարգը: Կառավարութիւնը ինքը պիտի տայ պաղարիւնութեան ապացոյցը, խորհրդարանին առջեւ պաշտպանելով ոչ թէ ինչ

(Լուրերու շարունակութիւնը Խ·էջդալ Դ· էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԱԼԱՆԵՐՈՒՆ

3րդ ՑԱՆԿ

Ա· Ահարոնեան	50
Տոքթ· Հ· Օ·	50
Ա· Խատիսեան	50
Դրօ	50
Ռուբէն Ա· Գիւլխանդանեան	50
Վահիկ Ռ· Տ· Մինասեան	50
Զապէլ Հ· Քէօսէեան	20
Պ· Տէր Գալուստեան	15
Արշակ Աստուբեան	25
Այտա Գ· Լազեան	25
Լի	25
Վահէ	25
Ընկ· Սուրէն Սահակեանի մխջոցաւ (Բ· անգամ):	
Գրիգոր Ազաեան	50
Աւետիս Սիսլեան	20
Երուանդ Ոսկերիչեան	20
Երուանդ Նարթինեան	10
Խաչիկ Նշանեան	10
Ադամ Վարդեան	10
Հայկ Ոսկերիչեան	10
Գարեգին Ավաքեան	5
Գումար	570
Փետր· 19ի գումարը	485
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	1055

ՅԻՐՈՒՅԱՆ ԲԵԿՈՐՆԵՐ ԴԻՊ Ի ՊՈԼԻՍ

Ականէն Պոլիս հասած նամակներ կ'ըսեն թէ, Բինկեանի Հայերը վերջերս Ակն գաղթած են, ապրուստ կարենալ ապահովելու համար: Բայց հոն ալ թշուառ վիճակի մէջ կը գտնուին, եւ նոր գաղթականները իրենէ չէաւոր են եւ հետեւաբար նիւթական օգնութիւն մը չեն կրնար ընել: Միայն կը ջանան կերակուր հայթայթել:

Եթէ նար մը չգտնուի, Բինկեանցիները Պոլիս պիտի գաղթեն:

× Երեք կարաւանով 70 գաղթականներ Պոլիս հասած են վերջին օրերս: Տեղեկութիւն առնուած է որ մաս մըն ալ ճամբան է: Անոնց պատսպարման համար Ազգ· Խնամատարութիւնը դիմում կատարած է պատկան իշխանութեան:

ՍԼՎԱԶ — ԷՐԶՐՈՒՄ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ ՊԻՏԻ ՇԻՆՈՒԻ

Թուրք թերթերը կը գրեն թէ Սըվազ — Էրզրում գիծին շինութեան համար ամերիկեան խմբակին հետ բանակցութիւն կը կատարէ հանրօգուտ շինութեանց գործավարութիւնը: Կը յուսացուի որ բանակցութիւնները շուտով վերջանան:

Խմբակը մինչեւ 1940 թուականին 700 ֆիլոմեդր երկաթուղագիծ շինելու տրամադիր է: Սըվազ — Էրզրում գիծին երկարութիւնը 500 ֆիլոմեդրէն ֆիչ մը աւելի է: Մնացեալ մօտ 150 ֆիլոմեդր գիծն ալ Տիվրիկէն սկսելով մինչեւ Մալաթիա պիտի երկարի: 1939ին մայր գիծը Էրզրում, իսկ յաթակից գիծն ալ 1940ին պէտք է Մալաթիա հասնի: Այդ գիծերուն համար ընդհ· ծախք նախատեսուած է 60 միլիոն ոսկի:

« ՃԱՐՏԱՐԱՐՈՒԵՍՏԸ ՊԻՏԻ ՊԵՏԱԿԱՆԱՑԱ »

Թուրքիոյ տնտեսական գործավար Ճէլալ պէյ վերջերս ճառ մը խօսելով յայտարարեց· — « Նախ պիտի պաշտպանենք միայն այն ճարտարարուեստը, որուն անհրաժեշտ նախանիւթը երկրին մէջ կ'արտադրուի, երկրորդ, կը խոստիանք նոր արտօնութիւններ չտալ այն ձեռնարկներուն, որոնցմէ եղածները բաւարարութիւն կուտան երկրին պէտքերուն»:

Այս առթիւ *Ագչամ* կը գրէ· — Պիտի սահմանափակուի «անհատական ձեռնարկը», որով տրամաբանօրէն կը հետեւի թէ, *մեր մէջ պիտի պետականանայ ճարտարարուեստը*: Այս յայտարարութիւնները ուրիշ կերպ մեկնել ո՛չ ազատականութեան կը պատշաճի եւ ոչ ալ պետականութեան...

ՎԱՂՈՒԱՆ ԹԻՒՐՔ՝ ընկ· Ա· Խատիսեանի պատասխանը՝ ռուսական «Պոլշեւիկիա Նովոստի» թերթին մէջ իրեն վերագրուած խօսքերուն:

Ղ. ԱԽՈՒՄՅԱՆԻ ՏԱՐԵԴԱՐՁԻ ՎԱՂԱԳԱՐ ՈՍԿԻՓՈՒ

— Նշանավոր ինքնագիր մը գտնուած է Երեւանի մէջ։ Ինչպէ՞ս եղաւ այդ գիւտը։

— Ես ինքս ալ չեմ հաւատար, որ այդ ձեռագիրը գտնուած է Երեւանի մէջ։ Ինչպէ՞ս եղաւ գիւտը։

Դուրս գալիս է շաբաթական մեկ անգամ

Ինչպես ենք մենք ապրում

Ամառ է։ Ամառ է, ինչպես ամեն տարի։ Ամառ է, ինչպես ամեն տարի։ Ամառ է, ինչպես ամեն տարի

որ աս ու ան կը պահանջեն, այլ ինչ որ արդար կը գտնէ եւ համաձայն՝ ընդհանրական չահուն: Ես չեմ ժխտեր թէ ցոյցերը յաճախ արտայայտութիւններն են իրական մտահոգութեանց եւ տառապանքներու: Բայց անկարելի է ուելի երկար թոյլատրել որ այդ մտահոգութիւնները չհապարծուին կարգ մը քաղաքական հոսանքներու կողմէ: Ի՞նչ կապ կայ հողագործութեան կրած դժուարութեանց եւ սահմանադրութեան վերաքննութեան միջեւ: Ի՞նչու համար, եւ մտացոյգի խանգարման հետեւանքով, ամէն օր կը պահանջեն երեսի· ժողովին լուծումը: Կառավարութիւնը իրաւունք ունի արհամարհելու այս կոչերը որ կը ձգտին ուելի կամ պակաս քօղարկեալ դիկտատուրա մը հաստատելու»:

Գերմանական Տագնապը

Գերմանիոյ կեդրոնական կառավարութիւնը կը սպառնայ կրճատել հարաւային պետութեանց իրաւասութիւնները: Այս մտադրութիւնը մեծ զայրոյթ յառաջ բերած է Պավարիոյ եւ Վիւրթէնպէրգի մէջ, եւ մամուլը բուռն պայքար կը մղէ: Պավարիա կը սպառնայ միապետութիւն հռչակել, եթէ Պերլին փորձէ միջամտել իրենց ներքին գործերուն: Գլխաւոր թերթերը յատկապէս կը պաշտպանեն այս տեսակէտը, միապետութեան մէջ տեսնելով իրենց փրկութիւնը: Նոյն իսկ ձախակողմեան հոսանքները համաձայն են այս տեսակէտին, եթէ ուրիշ ելք չգտնուի:

Պավարիոյ վարչապետը կիրակի օր ճառ մը խօսելով, խստօրէն ձաղկեց կեդրոնի կառավարութիւնը եւ մերժեց այն մեղադրանքները թէ հակայսնավարներն են Գերմանիոյ թշուառութեան պատասխանատուները:

Հիթլէր ալ ճառեր խօսեցաւ, կրկնելով իր հառամեայ ծրագրին բարիքները:

ՆՈՐԷՆ ԿՐՃԱՏԵՑԻՆ ՀԱՑԻ ԲԱԺԻՆԸ

Տորհրդային թերթերը կը գրեն թէ Ուկրայնայի կառավարութիւնը որոշեց մէկ քիլոկրամէն 500 կրամի իջեցնել բանուորներու հացի բաժինը, որպէսզի կարելի ըլլայ դիմանալ արմտիքի նեղութեան: Եթէ ցորեն կամ ալիւր չգտնուի առժամապէս, ամբողջովին պիտի ընդուի հացի բաշխումը:

ԶՐԱՆՑՔ՝ ԿԱՍՊԻՑ ԾՈՎԷՆ ՍԵԻ ԾՈՎ

Մոսկուայէն կը հեռագրեն թէ գործավարներու խորհուրդը վաւերացուց այն ծրագիրը որուն համաձայն ջրանցք մը պիտի չինուի Կասպից ծովէն Սեւ ծով: Ջրանցքը պիտի ունենայ 640 քիլոմեթր երկայնութիւն եւ պիտի արժէ 400 միլիոն րուբլի:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններու

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այս Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 32, Ave. Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը:

ՊԱՆԵՒՕ - ՔԱՇԱՆ «Արծիւ» խումբի ժողովը այսօր Երեքշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին ընկեր Մ. Ալթունեանի բնակարանին մէջ, 17 rue Ampère, Cachan:

Թատերական ներկայացում Շալէթի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱԼԷԹԻ Հ. Ց. Դ. ԲԱՐԳԷՆ ՄԻՒՆԻ ԽՈՒՄԲԻ

26 փետր- կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին **Pathée**-ի սրահը

Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին:

Կը ներկայացուին *ՄԵՐ ԱՄԱԹՈՕՐՆԵՐԸ* եւ *ՊԱՇՏՕՆՍ Է ԽՈՒՌԱԶ* (գաւեշտ)

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ· Յ· ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

Ա Ն Դ Ր Ա Ն Ի Կ

(Հեղինակ՝ Ա. ՇԻՏՃԵԱՆ)

Համայնավարութեան սպէտին դէմ

Քլիւպ տը Ֆոպուրի դիւանը կը խնդրէ մեզմէ ծանուցանել թէ իշխան Կալիցին, որ նախագահն է Համայնավարութեան դէմ պայքարի Մարմնին, այս հինգշաբթի երեկոյ ժամը 8ին, Սոսիէթէ Սավանթի մէջ, ճառ մը պիտի խօսի ընդդէմ սովետներու, ներկայ պիտի ըլլայ: Նշանակուած են նաեւ ամբաստանողները եւ վկաները: Նոյն հիստին վիճաբանութեան պիտի դրուի նաեւ հետեւեալ հարցը· — *Պէ՞տք է խզել ամէն յարաբերութիւն կարմիր Իռւսիոյ հետ:* Դէմ ստ դէմ պիտի խօսին ազգայնական եւ ձախակողմեան հռետորներ:

Գրական այս ակումբին շօշափած հարցերուն մասին որ եւ է տեղեկութիւն ստանալու համար դիմել, առաւօտները Քլիւպ տը Ֆոպուր, **155, Boulevard Péreire, Téléphone : Wagram 71 - 44:**

14րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՐՄԱՆ ԿՕՓԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF սրահին մէջ

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

26 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ

Նոյն թատերախաղը կը ներկայացուի 25 փետրուար շաբաթ գիշեր Այֆորվիլի մէջ, կազմակերպուած *ՅԱՌՋԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ* կողմէ:

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

14րդ ներկայացում

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

26 *ՓԵՏՐՈՒԱՐ, ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ին*, Salle GEOGRAPHIE-ի *ՄԷՋ*

184, Boulevard St. Germain, 184

Կը ներկայացնէ՝ ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ· ՔԻՊԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ· ԵՐ· ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ ԿԱԶՄՈՎ

Ղեկավարութեամբ ՍԱՓՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ (դաշնակ), Օր· ԱԼ· ԵՐԱՄԵԱՆ (ջութակ), Օր· ԳՈՀ· ՂԱԲԻՊԵԱՆ (երգ): Տիկ· ԼՈՒՍԻԿ, օրիորդներ՝ Ա· ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ԳՈՀ· ՖԵՐՄԱՆՄԱՆԵԱՆ եւ Պ· ԿԱՐԱՊԵՏ ՓԱՆԹԱՐԳԵԱՆ (արտասանութիւն):

ԱՅՍ ՀԱՆԴԻՍԻՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՅԱՐԳԵՆ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ՅԻՇԱՏԱԿԸ ԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՆ ՓԱՋԱԼԵՐԵԼ ՀԱՑ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Քաղաքապետ **Dr. Georges Ribot-ի**

եւ Նախագահութեամբ **ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ**

23 *ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐ*

ԻՐԻԿՈՒՆ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌՏՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 5

Salle du Colisée-ի *ՄԷՋ*, 21, Boulevard Dogommier

եթաժշտութիւն — երգ — դասական պարեր — դերասան ՂԱԶԱՐԵԱՆի կողմէ գաւեշտ՝ մէկ արար — ֆրանսերէն եւ հայերէն արտասանութիւններ — կէս գիշերէն ետքը պարահանդէս եւ անակնկալներ:

Ճոխ պիւֆէ — Զափաւոր գիներ — Պարտադրիչ «Վէսթիէռն»

Ա· Բ· Դ· երեք մրցանակներ պիտի տրուին՝ մասնաւոր ֆիւռիի մը գնահատութեամբ՝ այն օրիորդներուն, որոնք ընտրելագոյն ազգային տարազի ցուցադրութիւնը պիտի կրնան ընել, առանց դիմակի:

Տոմսերը կը վաճառուին հետեւեալ տեղերը.— Photo d'Art Souren-Duran, 85, rue d'Aubagne: *Դրատուն Մերիկեանի, Բիւ Տոմինիքէն*: The Anglo-American Pharmacie, 37, La Canebière, *Պ. Ա. Արութեանի քով:*

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑՈՂ

Փարիզ, Ա.— 140:
Փարիզ, Տոքթ. Ֆ.— 140:
Ալֆորվիլ, Տիկ. Ս.— 110:
Լը Փոռթէ, Մ. Գ.— 35:
Լա Սէյն Սիւռ Մէր, Ս. Կ.— 35:
Մարսէյլ, Գործ.— 855:
Մարսէյլ, Գործ. միջ.— Ս. Ա.— 140:
Շարվիէօ, Գործ.— 94:
Վիլֆռանշ Սիւր Մէր.— 55:
Լա Սիօթա, Գործ.— 72:

ՆԱՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Փարիզ, (9), Լվր. Յ.— Սկսանք ղրկել Փետր. 17էն:
Պերլին, Մասիս.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 1էն:
Փարիզ (14), Տէր Յ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 19էն:

ՅՈՒՇԱՏԻՏՐ

Ջ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախոսութիւնը վաղը, Շորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը, Նիւթ՝ Խափշիկներու սեռային հարցը: Մէկ ժամ սինէժու կը հրաւիրուին անդամները ու համակիրները:

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Կը փնտռուի Գասթէմունիցի Սարգիս Զագըճեան, հօր անուն՝ Խոսրով, մօր անուն՝ Ագնիս: Երեք տարի առաջ կը բնակէր 38, Route d'Asnières, Clichy, Seine: Կը խնդրուի իմացնել՝ Tchatalian-ի, 38, Ave. Thiers, Le Mans (Sarthe):

ՎԱՐՁՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՄԻՄ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամները

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ԶԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «ՎԱՆՔԸ» — «ՀԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18)

ՕՔՍՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

ՄԷՋերս ծանօթ եւ ընկեր միշտ էլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆԻ** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Փլաս տ'Ժիւլ-Կամարին քով*), MARSEILLE:

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գիներէն: Պիտի գտնէք ձեր ճաշակին համապատասխան ամէն կարգի նկարներ:

Քարտ տ'Իտանտիթէ ըզթուշով միասին	6	*հատ*	4 *ֆր.*	12 *հատ*	6 *ֆր.*
Քարտ տը վիզիթ	»	»	6 *հատ*	9 *ֆր.*	12 » 12 *ֆր.*
Քարտ Փոսթալ	»	»	6 *հատ*	15 *ֆր.*	12 » 20 *ֆր.*

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարտ փոսթալը 40 ֆր.: 1000 քարտ 200 ֆր.: Ապահովեցէք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՕՐԷՆ ՏՕՔԹ. ՄԻՀՐԱՆ Կ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

Նախկին բժշկապետ Մերսինի Ֆրանս. հիւանդանոցներու Պատուոյ մէտալյ Ֆրանս. առողջապահ. Նախարարութենէն

Հասցէ՝ 31 Rue de la Rochefoucauld (9)

Téléphone: TRINITÉ 59—54

Բաց է ամէն օր կէսօրէ վերջ ժամը 2.30էն 7.30, (կէսօրէ առաջ միմիայն ժամադրութեամբ) կիրակի եւ տօն օրերը 10—12:

Հոն կը կատարուին՝ Ռ. ճառագայթներով ամէն կերպ քննութիւն, լուսանկարում (**radiographie**), գեր-մանիշակագոյն, չոտ-կարմրագոյն եւ ուլտրակենսական դարմանում (**radiothérapie profonde**), Նաեւ ՏԻԱԹԵՐՄԻԻ բոլոր կիրարկումները եւ էլեկտրաբուժական բոլոր ձեւերը, որ ներքին, արտաքին եւ մորթային բազմաթիւ հիւանդութիւններու դէմ գործած գիտական ամենավերջին եւ զօրաւոր ազդակներն են:

Թոքախտաւորներու համար **pneumothorax**ի գործողութիւն: Հակաշիճախտային կանխարգելիչ եւ բուժիչ պատուաստ եւ շիճուկ (կատարելապէս անվտանգ):

Ջղային եւ հոգեկան հիւանդութիւններու դէմ քնեցուական Յելադրական եւ ֆրէյտեան մէթոտներ:

Դարմանատունը ունի իր մասնագէտ բժիշկները այրի, քոյր, ականջի, քթի, ականջի, ինչպէս նաեւ արանց եւ կանանց ծննդամիզային եւ վէներային հիւանդութիւններու համար:

Assurance Socialeի պատկանող հիւանդներու կը տրուի լուրջ խնամք:

Տօքթ. Մ. Քէշիշեան, որպէս մասնագէտ սերքին հիւանդութեանց, կ'այցելէ նաեւ դրօի հիւանդներուն.

Métro: Trinité, St. George et Pigale: Tramway 26, 28, 54:
Autobus AF, AJ, AM, B, BD, BI, G, Gbis, L, H, Hbis, R, Rbis

ՁԵԶԻ ԵՒ ՁԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE!

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ ՄԱՔՈՒԻՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈՂՈՑ ՁԷՕՐԻԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ապահովեցէք կանխաւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այր թէ կին գործուներ Placier-ներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) **Le Gérant : H. STEPHAN**
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

«ՅԱՌԱՋ»-Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (44)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

— Տէ՛ր Աստուած· գիրք մը գրելու չափ նորութիւն կայ այստեղ անոր մասին՝ սկսելով այն օրէն երբ առաջին անգամ Ֆրանսա եկաւ ան, ըսաւ Բինկլընտ:

Ծովակալը յանկարծ եռաւ դարձաւ· ձեռքը բռնած էր լուսանկար մը զոր ցոյց տուաւ աղջկան եւ հարցուց ա-նոր·

— Ասիկա դո՞ւնուած է ձեր սեղմբանին մէջ, ի՞նչ բացատրութիւն կրնաք տալ:

Աղջիկը՝ անքթիթ եւ լուռ նայեցաւ լուսանկարին:

3.

Պատկերը կը ներկայացնէր արեւելեան թափանցիկ անդրավարտիք հագած ու չափէն աւելի գեղեցիկ կին մը: Մերկ էր ան մէջքէն մինչեւ կորդը ու այդ մերկութեան վրայ փաթթուած էր օձ մը: Տակը՝ անունը — Մաթա Հարի:

Ծովակալը ցոյց տուաւ լուսանկարը Տիկին Սոնրէլին որ հետաքրքրութեամբ նայեցաւ անոր· աչքերը բան մը չտեսան կարծես, գլուխը կախած սկսաւ մտածել:

Ծովակալը մարդիօրէն ցաւեցաւ այդ աղջկան վրայ: Գրեթէ փախած էր ան իրենց ձեռքէն չնորհիւ Բինկլընտի անձարակութեան: Եթէ բան մը դատած չըլլային պայուսակներուն մէջ, կասկած չկայ որ ազատած պիտի ըլլար: Ի՞նչ պիտի ըսէր հիմա: Աղջիկն էր որ սպասեց իրենց· ամէն բան գիտե՞ն արդեօք, հարց տուաւ ինքնիրեն: Գլուխը կախած էր լուսանկարին վրայ, այնպէս որ չէին կրնար տեսնել իր դէմքին արտայայտութիւնը՝ այդ դիրքին մէջ:

Ծովակալը թեթեւ ժպիտ մը ունեցաւ՝ սպասելով որ աղջիկը բարձրացնէր իր աչքերը: Անոր երեւակայածէն շատ աւելին գիտէր ինք: Մաթա Հարիի անունը իրրեւ կասկածելի լրտես Գերմանիոյ կառավարութեան՝ ծանօթ էր իրեն 1915էն ի վեր, այսինքն սկսեալ այն օրէն երբ անիկա Փարիզէն Մատրիտ փոխադրուած էր: Տարի մըն է, կրցած էր հետեւիլ Պերլինի արձակուած այն անթել հեռագիրներուն որոնց մէջ կը յիշուէր աղջկան անունը: Որոշ զաղափար մը ունէր արդէն անոր գործունէութեան մասին, բայց երբեք չէր աշխատած ձերբակալել զայն, քանի որ անոր բոլոր ձեռնարկները ուղղուած էին Քրանսայի դէմ:

Ծովակալը կը յիշէր միայն մէկ դէպք այդ աղջկան գործունէութենէն, որ անհամապատասխան էր անգլիական շահերուն: Մատրիտ հասնելէն անմիջապէս ետքը, անիկա եղած էր սիրուհին Ֆոն Թրէօհմին որ գերման նաւային կցորդն էր օտար դեսպանատան մը մէջ: Գաղտնի էր այս պարագան· Ֆրանսացիները կասկած չունէին իր մասին: Ծովակալը իր մարդոցմէն ստացեր էր այդ տեղեկութիւնը· գիտէր որ մտերիմ էին անոնք՝ կը-ցորդը եւ այդ աղջիկը: Միասին չէին ապրեր· աղջիկը ունէր իր սեփական բնակարանը Փասէօ ափ Րէքոլէթոսի մէջ:

1916ի սկիզբը գերմանական սուզանաւերը որոնք կը պատէին Միջերկրականի մէջ, զգացին քարիւղի նաւտորթիւն մը: Ծոն Թրէօհմ կարգադրութիւն մը ըրաւ անոնց համար: Եօթը հարիւր տուփ քարիւղ դնել տուաւ չաքարի սնտուկներու մէջ որոնք պիտի ուղարկուէին Արուային ծոցը, այնտեղէն դիւերով սուզանաւերուն վրայ փոխադրուելու համար: Շատ լուրջ եւ վտանգաւոր ձեռնարկ մըն էր: Արձակուած բոլոր անթելները ընդհատուեցան Ծովակալութեան կողմէ եւ ծածկագիրներու լուծումով ծովակալը տեղեկացաւ գաղտնիքին:

Շիման մէջ մտաւ անմիջապէս Մատրիտի իր գործակալներուն հետ:

Եւ գիշեր մը երբ շաքարի սնտուկները չարուած էին Պարչելոնայի կայսրանը, ծովակալին մարդիկը փոխեցին անոնց պիտակները եւ Արուային տեղ նշանակեցին Վալատոլիտ:

Հայց, հիմա երբ աղջիկը տակաւին կը նայէր լուսանկարին, ծովակալը պէ՞տք էր հարցնէր անոր այդ սնտուկներուն ճակատագրին մասին: Զգաց որ յաղթած էր անոր: Տաժանելի էր այդ լռութիւնը: Ծովակալը բարեմտորէն ելք մը խորհեցաւ ու հարցուց·

— Երբեք հաճոյքը չեմ ունեցած տեսնելու ձեր պարը Փարիզի մէջ· դատելով այս նկարէն, կ'ընդունիմ թէ շատ բան կորսնցուցեր եմ:

Աղջիկը բարձրացուց աչքերը:

— Կարծեմ սկիզբէն ի վեր գիտէիք թէ ես Լիտիա Հէսը չէի, ըսաւ հանդարտ չեչտով մը:

— Անշուշտ գիտէինք:

— Ուրեմն ատո՞ր կը սպասէիք:

— Այո՛, արդարեւ:

Ի՞նչ դժնդակ հացութիւն: Ծովակալը անկեղծօրէն մեղքցաւ անոր· բայց, չէին կրնար ըսել թէ առաջին անգամն էր որ կը տեսնէին իր նկարը այդ վայրկեանին:

— Լա՛ւ, ինչո՞ւ կը կեղծէք ուրեմն:

— Որ հետեւցանք որ կրնայիք աւելի լուսաբանել մեզ, տեսնելով մեր անորոշութիւնը:

Աղջիկը կրնար խնդալ այդ պատասխանին վրայ· բոլորովին յաղթուած չէր թերեւս: Ծովակալը նայեցաւ անոր ու զարմացաւ· կա՞ր արդեօք մէկը որ բացարձակօրէն յաղթէր այդ աղջկան: Վտանգի մէջ էր իր կեանքը գիտէր, եւ սակայն տրամադիր էր խնդալու· անկարելի էր չհիանալ անոր վրայ:

— Սակայն ես բան մը չգիտեի ձեր մասին:

— Օ՛հ, մենք արդէն բաւական բան գիտենք:

— Ի՞նչ գիտէք:

— Կը ճանչնանք ձեր լաւ բարեկամները մէկը:

— Ի՞մ բարեկամներէս...

— Հարիւրապետ Ֆոն Թրէօհմը...

Զղուանքի արտայայտութիւն մը ունեցաւ աղջիկը:

— Այդ մա՞րդը... Որքա՜ն զլուխ տարաւ Մատրիտի մէջ... Տունս կողոպտիչ մըն է... Ա՛յդ է ձեր գիտցածը... Այո՛, այնքան նեղացուց զիս որ ստիպուեցայ հեռանալ...

— Հարկաւ· բայց հիմա ո՞ւր կ'երթաք:

— Ա՛յդ ալ պէտք է գիտնաք, պարոններ...

— Գիտե՛նք...

— Ո՞ւր...

— Պերլին...

Թարգմ· Ժ· Մ·

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԽԿԻ ՀԱՄԱՐ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 22 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

22 Février 1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2119 — Խմբագիրը՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

Ո՛ՒՐ Է ԲՈՒՆ ՎԷՐՔԸ

Ամէն անգամ որ հարց կը ծագի Խ. Հայաստանի կացութեան մասին, մեր հակառակորդները կ'ելլեն լուրծուն գեռնի մը վրայ, չմոռնալով իրականութիւնն ու առասպելը:

Պ. Կիամիւշկէրեան ալ մոլորած է այդ ճամբուն վրայ:

Ան ալ կանխակալ կարծիքներ ունի Դաշնակցութեան բանած գիրքի մասին:

Ակլաղէս, դաս տալու ձեւեր չսիրած առնէր, յայտարարելով թէ «հայ խորհրդային պետութիւնն է ինչ որ մնացած է Հայերուն»:

Արդ, ո՞վ էր որ, առաջին անգամ, կոբիզ, մեկնակէտ կամ խրիա հռչակեց այդ երկիրը, երբ ուրիշները պատիւ կը համարէին ծաղրել «ափ մը Երեւան»ը:

Եւ ո՞վ է որ, իշխանութիւնը կորանցնէ յետոյ ալ, ամուր կանգնած է նոյն տեսակէտին վրայ, եւ անդադար կ'աղաղարէ — չչմոռնել երկիրը՝ վարչաձեւին հետ:

Պ. Կիամիւշկէրեան յաւակնութիւնն ունի ճանչնալու իր երկիրը, ծառայած ըլլալով անոր դատին, բայց չի գիտեր ժամանակակից պատմութիւնը:

Եւ կամ, գիտէ այնքան որքան կրցած է հետեւիլ իր չրջապատին միջոցաւ:

Այս տեսակէտով ալ, ձրի զրպարտութիւնը մըն է որ կը սահեցնէ, տող ընդ մէջ. — « Գաղութներու պարտականութիւնն է ուրեմն անոր երախտագէտ ըլլալ, զօրացնել զայն, եւ ոչ թէ ականջ կախել չարախօսներուն, որ սակայն անոր տեղ դնելիք բան մը չունին»:

Իր վերջաբանին մէջ ալ, Պ. Կիամիւշկէրեան ինքն իրեն թոյլ տուած է իւրացնել փողոցէն հաւաքուած վախտուք մը. —

... « երբ անվերջ բանաբկուներ հայրենիքի սէրը եւ իտէալը ուծացնելու կ'աշխատին գաղթահայութեան սրտին մէջ»:

Ապացոյց մը եւս, որ լսածին կը հաւատայ, ոչ թէ տեսածին:

Տարիներով Եւրոպա բնակիլ եւ չըմբռնել ընդդիմադիր պայքարին խմաստն ու արժէքը, եւ երկու չաբաթ Երեւան բնակիլէ յետոյ վճիռներ արձակել, — տաղտկութիւն մըն է որուն երբեք չենք նախանձիր:

Ամէն պարագայի մէջ, «տիւէթանթ»ները չեն որ, իրենց մտկերեսային տեսութիւններով, պիտի ամրապնդեն գաղութներու հայրենասիրական զգացումները:

Որովհետեւ, մեր յետին գաղութն ալ, շատ աւելի վաւերական տեղեկութիւններ ունի Հայաստանի կացութեան մասին, քան ո եւ է պատահական այցելու:

Եւ հակառակ բոլոր գաղտասուքներուն, նորէն Դաշնակցութիւնն է որ, քար դնելով իր սրտին վրայ, ուժգնօրէն կը պայքարի «լուկան» յոռետեսութեան դէմ:

Դաշնակցութիւնն է որ, ներկայացնելով հայրենիքի սեւն ու ճերմակը, դրականն ու ժխտականը, տասը տարիէ ի վեր ներգաղթ կը պահանջէ: Նոյն խոկ դատապարտելով վախտականները, որոնք իրենց մոլորին վրայ զգացած են ամէն բան:

Բուն վէրքը հոն է որ, մարդիկ չեն ըմբռներ թէ՝ այսօրուան Հայաստանը միակ լուսաւոր, չօշափելի իրականութիւնն ըլլալով հանդերձ, իր կարգ ու սարքով, աւելի ճիշդ՝ իր կամկաք իշխանութիւններով կը ներկայացնէ այնպիսի չարիքներ, որոնց հանդէպ անհնար է լռել:

Ըսելիք պիտի չունենայինք, եթէ Պ. Կիամիւշկէրեան գոնէ վեց ամիս բնակելով Հայաստան, չրջելով ամէն կողմ եւ մտնելով բուն ժողովուրդին մէջ, հրապարակ իջնէր վճիռներ արձակելու:

Մինչդեռ, ան կ'ուզէ իր տասնըհինգ օրուան տպաւորութիւնները հակադրել մեր 15 տարուան ապրումներուն եւ ուսումնասիրութեանց, հազարաւոր վաւերական վկայութեանց, նոյն իսկ խորհրդային աղբիւրներէ քաղուած վաստերուն:

Ան սուտերը կը չփոթէ իրականութեան հետ, եւ կ'ուզէ որ մենք ալ, ինչպէս ուրիշ բազմաթիւ անկուսակցական վկաներ, լռութեան դատապարտենք բոլոր բացասական երեւոյթները:

Մենք այդպէս չենք հասկնար առողջ հայրենասիրութիւնը:

Մենք ոճիր կը համարենք լռել, երբ հայ մտաւորականութիւնը հրէշային հաւասարքննութեանց կ'ենթարկուի. երբ հազարաւոր եւ բիւրաւորներ կը հեծեն բանտերու եւ աքսորավայրերու մէջ, այս կամ այն պատրուակով. երբ հայ դիւղացին քայքայման, անօթութեան կը դատապարտուի, Ռուսաստանի մէջ անգամ ձախողած մարզանքներով. երբ ռուսական կարմիր զօտին կը փաթթեն անոր պզտկան մարմնին, հեղձամահ հիւծելու դատապարտելով, նոյն իսկ հակառակ Լէնինի եւ Մխանիկեանի խրատներուն. երբ ոչ թէ «մանր – մունր զրկանքներ», այլ արհեստական, աննախընթաց, քսմոնելի տառապանքներ կրել կուտան պզտիկ եւ ուժասպառ ժողովուրդի մը:

Եւ այս՝ ոչ թէ իրրեւ հետեւանք պարտադրուած կարգ ու սարքին որուն համակերպեր ենք բոլորս ալ, այլ չնորհիւ անճառելի բթամտութեան մը որ դժբախտաբար ուժ կը գտնէ արտասահմանի բոմժառութեան մը որ դիտնայ «լուսաւորեալ» դասուն կողմէ, յանուն վաստառողջ, հիւծախտաւոր հայրենասիրութեան մը:

Եւ ի՞նչպէս կ'ուզեն որ լռենք, երբ այդ նոյն իշխանութիւնը ոչ իսկ լսել կ'ուզէ գաղութներու ձայնը, հայրենիքի ամբողջացման ո՛ր եւ է պահանջ, միանգամ ընդմիշտ «փակուած» հռչակելով Հայկական Դատը:

Քաղաքական կեանքի մէջ, անխմաստ է «սեւը ներս, ճերմակը դուրս» խաղալ:

Մանաւանդ մեր ժողովուրդին համար, որուն կէսը ահա կը ծխբի հայրենիքի կարօտէն, ոճիր է կեղծել եւ փուչի ցանել:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

Մէկ օրուան մէջ

— Ցերեկին գացիք տանկցաւիք, իրիկունն ալ երթաւիք հայանաւիք...

Բանուոր մըն է որ, կիրակի գիշեր, բարձրաձայն կ'արտասանէր այս խօսքը, նաշարանի մը մէջ:

Ցերեկին գացեր է «Լէվլէվիլի»ն տեսնելու: Եւ ճանի որ նիւթն ալ, խաղն ալ թուրքերէն է, ուրեմն, «տանկցեր է»:

Իսկ իրիկունը՝ կը փութար դէպ ի Սոսիէթէ Սավանը, մասնակցելու փետրուար 18ի տօնակատարութեան: Ուրիշ խօսքով՝ «հայանալու»:

Ի՜նչ էաև խոր իմաստ՝ այդ մէկ խօսքին մէջ:

— Ցերեկին գացիք տանկցաւիք, իրիկունն ալ երթաւիք հայանաւիք...

Հայկական արտադրութիւն է «Լէվլէվիլի»ն: Ստեղծագործութիւնը մեծատաղանդ Զուհանեանի: Հայեր էին խաղացողներն ալ:

Բայց, հայ աշխատաւորը անհանգստութիւն մը կը զգայ, ճանի որ ներկայացումը թուրքերէն էր:

Եւ այդ անհանգստութիւնը կը մղէ գինիը փնտռելու բուն «հայկականը»: —Հայկական՝ միջավայրով, լեզուով, ոգիով:

— Երթաւիք հայանաւիք...

Ի՜նչ «ուսումնական»ներ ունիւիք որ, այս տարբական գիտակցութենէն ալ զրկուած են:

Ունիւիք խմբագիրներ, որ ոչ միայն չեն զգար այդ զրկանքին անհանգրուածութիւնը, այլ եւ, սրբագո՜ւն պարտականութիւն կը սեպեն զրկել նաեւ ուրիշները:

Եւ այդ՝ ոչ թէ համոզումով, այլ խաղամականութիւն խաղալով: Հայ բանուորը պիտի ըսէր — պոչ խաղցնելով...

Դո՛ւն ես նորէն, սիրելի աշխատաւոր, պահակը՝ մեր բոլոր սրբութեանց:

Դո՛ւն պիտի պահես ինչպէս լեզուն, նոյնպէս ոգին: Ինչպէս ազգային գիծն ու հպարտութիւնը, նոյնպէս տենչն ու տառապանքը:

ՎԱՀԷ

« Թուրքիոյ Մէջ Տագնապ Չկայ »

Իմմիրէն կը գրեն «Սօն Փոստա»ի.— Ծխախոտ բանելու ժամանակը եկած ըլլալով, շատ մը աշխատանոցներ անհրաժեշտ պատրաստութիւնները տեսած են: Աշխատանոցներու առջեւ խոնուած են գործ ուզող կիներ: Առտուան դէմ, խիստ հովի մը ներքեւ հաւաքուող եւ մինչեւ ուշ գիշեր գործատուներուն առջեւէն չքաժնըւող կիներէն շատ բիչեր գործի առնուած են: Իմմիրի թերթերուն տրուած տեղեկութեանց համաձայն, այս կիները, ժամերով սպասելէ վերջ, եթէ գործի մտնեն իսկ, շատ չնչին օրական մը պիտի ստանան: Օրավարձը 25 դրուշ է ...

Կաթը Կ'աժանանայ

Կաթին լիդրը 1·50ի պիտի ծախուի մարտ 1էն սկսեալ, փոխանակ 1·60ի:

Երեսփ. Ժողովն Ալ Կոնսակից Է Խմելու

Մ. Նահանգներու ծերակոյտէն յետոյ, երեսփ. ժողովն ալ 121ի դէմ 289 ձայնով որոշեց ջնջել այն օրէնքը որ կ'արգիլէ ոգելից ըմպելիներու վաճառումն ու գործածութիւնը: Այժմ կը մնայ որ այս բանաձեւը վաւերացուի Միացեալ Նահանգներու երկու երրորդին կողմէ: Իւրաքանչիւր նահանգ՝ առանձին ժողով պիտի գումարէ: Եօթը տարի պայմանաժամ նախատեսուած է այս վաւերացման համար, բայց խմելու կուսակիցները կը յուսան մէկ տարիէն ստանալ 36 նահանգներու հաւանութիւնը:

Թիմուրթաշ Բանտարկուած

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ հասարակաց բանտը նետուած է Պ. Թիմուրթաշ, պալատական նախորդ նախարարը: Պիտի դատուի եղեռնագործ ատեանին առջեւ:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

Պէյրութի հրկիզեալներուն վիճակը

ՆՈՐ ԲՆԱԿԱՐԱՆՆԵՐ ՎԱՐՉՈՒԱԾ ԵՆ ՏԵՂԱՒՈՐՄԱՆ ՀԱՄԱՐ

Պէյրութէն կը գրեն թէ՝ բարաքիճայի շէնքը պարպուած ըլլալով, անկարող հրկիզեալները պիտի փոխադրուին յատկապէս վարձուած բնակարաններու մէջ:

Տիկին Քուպլէր, որ հինգ հազար ղ. ֆրանք նուիրած էր Զուիցերիական Բարեգործ Ընկերութեան կողմէ, 50 բնակարաններ վարձած է նոր Մարաշ թաղին մէջ, յատկացուելու համար աղէտեալներու: Այդ բնակարաններու երեք ամսուան վարձքը վճարած է տիկինը եւ եթէ չբաւեն անոնք, որոշած է ուրիշներ ալ վարձել: Միւս կողմէ Պայտահ շէնքերը բոլորովին պարպուած են եւ բնակելի վիճակի մէջ դրուած: Առաջին անգամ տեղաւորումը պիտի սկսի այդ շէնքերէն:

Պ. Պիւրնիէի դիմումներն ալ արդիւնաւորուած են եւ ստացուած են կարեւոր գումարներ: Պ. Պիւրնիէ տեղաւորման լայն ծրագիրներ ունի եւ մօտերս պիտի սկսի նոր թաղերու եւ գիւղերու հաստատման գործին:

Հանգանակութեան գործը Պէյրութի մէջ գրեթէ վերջացուլու վրայ է: Միայն օտար հաստատութիւններու մօտ կատարուելիք դիմումներն են որ յետաձգուած էին առժամաբար, նկատի ունենալով որ շատեր իմիճաբերաբար պատասխանելով ուղղուած կոչերու կը դրկէին իրենց նուէրները: Հանգանակիչ մարմինը վերստին պիտի ձեռնարկէ հանգանակութեան եւ դիմումներ պիտի կատարէ ցարդ չմասնակցող օտար հաստատութեանց: Շրջաններու մէջ տեղագիր յառաջ կը տարուի հանգանակութեան գործը: Ափրըճէն, Տոբ. Խայեան 40 ոսկի զրկած է Ազգային Առաջնորդարան, ի նպաստ աղէտեալներու: Մոյն գումարը գանձուած է Ափրըճն գտնուող փոքրաթիւ Հայերէ:

Հացաբաշխման գործը կը շարունակուի: Խնամատար մարմնին կողմէ տրուած մասնաւոր տոմսերու շնորհիւ, կարօտները կը ստանան հաց որոշուած փուռերէ:

Առողջապահական յանձնախումբը դարմանատան գործը կանոնաւորապէս յառաջ կը տանի: Հանդերձեղէնի բաշխումն ալ սկսած է:

× Հալէպի մէջ ալ յառաջ կը տարուի հանգանակութիւնը:

B. A. N. P. երկաթուղիի ընկերութեան տնօրէնութիւնը աղէտի սաստկութիւնը ու հրկիզեալներու թշուառութիւնը նկատի առնելով, ներիին շրջաբերականով մը Հալէպի իր պաշտօնէութիւնը կը հրաւիրէ օժանդակութեան ձեռ երկարել:

Շրջաբերականն ու պաշտօնեաներու հանգանակութիւն կատարելու գործը կը յանձնուի Պ. Կարապետ Իսպիրեանին, որ բոլոր պաշտօնեաներուն այցելելով կը յաջողի հաւաքել 160 ոսկի ս. թուղթի մօտ գումար մը:

Նոյն աշխատանքը կատարուած է Հալէպի ելեկտրական ընկերութեան պաշտօնէութեան եւ ընդհանուր Ապահովութեան գրասենեակի պաշտօնեաներու մէջ:

× Հալէպի Ընդհ. Ապահովութեան գրասենեակի պաշտօնեաներէն Պ. Յարութիւն Գալայճեան, նախաձեռնութիւնը ունեցած է իր պաշտօնակիցներու եւ Ֆրանսացիներու միջեւ հանգանակութիւն մը կատարելու եւ կրցած է 8000 ֆրանքի գումար մը հանգանակել: Կ'աշխատի այդ գումարը 10,000 ֆրանքի հասցնել:

ՊԵՏԱԿԱՆ ՊԱՇՏՕՆԵԱՆԵՐՈՒ ՑՈՑՔԸ

ԳՈՐԾԱԴՈՒԼԻ ՀՐԱՄԱՆԸ ԿԱՏԱՐՈՒԵՑԱՒ

ԱՄԲՈՂՋ ԵՐԿՐԻՆ ՄԷՋ, ԱՌԱՆՑ Ո՛Ր ԵԻ Է ՄԻԱԶԱՅԵՊԻ

Երէկ մանրամասնօրէն գրած էինք պետական պաշտօնեաներու, նախկին պատերազմիկներու եւ Աշխատանքի Դաշնակցութեան կողմէ սարքուած մասնակի գործադուլը, որ տեղի ունեցաւ երկուշաբթի օր:

Ցոյցը կատարուեցաւ առանց ո՛ր եւ է մէջադէպի, եւ իբրեւ առաջին ազդարարութիւն: Ամէնէն աւելի ազդուած էր թղթատարական վարչութիւնը, եւ գլալի յապաղումներ պատահեցան նամականիներու եւ թերթերու բաշխման մէջ:

Կեդրոնական նամակատան մէջ, ցրուիչները գործադուլ ըրին առաւտեան ժամը 6էն 8: Այդ մէջոցին, ճամբայ չելան նաեւ այն կառքերը որ թաղէ թաղ կամ դէպ ի կայարանները պիտի փոխադրէին թղթատարական ծրարները: Դադարի պահուն, հանրագրութիւն մը առորագրուեցաւ, որ կը բողոքէ ծրագրուած կրճատումներուն եւ տուրքերուն դէմ: Հեռախօսի դադարը սկսաւ ժամը 10·45ին: Մերակոյտն իսկ չկրցաւ հաղորդակցիլ ժամը 11—12: Ժամը 11·25ին դադրած էին բոլոր հեռախօսները: Երբեմն պատասխան կը տրուէր, բայց յանկարծ կը կտրուէր: Ժամը 12·30էն յետոյ ամէն ինչ վերահաստատուեցաւ: Պզտիկ միջադէպ մը պատահեցաւ Պուլվար Հօսմանի նամակատան առջեւ, ուր ժողովուրդը ըմբոստացաւ ցուցարարներուն դէմ: Սակարանի պաշտօնեաներն ալ հետեւեցան գործադուլի հրամանին, խանգարելով առուծախը եւ առաքումները: Հեռագրական պաշտօնեաները ամէն աշխատանք դադրեցուցին ժամը 11·25ին, այնպէս որ կարելի չեղաւ ո՛ր եւ է հեռագիր ղրկել գաւառները:

Հանրակառքի պաշտօնեաներուն գործադուլը տեւեց միայն տասը վայրկեան եւ կառքերը կեցան իրենց հասած տեղը: Մէթրօն բանեցաւ կանոնաւորապէս:

Թաղապետական պաշտօնեաներուն մէջ, Ջուրի պաշտօնեաները գոհացան հանրագրութիւնը առորագրելով: Կազի ընկերութեան պաշտօնեաները գործադուլ ըրին 4ն ժամ եւ հանրագրութիւնը առորագրելով, ներկայացուցին վարչութեան, որ մերժեց ընդունիլ: Ելեկտրականութեան պաշտօնեաները բանեցան: Ծուղակատուրութեան կազմակերպութեան մէջ, պաշտօնեաները դադար ըրին 15 վայրկեան: Աւելածուները չաշխատեցան մէկ ժամ, նոյնպէս ծխախոտի բանուորները: Երկաթուղիի պաշտօնեաները, յարգելով իրենց խոստումը, գործադուլ չըրին եւ գոհացան հանրագրութիւնները առորագրելով: Փարիզի մաքսատան 400 գլխաւոր պաշտօնեաները ժամը 2ին ընդհ. վարչութեան պաշտօնատունը երթալով, բողոքագիր մը ներկայացուցին: Գործադուլին հետեւեցան նաեւ տուրքերու վարչութեան պաշտօնեաները եւ խմբովին ներկայացան կեդրոնական վարչութեանց, առորագրուած բողոքագիրները յանձնելու համար:

Գործադուլին հետեւեցան նոյնիսկ... Սանթէյի բանտին պահակները, յանկարծ տեսչութեան գրասենեակը խուժելով եւ բողոքագիր մը յանձնելով:

(Լուրերու շարունակութիւնը երդրդ Դ. էջ)

ԵՂբԱՅՐԱԿԱՆ ԱԶԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

4րդ ՑԱՆԿ

Տիկին Մ. Ակոնեաեան	30
Բ. Պատմաճեան	10
Մկրտիչ Աշճեան	10
Ա. Ա.	10
Գրիգոր Հատրմեան	10
Արամ Մուրատեան	10
Ս. Յովհաննիսեան	10
Հրաչեայ Կոթոդեան	10
Անդրանիկ Մատիկեան	15
Կարապետ Տօղրամաճեան	5
Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչին միջոցաւ.—	
Սեդա Ս. Վրացեան	50
Վաչիկ Վ. Փափազեան	50
Լէյլաճի	40
Ա. Սեւան	25
Ալիս եւ Արմէն Հ. Սամուէլ	25
Կ. Թ.	25
Ա. Չամալեան	25
X	25
Գ. Բալայեան	25
Կ. Սասունի	25
Գումար	435
Փետր. 21ի գումարը	1055
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	1490

×

Հայրենակիցներ,

Պէյրութի հրկիզեալներուն օժանդակութեան համար, կիլիկիոյ եւ Եոզկատի շրջականերու Հայրենակցական Միութիւններու հրաւիրած խորհրդակցական ժողովին պատասխանած էին Զ. Ո. Մ.ի, Շապին Գարահիսարի, Ատափազարի, Ուրփայի, Հաճընի, Ռոստոմ Լսարան Միութիւններու ներկայացուցիչները: Կարծիքներու փոխանակութենէ վերջ, կազմուեցաւ առժամեայ յանձնախումբ մը, պաշտօն յանձնելով անոր որ աւելի լայն խորհրդակցութեան մը համար ժողովի հրաւիրէ բոլոր հայրենակցական ու բարեսիրական Միութիւնները:

Ուրեմն, կը հրաւիրեմ Հ. Բ. Ը. Մ.ի Փարիզի մասնաճիւղը, Կ. Խաչերը, Հ. Մ. Ը. Մ.ը, Տարօնի, Սալնամէնի, Զաթի, Սէօլէզի, Սեբաստիոյ, Ռումտիկլիճի, Տրապզոնի, Խարբերդի, Տիգրանակերտի, Բիւրանիոյ, Անդրէասի, Պոլուի, Ակնոյ, Շավիլի երիտասարդաց, Դաւրայի, Պաճեճոի Յառաջդիմասէր, Անիէռի Սահակ-Մեսրոպի, Ալֆորվիլի երիտասարդաց, Առնուվիլի *Արարատ* Միութիւնը, որ իրենց ներկայացուցիչները ղրկեն յառաջիկայ կիրակի, 26 փետր. առտուն ժամը 9·30ին Ռոստոմի գրադարանի սրահը, 131 ռիւ Ֆոպուռ տիւ Թամպլը, մէթրօ՝ Ռէփիւպլիք:

Վստահ ենք թէ բոլորն ալ գիտակցելով ազէտին ահաւորութեան եւ անմիջական օժանդակութեան անհրաժեշտութեան, պիտի փութան պատասխանել այս կոչին:

Առժամեայ Յանձնախումբ

Սաստիկ Ձիւն – Ձմեռ

Քանի մը օրէ ի վեր, ձիւն – ձմեռ կը տիրէ ամբողջ Ֆրանսայի մէջ: Փարիզ բիչ անգամ տեսած էր այսքան սաստիկ ցուրտ: Իսկ հիւսիսային եւ հարաւային գաւառներուն մէջ ձիւն կը տեղայ: Ձիւնը 40 սանտիմեդր խորութեամբ նստած է Պրըթանիոյ լեռներուն մէջ:

Եթէ հաւատանք դիտարանի տեղեկագրին, ցուրտը պիտի շարունակուի տակաւին:

Երէկ ձիւն տեղաց Փարիզի մէջ ալ:

Մէկէն Աւելին՝ Փորձանք է

Պաշտօնաթերթը նոր օրէնք մը հրատարակեց կրկնամուսնութեան դէմ: Ո՛վ որ ամուսնացած ըլլալով հանդերձ, ուրիշ կնոջ մը հետ ալ կ'ամուսնանայ առանց առաջինը լուծած ըլլալու, պիտի դատապարտուի վեց ամիսէն երեք տարի բանտարկութեան եւ 50էն 5,000 ֆրանք տուգանքի: Այն պաշտօնեան որ կնքած է այդ ամուսնութիւնը, գիտնալով հանդերձ թեկնածուին ամուսնացած ըլլալը, միեւնոյն պատիժները պիտի կրէ:

ՍՈՍԻՑԻՍՏԱԿԱՆ ՇՈՒՐՋԱՆԻ ԵՒ ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆ ՈՒԺԵՐԸ

Ի ԱՌԱՋԱՏԱՆ ԱՂԻՆՅԱՆ ՊԱՏԳԱՄԱՒՈՐԸ

Մարտական ոգեւորութեամբ ընդունեցինք Ձեր հեռագիրը, որ կը տեղեկացնէ մեզ, թէ Ձեր շրջանի աշխատաւորութիւնը ինչպէս կը տօնէ Սոցիալիստական շուրջանի եւ պահպանողական ուժերը հանդիսաւոր օրը։ Ձեր հեռագրին մէջ կը տեսնենք նաեւ Ձեր խոստումը՝ ամրապնդելու մեր կուսակցական շարքերը եւ ուժերը։

Ֆրանսիայի ազգայնացման խնդիրը

— Ֆրանսիայի ազգայնացման խնդիրը նոր չէ։ Այդ խնդրի մասին խոսվել է դեռ 1789 թվականի մեծ հեղափոխության ժամանակ։ Ֆրանսիական հեղափոխության հայրերը, որոնք ազատագրեցին ֆրանսիական ժողովրդին ֆեոդալական լծից, ցանկանում էին ազգայնացնել հողերը, որոնք պատկանում էին ֆեոդալներին։ Սակայն այդ ժամանակ ազգայնացումը չիրագործվեց։ Ֆրանսիական հեղափոխության հայրերը ազգայնացրին միայն եկեղեցական հողերը։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1848 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1871 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1936 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1944 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1968 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1981 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 1995 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2010 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2025 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2040 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2055 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2070 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2085 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2100 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2115 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2130 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2145 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2160 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2175 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2190 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2205 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2220 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2235 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2250 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2265 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2280 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2295 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2310 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2325 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2340 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2355 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2370 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2385 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2400 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2415 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2430 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2445 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2460 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2475 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2490 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2505 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2520 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2535 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2550 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2565 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2580 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2595 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2610 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2625 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2640 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2655 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2670 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2685 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2700 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2715 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2730 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2745 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2760 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2775 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2790 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2805 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2820 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2835 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2850 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2865 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2880 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2895 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2910 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2925 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2940 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2955 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2970 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 2985 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3000 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3015 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3030 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3045 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3060 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3075 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3090 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3105 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3120 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3135 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3150 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3165 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3180 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3195 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3210 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3225 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3240 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3255 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3270 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3285 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3300 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3315 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3330 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3345 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3360 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3375 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3390 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3405 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3420 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3435 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3450 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3465 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3480 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3495 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3510 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3525 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3540 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3555 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3570 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3585 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3600 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3615 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3630 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3645 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3660 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3675 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3690 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3705 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3720 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3735 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3750 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3765 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3780 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3795 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3810 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3825 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3840 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3855 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3870 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3885 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3900 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3915 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3930 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3945 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3960 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3975 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 3990 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4005 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4020 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4035 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4050 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4065 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4080 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4095 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4110 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4125 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4140 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4155 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4170 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4185 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4200 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4215 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4230 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4245 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4260 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4275 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4290 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4305 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4320 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4335 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4350 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4365 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4380 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4395 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4410 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4425 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4440 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4455 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4470 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4485 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4500 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4515 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4530 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4545 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափոխության ժամանակ ազգայնացվեցին միայն երկաթուղիները։ Ազգայնացման խնդիրը նորից առաջ եկավ 4560 թվականի հեղափոխության ժամանակ։ Այդ հեղափ

Մէկ խօսքով, տեղի ունեցաւ խաղաղ այլ համաւարած, պատկառելի ցոյց մը մայրաքաղաքին եւ արուարձաններուն մէջ։

Նոյն պատկերը նաեւ գաւառներու մէջ։ Գործադուլը ամէնէն աւելի երկար տեւեց Լիլի մէջ, ուր բացօթեայ միթինկ մըն ալ տեղի ունեցաւ։ Թղթատարական նախարարութիւնն իսկ չկրցաւ հաղորդակցիլ մինչեւ ժամը 9։ Լիոնի մէջ թղթատարական հաղորդակցութիւնները դադրեցան ժամը 8—9, հեռագրական հաղորդակցութիւնները՝ ժամը 11·30—12·30։ Դպրոցական դասերը՝ կէս ժամ ուշ սկսան։ Քաղաքապետութեան պաշտօնեաները բողոքագիր մը յանձնեցին Պ. Էսխոյլ։ Մարսէյլի մէջ ամէն ինչ խաղաղ անցաւ։ Թղթատարական ցրուիչները սովորականէն մէկ ժամ ուշ գործի սկսան, եւ թղթատարական դրոշմողութիւնները դադրեցան ժամը 11·30—1·30։ Ոստիկանութեան պաշտօնեաները նոյնպէս բողոքագիր մը յանձնեցին պատկան իշխանութեան։ Ուսուցիչները նահանգապետութեան չէնքին առջեւ համախմբուելով, բողոքագիր մը ներկայացուցին։ Նիսի մէջ բոլոր պաշտօնեաները մէկ ժամ դադրեցուցին ամէն աշխատանք, իսկ դպրոցներու մէջ մէկ ժամ պրօսանք բրին աշակերտները։

Այսպէս նաեւ միւս բոլոր քաղաքներուն մէջ, աւելի կամ պակաս տարբերութիւններով։

Ագգայնականներու դիրքը Սուրիոյ մէջ

Սուրիոյ ազգայնական վարիչները վերջերս բազմաթիւ ժողովներ գումարեցին եւ վիճաբանեցան մարզպանին կողմէ ընտրեալ մէկ եղած դիկուցման եւ դաշնագրի բանակցութեանց շուրջ։ Ըսի – ըսուներ ալ կան թէ, ազգայնականները որոշած են քաշուիլ կառավարութենէն։

Ամէն պարագայի մէջ ազգայնականները հանգիստ չեն այս օրերս։ Հօմսէն մարզպանին եւ Սուրիոյ հանրապետութեան նախագահին ուղղուած են հետեւեալ հեռագիրները.—

« Սուրիական հայրենիքի բաժանումը տրամադրող դաշնագիրը ամենամեծ դժբախտութիւնն է։ Առանց Միութեան պայմանին որ եւ է դաշնագիր չենք ընդունիր։ Սուրիական հայրենիքի Միութիւնը մեր առաջին պահանջն է։ Կը խնդրենք մեր այս պահանջը հաղորդել Ֆրանսայի արտաքին նախարարութեան եւ Ազգերու Դաշնակցութեան»։

Մարզպանին Դամասկոսի պատուիրակը պէյրութ գնաց եւ երկար տեսակցութիւն մը ունենալէ վերջ, վերադարձաւ Դամասկոս։ Կը կարծուի որ ազգայնականներու յարուցած դժուարութեանց շուրջ ընդարձակ տեղեկութիւններ տուած եւ համապատասխան հրահանգներ առած է մարզպանէն։

Ց.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ վաղը Հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 32, Ave. Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը։

ՌՈՍՏՈՄ խումբի ժողովը այս Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 231, Fbg. du Temple, Ռոստոմի սրահին մէջ։

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ՇՐՋԱՆԱՅԻՆ ԿՈՄԻՏԷՆ ընդհանուր ընկերական ժողովի կը հրաւիրէ բոլոր ընկերները այսօր, Հորեքշաբթի երեկոյ ժամը 8·30ին սովորական հաւաքատեղին։ Ներկայ կ'ըլլայ ԿԵՆՏՐ. ԿՈՄԻՏԷԻ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉԸ։ Պարտաւորիչ ներկայութիւն։

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՎԻՆԵՈՆԻ ՄԷՋ — *Փետրուար 26ին*

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ՄՈՒՐԱՏ ԿՈՄԻՏԷԻՆ եւ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ։

Ցետաձգուած է

Մարտ 6ին Սարսէլի եւ Առնուվիլի Հ. Յ. Դ. Հրայր կոմիտէի «Փետրուար 18»ի հանդէսը։

Թատերական ներկայացում Շալէթի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱԼԷԹԻ Հ. Յ. Դ. ԲԱԲԳԷՆ ՍԻՒՆԻ ԽՈՒՄԲԻ

26 Փետր. կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին **Pathée**-ի *սրահը*

Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին։

Կը ներկայացուին *ՄԵՐ ԱՄԱԹՈՐՆԵՐԸ* եւ *ՊԱՇՏՕՆՍ Ի ԽՈՒՒԲԱՀ* (գաւեշտ)

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ. Յ. Դ. ԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ *Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ*)

ՏԱՐԵԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ Մարսէյլի Քաղաքապետ **Dr. Georges Ribot**-*ի եւ Նախագահութեամբ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱԶԱՆ ՀՕՐ*

ՎԱՂԸ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒՏՕՒԱՆ ԺԱՄԸ 5

Salle du Colisée *մէջ,* **21, Boulevard Dugommier**

Երաժշտութիւն — Երգ — Դասական պարեր — Դերասան *ՂԱԶԱՐԵԱՆի* կողմէ զաւեշտ՝ մէկ արար — Ֆրանսերէնէ եւ հայերէնէ արտասանութիւններ — Կէս գիշերէն ետքը պարահանդէս եւ անակնկալներ։

Ճոխ պիւֆէ Զարմանալի գիներ Պարտադրիչ «Վէսթիէռ»

Ա. Բ. Դ. երեք մրցանակներ պիտի տրուին՝ մասնաւոր ժիւռիի մը գնահատութեամբ՝ այն օրիորդներուն, որոնք ընտրելագոյն ազգային տարազի ցուցադրութիւնը պիտի կրնան ընել, առանց դիմակի։

Տոմսերը կը վաճառուին հետեւեալ տեղերը.— Photo d'Art Souren-Duran, 85, rue d'Aubagne: Դրատուն *ՄԵՐԻԿԵԱՆ*, *Բիւ. Տոմինիքէն*։ The Anglo-American Pharmacie, 37, La Canebière, *Պ. Ա. Արութեանի քով*։

ԵՐԵԿՈՅԹ – ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին կողմէ իր կազմութեան 3րդ տարեդարձին առթիւ

4 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒՏՕՒԱՆ ԺԱՄԸ

ՍԱԼ ԼԻԻՍԻԷ ՆԻ ՄԷՋ, **13 rue d'Issy, Billancourt**

կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը

Երեկոյթ - Պարահանդէս Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած՝ ՌՈՒՍ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՒՏՕՒԱՆ

ԳՈԼՊԵՐԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 7, ՌԻԻ ԳՈԼՊԵՐ

Ռուսական երգչախումբ, վիճակախաղ եւ պարեր։

Պիւֆէ՝ ժողովրդ. գիներով։ Կը խնդրուի մուծ գոյն հագուստ հագնիլ։

Հայ Աւիւներու Միութեան հանդիսաւոր

Ի նպաստ *ՀԱՅ ԱՐԻՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ* կազմակերպուած է երեկոյթ – պարահանդէս մը, հովանաւորութեամբ եւ օժանդակութեամբ *Փարիզի Հայ Սպայից Միութեան*, *11* մարտ շաբաթ երեկոյ ժամը *10*էն մինչեւ առաւօտ *ՍԱԼ ՄՕՌՄՕՌՕՆի մէջ*, 29 Avenue Mac-Mahon,

կը նախագահէ՝ *ՋՕՐԱՎԱՐ ԿՈՐԿԱՆԵԱՆ*

***

Իսկ փարիզի շրջանի 8րդ տարեկան ցերեկոյթը տեղի կ'ունենայ 9 Ապրիլ, կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը *2.30*ին Սալ ժան-կուժոնի մէջ։

Կը խնդրուի նկատի առնել այդ թուականները։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **ՖԼՕՐԻԱ**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշել Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅՈՒՇԱՏԵՏՐ

Հ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Փարիզի մասնաճիւղին շաբաթական դասախօսութիւնը այսօր Հորեքշաբթի երեկոյ ժամը 9ին Ֆլորիայի վերնայարկը։ Նիւթ՝ թափշիկներու սեռայինն ի վար։ Մէկ ժամ սկսեալ կը հրաւիրուին անդամներն ու համակիրները։

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոռման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փօսթի ծախք միասին) կը պատրաստեմ 175 փրանկի։ Կը ղրկեմ նմոյշ եւ մանրամասնութիւն։ Երաշխաւորութիւն յանձնաբարութեան տառացիօրէն գործադրութեան։ Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce**։

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

CABINET de Me V. YARJANIAN
JURISCONSULTE
Procédure Générale — Mandataire en Justice
44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. 53-32

կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր։ Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ։ Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ։ Վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ։

կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը *9*էն *11*, եւ *5*էն 7։

ՕԹՈՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ
MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ
Atelier KUTUKIAN SARKIS
158, rue Nationale, Paris (13)
(Բակին խորը, ոչ կողմ) Tél. Gob. 97-40

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ
TRICOTS KÉBABDJIAN
կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezone, Courbevoie:** Մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirian**-ի գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline Paris.** Մէթրօ **St Denis, rue d'Aboukir**-ի դիմաց։ Անդրցկի գիներ եւ ճոխ տեսակներ շաբաթ շաբը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք։

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփոլը Նպարավաճառատան մէջ։ Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն ժամն եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներ։ Կեդրոնատեղի՝*

"CAFE SULTAN"
Կեդրոնատեղի 92 *Rue* d'Angoulême
Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier
Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կարօններ

E. TER-MINASSIAN
Export und import, Komissionen und Vertretungen
ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։
կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։
Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ
ՍԵՒ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ
ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԻՊ
Բ. տպ. ԱԹԷՆՔ, 1932, էջ *343* Գին՝ 20 Ֆրանք
Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ
ՖՐԱՆՍ.– ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ
Լաթ. ակազմ, *1200* էջ Գին 75 Ֆրանք
Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ
Հ. Յ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ
510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գին՝ 40 Ֆրանք
ԹԱՓԱՌԱԿԱՆԻ
ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆԸ
Թուրքիոյ խորհրդը մեռցած հայ բեկորներու յուշիչ պատմութիւնը
877 էջ, պատկերազարդ, Գին՝ 75 Ֆրանք
ԿԵԱՆՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933
Նոր տարիի առիթով ճոխ տարեգիրքը
Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ
Գին 30 Ֆրանք եւ *1.50* տոլար
Դիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le-Prince, Paris*
Եւրոպայի հայկական մեծագոյն գրատունը։ Ընդարձակ գրացուցակը կը ղրկուի փափաքողներուն։

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

— Օ՛հ, Աստուած իմ, կը սխալիք··· Չի կրցաւ խօսիլ քանի մը վայրկեան, այն աստիճան նախատական ու անտեղի էր այդ ամբաստանութիւնը։

— Րոթիէրատ կ'երթամ ըսի, չբռնակից յանկարծ, երախտաւ Ամաթիէրատ վանքն է· կէս մը Հոլանտուհի եմ, Պաթավիա ծնած եմ· հայրս Ֆրանսացի էր··· Սոնբէյ, իմ անունս ··· Անցագիրս կեղծած չեմ··· Բեմական անունս է Մաթա Հարի, դիտէ՛ք ատիկա, պարոններ···

Րինկլընտ ընդմիջեց զայն խոտան չէշտով մը որ այլ եւս աւելորդ էր։ Ցիշեցուց անոր որ պարտէզի բացատութիւնը զանց առնուած էր իր անցագրին մէջ։

— Դուք ձեզի կը նկարագրէք անձնական միջոցներու տէր կին մը···

— Բայց ինչո՞ւ չէ··· Դրամ ունիմ ··· Փարիզ եղած առենս Նէօյլի կը բնակէի··· Շահածս չեմ ծախսեր եւս···

— Ո՛չ· իսկ ձեր հասոյթի միջոցը միայն պարը չէ···

Աղջիկը աչքերը ուղղեց Րինկլընտին չափէն աւելի արհամարհոտ նայուածքով մը։ Ի՞նչ գռեհիկ ակնարկութիւն որ բառական էր որպէս զի մարդը անպարմանելի կերպով կրօնքնէր կինեսուն յարգանք ներշնչելու կարողութիւնը։

Դարձաւ ծովակալին։

— Իմ սեռիական կեանքս ի՞նչ կապ ունի այս հարցին հետ, պարոններ, հարցուց վախկոտութեամբ։

Նախատած էին զինքը։ Բաներ կային որոնց միջամտելու իրաւունք չունէր ոչ ոք· հաւատացեր էր որ ենթակայականները։ Այդ համոզումը ունէր դեռ ծովակալին մասին որուն ուղղեց իր խօսքը, իսկ Սըր Րինկլընտին՝ կարեւորութիւն անգամ չտուաւ։ Արդարեւ իր կենցաղին մանրամասնութիւնները ի՞նչ յարաբերութիւն կրնային ունենալ այդ խնդրին հետ· յոյզերու եւ զգայնութեանց տէր կին մըն էր ինք։ Տեսաւ այդ բանը ծովակալը, նոյն իսկ հիացաւ· ուղեց բացատրել Րինկլընտի բառերը։

— Կարծեմ Սըր Զարլզը կ'ուզէ ակնարկել գերմանական կառավարութենէն ձեր ստացած վարձատրութեան։

Աղջիկը չափազանց բարկացաւ այս խօսքին վրայ ու ամբողջ հասակովը անոնց դիմացը կեցած, ըսաւ·

— Դուք կը կարծէք որ ես լրտե՞ս եմ, այո՞· լրտես եմ Գերմանիոյ հաշուոյն՝ այս երկրի՞ն դէմ···

— Ո՛չ, Տիկին։

— Մ՛հ···

— Ո՛չ մեզի դէմ···

— Չհասկցայ···

— Ֆրանսայի դէմ։

— Բայց չէք գիտեր թէ ինչով կը դրաղիմ···

— Կը ներէ՛ք· ձեր «ծօսիէ»ն ուրնինք այստեղ՝ Ոստիկանական Տեսչութեան մէջ···

— Ուրեմն Ոստիկանական Տեսչութեան մէ՞ջն եմ հիմա···

— Կը ցաւիմ որ մոռցանք ձեզի յիշեցնելու այդ պարագան։ Այստեղ Սքօթլընտ Եարտի Ոստիկանական Ընդհանուր Տեսչութիւնն է· Սըր Զարլզը անդամ է Ոճիրներու Քննութեանց Բաժնին։

Առաջին անգամն էր որ վախցած կ'երեւար· տաժանելի էր տեսնել իր պարտութիւնը· սքանչելիօրէն դիմադրած էր մինչեւ այդ վայրկեանը։ Ծովակալը չարունակեց որպէս զի ժամանակ տար անոր՝ սթափելու։

— «Ծօսիէ»ին մէջ ունինք ձեր ամբողջ կենսագրութիւնը, սկսելով այն թուականէն երբ Ֆրանսա եկաք։ Առայժմ բան մը չեմ կրնար ըսել մինչեւ որ տեսնեմ բոլոր թուղթերը։ Ըսեմ միայն որ Պելճին չէք կրնար երթալ։

— Կ'երդնուիմ որ Պելճին չպիտի երթայի։

Ա՛յդ ատենն վախնալ սկսած էր ուրեմն· ատրոպոսը նշմարելի էր իր ձայնէն, բայց ինչո՞ւ···

— Այդ պարագային ալ՞ք է ըսեմ նաեւ որ Րոթիէրատ ալ չէք կրնար երթալ։

Դանդաղ չարժումով մը նստաւ այն աթոռին վրայ զոր ծովակալը իրեն հրամցուցեր էր ներս եկած ատենը։

Պարտուած կին մըն էր հիմա՝ կռուելու անկարող։ Զնայեցաւ ո՛չ ծովակալին, ոչ ալ Սըր Զարլզին ու մեղմ ձայնով մը հարցուց·

— Ի՞նչ պիտի ընէք ինծի ուրեմն···

— Կամ դատի պիտի կանչուիք այստեղ Անգլիոյ մէջ, ինչ որ կը նշանակէ երկար բանտարկութիւն մը այն պարագային երբ հաստատուի թէ լրտեսութիւն ըրած էք այս երկրին դէմ, եւ կամ ձեզի պիտի ետ ղրկենք Մաթրիտ։

— Ինչո՞ւ Մաթրիտ···։

Քաղաքին մը եկաւ վրան ու դլուխը վեր բարձրացուց։

— Չէզոք երկիր է եւ չարութիւն չէք կրնար ընել հոն։

— Ինծի դէմ ոչ մէկ բան չէք կրնար դնել ձեր թուղթերուն մէջ, պարոն··· Պատրաստ եմ Մաթրիտ վերադառնալու եթէ, ինչպէս երեւի, կասկածներ ունիք իմ մասիս···

— Նայինք, պատասխանեց ծովակալը եւ Րինկլընտին դառնալով ըսաւ, եթէ բերել տաք այդ «ծօսիէ»ն, հետս միասին կը տանիմ։

Ուղեց հասկցնել աղջկան թէ իր ըրածը կեղծ սպառնալիք մը չէր· դեց ցոյց տալ անոր թղթածրարը կը պարունակէր իր գաղտնիքին Րինկլընտ մօտեցաւ հեռաձայնին։

Աղջիկը ոտքի ելաւ նորէն։ Եթէ սակցութիւնը վերջացած էր, բաստ էր մեկնելու· լայն չունչ մը առաւ ու նայեցաւ չորս կողմը։

— Եթէ ձեզի Մաթրիտ վերադառնամ···, սկսաւ ծովակալը։

— Այո՛, պարոն···

— Զգուշացէք մէկ բանէ···

— Այո՛, պարոն···

— Մի փորձէք մտնել Ֆրանսա···

— Ինչո՞ւ, պարոն···

— Այն վայրկեանին երբ ոտք կը Ֆրանսա, մեռած էք· հաւանաբար դուք ալ դիտէք ատիկա···

Րինկլընտ հեռաձայնին վրայ ուղ Մաթա Հարիի թղթածրարը· ջո՞ր բան դիտեն իմ մասիս ու ո՞րքան ալ պիտի պիտեան «ծօսիէ»ն կարդալէ յետոյ», խորհեցաւ աղջիկը։

— Չեմ հասկնար թէ ինչո՞ւ պէս կ'ըսէք, պարոն···

Թարգմ. Թ. Մ

(Շարունակելի)

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)

Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Չուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 23 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

23 Février 1933

ՅԱՐՔ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2120 — ԽՄԲԱԳԻՐ՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ՄԻԱՄՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Անոնք որ, տեղի – անտեղի, փառաբանական տաղեր կը հիւսեն երեւանի հասցէին, նոյն իսկ սովորութիւն չունին... խորհրդային Թերթ կարդալու:

Եթէ կարդային ու մանաւանդ սերտէին, ապահովաբար չատ մը վէճեր ինքնին պիտի դադրէին:

Ու մենք պիտի կրնայինք ելք մը գտնել, գաղութներու ինքնապաշտպանութեան համար:

Մեր հակառակորդները առաու – իրիկուն կը հոլովեն նոր բառ մը,— «Պետականութիւն»:

Ըսել կ'ուզեն թէ՝ այժմ ունինք պետութիւն: Հետեւաբար մեզի չի՛նար ոչ անոր գործերուն խառնուիլ, ոչ ալ առանձին քաղաքականութիւն վարել: Հետեւի՛նք անոր, ուժ տանք,— եւ ամէն ինչ կը շտկուի...

Մի՛նչդեռ, սար ու ձոր կայ Երեւանի հետապնդած քաղաքականութեան եւ մեր անմիջական պահանջներուն միջեւ:

Մենք սովորութիւն չունինք օդին մէջ վճիռներ արձակելու, եւ ջուրը կը բերենք բուն աղբիւրէն:

Արդ, «Խորհրդային Հայաստան»ի մէջ, որ օրհասն է կառավարութեան եւ կեդր. կոմիտէին, յայտնի յօդուածագիր մը լայնատարած ուսումնասիրութեան մը կարդին կը գրէ.

— «Ուժեղանում է Դաշնակցութեան բայբայման պրոցեսը: Աճում է շարքայինների դժգոհութիւնը կուսակցութեան ղեկավարութեան դէմ: Իսկ միւս կողմից գաղութահայերի աշխատաւոր մասսաները համախմբւում են կոմունիստական կուսակցութեան շուրջը, ազատագրելով նացիոնալ-շովինիստական հաշիշից»: («Խ. Հ.», 29 յունուար 1933):

Բարեմիտները պիտի փսփսան,— ի՞նչ նշանակութիւն ունի. կուսակցական պայքար է, պիտի գրեն:

Կուսակցական պայքա՞ր: Հակադաշնակցական կռի՞ւ:

Քաղաքականութի՛ւն է, բարեկամնե՛ր: Ցաւոկապէս գծուած, յամառօրէն հետապնդուած եւ որոշ արդիւնքի մը հասած քաղաքականութիւն:

Անցեալ տարի աշնան, չաթաթաթերթ մը լոյս տեսաւ Փարիզի մէջ, իբրեւ բարեկամ կամ օրկան Երեւանի: Այդ լրագիրը («Արչալոյս», այժմ դադրած), կը դրէր իր վերջին թիւին մէջ (17 դեկտ. 1932).

— «Հայկական գաղութները խորապէս պառակտուած են: Այդ մեր պարծանքն է: Առանց կեղծ համեստութեան, Հայաստանի խորհրդայնացման 13րդ տարուան շէմքին, կարող ենք հպարտանալ որ ցարդ ձեռք բերուած արդիւնքը, մեր կատարած նուաճումները պատուաբեր են: Տակաւին շատ աշխատանք կայ կատարելիք: Անհրաժեշտ է կրկնապատկել եւ եռապատկել ճիգերը»:

Կարդացէ՛ք այս տողերը՝ վերը արտատպուած նախադասութեան հետ, եւ դուք հանեցէ՛ք եզրակացութիւնը:

Եւ այս երկուքը պատահական օրինակները են միայն:

Դեռ ի՛նչ պերճախօսութիւններ եւ վկայութիւններ՝ Հայաստանի Թէ արտասահմանի մէջ, տպագիր կամ խմորատիպ Թերթերով ու Թռուցիկներով:

Եւ ի՛նչ կենդանի «գործեր» — նուաճումնե՛ր — գաղութէ գաղութ:

Այս բոլորը բան մը կը խօսի՞ն մեր պատուարժան հակառակորդներու մտքին:

Այս բոլորը բարենշան երեւոյթնե՞ր են, Թէ չարաբաստիկ դաւադրութիւններ, վեր ի վայր հրջելու համար ինչ որ ունինք արտասահմանի մէջ՝ իբրեւ ազդակներ ինքնապաշտպանութեան:

— «Գաղութահայերի աշխատաւոր մասսաները համախմբւում են կոմունիստական կուսակցութեան շուրջը, ազատագրելով նացիոնալ – շովինիստական հաշիշից», կ'աւետէ «խ. հ.»ը:

— «Հայկական գաղութները խորապէս պառակտուած են: Այդ մեր պարծանքն է, — կը ձայնակցի, Փարիզէն, «Արշալոյս»ը:

— «1931ին Լիբանանի մէջ համայնավարութիւնը անսովոր գործունէութեան սկսաւ, եւ արտակարգ մարմնին գլխաւոր անդամները Հայերէն ընտրեց» — կը լրացնէ ֆրանսական կառավարութեան տեղեկագիրը՝ ուղղուած Ազգերու Դաշնակցութեան:

Այս բոլորը չե՞ն ապացուցաններ հիմնական գիծ մը, բոլորովին հակառնետ՝ մեր իսկական շահերուն:

Անշո՛ւշտ: Այդ պարագային, մենք, տարագիր բազմութիւնները չունի՞նք ո՛ր եւ է պարտականութիւն, հակազդելու համար ապառնացող չարիքին:

Այդ ի՛նչ միամտութիւն է որ ըսել կուտայ Թէ կրակը ուղղուած է Դաշնակցութեան դէմ, հետեւաբար մենք անելիք չունինք:

Այո՛, Աղասի Յանջեան կը յանձնարարէ արտասահմանի հայ աշխատաւորներուն՝ «աւելի կործանիչ դարձնել կրակը Դաշնակցութեան դէմ, չարչարել եւ ոչնչացնել Դաշնակցութիւնը եւ անոր ամէն մէկ արտայայտութիւնը»:

Բայց այս մարտակոչը արձակած առեն, երեւանի Ստալինիկը դիտէ Թէ ի՛նչ բանի դէմ ուղղուած է կրակը:

Ան չատ լաւ կ'ըմբռնէ Թէ՝ կրակի բռնելով Դաշնակցութիւնը, ամէնէն առաջ ոչ Թէ այդ հզօր եւ անսասան կազմակերպութիւնն է որ կը հարուածէ, այլ մեր բոլոր ազգային արժէքները, — Հայկական Դատ, մշակոյթ, գաղութներու կազմակերպում եւ ինքնապաշտպանութիւն:

Այս նրբութիւնը չեն ըմբռներ միայն անոնք որ կա՛մ վարակուած են կոյր հակադաշնակցութեամբ, եւ կամ «ազգին դործերը» ամփոփած՝ դրասենեակներու, սալոններու եւ սրճարաններու մէջ, օրը երիկուն կ'ընեն յօրանջելով եւ հառաչելով:

Շ.

ՀԱՆԳՈՒՑԵԱԼ
Հ. ՅԱԿՈԲՈՍ Վ. ՏԱՇԵԱՆ

Մխիթարեան մեծ գիտնականը, որու կեանքն ու գործը ներկայացուցած էր Վիեննայի մեր աշխատակիցը (ՅԱՌԱՋ, 21 փետրուար):

(Լուսանկարը կը ներկայացնէ երիտասարդութեան շրջանը):

Ե. ԿԱՐԱԻԱՆԻՆ ՏԵՂԱԽՈՐՈՒՄԸ

Բարեգործականի ներկայացուցիչը Երեւանէն կը հեռագրէ թէ հինգերորդ կարաւանով 1423 գաղթականներ ողջամբ Պաթում հասած են յունուար 17ին եւ Հայաստան փոխադրուած են 24ին, կառավարութեան կողմէ գտնելով սիրալիր ընդունելութիւն եւ հոգածութիւն: Ներգաղթողները տեղաւորուած են Անի Պեմզա, Երեւան եւ մօտակայ ուր աւանները, իսկ 60 ընտանիք ալ Նուպարաշէն (մեծ մասով ծխախոտի մշակներ):

× Պրիւսէլէն Պ. Պ. Ա. եւ Մ. Մսրեան կատարելով իրենց յանձնառութիւնը, 85,000 ֆրանք վճարած են Բարեգործականին, ներգաղթի համար: Նոյն ձեռնարկին համար 15,000 ֆրանք վճարած է ֆրանսական հայասէր մարմին մը:

ԿԱԶՄԻՒԹԻՒՆԸ ԳՈՒՆԱՍՏԱՆԻ Մ Է Ջ

Պ. Վենիզելոս խաղաքական ճառ մը խօսելով, յայտարարեց թէ անհրաժեշտ է վերաբաշխել Սահմանադրութիւնը, բայց ինչ պիտի ընդդիմանայ արմատական փոփոխութեանց: Միայն թէ՝ պիտի պահանջէ որ, գործադիր իշխանութիւնը այսուհետեւ իրաւունք ունենայ բանակին օգնութեան դիմելու, բարեկարգութեան պահպանման համար:

ՔՐԻՏԻ ՖՕՆՍԻԷԻ ՊԱՐԳԵՒԸ

Եգիպտական Քրէտի Ֆօնսիէի փետրուար 15ի վիճակահանութենէն 50 տրուար 15ի վիճակահանութենէն 50 հազար ֆր. շահած են հետեւեալ թիւերը. — 1886ի պարտաթուղթերէն թիւ 71,244ը, 1903ի պարտաթուղթերէն թիւ 602,095ը եւ 1911ի պարտաթուղթերէն թիւ 361,386ը:

ՈՒԹՍՈՒՆ ՏԱՐԻ ԲԱՆՏԱՐԿՈՒԹԻՒՆ

Ճիուզէփփէ Ծանկարա, որ ատրճանակ պարպած էր նախագահ Բուզվէլթի վրայ, անմիջապէս դատուելով, դատապարտուեցաւ 80 տարի բանտարկութեան:

Ամբաստանուած էր թէ փորձած էր սպաննել նախագահը եւ վիրաւորած է երեք հոգի: Իւրաքանչիւր յանցանքի համար սահմանուեցաւ իսկ տարի բանտարկութիւն: Բայց առանձին պիտի դատուի Շիքակոյի խաղաքաղաքին եւ Տիկին Կիլի վիրաւորման համար: Այս յանցանքին պատիժը պիտի թեթեւնայ կամ ծանրանայ՝ եթէ երկու վիրաւորները ապաքինին կամ մեռնին: Եթէ մէկն ու մէկը մեռնի, պատիժը էլեկտրական աթոռն է:

160 ԿԻՆԵՐ ԲՈՑԱՎԱՌ ՀՆՈՑԻ ՄԸ ՄԷՋ

Շանկայի մէջ կազոլինի երկու մեծ մթերանոցներ պայթեցան, դժոխային կրակի մը մէջ նետելով 160 աշխատաւոր կիներ: 81 հոգի մեռան, 50 հոգի ծանրապէս, իսկ 70 հոգի թեթեւապէս վիրաւորուեցան: Տասը կիներ ալ անհետացած են:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

ՋԻՆՈՒՈՐԱԿԱՆ ՎԻՃԱԿ ԵՒ ԽՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԽՈՒՄԲ – ԽՈՒՄԲ ԸՆՏԱՆԻՔՆԵՐ ԿԱՓՍՈՐՈՒԻՆ

«Դրօշակ»ի խմբագրութիւնը առած է հետեւեալ տեղեկութիւնները, իր մասնաւոր Թղթակիցէն, յունուար 4 թուականով. —

Դեկտեմբերի առաջին օրերէն ի վեր, բրտական հարցի հաշուեյարդարը եւ Արեւելեան Նահանգներու բարեկարգութեան խնդիրը բոլորովին նոր փուլի մը մէջ են մտած:

Յարդ, այս երկու գլխաւոր հարցերու ձախողումը կը վերագրուէր, մարզպան Տոճ. Իպրահիմ Թալի պէյի մեղկ եւ զիջող Թաղամականութեան: Արեւել. Նահանգներու զինուորական վերին հրամանատարութիւնը սակայն, հակառակ տեսակէտի վրայ էր: Տեսակէտներու այս տարբերութիւնը վերջապէս ստացաւ սուր հանգամանիք եւ երկար ժամանակէ ի վեր զսպուած հակամարտութիւնը հասաւ այնտեղ, ուր շատ մը հակոտնեայ կանոններ ու հրահանգներ իրար հակասելու կամ խանգարելու ձեւ առին, ստեղծելով բացարձակ թշնամական յարաբերութիւն Արեւել. Նահանգներու զին. հրամանատարութեան եւ մարզպանութեան միջեւ:

Կառավարութեան հրամանով նոյեմբերի վերջերը Բէնեան փաշա եւ Իպրահիմ Թալի պէյ կանչուեցան Էնկիւրի, անձնապէս բացատրութիւն տալու:

Ինչպէս կ'երեւայ, Էնկիւրին համաձայն եղած է զինուորական հրամանատարութեան տեսակէտին եւ արդէն տեղի ունեցան հիմնական փոփոխութիւններ եւ Արեւել. Նահանգներու մէկ ծայրէն միւսը կը գործադրուին տրակոնական միջոցներ, նպատակ ունենալով հիմնապէս լուծել բրտական հարցն ու Արեւելեան Նահանգներու «բարեկարգութեան» խնդիրը:

Իպրահիմ Թալի պէյը այժմ ընտրուած (ընտրել տրուած) է Պոլսոյ երեսփոխան եւ հրաժարած է մարզպանութեան պաշտօնէն: Իրեն յաջորդ նշանակուած է Բ. զօրաբանակի բնիչ Ֆախրէտտին փաշան (միւշիր), որ արդէն հասած է Տիգրանակերտ եւ ձեռնարկած է իր պաշտօնին:

Ֆախրէտտին փաշայի հրամանով, ամբողջ Արեւելեան Նահանգներու համար յայտարարուած է զինուորական վիճակ (իտարէի ասէրքի) եւ բաղաքային պաշտօնները հարիւրին 80 համեմատութեամբ յանձնուած են զինուորականներու:

Սկսած է տեղահանութիւն եւ աքսոր, առ այժմ մասնակի ձեւերով: Յարդ երզրումէն (300) երեք հարիւր, Մարտինէն 17, Տէրիէէն 18, Վիրանշէհիրէն 28 բիւրտ ընտանիքներ աքսորուած են: Մարտինէն աքսորուած այս 17 ընտանիքներէն 7 ընտանիք Սուրիանիներ են եղած որոնք Տիգրանակերտ հասնելէ վերջ, վերադարձուած են կրկին Մարտին:

Վիրանշէհիրի շրջակայ Մաթուրի շրջանը գտնուող Միլլի աշիրէթի պետ Իպրահիմ փաշա զատէ Մահմուտ պէյ եւ իր եղբայրները՝ Մամօ էլ Համտի, Ահմէտ եւ Այսթիւրլաիման պէյերը իրենց ընտանիքներով կէս գիշերին յանկարծ եւ մէկ կարաւանով աքսորուած են դէպ ի արեւմուտք: Հետեւեալ օրը շրջանի զինուորական հրամանատարին հրահանգով, շրջակայ գիւղերու բնակիչներու միջոցով ասարի տրուած են աքսորուածներու վրանները, ինչերը եւ ոչխարի եւ ուղտի հօտերն ու այլ կենդանիները:

Այս նոյն գործողութիւններն ու վիճակը ամէն կողմ: Ատոնց մասին հետզհետէ պիտի տամ տեղեկութիւններ եւ մանրամասնութիւններ: ՍՄԲԱՏ

Պատժական տուրհանութիւններ ցուցարար պաշտօնեաներուն դէմ

ՀԱՄԵՐԱՇԽՈՒԹԻՒՆ ԲՈԼՈՐ ՃԱԿԱՏՆԵՐՈՒՆ ՎՐԱՑ

Նախաբարական խորհուրդը առջի օր գումարուելով, զրաղեցաւ երկուշաբթի օրուան ցոյցերով, որոնց մանրամասնութիւնները հաղորդած ենք օրը օրին: Ժողովը հաստատեց Թէ կարգ – կանոնը պահուած է եւ Թէեւ խանգարումներ միայն տեղի ունեցած են հանրային սպասարկութեանց մէջ. բայց, որոշեց պատժել այն գլխաւոր պաշտօնեաները որ անհատական յանցանքներ գործած են: Այս առթիւ, վարչապետը յայտնեց Թէ հանդիսաւոր ազդարարութիւն մը պիտի ուղղէ պաշտօնեաներուն, Վերակոյտի վիճաբանութեանց ընթացքին:

Եթէ պաշտօնեաները որոշեն ընդհ. գործադուլ հռչակել, կառավարութիւնը չպիտի վարանի վճռական միջոցներ ձեռք առնելու:

Անհատական յանցանքներու խնդիրը իւրաքանչիւր նախարար ինք պիտի կարգադրէ:

⁂ Աշխատանքի Դաշնակցութեան վարչական խորհուրդը առջի օր նիստ գումարելով, լսեց երկուշաբթի օրուան ցոյցերուն զեկուցումը եւ միաձայնութեամբ իր համակրութիւնը յայտնեց պետական պաշտօնեաներու բռնած դիրքին:

⁂ Պաշտօնեաներու դաշնակցութեան շրջանակին մէջ զգալի յուզում պատճառեց կառավարութեան որոշումը՝ պատժական տնօրինութեանց մասին: Այս առթիւ, ընդհ. քարտուղարը յայտարարեց Թէ կը սպասեն կառավարութեան պաշտօնական զեկոյցին, անոր համեմատ ճշդելու համար իրենց դիրքը:

Անուղղակի տուրքերու պաշտօնեաներու սէնտիքաները եւ միւս բոլոր մութիւնները կը պատրաստուին երկրորդ ցոյցի մը, նկատելով որ կառավարութիւնը տեղի չի տար:

⁂ Նպարավաճառներու սէնտիքաներու Դաշնակցութիւնը արտակարգ ընդհ. ժողով մը գումարելով, որոշեց բողոքել նոր տուրքերու հաստատման դէմ եւ կարգ մը բարեփոխումներ պահանջել եղած տուրքերուն մէջ: Բանաձեւը կ'ըսէ Թէ բոլոր միջոցներով պիտի դիմադրեն ծրագրուած տուրքերուն դէմ եւ պիտի պահանջեն իրական խնայողութիւն՝ պետական ծախքերուն մէջ:

⁂ Փարիզի առեւտրականներու ընկերակցութեան կողմէ պատուիրակութիւն մը ներկայանալով վարչապետին, առաջարկեց միօրինակ տուրք մը հաստատել վաճառականութեան եւ ճարտարարուեստի համար, որպէս զի կարելի ըլլայ վերջ տալ հաւատաքննութեան եւ վերահաստատել առեւտուրի ազատութիւնը:

քննութեան եւ վերահաստատել առեւտուրի ազատութիւնը:

⁂ Գաւառական կարգ մը քաղաքներու մէջ, խանութները փակուեցան եւ ցոյց, իբրեւ բողոքի ցոյց:

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ. էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

—·—

5րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչի Շրջ. վարչութիւն	500
Ո. Պէրպէրեան, Շավիլ, Տիկին Սարգիսեանի մահուան առթիւ	30
Գ. Ն.	25
Մ. Վ.	15
Գումար	570
Փետր. 22ի գումարը	1490
ԸՆԴՀ. ԳՈՒՄԱՐ	2060

×

ՄՄԲ.— Շավիլէն Պ. Մ. Սարգիսեանէ ստացած ենք 50 ֆրանք Ֆրանսահայ Կարմիր Խաչին համար, իր մօր մահուան առթիւ: Ստանալ համապատասխան ընկալագրով:

× Պէյրութի խնամատար մարմինը նկատի ունենալով որ Ս. Խաչ վարժարանը ամբողջովին հրկիզուած է եւ ուսուցիչներն ալ կորսնցուցած են իրենց բնակարաններն ու գոյքերը, որոշեց 150 ս. ոսկիի նպաստ մը յատկացնել ուսուցիչներուն:

Միեւնոյն ատեն նկատի ունենալով որ բազմաթիւ հրկիզեալ արհեստանոցներ կորսնցուցած են իրենց բոլոր գործիքներն ու գոյքերը, որոշեց 200 ս. ոսկիի գումար մը տրամադրել անոնց: Այդ գումարով պէտք եղած գործիքները ճարելով պիտի յանձնուին արհեստաւորներուն:

× Բարեգործականը, որ ադէտի առաջին լուրին վրայ 200 անգ. ոսկի զրկած էր, երկու անգամէն 300 ոսկի եւս փոխադրած է Պէյրութ, իբրեւ նպաստ:

ՇՆՆԴԲԵՐԻՆ ՑԵՏՈՑ ԴՐԱՄՆԵՐԸ

—·—

ՎԵՑ ՄԻԼԻՈՆ «ԼԻՔԵԱԼ» ՈՍԿԻ

—·—

Թուրք Թերթերը կը գրեն Թէ լուր առնուած է որ Պոլսոյ կարգ մը օտար դրամատուներուն մէջ կարեւոր գումարներ ի պահ կը մնան:

Կ'ըսուի Թէ, այդ դրամները որոնց գումարը վեց միլիոն ոսկիի կը հասնի, կը պատկանին առանց ժառանգորդի մեռնողներու եւ առանց անցագրի Թուրքիայէն հեռացողներու:

Ներկայ օրէնքներու համաձայն, այդպիսի գումարներ ամբողջութեամբ պէտք է պետական գանձին փոխանցուի:

Այս գումարին կարեւոր մէկ մասը կը գտնուի Քրէտի Լիոնէի մօտ, որ այժմ դադրեցուցած է իր գործառնութիւնները:

Կառավարութիւնը ձեռնարկած է այդ դրամները պետական գանձին փոխանցելու:

Միւս կողմէ, կը հաղորդուի Թէ կարգ մը դրամատուներու մէջ գտնուղ մասնաւոր արկղիկները երկար ատենէ ի վեր չեն բացուած, տէրերը առանց ժառանգորդ ձգելու մեռած ըլլալով:

ԹԻՄՈՒՐԹԱՇԻ ԴԱՏԸ

—·—

Թէհրանէն կը հեռագրեն.— Նախնական հարցաքննութենէ մը յետոյ, պալատական նախորդ նախարար Թիմուրթաշ խան փոխադրուեցաւ ոստիկանութեան կեդրոնը, ուր պիտի մնայ մինչեւ որ դատուի Գերագոյն Ատեանին առջեւ:

Ապտիւլ Հիւսէյին խան Տիպա, արքունիքին նախորդ ընդհ. վերատեսուչը, դատուեցաւ կիրակի օր եւ վճիռը պիտի տրուի հինգշաբթի: Ամբաստանուած է Թէ 2000 թումանի գումար մը շորթած է Պարսիկէ մը, զայն ենթակոխան ընտրել տալու համար:

× Թիմուրթաշ պալատական նախարար էր 1925էն ի վեր եւ պաշտօնանկ եղաւ 1932 դեկտ. 24ին: Յունուար 16էն ի վեր հսկողութեան տակ էր իր իսկ բնակարանին մէջ: Ուրեմն, սխալ է այն լուրը Թէ Շահը ներած է իրեն:

ՈՐՈՐ ԵՐԵՔԸ

ՉԱՐՈՒՆԱԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԻ

Ծուռաձեռ մի օտար էնտե տասը-տասնհինգ տարի վաղուց ապրում էր Ղարիբ Ղազարի Ղազարյանը, որ ամբողջ գյուղում կոչվում էր Ղարիբ Ղազար։ Ղարիբ Ղազարը ամուսնացած էր եղել, բայց կինը մահացել էր, ու նա մնացել էր մենակ։ Ղարիբ Ղազարը ոչ մի հարազատ չուներ, ոչ էլ ունեցվածք։ Ամբողջ ունեցվածքը մի խրճիթ էր, որի մեջ նա ապրում էր, ու մի կով։ Ղարիբ Ղազարը ամեն օր կովը տանում էր արոտ, կթում էր, ու կաթը վաճառում էր գյուղում։ Ղարիբ Ղազարը ամեն առավոտ վաղ էր արթնանում, կովը կթում էր, ու կաթը տանում էր վաճառելու

Ջրտակի տան վերաբերյալ

Ջրտակի տան հարցը, որ վերջին ժամանակներս հանգամանորեն քննարկվում էր մամուլում, ինչպես հայտնի է, ներկայացվել էր Ժողկոմխորհի նախագահ ընկ. Ա. Ի. Ռիկովին։ Ընկ. Ռիկովը հանձնարարել էր ՀԽՍՀ Ժողկոմխորհին ուսումնասիրել հարցը և միջոցներ ձեռնարկել ջրտակի տան անհրաժեշտ վերանորոգումը կատարելու համար։

Ինչպես հայտնի է, ջրտակի տունը կառուցվել է 1827 թվականին։ Այդ ժամանակ տունը ունեցել է 4 հարկ։ Ներկայումս պահպանվել է միայն 2 հարկ։ Տունը ներկայումս գտնվում է ավերակների մեջ։ Ավերակների մեջ են գտնվում նաև տան հին պատերը։

Ջրտակի տունը ներկայումս ներկայացնում է մեծ հետաքրքրություն ոչ միայն իր ճարտարապետական ձևերով, այլև իր պատմական անցյալով։ Ջրտակի տունը կառուցվել է Ղափանի հայտնի ֆեոդալ Մելիք-Ջրտակի կողմից։ Մելիք-Ջրտակը, որ ապրել է 18-րդ դարում, եղել է Ղափանի մելիքներից ամենահզորը։ Նրա ձեռքում է կենտրոնացել Ղափանի ամբողջ առևտրական կյանքը։ Ջրտակի տունը եղել է նրա առևտրական կենտրոնը։ Ջրտակի տունը եղել է նաև նրա ամրոցը։ Ջրտակի տունը ունեցել է նաև ստորգետնյա անցուղի, որը տանում է դեպի Ղափանի ամրոցը։ Ջրտակի տունը ունեցել է նաև ստորգետնյա անցուղի, որը տանում է դեպի Ղափանի ամրոցը։

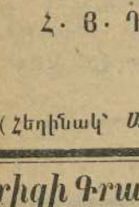
Ճափոն ահագրդուեցի կը վնաս

Ճափոն որոշեց մերժել Ազգերու Դաշնակցութեան «19ներու» ժողովին ո–րոշումները, յանձն առնելով քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն: Միեւնոյն առեն, Մանչուրիոյ նորահաստատ պետութեան միջոցաւ վերջնագիր մը ուղ–ղեց Ջինաստանի, որպէս զի քաշէ իր զօրքերը:

Թոքիոյէն կը հեռագրեն թէ բոլոր կուսակցութիւնները համամիտ են կա–ռավարութեան վարած քաղաքականութեան:

Երեքշաբթի օր 30,000 նախկին պատերազմիկներ ցոյց մը կատարեցին Ազ–գերու Դաշնակցութեան դէմ, Թոքիոյի զինուորական մասուխին առջեւ: Ազ–գային քայլերգը հնչեցնելէ յետոյ, բոլոր նախկին զինուորները ծունկի եկան եւ աղօթեցին, հաւատարմութիւն յայտնելով կայսրութեան: Միութեան նա–խագահը ճառ մը խօսելով, չեշտեց կացութեան ծանրութիւնը եւ հրաւիրեց ներկաները զոհել իրենց կեանքը, եթէ հարկ ըլլայ:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ եւ արուարձաններու ընկերներու հանդիպումը տեղի կ'ունենայ այսօր հինգշաբթի իրիկուն ժամը 8.30ին 32, Ave. Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը:

ՌՈՍՏՈՄ խումբի ժողովը վաղը ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 231, Fbg. du Temple, Ռոստոմի սրահին մէջ:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ԱՎԻՆԵՈՆԻ ՄԷՋ

Փետրուար 26ին

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄՈՒՐԱՏ ԿՈՄԻՏԷԻՆ եւ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն կրայ:

Թատերական ներկայացում Շալէթի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱԼԷԹԻ Հ. Ց. Դ. ԲԱՐԳԷՆ ՄԻՒՆԻ ԽՈՒՄԲԻ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին **Pathée**-ի *սրահը*

բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին:

Կը ներկայացուին *ՄԵՐ ԱՄԱԹԻՕՐՆԵՐԸ* եւ *ՊԱՇՏՕՆՍ Է ԽՈՒՌԱԼ* (գաւեշտ)

Շ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

25 ՓԵՏՐՈՒԱՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ. Ց. Դ. ՇՆՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ)

Փարիզի Գրական Ակումբ *այս Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 131 rue Cambronne, métro Vaugirard, Հեկոյց՝ Պ. Ա. Խոնդկարեանէ, Նիւթ՝ Յարվագեանի «Ցարերքի ընդվզումը» տրամի մասին: Կը հրաւիրուին հայ գրողները եւ հայ գրականութիւնը սիրողները: Մուտքը ազատ է:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ
ի նպաստ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՄՐԱՀԻ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, rue Troyon, Sèvres

ՅԱՅՏԱԳԻՐ.— բռնաւորը, *պատմական տրամ*, Ալ քկապուկ, *օգերէթ*, փոքրիկ խոհարարները, *վոտքվիլ*:

Ղեկավար նուագախումբի եւ համերգի փրօֆ. Գ. Ա. ԱԼԷՄՇԱՀ

ԳԻՆ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ 5, 10 եւ 15 ՖՐԱՆՔ:

"ՅԱՌԱՋ„ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ
39bis, Rue de la Défense

⁂

Բուվիլի-Պաւէթրի մէջ

ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ
2bis rue Blanqui

14րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԱՐՄԱՆ ԿՕՖԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահին մէջ*

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ

Նոյն Թատերախաղը կը ներկայացուի 25 փետրուար շաբաթ գիշեր Ալֆորվիլի մէջ, կազմակերպուած *ՅՈՒՐ. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ* կողմէ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

14րդ ներկայացում

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ին, Salle GEOGRAPHIE-ի մէջ

184, Boulevard St. Germain, 184

Կը ձախագահէ՝ ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ. ՓԻՊԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ ԿԱԶՄՈՎ

Ղեկավարութեամբ ՍԱՓՕ ՑԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ (դաշնակ), Օր. ԱԼ. ԵՐԱՄԵԱՆ (ջութակ), Օր. ԳՈՀ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ (երգ): Տիկ. ԼՈՒՍԻԿ, օրիորդներ՝ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ԳՈՀ. ՖԷՐՄԱՆՄԱՆԵԱՆ եւ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՆԹԱՐՃԵԱՆ (արտասանութիւն):

Օր. ՋԱՒԱՓԵԱՆ (դաշնակ) Պ. Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ (երգ)

ԱՅՍ ՀԱՆԴԻՍԻՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՑԱՐԳԵՆ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ՑԻՇԱՏԱԿԸ ԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՆ ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ ՀԱՑ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ

Ծախքերու մասնակցութիւն 3 եւ 5 ֆրանք

ՏԱՐԵԿԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄ ՀԱՑ ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Հովանաւորութեամբ Մարս էյլիֆաղաքապետ **Dr. Georges Ribot**-ի
եւ նախագահութեամբ ԱՌԱՋՆՈՐԴ ՍՐԲԱՋԱՆ ՀՕՐ

ԱՅՍՕՐ, ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ ՕՐ

ԻՐԻԿՈՒԱՆ ԺԱՄԸ 9 էն ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏԱՆ ԺԱՄԸ 5

Salle du Colisée-ի *մէջ,* **21, Boulevard Dugommier**

Ճոխ պիւֆէ *Չափաւոր գիներ* *Պարտադրիչ «վէսթիէռ»*

Երեկոյթ - Պարահանդէս Մարսէյլի մէջ

կազմակերպուած՝ ՌՈՒԻՍ ԱՇԽԱՏԱՒՈՐ ՔՐԻՍՏՈՆԵԱՆԵՐՈՒ ՄԻՈՒԹԵԱՆ կողմէ

ԱՅՍ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 10էն ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

ԳՈԼՊԵՐԻ ՍՐԱՀՆԵՐՈՒՆ ՄԷՋ, 7, ՌԻԻ ԳՈԼՊԵՐ

Ռուսական երգչախումբ, վիճակախաղ եւ պարեր:

Պիւֆէ՝ ժողովրդ. գիներով կը խնդրուի մուծ գոյն ֆագուստ ֆագնիլ:

Etude de Me **BERNARD WAHÉ**

(12 année)

Licencié en Droit de la Faculté de Paris

Ancien élève de l'École des Hautes Etudes Sociales

JURISCONSULTE

Droit Français et International Privé

94, Rue St. Lazare, Paris (9e) Tél. Pigalle 67-69

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական խնդիրներ, ինչպէս նաեւ փողոցի արկածներ, անձամբ կը պաշտպանէ առեւտրական եւ ֆաշտարար դատարաններու առջեւ, կուտայ **certificats de coutumes**ներ, կը կատարէ ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման վերաբերեալ բոլոր գործողութիւնները:

Կ'ընդունի ժամը 9—10 եւ 17—19: Նաեւ ժամադրութեամբ

ՕԹՕՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE **ÉLECTRICITÉ**

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE *շէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ էլեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՄԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:*

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

Վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱՔԻԼԹԵԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

ՄԱՍՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԿՈՒՐՈՆԻ, ՊՈՒՀԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՐԻ

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործո ւթիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրու ե ամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԿԱՆԱՆՑ ՔՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հողմորդկ. *միջոցներ՝* Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy եւ Liège

---

ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԵՒ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԴԱՐՄԱՆԱՏՈՒՆ

71 rue du Fbg. St. Martin, Paris (10)

Tél. Botzaris 53-61 Métro Château d'Eau ou Gare de l'Est

Գիտութեան վերջին մեթոտներով կը բժշկենք՝ վնասերակաւն ամէն տեսակի հիւանդութիւնները (ջերմամիզութիւն, ֆրանկախտ եւայլն), մորթի, ջղային, ստամոքսի եւ կօնացի հիւանդութիւնները:

Բժշկումը կը կատարուի, X անդրմանիշակագոյն ճառագայթներով եւ էլեքտրականութեամբ: Կը կատարենք մէզի եւ արեան ստորլուծում:

Կը խնամենք ատամի ամէն տեսակի հիւանդութիւնները: Գուրօն՝ սկսած 100 ֆրանքէն, պրիճ՝ ամերիկեան սիստէմով:

Աթոէքները շատ մատչելի մանաւանդ զեղչ բանուորներու եւ չքաւորներու:

Դարմանատունը բաց է ամէն օր առաւօտեան 9—12 եւ 3—8: Կիրակի եւ տօն օրերը 9—4:

ՀԻՄՈՐԺԱՒԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ

Ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac **MARSEILLE**

Հայերու ժամադրավայրը
Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52- 73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մէթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Քոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ: Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գինեվաճառ կեդրոնատեղի՝*

"CAFE SULTAN„

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

Imprimerie A. DER (AGOPIAN) Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (46)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՕՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

— Չէ՞ք հասկնար· լա՛ւ, հաւանաբար անոնք ինծի չափ տեղեակ չեն· իբրեւ Մաթա Հարի ժողովրդական դէմք մըն էք այնտեղ ու կրնայ ըլլալ որ տակաւին չգիտնան թէ դուք Մատամ Սոնրէյն էք· բայց չեմ կարծեր որ այդ ժողովրդականութիւնը օգնէ ձեզի եթէ անոնք իմանան ֆոն Թրէօֆմի հետ ձեր ունեցած յարաբերութեանց մասին· կը հասկնաք, չէ՞···:

Աչքերը չհեռացուց ծովակալէն, հաստատական նշան մը ըրաւ գլուխովը· յոգնած էր բայց չէր ընկճուած տակաւին:

— Կրնաք երթալ հիմա, ըսաւ ծովակալը դուռը բանալով:

Աղջիկը քալեց դէպ ի դուռը հաստատ քայլերով եւ հարցուց հպարտութեամբ·

— Ո՞ւր պիտի երթամ, պարոն:

— Ամմիջապէս որ տրամադրելի նաւ ըլլայ, ձեզի կը տեղեկացնենք:

Աղջիկը վերջին ակնարկ մը եւս նետեց ծովակալին, խոովիչ ակնարկ մը որուն տակ ծածկուած էր ներողամտութիւն մը այս անարդանքին ու անհանգստութեան համար: Այդ նայուածքը ուղղուած չէր նաւային հետախուզութեանց պետին որ կրնար նոյն իսկ իր դահիճն ըլլալ· անիկա նայուածքն էր զոր կինը կը նետէ մարդուն: Ծովակալը անհանգիստ տպաւորութիւն մը կրեց· չկրցաւ նայիլ անոր· խոնարհութիւն մը ըրաւ· աղջիկը փոխադարձեց ու ելաւ դուրս: Ծովակալը փակեց դուռը եւ ուրախ չհշտով մը դարձաւ Բրինկլընին որ ճիշդ այն վայրկեանին վար դրած էր հեռաձայնը·

— Է՛հ, ինչ ըսիր նայինք, Չարլզ···

— Ի՞նչ դեղեցիկ կին էր···

— Այո՛, կրնայի՞ր ընել իմ ըրածս... Հարցաքննութիւն ամբողջ երկու ժամ, առանց վստահ ըլլալու թէ ի՛նչ կրնար պատահիլ մէկ վայրկեանէն միւսը···

— Եւ ի՞նչ ալ դիւրադաձ, երբ չուղեց որ խօսէինք իր սիրահարներուն մասին···

— Սիրահա՞ր: ունեցած է չա՞տ···

— Անչուչա Մատրիա չպիտի դրկես զայն··· չէ՞···

— Ինչո՞ւ չէ, կարծեմ պիտի դրկեմ···

— Բայց ի՞նչպէս կրնանք փախցնել այս առիթը· բանտը կը նետենք զայն պատերազմի ամբողջ տեւողութեան...

—Ես առիթը փախցնողներէն չեմ· բայց չենք կրնար դատապարտել զայն. ատկէ զատ, ես սիրեցի անպիտան աղջիկը···

— Ամէն մարդ ալ պիտի սիրէր···

— Այո՛, սակայն ես առիթը չեմ փախցներ նոյն իսկ անոր համար· անթէլ հեռագիրները բռնած եմ ես Չարլզ, Թող երթայ Մատրիա նորէն, Աստուած հասնի իրեն··· Եթէ Փարիզէն չեն հետաքրքրուիր այս աղջիկով, այդ իրենց գիտնալիք բանն է· ես կը հետաքրքրուիմ եւ իրաւ ալ օգտակար եղած ինծի:

4.

Լիան Սոնրէյլ վար դրուեցաւ Լոնտոնի մէկ ամբողջ երկու չարաթ մինչեւ որ «Կելլիա» նաւը Րոթէրտամէն Ֆալմըթհ վերադարձաւ՝ Վայկոյի նաւահանգիստը երթալու համար:

Թորինկթըն Սքուէրի պանդոկին հիւրերը բոլորովին անծանօթ էին Ոսթիկանական Տեսչութեան եւ տանտիրուհի Տիկին Տիւլէնծի միջեւ հաստատուած յարաբերութեան: Երիտասարդ, գրաւիչ ու լաւ հագուած աղջկան մը յայտնութիւնը իրենց մէջ խոշոր անակնկալ մըն էր թէեւ ոչ այնքան տարօրինակ: Զարմացան ամէնքն ալ տեսնելով Լիանի արտաքին երեւոյթն ու արտայայտութիւնը: Անոր կենսունակ ու հրապուրող անհատականութիւնը չափէն աւելի ուշագրաւ էր պանդոկին տափակ մթնոլորտին մէջ:

Սրթակրօն պատուիրեր որոնք անխուսափելի են այդ կարգի պանդոկներուն մէջ, չհեռացուցին իրենց աչքերը այդ աղջիկէն: Հանկցան անմիջապէս որ անիկա չէր ապրած այնպէս ինչպէս ապրած էին իրենք ժամանակին:

Տանըհինգ օր չարունակ հարցաքննեցին տանտիրուհին անոր մասին· բայց Տիկին Տիւլէնծ ինքն ալ չէր գիտեր անոր գաղտնիքը: Այո՛, անունը Տիկին Սոնրէյլ էր, ինչպէս արձանագրուած էր այցելուներու տոմարին մէջ· Ֆրանսուհի էր անշուշտ, ուրեմն Դաշնակից մը, բայց ինչո՞ւ առանձին էր Լոնտոնի մէջ կամ ո՞ւր էր պարոն Սոնրէյլը, չէին գիտեր:

— Պարոն Սոնրէյլը, բացատրեց տանտիրուհին, պէտք է հաւանաբար ըլլայ հոն ուր կը դանուին այժմ բոլոր Ֆրանսացիները· կը կռուի իր հայրենիքին համար:

— Եթէ արդէն սպաննուած չէ մինչեւ հիմա, պատասխան տուին պատասխանները:

Տարտամ, բայց չատ խորամանկ ակնարկութիւն մըն էր ատիկա: Իրենք կը հասկնային միայն անոր թռիքան իմաստը: Այդ աչքերով ու այդ արդուզարդով կին մը ամուսնական կապ չէր կրնար ունենալ··· Շա՛տ չատ այլի մըն է, խորհեցան անոնք· տեսակ մը շնորհ է որ կ'ընէին այդ աղջկան՝ յիշելով այդ հաւանականութիւնը: Հետ ի հետ ուշադրութիւն ըրին անոր չարժումներուն պանդոկին մէջ, անհամբեր սպասելով թէ ո՛ր ուղղութիւն պիտի ծանօթանար ան: Դիչերները լուացուցին բամբասելով Տիկին Սոնրէյլը:

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵՒԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Ջուխոսլաւիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՈՒՐԲԱԹ 24 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

24 Février 1933

ՅԱՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2121 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԿՈՎԿԱՍԵԱՆ ԴԱՇԻՆՔ

Անցեալ սեպտեմբեր 1ին եւ դեկտեմբեր 20ին, առիթ ունեցանք վերածելու Կովկասեան Դաշինքի մը ծրագիրը, որուն առաքելութիւնը «օրերու խնդիր» էր, համաձայն «Պրոմեթէյ»ի:

Այդ օրէն ի վեր, «Կովկասի ժողովուրդներու Ազգային Պաշտպանութեան օրկան»ը պարբերաբար կ'արծարծէ այս խնդիրը, հետզհետէ աւելի խանդավառութիւն դնելով: Այլ մանաւանդ հետզհետէ աւելի բանալով վարագոյրը:

Այսպէս, «Պրոմեթէյ»ի վերջին թիւին մէջ (1933 փետրուար), չորս էջի վրայ փռուած է դրութիւն մը, «Կովկասի համաձուլումը»ի անունով, որ կը ներկայացնէ Կովկասի ժողովուրդներու միութիւնը, ձաթիէր Սէյիտ Ահմէտ առորագրութեամբ:

Անհրաժեշտ չէ ճանչնալ յօդուածագիրը, երբ աչքի առջեւ ունինք անոր չքնաղ մխքերը, որոնք թէեւ նորութիւն մը չեն պարունակեր, բայց յատկանշական են իրենց չեշտով եւ գունաւորումով:

Թերեւս առաջին անգամն է որ, «Պրոմեթէյ»ի խմբակը այսքան արտաքոյ մէջտեղ կը դնէ իր քաղաքական հանդոյնակը:

Ամբողջ յօդուածին մէջ, չէք գտներ մէկ հատիկ տող՝ Թուրքիոյ մասին,— ոչ թէ անպատճառ անոր դէմ:

Սէյիտ Ահմէտ բառերը չի ծամծմեր, պատէ պատ չի զարնուիր, արտայայտելու համար իրենց հետապնդած քաղաքականութիւնը,— անշուշտ՝ Ռուսաստանէն:

Եւ նոյն իսկ թաքուն սպառնալիքներ կ'ուղղէ անոնց որ տարբեր կը խորհին, մեկուսացած են, կամ չեն ուզեր մտնել այդպիսի Համադաշնակցութեան մը մէջ:

Փառաբանելով ծրագրուած Դաշինքը, որուն ոչ բովանդակութեան, ոչ ալ առորագրութեան մասին տեղեկութիւն ունինք, Սէյիտ Ահմէտ կը չնորհաւորէ այդ «պատմական» ձեռնարկին հեղինակները: Ու կը չեշտէ.

— « Մեր առաջադրած միութեան մէջ պէտք է մտնեն Ռուսաստանի բոլոր հարստահարուած ժողովուրդները որ կը կռուին իրենց անկախութեան համար: Ոչ իրենց զարգացման աստիճանը, ոչ ալ այն աւելի կամ պակաս շահագրգռութիւնը զոր կը յարուցանէ իրենց խնդիրը արտասահմանի մէջ, պէտք չէ նկատի առնուին: Իր արմատին մէջ իսկ ոչնչացնելու համար ռուսական աշխարհակալութիւնը, թոյլ չտալու համար որ ան կարենայ ո'ր եւ է ձեւով վերստանալ իր ուժերը, պէտք է որ 80 միլիոն հարստահարեալները միանան, կատարելապէս առողջ հիմերու վրայ:

Եթէ, կարմիր Ռուսաստանի կողմէ հարստահարուած ժողովուրդներու ներկայացուցիչներուն մէջ կը գտնուին այնպիսիներ որ, գինովցած՝ Եւրոպայի շահախնդիր անձերու շնորհալի ժպիտէն, կ'ուզեն կապուիլ անոնց հետ, իրենց հարցին լուծման համար, այսպէս մերժելով ո'ր եւ է մասնակցութիւն նախատեսուած միութեան, անոնք իրական վնաս մը պիտի հասցնեն ոչ միայն հասարակաց դատին, այլեւ մասնաւորապէս իրենց ժողովուրդի շահերուն:

« Ռուսական աշխարհակալութիւնը պիտի ջանայ բաժնել՝ տիրելու համար: Այդ ռազմավարութենէն ստանալով իր ամբողջ ուժը, ան պիտի փորձէ խեղդել ոչ միայն Կովկասը, այլ եւ այն պետութիւնները որոնք անջատուած են Ռուսաստանէն եւ անկախ կ'ապրին 15 տարիէ ի վեր:

Քանի կատարելապէս ոչնչացած չէ ռուսական աշխարհակալութիւնը, ոչ միայն Կովկասի, Թուրքեստանի եւ Ուկրայնայի ապագան չպիտի ապահովուի, այլեւ Ռուսաստանի դրացի պետութեանց գոյութիւնը պիտի վտանգուի: Աւելին ըլլալով, այդ աշխարհակալութիւնը ապառնալիք մըն է ամբողջ խաղաղ ժողովուրդներու խաղաղութեան համար: Կովկասեան միութեան ճակատագիրը կախում ունի ռուսական աշխարհակալութեան անկումէն· ահա թէ ինչո'ւ Կովկասի ժողովուրդները պէտք է կռթնին այն ազդակներուն վրայ որ կրնան դիւրացնել այդ աշխարհակալութեան վերջնական փլուզումը»:

Այսքանը, արդէն, գաղափար կուտայ հետապնդուած քաղաքականութեան վրայ:

Այս բոլորը կը մատնեն չռնդալից, բայց հետեւողական ծրագիր մը, որ աւելորդ անգամ մըն ալ կ'ապացուցանէ թէ՝ Կովկասի ժողովուրդներու փախստական ներկայացուցիչները ոչինչ սորված են, վերջին տասը տարիներու ընթացքին:

Մինչ նախապէս կը գոհանային միայն Կովկասի անջատումը հետապնդելով, այսօր արդէն կը խօսին ութսուն միլիոն հարատարեալներու անունով: Կ'ուզեն իրենց եռեւէն քաշել ոչ միայն Կովկասի բոլոր ժողովուրդները, այլ եւ Ուկրայնան, Թուրքեստանը եւ ուրիշներ:

Մէկ խօսքով, «Պրոմեթէյ»ի խմբակը մարտակոչ կ'ուղղէ Ռուսաստանը բաժան – բաժան փլչնելու, վա՛յ կարդալով անոնց որ չեն հետեւիր ծրագրուած արկածախնդրութեան:

Այս ցնորապատում ծրագրին յենարաններէն մէկը եթէ հեռաւոր Լեհաստանն է, միւսն ալ, անշուշտ, հարեւան Թուրքիան է:

Ձաթիէր Սէյիտ այնքան վստահ է այս մասին, որ արդէն «պատմական ընդարձակ հորիզոն» մը կը նախատեսէ Արեւելքի մէջ, Համադաշնակցութեան ծրագրին գործադրութեամբ: Եւ կատարեալ յաջողութիւն կը մաղթէ անջատականներուն:

Կ'արժէ անգամ մը եւս քրքրել այս նշանաւոր յօդուածը:

Մանաւանդ որ, շատ մը սլաքներ ուղղուած են հայ ժողովուրդին,— այս պարագային՝ Դաշնակցութեան դէմ:

Ինչ որ տեղի կ'ունենայ այս ճակատին վրայ, պէտք է լարէ մեր բովանդակ ուշադրութիւնը:

Նոյն իսկ Երեւանի համար խորհրդածութեան առատ նիւթ կը պտնուի այս շարժումին մէջ:

Պայմանաւ որ, ըմբռնենք թէ «բանը ինչո'ւմն է»: Փոխանակ իրենց կարմիր պատեանին մէջ կծկուած՝ թերխաչ ճառեր խօսելու եւ «Պրաւդա» կամ «Իզվեսթիա» թարգմանելու թուքակարաբ:

Ահա առիթ մը, ապացուցանելու համար թէ գիտակից են իրենց պատասխանատուութեան:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

25,000 ՖՐԱՆՔ

Իրագեկներ կը հաստատեն թէ՝ 25 հազար ֆրանք հասոյթ գոյացած է «Լէպլէպիճի»ի ներկայացումէն, որ տեղի ունեցաւ կիրակի օր:

Անշուշտ մեր գիշերաշրջիկ դերասանները բուն չունին այդ օրէն ի վեր:

Ու պիտի փորձեն իրենք ալ իրենց բախտը յանձնել «Լէպլէպիճի Հօր – Հօր» աղային, փրկուելու համար «ֆաֆէ – բրէմ»էն:

Ինչպէս որ, տարիներէ ի վեր, կը փորձեն բիչ մը շունչ հաշել, «Վարդանանց» կամ ··· «Արշակ Մալ Ալան» խաղալով:

Ի՞նչ խօսք որ, հսկայաբայլ յառաջդիմած ենք տասը տարուան ընթացքին:

Այսինքն, բանի կ'երկարածգուին պանդխտութեան տարիները, այնքան կը փնտռենք հին յիշատակները:

Հոգ չէ թէ, այդ յիշատակն ըլլայ «Լէպլէպիճի» կամ «Նապէտտին Հօճա»:

Մեր կարգ մը դերասանները շատ լաւ ուսումնասիրած են ամբոխի հոգին:

Ու գիտեն գաղտնիքը, զայն դրամի վերածելու:

Հայկական ո'ր եւ է ներկայացման բազմութիւնը հարիւրներով կը հաշուենք — բաց ի «Անուշ»էն եւ ուրիշ մէկ – երկու խաղերէ: Իսկ «Լէպլէպիճի»ն եւ «Հօճա»ն 1500 — 2000 մարդ կը հաշեն դէպ ի մեծագոյն սրահը:

Զափազանց նեղմտութիւն, մոլեռանդութիւն պիտի ըլլար անարգել ողբացեալ Զուհաճեանի գործը: Մանաւանդ անոր երաժշտութիւնը:

Բայց, եթէ իսկապէս ունինք «քաղաքական հասարակութիւն», ինչո՞ւ կ'անհրկի, կը կծկուի եւ չի գար հարցերով, որպէս զի նոր Զուհաճեաններ ծնին:

Որպէս զի սիրտ ունենան նոր գործեր արտադրելու մե՛ր կեանքէն եւ մե՛ր լեզուով···

ՎԱՐԱԶ

ԽԻՍՏ ՀԵՏԱՊՆԴՈՒՄ ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒ ԴԷՄ

Ռումանիոյ երեսփ· ժողովը, իբրեւ լրացուցիչ միջոց, նոր օրինագիծ մը ներկայացուց որով խիստ պատիժներ կը նախատեսուին ահաբեկչական ընկերութեանց, գրգռիչ թռուցիկներու տարածման եւ արգիլուած ցոյցերու մասնակցութեան դէմ: Միւս կողմէ, ոստիկանութիւնը կը շարունակէ մաքրագործել բանուորական շրջանները: Ամէն օր բազմաթիւ ձերբակալութիւններ կը կատարուին: Ռուսերուն ամէն սահմանագլուխին վրայ 40 համայնավարներ ձերբակալուեցան, Քլուժի մէջ՝ բանի հոգի: Այս վերջին խաղաքին համայնավար առաջնորդները, որոնք ձերբակալուած են, որոշեցին ծոմ պահել, իբրեւ բողոքի ցոյց: Ձերբակալուեցան նաեւ չորս Հունգարացիներ որոնք պրոպագանտ կ'ընէին դաշնագիրներու վերաբաննութեան դէմ: Քոնսթանցայի մէջ ձերբակալուեցաւ համայնավար լրտեսուհի մը, 19 տարեկան, որ Ռումանիա հաստատուած էր մէկուկէս տարիէ ի վեր: Այս մանկամարդուհին պաշտօն ստացած էր վերակազմելու Տոպրուճայի համայնավարական կեդրոնը:

ՆՈՐ ՀՆՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Աթէնքի մօտ երեւան հանուեցաւ հին դամբարան մը: Գերեզմաններուն մէկ մասը կը պատկանի նախահելլենական շրջանին, իսկ ուրիշներ՝ հինգերորդ դարուն, Քրիստոսէ առաջ:

× Նոր սփինքս մը երեւան հանուեցաւ եգիպտոսի մէջ, երկրորդ բուրգին մօտ: Գտնուեցան նաեւ հին եգիպտական «մաստապա»ներ (դամբարան):

—·—

ՀԱՐԻՒՐԱՒՈՐ ճափոնցի պարուհիներ իրենց վաստակին մէկ մասը տրամադրեցին զինուորներուն, Չինաստանի դէմ կռուելու համար: Ուրիշներ ալ հագուստ կը կարեն կամ իրենց ծառայութիւնը կ'առաջարկեն իբրեւ հիւանդապահուհի:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՐԵՒԵԼԵԱՆ ՆԱՀԱՆԳՆԵՐՈՒ ՄԷՋ

14,000 գաղթականներ պիտի փոխադրուին Կովկասէն?

ԱՄՈՐԻՆԵՐԸ ԼԵՌ ԿԸ ԲԱՐՁՐԱՆԱՆ

ԽՄԲ· — Երէկ հրատարակած էինք «Դրօշակ»ի խմբագրութեան ուղղուած նամակի մը առաջին մասը, որ կը պարզէր Արեւելեան Նահանգներու մէջ կատարուած խժդժութիւնները ու տեղահանութիւնները:

Յետրեւ՝ նամակին վերջին մասը, որ այլապէս ուշագրաւ պատկեր մը կը պարզէ· —

Մշոյ դաշտի բոլոր պէկերը, շէյխերն ու աղաները ամբորուած են արեւմուտք: Լեռնային մասերը զինուած եւ ապստամբ կը մնան եւ Տալորիկի վրայ համախմբումներ տեղի կ'ունենան:

Ստոյգ տեղեկութիւններ կան որ Արեւելեան Նահանգներէն ամբորի դատապարտուած փաշա, պէկ, աղա եւ շէյխերու հողերուն եւ կալուածներուն վրայ տեղաւորելու համար Կովկասի շրջաններէն (14,000) տասնեւչորս հազար թուրք գաղթականներ պիտի բերուին: Արդէն Տիգրանակերտ բերուած 50—60 գաղթական ընտանիքներէն 20ը փոխադրուած են Վիրաճէհիր, դեռ վերջերս· մանրամասնութիւնները կը պակսին:

Միխաթ — Ճէպէլ – Թուրի Ասորիներուն (10 — 12,000) զինուորական հրամանատարութեան կողմէ հրամայուած է երկու օրուան ընթացքին իրենց ամբողջ զէնքերը յանձնել կառավարութեան: Ասորիներու պետը՝ Համօ այս հրամանը ստանալուն իր բոլոր զինակիցները առած եւ բարձրացած է ճէպէլ-Թուրի լեռները:

Ինչպէս յայտնի է, ամբորելէ առաջ, իրենց վերջին ճիւթական միջոցները սպառել տալու մտքով, նախ զինահաւաքման կը սկսին: Իւրաքանչիւր գիւղացի այլ եւ այլ տաժանքի ու տանջանքի կ'ենթարկուի որպէս զի յանձնէ իր զէնքը: Մեծ է թիւը այս չարչարանքներու ընթացքին մեռնողներու: Ունեցողը կը յանձնէ անշուշտ· չունեցողը սակայն պարտաւոր է հայթայթել, գնելով եւ յանձնելով իր շրջանի զինուորական իշխանութեան: Ասոր համար ալ մասնաւոր հրամանագիրներ կը տրուին հետեւեալ ձեւով եւ խմաստով·

— « Սոյն հրամանագիրը ներկայացնող ··· օղլու ···ը 7րդ զօրաբանակի հրամանատարութեան կողմէ, արտօնուած է ռազմական հրացան մը կրելու»:

Այս արտօնագրով, Քիւրտերը կուգան սուրիական սահմանագլխի գիւղերն ու քաղաքները, Բասիւլ Այն, Արատա, Տէրպէսիյէ, Ամուտա, Դամըշլու եւն· եւ 4 — 5 օսմ· ոսկի վճարելով կը գնեն հրացան ու կը տանին յանձնել պատկան իշխանութեանց: Թուրք զինուորները այս արտօնագրերով ազատ կը ձգեն Քիւրտերը կրելու եւ տանելու իրենց զէնքերը:

Այս դրութեան հետեւանքով, այժմ լեռներն ու սարերը լեցուն են զինուած փախստականներով, մանաւանդ Տիգրանակերտի, Լէճէի, Ճապաղջուրի եւ Սասնոյ շրջանները:

Տէրսիմը միշտ կը մնայ իր կիսանկախ վիճակին մէջ: Քանի մը ամիս առաջ, Ըսմէք փաշան երբ խարբերդ հասաւ իր Արեւելեան շրջ· ճամբորդութեան միջոցին, մասնաւոր հրաւէր ըրաւ Տէրսիմի մեծամեծներուն, որոնք ոչ եկան եւ ոչ ալ պատասխան տուին:

Ահաւասիկ վերջին լուրերը Արեւելեան Նահանգներու մասին:

ՍՄԲԱՏ

Տուրճոու յայտարարութեան պայմանաժամը

ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԵՑԱՒ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

Ինչպէս յայտնի է, ամէն տարի մինչեւ փետր· 28 պէտք է կատարել եկամուտի տուրքի յայտարարութիւնը, համաձայն մանրամասն ցուցակի մը որուն բովանդակութիւնը պիտի հաղորդենք իր ժամանակին:

Այս տարի յայտարարութեան պայմանաժամը երկարաձգուած է մինչեւ մարտ 31:

Ներկայիս չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, եմտացոյցի նախարար Պ. Լամուտէօ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ այս մասին·

— Շատ մը ծերակուտականներ ինձմէ խնդրեցին ճշդումներ կատարել տուրքերու յայտարարութեան պայմանաժամի մասին: Եղած օրէնքներուն համաձայն, այդ յայտարարութիւնը պէտք է ըլլայ յառաջիկայ փետր· 28ին: Սակայն, այս տարի անհրաժեշտ է փոփոխութիւններ կատարել, պայմանաժամը երկարաձգելով մինչեւ մարտ 31: Այս առթիւ մանաւանդ օրէնք մը հրատարակելու պէտք չկայ, քանի որ եմտացոյցի օրինագծին 43րդ յօդուածը նախատեսած է այդ պարագան, այս տարուան համար: Ուրեմն, հարկատուները մինչեւ մարտ 31 ժամանակ ունին, իրենց յայտարարութիւնները ընելու համար: Գալով անոնց որ արդէն ըրած են, անոնք պիտի կրնան սրբագրել կամ լրացնել այդ յայտարարութիւնները, մինչեւ մարտ 31: Տուրքի քննիչներն ալ կրնան միեւնոյն ժամանակամիջոցին հրաւիրել որ անհրաժեշտ սրբագրութիւնները կատարուին:

Այս առթիւ ծերակուտական մը հարցուց թէ առեւտրականները պիտի կրնա՞ն յաւելուածական պայմանաժամ ստանալ, այսինքն յետաձգել մինչեւ ապրիլ 30:

Նախարարը պատասխանեց· — Առեւտրականներն ալ ենթակայ են միեւնոյն կանոնին ինչպէս միւս հարկատուները:

Տուրճոու յայտարարութեան պայմանաժամը

ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԵՑԱՒ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

Ինչպէս յայտնի է, ամէն տարի մինչեւ փետր· 28 պէտք է կատարել եկամուտի տուրքի յայտարարութիւնը, համաձայն մանրամասն ցուցակի մը որուն բովանդակութիւնը պիտի հաղորդենք իր ժամանակին:

Այս տարի յայտարարութեան պայմանաժամը երկարաձգուած է մինչեւ մարտ 31:

Ներկայիս չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, եմտացոյցի նախարար Պ. Լամուտէօ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ այս մասին·

— Շատ մը ծերակուտականներ ինձմէ խնդրեցին ճշդումներ կատարել տուրքերու յայտարարութեան պայմանաժամի մասին: Եղած օրէնքներուն համաձայն, այդ յայտարարութիւնը պէտք է ըլլայ յառաջիկայ փետր· 28ին: Սակայն, այս տարի անհրաժեշտ է փոփոխութիւններ կատարել, պայմանաժամը երկարաձգելով մինչեւ մարտ 31: Այս առթիւ մանաւանդ օրէնք մը հրատարակելու պէտք չկայ, քանի որ եմտացոյցի օրինագծին 43րդ յօդուածը նախատեսած է այդ պարագան, այս տարուան համար: Ուրեմն, հարկատուները մինչեւ մարտ 31 ժամանակ ունին, իրենց յայտարարութիւնները ընելու համար: Գալով անոնց որ արդէն ըրած են, անոնք պիտի կրնան սրբագրել կամ լրացնել այդ յայտարարութիւնները, մինչեւ մարտ 31: Տուրքի քննիչներն ալ կրնան միեւնոյն ժամանակամիջոցին հրաւիրել որ անհրաժեշտ սրբագրութիւնները կատարուին:

Այս առթիւ ծերակուտական մը հարցուց թէ առեւտրականները պիտի կրնա՞ն յաւելուածական պայմանաժամ ստանալ, այսինքն յետաձգել մինչեւ ապրիլ 30:

Նախարարը պատասխանեց· — Առեւտրականներն ալ ենթակայ են միեւնոյն կանոնին ինչպէս միւս հարկատուները:

Տուրճոու յայտարարութեան պայմանաժամը

ԵՐԿԱՐԱՁԳՈՒԵՑԱՒ ՄԻՆՉԵՒ ՄԱՐՏ 31

Ինչպէս յայտնի է, ամէն տարի մինչեւ փետր· 28 պէտք է կատարել եկամուտի տուրքի յայտարարութիւնը, համաձայն մանրամասն ցուցակի մը որուն բովանդակութիւնը պիտի հաղորդենք իր ժամանակին:

Այս տարի յայտարարութեան պայմանաժամը երկարաձգուած է մինչեւ մարտ 31:

Ներկայիս չորեքշաբթի օրուան նիստին մէջ, եմտացոյցի նախարար Պ. Լամուտէօ հետեւեալ յայտարարութիւնն ըրաւ այս մասին·

— Շատ մը ծերակուտականներ ինձմէ խնդրեցին ճշդումներ կատարել տուրքերու յայտարարութեան պայմանաժամի մասին: Եղած օրէնքներուն համաձայն, այդ յայտարարութիւնը պէտք է ըլլայ յառաջիկայ փետր· 28ին: Սակայն, այս տարի անհրաժեշտ է փոփոխութիւններ կատարել, պայմանաժամը երկարաձգելով մինչեւ մարտ 31: Այս առթիւ մանաւանդ օրէնք մը հրատարակելու պէտք չկայ, քանի որ եմտացոյցի օրինագծին 43րդ յօդուածը նախատեսած է այդ պարագան, այս տարուան համար: Ուրեմն, հարկատուները մինչեւ մարտ 31 ժամանակ ունին, իրենց յայտարարութիւնները ընելու համար: Գալով անոնց որ արդէն ըրած են, անոնք պիտի կրնան սրբագրել կամ լրացնել այդ յայտարարութիւնները, մինչեւ մարտ 31: Տուրքի քննիչներն ալ կրնան միեւնոյն ժամանակամիջոցին հրաւիրել որ անհրաժեշտ սրբագրութիւնները կատարուին:

Այս առթիւ ծերակուտական մը հարցուց թէ առեւտրականները պիտի կրնա՞ն յաւելուածական պայմանաժամ ստանալ, այսինքն յետաձգել մինչեւ ապրիլ 30:

Նախարարը պատասխանեց· — Առեւտրականներն ալ ենթակայ են միեւնոյն կանոնին ինչպէս միւս հարկատուները:

Տէրակոյտը Յունարկեց եմտացոյցը

Գիշեր – ցերեկ նիստ ընելով, Ծերակոյտը առջի օր 133ի դէմ 170 ձայնով վաւերացուց նոր եմտացոյցը:

Քուէարկուած օրինագծով, պաշտօնեաներու թոշակներէն վար պիտի դրուի հարիւրին 5 (փոխանակ 10ի), 9000 ֆրանքէն վեր եղած գումարներու համար: (Նախապէս որոշուած էր 7000 ֆրանք): Տուրքէ զերծ պիտի մնայ 1500 ֆրանք, իբրաքանչիւր անչափահաս զաւկի համար: Ապրուստի սղութեան համար վճարուած գումարներէն ալ տասը առ հարիւր վար պիտի դրուի, բայց ի անոնցմէ որ ընտանիքի նեցուկներ են:

Ցեասյ վիճաբանութեան ենթարկուեցաւ զինուորական վարկերը կրճատելու խնդիրը: (Երեսփ· ժողովը որոշած էր կրճատել 500 միլիոն ֆրանք): Ծե-

(Լուրերու շարունակութիւնը կարդալ Դ· էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԱԼԱՆԵՐՈՒՆ

—·—

ՃՐԴ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Խաչիկ Գազանճեան	25
Արշակ Դաւիթեան	30
Միսաք Դաւիթեան	10
Օննիկ	10
Թովմասեան, Լա Կառէն	25
Բժ· Յ· Տ· Դաւիթեան	20
Ստեփան Ալիքսանեան	10
Յովհաննէս Նորկանեան	10
Փիլիկ Գըզըգըրգեան	10
Օր· Վարդուհի Տակառեան	10
Տիկ· Ովսաննա Ապաճեան	5
Օր· Ալիս Ցարութիւնեան	5
Գումար	165
Փետր· 23ի դումարը	2060
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	2225

× Մխիթարական լուրեր կը հասնին Հալէպէն, եղբայրական օգնութեան մասին: Օգնութեան կեդրոնական յանձնախումբը, երեք թեւերու բաժնուած կը շարունակէ հանգանակութիւնը: Առաջին առաքումէն վերջ, յանձնաժողովը պատրաստած է նաեւ կարեւոր գումար մը զոր պիտի ղրկէ խնամանատար մարմնին: Շատ մը օտար հաստատութիւններ ալ, երկաթուղիի ընկերութեան օրինակին հետեւելով, հրահանգած են հանգանակութիւններ կատարել իրենց հաստատութեանց մէջ: Նոյնիսկ մահ հրահանգ մը տուած է նաեւ մարզպանին պատուիրակը:

Ցոյն կաթոլիկ հասարակութենէն վանահայր Պ· Էմիլ Կազալի նուիրած է 100 ս· ոսկի եւ առանձին հանգանակիչ մասնախումբ մը կազմածէ, ոչ – հայ շրջանակներու մօտ դիմումներ կատարելու համար:

ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆՆԵՐՈՒ ՅՈՑՑԵՐԸ ՀԱԼԷՊԻ ՄԷՋ

Անցեալ շաբթու բուռն ցոյցեր տեղի ունեցան Հալէպի մէջ, ի պատիւ Հաշիմ պէյ Աթասիի եւ Իպրահիմ պէյ Հանանօի: Ազգայնական պետ մը այդ առթիւ խօսք առնելով ըսաւ·

— « Ժողովուրդը կը վստահեցնէ ձեզ որ պատրաստ է ամէն զոհողութեան եւ նուիրումի, դուք միայն հրամայեցէք եւ իսկոյն պիտի կատարուի, որովհետեւ ձեր մօտ տեսած է անկեղծ հայրենասիրութիւն, նուիրում: Ժողովուրդը իր յոյսը ձեր վրան դրած է եւ ձեր խօսքին կը սպասէ: Մենք կեանք ուզող ազգ մըն ենք, հետեւաբար պատրաստ ենք զոհուելու»:

Հաշիմ պէյ Աթասի, պատուհանէն պատասխանելով, յայտարարեց թէ յաջողած են եւ պիտի յաջողին, քանի որ ժողովուրդը իրենց հետ է: Իպրահիմ պէյ Հանանօ ևս երկու խօսքով վստահեցուց թէ երբեք հանգիստ պիտի չկենան, մինչեւ որ չիրականացնեն ժողովրդական փափաքները: Դուք միայն հաւատք ունեցէք եւ մենք կը բանանք ճամբան, աւելցուց Հանանօ պէյ:

Համայի երեսփոխան Զիչէրլի խօսք առնելով ըսաւ·

— « Մենք իմքնավարութիւն եւ անկախութիւն կ'ուզենք եւ մինչեւ որ չիրականանայ այդ փափաքը, հանգիստ պիտի չընենք»:

Ամէնէն վերջը խօսեցաւ Սասունցլա Ձապրի եւ ժողովուրդին հարցուց թէ ի՞նչ կ'ուզեն: Ժողովուրդը միաբերան պոռաց, — Անկախութի՛ւն···

Ուրեմն, ըսաւ Ձապրին, պատրաստ եղէք մահուան· միասին կը մեռնինք: Եթէ Միութիւն կ'ուզէք, ճամբան այս է, մահուան ճամբան: Ասկէ զատ մըխիթարութիւն եւ ճամբայ չկայ:

× Ազգերու Դաշնակցութեան առջեւ մարզպանին ըրած յայտարարութեան եւ երկրի բաժանման դէմ բողոքելու նպատակով, Պ· Փոնսոյի ժամանումին առթիւ խանութները փակելու հրաւիրող թռուցիկներ բաշխուեցան Դամասկոսի վանահայկական թաղերուն:

Այս կոչը հետեւանք չունեցաւ, եւ բանակցութիւնները կը շարունակուին:

ՀԱՄԱՐ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀԱՄԱՐ

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏԵՐԸ

ՀԱՍՑԵ ՏՊԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

ՀԵՌԱԽՈՍ 2-30-00

ՀԱՍՑԵ ՏՊԱՐԱՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

ՀԵՌԱԽՈՍ 2-30-00

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

ՕՐԱԹԵՐԹ

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒՄ Է ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ԵՎ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ԳԵՐԱԳՈՅՆ ԽՈՐՀՐԴԻ ՆԻՍՏԵՐԸ

ՀԱՍՑԵ ՏՊԱՐԱՆ

ԵՐԵՎԱՆ, ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՀՐԱՊԱՐԱԿ

ՀԵՌԱԽՈՍ 2-30-00

ՀԱՅՐԵՆԻՔԻ ՊԱՏԳԱՄԱՎՈՐ ՄԵՂՔ

Համառոտ բովանդակությունը մի քանի տողով

Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

*Ա. Ա.— Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա. Ա.

բակոյսը մերժեց այս առաջարկը: Վարչապետ Պ. Տալատիէ վստահութեան խնդիր դրած չըլլալով, կարելի եղաւ կանխել նախարարական տագնապ մը:

Նոր մահափորձ մը Ռուզվելթի դէմ

Ուշադիմքընէն կը հեռագրեն թէ նոր մահափորձի մը ծրագիրը երեւան հանուեցաւ, ուղղուած՝ Պ. Ռուզվելթի դէմ: Նամակատան մէջ գտնուեցաւ ծրար մը որ ուղղուած էր նախագահին եւ կը պարունակէր 12 միլիմեդրնոց ռումբ մը, ամենաթեթեւ բախումէն իսկ պայթելու պատրաստ: Եթէ ծրարը նախագահին ձեռքը հասած ըլլար, հետեւանքը անդարմանելի էր:

Անցեալ շաբաթ հինգ հոգի ձերբակալուած էին, նամակի մը վրայ որ ցաւ կը յայտնէր Ռուզվելթի դէմ կատարուած մահափորձին ձախողման համար: Հինգ ամբաստանեալները յայտարարած ըլլալով թէ եղածը կատակ է, ազատ արձակուեցան:

Ց.

Դ.

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՌՈՍՏՈՄ խումբի ժողովը այսօր, Ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին, 231, Fbg. du Temple, Ռոստոմի սրահին մէջ:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՅԼԻ Հ. Յ. Դ. Պատանեկան Միութեան ընկերական ժողովը վաղը Շաբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին իրենց ընթերցասրահին մէջ:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ավինեոնի Մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Յ. Դ. ՄՈՒՐԱՏ ԿՈՄԻՏԷԻՆ եւ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱՍԵՂԻՆ ՄԷՋ

Կը խօսի՝ ԸՆԿ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՒՍԵՆԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Թատերական ներկայացում Շալէթի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱԼԷԹԻ Հ. Յ. Դ. ԲԱԲԳԷՆ ՍԻՒՆԻ ԽՈՒՄԲԻ

Այս կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին **Pathée**ի սրահը

Բանախօսութիւն եւ գեղարուեստական բաժին:

Կը ներկայացուին ՄԵՐ ԱՄԱԹՈՐՆԵՐԸ եւ ՊԱՇՏՕՆՍ Է ԽՈՒՌԱԼ (զաւեշտ)

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐԸ
ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

ՎԱՂԸ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ. Յ. Դ. ԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ)

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

կազմակերպուած «ԵՓՐԱՏ» նուագախումբին կողմէ իր կազմութեան 3րդ տարեդարձին առթիւ

4 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵԻ ԱՌԱՒՕՏ

ՍԱՒ. ԼԻՒՍԻԷՆԻ մէջ, **13 rue d'Issy, Billancourt**

Կը խնդրուի բոլոր կազմակերպութիւններէն նկատի ունենալ այդ թուականը

Սկաուտական հանդէս Տէսիճի մէջ

ԼԻՈՆԻ «ՀԱՅ ԱՐԻ» ԳԱՅԼՈՒԿՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ Հ. Յ. Դ. ՏԱՆ ՄԷՋ

Կը նախագահէ Պ. Գ. ՓԻԼԱՐՃԵԱՆ, կը խօսի Վ. ՁՈՒԼՂԷՐԵԱՆ

Լիոնի կարող ուժերով կը ներկայացուի՝

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈԳԻՆ եւ ԴՈՒՒՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿՈՆԸ

Արտասանութիւն, մեներգ, պարերգ եւայլն:

Ընտանեկան Խնչոյք

Ի նպաստ ՏԻՍԻՆԻ Հ. Յ. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԱԶՄ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

ՎԱՂԸ, ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԷՆ ՄԻՆՉԵԻ 1

Հ. Յ. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՆԵՐՔՆԱՅԱՐԿԸ

Մուտքը ազատ է, ձոխ պիւֆէ մատչելի գիներով:

Կը հրաւիրուին ընկերներ, համակիրներ եւ հայրենակիցներ իրենց ընտանիքներով միասին:

Հաճելի ժամանց բարեկենդանի առթիւ:

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԻՆ, Salle GEOGRAPHIEի ՄԷՋ

184, Boulevard St. Germain, 184

Կը նախագահէ՝ ՎՐՈՒՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ. ՔԻՊԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ ԿԱԶՄՈՎ

Ղեկավարութեամբ ՍԱՐՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ (դաշնակ), Օր. Ա. ԵՐԱՄԵԱՆ (ջութակ), Օր. ԳՈՀ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ (երգ): Ֆիկ. ԼՈՒՍԻԿ, Օրիորդներ՝ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ԳՈՀ. ՖԷՐՄԱՆՄԱՆԵԱՆ եւ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՆԹԱՐՃԵԱՆ (արտասանութիւն):

Օր. ՋԱՌԱՓԵԱՆ (դաշնակ) Պ. Ս. ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ (երգ)

ԱՅՍ ՀԱՆԴԷՍԻՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՑԱՐԳԵՆ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ԾԻՇԱՏԱԿԸ ԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՆ ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ

Ծախքերու մասնակցութիւն 3 եւ 5 ֆրանք

Փարիզի Դրական Ակումբ ժողը Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 131 rue Cambronne ,métro Vaugirard, Զեկոյց՝ Պ. Ա. Խոնդկարեանէ, Նիւթ՝ Յարվագեանի «Ցարերքի ընդվզումը» տրամի մասին: Կը հրաւիրուին հայ գրողները եւ հայ գրականութիւնը սիրողները: Մուտքը ազատ է:

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ ՊԼՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, rue Troyon, Sèvres

ՅԱՅՏԱԳԻՐ.— Բռնաւորը, պատմական տրամ: Այքակապուկ, օբերէթ, փոքրիկ խոհարարները, վոտքվիլ:

Ղեկավար նուագախումբի եւ ֆոմերգի փրոֆ. Գ. Ա. ԱԼԷՄՇԱՀ

ԳԻՆ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ՝ 5, 10 եւ 15 ՖՐԱՆՔ:

"ՅԱՌԱՋ" ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39bis, Rue de la Défense

***

Քուրվուա-Պիւէբրի մէջ

ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

2bis rue Blanqui

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԽՓ

ՄՏԱՑՈՂ

Ժուլյեօզ, Ս. Մ.— 35:
Փիւժէ Միւռ Արժան. Ս. Մ.— 35:
Մեկնես, Պար.— 40:
Անվերս, Խուպ.— 100 Պէլժ.:
Քան, Գ. Զ.— 105:
Անվերս, Ն. Զ.— 315:

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼԻՔ

Տէր եւ Տիկին Միք. Գրիգորեան, Այրի Տիկին Ալմաստ Գրիգորեան եւ զաւակունք, Տիկին Երուանդուհի Կարսեան, Տիկին Իւղաբեր Սամուրեան (Մարսէյլ), Մելքոն Սամուրեան (Ամերիկա), Բանջարեան ընտանիք (Քալիֆորնիա) խորին շնորհակալութիւն կը յայտնեն ամէն անոնց, որոնք անձամբ, գրաւոր եւ ծաղկեպսակով ցաւակցութիւն յայտնեցին իրենց որդւոյն, թոռան, եղբօրորդւոյն եւ քեռորդւոյն՝ ԼՈՒԻՋ ԳՐԻԳՈՐԵԱՆի դառնաղէտ մահուան առթիւ:

Մասնաւոր շնորհակալութիւն Հ. Յ. Դ. Մարսէյլի Շրջ. Կոմիտէին, Ա. Ե. Հ. Կարմիր Խաչի Մարսէյլի մասնաճիւղի Վարչութեան եւ շաքարի գործարանի հայ եւ օտար աշխատաւորներուն:

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ փոխանցած ըլլալով իր ճաշարանը՝ **23 Rue de la Huchette**, զինքը տեսնել փափաքողներէն կը խնդրուի դիմել՝ **3, Rue Champolion, Rest. «Caucase»** եւ կամ **25, Rue Cardinal-Lemoine «Café - Bar»:**

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Թորգոմ Աբրահամեան կը փնտռէ իր քեռորդին՝ Վահրամ Մինասեան (Պոլսեցի), հօր անուն՝ Մինաս, մօր անուն՝ Եսթեր: Պատերազմէն առաջ, — իբր représentant — հաստատուած էր Անանիատի Խան, Պաղէշ-Թափու իսկ զինադադարին, Գուլումճի Խան, Ղալաթիա, Պոլիս: 1923ի աշնան մեկնած է Եւրոպա, չի գիտցուիր ո՛ւր ըլլալը: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Թորգոմ Աբրահամեանի, 20, Ave. Camille Pelletan, Marseille, (France):

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

14րդ ներկայացում — 14րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Շիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕԹԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF սրահին մէջ

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

ԱՅՍ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՀԻՇԴ 8.30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ

Նոյն թատերախաղը կը ներկայացուի 25 փետրուար Շաբաթ գիշեր Այֆորվիլի մէջ, կազմակերպուած ՅԲՐ. Հ. Կ. ԽԱՉԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ կողմէ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

Հայերու ժամադրավայրը

Ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ Եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՄԱՐՇԷՃԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezons, Courbevoie:** Մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirian**ի գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline, Paris.** Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir: Ընտրելի գիներ եւ ճոխ տեսակ: Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

Ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հիւմ նիւթերու (չոր պտուղ, ադիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու:

Կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց:

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Պարի դասեր

Լաւ պարող մը ըլլալու համար դիմեցէք՝

Պ. ԵԱՂՄՈՒՐԵԱՆԻ

(4 մրցանակ միջազգային մրցումներու մէջ)

Դիւրուսոյց մեթոտ եւ մատչելի գին

իր ժամանաւոր պարասրահին մէջ — կամ այցելու: Ժամադրութիւն առնելու համար գրել իրեն՝ 88, Bld. de Port Royal, Paris (5)

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise 8 նոսթանթինօփլը Նպարավաճառատան մէջ: Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն: Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրօններ

ՕԹՈՄՕԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

ՎԱՐԶՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի: Ջուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն: Դիմել՝ ՄԱՄԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ:

ՅԱՌԱՋԻ ԹԵՐԹՕՆԸ (47)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

Ճաչի առեն հետաքրքիր նայուածքներով կը հետեւէին անոր երբ անիկա սրահէն ներս կը մտնէր իր սեղանին առջեւ նստելու համար: Կը սկսէր փսփսուքը:

Ջարմանալու պատճառ չկար այս բոլորին մէջ, որովհետեւ Լիան վարժուած էր այդ նայուածքներուն Մատրիտի ու Փարիզի օրերուն: Պատասխանները տարօրինակ դառն անոր անտարբերութիւնը· կարծես թէ իրենք զոյութիւն անգամ չունէին անոր աչքին:

Հապա՛ Տիկին Տիուլէնտի ճաչերը չարաճճիական քառասուն երկու չիլինի փոխարէն... Պանդոկին հիւրանոցը... Փոքրիկ ննջասենեակն ու երկաթէ մահճակալը... Աղտոտ սրբիչը ... Թոքծածած օճառի մը կտորը ... Եւ թափթփած սպասուհին որ մէկ անգամ միայն քիչ մը զաղջ ջուր բերաւ իրեն ու ա՛չ չերեւցաւ...

Լիան նստած իր անկողնին մէջ, նայեցաւ աղտոտ հազուստներով այդ սպասուհիին եւ կիսկատար անգլերէնով մը պոռաց անոր երեսին.

— Ի՞նչ կ'ուզես, ինչո՞ւ սենեակս ես· գնա՛, կորսուէ՛, անգամ մըն ալ չդաս, աղտո՛տ...

Նէօյլիէն ու Փասէօ Րիքոլէթոսէն յետոյ, Լիան ինքզինքը զգաց բանտին մէջ: Մոռցեր էր Մարսէյլի սրճարանը կամ Պլանչ փողոցի իր ափաքրքրանը: Այդ տխուր օրերէն հետք, կեանքը ժպտած էր իրեն, բայց Տիկին Տիուլէնտի այս պանդոկը ճակատագրէն եկած նախատինք մը թուեցաւ դարձեալ· դժուար էր համակերպիլ:

Լիան հինգ օր չարունակ ապրեցաւ այդ պանդոկը եւ ամէն առտու ներկայացաւ ոստիկանատուն: Բայց հինգերորդ օրը զայրացած՝ չունչը առաւ ու ըսաւ.

— Ես չեմ գար ուրիշ անգամ: Տեսա՞ք ինչ որ ըրիք: Ես ձեզի ինծի համար ոչ մէկ տեղ կը գտնեմ, ոչ ալ ուրիշ մէկ մը որ ձեր ձեռքէն ազատի զիս: Ես

ՀԱՐԱՁ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՑԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԻԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ՇԱԲԱԹ
25
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933

25 Février
1933

ՅՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2122 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒՒ ԽՕՍՔ

ԱՐԿԱԾԱԽՆԴՐՈՒԹԻՒՆ

Ուրեմն, «Պրոմեթէ» կը թեւաթդէ ընդհանուր ապստամբութիւն Ռուսաստանի դէմ,— կարմիր կամ ճերմակ — հարստահարեալ ազգերու վերկութեան համար:

Այս ձգտումը ո՛ր եւ է նորութիւն չի պարունակեր մեզի համար: Բայց, թերեւս առաջին անգամ է որ «Պրոմեթէ»ի խմբակը այսքան կոպտօրէն կը դնէ խնդիրը, Սէյիտ Ճաֆէր Ահմէտի ստորագրութեամբ:

Այս տեսակէտէն, չափազանց բնորոշ է այն երկար քաղուածը, զոր կատարեցինք երէկ:

Սէյիտ Ճաֆէրի յօդուածը ունի, տակաւին, այլապէս ուշագրաւ կէտեր:

Ան խորապէս համոզուած է թէ՝ «բարեբաստիկ ելքի մը պիտի յանգի Կովկասի եւ Ուկրայնայի ձեռնարկած սրբազան պայքարը՝ իրենց անկախութեան համար»: Ու չարդարացներ ո՛ր եւ է վարանում կամ յոռետեսութիւն՝ այս մասին:

— «Պէտ է մեր խոհեալը հիմնենք ազգային շարժման սկզբունքին վրայ, որ յաջողութեամբ կը զարգանայ Արեւմուտքէն դէպի Արեւելք: Արդ, այն ժողովուրդները որ մեր օրերուն այդ սկզբունքին վրայ կը կռթնին, Ռուսաստանի մէջ կը կռուին իրենց ազգային իտէալին իրականացման համար: Այդ բոլոր ժողովուրդներուն միութիւնը գիրենք ընդմիշտ պիտի ազատէ ռուսական աշխարհակալութենէն»:

Սէյիտ Ճաֆէր մէկ յուրով կը լուայ այսօրուան եւ վաղուան Ռուսաստանը:

Ու կը մերժէ միութեան մէջ ընդունիլ «անոնք որ կը հաւատան ռուս ազատական ժողովրդապետութեան եւ անոր ուժին»: Անոնք խափանարար տարրեր են եւ «իրենց ճիգերը ուրիշ բանի չպիտի ձգտին, եթէ ոչ խափանել հարստահարեալ ժողովուրդներու այս միութեան իրականացումը»:

— « 1917ի յեղափոխութիւնը պէտք եղածին պէս հաստատեց ռուս ազատական ժողովրդապետութեան անընդունակութիւնը: Անոնք որ Ռուսաստանէն կը սպասեն իրենց փրկութիւնը, կ'ըմբռնե՞ն թէ վաղը այդ անգիտակից եւ անկայուն ռուս զանգուածը չպիտի խոյանայ հակառակ շարժումի մը դրօշին տակ, իրենց ժողովուրդին կրել տալու համար այնպիսի չարչարանքներ, որոնց առջեւ պիտի ճսեմանայ բոլշեւիկեան սարսափը···

«··· Եթէ հարստահարեալ ժողովուրդները տրամադիր են իրենց արիւնը թափելու իրենց ազատութեան համար, պէտք է զայն թափեն ոչ միայն ազատուելու համար բոլշեւիկներէն, այլեւ ազատագրուելու համար Ռուսաստանէն: Ու եթէ այսօր մտահոգութիւն կը նշմարենք ռուս ժողովրդավար շրջանակներուն մէջ, պատճառը պէտք է փնտռել այն իրողութեանց մէջ զորս մատնանշեցինք: Եթէ հասարակաց նպատակ մը կը կազմուի ռամկավարներէն մինչեւ միապետականները, ճորէն այդ իրողութիւններուն կը պարտինք զայն:

Ռուսեւճափոնական վէճին մէջ, չտեսա՞նք որ բոլոր ընդդիմադիր խմբակցութիւնները, Պ. Պ. Միլիուէովէն մինչեւ Կերենսկի եւ մինչեւ Զօր. Էճիֆին միացան կարմիր ճակատին եւ դիրք բռնեցին անոր կողքին:

Ռուսերու միութեան պէտք է պատասխանել հարստահարեալ ժողովուրդներու միութեամբ: Ա՛յս է փրկութեան միակ ճամբան, առանց եւ պատմական ճամբան»:

×

Այսպէս, ուրեմն, «Պրոմեթէ»ի մարդիկը մերկապարանոց հրապարակ դրած են իրենց ամբողջ քաղաքականութիւնը:

Ամէն բան կ'ըսեն բացորոշ: Ոչ մէկ մութ կամ երկդիմի խօսք:

— Ժողովուրդնե՛ր Կովկասի, Ուկրայնայի, Թուրքեստանի եւ ուրիշ հողամասերու, եթէ կ'ուզէք փրկուիլ, միացէք եւ խորտակեցէք ռուսական աշխարհակալութեան լուծը:

Անշուշտ կարելի չէ վէճի ենթարկել ո՛ր եւ է ժողովուրդի ապստամբման, անկախութեան իրաւունքը:

Արդարեւ սկզբունք մը, բնական պահանջ մըն է այդ, մանաւանդ մեր օրերուն:

Ազգերու պատմութեան մէջ, դեռերով արիւն հոսած է այդ իրաւունքին համար: Եւ միշտ ալ պիտի հոսի:

Այս դատին համար, հասկնալի կը գտնենք ամէնէն թեթեւ մոլեռանդութիւնն ալ:

Բայց, «Պրոմեթէ»ի չղթայակիրները իսկապէս անկախութի՞ւն է որ կը հետապնդեն, թէ, իրենց խելքն ու խիղճը վարձու տալով ուրիշ, այլապէս դաժան աշխարհակալութեան մը, կ'ուզեն արիւնազանգ լեռնադաշտի մը վերածել Կովկասը:

Դեռ ուրիշ հարցումներ ալ կրնայինք ընել: Բայց, նախապատուութիւն կուտանք այս մէկուն:

Մանաւանդ որ, այս ամբողջ արկածախնդրութիւնը պիտի պայթի Կովկասի դլխուն, հարեւան Թուրքիոյ բարեհաճ նայուածքին տակ:

Ուկրայնան եւ Թուրքեստանը չա՞տ հեռու են ինչպէս աշխարհագրութեամբ, նոյնպէս իրենց հնարաւորութիւններով:

Չի բաւեր ամէն ամիս պարբերական մը հրատարակել չահագործ պետութեան մը նպաստով, եւ անոր կողքին վրայ արձանագրել այս երկիրներուն անունները, ապացուցանելու համար թէ ամէն ինչ կարգին է եւ կը մնայ միայն — կրակել:

Միայն Կովկասը, ինքնին, լարիւրինթոս մըն է: Իսկական տրաքուելո՛ւ եւ «Պրոմեթէ»ն՝ վհուկ մը որ ատուերը կը չփոթէ իրաւունքին հետ:

Միայն Կովկասի մէջ եւ անոր սահմաններուն վրայ, այնքան ինճուկները եւ պայթուցիկները կան որ, գլխու պտոյտ կրնան պատճառել Ճաֆէր Սէյիտներուն:

Ըսելիք չունինք, եթէ կ'ուզեն պատմութիւնը կրկնել ճիշդ այնպէս ինչպէս 1917 — 18ին:

Այդ պարագային, կը կարծենք թէ վախտական «քաղաքական»ները չունին իրաւունք նոյն իսկ իրենց ժողովուրդներուն անունով խօսելու:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

«ԱՐԱԶ»

Սեղանիս վրայ է սիրուն հատոր մը, «Արազ»: Տարեգիրք:

Հարեւանցի թղթատելով, մասնաւոր գոհունակութիւն մը զգացի անոր համար որ, իսկապէս կը ծառայէ իր նպատակին:

Հրատարակուած է Պուէնոս Այրէսի մէջ, եւ կը ներկայացնէ ռումանահայ գաղութին կեանքը: Անցեալը ինչպէս ներկան:

Վերջին տասը տարիներու ընթացքին, ունեցանք շատ մը հրատարակութիւններ՝ իբրեւ տարեգիրք: Ֆրանսահայ, յունահայ, սուրիահայ, պարսկահայ, ամերիկահայ եւն.:

Ընդհանրապէս, ինչերը յաջողեցան արդարացնել իրենց առաջադրութիւնը, — ներկայացնել իրենց գաղութը այնպէս ինչպէս որ է:

Մեծ մասը նախընտրեց դառնալ գրքական հաւաքածոյ, ինչ որ բոլորովին ուրիշ բան է:

Ո՛ր եւ է գաղութի մէջ հրատարակուած տարեգիրք արժէք ունի այնքան որքան կապուած է իր միջավայրին հետ:

Պրպտումի, ուսումնասիրութեան իՙնչ անսպառ աղբիւրներ կան իւրաքանչիւր գաղութի մէջ:

Հարկ է իբրեւ, տեղիլ, լեզու տալ թուականներուն, անցքերուն, թուանշաններուն: Մէկ խօսքով՝ բուն իրականութեան:

«Արազ»ը կը լրացնէ այդ պահանջը՝ իր գաղութին համար:

Սիրունին յաջողած է արժեցնել իր տասնամեայ պրպտումները, պատմականէն մինչեւ գրականն ու ··· թմականը:

ՎԱՀԷ

1937Ի ՅՈՒՑԱՀԱՆԴԷՍԸ

Թերթերը կը գրեն թէ ծրագիր մը կը մշակուի համաշխարհային նոր ցուցահանդէս մը բանալու համար 1937ին, Փարիզի մէջ, Սէնի երկու ափերուն վրայ: Այս ցուցահանդէսը պիտի գերազանցէ գաղթային մեծ ցուցահանդէսը, որ տեղի ունեցաւ Ֆանի մը տարի առաջ: Շատ մը նորութիւններու կարգին, պիտի շինուին երկու մեծ պալատներ, որոնք պիտի պահուին ցուցահանդէսէն վերջը ալ, իբրեւ յիշատակարաններ: Շատ մը հին շէնքեր պիտի փլցուին, աւելի գեղեցկացնելով Էնվալիտէն մինչեւ Շան տը Մառս եղած տարածութիւնը: Արդէն իսկ պայմանագիրներ կնքուած են կարգ մը պետութեանց հետ:

Կազմակերպիչները կը յուսան թէ այս ցուցահանդէսը պիտի նպաստէ տնտեսական տագնապին մեղմացման:

ՅՈՑՑԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒԻՆ

Բողոքի ցոյցերը կը շարունակուին ամէն կողմ եւ մասնաւորապէս Փարիզի մէջ, նոր տուրքերու հաստատման դէմ: Փարիզի նպարեղէնի վաճառականներու միութիւնը նոր ժողով մը գումարեց առջի օր, եւ որոշեց շարունակել պայքարը:

Ֆուէպահանջ կիներու Միութիւնն ալ իր կարգին ժողով գումարելով, միաձայնութեամբ բանաձեւ մը, որով կը յայտարարէ թէ տուրքերը չվճարելու պայքար մը պիտի կազմակերպէ բոլոր հարկատու կիներուն մէջ, եթէ անյապաղ գոհացում չտան իրենց բողոքներուն (ֆուէարկութեան իրաւունք):

Ֆրանսական պազարներու Միութիւնն ալ միացաւ միւս կազմակերպութեանց, պայքարը շարունակելու համար:

Պետական պաշտօնեաներու դաշնակցութիւնը նոր կոչ մը ուղղեց իր անդամներուն, յանձնարարելով մերնալ միակամ եւ կարգապահ, շահելու համար իրենց դատը:

Խլրտումը կը շարունակուի նաեւ գաւառներու մէջ, միթինգներով, բանաձեւերով կամ խանութ փակելով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԳԻՒՂԱՑԻՆԵՐՈՒ ՎԻՃԱԿԸ Խ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՄԷՋ

Տեղատարափ ճառեր ու ամէն բանէ առաջ լուրջ մտահոգութիւն կը մատնեն

Պ. Վորոշիլով, Խ. Միութեան պատերազմական գործավարը, երկար ճառ մը խօսեցաւ հաւաքական անտեսութեանց «հարուածային վաչկատուր» համագումարին մէջ, գծելով պատկերը գիւղական կեանքին: Մօրհրդային մամուլը ամբողջութեամբ հրատարակեց այդ ճառը, որ կը պարունակէ մէկէ աւելի ուշագրաւ յայտնութիւններ: (Պ. Վորոշիլով վերջերս այցելած ըլլալով «Կոլխոզ»ներուն, առիթ ունեցած էր խօսելու գիւղացիներուն հետ):

Պատերազմական գործավարը չեշտեց թէ՝ «կուլակ»ը (ունեւոր գիւղացի) «ոչնչացած է ֆիզիքապէս», կամ աքսորուած, բայց միշտ կենդանի է: «Կուլակը միշտ կ'ապրի գիւղացիներուն մէջ, անոնց նախապաշարումներուն, սովորութիւններուն, առօրեայ կենցաղին մէջ՝ հանդէպ «կոլխոզ»ներուն, հասարակական աշխատանքին եւ սեփականութեան: Կարծողներ կան թէ անհետացած է ան, եւ սակայն միշտ գոյութիւն ունի· թէեւ անտեսանելի, ան է որ տուն կուտայ մեր չարժումներուն եւ կը վարէ «կոլխոզ»ներուն աշխատանքը: Նախկին ձգտումները միշտ զօրաւոր են հաւաքական անտեսութեանց անդամներուն մէջ:

Պատերազմական գործավարը խօսեցաւ նաեւ միջազգային կացութեան եւ կարմիր բանակի մասին: Ճառին այդ մասերը կուտանք յաջորդով:

Մխեւնոյն ժողովին մէջ Ստալինն ալ խօսելով, փառաբանեց հաւաքական անտեսութեանց սկզբունքը: «Երկու ճամբայ ունինք, — դրամատիրականը եւ ընկերվարականը: Անոնք որ կը կարծեն թէ երրորդ ճամբայ մը կայ, չարաչար կը սխալին· որովհետեւ այդ երրորդ ճամբան վերադարձն է դէպի ի անհատական անտեսութիւնը, իր կուլակներով եւ ուրիշ մանր դրամատէրներով: Կոլխոզներու ճամբան միակն է աշխատաւոր գիւղացիներուն համար: Ատենով, բարեկեցիկ գիւղացի դառնալու համար, պէտք էր շահագործել իր դրացիները· մինչդեռ այդպէս չէ հաւաքական անտեսութեան մէջ· եւ դիւրին ալ չէ շահագործել իր դրացին, քանի որ հողը անհատական սեփականութիւն չէ այլ եւս: Եթէ պարկեշտօրէն աշխատինք մենք մեզի եւ մեր կոլխոզներուն համար, պիտի յաջողինք երկու – երեք տարիէն կոլխոզներու բոլոր անդամները բարձրացնել բարեկեցիկ մարդոց մակարդակին· մարդիկ որ պիտի ունենան առատ բերք եւ պիտի կրնան մշակել իրենց միտքը: Կրնանք հասնիլ այդ օրին եւ պիտի հասնինք ամէն գնով»:

Չինաստան մերժեց ճափոնի վերջնագիրը

Չինական կառավարութիւնը մերժեց ճափոնի վերջնագիրը, որ կը պահանջէր զօրքերը քաշել ժէհոլի շրջանէն:

Այս պատասխանին վրայ, ճափոնցիները որոշեցին յարձակողականի դիմել, ոչ միայն այդ շրջանը գրաւելու, այլ եւ բուն Չինաստանի դէմ գործելու համար: Գործողութիւնները սկսած են արդէն, եւ չինական զօրքերը կ'ամրանան իրենց դիրքերուն մէջ: Վախ կայ որ թշնամութիւնները ծաւալին լայն ճակատի մը վրայ:

Միեւնոյն ատեն, ճափոն կը պատրաստուի քաշուիլ Ազգերու Դաշնակցութենէն: Իր պատուիրակութիւնը արդէն կապած է բեռները եւ կը սպասէ վերջնական հրահանգի:

Այս դէպքը կրնայ ծանր հետեւանքներ ունենալ, միջազգային տեսակէտով:

*** *Վերջին լուրերու համաձայն, չինական զինուորները ուժդնօրէն կը դիմադրեն ճափոնական յարձակողականի: Չինական բոլոր զօրքերը կը համախմբուին ռազմադաշտին վրայ, որպէս զի թոյլ չտան որ ճափոնական զինուորները Չինաստան մտնեն:*

*** *Անգլիոյ երեսի· ժողովին մէջ, ընդդիմադիրները պահանջեցին արգիլել զէնքի եւ ռազմամթերքի վաճառումը՝ երկու պատերազմիկներուն: Կառավարութիւնը կը վարանի, սպասելով որ միւս պետութիւններն ալ ընդունին այս տեսակէտը: Պահպանողականները չեն ուզեր որ Անգլիա ո՛ր եւ է ձեւով միջամտէ այս վէճին:*

*** *Ազգերու Դաշնակցութեան արտակարգ ընդհ· ժողովը գումարուեցաւ երէկ, չինեւճափոնական պատերազմին առթիւ:*

Տճնաչան երկուքի՝ Զինաթափութեան ժողովին մէջ

Ցետաձգելով ռազմական օդանաւերու ջնջման ծրագիրը, զինաթափութեան խորհրդաժողովը առջի օր նորէն քննեց բոլոր բանակները միօրինակ ձեւի մը վերածելու առաջարկը:

Երեք ծրագիրներ կան սեղանի վրայ.— Ֆրանսականը՝ որ կը թելադրէ միօրինակ ձեւի մը վերածել բոլոր բանակները, սահմանափակելով թիւը եւ կրճատելով զինուորութեան շրջանը: Իտալականը՝ որ բանակներու նոր կազմակերպութիւնը կը կապէ յարձակողական դէնքերու արգիլման եւ զերմանականը, որ մեծ տարբերութիւն չունի իտալականէն: Երկար վիճաբանութիւններէ յետոյ, ֆրանսական ծրագիրը չահեցաւ 21 ձայն 5ի դէմ: Բայց պատուիրակութեանց թիւն ըլլալով 57, կը նշանակէ թէ 31 երկիրներ ձեռնպահ մնացած են: Իրազեկները կը կարծեն թէ յոյս չկայ որ վերջնապէս ընդունուի ֆրանսական ծրագիրը: Մնաց որ, Փարիզի աղգայնական շրջանակները գոհ չեն այդ ծրագրէն եւ անոր ձախողումը կը մաղթեն ամէն գնով:

Գաղտնի զեմ՝ Հունգարիոյ համար

Աւստրիոյ վարչապետին հրամանով, պաշտօնական եղաւ երկաթուղիներու ընդհ· անօրէնը, որ փորձած էր գաղտնի զէնք մտցնել Հունգարիա: Զէնքերը պարունակող վակոնները իբրեւ թէ Իտալիա պիտի ղրկուէին, մինչդեռ պարապ վակոններ ղրկուած են Իտալիա, իսկ լեցուն վակոնները՝ Հունգարիա:

Այս փոխադրութեան համար 150,000 շիլին խոստացուած էր: Խորտակութիւնը երեսան հանեցին երկու ընկերվարական երեսփոխանները:

Մինչդեռ փակուած կը համարուէր, բայց փոքր համաձայնութեան երկիրները յուզուած են եւ խիստ միջոցներ կը պահանջեն:

Կասկածներ կան թէ Հիթլէրի կուսակցութիւնն ալ մեղսակից է այս մաքսանենգութեան:

(Լուրերու շարունակութիւնը Ա՛րդէն Դ· Էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ ՊԷՅՐՈՒԹԻ 4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

··· *Խմբագիր*

Սէն ժիւվիէին ան սէնթ ալպան, 23 փետր· — Պէյրութի հրկիզեալներուն եղբայրական աջակցութեան համար հաւաքեցի **93** ֆր·, հետեւեալ հայրենակիցներէ:

Այս կիրակի դարձեալ պիտի հա—

7րդ ՅԱՒՆ

ւաքիմ:	Գ. Պօյաճեան	
		Ֆր.
Գրիգոր Դանիէլեան	.....	15
Սերովբէ Ձէնտէրէճեան	.....	10
Կարապետ Ղրմեան	.....	10
Տիգրան Ղրմեան	.....	5
Գրիգոր Բալուցեան	.....	5
Սարգիս Պիւլպիւլեան	.....	5
Ռմն Հայ	.....	5
Գէորգ Ղազարոսեան	.....	5
Յակոբ Սէթեան	.....	5
Թագուհի Փափազեան	.....	5
Ե· Խանճեան	.....	5
Կարպիս Շահմիրեան	.....	5
Գրիգոր Արմենուհի	.....	5
Քանի մը հոգի	.....	8
Գումար		93
Արմենակ Երիմեան	.....	25
Գումար		118
Փետր· 24ի գումարը		2230
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ		2348

ՄԷԿ ՄԻԼԻՈՆ ՖՐԱՆՔ ՆՊԱՍՏ ԳՈՐԾԱԶՈՒՐԿՆԵՐՈՒՆ

Երեսփ· ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ, աշխատանքի նախարարը բացատրութիւններ տուաւ գործազրկութեան տագնապի եւ նպաստներու բաշխման մասին: Յայտարարեց թէ մինչեւ հիմա մէկ միլիառ ֆրանքի գումար մը վճարուած է գործազուրկներուն, «ինչ որ զանցառելի ճիգ մը չէ»: Նախարարը աւելցուց թէ գործազուրկներու թիւը կը նուազի փաբիզեան շրջանին մէջ եւ թէ տագնապը պիտի մեղմանայ հաւանաբար:

Ցետոյ յայտնեց թէ պիտի դիմէ ելմտական նախարարին, որպէս զի անհրաժեշտ վարկերը յատկացուին համայնքներուն: Միեւնոյն ատեն ճնութեան պիտի ենթարկուի նահանգային վարկերը աւելցնելու խնդիրը: Ինչ կը վերաբերի կարգ մը խստութեանց, պատճառը այն է որ խարդախութիւնները շատցած են: Կառավարութիւնը հրահանգած է որ նպաստի սնտուկ հաստատուի, ամէն ուր որ առնուազն տասը գործազուրկներ կը գտնուին: Գալով հիւանդ գործազուրկներուն, անոնք կրնան օգտուիլ միայն ընկերային ապահովագրութեան սնտուկէն: Տղոց նպաստի խնդիրը առանձին պիտի ճնուի· բայց նախարարը այժմէն պատրաստ է նկատի առնելու մասնաւոր պարագաները:

ԿԱՐՄԻՐՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պերլինի ֆաղսֆական ոստիկանութիւնը հինգշաբթի գիշեր կոխեց «Ռարլ Լիպնէխտի Տունը», որ համայնավար կուսակցութեան ընդհ· կեդրոնն է: Խուզարկութեանց ընթացքին, բազմաթիւ թուղթիկներ, գրոյկներ եւ հակօրէն փաստաթուղթեր բռնուեցան:

ԹԻՄՈՒՐԹԱՇ ՀԻՒԱՆԴ

Թէհրանէն կը հեռագրեն թէ Թիմուրթաշ փետր· 21ին Թէհրանէն դուրս, Նասր Ֆանարի բանտը փոխադրուեցաւ: Պալատական նախկին նախարարը սրտի ծանր հիւանդութիւն մը ունի եւ կը դարմանուի բժիշկներու կողմէ, սպասելով դատավարութեան: Ամբաստանագիրը կ'ըսէ թէ նախկին նախարարը չարաչար գործածած է իր հեղինակութիւնը, դրամներու փոխանակութեան եւ Ազգ· Դրամատան գործերուն մէջ:

ՁՈՒԶԵՐ ՎԵՐԱԴԱՌՆԱԼ

Պ· Փ· Վէրէկին, Ֆանատայի 15000 Տուխուպորներուն նախագահը, գերագոյն ատեանին դիմեց, խնդրելով որ Ռուսաստան չդրկեն գինը: Վէրէկին Չեկայի գործակալ ճանչցուած է, բայց կը վախնայ որ գնդակահարուի, եթէ վերադառնայ:

ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏԻՐՈՋ ԲԱՑԱԿԱՅԻ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒ

ՀԱՅՈՑ ՊԱՏՐԻԱՐՔԱԿԱՆ ՀԱՄԱԿԱՐԳԻ ՀԱՄԱՐ ՊԱՅՔԱՐ

Calomniez, calomniez, il en restera toujours quelque chose.

Ահա թե ինչ կը մտածէ ամէն մարդ, որ կը տեսնէ, թէ ինչպէս Հայոց Պատրիարքական Համակարգի Հանդէպ Ազգային Ժողովի Նախագահ Տ. Գարեգին Վրդ. Զարդարեանի Ղեկավարած Ընդդիմադիր Խումբը, Ամէն Միջոցի Դիմելով, Կը Ջանայ Ստեղծել Ամէն Տեսակ Խոչընդոտներ Եւ Դժուարութիւններ Հոգեւոր Եւ Ազգային Գործերու Բնականոն Ընթացքին Համար։

Ինչպէս Ամէն Տարի, Այնպէս Ալ Անցեալ Տարի, Ազգային Ժողովի Նախագահ Տ. Գարեգին Վրդ. Զարդարեան

ՀԱՐԳԱՆՔ ՍԱՍՈՒՆԻ ՎՀԱՐԱՆՔԻ ՄԵՋ

Ս.- 800 տարի ցար ու սեռ իրարայրի մեջ

ՀԱՏՎԱԾ VIII

Հանգիստ ապրելու համար նախ պետք էր ամրացնել ներքին դիրքերը։ Ամրացնել ոչ միայն զենքի ուժով, այլև ներքին կյանքի կարգավորմամբ։ Ամրացնել ոչ միայն ռազմական, այլև տնտեսական ուժերի միջոցով։ Ամրացնել ոչ միայն ներկան, այլև ապագան։ Ամրացնել ոչ միայն ինքդ քեզ, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ։ Ամրացնել ոչ միայն ներքին, այլև արտաքին քաղաքականությունը։

Ահա այս ամենը անելու համար էր, որ Վահրամ Պահլավունին ձեռնամուխ եղավ ամրացնելու Հայոց Սյունիքի սահմանները։ Ամրացնելու համար նա հարկավոր էր համարում ոչ միայն ամրացնել Սյունիքի սահմանները, այլև ընդարձակել նրանց։ Ընդարձակել ոչ միայն ռազմական, այլև տնտեսական նկատումներով։ Ընդարձակել ոչ միայն ներկայի, այլև ապագայի համար։

Ընդարձակել ոչ միայն Սյունիքի, այլև Հայաստանի համար։

Ընդարձակել ոչ միայն Հայաստանի, այլև ամբողջ աշխարհի համար։

Ընդարձակել ոչ միայն ինքդ քեզ, այլև ամբողջ աշխարհի առաջ։

Ընդարձակել ոչ միայն ներքին, այլև արտաքին քաղաքականությունը։

Ահա այս ամենը անելու համար էր, որ Վահրամ Պահլավունին ձեռնամուխ եղավ ամրացնելու Հայոց Սյունիքի սահմանները։ Ամրացնելու համար նա հարկավոր էր համարում ոչ միայն ամրացնել Սյունիքի սահմանները, այլև ընդարձակել նրանց։ Ընդարձակել ոչ միայն ռազմական, այլև տնտեսական նկատումներով։ Ընդարձակել ոչ միայն ներկայի, այլև ապագայի համար։

Ընդարձակել ոչ միայն Սյունիքի, այլև Հայաստանի համար։

Ընդարձակել ոչ միայն Հայաստանի

Ժամը 437 հիմնական արագութիւն

Անգլիացի ճկմպլը ինքնաշարժի արագութեան փորձ մը կատարելով, կրցաւ մէկ ժամուան մէջ կարել 438 քիլոմեդր ճամբայ: Այս աննախընթաց փորձը խորապէս ցնցած եւ յղնեցուցած էր վարիչը, որ շուտով Անգլիա պիտի վերադառնայ, հանդստանալու համար:

ՄԱԿԵԴՈՆԱՑԻՆԵՐԸ ԿԸ ՇԱՐՈՒՆԱԿԵՆ ...

Հինգշաբթի իրիկուն, մակեդոնական երկու խումբեր իրարու հանդիպեցան Սոֆիայի մէկ փողոցին մէջ եւ կրակ տեղացին իրարու դէմ: Երկու հոգի սպաննուեցան եւ մէկ հոգի վիրաւորուեցաւ:

8.

Հ. Դ.

Փարիզ եւ արուարձանները

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵՒՈՐ

կարեւոր խորհրդակցութեան մը համար Ժողովի կը հրաւիրէ *ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ՍԱՐՍԷԼԻ, ՊԻՑԵԱՆ-ԲՈՒԻՐԻ, ԱՆԻԷՌԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ* կոմիտիներու վարչութիւնները վաղը կիրակի առաւօտ ժամը 10ին, 32 Avenue Gobelins-ի սրճարանին վերնայարկը:

Գաւառ

ՄԱՐՍԷՑԻ Հ. Ց. Դ. Պատանեկան Միութեան ընկերական ժողովը այս երեկոյ ժամը 8.30ին իրենց ընթերցասրահին մէջ:

ՓԵՏՐՈՒԱՐ 18Ը ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

Ավինեոնի Մէջ

Նախաձեռնութեամբ Հ. Ց. Դ. ՄՈՒՐԱՏ ԿՈՄԻՏԷԻՆ եւ ԱՆԴՐԱՆԻԿ ԽՈՒՄԲԻՆ

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՒԱՔԱՍԵՂԻԻՆ

Կը խօսի՝ Ընկ. ՊՕՂՈՍ ՀԻՍՍԵԱՆ

Մանրամասնութիւնները տեղւոյն վրայ:

Թատերական ներկայացում Շաղէթի մէջ

ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ՇԱՂԷԹԻ Հ. Ց. Դ. ԲԱՐԳԷՆ ՍԻՒՆԻ ԽՈՒՄԲԻ

Վաղը կիրակի կէս օրէ վերջ ժամը 2ին **Pathée**-ի սրահը

Կը խօսի՝ ընկ. ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ

Կը ներկայացուին *ՄԵՐ ԱՄԱԹԻՕՐՆԵՐԸ* եւ *ՊԱՇՏՕՆՍ Է ԽՈՒՆԲԱԼ* (գաւեշտ)

Գեղարուեստական բաժին:

Ընտանեկան Խնդոյք

Ի նպաստ ՏՒՍԻՆԻ Հ. Ց. Դ. ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆՈՐԱԿԱՌՈՒՑ ԳՐԱԴԱՐԱՆԻՆ

ԱՑՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ 1

Հ. Ց. Դ. ԺՈՂՈՎՐԴԱՅԻՆ ՏԱՆ ՆԵՐԲՆԱՑԱՐԿԸ

Մուտքը ազատ է· ձոխ պիւֆէ մատչելի գիներով·

Կը հրաւիրուին ընկերներ, համակիրներ եւ հայրենակիցներ իրենց ընտանիքներով միասին·

Հաճելի ժամանց Բարեկենդանի առթիւ·

Զ. Ո. ՄԻՈՒԹԵԱՆ ՆԵՐԿԱՑԱՑՈՒՄՆԵՐԸ ՎԱԼԱՆՍԻ ՄԷՋ

ԱՑՍՕՐ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԻՆ

Հ· Ց· ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻՆ ՄԷՋ

ԱՆԴՐԱՆԻԿ

(Հեղինակ՝ Ա. ՇԻՏԱՆԵԱՆ)

Սկաուտական հանդէս Տհսիճի մէջ

ԼԻՈՆԻ «ՀԱՅ ԱՐԻ» ԳԱՅԼՈՒԿՆԵՐՈՒ ԽՈՒՄԲԻՆ ԿՈՂՄԷ

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԷՆ Հ. Ց. Դ. ՏԱՆ ՄԷՋ

Կը նախագահէ Պ· Գ· ՔԻԼԱՐՃԵԱՆ, կը խօսի Վ· ՋՈՒՂՂԵՐԵԱՆ

Լիոնի կարող ուժերով կը ներկայացուի՝

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՈԳԻՆ եւ ԴՈՒՍՄԻ ՎԱՃԱՌԱԿԱՆԸ

Արտասանութիւն, մեներգ, պարերգ եւայլն·

Զ. Ո· ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՏՕՆԷ ԱՊՐԻԼ ՏԱՍՆԸՄԻԿԻ ԱԶԳ. ՏՕՆԸ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԷՋ, 23 ԱՊՐԻԼ, ԿԻՐԱԿԻ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 9ԻՆ

ՍԱԼ ԿԱՎՈՅԻ ՄԷՋ

14րդ ներկայացում *14րդ ներկայացում*

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Հիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՉԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահին մէջ*

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԻՆ

Կը ներկայացուի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶԸ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ

Նոյն թատերախաղը կը ներկայացուի *25* փետրուար շաբաթ գիշեր Ալֆորվիլի մէջ, կազմակերպուած *ՅԱՐ. Հ. Կ. ԽԱԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ* կողմէ

ՏՈՄՍԵՐՈՒԻ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ԻՆ, Salle GEOGRAPHIE-ի ՄԷՋ

184, Boulevard St. Germain, 184

Կը ճախագահէ՝ ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ· ՓԻՊԱՐԵԱՆ

Կը խօսի՝ Պ· ԵՐ· ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ ԿԱԶՄՈՎ

Ղեկավարութեամբ ՍԱՌՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵՒԵԱՆ (դաշնակ), Օր· ԱԼ· ԵՐԱՄԵԱՆ (ջութակ), Օր· ԳՈՀ· ՂԱՐԻՊԵԱՆ (երգ): Տիկ· ԼՈՒՍԻԿ, Օրիորդներ՝ Ա· ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ԳՈՀ· ՖԵՐՄԱՆՄԱՆԵԱՆ եւ Պ· ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՆԹԱՐՃԵԱՆ (արտասանութիւն):

Օր· ՋԱՌԱՓԵԱՆ (դաշնակ) Պ· Ս· ՆԱՒԱՍԱՐԴԵԱՆ (երգ)

ԱՑՍ ՀԱՆԴԷՍԻՆ ԿԸ ՀՐԱԽԻՐՈՒԻ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՆՑ ՈՐ ԿԸ ՑԱՐԳԵՆ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ԳԻՇԱՏԱԿԸ ԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՆ ՔԱԶԱԼԵՐԵԼ ՀԱՑ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ

Նախերու մասնակցութիւն 3 եւ 5 ֆրանք

Փարիզի Գրական Ակումբ *այսօր Շաբաթ իրիկուն, ժամը 9ին, 131* rue Cambronne, métro Vaugirard· *Զեկոյց՝ Պ. Ա. Խոնդկարեանէ· Նիւթ՝ Յարվագեանի «Ցարերքի ընդվզումը» տրամի մասին: Կը հրաւիրուին հայ գրողները եւ հայ գրականութիւնը սիրողները: Մուտքը ազատ է:*

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿՈՂՄԷ

ի նպաստ ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ

ՎԱՂԸ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, rue Troyon, Sèvres

ՅԱՅՏԱԳԻՐ.— Բունաւորը, *պատմական տրամ*, Այգկապուկ, *օբերէթ*, փոքրիկ խոհարարները, *վոտքվիր*:

Ղեկավար նուագախումբի եւ համերգի փրոֆ. Գ. Ա. ԱԼԷՄՇԱՀ

ԳԻՆ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ 5, 10 եւ 15 ՖՐԱՆՔ:

ՓԱՐԻԶԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԸ

Փարիզի Աղքատախնամի վարչութիւնը հրապարակաւ իր չնորհակալութիւնը կը յայտնէ Փրոֆ· Կօսէի եւ Տիկին Էմէրեանի որոնք հաճեցան առանձնել իր փետր· 4ի պարահանդէսին հովանաւորութիւնը, բայց իրենց հիւանդութեան պատճառաւ չկրցան ներկայ ըլլալ երեկոյթին:

Վարչութիւնը չնորհակալութիւն կը յայտնէ նաեւ փարիզահայ հասարակութեան որ հոծ բազմութեամբ ներկայ եղաւ այս հանդիսին եւ օժանդակեց անոր յաջողութեան:

Վարչութիւնս չնորհակալութեամբ ստացաւ Պ· Ժիրայր Էմէրեանէ այս առթիւ նուիրած նկարը որ հանդիսին միջոցին աճուրդի դրուեցաւ եւ հասարակութեան կողմէ գնուա այն ընդունելութիւնը որուն արժանի էր:

⁂ *Աղքատախնամի տարեկան ընդհ· ժողովը տեղի կ'ունենայ փետր· 26ին, ժամը 11ին, եկեղեցւոյ Նորհաղարանը: Համաձայն կանոնագրին, սոյն ժողովը պիտի ընդունի ներկայ վարչութեան հրաժարականը եւ լսելէ ետք անոր տարեկան համարատուութիւնը՝ պիտի կատարէ նոր ընտրութիւններ:*

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Հ. Ց. Դ. ՏԻՍԻՆԻ ՊԱՏ. ՄԻՈՒԹԵԱՆ Նորակազմ զրադարանը բաց է հայրենակիցներու համար Շորեքշաբթի եւ Ուրբաթ երեկոները ժամը 7էն մինչեւ 9.30, իսկ կիրակի առաւօտները ժամը 10էն 12: Կը հրաւիրուի ընթերցասէր հասարակութիւնը օգտուելու զրադարանի գիրքերէն:

Վարչութիւն

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մ. Ա.ԶՆԱՒՈՐԵԱՆ փոխանցած ըլլալով իր ճաշարանը՝ **23 Rue de la Huchette**, *գինքը տեսնել փափաքողներէն կը խնդրուի դիմել՝* **3, Rue Champolion, Rest. «Caucase»** *եւ կամ* **25, Rue Cardinal-Lemoine «Café - Bar»:**

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)

Le Gérant : H. STEPHAN

17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

Տօքթ. ՋԵՆՕՓ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Métro: N. D. de Lorette· Pelletier - Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՈՒԱԳԻՏ ԹՈՒՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻՍԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12· Առաւօտները ժամադրութեամբ·

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան **Ֆ Լ Օ Ր Ի Ա**

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէծքօ ծտէօն եւ սէն միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻԻՆ ՄԵՐ ԳԻՆԵՐՈՒՆ

ՁԵՐ ՇԱՀԸ կը պահանջէ որ նկարուելու համար դիմէք միայն **ՔԷՕՍԱԵԱՆԻ** նոր բացած լուսանկարչատունը 11, PLACE JULES-GUESDE (*Քլաս տ'Էքս կամաբին քով*), MARSEILLE:

Օգտուելու համար միայն երկու ամսուան համար մեր բացառիկ գիներէն: Պիտի գտնէք ձեր ձաշակին համապատասխան ամէն կարգի նկարներ:

Քարտ տ'Իտանտիթէ ըզթուշով միասին 6 *հատ* 4 *ֆր·* 12 *հատը* 6 *ֆր·*
Քարտ տը վիզիթ » » 6 *հատը* 9 *ֆր·* 12 » 12 *ֆր·*
Քարտ Փոսթալ » » 6 *հատը* 15 *ֆր·* 12 » 20 *ֆր·*

Պատրաստ ունինք յեղափոխական հերոսներու նկարները եւ քարտ: Մեծաքանակ գնողներուն 100 քարտ փոսթալը 40 ֆր·: 1000 քարտ 200 ֆր·: Ապսպրանք կ'ընդունինք ամէն տեղէ:

Հրաւէր բոլոր փափկաճաշակներուն

ճաշարան **Գ Ա Ռ Լ Օ**

34 Rue St. Lazare, Paris (9)

Արեւելեան եւ եւրոպական համեղ եւ խնամուած կերակուրներ Գիները շատ դիւրամատչելի, արագ եւ անթերի սպասարկութիւն

Մի մոռնաք իր անունի մածունը

ՕԹՕՄՈԲԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Թորգոմ Աբրահամեան կը փնտռէ իր քեռորդին՝ Վահրամ Մինասեան (Պոլսեցի), հօր անուն՝ Մինաս, մօր անուն՝ Սոֆիա: Պատերազմէն առաջ, — իբր représentant — հաստատուած էր Անանիատի Խան, Պաղչէ-Գափու իսկ զինադադարին, Գալաթիա, Պոլիս: 1923ի աշնան մեկնած է Եւրոպա, չի գիտցուիր ո՛ւր ըլլալը: Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Թորգոմ Աբրահամեանի, 20, Ave. Camille Pelletan, Marseille, (France)

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել:

— Խոշակեկան Արեւեանէն ստացուած չիկը էրզրումի (Ումուտում) գիղէն, կը փնտռէ իր ծնողքը եւ ազգականները: Կը խնդրուի բոլոր էրզումցի եւ Ումուտումցի հայրենակիցներէն, որ բարի ըլլան իրենց մասին ունեցած տեղեկութիւնները հաղորդել K. Boyadjien, c/o Kh. Boyadjian, rue de la Pelisserie, N. 4. Uzès (Gard) France:

“ՅԱՌԱՋ„ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39 bis, Rue de la Défense

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

ԱՆԳԼԻԱ 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

Այս հինգ օրուան մէջ Ծովակալը խորհեցաւ կանչել զայն հարցաքննելու համար· բայց օգուտ պիտի ունենա՞ր· չէ՞ որ Լիան աւելի գիտէր էր հիմա: Լիտիա Հէսի հետ զայն չիոթած ըլլալու իրողութիւնը պարտութիւն մըն էր իրենց համար:

Բինկլընտի «տօսիէ»ն աչքէ անցընելէ ետք, այլ եւս աւելորդ սեպած էր այդ հարցաքննութիւնը: Իր մարդիկը կը հետեւէին անոր շարժումներուն Լոնտոնի մէջ ու եթէ կասկածելի բան մը նշմարէին, պիտի տեղեկացնէին իրեն անմիջապէս: Ոչ մէկ լուր բերած էին դեռ: Եւ հիմա աղջիկը ինքնաբերաբար կ'այցելէր իրեն: Զայրացած պէտք է ըլլար ան տեսնելով այս յանկարծական բռնաբարումը իր ազատութեան:

Դուռը բացուեցաւ: Լիան ներս մտաւ սքանչելի ժպիտ մը իր շրթունքներուն վրայ եւ ներողութիւն խնդրեց այս անհրաւէր այցելութեան համար: Ծովակալը չուարած էր:

— Կը ցաւիմ այս ձանձրոյթին համար, ըսաւ Լիան անգլիերէնէն լեզուով:

Ծովակալը անոր հրամցուց ամէնէն հանգստաւէտ աթոռը:

— Կ'ուզէ՞ք որ դէմքս լոյսին դարձուցած նստիմ, հարցուց հեղնոտ ծիծաղով մը:

Ծովակալը մտադիր էր տեսակցութիւնը կատարել լրջութեամբ եւ պաշտօնապէս: Աղջիկը պէտք չէ մոռնար թէ Ծովակալութեան չէնքին մէջն էր ինք: Պէտք է հասկնար մանաւանդ որ իրենց վերջին հանդիպումէն ի վեր ծովակալը կարդացած էր իր «տօսիէ»ն:

Խորամանկ էր ծովակալը, հակառակ իր արհեստին· չատ քիչերը դիտէին թէ որքան վտանգաւոր էր ան մարդ:

— Ես ալ վստահինք իրարու, ըսաւ ծովակալը սիկարէթ մը հրամցնելով անոր· ըսէք, խնդրեմ, ի՞նչ է ձեր այցելութեան շարժառիթը:

Լիան նկարագրեց Թորինկթըն Սքուէրի պանդոկը· սրամիտ ակնարկութիւններ ըրաւ պանդոկին մթնոլորտին մասին եւ երկուքը միասին կոկորդալիր խնդացին:

— Գաւառան մըն է այդ պանդոկը, պարո՛ն· աչխարհիկ կին մըն եմ ես, դիտէք· «տօսիէ»ս ունիք ձեր ձեռքին տակ եւ ծանօթ էք իմ անցեալիս· ձեզմէ գաղտնիք չունիմ: Գիտէք անշուշտ որ ամուսնացած էի Հնդկաստանի մէջ անգլիացի պինուորի մը հետ որ երեւի այս պանդոկին մէջ ծնած էր: Կը ծըխէր անդադար, ինչպէս մեր հիւրանոցին ծերունի պարոնները: Աստուա՛ծ իմ, ի՛նչ խօսակցութիւն ... Ինծի կը պատմեն թէ ինչեր ունին իրենց բաժանքին մէջ ... Ստամոքսներու պարունակութեան մասին խօսող կի՞ն եմ ես ...

— Ըսել կ'ուզէք որ սի՞րոը աւելի մօտ է ձեր ճաշակին...

— Բնականաբար· ձեր Սըր Ջարլզը անկիրթ կերպով խօսեցաւ ինծի հետ անցեալ օր··· Հերքեցի՞ իր ըսածները::: Ամօ՞թ է··· Սէրը անիմաստ է միայն Թորինկթըն Սքուէրի այդ պառաւներուն համար··· Եւ իրաւունք ալ ունին չիտակը··· Մեղք է զանոնք սիրել···

— Սիրոյ կը հաւատա՞ք, Տիկին:

— Ինչո՞ւ չէ· այնքա՛ն տեսած եմ զայն··· Ցանցաւո՞ր եմ երբ մարդիկ կը սիրեն զիս· առիկա իրենց բնութեան մէջն է, պարո՛ն···

— Ուրեմն դուք համոզուա՞ծ էք որ մարդիկ չեն կրնար դիմադրել անոր...

— Ո՛չ, եթէ տարփանքը մտած է իրենց ներսը···

— Իսկ զապե՞լ այդ տարփանքը···

— Երբե՛ք:

— Պատի՞ւը···

— Մարդիկ պատիւ չունին, պարո՛ն, երբ կը սկսին սիրել···

— Շատ դէշ կարծիք ունիք մեր մասին···

Լիան ուսերը թօթուեց ու ժպտեցաւ·

— Օ՛հ, ո՛չ, պարո՛ն, ես կը սիրեմ այրերը· բարի եղած են ինծի հետ ո՛եւ մանաւանդ· իսկ ուրիշներ՝ չար· սիրած կ'ըլլան··· Եւ ինչո՞ւ չէ·· Թորինկթըն Սքուէրը ապրող կիներո՞ւն կը նախանձ ես···

Ծովակալը լրջութեամբ չատաւ այդ խօսքը: Այդ կնոջ ներկայութիւնը դրասենեակին մէջ առնուազն անհամապատասխան էր իր առօրեայ պարտականքին: Կը սիրէր կիները, բայց աւելի եւս կը սիրէր իր պաշտօնը: Չուզեց չարունակել խօսակցութիւնը այդ մտերմիկ չէնջը:

— Բայց ինչո՞ւ գրդռուած էք այդպէս· Թորինկթըն Սքուէր չպիտի երթայ նակիլ միշտ:

— Բայց սա տասնըհինգ օրը, պարո՛ն, ի՞նչպէս կրնամ տանիլ···

— Ի՞նչ կը թելադրէք···

— Եթէ կարելի ըլլար փոքր յարկաբաժին մը ունենալ Սաւոյ պանդոկին կամ ···

— Սաւոյը չատ սուղ է, բայց համար Թորինկթըն Սքուէրի գիներուն չեմ կարծեր որ անգլիական կառավարութիւնը ի վիճակի է այդ ծախքը հոգալու:

Թարգմ· Ֆ· Մ·

(Շարունակելի)

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

ՅԱՌԱՋ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian
Rédaction & Administration
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

17, Rue Damesme PARIS (13e)
Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԿԻՐԱԿԻ
26
ՓԵՏՐՈՒԱՐ
1933

26 Février
1933

ՅՕԴ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 2123

Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ

ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

«ԵՐԲ ՁԱԿԱՏԱԳԻՐԸ ԿԸ ԿԱՏՂԻ»

Փարիզեան չարաթաթերէ մը, «Ֆէ – Տիվէր», իր վերջին թիւով կը հրատարակէ թղթակցութիւն մը՝ Պէյրութի գաղթականա-նի մասին, որ կը կոչուի ... «Էրմէնիստան»: (Այժմ մոխրակոյտ):

Թղթակցութեան գոյն կուտան երեք լուսանկարներ, որոնց ամէնէն խօսունը պիտի հրատարակենք առանձին:

Ցօղուածագիրը, Փոլ Ֆուշար, համակրանքով կը խօսի հայ գաղթականութեան մասին, պարզելով անոնց յարատեւ ճիգերը՝ կրկին եւ կրկին ոտքի կանգնելու, տուն – տեղ ըլլալու: Կը յիշէ նաեւ հայկական սարսափները, կասկածի տակ ձգելով բուն պատճառները:

— « Բոլորովին ուրիշ խնդիր է ճշդել ջարդերու պատասխանատուութիւնները: Թուրքերը իրաւունք ունէի՞ն, կամ, աւելի ճիշդ, ունէի՞ն պատճառներ իրենց օձիքը ազատելու այն ժողովուրդներէն զորս կը համարէին յափշտակիչներ եւ մանաւանդ մակաբոյծներ: Հայերը շատ յաճախ իրենք չէ՞ն եղած հեղինակները իրենց իսկ դժբախտութեանց: Ասոնք խնդիրներ են որ կը կարօտին լուսաբանութեան:

Ինչ որ ալ ըլլայ, երբ, Էնկիւրիի համաձայնութենէն յետոյ, որ վերջ կը դնէր կիլիկիոյ փրանսական գրաւման, մեր զօրքերը հաշուեցան, բազմաթիւ Հայեր փութացին հետեւիլ երկրէ մը ուր կորստաբեր կը դառնար իրենց բնակութիւնը»:

Ինչպէս կը տեսնէք, յօդուածագիրը լուրջ ծանօթութիւն չունի Արեւելքի պատմութեան մասին: «Լսուցաց» է: Եւ, իրրեւ այդպիսին, կը գոհանայ երկդիմի հարցումներով: — Ամէնէն աժան միջոցը՝ բուն ճշմարտութենէն խուսափելու:

Բայց իրաւունք ունի՞նք չատ բարակը փնտռելու, երբ, մեր մէջ անգամ, տակաւին չատ – չատերը չեն ըմբռներ կամ չեն ուզեր խոստովանիլ թէ ի՛նչը ինչէն ծնաւ:

Այս վրիպումէն յետոյ, ինչպէս ըսինք, յօդուածագիրը տեսակ մը խանդաղատանքով կը ներկայացնէ փախստականներուն վերելքի, վերաշինութեան ճիգերը:

— « Ձակատագրապաշտ, անոնք միայն մէկ մտածում ունեցան· — վրաններուն եւ նախնական խրճիթներուն տեղ հաստատել ինչ – շատ յարմար բնակարաններ...

Եւ սկսան իրենց ձեռքերով շինել հիւղակներ, զորս Փարիզի փոքր հասարակ մը իր ճագարներուն համար իսկ չպիտի յատկացնէր — եւ որոնք սակայն իրենց ճարտարապետներուն համար «իրենց սեփական շինուածքը» ըլլալու առաւելութիւնն ունէին:

Եւ այսպէս շինուած Նանսէնեան խաղաքը բաղդատելով Սէնք – Ուէնի խրճիթներուն հետ, ոչ ոք չափազանցութիւն ըրած պիտի ըլլար: Թերեւս իրականութենէն ալ պակաս ներկայացուցած պիտի ըլլար:

Սէնք – Ուէնի բնակիչները գոնէ որոշ հանգրուանէ մը ետք տանիք ունէին:

Պէյրութի մէջ, Հայերը դժուարութեամբ կրնային տախտակ ճարել ամէն տեսակի սնտուկներէ, որոնք ասդին – անդին կը նետուէին, իրրեւ անպէտ եւ միայն կրակ վառելու յարմար... եւ յաճախ ալ փտած»:

×

... Այսօր մոխրակոյտ մըն է փտած տախտակներով, թիթեղի, թուղթի, քարտէի, մեռած կտորներով չինուած հիւղաւանը — Պէյրութի «Էրմէնիստան»ը:

Ձակատագիրը նորէն «կատղեցաւ», եւ չորս հազարի տեղատորման խնդիրն ունինք այսօր: Ինչպէս ունեցանք հարիւր հազարնոցներու պատսպարման եւ պարենաւորման տագնապը, տարիներ ու տարիներ:

Առաջին անգամ չէ որ «ճակատագիրը կը կատղի» արմատախիլ բազմութեանց դէմուն:

Նոյնքան աղէտներ՝ նաեւ բուն Հայրենիքին մէջ: Կամ պարսկական հողին վրայ: (Սալմաստ):

Բայց, քանի կը կատղի ճակատագիրը, այնքան ուժգնօրէն կը տրտփէ աշխատասէր բազմութեանց սիրտը: Եւ աննկուն վճռակամութեամբ կը գործէ չինարար բազուկը:

Այնքան մոռայլ երեւոյթներու վերեւ, ի՛նչպէս չխանդաղատիլ այս կազդուրիչ իրականութեամբ:

Փարիզեան չարաթաթերթին հրատարակած լուսանկարներն իսկ արտայայտութիւնն են այդ իրականութեան:

Այնտեղ կը տեսնէք մանուկներ՝ թշուառ վրայ – դլուխով: Գլխաբաց եւ բոպիկ:

Եւ սակայն, ի՛նչ կենսուրախ կայծ՝ բոլոր աչքերուն մէջ:

Եւ Պէյրութի հիւղաւանը մխակը չէ, իր տեսակին մէջ:

Դեռ ունինք Ցունաստանի գաղթականները — Ամէնք, Պիրէոն, Սելանիկ, ուր հազարաւոր բազմութիւններ աննման ինքնավստահութեամբ վառ պահեցին իրենց արեւը, եւ արեւ ցանեցին իրենց բոլորտիքը:

Բառերն անզօր են պատկերացնելու այդ բոլորը: Պէտք է տեսնել: Գոնէ լուսանկարել, գաղափար մը կազմելու համար:

Ամբողջ ժողովուրդ մը, կենսախնամ երիտասարդութիւն մը ծլած – ծագկած է թիթեղի եւ քուրջի այդ կտորներուն մէջ, գլուխը միշտ բարձր եւ ձեռքը միշտ բանուկ: Առանց մէկ օր անճրկելու, համառարած թշուառութեան մէջ:

Մինչդեռ, աւելի հաստատուն դաղութներու մէջ, աւելի բախտաւոր պայմաններու տակ, վեհափառ ապիկարութիւնն է որ իր հաղառ գլուխը կ'օրօրէ, յաճախ, ամէնէն տարբական պահանջներուն առջեւ:

Տասը տարի ունինք արդէն մեր հոն: Եւ եթէ ուզինք վերլուծման փորձ մը կատարել, պիտի տեսնէինք որ ճակատագրի կատղութեան համբնթաց, «կը կատղի» եւ մեր ինքնապաշտպանութեան բնազդը:

Անշուշտ, ամէնէն առաջ, ա՛յն գաղութներուն մէջ, ուր խոտնած է իսկական ժողովուրդը:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ
ԿԸ ԲՈՂՈՔԵՄ...

Ինչպէս պիտի կարդամ մեր թերթին Հայաստանի բաժնին մէջ, կատարուած է բացումը երեւանի պետական օփերային, եւ այս առթիւ, երգնկեան Արամային, յայտարարեր է հանդիսականներուն թէ ոչ ցարերը կրնային օփերա շինել Երեւանի մէջ, ոչ ալ Դաշնակցականները:

Բոլշեւիկեան մեծախօսիկութիւն:

Բայց գիտէ՞ք թէ ի՛նչ դժուար բան են շիներ մեր բոլշեւիկները: Երեւանի Մաէսիմ Կորքի թատրոնին մէջ հաստատեր են Օփերան: Այսինքն պետական օփերան հիմա պարզ վարձակալ մըն է: Եւ այս մեծագործութեան համար պարծենա՛լ, արդարեւ միայն բոլշեւիկներն են ընդունակ:

Դեռ սեփական շէնք չունի Երեւանի օփերան: Խնդիրը այդ չէ սակայն: Վ. Թոքովենց կ'իմանայ, որ մարդիկ կան այնտեղ, Երեւանի մէջ, խարոզող քէ, Ալմաստը հայերէն ներկայացնելէ յետոյ, պէտք է այսուհետեւ ռուսերէն լեզուով ներկայացնել որ եւ է օփերա, Երեւանի մէջ:

Ես կը բողոքեմ: Ի՞նչ իրաւունք ունին նման բաներ մտածելու, նման կարգադրութիւններ ընելու: Երբ եւ իցէ այդ մարդիկը հարցուցա՞ծ են Համկավարներուն կարծիքը: Թերեւս Համկավարները չեն ուզեր, որ ռուսերէն օփերա ներկայացուի Հայաստանի մայրաքաղաք Երեւանի մէջ:

Մարդ մը չկա՞յ, որ հասկցնէ թէ ազգին, հայ ժողովուրդին, կաթողիկոսարանին ճակատագիրը տնօրինելու ատեն, նոյն իսկ Երեւանի ադտեզուրիւնները մաբել – չմաբելու մասին կարգադրութիւն մը ընելու ատեն, պէտք է հարցնել նաեւ Համկավարներուն կարծիքը:

ԱՐԱԶ

ՍՈՒՐԻՈՑ ԱԶԳԱՑՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ՓՈՓՐԱՄԱՄՆՈՒԹԵԱՆՑ ԽՆԴԻՐ ՉԵՆ ՁԱՆՁՆԱՐ

Հալէպի մէջ, բոլոր համայնքներու կողմէ պատուիրակութիւններ եւ ներկայացուցիչներ այցելած են ազգայնական վարիչ Հաշիմ պէյ Աթասին, որ բանի մը օրէ ի վեր Հալէպ կը գտնուի: Հալէպի թերթերը կը գրեն թէ ազգայնական պետերը փոխադարձ այցելութիւններ տուած են բոլոր համայնքներու պետերուն եւ երկար տեսակցութիւններ ունեցած անոնց հետ:

Ազգայնական պետերէն Ֆարիս պէյ Խուրի հրիստոնեաներու թաղին մէջ ճառ մը խօսելով, յայտնած է որ Միութիւնը անհրաժեշտ է Սուրիոյ համար, որովհետեւ բաժանումը պիտի տկարացնէ զիրենք: Ի միջի այլոց ան ցաւ յայտնած է որ Պ. Փոնսօ չէ իրականացուցած Միութեան ծրագիրը: Ֆարիս պէյ Խուրի շեշտած է նաեւ Լիբանանի պարագան եւ ըսած է որ Լիբանան առանց Միութեան չի կրնար ապրիլ:

Վերջը Ֆարիս պէյ Խուրի խօսելով փոքրամասնութեանց մասին, ըսած է·

— «Չենք ուզեր լսել մենք փոքրամասնութիւն բառը· հոս փոքրամասնութիւն չկայ, բոլորս ալ արաբ ենք եւ այս հայրենիքի զաւակները: Շատ հին ժամանակներէ ի վեր մենք իրիստոնեաներս կը գտնուինք այս հայրենիքի մէջ եւ երբեք խտիր չէ դրուած»:

Իպրահիմ պէյ Հանաօ խօսք առնելով ըսած է·

— «Կրօնքը հայրենիքէն բոլորովին տարբեր է· բացարձակապէս խտրութիւն չկայ մեր ճով: Որ կրօնքի ալ պատկանի մէկը, տարբերութիւն չըկայ, բաւական է որ լաւ հայրենակից մը ըլլայ»:

Երկու օրէ ի վեր բացուած է համագումարը Իպրահիմ պէյ Հանաօյի բնակարանին մէջ: Օրակարգի առաջին նիւթը եղած է Պ. փօնսոյի ժրքեւի մէջ խօսած ճառն ու ժողովի ներկայացուցած տեղեկագիրը:

ՀՐԴԵՀ ՏԻՕՐԹ ԵՕԼԻ ՄԷՋ

Սուրիական սահմանին մօտ, Տիօրթ եօլի եւ Ալէէսանտրէթի միջեւ, Ամանոս լեռներուն մէջ մեծ հրդեհ մը ծագած է: Հրդեհը հինգ օր շարունակուած է:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԱՓՕՆ ՔԱՅՈՒԵՑԱԻ ԱԶԳ. ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵՆԷՆ

Ծանր կացութիւն թէ Ժընեւի եւ թէ Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ

Ազգերու Դաշնակցութեան արտակարգ ընդհ· ժողովը առջի օր դումարեւլով, նկատի առաւ 19ներու յանձնախումբին տեղեկագիրը, որ աննպաստ էր Ճափոնի համար: Չինաստանի պատուիրակը այս առթիւ խօսք առնելով, ատեղծուած կացութեան համար պատասխանատու հռչակեց Ճափոնի վարիչները, եւ յանձնախումբին վճիռը գոսա «չափազանց, բայց արդար»:

Ցետոյ խօսք առաւ Ճափոնի պատուիրակը, որ բողոքեց յանձնախումբին եղրակացութեանց դէմ եւ անընդունելի գտաւ զայն: Չինական հարցը, ըսաւ, կը սպառնայ աշխարհի խաղաղութեան: «Ամէն ազգի համար գոյութեան այնպիսի կենսական խնդիրներ կան որոնց մասին ո՛ր եւէ իրաւախոհութիւն անկարելի է: Այսպէս է Մանչուրիոյ պարագան՝ Ճափոնի համար: Այդ հարցը մահու եւ կենաց խնդիր է Ճափոնի համար: Ճափոն միայն մէկ անմիջական եւ ամուր պատասխան կրնայ տալ այս տեղեկագրին — «Ո՛չ»: Կը խնդրեմ ժողովէն հաշուի առնել իրողութիւնները եւ նախատեսել ապագան: Կը խնդրեմ չընդունիլ տեղեկագիրը»:

Ցետոյ, խօր լռութեան մէջ, 42 պատուիրակութիւններ քուէարկեցին ի նպաստ յանձնախումբի տեղեկագրին: Ձեռնպահ մնաց մէկ պետութիւն,— Սիամը: Չինաստան թեր քուէարկեց, Ճափոն՝ դէմ: Նախագահը յայտարարեց թէ տեղեկագիրը ընդունուած է միաձայնութեամբ: Այս յայտարարութեան վրայ, Ճափոնի պատուիրակը վերջին խօսքն առնելով, յայտարարեց թէ ժողովին քուէարկութիւնը խոր յուսախաբութիւն պիտի պատճառէ իր երկրին մէջ: «Իմ կառավարութիւնս անկարելին փորձեց գործակցելու համար Ազգերու Դաշնակցութեան, չինեւճափոնական հարցին մէջ»:

Այս խօսքերէն վերջը, Ճափոնի պատուիրակը վար իջաւ բեմէն, դնաց իր տեղը, ժողվեց թուղթերը եւ դուրս ելաւ սրահէն: Իրեն հետեւեցան օգնականները: Ժողովը երկրորդ նիստ մը դումարելով, բանաձեւ մը քուէարկեց, որուն համաձայն նոր յանձնախումբ մը կը կազմուի, գործին հետեւելու համար: Այս առթիւ հրաւէր ուղղուեցաւ Ք. Միութեան եւ Մ. Նահանգներուն, որպէսզի իրենց պատասխանը հաղորդեն կարելի եղածին չափ շուտ:

Եթէ նոր ելք մը չգտնուի, Ճափոն պաշտօնապէս ալ պիտի հաղորդէ թէ հրաժարած է Ազգերու Դաշնակցութենէն:

Մինչ այս մինչ այն, կռիւները կը շարունակուին Մանչուրիոյ սահմանին վրայ: Ճափոնական զօրքը գրաւած է արդէն կարեւոր քաղաք մը:

⁂ *Ճափոնի պատուիրակները սկսան մեկնիլ Ժընեւէն:*

Անգլիոյ եւ Ամերիկայի մէջ մեծ յուզում պատճառեց Ճափոնի ընթացքը: Բայց Լոնտոն լիովին համաձայն է Ազգերու Դաշնակցութեան որոշումին, որ կը դատապարտէ Ճափոնի քաղաքականութիւնը:

Հարիւրին 20 յաւելում եկամուտի տուրքին վրայ

Երեսփ· ժողովը ընդունելով ելմտական օրինագիծը, որ վերադարձուած էր Վերակոյտին կողմէ, որոշեց փոխանակ 10 առ հարիւրի, 20առ հարիւր աւելցնել եկամուտի ընդհ· տուրքը: Բուռն բողոքներ եղան այս առթիւ, բայց անօգուտ: Նոր օրէնքին համաձայն, 10,000 — 20,000 ֆրանք եկամուտի համար պիտի գանձուի հարիւրին 1·6, 20,000 — 30,000ի համար՝ 3, 30,000—40,000ի համար՝ 4·8, եւն·: Եւ աստիճանաբար մինչեւ հարիւրին 40, երբ եկամուտը 550,000 ֆրանքէն աւելի է:

Երկ ժողովը ընդունեցաւ նաեւ առաջարկը պաշտօնեաներու թոշակի կրճատման եւ զինուորական վարկերու խնդիրները:

Դուրսը, մայրաքաղաքին եւ գաւառներու մէջ, պայքարը կը շարունակուի տուրքերու յաւելման եւ թոշակներու կրճատման դէմ: Պաշտօնեաներու սենտիման պատուիրակութիւն մը ղրկելով երեսփ· ժողովի ընկերվարական խմբակցութեան, յայտնեց թէ չի կրնար ընդունիլ Վերակոյտին էուէարկած բանաձեւը, որով միայն 9000 ֆրանքէն վար եղած թոշակները կրճատումէ զերծ կը համարուին: Ընկերվարականները փորձեցին համոզել թէ ուրիշ ելք չկայ· բայց պատուիրակութիւնը անդրդուելի մնաց:

⁂ Ուրբաթ օր ալ, շատ մը գաւառական էաղաքներու մէջ խանութները փակուեցան, իրրեւ բողոքի ցոյց: Բոլորն ալ կ'ընդդիմանան նոր տուրքերու եւ կը պահանջեն խնայողութիւններ կատարել:

Աջակողմեան մամուլը կը շարունակէ գրգռիչ կոչեր ուղղել: «Մաքէն», որ այս շարժումին գլուխն անցած է, երէկ հրատարակած էր նոր մարտակոչ մը·

— Հարկատունե՛ր, պետութիւնը կը կործանէ ձեզ· պաշտպանեցէ՛ք ձեր շահերը:

Առեղի փոքորիկ Անգլիոյ մէջ

Ցիսուն տարիէ ի վեր չտեսնուած փոթորիկ մը պայթեցաւ Անգլիոյ մէջ, խանգարելով հաղորդակցութիւնները եւ անհաչուելի վնասներ պատճառելով: Մեւնոյն առեն անդադար ձիւն կը տեղայ: Երթեւեկը դադրած է գրեթէ ամէն տեղ, ծովու թէ ցամաքի վրայ: Հինգշաբթի օրէն ի վեր լուր չկայ 80 մանուկներէ որոնք ինքնաչարժով ճամբայ եւած էին Լոնտոնէն, նուագահանդէս մը տալու համար: Ուայթ կղզիին 88,000 բնակիչները կորուած են արտաքին աշխարհէն:

Այս առթիւ նորէն գործի վրայ են վիճակագիրները: Համաձայն եղած հաշիւներուն, երկու օրուան մէջոցին տեղացած ձիւնը կը ներկայացնէ 1,250,000 թոն ծանրութիւն:

Բազմաթիւ արկածներ պատահեցան ծովու թէ ցամաքի վրայ: Մարդկային զոհեր ալ կան:

ԳՈՐԾԱԶՐԿՈՒԹԻՒՆԸ ԿԱՒԵԼՆԱՑ

Մինչ աշխատանքի նախարարը լաւատես յայտարարութիւններ կ'ընէր եթեսփ· ժողովին մէջ, նոյն նախարարութեան վերջին տեղեկագիրը ուրիշ բան կ'ըսէ:

Համաձայն այդ տեղեկագրին, փետր· 18ին արձանագրուած նպաստըներու թիւն էր 326,686, որոնց 254,102ը այր, 75,584ը կին:

Անցեալ շաբաթուան գումարն էր 326,340· ուրեմն մէկ շաբաթուան մէջ գործազուրկներու թիւը աւելցած է 346:

Անցեալ տարի միեւնոյն շաբթուն գործազուրկներու թիւն էր 283,844· **ուրեմն այս տարի աւելցած են 42,842 գործազուրկներ:**

ԵՂբայրական Աջակցութիւն
ՊԷՅՐՈՒԹԻ
4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

8րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Լուսվարդ Բարխեան	10
Թանօ Քէշիշեան	10
Մ· Կիւրեղեան	20
Ոմն Վ·	10
Գումար	50
Փետր· 25ի դումարը	2348
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	2398

×

Սիրելի ՑԱՌԱՋ,

ԼԱՊԼԱԿԻՏ· — Ձու սուղ էջերուդ մէջ բացուած Պէյրութի հրկիզեալներուն հանգանակութեան հազիւ կրցայ 10 ֆրանքով իմ համեստ բաժինը բերել:

Չեմ ուզեր մտնել մեր կեանքի մանրամասնութեան մէջ· բայց չեմ ուզեր նաեւ լռութեան մատնել ազնխարշ կոչը···:

Սիրելի ՑԱՌԱՋ,

Գիտեմ որ ուրախ պիտի ըլլաս· երբ տեսնես որ այս տողերը 12 տարեկան հայ աղջկան մը փոքրիկ մատներէն դուրս եկած են· բայց չխորհիս թէ Բարեգործականի բացած մանկապարտէզը սորվեցայ այս գրել – կարդալը, այլ հայրիկիս բացած ծաղկոցին մէջ, ուր տակաւին կը սորվիմ ես ու 8 տարեկան եղբայրս:

Այս համայնակուլ յորձանքին մէջ, փրանսերէնի հետ զուգընթաց կ'երթայ նաեւ մեր մայրենի հազը լեզուն: Այդ արդիւնքն է իմ չարքաշ աշխատող հայրիկին, որ առանց տրտունջի հինգ հոգի կը խնամէ եւ մեզ կը դաստիարակէ հայրենասիրական հոգիով:

Մնամ միշտ ձեզ սիրող, սիրելի ՑԱՌԱՋ:

Լուսվարդ Բարխեան

× Եղբայրական օգնութեան սրտառուչ երեւոյթներ անպակաս են: Բանեգի հոգաբարձութիւնը Հայերէն եւ Ֆրանսացիներէն 50 ս· ոսկի հաւաքած ու ղրկած է խնամատար մարմնին: Կիպրոսի առաջնորդը 70 անգլ· ոսկի հանգանակած ու ղրկած է: Ղազիրի կուրանոցի որբերը իրենց մէջ 1850 ս· դահեկան հաւաքելով ղրկած են Առաջնորդարան: Կիպրոսէն Պ· Յակոբ Պօղչալեան 6 անգլիական ղրկած է աղէտեալներուն համար:

Գործազրկութիւնը կը աստիճանայ Պէյրութի մէջ

«Ազդակ»ի վերջին թիւէն կը տեղեկանանք թէ գործազրկութեան տագնապը աստիճանալով ստացած է զանգուածային հանգամանք: Փետր· 17ին 100ի մօտ գործազուրկներ Անթիլիաս երթալով դիմած են երկու կաթողիկոսներուն եւ պարզած իրենց թշուառ վիճակը: Իսկապէս անտանելի դարձած է տագնապը շատերուն համար, որոնք օրերով անօթի կը մնան: Խնամատար մարմինը երկարօրէն զբաղած է գործազուրկներու հարցով ու կարգ մը որոշումներ տուած: Անգործներու գործ հայթայթելու համար միջոցներ կը խորհուին:

ՈՐ ՏԵՂԱՒՈՐՈՒԵՑԱՆ ԳԱՂԹԱԿԱՆՆԵՐԸ

Վերջին կարաւանով Հայաստան մեկնած գաղթականները Պաթումի մէջ բաժնուեցան երկու խումբի· — Առաջին խումբը, 500 հոգի, ղրկուեցաւ ուղղակի Անի չեչահարի հանիեքը: Երկրորդ խումբը, 710 հոգի, եթեւան հասաւ յունուար 24ին, ուրկից 240 հոգի ղրկեցին Նուպարաշէն, 180 հոգի՝ խորհրդային երրորդ տնտեսութիւն, 20 հոգի ժողովրդային տուն, 160 հոգի նոր հիմնուած աւաններ, 6 հոգի կառավարական աժան բնակարաններ, 80 հոգի պետական բնակարանային շինութեանց մարմնին խնամքին յանձնուեցան, 20 հոգի ալ անտառային ընկերութեան:

ՀԱՎԱՔԱԾՈՒ ԿԻՆ ՈՒՆԵՑԱՆ

— Ես, ջան, ինչ որ ասեմ, ինչ որ անեմ, ինչ որ ուզեմ, ինչ որ ցանկանամ, ինչ որ երազեմ, ինչ որ մտածեմ, ինչ որ ինձ հետ պատահի, ինչ որ ինձ հետ չպատահի, ինչ որ ինձ հետ պատահելու լինի, ինչ որ ինձ հետ չպատահելու լինի, ինչ որ ինձ հետ պատահելու չլինի, ինչ որ ինձ հետ չպատահելու չլ

Ոգիներու ժամը…
Մարագի մը տանիքին վրայ
Չամբ բայլերով կ'աճցնի ներմակ կատու մը:
Ախորին մէջ կը զնգան շղթաները…

Տժգոյն լուսինը կը լուսաւորէ զէն ու զարդը
Արիւնոտ ու պատառոտուն այդ զինուորին…:

ՆԱԹԱՆ ՔԱՋ

ՄԻՏՔ ԵՒ ԱՐՈՒԵՍՏ

Գոյներու խաղ

—·—

Զգայախաղերը նորոյթ են հիմա, — բանաստեղծութեան, երաժշտութեան եւ նկարչութեան նման ծաղոթ փորձերէն յետոյ, ահա զգայախաղը թատրոնի մէջ:

Ի՞նչ է արդէն պատկերախաղը (revue), որ ծնաւ «միւզիք-հոլ»երու մէջ: Համազգրական արուեստ մը դարձած է ան, խնամութեամբը շարժանկարին, թատրոնին եւ երաժշտութեան: Ահա թէ ինչո՛ւ «միւզիք-հոլ»երէն անջատ ու մտաւ ազնուական թատրոններէ ներս: Փարիզի Օփերա-Քոմիքը հիմա արդէն կը ներկայացնէ «գոյներու խաղ» մը, որ թէեւ կը լիշեցնէ ՄԷքկատակը համ հէքեաթը, բայց եւ այնպէս ինքնատիպ է ու նոր, որովհետեւ ունի թատերական զործողութիւն, երաժշտութիւն, պարերգութիւն եւ կախարդական զգայախաղեր:

Արդիական նկարիչի մը աշխատանոցը. — Որովհետեւ խորանարդապաշտ է վարպետը, աշխատանոցն ալ շինուած է նոյն ճաշակով: Պատուհաններուն մէջ խորանարդաձեւ հեռանկարներ, ձեղունէն կը կախուին խորանարդաձեւ համբիչներ: Ցեսարանը կը ներկայացնէ գիծերու թագաւորութիւնը: Խաղաղութիւն:

Աշխատանոցէն կը հեռանայ վարպետը, եւ ահա փոխ-վրիժը գոյներուն: Սեւ անօթի մը դուրս կը նետուի կատու մը, եբենոսի գոյնով, որ կը վազէ արծնցնելու բոլոր գոյները: Ագռաւ սպիտակն է, որ կ'ոստնու, կամ լեմոնի դեղինը, որ կը խայտայ, մետաղի կապոյտը, որ կը ծփայ, եւ իրարու հետեւ կարմիրը, նարնջագոյնը, կանանչը, մանիշակագոյնը,— գոյներու հարսնիք է: Աչքի ուրախ գինովութիւն մը: Յանկարծ ներս կը մտնէ վարպետը, գիծերու կախարդ արուեստագէտը: Գոյները կը յարձակին վրան եւ դուրս կը նետեն զայն պատուհանէն:

Հեղինակը, գոյներու այս խաղով, կ'երգէ յաղթանակը նկարիչին, իսկական արուեստագէտին, անոր որուն կը ծառային գոյները, իրենց պատճառած զգայութեանց կախարդանքով:

Միւսէի սրոյ պատմութիւնները վաստիոյ գծուած

Ցուցահանդէսի մը մէջ, ուր ներկայացուած են Ալֆրէյտ տը Միւսէի մատիտի խաղերը, — արդարեւ «Գիշերներ»ու երգիչը շնորհալի գծագրիչ մըն էր քերթող դառնալէ առաջ, — կարծես կը տրուի «Դարու զաւկին» սրտին մոխիրներէն սկսեր էին բարձրանալ դարձեալ կարճ ու բարկ բոցեր: Յանկարծական սիրահարութիւններ կը զգար բազմաթիւ կիներու մասին միանդամայն: Բայց մանաւորապէս Փօլին Կարսխայի եւ Պելճիոյղոյի համար: Ասոնց դիմաստուերներն ալ կը մնան պահուած: Միւսէ գիշեր մը կը փորձէր գծագրել Պելճիոյղոյի դէմքը: Գեղուհին յանկարծ պնդեց թէ Միւսէ չպիտի կարենար շինել իր ծաղրանկարը: Միւսէ արագ, քանի մը հարուածով, առաւ կնոջ պատկերը, տհաւոր աչք մը շինելով անոր: Գեղուհին առաւ թուղթը, «չէ՛, բան մը կ'արժէ նորէն» ըսաւ անտարբերութեամբ, բայց շատ վիրաւորուեցաւ եւ չներեց երբեք: Միւսէ չէ խնայած իր սիրած կիներուն, բոլորն ալ ծաղրանկարի առած է յաճախ: Ժորժ Սանն է միայն, որ չունի ծաղրանկար: Գեղեցիկ են նաեւ քիմաստուերները Ռաֆէլի, որուն եւս սիրահարած էր պահ մը:

Նոյնքան գեղեցիկ են Մարսըլինի դիմաստուերները: Այս այն աղջիկն է, որ չէր բաժնուեր հիւանդ Միւսէի մնարէն: Բանաստեղծին էր նուիրեր գրչակոթ մը, որուն վրայ ապրշումէ թելերով եւ զանազան գոյներով հիւսեր էր խօսք մը.— ցիշեցեք ձեր խոստումները: Միւսէ մեռաւ, խնդրելով որ իր դագաղին մէջ դնեն այդ գրչակոթը:

Պէրկսոն, Մորէ, Լէնին

—·—

Ըրնէ Փոանն է, որ ծանօթ է քաղաքանտեսութեան մասին իր հեղինակութիւններով, յօդուածի մը մէջ պահ մը կ'անդրադառնայ այն ազդեցութիւններուն, զորս Պէրկսոն գործեց բոլոր երկիրներու մտաւորական կեանքին վրայ: Այս առիթիւ հատուած մը կը բերէ Ռուբցիւսի գրքէն (Փորձ Ցրաւնայի մասին):

Ռուբցիւս վճռական դեր մը կը վերագրէ Պէրկսոնի՝ «գիտակցութեան տպղնակին» մէջ, «պատմութեան առանդական դասերուն հանդէպ արդի ընդհանուր արհամարհանքին մէջ», կամ «չնախատեսուած դէպքերու յեղաշրջութեան, ազատութեան նոր գիտակցութեան վերածնունդին» մէջ:

Այս մեկնակէտով, Պէրկսոնի անունը կը կապուի յեղափոխական դէպքերու:

Եւ վերջապէս կարելի չէ ուրանալ ազդեցութիւնը, որ Պէրկսոն ունեցաւ Սորէլի վրայ: Առանց Պէրկսոնի, Սորէլ չպիտի գրէր երբեք, այլ պիտի մնար ճարտասան մը միայն: Երբ Սորէլ դեռ չէր գրած Խորհրդածութիւններ բռնութեան մասին դիրքը (1906), Պէրկսոն կը դասախօսէր Պղատոնի վրայ, բացատրելով mytheը, որ կը յատկանշէ կամքին կապուած գործողութիւնները, անկախ գաղափարէն (idée): Սորէլ mythe idée - forceը տարաբ պատշաճեցնելու ընդհանուր դրծադուլին եւ հակայեղափոխութեան: Սորէլի վրայով, Պէրկսոնի այդ գաղափարները դարձին ճառագայթելու Լէնինի, ինչպէս Մուսոլինիի վրայ: Մուսոլինի կը խոստովանի ատիկա: Գալով Լէնինի, անուրանալի է գաղափարներու յարակցութիւնը Սորէլի եւ Լէնինի միջեւ: Աւելիկ Սորէլի համակրանքը Լէնինի մասին: «Լէնինը, կ'ըսէր Սորէլ, Լէնինը Մեծն Պետրոսն է, ան պիտի կատարէ այնպիսի գործեր, զորս Թերեւս Մեծն Պետրոս պիտի ուզէր կատարել, բայց չէր կատարած»:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Երեւանի Օփերան

Գրած էինք թէ յունուար 20ին կատարուեցաւ Երեւանի պետական օփերային բացումը, Մաքսիմ Կորքիի Թատրոնին մէջ:

Նոր հասած թերթերէն կը քաղենք հետեւեալ մանրամասնութիւնները.—

Ա. Երզնկեան, բացման հանդիսին մէջ խօսեցաւ ճառ մը եւ ըսաւ թէ Երեւանի մէջ ոչ ցարերը կրնային նման օփերա մը հիմնել, ոչ ալ դաշնակցականները, այլ միայն եւ միայն բոլշեւիկները, (անհեղի պատմութիւն):

Ցետոյ աւելցուց.— Անցեալին մէջ հայ ժողովուրդը երգերու տակն կ'արտայայտէր ցաւ, վիշտ, անոր համար որ այդպէս կը ներշնչէին իր կեանքի մղձաւանջային պայմանները: Իսկ հիմա կ'երգէ աշխատանքի եւ ուրախութեան երգեր, որոնք ներշնչուած են երկրին չինարարութեան թափէն:

Ան խօսքերէն յետոյ,— նոր ոչինչ,— Հայաստանի կոմունիստ կուսակցութեան կողմէ խօսեցաւ Դաբաղեան, Վրաստանի կրթական գործավարութեան կողմէ Տակտակիշվիլի, Թիֆլիզի պետական օփերային կողմէ Արակիչվիլի, վաստակաւոր արուեստագէտ Սաուլեման: Կարդացուեցան նաեւ բազմաթիւ ողջոյններ:

Ու ներկայացուեցաւ «Ալմաստ»ը (Սպենդիարեան), բեմադրութիւն Բուրջալեանի: Նուագախումբը կը գեկավարէր Սաուլեման: Գլխաւոր դերերը կը կատարէին Իսահակին, Ռոմանովա, Վարդանեան:

Այս առթիւ, Վ. Թոթովենցի մէկ տողն, հրատարակուած «Սովետ. Հայաստան»ի մէջ.—

… Պէտք է խորացնել ազգային ճեռը պետական Օփերային մէջ: Կը լսենք, որ Պետական Օփերային չուրջ կան մարդիկ, որոնք ցանկութիւն ունին «Ալմաստ»էն յետոյ շարունակել օփերայի ներկայացումները ոչ – պետական լեզուով, (այսինքն ռուսերէն): Այս ճամբով, Երեւանի օփերան կը կորսնցնէ իր ազգային արժէքը, մանաւանդ որ մինչազգային բովանդակութեան տեսակէտով ներկայիս բեմի վրայ գոյութիւն ունեցող օփերաները չեն դիմանար քննադատութեան:

Այդ կարգի փորձերուն դէմ պէտք է պայքարիլ վճռապէս:

Պէտք է ուժ տալ նաեւ Պետական Օփերային այն արուեստագէտներուն, որոնք կը տիրապետեն լեզուին: Ատիկա հսկայական նշանակութիւն ունի:

Պէտք է օփերան ունենայ իր սեփական շէնքը: Այս արուեստը չի կրնար ապրիլ «մի կերպ գործը զլուխ բերելու» աշխատանքով: Կը պահանջէ խաղաղ եւ բնական խորացում: Այս տեսակէտով սեփական շէնքի պակասը կը խանգարէ հայկական օփերային բնական եւ ստեղծագործական զարգացումը:

Ուրիշ պարագայ մը,— ստեղծելով նման կարեւոր գործ մը, պէտք չէ խանգարել մշակոյթի միւս հաստատութեանց աշխատանքը: Ոգեւորուելով պետական օփերայի աշխատանքներով, արուեստագէտները պէտք չէ լքեն պետական երաժշտանոցը: Թէեւ ճիշդ է, որ արուեստագէտներու նուագութեան պատճառով, մեր երաժշտական աշխատաւորները չատ զրաղած են եւ հազիւ կը հասնին թէ Օփերային, թէ երաժշտանոցին եւ թէ Հոներգակին (ասաթօ):

Անհրաժեշտ է ծրագիրը, հիանալի ժամանակացոյց:

Գիտական բառեր կը շինեն

Գրական, ճարտարագործական, արհեստագիտական, գեղարուեստագիտական հայերէն բառեր սահմանելու եւ ճշդելու նպատակով, Երեւանի մէջ կազմուած է մասնաւոր յանձնախումբ մը, որուն կ'անդամակցին Դ. Սիմոնեան, Գիւլիքէօվխեան, Աչրաֆեան, Մուշեղեան, Ստեփանեան, Ղափանցեան, Սեւակ, Ղարիբեան, Աճառեան, Աբեղեան, որոնց պաշտօնն է քննել բոլոր բառարանները, օժանդակել Հայկական Հանրագիտարանին խմբագրութեան: Ցանձնախումբին ընտրած եւ սահմանած գիտական ու ճարտարագործական բոլոր բառերն ու տարաշները պարտադիր պիտի ընդհանրացուին ամբողջ Հայաստանի մէջ:

ՄԱՐԶԱԿԱՆ

«Ֆրանսական թաժակ»ի մրցումները

—·—

Ֆութպոլի խումբերուն կազմակերպութիւնը Ֆրանսայի մէջ չատ լաւ կատարուած է: Նախ երկիրը բաժնուած է Լիկներու. այսպէս կան՝ Փարիզինը որ կը պարունակէ մայրաքաղաքին, Սէնի եւ Սէն – է – Ուազ նահանգին խումբերը, Հիւսիսային Ֆրանսայինը՝ Լիլ, Ռուպէ, Սամիէն, Տէօնքէրք, Պուլոնեը եւ շրջակայից համար, Նորմանտիոյ Լիկը՝ Հավրի, Ռուանի, Տիէփի, Շէրպուրի համար, եւայլն:

Իւրաքանչիւր Լիկի մէջ խումբերը բաժնուած են, իրենց արժէքին համեմատութեամբ, դասակարգերու. առաջին դասակարգը՝ ութ խումբերէ բաղկացած՝ կը կոչուի՝ Տիվիզիոն տ'Ոնէօր, երկրորդը կը կոչուի Փրոմօսիոն տը S. տ'Օ. եւ կը բաղկանայ տասնըվեց խումբերէ, երրորդ դասակարգը կը կոչուի փրըմիէ ֆաթէկորի եւ այսպէս շարունակաբար: Իւրաքանչիւր դասակարգի մէջ խումբերը կը կատարեն մրցումներ, իրարու դէմ եղլելով տարին երկու անգամ — անգամ մը իրենց դաշտին, երկրորդ անգամ հակառակորդին դաշտին վրայ: Եթէ եղանակին վերջը իրենց խմբակին գլուխն են՝ կը նկատուին ախոյեան խումբ եւ դիրենք կանխող խմբակին վերջիններուն դասուող խումբերուն հետ կը մրցին եւ եթէ յաղթեն՝ դասակարգ մը վեր կ'ելլեն: Այնպէս որ, եթէ խումբ մը առաջին անգամ ըլլալով մասնակցի ախոյեանութեան մրցումներու՝ առաջին դասակարգին հասնելու համար 4—5 տարիներ անհրաժեշտ են իրեն, ենթադրելով որ մէկ տարի ախոյեան հանդիսանայ իր խմբակին մէջ:

Այս տարուան սկիզբէն ի վեր այս դասակարգէն դուրս են մնացած այն եաւն խումբերը որոնք մասնաւոր խմբակ մը կազմեցին փրոֆէսիոնել խաղացողներ զործածելու արուեստով: Փարիզի մէջ նոյնպէս այս կանոնաւոր խումբերու դասակարգէն դուրս կը մնան բոլոր հայ խումբերը, չունենալով կանոնաւոր մարզադաշտ մը — առաջին պայման շամփիոնայի մրցումներուն կարենալ մասնակցելու համար:

Ֆութպոլի խումբերուն այս կազմակերպութեան հետ են նաեւ «Քուփ տը Ֆրանս»ի մրցումները որոնց իրենց չրջանի լիկին մէջ ախոյեանութեան մրցումներուն մասնակցող եւ կանոնաւոր չրջապատ ունեցող մարզադաշտերու տէր բոլոր խումբերը կը մասնակցին՝ առանց դասակարգի խտրութեան: Ըստ օրինի պէտք է որ վիճակով որոշուին իրարու դէմ մրցող խումբերը, սակայն անօգուտ անակնկալներու առաջքը առնելու համար, Ֆութպոլի «Ֆէտէրասիոն»ն է որ կ'որոշէ իրարու դէմ մրցելիք խումբերը եւ առաջին չրջանի մրցումներէն վերջ կը կացուցանէ երկրին 32 լաւագոյն խումբերը: Պարտուած խումբ մը բոլորովին կը քաշուի մրցումներէն, եւ երբ ընդամէնը 32 խումբեր կը մնան, այսինքն յունուարին, այդ ատեն է որ վիճակով կ'որոշուին իրարու դէմ մրցելիք խումբերը. փետրուարին՝ դարձեալ վիճակ՝ մնացեալ 16 խումբերուն համար, մարտին՝ վիճակ ութ խումբերուն եւ ապրիլին՝ մնացեալ չորս խումբերուն համար: Երբ «Քինալ» մրցումին համար երկու խումբեր կը մնան, ի հարկէ վիճակ ձգելու պէտք չի մնար մայիսին:

Այսօր «Քուփ տը Ֆրանս»ի մրցումներուն համար մնացած են միայն ութ խումբեր որոնք այսօր իրարու դէմ մրցելով պիտի տան չորս յաղթականներ: Անցեալ օր ըսինք թէ ինչպէս Քան, Մոնփէլիէ, Նիս, Անթիպ, Սէթ, Սօշօ, Ռուպէ եւ Էքսէլսիոր (նոյնպէս Ռուպէէն) յաղթելով իրենց հակառակորդներուն «քառ տը Ֆինալ» մրցումները կատարելու իրաւունքը ձեռք բերած էին: Այդ խումբերը իրարու դէմ պիտի մրցին վիճակով որոշուած հետեւեալ կարգով.

Փարիզի մէջ.— Սէթ ընդդէմ Սոշոյի:

Մոնփէլիէի մէջ.— Նիս ընդդէմ Էքսէլսիորի:

Սէնք Էթիէնի մէջ.— Ռուպէ ընդդէմ Մոնփէլիէի:

Մարսիլիոյ մէջ.— Քան ընդդէմ Անթիպի:

Բոլորն ալ «փրոֆէսիոնել» խումբեր են, այսինքն իրենց խաղացողները կը վարձատրուին իրենց խաղերուն համար: Ասոնք կը ներկայացնեն ամենաբարձր մակարդակը ֆութպոլի, եւ ասոնց խաղերը կը հետաքրքրեն ամբողջ Ֆրանսան: Ասոնց խաղերուն համար կը գանձուին ամենաբարձր մուտքերը

Փարիզ եւ արուարձաններ

ՓԱՐԻԶԻ ԿՈՄԻՏԷՆ ԽԻՍՏ ԿԱՐԵԻՈՐ

խորհրդակցութեան մը հրաւիրէ *ԱՌՆՈՒՎԻԼ - ՍԱՐՍԷԼԻ, ՊԻՑԵԱՆԴՈՒՐԻ, ԱՆԻԷՌԻ, ԱԼՖՈՐՎԻԼԻ* կոմիտիներու վարչութիւնները այսօր, կիրակի առաւօտ ժամը *10*ին, 32 Avenue Gobelinsի սրճարանին վերնայարկը:

*14*րդ ներկայացում

ՀԱՅ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ ԹԱՏՐՈՆ

Չիմնադիր ԱՐՄԱՆ ԿՕՓԻԿԵԱՆ

STUDIO RUDOLF *սրահին մէջ*

6 bis, Rue Campagne Première, Métro: Raspail

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԳԻՇԵՐ ԺԱՄԸ ՃԻՇԴ 8.30ԻՆ

կը ներկայացուի **ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ**

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ ԱՄԲՈՂՋ ԽՈՒՄԲԸ

ՏՈՄՍԵՐՈՒ ԳԻՆԵՐՆ ԵՆ 5 ԵՒ 10 ՖՐԱՆՔ

*14*րդ ներկայացում

«ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԻ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԵԱՄԲ ԿԸ ՏՕՆՈՒԻ

ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԺԱՄԸ 3ին, Salle GEOGRAPHIEի *մէջ*

184, Boulevard St. Germain, 184

կը ճախագահէ՝ ՎՐԱՄՇԱՊՈՒՀ ԵՊՍԿ. ՓԻՊԱՐԵԱՆ

կը խօսի՝ Պ. ԵՐ. ՏԷՐ ԱՆԴՐԷԱՍԵԱՆ

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻ «ՍԻՓԱՆ» ԵՐԳԱԽՈՒՄԲԸ ԻՐ ԱՄԲՈՂՋ ԿԱԶՄՈՎ

Ղեկավարութեամբ ՍԱՌՕ ՅԱԿՈԲԵԱՆԻ

ԱՐԱՑ ՊԱՐԹԵԻԵԱՆ (դաշնակ), Օր. ԱԼ. ԵՐԱՄԵԱՆ (ջութակ), Օր. ԳՈՀ. ՂԱՐԻՊԵԱՆ (երգ): Տիկ. ԼՈՒՍԻԿ, Օրիորդներ՝ Ա. ՓԱՓԱԶԵԱՆ, ԳՈՀ. ՖԷՐՄԱՆԵԱՆ եւ Պ. ԿԱՐԱՊԵՏ ՔԱՆԹԱՐՃԵԱՆ (արտասանութիւն):

Օր. ԶԱՒԱՒԵԱՆ (դաշնակ) Պ. Ս. ՆԱԻԱՍԱՐԴԵԱՆ (երգ)

ԱՅՍ ՀԱՆԴԷՍԻՆ ԿԸ ՀՐԱՒԻՐՈՒԻՆ ԲՈԼՈՐ ԱՆՈՆՔ ՈՐ ԿԸ ՅԱՐԳԵՆ «ՎԱՐԴԱՆԱՆՑ» ՑԻՇԱՏԱԿԸ ԵՒ ԿԸ ՍԻՐԵՆ ՔԱՋԱԼԵՐԵԼ ՀԱՅ ԳԵՂԱՐՈՒԵՍՏԸ

Ծախքերու մասնակցութիւն 3 եւ 5 ֆրանք

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ

կազմակերպուած՝ **ՄՈՒՐԱՏԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻ ԱՇԱԿԵՐՏՆԵՐՈՒ ԿԱՂՄԷ**

ի նպաստ **ՊԷՇԻԿԹԱՇԼԵԱՆ ԹԱՏԵՐԱՍՐԱՀԻ ԿԱՀԱՒՈՐՄԱՆ**

ԱՅՍՕՐ ԿԻՐԱԿԻ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3ԻՆ

Մուրատեան վարժարանի Պէշիկթաշլեան թատերասրահին մէջ

26, rue Troyon, Sèvres

ՅԱՅՏԱԳԻՐ.— Բռնաւորը, *պատմական տրամ՝* Աչքկապուկ, *օպերէթ,* փոքրիկ խոհարարները, *վոտքվիր:*

Ղեկավար նուագախումբի եւ իամերգի փրոֆ. Գ. Ա. ԱԼԷՔՄՇԱՀ

ԴԻՆ ՏՈՄՍԱԿՆԵՐՈՒ՝ 5, 10 *եւ* 15 *ՖՐԱՆՔ:*

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

4 ՄԱՐՏ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵՒ ԱՌԱՒՕՏ

Սալ Լիւսիէնի շէնք սրահին մէջ,

13, Rue d'Issy, Billancourt

Հովանաւորութեամբ իսիի քաղաքապետ՝ Պ. ՕՍԷՆԻ

կը խօսի **Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ**

կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՀՈՍԵԱՆի*, փարիզի Գոնսէրվաթուարէն՝ Օր. *ՓԻԼՕՆ* (ջութակ), Պ. *Օ. ԻՒՒԻՃԵԱՆ* (ջութակ), Պ. *Ա. ՊԱԼԵԱՆ* (ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ* (աքսորտէոն), Պ. *ՀԱՊՊԻՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ) Պ. *ՊԱԼԵԱՆ* (կովկասեան պար):

կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊՊԻՇԵԱՆի*:

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր:

Այս ճանդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը:

Մուտք **5** *ֆրանք: Պիւֆէ ժողովրդական գիներով:*

Հաղորդակց. *Փօրթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասոյթին կէսը պիտի յատկացուի Պէյրութի աղէտեալներուն:

Mme APRAMOVA

ԵՐՋԱՆԿՈՒԹԻՒՆ (Վ. ՎԱԼԱԴԵԱՆԻ)

Salle de Conservatoireի *մէջ,*

2 bis, Rue du Conservatoire **(Métro: Bonne-Nouvelle եւ Cadet)**

11 Մարս, Շաբաթ գիշեր, ժամը ճիշդ 8.45ին

ԿԸ ՄԱՍՆԱԿՑԻՆ.— Պուէնոս - Այրէսէն նոր ժամանած յայտնի հայ երգչուհի եւ պարուհի՝ տիկին *ԱԲՐԱՄՈՎԱ*, Պ. *ԼԵՒՈՆ ՅԱՐՈՒԹ*, տիկիններ՝ *ԱԼԻՔԱՄԱՆԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ*, օրիորդներ՝ *ՊԵՏՐՈՍԵԱՆ, ԽԱՆՃԵԱՆ*, պարոններ՝ *ՍՈՒՐԷՆԵԱՆ, ԼԱԹԻՖԵԱՆ, ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ*,

ջութակահարուհի օր. *ԼԻՏԻ ՏԷՄԻՐՃԵԱՆ* կը նուագէ խրախճանքի տեսարանին մէջ:

ԳԻՆԵՐԸ ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ.— Պէնիւար եւ թիկնաթոռ 20, լօժ 15, եւ 10, երրորդ յարկ 7, ամֆի 5 ֆրանք:

Տոմսերը կը ծախուին սովորական տեղերը, իսկ ներկայացման օրը կիշէն:

Տօքթ. ՄԵՍՃԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ եւ ԿԱՆԱՆՑ ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Կ'ԸՆԴՈՒՆԻ ԻՐ ՆՈՐ ԴԱՐՄԱՆԱՏԱՆ ՄԷՋ

82 rue d'Amsterdam (9) **Tél. Pigalle 70-02**

Ամէն օր ժամը 2 - 6 կիրակի եւ տօն օրեր 10 - 12

Առաւօտները ժամադրութեամբ:

Հաղորդակց. միջոցներ՝ Gare St. Lazare. *Մէթրօ՝* Place Clichy *եւ* Liège

Տօքթ. ԱՍԼԱՆ

ՄԱՄՆԱԳԷՏ ԹՈՔԵՐՈՒ, ՍՏԱՄՈՔԻ եւ ԱՂԻՔՆԵՐՈՒ

հիւանդութեանց

34 Bld. de Clichy, Paris. Métro Pigalle Tél. Marcadet 76-65

Հիւանդները կ'ընդունի ամէն օր ժամը 2—8, կիրակի եւ տօն օրեր 10—12։ Առաւօտները ժամադրութեամբ։

ՀԱՅԱԳՈՐԾ ԵՒ ԱՆՈՒՇԱՎԱՃԱՌ

ՍՏԵՓԱՆ ՄԱՐԳԱՐԵԱՆ

75 Ave. de Verdun, Issy-les-Moulineaux, Seine, France, Tél. 166 Issy

Եթէ կ'ուզէք ձեր ստամոքսի առողջութիւնը չխանգարել ինտուեցէք բոլոր նպարավաճառներուն մօտ Maison STÈPANի *համեղ ՍԻՄԻԹՆԵՐԸ, որոնք թարմ կը մնան մինչեւ 1 ամիս։*

Մասնաւոր յանձնարարութեանց վրայ, մեր արդիական փուռին մէջ կը պատրաստենք՝ լաիմէթիւն, չէօրէք, պանիրով, ապուխտով *եւ* ծայինով փիտէներ, պուղաչա եւ ամէն տեսակ եւրոպական եւ արեւելեան անուշեղէններ:

Կ'ընդունինք ապսպրանքներ զաւառներէ եւ արտասահմանէ։

Արագ առաքում։ 3 քիլօէն սկսեալ ապսպրանքները կը յանձնենք բնակարան։

ՕՔՍՄՈՊԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) Tél. Gob. 97 - 40

ՄԱՐՇԷԱՅԻՆԵՐՈՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԵԱՆ

TRICOTS KÉBABDJIAN

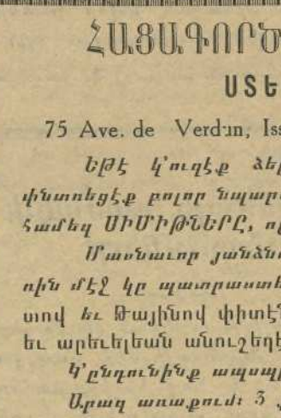
կեդրոնատեղին եւ գործարանը **20, rue de Bezons,**

Courbevoie: մեծաքանակ վաճառում, **L. Chirianի**

գուլպայի վաճառատան մէջ **29, rue Ste. Apolline, Paris.**

Մէթրօ St Denis, rue d'Aboukir *դիմաց։ Անմրցելի գիներ եւ ճոխ մթերք։*

Ձեր շահը կը պահանջէ որ ուղղակի արտադրողէն գնէք:

ԱԽՈՐԺԱՀԱՄ ԵՒ ՀՈՏԱՒԷՏ

ԹԷՅ ԵԱՎՐՈՒԵԱՆ

ՀԻՄՆՈՒԱԾ 1880ԻՆ

THÉS YAVROU

Maison Fondée en 1880

MONDIALEMENT RENOMMEE

Գեղեցիկ նուէրներ դեղին եւ կապոյտ

ծրարներու մէջ:

Դիմել: Comptoir des THÉS YAVROU

23, Rue Sénac MARSEILLE

ՍԵԴՐԱԿ ՍԱՍՈՒՆԻ

վիրաբոյժ - ատամնաբոյժ

ՎԿԱՅԵԱԼ ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ՖԱԿՈՒԼՏԷՆ

14 Rue Lagrange, PARIS (5)

*ՄԱՄՆԱԳԷՏ ՈՍԿԻ ԲՈՒՐՈՒՆ, ՊՈՒՃԻ եւ ԱՏԱՄՆԱՇԱՒ*ի

բերնի, լինդերու, ակռաներու խնամք եւ վիրաբուժ. գործողութիւն

կ'ընդունի ամէն օր, ժամը 2էն 8, առտուները ժամադրութեամբ, կիրակի եւ տօն օրեր 9էն մինչեւ կէսօր:

Métro St. Michel *կամ* Maubert-Mutualité

Տօքթ. ՋԵՆՕԲ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղձերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8:

Académie SAPHO

Cours de Coupe et de Couture

6, Rue de Trévise, Paris (9)

Tél. Provence 54 - 50 **Métro: Cadet et Montmartre**

Պոլսոյ կար ու ջեւի ակադէմիայի տէր եւ տնօրէնուհի, *Օր. ՍԱՓՓՈ ՀԱՄԲԻԿԵԱՆ*, փարիզի իր Haute Coutureի տան մէջ, ձեւագիտութեան եւ կարի ժամանակակից մը բացած է ուր կրնան դիմել՝ կարուհիները եւ ամէն անոնք որոնք կը փափաքին օրուան պահանջքին համաձայն, ստեղծել ապահով ապագայ մը, կատարելագործելով իրենց արհեստը *Թուալի* սիստէմով:

Դասախօսութիւնները տեղի կ'ունենան ցերեկ եւ գիշեր:

Մանրամասնութեանց համար դիմել վերի հասցէին: Երկուշաբթի եւ Հինգշաբթի օրերը ժամը 9էն 6, եւ կամ ժամադրութեամբ:

Յետ քննութեան կը տրուի պաշտօնական վկայագիր:

ՏՕՔԹ. ՍՊԱՐԹԱԼԻ

ՓԱՐԻԶԻ ԲԺՇ. ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ

Նախկին գլխաւոր բժիշկ եւ վիրաբոյժ իզմիրի Ազգ. հիւանդանոցին

44 Rue Poissonnière. Մէթրօ՝ Bonne Nouvelle

Ընդունելութիւն ամէն օր ժամը *14—18* եւ ժամադրութեամբ

CABINET de Me V. YARJANIAN

JURISCONSULTE

Procédure Générale — Mandataire en Justice

44, Rue La Fayette, Paris (9) Tél. TAITBOUT. **53-32**

Կը ստանձնէ ամէն տեսակ դատական գործեր: Անձամբ կը պաշտպանէ Առեւտրական եւ Հաշտարար դատարաններու առջեւ: Ամուսնութեան եւ ամուսնալուծման, եւ ժառանգական բոլոր գործողութիւնները կը կատարուին արագութեամբ: Վարչական դիմումներ նախարարութեանց մօտ:

Կ'ընդունի, ամէն օր, ժամը 9էն *11*, եւ 5էն 7:

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52- 73

Պրեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՅՕՇԱՏԵՏՐ

ԱՅՍՕՐ, ԿԻՐԱԿԻ, ժամը 11ին, Առնուվիլ-լէ-Կոնէսի Հայոց եկեղեցիին մէջ, եկեղեցւոյն Վարչութեան նախաձեռնութեամբ, Պ. Ա. Զօպանեան ժամնորգութենէն յետոյ պիտի խօսի դէպի Էջմիածին կատարած իր ճամբորդութեան եւ Հայաստանէն կրած տպաւորութեանց մասին:

ԿԱՐԵԻՈՐ

16 էջնոց գիրքի փոտման (փայլուն թուղթ, տպագրութիւն, կազմ, եւ փօսթի ծախք միասին) կը պատրաստենք 175 ֆրանքի: Կը դրկենք ամսոյ եւ մանրամասնութիւն: Երաշխաւորութիւն յանձնարարութեան տառացիօրէն գործադրութեան: Դիմել՝ Տպարան *ՆՈՐ ՕՐ*, **20, A. Voulis, Athènes, Grèce:**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ

Մ. ԱԶՆԱՒՈՐԵԱՆ փոխանցած ըլլալով իր ճաշարանը **23 Rue de la Huchette,** *դինքը տեսնել փափաքողներէն կը խնդրուի դիմել՝* **3, Rue Champolion, Rest. «Caucase»** *եւ կամ* **25, Rue Cardinal-Lemoine «Café - Bar»:**

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ԱՌԱՐԱ

Ձեր ամէն տեսակ ապրանքները ամենէն աժան գիներով կը գնէ

Ա. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Ա. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

Ա. ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ

ՀԱՐԱՉ

ՕՐԱԹԵՐԹ՝ ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ

LE SEUL QUOTIDIEN ARMENIEN EN EUROPE

HARATCH

(Fondé en 1925) :-: R. C. Seine 276.286

Directeur et Propriétaire : Sch. Missakian

Rédaction & Administration — 17, Rue Damesme PARIS (13e)

ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ — Téléphone : Glacière 15-70

(ԵՐԹԵԼԵԿԻ ՀԱՄԱՐ՝ Métro: TOLBIAC)

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ,—

	ՏԱՐԵԿԱՆ	ՎԵՑԱՄՍԵԱՅ	ԵՌԱՄՍԵԱՅ
Ֆրանսա եւ գաղութներ	140 ֆրանք	70 ֆրանք	35 ֆր.
Անգլիա, Եգիպտոս, Զուիցերիա, Իտալիա	250 »	130 »	—
Ամերիկա	8 տոլար	5 տոլար	—
Ուրիշ երկիրներ	200 ֆրանք	100 ֆրանք	—

ԵՐԵՔՇԱԲԹԻ 28 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 1933

28 Février 1933

ՅՈՒՐԱՔԱՆՉԻՒՐ ԹԻՒ 2124 — Խմբագիր՝ ՇԱՒԱՐՇ ՄԻՍԱՔԵԱՆ — ԳԻՆ 50 ՍԱՆԹԻՄ

ԵՐԿՈՒ ԽՕՍՔ

ԻՆՉՈ՞Ւ ԱՅՍՔԱՆ ԴԱՆԱԿ ԵԻ ԱՏՐՃԱՆԱԿ

Լիանէն յետոյ, երկրորդ արիւնահեղութիւնը: Այս անգամ կրընոպլի մէջ:

Մանրամասնութիւնները հրատարակուած են փէչ անգին:

Երկու պարագաներուն մէջ ալ, յարձակման ենթակաները կ'ըլլան հանդէսին կազմակերպիչները, իսկ զոհերը՝ հակառակորդները: Երկուքն ալ աննեղելի:

Լիոնի դէպքը տեղի ունեցած էր հանդէսէն յետոյ, փողոցին մէջ, վիճաբանութեան մը հետեւանքով:

Կրընոպլի արիւնահեղութիւնը կը պատահի հանդէսի պահուն, երբ «Հօկեյ»ները կը փորձեն խանգարել:

Առանց մանելու երկու տխուր դէպքերու մանրամասնութեանց մէջ, կ'ուզենք չօչափել, այս առթիւ, խնդիր մը որ կը թուի թէ վրիպած է ուշադրութենէ:

Կ'ուզենք իմանալ թէ՝ մինչեւ ե՛րբ, ո՛ր եւ է հանդէսի առեն, առաջին գրգռութեան իսկ, խօսքը պիտի տրուի դահակին ու ատրճանակին:

Աչքի ճչղելով հարցումը, — ո՞ր օրուան համար, այս բանտուր ազգը — առանց ո՛ր եւ է հոսանքի խորութեան — իրենց վրայ կը պահեն դահակ եւ ատրճանակ եւ ուրիշ հասու զօրձիքներ, — բիր, «Թօփուզ», խարազան:

Հասկնալի է որ, երբ կռիւ կը ծագի եւ ձկնք ունիս վրադ, ջղագրգռութեան պահուն բնազդաբար կը մղուիս գործածելու զայն:

Իսկ երբ չունենաս — յարձակող թէ ենթակայ — ի հարկէ կը ուզես ալ կը վերջանայ խօսքով կամ երկու ապտակով: (Բանի որ ճակատագրո՛ւմ է միշտ վիճիլ, նախատել, եօթը պտրանին հայհոյել, հանդէս խանգարել եւն.):

Ձենք ուզեր աւելի սեւցնել պատկերը, դիտել տալով թէ՝ տէրերն ալ, վերջի վերջոյ, կրնան վայրենիներու տեղ դնել հայ դպրոցականները, չարունակ միեւնոյն ձեւով սկսած ու վերջացած դէպքեր կարդալով իրենց մամուլին մէջ:

Մեծ քաղաքներու մէջ, չատ քիչերն են որ պէտք ունին ատրճանակի, համաձայն իրենց արհեստին կամ առօրեայ կեանքին:

Իսկ դահա՞կը, — ինչո՞ւ, ո՛ր եւ է փողոցային դէպքի առեն, դահակն ու դաշոյնը անպակաս կ'ըլլան հայ բանուորներու գրպանէն:

Շատեր զմեզի մը անգամ չունէին Թուրքիոյ մէջ: Եւ երբ կը յանձնարարուէր ատրճանակ մը առնել, ինքնապաշտպանութեան համար, սարսափի կը մատնուէին:

Գրանսայի մէջ տիրող ազատութի՞ւնն է որ, հիմա, հատու կամ հրատու գործիք մը տեղաւորեր է չատերու գրպանին մէջ:

Բայց, որո՞ւ դէմ գործածելու համար: Ո՞ր օրուան համար:

Մանաւանդ, այդ դէնքերը ի՞նչ գործ ունին հանդէսի մը պահուն, բազմութեան մէջ, ուր ընդհանրապէս մարդիկ դժուար կը պահեն իրենց պզտարիւնը:

Տեղացիներու մէջ ալ, յաճախ կը պատահին խռովութիւններ՝ այս կամ այն հանդիսին եւ ժողովին առթիւ:

Անոնք ալ, թէեւ տասն անգամ աւելին քաղաքակիրթ, իրար կը բզքտեն, յաճախ նահանջելով Արեւելքցիները:

Եւ սակայն, հազուագիւտ է պզտ կամ տաք դէնքը: Գոնէ առնոց գործածութիւնը:

Անշուշտ «ափաչ»ները չեն որ օրինակ պիտի հանդիսանան մեզի: Ոչ ալ մոլեռանդ կարմրուկները կամ «արքայիկ»ները:

Սրբազան պահանջ է ինքնապաշտպանութիւնը: Ինչպէս ժողովուրդներու, նոյնպէս անհատին համար:

Բայց երբ ո՛ր եւ է տեղ կ'երթաս դահակ մը զրպանդ, անշուշտ կը մտածես թէ դիմացինդ ալ կրնայ ունենալ նոյն դէնքը:

Հետեւաբար, ընդհարման պահուն, անխուսափելի կը դառնայ արիւնհեղութիւնը: Վիրաւորումէն մինչեւ սպանութիւն: (Ինչպէս եղած է կրընոպլի մէջ):

Կարեւորը այն չէ թէ ո՛վ էր դէպքին պատասխանատուն:

Երբ արիւնը կը հոսի, պատասխանատուութիւնը միայն զատուորը կը հետաքրքրէ:

Տաքարիւն ժողովուրդ ենք եւ դժուար կը հանդուրժենք իրարու: Յաճախ անձնական քէները կը չփոթուին կուսակցական համոզմունքներու հետ: Եւ, առաջին ընդհարման, դահակն ու ատրճանակն են որ կը խաղան ալ ու ձախ:

Ո՞րն է չահը՝ այս սպառազինեալ ընդհարումներուն:

Ո՛ր եւ է բան կը չահի՞ ժողովուրդը· — Ո՛չ: Կը չահի՞ այս կամ այն կուսակցութիւնը: — Ո՛չ: Կը չահի՞ անհատը: — Ո՛չ:

Քրիստոնէական զգացումներով չէ որ կը զբենք այս տողերը:

Ձկնքը իր տեղն ունի բոլորովին ուրիշ պարագաներու տակ:

Իսկ այն ինչ որ կը տեսնենք, պարբերաբար, զանազան զօրձիքներու մէջ, անորակելի է եւ քամնելի: Եւ, կրնայ յանդիլ համաճարակի մը, եթէ այսպէս չարունակուի:

Ո՞ւր կը մնայ բարոյական արժէքը՝ արիւնով վճակուած ո՛ր եւ է ոճրի:

Հազար ձեւ կայ ո՛ր եւ է անկարդ սրիկայ խելքի բերելու: Մանաւանդ երբ չունենաս ոչ դահակ, ոչ ալ ատրճանակ:

Գիտենք· անուղղաներ կան եւ արհեստով խառնակիչները: Մարդիկ՝ որ կռիւ կը փնտռեն, կը ստեղծեն: Ակլասերածները՝ որ չեն ուզեր լսել «ունկմբ»:

Բայց, ինքնավստահ պզտարիւնը լաւագոյն զէնքն է այդպիսիներուն հանդէպ: Մանաւանդ հանդէսներու, հաւաքոյթներու պահուն:

Ինչպէս ըսինք, այս բոլորը կը զբենք առանց այս կամ այն դէպքի մանրամասնութեանց մէջ մտնելու:

Կը զբենք աչքի առջեւ ունենալով պարբերաբար «զանակ խաղցնելու» վերոյիշեալ երեւոյթը, որ միայն մեր զազութին յատուկ չէ:

Շ.

ՕՐԸ ՕՐԻՆ

ՓՈՓՐԵՐՈՒՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆԸ

Թ. Փազարճըքը Ֆիլիպէէն մէկ ժամ է շոգեկառքով: Փոքրիկ գաղութ մը ունինք հոն: Քանի մը հատ ալ միութիւններ:

Անոնց միջ, «Արամ» մշակութային միութիւնը, շաբաթ մը առաջ հատուկ այցելութիւն մը տուաւ: Ցայտագրով մը, սակայն: «Պետօ Սերեմեեան»ի սրահը նստելիք տեղ չկար, երբ ներս մտայ: Մէկ սրաբ տասմ մը կը ներկայացնէին: Ցետոյ՝ զաւեշտ մը:

Ու խորհեցայ, որ տրամաբիճ ու զաւեշտական բան մը կար այս այցելութեան մէջ:

Տրամաբիճ՝ սա ափ մը երիտասարդ – երիտասարդուհիներուն հոգին: «Մենք, կ'ըսէր անոնցմէ միւն, ինչո՞ տարի է կը փափաբէինք այս ֆայլը առնել, բայց կը վարանէինք: Կը կարծէինք թէ չենք յաջողիր»···: Ու որքա՜ն ուրախ էր, որ «երեւակայածէն աւելին գտած էր»:

Այդ եղերական տեսիլանիը դուբ կը գտնէր մեկուսի ապրող ամէն մէկ հայ հոգիի մէջ: Ամէն մէկ փոքրիկ գաղութի մէջ, որ ծուարած է անկիւն մը: Երէկ Պալիսն ու Թիֆլիսն էին, այսօր՝ Փարիզը, Պոսքըճը, Ֆիլիպէն, Աբէմիը կամ Սելանիկը՝ անոնց «տարիներէ ի վեր փափաճածը»:

Ու զաւեշտական անոր համար որ այս մեծ բաղաճները մեծ դատարկութիւններ են յանախ: Ադմուկի բոյնեաոի ու ծափի հերոսներ· վէներու մթերանո՞ց:

Ու պզտիկ անկիւններու փոքրաթիւ Հայը՝ որ մեծ կեդրոններու մէջ «հայութիւնը տեսնել կը տեւէայ», իր սրբատաճիբ զգայնութիւններուն մէջ կը մոռնա՞յ թէ իրական, հարազատ, բաղդատաբար դեռ անաղարտ հայութիւնը ի՛ր մէջ է, — իր տեսչանիին, իր երգեցողութեան, ոչինչէն կեանիք ստեղծելու իր ճիգին, թիւով փոքր բայց տրամադրութեամբ մեծ մնալու իր կամաիոր ոգիին մէջ···:

Ոգի մը, որ տխրօրէն զաւեշտական դարձեր է «մեծ»երուն բով, եւ զոր ես տեսայ, այդ գիշեր, Փազարճըքցի ինձ խօսակից երիտասարդին նայուածքին, շունչին, ոգեւոր շարժումներուն մէջ:

Անոնք մեզի բերեր էին գինի՝ որ արբենանք: Մենք ոչինչ տուինք իրենց: Բայց նկատեցի որ կը տանին բան մը որ տարիներով պիտի արբեցնէ զիրենք: Կարծեցին թէ Ֆիլիպէն տուաւ իրենց: Մինչ իրենց մէջ անպարտ կրցեր էին պահել ու անեցո՛ւ հոս···:

ՍՕՍԵԱՑ ՏՂԱՆ

ՓՈՓՐԱՄԱՆՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ ՍՈՒՐԻՈՑ ՄԷՋ

«Էլ Ահբար» կը գրէ· — «Ոմանք այս օրեր փոքրամասնութեանց հարցը կը յուգեն եւ շարունակ խնդիր կը հանեն: Անոնց նպատակն է պատակտում յառաջ բերել: Սակայն մենք շարունակ պէտք է մնանք միաձոյլ, որովհետեւ նման խտրութիւններէն շահողը օտարը կ'ըլլայ, եւ օտարին շահը թէ բրիստոնեաներուն եւ թէ մահմետականներուն համար վնասակար կը դառնայ»:

Վերջերս տասը հոգիէ բաղկացած հայկական պատուիրակութիւն մը եկաւ եւ Հաշիմ պէյ Աթասիի, Խպրահիմ պէյ Հանոյի եւ Ֆարէս պէյ Խուրիի հետ երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ: Այս վերաբերմունքէն կը հասկցուի որ Հալէպ գտնուող Հայերը փոխած են իրենց բաղաճականութիւնը եւ իրենց զգացումներուն մէջ յեղաշրջում գոյացած է:

Հալէպի մէջ Հայեր, Հրեաներ եւ բրիստոնեայ համայնիներ հանրագրութիւններ կը պատրաստեն, պահանջելով սուրիական միութիւնը:

Ֆ. Բ. ՍԻՒ ՅԱՂԹԵՑ ՍԻ – ՇՕԻ

Ինչպէս մեր մարզական աշխատակիցը նախատեսած էր, կիրակի օր Փարբ տէ Փրէնսի մարզադաշտին մէջ 20,000 հանդիսականներու ներկայութեան փութպոլի մրցումին մէջ (Քուբ տը Ֆրանս) Սէբ յաղթեց Սէ-Շօի 2ի դէմ 3 նշանակէտով:

Մանրամասնութիւնները յաջորդ թիւով:

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՆՈՐԷՆ ԱՐԻԻՆ ՀՈՍԵՑԱԻ ՀԱՅԵՐՈՒ ՄԻՋԵԻ

Մէկ հոգի սպանուած, երկու վիրաւոր

Երէկ առաւօտեան Փրանսբէյն թերթերը հետեւեալ հեռագիրը կը հրատարակեն կրընոպլէն· —

Կիրակի օր Հայեր հաւաքուած էին Պայառ փողոցի մէկ սրահը, տօնելու համար իրենց ազգային տօնը: Հայ լրագրող մը, Պ· Քիրէեան (?), ճառ կը խօսէր, երբ հայ համայնավարները սրահ մտան եւ բռնութիւն մը յարուցին: Դանակները գործեցին, մէկ հոգի մեռաւ, չորս հոգի վիրաւորուեցան: Երկու հոգի ձերբակալուեցան:

ՄՄԲ· — Այս հեռագիրը (Հավաս) տպուած է «Քըթի Փարիզիէն»ի, «Լը-ժուռնալ Փասի»ի եւ ուրիշ թերթերու մէջ: Իսկ «Մաթէն» իր կարգին կը հրատարակէ հետեւեալ սենսացիոն հեռագիրը· —

Հայկական հաւաքոյթի մը ընթացքին, երկու խմբակներ, Ազգ· Միութիւնը եւ Հայաստանի Օգնութեան Կոմիտէն (Հօկ), կռիւի բռնուեցան բաղաքական վիճաբանութեան մը հետեւանիով: Երեք հոգի վիրաւորուեցան դանակով եւ հիւանդանոց փոխադրուեցան, ուր ոստիկանապետը գնաց հարցաբննելու: Երեք հոգի ձերբակալուեցան:

⁂ Մեր ցաւն յայտնելով այս տխուր դէպքին առթիւ, կը սպասենք մանրամասնութեանց:

⁂ Կրընոպլէն մեր թղթակիցը հետախօսով կը տեղեկացնէ թէ մեռեալ չկայ եւ վիրաւորուած են միայն երեք հոգի, երեքն ալ Հօկի անդամներ:

⁂ Վերջին հետախօսի մը համաձայն, դէպքը տեղի ունեցած է հետեւեալ պարագաներուն մէջ· — Կիրակի օր ժամը 2·30ին, երբ կը կատարուէր Փետր· 18ի ոճրը, Հօկի անդամներէն 25 հոգի, որոնց համար տեղական թերթերը կ'ըսեն թէ համամիաւարներ են, կը փորձեն խանգարել հանդէսը: Մեր տղաքը կարգի կը հրաւիրեն, բայց յարձակում կը կրեն: Ընդհարման միջոցին յարձակողներէն կը վիրաւորուին երեք հոգի, որոնց երկուքը թեթեւապէս, իսկ երրորդը ծանր վէրքեր ստացած ըլլալով, կը մեռնի երկուշաբթի առաւօտ:

Ձերբակալուած են երկու հոգի:

Բուռն ցոյց մը Պոլսոյ մէջ, օտարներու դէմ

«ԹՈՒՐՔԻՈՑ ՄԷՋ ԱՐԳԻԼՈՒԱ՞Ծ Է ԹՈՒՐՔԵՐԷՆ ԽՕՍԻԼ»

Շաբաթ օր ծանր դէպք մը պատահեցաւ Պոլսոյ մէջ: «Ձիւմհուրիյէթ» դպրոցի դրօշին մը հրատարակած էր, Թուրքերէն մէջ արդեօ՞ք է Թուրքերէն խօսիլ» խորագրով: Այս հրատարակութեան վրայ, Պոլսոյ համալսարանէն երեք հազար ուսանողներ ցոյց մը կատարելին իրիւան ժամը 6ին, քարկոծեցին եւ ուժով տուին համբորզական ընկերութեան մը Բերայի եւ Գալաթիոյ գրասենեակները:

Դէպքին բուն պատճառն այն է որ, համաձայն «Ձիւմհուրիյէթ»ի պատմութեան, այդ ընկերութեան Բերայի գրասենեակին խոսքարէն յանդիմանած, յետոյ ճամբած է Թուրք պաշտօնեայ մը, որ հետախօսին մէջ Թուրքերէն կը խօսէր յանախորդի մը հետ, մինչդեռ տնօրէնը պատուիրած էր ֆրանսերէն խօսիլ: Տնօրէնին ընթացքը բուռն զայրոյթ պատճառած է Թուրք երիտասարդութեան, որ եղածը նախատինք մը կը նկատէ Թուրք ազգին արժանապատուութեան եւ Թուրք մշակոյթին դէմ:

Խռովութիւնները այնքան ծանր հանգամանք ստին որ, ոստիկանութիւնը միջամտեց եւ հրէշէները օդնութեան կանչելով, ցուցարարները ցրուեց ջրհեղեղի տակ:

«Ձիւմհուրիյէթ» եւ միւս թերթերը կը չարունակեն ամբոխը դրգռել օտարներուն դէմ:

Առտակարգ միջոցներ Ամերիկայի մէջ

Մ· Նահանգներու երեսփ· ժողովը եւ Ծերակոյտը փետր· 25ին քուէարկեցին օրինագիծ մը, որ վեց ամսուան համար արտակարգ լիազօրութիւններ կուտայ օտար դրամներու (տոլլիզ) վերատեսչին, երկրին վեց հազար «Ազգային դրամատուներուն» վրայ: Այս տնօրինութեամբ, վերատեսուչը պիտի կրնայ անչարժութեան դատապարտել այդ դրամատուներուն մէջ գտնուած ապանդները, որոնց դումարը կը հասնի 17 միլիառ տոլարի: Լիազօրութիւնները կրնան երկարաձգուիլ վեց ամիս եւս, նախագահական հրամանագրով:

⁂ Նիւ Եորքէն կը հետագրեն թէ չատ մը նահանգներու մէջ ծանրացած է սեղանատորական տագնապը: Ինտիանայի, Միսուրիի, Արքանսասի եւ Ուիսքոնսինի նահանգապետները հրամանագիրներ հրատարակեցին, որով կ'արտօնեն ընդհանուր յետաձգում պարտքերու, տագնապի միջոցին:

ՄՄԲ·— կարդալ Բ· էջի առաջին յօդուածը:

Դուրսեն մեխնայ չպիտի գնեն

Պ· Օրժոնիկիձէ, Ա· Մուսթեան ծանր ճարտարարուեստներու գործավարը, հրամանագիր մը ստորագրեց որով կ'արգիլուի ճարտարագործական մեքենաներու ներածումը: Այդ բոլորը պէտք է չենուին տեղին վրայ: Այս կարգադրութեան չնորհիւ, օտար դրամներու պահանջը պիտի չհասնի 21 միլիոն տուրքի (280 միլիոն ֆրանք):

Մինչեւ հիմա Ա· Մուսթեան մեծադոյն հայթայթիչներն եղած են Գերմանիա եւ Ամերիկա, որոնք ծանր հարուած մը պիտի կրեն, նոր կարգադրութեան հետեւանքով:

Հիթլեր կը ապտնայ ոչնչացնել բանուորական կուսակցութիւնները

Գերմանիոյ նոր ընտրութիւններն ալ պիտի կատարուին մարտ 5ին: Այս առթիւ, հիթլերականները ուժգին պայքարի մը սկսած են, հրապարակէն քշելու համար բոլոր ձախակողմեան հոսանքները:

Կիրակի օր, բուռն ճառ մը խօսեցաւ Պ· Կէօրինկ, նեբքին նախարարը, որ հիթլերական կինուտորներով: Ակնարկելով ձախակողմեան կուսակցութեանց՝ նախարարը յայտարարեց·

— «Մարտ 5ին, պէտք է փակել հաշիւը այն ոճրագործներուն որոնք ըմած 14 տարի զոգցան մեր պատիւն ու ազատութիւնը»:

Ուրիշ նախարար մը, ազգայնական Հիւկէնպէրկ, յայտարարեց·— «Մարտ 5ը պիտի ըլլայ այն օրը ուր գերմանական ժողովը, գոնէ իր վերատեսական մա-

(Յուրերու շարունակութիւնը Երրդալ Դ· Էջ)

ԵՂԲԱՅՐԱԿԱՆ ԱՋԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

ՊԷՅՐՈՒԹԻ

4,000 ՀՐԿԻԶԵԱԼՆԵՐՈՒՆ

9րդ ՑԱՆԿ

	Ֆր.
Արսէն Պօյաճեան	40
Իշխան Ամատունի	25
Սելբեկեան	10
Ֆ·	10
Դումար	85
Փետր· 26ի դումարը	2398
ԸՆԴՀ· ԳՈՒՄԱՐ	2483

ԿԵՂԾ ՍՏԵՐԼԻՆ

Աբէնեի Ապահովութեան Տեսչութիւնը երեք հոգի ձերբակալեց, որոնք ամբաստանուած են կեղծ ստերլին շրջաբերութեան հանած ըլլալու յանցանիով:

Ամիս մը առաջ, անծանօթ մը Ցունաստանի Դրամատուն գանձապահին ներկայանալով, 100 ստերլինոց թղթադրամ տուած եւ փոխարժէքը տրբախմի ստացած է: Ցունաստանի Դրամատունը սոյն թղթադրամը դրկած է Անգլիոյ Դրամատուն, ուրկէ վերադարձուած է, իբր կեղծ: Այն ատեն լաւ կեղծուած է որ անկարելի է զանազանել կեղծը բուն թղթադրամէն: Տարբերութիւնը միայն թուղթին մէջն է: Կեղծուածին թուղթը աւելի քափանցիկ ու բարակ է:

× Նոր տեղեկութեանց համաձայն, պատրաստուած կեղծ դրամներուն մէջ կան նաեւ 50, 5 եւ 1 ստերլինոց թղթադրամներ, որոնք դիչ մը կը զանազանուին հարազատներէն: Կեղծարարները, թէեւ, պետական դրամատուն ուրիշ զանձապահներուն ալ դիմած, բայց մերժուած են, կասկածներ ծագած ըլլալով: Ենդերութիւնը անոնք հաղորդած են դրամատուն յիշեալ գանձապահին եւ տնօրէնութեան, որ անմիջապէս դիմած է ոստիկանութեան, տալով միաժամանակ կեղծ դրամատոմսեր աւրել տալու համար դիմում ըրած մարդոց արտաքին յատկանիշները: Ասոր վրայ, ոստիկանութիւնը, գաղտնի ոստիկաններու միջոցով կը սկսի հետապնդել ամէն անոնք, որ Ցունաստանի Դրամատունը կը ներկայանան օտար դրամ աւրել տալու համար: Հակառակ սակայն ի գործ դրուած հսկողութեան, դրամանիշգներու խմբակէն մէկը կը յաջողի խաբել յիշեալ գանձապահը եւ աւրել տալ անոր կեղծ 100 ստերլինը:

Հարցաքննութիւն կատարողները այն կարծիքը ունին, թէ ոստիկանութիւնը գործ ունի դրամանիշգներու բազմանդամ խմբակի մը հետ:

ՓՈՓՐԱՄԱՍՆՈՒԹԵԱՆ ԼԻՍԷՆԵՐԸ ՊԻՏԻ ՄԻԱՑՈՒԻՆ

«Ձիւմհուրիյէթ» կը գրէ թէ որոշուած է գալ տարի փոքրամասնութեանց կարգ մը լիսէները միացնել: Միւս կողմէ գանգատ յայտնուած էր թէ, կ'աւելցնէ, մաս մը փոքրամասնութեանց դպրոցներու թուրք ուսուցիչները ամսագրի չեն ստանար: Ասոր վրայ՝ կրթական վարչութիւնը այս կարգի դպրոցներու միջէվէլիներու մօտ ձեռնարկներ ըրած է:

× «Միլլիյէթ» կ'ըսէ թէ 3 — 4 ամիսէ ի վեր թոշակ չստացող ուսուցիչ կայ: Եւ կ'աւելցնէ· — Ըսուածներուն համաձայն, այս կացութիւնը հետեւանիէ է այդ դպրոցներուն ելմտական կացութեան խանգարման: Փոքրամասնութեան լիսէներուն միացման որոշում տրուած է, որպէս զի ծախքի խնայողութիւն ըլլայ: Ուսուցիչներու թոշակներուն կանոնաւոր չտրուելուն պատճառ կը նկատուին նաեւ դպրոցի վարչութեանց եւ Թաղ· խորհուրդներու միջեւ ծագած վէճերը: Կրթական վարչութիւնը այս դպրոցներուն կացութիւնը ննել սկսած է: Ինչ որ ալ ըլլայ, պիտի ապահովուի ուսուցիչներու թոշակներուն վճարումը:

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՍՈՎԵՏԱԿԱՆ ԳՐՈՂՆԵՐԻ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՆՈՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ

ՎԱՀԱՆ ՏՈՒՐԱՆ

Ամէն անգամ որ մեր ժողովուրդը կը տօնէ Հոկտեմբերի յեղափոխութեան տարեդարձը, ան կը տօնէ նաեւ իր ազատագրութեան տարեդարձը։ Ինչպէս Ռուսիոյ մէջ, նոյնպէս ալ Հայաստանի մէջ Հոկտեմբերի յեղափոխութիւնը ազատագրեց ժողովուրդը ոչ միայն ցարական բռնապետութենէն, այլ նաեւ ազգային ստրկութենէն։ Ռուսիոյ մէջ Հոկտեմբերի յեղափոխութիւնը ազատագրեց ժողովուրդը ոչ միայն ցարական բռնապետութենէն, այլ նաեւ ազգային ստրկութենէն։ Ռուսիոյ մէջ Հոկտեմբերի յեղափոխութիւնը ազատագրեց ժողովուրդը ոչ միայն ցարական բռնապետութենէն, այլ նաեւ ազգային ստրկութենէն։

Ռուսիոյ

կողմէ կը ծախահարաւի Ցալտաբիա: Կիրքերը սաստկապէս լարուած են: Լրագրական լեզուն կրծնցուցած է պատշաճութեան ամէն սահման: Ահաւոր բառերով կը հայհոյեն իրարու, ու վարկաբեկեն եւ ի՛անարգեն իրար: կը վարկաբեկեն եւ ի՛անարգեն իրար:

*** Աֆէնքի չէզնաի բոլոր կոմիտէներն ու ենթակոմիտէները ասնկոյն, ներն ու ենթակոմիտէները ասնկոյն, ան կը պատրաստուին ասնկոյս ուղարկուելու Ժողովրդական ապստամբութեան տարեդարձը: Լիմոդման ասնկոյս 12ին, նախագահութեամբ նոյ փեսը. Կ. Տէօքմէճեանի: Ճիլքը կը ասնկոյս 26ին: Ռոքֆելեան եւ Սինկըրն ալ իրենց կարդին:

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՋՈՐՍ ՀՈՎԵՐԷՆ

17 տարիէ ի վեր չվճարող մարդը

—·—

Փիլատելֆիոյ մէկը՝ըսած է.— «Ինքնաշարժը ապրիլ չէ»: — Արդարեւ, մարդկային կեանքին տեւողութիւնը բաղդատաբար չատ կարճ է, եւ մենք մեր կեանքին գրեթէ մկ երբորդը անկողնին մէջ կ՝անցընենք, աչքերնիս գոց, քմրած վիճակի մը մէջ, չգոհացած արտաքին աշխարհէն եւ բոլորովին զուրկ ինքնագիտակից մտածումներէ:

Երկարատեւ անքնութեան մասին իրը եղական եբեւելի կը ներկայանայ փոլ Քէնոն պարագան, որ նախկին ոստիկան մը կ՝ըլլայ եւ 17 տարիէ ի վեր չի քնացած:

Փոլ Քէռն ընդհանուր պատերազմի տարին հունգարական բանակին մէջ զօրագունդի մը հրամանատարն էր, Քլէպոլիի մէջ, ռուսական սահմանապահպանին մօտերը: 1915ին, յունիս ամսու մէջ, հրաման առացաւ յարձակում կատարել թշնամի խրամներուն վրայ: Մայրամուտին, քանի մը հարիւր զինուորներով թէեւ յարձակումը սկսաւ, սակայն չատիներն ու զնդապետները տեղատարափով մը զնդացիրներու տեղատարափով մը ընդունուեցաւ թշնամի բանակին կողմէ, որ զերազանց ուժ մը կը ներկայացնէր եւ բոլորովին ձախողութեան մատնեց իր բանակին յարձակումը: Ցարձակումի միջոցին, հրամանատարը դլխուն գնդակ մը առանալով, զինակցութիւնը կորսնցուց, եւ երեք չարաթ վերջը միայն արթնցաւ Լէմպերկի հիւանդանոցներէն մէկուն մէջ: Զարհուրելի յաղորդ առաջին օրերուն բնաւ չքնացաւ եւ առտնիկ առտուգեցաւ գլխու զօրաւոր ցաւէ մը: Իր ցաւերը չարունակուելով, բժիշկներու խորհուրդին վրայ ջերմուկները գնաց դարմանուելու համար: Քանի մը չարաթէն, թէեւ գլխու ցաւերը մեղմացան եւ գնդերակին կծկումները դադրեցան, սակայն երբէք չկրցաւ քնանալ: Այն օրէն ի վեր 17 տարի անցած է, եւ ենթական մինչեւ այսօր բնաւ չէ քնացած, հակառակ բազմաթիւ մասնագէտ բժիշկներու տարած խնամքներուն:

Գնդակը քունքէն անցնելով մտած է գլխուն մէջ, ու հոն ոչնչացուցած քունի ջղերուն կեդրոնը: Որչափ ատեն որ այս պարագան անձանօթ էր բժիշկներուն, ոչ ոք մտքէն անցուցած էր թէ նմանօրինակ կեդրոն մը կրնար գոյութիւն ունենալ:

Գ. Քէռն ամէն կանոնաւորապէս զբաղնեակ կը յաճախէ, հոն 12 ժամ կ՝աշխատի եւ գիշերները սրճարաններու մէջ կ՝անցընէ: Երբեմն կը պատահի որ երեք օր չարունակ, գիշեր – ցերեկ անընդհատ կ՝աշխատի, ինչ որ իրեն մեծ յոգնութիւն կը պատճառէ, թեւերուն ու ծունկերուն մէջ զօրաւոր ցաւեր կը զգայ, բառերն ու նախադասութիւնները իրարու հետ կը չփոթէ, աչքերէն արցունք կ՝արտահոսի: Այդ պայմաններու մէջ, հանդստանալու համար ան տոիպուած է պառկիլ անկողնին վրայ, եւ սեւ ակնոց զգծած ձեւ, որպէս զի աչքերը հանգարտին, դժբախտաբար հակառակ իր ջանքին, չի կրնար աչքերը զոցել, իսկ զոցելու պարագային՝ զօրաւոր ջղայնոտութիւն մը կը զգայ: Ցանգիստ յօրանջել կ՝ուզէ, սակայն չի կրնար:

Աչքն առաւօտ լոգանք կ՝առնէ, եւ թարմ ու կայտառ վիճակի մը մէջ իր գործին կ՝երթայ, բայց օրուան մէջ 24 ժամ արթուն մնալուն համար, չատ հետու է ինքզինքը երջանիկ զգալ: Զնդաւորէն կը զանգատի անքնութեան մասին եւ ինքզինքը խիստ դժբախտ կը զգայ, գրկուած ըլլալով իրական հանգիստի վայելքէն:

Իր կինը լքած է զինքը, որովհետեւ գիշերները մէկտեղ զուարճանալու եւ սրճարաններու ու պարասրահներու մէջ կ՝անցընէ իր ժամանակը: Տանը օրը տարի չարունակ իր ամենօրեայ պրպտումը եղած է՝ 15 ժամ աշխատիլ, սրճարան յաճախել, թերթ կարդալ եւ ձանձրանալ: Իր ձանձրոյթը փարատելու եւ կեանքին մէջ պէսպիսութիւն դնելու համար, կը փափաքի ամուսնանալ, սակայն չկայ օրիորդ մը, որ ուզէ իր կեանքը կապել այդ անբուն մարդուն հետ, որ չիզխաւոր քնանալ եւ յաւիտենական գժբախտ մըն է:

Սովորական քնաւորութիւնը առաջ կուգայ զանազան պատճառներէ, ինչպէս տխուր մտածումներէ, յուզումէ, ջղային տագնապներէ, ջերմէ, մոլեգնային զրգռումներէ, դժուարամարսութենէ, եւն.:

Անկողին մտնելէ առաջ, ոտքերը տաք ջուրով լուալը օգտակար միջոց մըն է անքնութեան դէմ: Դժուարամարսութեան պարագային, երիցուկի, քմրելի կամ նարնջենիի տերեւներով պատրաստուած բուսակուլերը բարերար ազդեցութիւն մը կը ներդործեն անքնութեան վրայ: Սուրճը, թէյը եւ ըմպելիները քունը փախցնելու յատկութիւն ունին, այս պատճառաւ նուազ յանձնարարելի են:

Անքնութեան դէմ կը գործածուին թմրեցուցիչ դեղեր, ինչպէս մեկոն, ափիոն, որոնց ներգործական տարրը մորֆինն է:

ՀՐԱՉԵԱՑ ՏԻՐՈՍԿԻ

ԿՈՒՄԱԿՅԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔ

Փետրուար 18ը Մարսէյլի մէջ

—·—

ՄԱՐՍԷՅԼ (Ցառաջ).— Հ. Յ. Դ. Շրջ. Կոմիտէի նախաձեռնութեամբ, Փետրուար 18ի համաժողովրդական ըմբոստացման 12րդ տարեդարձը մեծ շուքով տօնուեցաւ անցեալ Շաբաթ, Սալոն Շափի ընդարձակ սրահին մէջ:

Նոյն օրը Մարսէյլի Հայ Ուսանողական Միութիւնը եւս տարբած էր պարահանդէս մը, բայց մեր սրահը ժամանակէն առաջ լեցուած էր հոծ բազմութեամբ: Բացառիկ էր այս տօնակատարութիւնը, անոր համար որ, Հօկ-Ռամկավար եւլլն. թափթփուքներ, ոչ միայն պանդոկէ պանդոկ, այլ եւ դռնէ դուռ ման էին եկած, տօնը վարկաբեկելու, այլ եւ ժողովուրդը անտարեկելու համար:

Հանդէսը բացուեցաւ «Մեր Հայրենիք»ով, զոր նուագեց Ջ. Ո. Մ. Վահաղնեան նուագախումբը, սիրայօժար մասնակցութեամբ:

Նախագահ ընկեր Պօղոս Հիւսեան Փետրուար 18ի պատճառները նկարագրելէ յետոյ, մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգանքի հրաւիրեց, որմէ յետոյ խօսքը տուաւ ընկեր Վահան Համբարձումեանի, որ ծանրացաւ «Փետրուար 18»ի եւ ազատութեան սրբազան գաղափարի վրայ:

— Մենք Փետրուար 18ը կը տօնենք անոր համար որ հայ ազատագրական ձգտումին երբորդ ատիճանն է: Առաջինը տեղի ունեցաւ 1903ին, երբ ցարական կառավարութիւնը կը զրաւէր Կովկասի եկեղեցական եւ դպրոցական կալուածները: Հայ ժողովուրդը երբեք նկատի չունեցաւ իր եւ բռնակալ ուժերու ահռելի տարբերութիւնը եւ շրջապատեց այն կառքը որով Հայոց Հայրիկը կ՝երթար ցարին մօտ, ազաչելու եւ խնդրելու կ՝ըսէր — Ո՛չ, Հայրիկ, Էջմիածնի բանալիները չպիտի յանձնես. մենք քու կողքին ենք: Երկրորդը՝ 1905ի հայ-թաթարական կռիւն էր: Այս անգամ ալ հայ ժողովուրդը նկատի չունեցաւ ոչ թաթար միլիոնաւոր յորձանքները, ոչ ալ ցարական կառավարութեան ներքին դաւադրութիւնը: Թէեւ յանկարծակի եկած, բայց շնորհիւ Հ. Յ. Դաշնակցութեան աղջմտութեան եւ առնականութեան, անպատմելի յաղողութիւն ունեցաւ: Եւ ահա Փետրուար 18ը: Տարիներու ընթացքին, ահաւոր զոհողութիւններով հայ ժողովուրդը կրցաւ կերտել իր անկախութիւնը: Դժբախտաբար երկար չտեւեց այդ. հազիւ երկուքուկէս տարի. որովհետեւ թշնամին նախանձեցաւ. մէկը՝ Մեծն Պետրոսի ակնոցով, միւսը՝ համաթուրանական գաղափարով դաշնակցեցան եւ դաւադրեցին մանուկ Հայաստանին:

Ընկերը յետոյ մանրամասնօրէն նկարագրեց Փետրուար 18ի նախընթաց պարագաները, հանրապետութեան տապալումը, բոլշեւիկեան առաջին շրջանի սարսափները եւ շեշտեց թէ համաժողովրդական ըմբոստացման շնորհիւ էր որ բարեփոխումներ առաջ եկան եւ եզրակացուց.— Հայ երիտասարդ, առանց շփոթելու հայրենիքը վարչաձեւին հետ, պատրաստ եղիր ի հարկին քու հզօր կուակցութեան հետ կրկին վերահաստատելու անկախութիւնը ինչ կայ աւելի ցանկալի քան հայրենիքի ազատութիւնը:

Դեղարուեստական բաժնին իրենց սիրայօժար մասնակցութիւնը բերած էին օրիորդներ Մ. Մարտիրոսեան եւ Պերճուհի Դէորգեան որ ծափերու տակ կրկին եւ կրկին երգեցին զեղչկական երգեր: Արտասանեցին ընկերներ Գր. Քէշտիրեան, Մելքոն Ատանալեան, Կ. Թուխէյեան, Թ. Ասատուրեան եւ Պ. Դէորգեան: Երգեցին ընկերներ, Ս. Ատոմեան եւ Զ. Նուրեան: Ջ. Ո. Մ. նուագախումբը ամբողջ հանդիսի տեւողութեան մէջ ընտրեալ նուագեց զեղեցիկ կտորներ: Հանդիսը փակուեցաւ «Մշակ բանուոր»ով եւ հանդիսականները մեկնեցան խոր տպաւորութեան տակ:

Պուլվար Օսմոյի մէջ

Պուլվար Օսմոյի Վահանեան ենթակոմիտէի եւ Քարթիէ տը Քրոսի Ատաթ խումբի նախաձեռնութեամբ փետրուար 18ը տօնուեցաւ նոյն խանդավառութեամբ: Ժամանակէն առաջ Պար Վէնսանի ընդարձակ սրահը ասեղ ձգելու տեղ չէր մնացած:

Նախագահ ընկեր Ազդին նկարագրելէ յետոյ օրուան տօնին իմաստը, մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգանքի հրաւիրեց, որմէ յետոյ խօսքը տուաւ ընկեր Վահան Համբարձումեանի որ այստեղ ալ խօսեցաւ ոգեւորիչ ճառ մը:

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին Պուլվար Օսմոյի Ազգ. վարժարանի մանկապարտիզպանուհի Օր. Մ. Մարտիրոսեան եւ սան – սանուհիները: Բոլորն ալ արժանացան երկարատեւ ծափերու: Հոս եւս Ջ. Ո. Մ. Վահաղնեան նուագախումբը ժողովուրդի ջերմ գուրգուրանքին առարկայ եղաւ: Հանդէսը փակուեցաւ «Մշակ բանուոր»ով եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ վառ յոյսերով ոգեորուած:

Հանդէսէն յետոյ տեղի ունեցաւ ընկերա-համակրական թէյասեղան մը զոր սարքած էին Վահանեան ենթակոմիտէի եւ Աւտօ խումբի նախաձեռնութեամբ փետրուար 18ը տօնուեցաւ նոյն խանդավառութեամբ: Ժամանակէն առաջ Պար Վէնսանի ընդարձակ սրահը ասեղ ձգելու տեղ չէր մնացած:

Նախագահ ընկեր Ազդին նկարագրելէ յետոյ օրուան տօնին իմաստը, մէկ վայրկեան յոտնկայս յարգանքի հրաւիրեց, որմէ յետոյ խօսքը տուաւ ընկեր Վահան Համբարձումեանի որ այստեղ ալ խօսեցաւ ոգեւորիչ ճառ մը:

Գեղարուեստական բաժնին իրենց մասնակցութիւնը բերած էին Պուլվար Օսմոյի Ազգ. վարժարանի մանկապարտիզպանուհի Օր. Մ. Մարտիրոսեան եւ սան – սանուհիները: Բոլորն ալ արժանացան երկարատեւ ծափերու: Հոս եւս Ջ. Ո. Մ. Վահաղնեան նուագախումբը ժողովուրդի ջերմ գուրգուրանքին առարկայ եղաւ: Հանդէսը փակուեցաւ «Մշակ բանուոր»ով եւ ժողովուրդը մեկնեցաւ վառ յոյսերով ոգեորուած:

Հանդէսէն յետոյ տեղի ունեցաւ ընկերա-համակրական թէյասեղան մը զոր սարքած էին Վահանեան ենթակոմիտէի եւ Աւտօ խումբի ընկերները, ի պատիւ ընկեր Վահան Համբարձումեանի: Սեղանապետ ընտրուեցաւ ընկեր Ն. Կակոսեան: Ցետոյ կարգացուեցաւ խնդրագիրը վեց նորընծայ երիտասարդներու, եւ կնքահայրութիւնը յանձնուեցաւ ընկեր Համբարձումեանին: Ընկերը այս առթիւ շեշտեց:

— Սիրելի ընկերներ, դուք կ՝ուզէք Դաշնակցութեան վեհափառ տուներէն ներս մտնել, բայց գիտէ՞ք արդեօք թէ Դաշնակցական ըլլալը օրքան դժուար է: Գիտէ՞ք թէ օրքան անողոք է Դաշնակցութիւնը իր ընկերներուն հանդէպ: Առանց որ եւ է բան սպասելու, ի հարկին ձեր կեանքը կրնա՞ք արամադրել թէ ոչ:

Բոլորը միաձայն պոռացին.— Անկեղծ՝ անփառասիրութիւնը. մեր կեանքը մեր դասական ցեղին կը պատկանի, եւ կ՝ուզենք վերստրագրուիլ Հ. Յ. Դ. փառապանծ դրօշի տակ, կ՝ուխտենք հաւատարմօրէն ծառայել անոր այնքան ժամանակ որ ան մեզի պէտք ունի:

Այսպէս վեց արի զինուորներ մտան Դաշնակցութեան բանակը: Սրբոյն կը թնդար «Ամբոխ բացէ՛ք Դաշնակցութեան» ազաղակով: Մինչեւ կէս գիշեր տեւեց խնջոյքը, երգուեցան յեղափոխական եւ ազգային երգեր, եղան հրաշունչ արտասանութիւններ: Ընկերներու բուռն փափաքին վրայ, ընկ. Համբարձումեան կրկին եւ կրկին խօսեցաւ Դաշնակցութեան փառաւոր անցեալին եւ մեծ ապագային մասին: Խօսեցան ընկերներ Ազդին եւ ուրիշներ: Եթէ յաղորդ օրուան սեւ աշխատանքի հոգը չըլլար, ընկերները մինչեւ լոյս չպիտի բաժնուէին այդ տաքուկ մթնոլորտէն: Վահանեան ենթակոմիտէի ընկերները յայտարարեցին թէ մօտերս նոր խնջոյք մը եւս պիտի ունենան, նոր թեկնածուներու երդման արարողութիւնը կատարելու համար: Վերջին անգամ ընկեր սեղանապետը ձայն տուաւ Վահանեան եւ Աւտօ խումբերու ընկերներուն եւ սրահը թնդաց «Մշակ բանուոր»ով, աւելի քան վեհաուն ընկերներու մասնակցութեամբ:

Արամ Արմաղան

ՎԻՋԱՑԻ ԳՐԱՄԵՆԵԱԿԸ

— Ֆրանսացի՞ է էֆ:

— Այո՛, մօրմէս, հայրս՝ Սպանիացի, ծնած եմ իտալական շոգենաւի մը մէջ, հինգ տարեկանիս Ցունաստան եղած եմ. անկէ վանառական մը որդեգրած ա՛ Անգլիա տարած է զիս:

— Է՛, լա՛ւ. ի՞նչ գրեմ անունիդ դէմ:

— Գրէ՛ ... Ազգերու Դաշնակցութիւն:

ՀԱՅԱՍՏԱՆ

Ջրային տնտեսութիւն

—·—

Փետրուարի սկիզբը Երեւանի մէջ տեղի ունեցաւ խորհրդակցութիւն մը Ջրային անտեսութեան կառուցած աշխատանքներուն եւ անելիքներուն մասին: Ներկայ էին բոլոր շրջաններու Ջրատնտեսութեան վարիչները:

Հայաստանի Ջրային անտեսութեան շահագործման բաժնի պետ Կ. Դանիէլեան խօսեցաւ զարնան ցանքին, ոռոգման հարցին, առուները մաքրելու մասին: Բարիկեան խօսեցաւ զարնանային հեղեղներու դէմ պայքարի աշխատանքներու մասին:

Ի վերջոյ խօսեցաւ Այվազեան, Հայաստանի Ջրային անտեսութեան պետը:

Հայաստան, ըսաւ, այս վերջին տարիներուն կատարեց կարգ մը նուաճումներ: Այսպէս, Նորհիւ կատարուած աշխատանքներուն, այսօր Այղր լիճը կ՝ոռոգէ 6000 հեկտար հող, փոքր Սարդարապատի Ջրանցքը՝ 25700 հեկտար, բազմաթիւ Ջրհան մեքենաներ՝ 3000 հեկտար: Երբ աւարտին դաներու աշխատանքները, որոնց յատկացուած է 68 միլիոն րուբլի, կարելի պիտի ըլլայ ոռոգել 51,000 հեկտար: Վերջին տասը տարուան ընթացքին, ցանքերու տարածութիւնը աւելցած է 39,447 հեկտար: Դժբախտաբար Ջրային անտեսութիւնը զոհացուցիչ աշխատանք չէ կատարած նոր ձեռք բերուած հողերու վրայ: 39,447 հեկտարէն մինչեւ այժմ օգտագործուած է 24,205 հեկտար: Հակառակ չինտրութեան ասպարէզին մէջ կատարուած նուաճումներուն, օգտագործումը չատ քիչ է:

Նոր տուրքեր

—·—

Ըստ նոր հրամանագրի մը, պետական եւ ընկերային ամէն կազմակերպութիւն, իրենց մօտ աշխատողներուն առձիկէն վար պիտի դնեն մասնաւոր տուրք մը, մշակութային նպատակներու համար: Տուրքէ զերծ պիտի մնան անոնք, որոնց ամսականը 75 րուբլիէն աւելի չէ: Զերծ կը մնան նոյնպէս ուսանողները եւ զինուորականները: Տուրքերը կը գանձուին ամսէ ամիս:

Անոնք որ 75—100 րուբլի ամսական կը առանձն, կը վճարեն հարիւրին 2, անոնք որ կը առանձն 100—125 րուբլի, կը վճարեն հարիւրին 2,5, եւ այսպէս յառաջադէմ:

Ձմեռուան փոխադրելու համար

—·—

Մինչեւ հիմա պետական կազմակերպութեան մը յանձնուած էր ճամբորդներու փոխադրութեան գործը: Նկատի ունենալով որ այդ մարմինը ի վիճակի չէ ապահովելու այդ գործը, արտօնութիւն տրուեցաւ անհատական ինքնաշարժի տէր անձերուն եւ կազմակերպութիւններուն՝ փոխադրել ճամբորդ կամ բեռ:

Սակայն այդ ինքնաշարժի վարիչները, եթէ կ՝ուզեն ճամբորդ կամ բեռ փոխադրել, պարտաւոր են ներկայանալ փոխադրութեանց գրասենեակը, առնելու համար ճամբորդները եւ մասնաւոր արտօնագիր: Եթէ փոխադրութեանց գրասենեակը պատրաստ ճամբորդներ չունենայ, մեքենավարը կը առանձն արտօնագիր մը եւ կը մեկնի՝ ճամբու ընթացքին առնելու համար ճամբորդ կամ բեռ:

Փոխադրական սակին հարիւրին 90ը կը առանձ գրասենեակը, իսկ 10ը սպասարկող կառքը: Մեքենավարներուն մասնաւոր վարձք չկայ: Մեքենավարները կը վարձատրուին այն առեն, երբ խնայողութիւն կը կատարեն վառելանիւթի կամ անվթար կը պահեն մեքենաները: Ցետոյ մասնաւոր կարգադրութիւններ եղան, կանոնաւորելու համար ոչ միայն երթեւեկը, այլ եւ կանխարգիլելու համար որ եւ է արկած: Այսպէս ցուցատախտակներ պիտի դրուին փողոցներու եւ խաչաձեւող ճամբաներու բերանը:

Տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ

—·—

Երեւանի առողջապահական բաժնի կողմէ ներկայիս կը կատարուին պատուաստներ իրրեւ կանխարգելիչ միջոց կարգ մը տարափոխիկ հիւանդութեանց դէմ, ինչպէս քուիթէշ (scarlatine), ժանտատենդ (thyphoïde), բծատենդ (thyphus), կեղծմաշկ (diphtérie):

× Հայաստանի կարմիր Խաչի Երեւանի մարմինը կազմակերպած է բժշկական օգնութեան մասնաւոր ամառարկութիւն մը, որ կաբելիութեան

ՄԱՄՈՒԼ

ՄՈՍԿՈՒԱՑԻ ՊԱՏԱՍԽԱՆԱՏՈՒԹԻՒՆԸ

—·—

Քալիֆորնիոյ «Ասպարէզ»ը դիտել կուտայ այս խորագրով խմբագրականի մը մէջ (10 փետր.).

— «Հայ ժողովուրդը ամբողջութեամբ, առանց հատուածական եւ կուսակցական խորութեան, ներգրաւեալ է մէջ կը տեսնէ գաղութահայութեան միակ փրկութիւնը:

Այս ցանկութիւնը կրնայ լրացուիլ ասոր ամենամեսական բայց ամբողջական ներգրաւմով եւ ոչ թէ հարիւրներով եւ հազարներով: Իսկ այսօրուան ներգաղթի մը համար ոչ հնարաւորութիւն եւ ոչ ալ տեղ կայ ներկայ Հայաստանի մէջ:

Այս է պատճառը որ ինքնաբերաբար տեղանք վրայ կուգայ Հայաստանի տահմանները լայնցնելու հարցը:

Հայաստանի այժմու իշխանաւորները ոչ միայն չեն մտածեր այսհարցին, այլ ներազմաօրէն կ՝աշխատին այդ հարցին պատասխանատուութիւնը նետել ուրիշներու ուսին վրայ:

Անհերքելի փաստերը ցոյց կուտան, թէ այս կենսական հարցին բանալին կը գտնուի Մոսկուայի խորհրդ. իշխանութեան մօտ:

Հայաստանի տահմաններու ընդարձակումին արգելք հանդիսացած է Մոսկուան, մեր հանրապետութեան օրերուն, 1920 ապրիլ ամսուն տորպեդուած՝ խորհրդային – Թրքական դաշնի դիմակցութեան պայմանագրութեամբ, իսկ Հայաստանի մէջ խորհրդ. իշխանութիւն հաստատուելէ յետոյ՝ 1921ի կարսի եւ Մոսկուայի դաշնագիրներով:

Առաջինով՝ Մոսկուա յանձն կ՝առնէր վերահաստատել 1878ի նախապատերազմեան տահմանները, Թուրքիոյ եւ Խորհրդային Միութեան միջեւ: Այս թաքուն համաձայնութիւնը իրականացնելու համար ան դիմեց ամէնէն նենգամիտ միջոցներուն, մինչեւ որ իրականութիւն դարձաւ: Իսկ միւսներով՝ արդէն նուիրագործեց նոյն յանձնառութիւնը իրրեւ գաշնագրութիւն երկու պետութեանց միջեւ:

Եթէ տարակուսողներ կան այս ճշմարտութեան, հետեւեալ փաստը բաւական պիտի ըլլայ համոզելու:

1878էն առաջ, Պաթումի նահանգիստը կը գտնուէր Թուրքիոյ կոմիտ: Այդ նկատումով ալ ռուս-վրացական պատերազմի ատեն, Թուրքերը յատկացան անարգել եւ զրաւեցին Պաթումը՝ 1921ին: Իսկ յետագայ գաշնագիրներով Թուրքերը դիջեցան Պաթումը, ի փոխարէն Նախիջեւանի ինքնավարութեան:

Եթէ գաղտնի կանխահամաձայնութեամբ յանձնառութիւն մը չըլլար 1878էն առաջ գոյութիւն ունեցող սահմանագիծի վերահաստատութիւնը, բոլորովին անհեթեթ պիտի ըլլար 1921ի գաշնագրերն այն յօդուածը, ուր կ՝ըսուի.

«Թուրքիոյ ազգային հատուածութիւնը կը դիջի Պաթումի նահանգիստը եւ այդ գաւառի հողերուն մէկ մասը Խորհրդային Վրաստանին, որուն փոխարէն կը հատատուի Նախկայի (Նախիջեւանի) ինքնավարութիւնը, Ատրպէյճանի հովանաւորութեան տակ, պայմանաւ որ այս վերջինը չդիջի ուրիշի մը, առանց Թուրքիոյ Ազգային կառավարութեան համաձայնութեան»:

Ոչ միայն այսքան, այլ նաեւ Խորհրդային Միութիւնը խօսք տուած է Թուրքիոյ Ազգ. կառավարութեան Հայաստանին չմիացնել չարք մը հայաբնակ գաւառներ, ինչպէս լեռնային Ղարաբաղ, Դաշնակ, Բորչալու, Լոռիի մէկ մասը եւ Ախալքալաք, հակառակ որդեդրուած ազգերու ինքնորոշման սկզբունքին:

Եթէ ասոր մասին ալ ատարկայ կայ, հետեւեալ փաստը կրնայ համոզեցուցիչ դառնալ:

Վերջերս լուր տրուեցաւ Մոսկուային, որ Անգլիական հանրապետութիւններու տահմանները սրբագրելու համար պահպանիչով մը: Մերունի Տէր Հայրը յուզուած չէչտերով դատնակութիւնը յայտնեց փոքրիկներուն հայ լեզուի ուսման մէջ ունեցած յաջողութեան համար, եւ յանձնարարեց մեղ պէս պահպանել մեր ամբողջ հոգիով, իբրեւ սրբազան ատենդ մը: Դժուար չէր գուշակել թէ սա ինքնին հայ ժողովուրդին դոյութեան պահպանիչն էր:

Ժամը 6ին ներկաները ցրուեցան գոհ սրամադրութեամբ:

Յ. Անասեան

ՓԱՐԻԶ ԵՒ ԱՐՈՒԱՐՁԱՆՆԵՐ

«ՑԱՌԱՋԴԻՄԱՒԷՐ»ի ՀԱՆԴԷՍԸ

—·—

Անցեալ կիրակի կէս օրէ յետոյ Փարիզի Հարաւային արուարձաններու հայութիւնը ներկայ եղաւ «Ցառաջդիմաւէր»ի տարեկան հանդիսին, վարդանանց տօնին առթիւ:

Ռուէյ մ՝Օուէնի սրահը (Պանեէօ) լեցուած էր խուռն բազմութեամբ, այնպէս որ ժամը 2.30ին արդէն ո՛չ միայն պարապ աթոռ չէր մնացած, այլ եւ ոտքի կենալու տեղ չկար:

Հանդէսին կը նախագահէր Պ. Հրաչ Երուանդ: «Ցառաջդիմաւէր»ի վարչութեան կողմէ Պ. Ս. Գարակէօզեան ժամը 3ին ցերեկոյթը բացուած յայտարարեց, հրաւիրելով դպրոցին երկսեռ աշակերտները, որոնք երգեցին «Բամ Փորտոան»ը դեկավարութեամբ վարժուհի Տիկ. Վարպետեանի: Հետզհետէ բեմ բարձրացան հայ փոքրիկները, ցոյց տալու իրենց ընդունակութիւններն ու յառաջդիմութիւնը եւ յաջող արտասանութիւններով ու մեներգութիւններով ծափեր խլեցին հանդիսականներէն: Ցուզիչ էր լսել անոնց թոթովանքները, օծուն հայերէնի կարօտով եւ յոյսի վառ շողերով: Շնորհաւորելի է Տիկ. Վարպետեանը, որ իր պաշտօնավարութեան կարճ ժամանակամիջոցին մէջ կրցած է յաջող պատրաստութեամբ դուրս բերել իր աշակերտները:

Վարչութեան կողմէ, առենադպիր Անաեան կարդաց տեղեկագիր մը Միութեան անցեալ ու ներկայ գործունէութեան մասին, որմէ յետոյ Պ. Ս. Գարակէօզեան հրաւիրեց օրուան նախագահը իր խօսքն ընելու: Պ. Հրաչ – Երուանդ կուտ բանախօսութեամբ մը համեմատութեան գրաւ օրուան հանդիսին գոյզ նպատակները, — գաղթօջախն հանդէս եւ Վարդանանց: — Զուգահեռին ըրաւ Վարդանանց պատերազմին, տասնըհինգ դար առաջ մղուած հաւատքի, խղճի եւ մտքի ազատութեան համար, եւ հայ լեզուի պայքարին որ կը մղուի տասնըհինգ դար յետոյ, ներկայիս, յատնուն ազգային մշակոյթի, քաղաքակրթութեան եւ անցեալ նուիրական աւանդութիւններու պահպանման, գտնելով որ այս երկու պատերազմները թէեւ ժամանակով ու բնոյթով տարբեր, սակայն էութեամբ նոյն են: Գարգեց ազգային արժէքներու խմաւորն ու էական կարեւորութիւնը, չէշտեց զանոնք պահպանելու սրբազան պարտականութիւնը եւ յորդորեց որ նոր պայքարի մարդիկները զայն տանին մինչեւ յաղթանակ:

Գեղեցիկ էր եւ յուզիչ թիթեռնիկներու պարը, զոր կատարեցին գպրոցի խումբ մը աշակերտներ, դեկավարութեամբ Տիկին Արմենուհիի:

Գեղարուեստական բաժնին սիրայօժար մասնակցութիւն բերած էին դուբսէն Օր. Հ. Սրապեան (արտասանութիւն «Հայ լեզուն», Սիսիլէն): Իսկ Պ. Յովհ. Շահպազեան իր թառով նուագեց նաեւ Դըլէ Եամ՛ը, Սիրուն մանիշակը եւ յետոյ ընկերացաւ վրացի ծանօթ Կինոս Ասատիանի եւ Գալէդեան քոյրերու կովկասեան պարերուն, որոնք չատ խանդավառ ու զուարթ մթնոլորտ մը ստեղծեցին ցերեկոյթի վերջաւորութեան: Այս մէջտեղ դեղեցիկ ձեռագործ մը, որ հայ որբուհիի մը աշխատութիւնն էր, Պ. Հրաչ – Երուանդի ձեռքով ճաւուրդի դրուելով գոյացաւ 463 ֆր.:

Ազատեանն քահանան որ ներկայ էր հանդէսին, հրաւիրուեցաւ փակումը կատարել պահպանիչով մը: Մերունի Տէր Հայրը յուզուած չէչտերով դոհունակութիւնը յայտնեց փոքրիկներուն հայ լեզուի ուսման մէջ ունեցած յաջողութեան համար, եւ յանձնարարեց մեղ պէս պահպանել մեր ամբողջ հոգիով, իբրեւ սրբազան աւանդ մը: Դժուար չէր գուշակել թէ սա ինքնին հայ ժողովուրդին գոյութեան պահպանիչն էր:

Ժամը 6ին ներկաները ցրուեցան գոհ սրամադրութեամբ:

Յ. Անասեան

սին մէջ, ամուր աւելով պիտի աւլուի վերէն վար, ձեղունէն մինչեւ մաուտը»։ Բանախօսը խօսքին ձագկեց ընկերվարութիւնը։ «Աղաղաղախրութիւնը զաւեշտանութիւն է, բուռ։ անաստուածութիւնը եւ միւս այլասերումները կ'ոչնչացնեն ազգին ոգեղծումը եւ պետութիւնը ուժգնօրէն պիտի պայքարի անոնց դէմ։ Ազգային Գերմանիան, հաւատարիմ՝ իր կայսրերուն եւ թագաւորներուն աւանդութեան, հաւատարիմ պատուո Շեթայնի եւ Պիզմարքի, այժմ ալ կ'ուզէ իր իշխանութեան»։

⁂ Ոսոիկանութիւնը ձերբակալեց ընկերվարական Ֆորվէրցի խմբագրապետը, երբ ճառ կը խօսէր։ Ազմուկի պատճառ եղաւ իր հետեւեալ խօսքը.— «Ժողովրդապետութեան մէջ, վարիչները կ'ընտրուին իրենց արժանիքներուն, եւ ոչ թէ ճարտասանական հերոսութեան համար»։ Հարցաքննութենէն յետոյ ազատ արձակուեցաւ։

Ընտրական պայքարը Ցունաստանի մէջ

Ընտրական պայքարը սաստկութեամբ կը շարունակուի Ցունաստանի մէջ։ Պ. Վենիզելոս չաբաթ օր երկար ճառ մը խօսեցաւ Սելանիկի մէջ, պարզելով իր քաղաքական ծրագիրը։ Համայնավարները փորձեցին խռովութիւն հանել, բայց հարկադրուեցան հեռանալ։ Պ. Ցալտարիս ալ (արքայական) խօսեցաւ Լարիսայի եւ Սելանիկի մէջ։

Ընտրութիւնները տեղի պիտի ունենան մարտ 5ին։

⁂ Տասը համայնավարներ ձերբակալուեցան Աթէնքի մէջ, բողոքիր մը ներկայացուցած ըլլալով ռումանական դեսպանին, Պուքրէշի դէպքերուն առթիւ։

ՋԻՆԵՒՁԱՓՈՆԱԿԱՆ ՊԱՏԵՐԱԶՄԸ

Ձափոնական բանակը կը շարունակէ իր յառաջխաղացութիւնը։

Լոնտոնէն կը հեռագրեն թէ անգլ. կառավարութիւնը Ձափոնը ազատ պիտի ձգէ ձկհոլի չբլանին մէջ, բայց թոյլ չպիտի տայ որ աւելի յառաջանայ, մինչեւ բուն Ջինաստան արշաւելով։

Ձափոնական կառավարութիւնը անհրաժեշտ զգոյշութիւնները կը կատարէ, մինչեւ տասը օր վերջնապէս քշտուելու համար Ազգերու Դաշնակցութենէն։

Հաւանական է որ Անգլիա արգիլէ զէնքի առեւտուրը՝ երկու պատերազմիներուն հետ։

Փարիզ եւ արուարձանները

ԸՆԿԵՐԱԿԱՆ ԴԱՍԱԽՕՍԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎ

կազմակերպուած *ԻՄԻ-ԼԻՄՈՒԶԻՆԻ* վաճառանոցի խումբի կողմէ, այս ուրբաթ երեկոյ ժամը 8.30ին ակումբին մէջ, 245, rue J. J. Rousseau։ կը խօսի ընկեր *ԱՇՈՏ ԻՍԱՀԱԿԵԱՆ*, կը հրաւիրուին ընկերներն ու համակիրները։

ԿԸ ՓՆՏՌՈՒԻ

— Թորգոմ Աբրահամեան կը փնտռէ իր քեռորդին՝ Վահրամ Մինասեան (Պոլսեցի), հօր անուն՝ Մինաս, մօր անուն՝ Եսթեր։ Պատերազմէն առաջ, — իբր représentant *— հաստատուած էր Անանիատի Խան, Պաղչէ-Գափու իսկ զինադադարին, Գուլումճի Խան, Ղալաթիա, Պոլիս։ 1923ի աշնան մեկնած է Եւրոպա, չի գիտցուիր ո՛ւր ըլլալը։ Իր մասին լուր ունեցողներէն կը խնդրուի իմացնել՝ Թորգոմ Աբրահամեանի, 20, Ave. Camille Pelletan, Marseille, (France)։*

Կը խնդրուի արտասահմանի թերթերէն արտատպել։

— Խոշակեհան Արտենակին ազգականը Էրզրումի (Ումմուտում) գիւղէն, կը փնտռէ իր ծնողքը եւ ազգականները։ Կը խնդրուի բոլոր Էրզրումցի եւ Ումմուտումցի հայրենակիցներէն, որ բարի ըլլան իրենց գիտցածները մասին ունեցած տեղեկութիւններուն հաղորդել K. Boyadjien, c)o. Kh. Boyadjian, rue de la Pelesserie, N. 4. Uzès (Gard), France։

Imprimerie A. DER (AGOPIAN)
Le Gérant : H. STEPHAN
17, Rue Damesme :-: PARIS (13e)

ՕՐ. ԱՆԱՀԻՏ ԱԻԱԳԵԱՆ

(*Սթանոզլի*)

եւ

ՄԱՐՏԻՐՈՍ ԳԱՍԱՊԵԱՆ

(*Սթանոզլի*)

Նշանուած

Amplepuis 19 փետր. 1933 **Virieu**

ՆԱՄԱԿԱՏՈՒԻՓ

ՍՏԱՑԱՆՔ

Հարն, Ա. Պ.— 70։
Վիրիէօ, Մ. Գ.— 10։
Պրիսակ, Տոքթ. Ն.— 240։
Ամսթերտամ, Գիւ.— 200։
Մարսէյլ, Յ. Մովս.— 175։
Անվերս, Տ. Ս.— 80։
Մարսէյլ, Գործ.— 855։
Անիէռ, Յ. Յ.— 105։
Վիէն, Ուզ.— 245։
Մօնթրէօյ Սու Պուա, Է. Փ.— 35։
Շաս, Ս. Թ.— 100։
Շէրպուրկ, Հանտ.— 70։

ՆՈՐ ԲԱԺԱՆՈՐԴՆԵՐ

Լա Շափէլ տը Շասի, Ժ. Թ.— Սկսանք ղրկել Փետր. 23էն։
Փարիզ, Տոքթ. Գ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 23էն։
Վիլ տ'Ավրէյ, Ն. Զ.— Սկսանք ղրկել Փետրուար 26էն։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԵՐԵԿՈՑԹ_ՊԱՐԱՀԱՆԴԷՍ

ԿԱԶՄԱԿԵՐՊՈՒԱԾ *ԵՓՐԱՏ* ՆՈՒԱԳԱԽՈՒՄԲԻ ԿՈՂՄԷ

4 ՄՄՏՆ ՇԱԲԱԹ ԵՐԵԿՈՅ ԺԱՄԸ 8.30ԷՆ ՄԻՆՉԵԻ ԱՌԱՒՕՏ

Սալ Լիւսիէնի շէնքի սրահին մէջ,

13, Rue d'Issy, Billancourt

Հովանաւորութեամբ Իսիի Քաղաքապետ՝ Պ. ՕՏԷՆի

կը խօսի Պ. ՎԱՀԱՆ ՀԱՄԲԱՐՁՈՒՄԵԱՆ

կը մասնակցին *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *Տ. ՕՀՈՍԵԱՆի*, փարիզի Գոնսէրվաթուառէն՝ Օր. *ՓԻԼՕՆ* (ջութակ), Պ. *Օ. ԻՒԹԻՃԵԱՆ* (ջութակ), Պ. *Ա. ՊԱԼԵԱՆ* (Ֆլիւթ), Պ. *Ռ. ՄԱՏԹԻՈՍԵԱՆ* (աքօրտէոն), Պ. *ՀԱՊԻՇԵԱՆ* (արտասանութիւն), Պ. *ՀԱՆՏԱԼԵԱՆ* եւ *Ս. ԿԻՒԼԵԱՆ* (երգ) Պ. *ՊԱԼԵԱՆ* (կովկասեան պար)։

կը ներկայացուի զաւեշտ մը՝ ղեկավարութեամբ Պ. *ՀԱՊԻՇԵԱՆի*։

Կէս գիշերէն վերջ եւրոպական եւ հայկական պարեր։

Այս հանդէսին կը հրաւիրուին բոլոր անոնք որ կը սիրեն հայ նուագը եւ կ'ուզեն քաջալերել *ԵՓՐԱՏ* նուագախումբը։

Մուտք **5** *ֆրանք։* *Պիւֆէ ժողովրդական գիներով։*

Հաղորդակց. *Փօրթ Վէրսայլէն հանրակառք* 23 *և իջնել* Point du Jour

Հասոյթին կէսը պիտի յատկացուի Պէյրութի աղէտեալներուն։

Ցերեկոյթ - պարահանդէս

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ «ԱՅԳ» ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑ ՄԻՈՒԹԵԱՆ

ՓԱՐԻԶԻ ՄԱՍՆԱՃԻՒՂԻՆ ԿՈՂՄԷ

12 ՄԱՐՏ ԿԷՍ ՕՐԷ ՎԵՐՋ ԺԱՄԸ 3էն ՄԻՆՉԵԻ ԿԷՍ ԳԻՇԵՐ

Mac-Mahon *սրահներուն մէջ,* **29, Ave. Mac-Mahon**

Ի նպաստ Նոր Սեբաստիոյ մէջ շինուող «Այգ» Արուեստի դպրոցի

Հասոյթին 100ին 10ը կը յատկացուի Սուրիոյ աղէտեալներուն։

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Մ. ՄԱՄՈՒՐԵԱՆԻ

ՍԵԻ ԼԵՌԻՆ ՄԱՐԴԸ

ԱԶԳԱՅԻՆ ՄԵԾ ՎԷՊ

Բ. տպ. Աթէնք, 1932, էջ 343 Գին՝ 20 Ֆրանք

Ե. ՏԷՄԻՐՃԻՊԱՇԵԱՆ

ՖՐԱՆՍ.- ՀԱՅ ԲԱՌԱՐԱՆ

Լաթակազմ, *1200* էջ Գին 75 Ֆրանք

Մ. ՎԱՐԱՆԴԵԱՆԻ

ՀԱՅ-ԴԱՇՆԱԿՑՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆԸ

510 էջ, բազմաթիւ նկարներ Գին՝ 40 Ֆրանք

ԹՈՓԱԼԱԿԱՆԻ

ԴԷՊԻ ԿԱԽԱՂԱՆԸ

Թուրքիոյ խորերը մնացած հայ բեկորներու յուզիչ պատմութիւնը

877 էջ, պատկերազարդ, Գին՝ 75 Ֆրանք

ԿԵԱՆՔ ԵԻ ԱՐՈՒԵՍՏ, 1933

Նոր տարիի ամէնէն ճոխ տարեգիրքը

Բազմաթիւ նկարներով եւ աննախընթաց բովանդակութեամբ

Գին 30 Ֆրանք եւ *1.50* տոլար

Գիմել ԳՐԱՏՈՒՆ ՀՐԱՆՏ - ՍԱՄՈՒԷԼ, *51 rue Monsieur-le-Prince, Paris (6).*

Երեսպայի հայկական մեծագոյն գրատունը։ Ընդարձակ ղրացուցակը ձրի կը ղրկուի փափաքողներուն։

«ՅԱՌԱՋ» ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

Իսի լէ Մուլինոյի մէջ

Aslanian ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆԸ

39bis, Rue de la Défense

⁂

Քրէմլին-Պիսէթրի մէջ

ՍԵԴՐԱԿ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆԻ ՍՐՃԱՐԱՆԻՆ ՄԷՋ

2bis rue Blanqui

⁂

Պանլեւ-Քաշանի մէջ

ԵՐՈՒԱՆԴ ՅՈՎՍԷՓԵԱՆԻ ՆՊԱՐԱՎԱՃԱՌԱՏԱՆ ՄԷՋ

12 rue Mme. Curie (Bagneux)

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

Նահատակ Գրագէտներու Բարեկամները

ԻՐ ՄԱՏԵՆԱՇԱՐԻՆ 7ՐԴ ՀԱՏՈՐԸ

ՏԻԳՐԱՆ ՉԷՕԿԻՒՐԵԱՆԻ «Վ ԱՆՔ Ը» — «Շ ԵՐՈՍԸ»

ԳԻՆ՝ 20 ՖՐԱՆՔ կամ 1 ՏՈԼԱՐ

M. BARSAMIAN, 121 rue Marcadet, Paris (18)

ՏՕՔԹ. ՋԵՆՈՐ

5, Rue MAUBEUGE, Paris (9)

Tél. Lamartine 83 - 87

Métro: N. D. de Lorette, Pelletier, Cadet

Autobus: Carrefour de Châteaudun

Մասնագէտ ներքին, ջղային, մորթի եւ գեղերու հիւանդութեանց

Ընդունելութեան ժամեր 3—8։

Հայերու ժամադրավայրը

ճաշարան ՖԼՕՐԻԱ

61 Rue Monsieur le Prince, PARIS (6e)

Մէթրօ Օտէօն եւ Սէն Միշէլ Հեռաձայն Danton 52-73

Արեւելեան եւ եւրոպական խնամուած կերակուրներ

ՕԹՕՄՕԻԼՆԵՐՈՒ ՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

MÉCANIQUE ÉLECTRICITÉ

Atelier KUTUKIAN SARKIS

158, rue Nationale, Paris (13)

(Բակին խորը, աջ կողմ) **Tél. Gob. 97-40**

E. TER-MINASSIAN

Export und import, Komissionen und Vertretungen

ցանկն կ'առնէ կատարել Գերմանիոյ մէջ վաճառքը հում նիւթերու (չոր պտուղ, աղիք եւ այլ ապրանքներ), ինչպէս նաեւ գնումը դարձեալ Գերմանիոյ ամէն կարգի ապրանքներու։

կը ստանձնէ ներկայացուցչութիւնը առեւտրական, վաճառականական եւ արդիւնաբերական հաստատութեանց։

Հասցէ՝ Motzstr 29, Berlin w. 30, Allemagne.

Ի գիտութիւն

Սուրճի գնորդներու դիւրութեան համար մէթերանոց մը բացած ենք rue de Trévise *Բոնսթանթինօփլը նպարավաճառատան մէջ։*

Ամէն անոնք, որ կ'ուզեն աժան եւ լաւ սուրճ ունենալ, կարող են օգտուիլ ՍՈՒԼԹԱՆ գործարանի մեծաքանակ եւ փոքրաքանակ գիներէն։ Կեդրոնատեղի՝

"CAFE SULTAN,,

Կեդրոնատեղի 92 Rue d'Angoulême

Մէթրօ Couronnes եւ Parmentier

Ծանօթ.— Ամէն գնումի համար կը տրուի նուէր-կտրոններ

ՉԵՋԻ ԵԻ ՉԵՐ ՀԻՒՐԵՐՈՒՆ ՀԱՄԱՐ՝ ԳՆԵՑԷՔ ՄԻՄԻԱՅՆ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԲԱՂԱՐՋ

BEURINE, BEURINE !

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԸՆՏԻՐ ԻՒՂՈՎ. ՄԱՔՈՒՐ, ՀԱՄԵՂ, ԽՆԱՅՈՂԱԿԱՆ

12 ՀԱՏԸ՝ ՀԻՆԳ (5) ՖՐԱՆՔ

ՊՈԼՍՈՅ ՉԷՕՐԷԿ՝ 4, 6 ԵՒ 8 ՖՐԱՆՔԻ

Ա պահովեցէք կանխա ւ

Usine Electrique TCHIT

9, Rue du Progrès, Labarre (S.-&-O.)

Այր թէ կին գործունեայ Placierներու պէտք ունինք՝ ընտանիքներու այցելելու համար։

ՎԱՐՉՈՒ ԳՐԱՍԵՆԵԱԿ ԵՒ ԱՐՀԵՍՏԱՆՈՑ

208bis, Rue LAFAYETTE Հէնքին մէջ վարձու են երկու սենեակներ, յարմար արհեստանոցի եւ գրասենեակի։ Զուր, կազ եւ ելեկտրականութիւն։ Դիմել՝ ՄԱՄԻՍ տպարան, տեղւոյն վրայ։

«ՅԱՌԱՋ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (49)

ՄԱԹԱ ՀԱՐԻ

Ա. ՆԳԼԻԱ. 1917

ԼՈՆՏՈՆԻ ՄԷՋ

—·—

Աղջիկը կրնա՞ր հաւատալ այդ պատճառաբանութեան։

— Ես դրամ ունիմ, պարոն, շատ դրամ ունիմ քովս։ Անգլիական կառավարութիւնը ինծի հիւրասիրելու պարտաւոր չէ. չեմ ուզեր ալդէն. իմ ուզածս է միայն քիչ մը հանգստութիւն, մաքուր պնակ մը, անկողին մը որուն մէջ կարենամ քնանալ, անկողին մը որ չճնշէ զիշերները ինծի ջղայնացնելու եւ խենդեցնելու աստիճան. եւ յետոյ տեղ մը ուր չհանդիպիմ այդ ծերերն ու իրենց ատամոքը...

— Ուրեմն մանաւանդ յարկաբաժին մը հանդստաւէտ պանդոկի մը մէջ։

— Այո՛ պարոն։

— Որպէս զի պատուասիրէք ձեր բարեկամները...

— Բարեկամներ չունիմ այստեղ, պարոն, անձանօթ եմ Լոնտոնին։ Ապրած եմ միշտ Ֆրանսա եւ Սպանիա։ Գալով բարեկամութեան խնդրին, քաղաքավար ըլլալու համար, պէտք է ըսեմ որ դուք էք իմ միակ բարեկամս. չափազանց ուրախ պիտի ըլլայի հիւրասիրելով պարոնը իմ յարկաբաժինս մէջ...

Դեռատի աղջկան մը պէս անմեղ էին իր աչքերը։ Մխիթարն իր ձայնին չէր զան որ կը մատնէր իր խոհական նպատակը. բառերը հետզհետէ նուազեցան իր շրթունքներուն վրայ. աւելի մաերիմ էր իր խօսակցութիւնը։ Կարծես կը վախնար որ ուրիշներն ալ կը լսէին պինդը այդ հսկայ շէնքին մէջ. կ'աշխատէր հասկցնել Ծովակալը անոր նայուածքին։

— Այդ բոլորը շատ հիանալի է իսկապէս, բայց կ'ենթադրեմ որ չափէն աւելի մեծ գնահատում մըն է որ կ'ընէք իմ քաղաքավարութեանս համար։

— Լրտեսութի՞ւն պիտի ընեմ...

Ծովակալը ձեռքի շարժում մը ըրաւ։

— Բայց լրտեսութիւն չէ՞ ատիկա ...

— Այո՛, լրտես մը բռնելու համար...

— Պարոնը կը կարծէ որ ես վա՞րժ եմ այդ տեսակ դործերու մէջ, ըսաւ Լիան ժպտելով մը։

Ծովակալը հասկցաւ որ վախճանի մը չպիտի հասնէր այդ ձեւով ու չպիտի յաջողէր թակարդի մէջ ձգել այդ աղջիկը։ Ա՛լ ընելիք չկար. ոտքի ելաւ ու խոնարհութիւն մը ըրաւ անոր։

— Այդ պարագային, ուրեմն, կը մնաք Թուրինկիէն Սքուէր։ Գիտեմ որ անհանելի է այդ միջավայրը ձեր խառնուածքը ունեցող կնոջ մը համար, բայց բան մը չենք կրնար ընել. ուրիշ օր ես մնաց. չէ՞ք կրնար համբերել։

— Բայց ապահով եմ, պարոն, որ դուք հեղինակութիւն ունեցող մէկն էք։ Ձեր ձեռքին մէկն եմ, եւ ձեր ուղածին պէս կրնաք վարուիլ հետս։

— Ուղածի՞ս պէս...

— Օ՛հ, ինչո՞ւ չէ. դուք դլխաւոր պետն էք այս բաժնին, այնպէս չէ՞...

— Այո՛։

— Ու եթէ դուք հրամայէք որ Սալվոյ պանդոկը երթամ, չէ՞ որ ինծ այնտեղ կը տանին ոսոիկաններով ու պինուրներով եւ...

— Եթէ հրամայեմ, անտարակոյս։

— Եթէ ուղէք գալ իմ յարկաբաժինս միասին ընթրելու համար ինծի հետ, չէ՞ որ ոսոիկաններուն կրնաք ըսել. « Ծովակալ Կոթհորնն եմ ես, ճամբայ տուէք» եւ անոնք թոյլ կուտան որ անցնիք...

— Այդ ձեւո՞վ կը վարուին այնտեղ...

— Այո՛ն տեղ, պարոն։

— Ա՛ն չէ ձեր փորձառութիւնը...

— Այո՛։

Ծովակալը խոնարհութիւն մը ըրաւ դարձեալ։

— Տիկին, ամբողջ էութիւնովս կ'ընդունիմ ձեր փորձառութիւնները. իրաւունք ունիք. մենք՝ մարդիկս այդպէս ենք միշտ. երբ առանձին մը նանք դրաւիչ աղջկան մը հետ, կը կորսնցնենք դիմադրելու կարողութիւնը. կ'արդարանանք յետոյ մարդկային տկարութեան վերագրելով մեր այդ թուլութիւնը։ Բայց փորձառութեամբ չհասկա՞ք որ մենք, այս վերջին երեք տարին, առանձին չենք պատերազմի դործին մէջ։

Լիան գլուխը թօթուեց։ Չկրցաւ կամ չուզեց հաստկնալ ծովակալին խօսքերը։

— Պէտք է դադրեցնեմ ձեզ դանելէ, ինչպէս դադրեցուցի անցեալ օր։ Ֆրանսա մի՛ վերադառնաք։

Կնճիռ մը երեւցաւ Լիանի ճակտին վրայ։

— Ինչո՞ւ։

Փոխուեցաւ յանկարծ։ Կասկածելու եւ հրապուրիչ երեւոյթով մը կը որ կեցած էր այնտեղ քանի վայրկեան առաջ, չէիր այլ ևս։

Ծովակալը անվրդով ու քաղաքավար չէնսով մը չարունակեց։

— Որովհետեւ, Տիկին, աչքիս առկնատվայ է հիմա. մի՛ հաստատուիր որ մարդիկ մարդ են միայն եւ ոչինչ. վստանալուր է այդ հաստատութիւնը։ Ես ընել չեմ ուզեր որ հերոսներ են, բայց նեն իրենց դլխուն մէջ։ Անոպատկացուցիչութիւնը։ Հաւատացէք ինծի, յարդեմ ձեր քաջութիւնը, բայց ես սեմ նոքին, Ֆրանսա մի՛ երթար Սպանիան պատերազմի մէջ չէ. մենք այնտեղ. մարդիկ աւելի վտանգի հետ են Մաորիտի մէջ։

Թարգմ. Ժ. Մ.

(Շարունակելի)